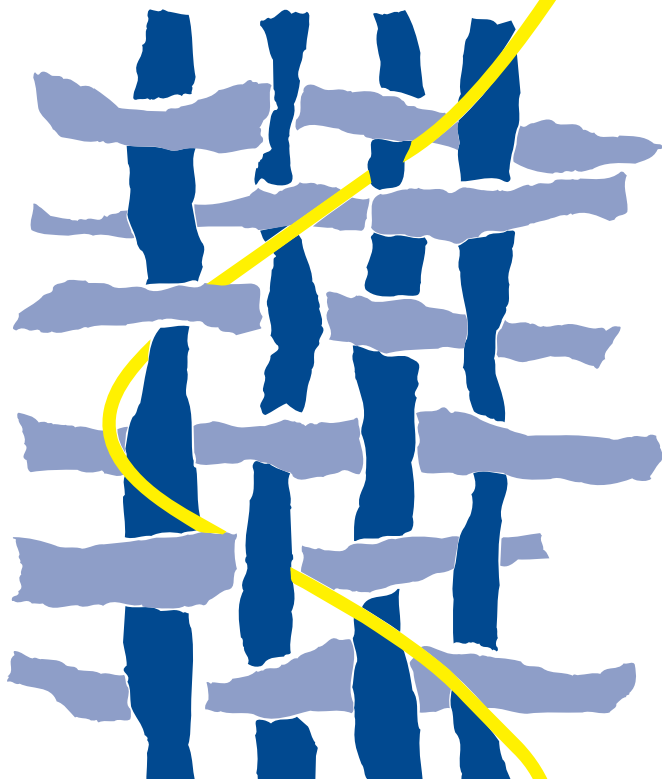

Euroopan oikeusasiamies

VUOSIKERTOMUS

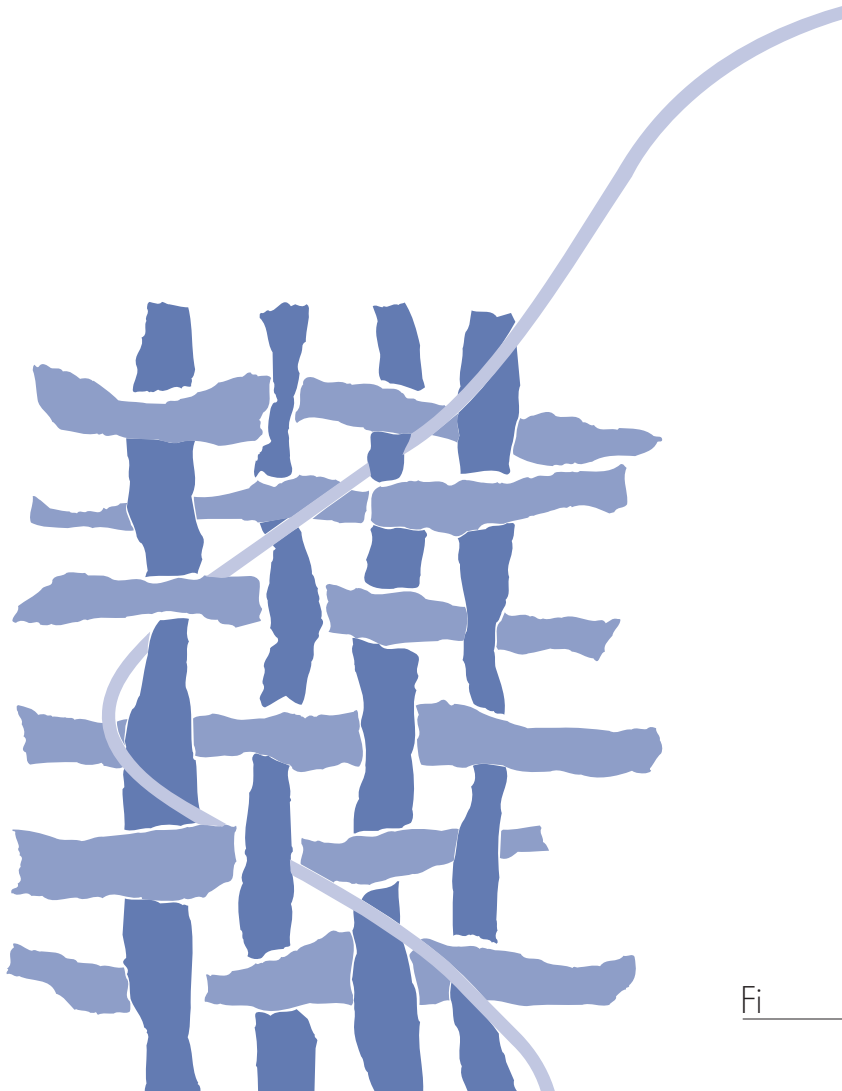
1998

Euroopan oikeusasiamies

VUOSIKERTOMUS

1998

Strasbourg, helmikuu 1999

José María Gil-Robles Gil-Delgado

Euroopan parlamentin

puhemies

rue Wiertz

B - 1047 Bryssel

Arvoisa puhemies,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 138 e artiklan 1 kohdan sekä oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja yleisistä ehdoista tehdyn päätöksen 3 artiklan 8 kohdan mukaisesti esitän täten vuosikertomukseni 1998.

Jacob Söderman

Euroopan unionin oikeusasiamies

1 ALKUSANAT 9

2 KANTELUT OIKEUSASIAMIEHELLE 15

2.1	OIKEUSASIAMIEHEN TYÖN OIKEUSPERUSTA	15
2.2	EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA	16
2.2.1	"Hallinnollinen epäkohta"	18
2.2.2	Hyvän hallintotavan säännöstö	19
2.3	VAPAA LIIKKUVUUS JA OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA	21
2.4	KANTELujen OTTAMINEN TUTKITTAVAKSI	24
2.5	TUTKIMUSTEN PERUSTEET	25
2.6	KANTELujen TUTKIMINEN	26
2.7	OHJAUS MUIDEN LAITOSTEN PUOLEEN JA SIIRROT	26
2.8	PÄÄTÖKSET OIKEUSASIAMIEHEN TUTKIMUKSEN JÄLKEEN	27
2.9	KANTELUT SIITÄ, ETTÄ KIRJEISIIN EI OLE VASTATTU	28
2.10	ASIAKIRJAJULKISUUTEEN LIITTYVIÄ SEIKKOJA	29
2.10.1	Kantelut, jotka koskevat oikeutta tutustua asiakirjoihin	30
2.10.2	Oikeudenmukainen menettely oikeusasiamiehen tutkimusten yhteydessä	30
2.10.3	Oikeusasiamiehen valtuudet tutkia asiakirjoja	31

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN 33

3.1	EI HALLINNOLLISTA EPÄKOHTAA	33
3.1.1	Euroopan parlamentti	
	Sairauskulujen korvaaminen	33
	Säännöt liittymisestä Euroopan parlamentin eläkejärjestelmään	36
3.1.2	Euroopan unionin neuvosto	
	Oikeus tutustua asiakirjoihin evättiin riittämättömin perusteluin	41
3.1.3	Euroopan komissio	
	Kilpailu: vastaus huomautuksiin - oikeusasiamiehen toimivalta.	45
	Komission jäsenten palkat: tiedustelu	47
	Käytettyjen autojen verotus Tanskassa	50
	Tarjouspyyntömenettely teknisten palvelujen tarjoamisesta komissiolle	57
	Väite kilpailumääräysten rikkomisesta	61
	Harjoittelijaehdokkaiden valinta	70

	Euroopan sosiaalirahastoa koskeva petos: väite UCLAF:n laiminlyönnistä	73
	Tarjouspyyntömenettely.	76
	Taloudellinen tuki espanjalaisille tulliasioitsijoille sisämarkkinoiden voimaantumisen jälkeen	78
	Saksan valtion tuki uusiutuville energianlähteille	82
	Määräaika ehdotusten jättämiselle tarjouskilpailussa	86
	Metsäpalojen torjunta: asetuksen 3529/86 tulkinta.	88
	Hankkeen taloudellisen tuen peruuttaminen	89
	Peuranlihan tulli	91
	Komission päätös olla käynnistämättä EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan mukaista rikkomismenettelyä	92
	Kansallinen tuomioistuin torjui pyynnön saada ennakkopäätös: komissio ei käsitellyt valitusta	94
	Siviili-ilmailun lupakirjojen vastavuoroinen hyväksyminen.	97
	Komission julkaisujen hinta	98
	Komission apuraha: sosiaaliturvamaksut	100
	Asiantuntijaa ei otettu palvelukseen.	102
	Varallaolueluettelo palvelukseenottoa varten	104
	Väite syrjinnästä tarjouspyynnön yhteydessä.	105
	169 artikla: laiminlyönti perustellun lausunnon antamisessa ja kantelijan sulkeminen kokouksesta	107
	Eläkeoikeuksien siirtäminen	113
	Pakettilomadirektiivi: komission väitettiin käsitelleen valitusta epäasianmukaisesti	114
	Palvelukseenottomenettelyt: päätös nimittää toinen hakija	119
	Syrjinnän estäminen julkisen alan työpaikan haussa	122
3.1.4	Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto	
	OPOCE: jakelujärjestelmä ja hinnoittelupolitiikka	123
3.2	ASIAN KÄSITTELY LOPETETTIIN MUISTA SYISTÄ	125
3.2.1	Euroopan parlamentti	
	Euroopan parlamentin kulukorvausjärjestelmä	125
3.3	TOIMIELIN SOPI ASIAN	129
3.3.1	Euroopan parlamentti	
	Palvelukseen ottaminen: lääkärintarkastuksen kielteiset tulokset	129
	Sopimusasiakirjojen toimittaminen muulla kuin tarjouksen tekijän kielellä.	130
3.3.2	Euroopan komissio	
	Valtion tuki: komission harjoittama yhteisön oikeuden täytäntöönpanon valvonta	133
	Tuloksettomat puhelintiedustelut	136
	Komission maksuosuuden myöhästyminen hankkeelle	138
	Valituksen tekijälle ei ilmoitettu valituksen käsittelyn edistymisestä.	140
3.3.3	Sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto	
	Määräaikaisten toimihenkilöiden kilpailu: hakijan jääminen valitsematta	143

3.4	SOVINTORATKAISUT	145
3.4.1	Euroopan parlamentti	
	Euroopan parlamentin jäsenen tekemän virallisen vierailun matkakulujen korvaaminen	145
3.4.2	Euroopan komissio	
	Oikeus tutustua komission asiakirjoihin	149
	PHARE-ohjelmassa toimivan rahoituspäällikön tehtävää koskeva tarjousmenettely	151
	Ulkopuolisen sopimuksen jättäminen uusimatta: asiasta ei ilmoitettu riittävän varhain	153
3.5	OIKEUSASIAMIEHEN KRIITTINEN HUOMAUTUS	155
3.5.1	Euroopan parlamentti	
	Henkilöstö: ammattitaidoksi hyväksyminen	155
	Kilpailu: annetut tiedot eivät olleet täsmällisiä	158
3.5.2	Euroopan unionin neuvosto	
	Neuvoston päätös 93/731: mitä tarkoittavat "toistuvat pyynnöt" ja "hyvin suuret asiakirjat"	161
	Neuvosto: asiakirjajulkisuus.	166
	Oikeus tutustua asiakirjoihin evättiin riittämättömin perusteluin	171
	Avoin kilpailu: tietojen antaminen muutoksenhakeineista	176
	Asiakirjajulkisuus	180
3.5.3	Euroopan komissio	
	ITOIzin pato: komissio ei katsonut jäsenvaltion rikkoneen direktiiviä	
	- riittämättömät perustelut	185
	Kiista tutkimussopimuksesta	192
	Kilpailulainsäädäntö: väite toimenpiteiden ja kirjeenvaihtoon vastaamisen laiminlyönnistä	201
	Kolmansissa maissa suoritettujen hammaislääketieteen tutkintojen tunnustaminen.	205
	Lääkäri-potilassuhteen luottamuksellisuus.	210
	Ehdokkaan hylkäämisen perusteet	213
	Tutkimusapurahojen pienentäminen	216
	Elokuvajuhlien tukeminen: riittämättömät perustelut.	221
	Helikopterilupakirjojen hyväksyminen vastavuoroisesti.	225
	Ilmoittaminen valituksen tuloksesta	227
	Palvelukseenottopolitiikan muutokset	231
	Palvelukseenottomenettelyt.	235
	Kohtuuton viivästys kirjeisiin vastaamisessa	249
3.5.4	Tilintarkastustuomioistuimien	
	Kulujen korvaaminen kilpailuun osallistuville hakijoille	243
3.6	OIKEUSASIAMIEHEN SUOSITUSLUONNOKSET	246
3.6.1	Euroopan unionin neuvosto	
	Päivitetty luettelo toimenpiteistä oikeus- ja sisäasioiden alalla	246
3.7	TUTKIMUKSET OIKEUSASIAMIEHEN OMASTA ALOITTEESTA	250
3.7.1	Euroopan komissio	
	Ikäraajat palvelukseenotossa	250
	Komission paikallisten toimihenkilöiden eläkeoikeudet	259

4	SUHTEET EUROOPAN UNIONIN MUIHIN TOIMIELIMIIN	261
4.1	EUROOPAN PARLAMENTTI JA VETOOMUSVALIOKUNTA	261
4.2	EUROOPAN KOMISSIO	261
5	SUHTEET KANSALLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN	263
5.1	YHTEYSVERKOSTO	2635
5.2	YHTEISTYÖ KANTELUJEN KÄSITTELYSSÄ	264
5.3	YHTEISTYÖ ALUEELLISTEN OIKEUSASIAMIEHISTEN JA VASTAAVIEN ELINTEN KANSSA	264
6	TIEDOTUSTOIMINTA	267
6.1	VUODEN TAPAHTUMIA	267
6.2	KONFERENSSIT JA TAPAAMISET	258
6.3	MUUT TAPAHTUMAT	276
6.4	SUHTEET TIEDOTUSVÄLINEISIIN	281
7	LIITTEET	285
A	TILASTOTIETOJA	285
B	TALOUSARVIO	290
C	HENKILÖSTÖ	292

ALKUSANAT

Euroopan oikeusasiamiehen toimiston perustaminen oli unionin kansalaisten kannalta yksi Maastrichtin sopimuksen merkittävimmistä saavutuksista. Mahdollisuus kannella oikeusasiamiehelle on yksi Euroopan kansalaisuuteen kuuluvista oikeuksista, jotka on taattu yhteisön oikeudessa. Ensimmäisessä vuosikertomuksessani (1995) totesin, että voisin ehdottaa Euroopan oikeusasiamiehen toimiston toimialaan, valtuuksiin tai menettelyihin uudistuksia ja muutoksia vuoden 1998 vuosikertomuksessa niiden kokemusten perusteella, joita minulle on kertynyt siitä lähtien, kun toimisto aloitti toimintansa syyskuussa 1995. Suuri osa näistä alkusanoista onkin omistettu tälle sitoumukselle. Tarkoituksena on pohtia, mitä oikeusasiamiehen toimiston täysimittainen vakiinnuttaminen vielä edellyttää, jotta se voi palvella Euroopan kansalaisia mahdollisimman tehokkaasti.

Haluaisin ensinnäkin sanoa, että tämä vuosikertomus noudattaa rakenteeltaan kahta aikaisempaa täyden toimintavuoden (1996 ja 1997) kattavaa kertomusta. Merkittävä muutos on kuitenkin tehty kertomuksessa esiteltävien tapausten valinnassa. Aikaisemmissa vuosikertomuksissa esiteltiin kaikki tutkitut tapaukset. Toimiston toiminnan varhaisvaiheessa tämä oli hyödyllistä, jotta oikeusasiamiehen työstä voitiin antaa täydellinen kuva. Tapausten määrä on kuitenkin kasvanut niin, että kaikkien ottaminen mukaan ei enää ole perusteltavissa kansalaisten tarpeiden näkökulmasta, koska monissa tapauksissa itse asiassa toistuvat aikaisempien tapausten aiheet, eivätkä ne siten ole suuren yleisön kannalta erityisen kiinnostavia. Tässä vuosikertomuksessa olen siksi omaksunut kansallisten oikeusasiamiehen toimistojen normaalin käytännön ja ottanut mukaan ainoastaan valikoituja tapauksia, jotta kertomuksen pituus säilyy kohtuullisena ja jotta se pysyy selkeänä ja luettavana.

Mukana ovat luonnollisesti kaikki tapaukset, joissa käsitellään merkittäviä periaatekysymyksiä, sekä tapaukset, joissa käsitellään oikeusasiamiehen toimivaltaan ja menettelyihin liittyviä kysymyksiä, sekä tuloksiltaan yleisesti kiinnostavat tapaukset. Niille, jotka haluavat perehtyä kaikkiin tutkittuihin tapauksiin, voin kertoa, että heinäkuusta 1998 lähtien ne löytyvät oikeusasiamiehen verkkosivuilla tuoreessa ja ymmärrettävässä muodossa sekä englanniksi että kantelijan kielellä. Päätöksen paperikopio on luonnollisesti saatavissa oikeusasiamiehen toimistosta.

TULOKSET

Kun Euroopan parlamentti käsitteli vuoden 1997 vuosikertomustani, jotkut esittivät arvostelua siitä, että oikeusasiamies oli onnistunut pääsemään suotuisaan ratkaisuun vain harvoissa tapauksissa. Tähän näkemys pohjasi saapuneiden kantelujen kokonaismäärään, mukaan luettuna ne, jotka eivät kuuluneet oikeusasiamiehen toimivallan piiriin. En usko, että on oikeudenmukaista arvioida oikeusasiamiehen toiminnan tuloksia tällä tavoin. Jos kantelu ei kuulu toimivallan piiriin, oikeusasiamies ei voi tehdä juuri muuta

kuin pyrkiä antamaan kantelijalle neuvoja tai siirtää kantelun toimivaltaiselle elimelle. Tässä olemme onnistuneet miltei 80 prosentissa näistä tapauksista.

Vuonna 1998 oikeusasiamiehen toimisto käsitteli yhteensä 1 617 tapausta. Näistä uusia vuonna 1998 saapuneita kanteluja oli 1 372. Vuoden kuluessa oikeusasiamies käynnisti yhden tutkimuksen omasta aloitteestaan. Kanteluista 185:n käsittely päättyi perusteltuun päätökseen. 45 prosentissa näistä tapauksista toimielin sopi asian, asiassa syntyi sovintoratkaisu tai tapauksen käsittely päättyi kriittiseen huomautukseen. Vuosina 1997 ja 1996 vastaava luku oli 40% ja 35%. Vuonna 1998 hallinnollista epäkohtaa ei tullut esiin 52 prosentissa tapauksista. Se että hallinnollista epäkohtaa ei todeta ei aina ole kansalaisen kannalta epäedullista. Tutkimusprosessin aikana toimielin joutuu selittämään kantelijalle, mitä se on tehnyt ja miksi. Joissakin tapauksissa se jopa saa kantelijan vakuuttuneeksi siitä, että se on toiminut asianmukaisesti.

Oikeusasiamiehen toimiston on aina tiiviisti seurattava, millaisia sen saavuttamat tulokset ovat kansalaisen kannalta. Paljon on vielä tehtävää, mutta älkäämme unohtako, että tapauksissa on päästy koko ajan parempiin tuloksiin ja tutkittujen tapausten määrä on jatkuvasti kasvanut. Seuraavana vuonna tulisi keskeisenä pyrkimyksenä olla, että tapausten käsittelyyn kuluva aika lyhenee. Emme vielä ole täysin saavuttaneet tavoitettamme, että tutkittavaksi ottamisesta päätetään yhden kuukauden kuluessa ja että tutkimus saadaan päätökseen vuoden kuluessa, mutta sen pitäisi toteutua tulevina vuosina.

Myönteisiä tuloksia voidaan usein saavuttaa tutkimuksilla, joita oikeusasiamies käynnistää omasta aloitteestaan. Jokapäiväinen kansalaisten kantelujen tutkinta saattaa tuoda oikeusasiamiehen tietoon joitain erityisiä tai usein toistuvia ongelmia. Tällaisissa tapauksissa voi olla paikallaan, että oikeusasiamies ryhtyy tutkimaan asiaa omana aloitteenaan. Marraskuussa 1998 käynnistin tutkimuksen selvittääkseni, onko yhteisön eri toimielimillä ja laitoksilla olemassa hyvän hallintotavan säännöstö siitä, miten virkamiesten tulisi toimia suhteissaan yleisöön, ja onko yleisöllä mahdollisuus tutustua tähän säännöstöön.

Tällaisen säännöstön laatimisella on Euroopan parlamentin johdonmukainen tuki, ja parlamentin jäsen Roy PERRY, joka esitteli vetoamusvaliokunnan omaa toimintaa käsittelevän mietinnön (1996 - 1997), kehotti laatimaan hyvän hallintotavan säännöstön yhteisön toimielimiä ja laitoksia varten. Parlamentti on korostanut, että *"tällaisen säännöstön on julkisuuden ja ymmärrettävyyden vuoksi oltava mahdollisimman samanlainen kaikille Euroopan toimielimille ja laitoksille"*.

Tätä tutkimusta on tarkemmin selvitetty jäljempänä luvussa 2 (jakso 2.2.2). Toivon, että voin myöhemmässä vuosikertomuksessani kertoa tämän aloitteen myönteisistä tuloksista.

LIKKUMISVAPAU

Kun espanjalaiset ehdottivat Euroopan oikeusasiamiehen toimiston perustamista, ajatuksena oli alun perin, että oikeusasiamies valvoisi Euroopan kansalaisilla yhteisön oikeuden mukaisesti olevia oikeuksia kaikilla Euroopan unionin tasoilla, myös kansallisella, alueellisella tai kunnallisella tasolla. Se että suuri määrä kanteluista Euroopan oikeusasiamiehelle (edelleenkin noin 70%) jää toimivallan ulkopuolelle osoittaa, että Euroopan kansalaiset eivät tiedä, että Euroopan oikeusasiamiehen toimivalta rajoittuu vain yhteisön toimielinten ja laitosten toimintaan.

José Martínez Aragón, toinen oikeudellisista pääneuvonantajistani, on analysoinut kanteluita, jotka jäävät toimivallan ulkopuolelle, mutta koskevat yhteisön oikeutta. Hänen analyysinsä on esitetty tämän vuosikertomuksen luvussa 2. Siitä käy ilmi, että monet tällaisista kanteluista koskevat kansalaisten oikeutta liikkua vapaasti unionissa. Liikkumisvapaus on yksi perustamissopimuksen 8 a artiklassa taatuista unionin kansalaisuuteen liittyvistä oikeuksista. Eikö olisi aiheellista, että Euroopan oikeusasiamies voisi auttaa Euroopan kansalaisia, jotta he voivat nauttia tästä heille suodusta perusoikeudesta?

Mielestäni on täysin paikallaan uskoa läheisyysperiaatteeseen ja johdonmukaisesti ajaa sitä, että kansallisia oikeusasiamiehiä ja vastaavia elimiä kannustetaan ja autetaan käsittelemään Euroopan kansalaisten kanteluita, jotka koskevat yhteisön oikeutta. Tämä tulee Amsterdamin sopimuksen voimaantultua entistä tärkeämmäksi, kun yhteisön oikeuden piiriin tulevat myös viisumi- ja turvapaikkakäsymykset sekä ulkomaalaisten oikeudet, jotka ovat perinteisiä aiheita kanteluissa kansallisen tason oikeusasiamiehille ja vastaaville elimille. Myös kansalaisten oikeutta esittää vetoamus Euroopan parlamentille olisi tehtävä tunnetummaksi, erityisesti tapauksissa, joilla periaatteellista tai poliittista merkitystä.

Koska yhteistyömme kansallisten ja alueellisten elinten kanssa on kehittynyt niin myönteisesti, en halua tässä vaiheessa ehdottaa mitään muutoksia perustamissopimuksessa määritellyyn Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan, vaan sitoudun lisäämään omia ponnisteluja tällä alalla.

Kansalaisten kannalta olisi todella avuksi, jos kaikki yhteisön oikeuden mukaiset oikeussuojakeinot olisi selkeästi mainittu perustamissopimuksessa niin, että Euroopan kansalaiset saisivat asianmukaisesti tietoa oikeuksistaan. Oikeusvaltioperiaatteeseen perustuvassa yhteiskunnassa tuomioistuimet muodostavat pääasiallisen järjestelmän, jolla oikeusvaltiota ylläpidetään. Tällä hetkellä missään ei kuitenkaan tiedoteta kansalaisille tiedotettaisiin siitä tärkeästä asemasta, joka kansallisilla tuomioistuimilla on yhteisön oikeuden noudattamisen valvonnassa. Perustamissopimuksessa olisi lisäksi mainittava oikeudesta kannella kansallisille oikeusasiamiehille ja oikeudesta esittää vetoamuksia parlamenteille tapauksissa, joissa kyseessä on yhteisön oikeuteen liittyvä hallinnollinen kiista. Kunkin jäsenvaltion tulisi varmistaa, että sen oikeusjärjestelmä sisältää tehokkaan ja asianmukaisen tuomioistuinten ulkopuolisen elimen, jonka puoleen kansalaiset voivat kääntyä tässä tarkoituksessa.

Haluaisin myös korostaa, että perustamissopimukseen olisi sisällytettävä Euroopan kansalaisen oikeus valittaa Euroopan komissiolle silloin, kun yhteisön jäsenvaltio rikkoo yhteisön oikeutta. Tämä on ilmeisesti ainoa tapa taata kansalaisten asema tämän prosessin osapuolena ja varmistaa, että valituksia tulevaisuudessa käsitellään asianmukaisesti ja avoimesti.

TARVE MUUTTAA OIKEUSASIAMIEHEN OHJESÄÄNTÖÄ

Euroopan parlamentti on tehnyt aloitteen varainhoitoasetuksen muuttamiseksi siten, että Euroopan oikeusasiamiehelle luodaan riippumaton talousarvio. Tätä aloitetta on pidettävä tervetulleena, jos toimistollemme annetaan riittävästi aikaa mukautua siten, että kantelujen käsittely ei kärsi. Tässä mielessä riippumaton talousarvio olisi realistinen vuodesta 2001 alkaen. Tällainen aikataulu antaisi myös riittävästi aikaa tehdä tarvittavat muutokset oikeusasiamiehen ohjesääntöön.

Toinen ohjesääntöön liittyvä seikka on asiallisesti keskeisempi. Se koskee rajoituksia, joita tutkimuksille on esitetty 3 artiklan 2 kohdassa. Niiden mukaan asiakirjapyyntöstä voidaan kieltäytyä "*aiheellisella tavalla perustelluista salassapitosyistä*" ja toimielinten ja laitosten virkamiehet ja muu henkilöstö "*edustavat hallintojaan ja toimivat niiden ohjeiden mukaisesti ja ovat edelleen salassapitosäännösten alaisia*", kun he todistavat oikeusasiamiehen pyynnöstä.

Pidän näitä rajoituksia tarpeettomina ja epäasianmukaisina. Koko idea oikeusasiamiehen tutkimuksissa on siinä, että kansalaiset voivat uskoa, että kaikki tarvittavat tiedot ja asiakirjat ovat oikeusasiamiehen saatavilla silloinkin, kun tietoja ei voida täysin julkistaa, koska ne on luokiteltu salaisiksi. Kansalaisten olisi joka tapauksessa tiedettävä, että oikeusasiamiehen tutkimuksia ei rajoiteta ja että hän voi tutustua kaikkiin tarvittaviin asiakirjoihin ja kuulla kaikki tarvittavat todistajalausunnot.

Rajoituksia todistajien kuulemisessa ei voi hyväksyä, koska, jos ne ymmärretään kirjaimellisesti, ne jopa voisivat velvoittaa todistajan valehtelemaan (esimerkiksi petostapauksen salaamiseksi), jos hallinnolliset esimiehet niin määräisivät. Jotta tutkimuksesta saadaan luotettava, todistajat olisi ainoastaan veloitettava puhumaan totta ja antamaan kaikki tutkimuksen yhteydessä tarvittavat tiedot. Ajatus ohjesäännön nykyisen määräyksen taustalla itse asiassa estää tutkimasta Euroopan hallinnossa esiintyviä lahjomis- ja petostapauksia asianmukaisesti. Jos tavoitteena on, että oikeusasiamiehen tutkimusten pitäisi osaltaan auttaa torjumaan mahdollisia lahjontaja petostapauksia hallinnossa kantelujen tai aloitteiden pohjalta, nämä epäasianmukaiset rajoitukset olisi poistettava.

Käytännössä oikeusasiamiestä ei vielä ole estetty tutustumasta asiakirjoihin, vaikka mainittu rajoitus on synnyttänyt keskustelua ja kiistelyä. Todistajien kuulemismenettelyä ei toistaiseksi ole käynnistetty. Epäselyyksien välttämiseksi olisi parempi, jos perustamissopimuksessa tehtäisiin selväksi, että oikeusasiamiehellä on tutkimuksissaan täydet oikeudet tutustua yhteisön toimielinten ja laitosten hallussa oleviin tietoihin ja asiakirjoihin ja että virkamiesten on annettava oikeusasiamiehelle täydelliset ja totuudenmukaiset todistajalausunnot. Samalla olisi luonnolli-

sesti pysyttävä voimassa ohjesäännön 4 artiklan 1 kohdan vaatimus, jonka mukaan oikeusasiamies ja hänen henkilöstönsä eivät saa julkistaa asiakirjoja tai paljastaa tietoja, jotka he ovat saaneet tietoonsa tutkimusten yhteydessä.

HEDELMÄLLISTÄ YHTEISTYÖTÄ

Euroopan oikeusasiamiestä koskevia Euroopan parlamentin määräyksiä on hiljattain uudistettu, ja ne ovat miltei ajan tasalla. Lienee kuitenkin tarpeen sisällyttää niihin määräys tavasta, jolla parlamentti käsittelee oikeusasiamiehen vuosikertomusta ja mahdollisia erityiskertomuksia. Näin voitaisiin taata, että päävastuu uskotaan yhdelle asiasta vastaavalle parlamentin valiokunnalle, joka tarvittaessa voi pyytää asiantuntijalausuntoja muilta valiokunnilta kertomuksen asiasisällön mukaan. Aiheesta on jo mietintöluonnos on jo laadittu, ja on mitä todennäköisintä, että asia saadaan käsiteltyä ennen tämän vaalikauden loppua. Se merkitsisi, että kaikki tarvittavat menettelyt on toteutettu, kun uusi parlamentti aloittaa toimintansa vuoden 1999 toisella puoliskolla.

Keskustelua voidaan käydä siitä, tarvitaanko muita määräyksiä yhteistyöstä Euroopan parlamentin, sen asiasta vastaavan valiokunnan ja oikeusasiamiehen välillä, mutta minusta ne eivät ole tarpeen. Tähän asti yhteistyöhalukkuus on ollut hyvä ja tuottanut myönteisiä tuloksia. On mitä todennäköisintä, että yhteistyö jatkuu rakentavana ja joustavana ja tuottaa yhä parempia tuloksia. Tällaista myönteistä asennetta ja ilmapiiriä ei koskaan voi menestyksekkäästi korvata edes kaikkein yksityiskohtaisimmat ja hienostuneimmatkaan säännöt.

Lopuksi haluaisin kiittää kaikkia yhteisön toimielimiä ja laitoksia niiden yhteistyömyönteisestä ja rakentavasta asenteesta oikeusasiamiehen toimistoa kohtaan. Tässä yhteydessä haluaisin erityisesti mainita Euroopan parlamentin ja vetoamusvaliokunnan. Ne ovat antaneet vahvan tukensa ja jatkuvasti apuaan luotaessa Euroopan oikeusasiamiehen toimistoa palvelemaan Euroopan kansalaisia ja siten parantamaan suhteita kansalaisten, Euroopan unionin ja sen hallinnon välillä.

Jacob Söderman
31.12.1998

2 KANTELUK OIKEUSASIAMIEHELLE

Euroopan oikeusasiamiehen tärkein tehtävä on käsitellä hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Mahdollisista hallinnollisista epäkohdista oikeusasiamies saa tiedon pääasiassa Euroopan kansalaisten tekemien kantelujen välityksellä. Oikeusasiamies voi myös suorittaa tutkimuksia omasta aloitteestaan.

Kaikki Euroopan kansalaiset tai jäsenvaltiossa asuvat kolmannen maan kansalaiset voivat tehdä kanteluja oikeusasiamiehelle. Kanteluja voivat tehdä myös yritykset, yhdistykset ja muut elimet, joilla on rekisteröity toimipaikka unionissa. Kantelun voi tehdä oikeusasiamiehelle joko suoraan tai Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä.

Oikeusasiamiehelle tehtyjen kantelujen käsittely on julkista, jollei kantelija ole pyytänyt luottamuksellista käsittelyä. On tärkeää, että oikeusasiamies toimii mahdollisimman avoimesti, jotta Euroopan kansalaiset voivat seurata ja ymmärtää hänen työtään, sekä ollakseen hyvänä esimerkkinä muille.

Vuonna 1998 oikeusasiamies käsitteli 1 617 tapausta. 1 372 näistä oli uusia vuonna 1998 saapuneita kanteluja. Näistä 1 237 tuli yksittäisiltä kansalaisilta, yhdistyksiltä 63 ja yrityksiltä 60. Euroopan parlamentin jäsenet välittivät 9 kantelua. 244 tapausta siirtyi vuodelta 1997. Omasta aloitteestaan oikeusasiamies käynnisti yhden tutkimuksen.

Kuten oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1995 todettiin, vetoamusvaliokunta ja oikeusasiamies ovat sopineet, että he voivat siirtää tarvittaessa kanteluja ja vetoamuksia toinen toiselle. Vuoden 1998 kuluessa 3 vetoamusta välitettiin oikeusasiamiehelle vetoamuksen tekijän suostumuksella käsiteltäviksi kanteluina. Kantelijan suostumuksella 10 kantelua toimitettiin Euroopan parlamentille käsiteltäviksi vetoamuksina. Lisäksi oikeusasiamies kehotti 80 tapauksessa kantelijaa esittämään vetoamuksen Euroopan parlamentille (katso liite A, Tilastotietoja).

2.1 OIKEUSASIAMIEHEN TYÖN OIKEUSPERUSTA

Oikeusasiamies hoitaa tehtäviään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 138 e artiklan, oikeusasiamiehen ohjesäännön¹ ja oikeusasiamiehen tämän ohjesäännön 14 artiklan mukaisesti antamien täytäntöönpanosäännösten mukaisesti. Täytäntöönpanosäännösten teksti on julkaistu kaikilla virallisilla kielillä oikeusasiamiehen verkkosivuilla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>). Teksti on myös saatavissa oikeusasiamiehen toimistosta.

¹ Euroopan parlamentin päätös 94/262, 9. maaliskuuta 1994, oikeusasiamiehen tehtävien suorittamista koskevista määräyksistä ja yleisistä ehoista, EYVL L 113, 1994, s. 15.

Täytäntöönpanosäännökset koskevat oikeusasiamiehen toimiston sisäistä toimintaa. Jotta ne kuitenkin muodostaisivat kansalaisten kannalta ymmärrettävän ja hyödyllisen asiakirjan, ne sisältävät myös jonkin verran muihin toimielimiin ja laitoksiin liittyvää aineistoa, joka jo sisältyy oikeusasiamiehen ohjesääntöön.

Täytäntöönpanosäännösten 13 artikla sisältää määräykset, jotka koskevat Euroopan oikeusasiamiehen hallussa olevien asiakirjojen julkisuutta.

Euroopan parlamentin työjärjestys sisältää joukon määräyksiä (159 - 161 artikla), jotka koskevat parlamentin suhdetta Euroopan oikeusasiamieheen. Heinäkuussa 1998 parlamentti hyväksyi 161 artiklaan muutoksia, joita sen työjärjestysvaliokunta (esittelijä Brian CROWLEY)¹ oli ehdottanut. Työjärjestysvaliokunta on valmistelemassa uutta mietintöä, joka sisältää uuden tarkistuksen 161 artiklaan (esittelijä Johannes VOGGENHUBER). Ehdotetulla tarkistuksella tehtäisiin selväksi, että oikeusasiamiehen vuosija erityiskertomuksia käsittelee sama asiasta vastaava valiokunta (käytännössä vetoamusvaliokunta).

2.2 EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA

Kaikki oikeusasiamiehelle tulevat kantelut rekisteröidään ja niiden lähettäjiille ilmoitetaan, että kantelu on vastaanotettu. Vastaanottoilmoituksessa kantelijalle kerrotaan kantelun käsittelymenettelystä, ja mainitaan kantelua käsittelevän lakimiehen nimi ja puhelinnumero. Seuraavaksi tutkitaan, kuuluuko kantelu oikeusasiamiehen toimivallan piiriin.

Oikeusasiamiehen toimivalta on määritelty EY:n perustamissopimuksen 138 e artiklassa. Sen mukaan hänellä on valtuudet ottaa vastaan kanteluja unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa. Kantelut voivat koskea hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Kantelu ei siten kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan, jos

- 1 kantelija ei ole henkilö, jolla on oikeus tehdä kantelu,
- 2 kantelu ei koske yhteisön toimielintä tai laitosta,
- 3 kantelu koskee Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä, *tai*
- 4 kantelu ei koske hallinnollista epäkohtaa.

¹ A4-0416/97 (EYVL 1998 C 292/116).

Kenellä on oikeus kannella?

Romaniassa toimiva "kansallistettujen kiinteistöjen omistajien yhdistys" kanteli oikeusasiamiehelle huhtikuussa 1998.

Kantelu koski romaniaalaista lakia sosialistivallan aikana kansallistetun kiinteän omaisuuden palauttamisesta. Kantelijan mukaan laki laillisti kansallistamisen suuressa määrin ja oli siten ristiriidassa Romanian perustuslain sekä Romanian vuonna 1994 ratifioiman Euroopan ihmisoikeusyleissopimuksen kanssa. Kantelija pyysi oikeusasiamiestä kehottamaan Romanian viranomaisia muuttamaan kiistanalaista lainsäädäntöä siten, että omaisuuden palauttaminen toteutuisi suuremmassa laajuudessa.

Oikeusasiamies ilmoitti kantelijayhdistykselle, että kantelu ei kuulunut hänen toimivaltaansa, koska yhdistyksen toimipaikka ei sijainnut Euroopan unionin jäsenvaltiossa.

Koska Euroopan neuvosto oli jo antanut päätöslauselman kantelun aiheena olevasta kysymyksestä ja kantelija oli tietoinen tästä, ei vaikuttanut aiheelliselta ilmoittaa kantelijalle mahdollisuudesta ottaa yhteyttä Euroopan ihmisoikeustoimikuntaan. (*Kantelu 398/98/HL*)

Huomaa: Tapauksissa, joissa kantelijalla ei ole kantelu-oikeutta, oikeusasiamies voi ottaa asian tutkittavaksi omasta aloitteestaan. Tässä tapauksessa tutkimus omasta aloitteesta ei ollut mahdollinen, koska asiassa ei ollut kyse hallinnollisesta epäkohdasta yhteisön toimielimen tai laitoksen toiminnassa.

Esimerkki kantelusta, joka ei koskenut yhteisön toimielintä tai laitosta

Helmikuussa 1998 maatalouden ja maaseudun yhteistyön teknisen keskuksen (CTA) työntekijä D. kanteli oikeusasiamiehelle, koska hänen työsopimuksensa keskuksessa oli irtisanottu. Koska kantelija totesi, että hän ei enää voinut luottaa CTA:n henkilöstökomiteaan, hän halusi erityisesti tietää oikeusasiamieheltä, mitä oikeussuojakeinoja hänellä oli käytettävissään.

Oikeusasiamies katsoi, että kantelu ei kuulunut hänen toimivaltaansa, koska se ei koskenut yhteisön toimielintä tai laitosta (ohjesäännön 2 artiklan 1 kohta). CTA on perustettu kansainvälisellä sopimuksella (AKT:n ja EY:n välinen Lomé'n yleissopimus), ja sen valvonnasta vastaa AKT-EY-suurlähettiläskomitea (katso neljännen Lomé'n yleissopimuksen 53 artikla). Oikeusasiamies ilmoitti tästä D:lle. (*Kantelu 218/98/OV*)

Milloin Euroopan yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin "toimivat lainkäyttöeliminä"?

EY:n perustamissopimuksen 138 e artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan oikeusasiamiehellä on valtuudet ottaa vastaan kanteluja, jotka koskevat hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa

"lukuun ottamatta yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä."

Helmikuussa 1997 Euroopan parlamentin jäsen Hartmut NASSAUER välitti oikeusasiamiehelle L:n kantelun. Tämä väitti yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaajien syyllisyyteen hallinnolliseen epäkohtaan, kun he käsittelivät L:n pyyntöjä saada tutustua asiakirjoihin, jotka koskivat tämän tuomioistuimessa nostaman kanteen käsittelyä. L väitti, että kirjaajat toimivat hallinnollisessa ominaisuudessa ja että tällaiset päätökset eivät siten ole lainkäyttöeliminä toimivien tuomioistuinten päätöksiä. Hän väitti, että kansalaisten oikeus tutustua tuomioistuimen asiakirjoihin, jotka koskevat kansalaisia itseään, on kansallisiin valtiosääntöihin ja Euroopan ihmisoikeusyleissopimukseen kirjattu perusoikeus, ja että tämän oikeuden kunnioittamisen laiminlyönti rikkoo jäsenvaltioiden valtiosääntöjä ja erityisesti Saksan valtiosäännön 103 artiklaa.

Kysymys siitä, koskeeko tällainen kantelu yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä, on yhteisön oikeuteen liittyvä kysymys, jonka osalta Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on korkein auktoriteetti.

Vastauksessaan oikeusasiamiehen tiedusteluun asiassa yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentit totesivat, että tuomioistuimet toimivat lainkäyttöeliminä, kun ne tarkastelevat tiedusteluja tuomioistuimissa käsiteltävistä asioista. Täten oikeusasiamiehen ei pitäisi jatkaa tutkimustaan, joka koski asiassa mahdollisesti ilmenneitä hallinnollisia epäkohtia. Oikeusasiamies lopetti siten asian käsittelyn. (*Kantelu 126/97/VK*)

2.2.1 "HALLINNOLLINEN EPÄKOHTA "

Oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1995 esitettiin mahdollisista hallinnollisista epäkohdista luettelo, joka ei ollut tyhjentävä. Vastauksena Euroopan parlamentin pyyntöön määritellä käsite tarkemmin oikeusasiamies esitti vuoden 1997 vuosikertomuksessa seuraavan määritelmän:

Hallinnollinen epäkohta ilmenee, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti.

Käsitellessään vuoden 1997 vuosikertomusta Euroopan parlamentti katsoi, että tämä määritelmä yhdessä vuosikertomuksessa esitetyn lisäselityksen kanssa antaa selkeän kuvan siitä, mitä oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluu. Newmanin vetoamusvaliokunnan puolesta esittämän ehdotuksen¹ pohjalta parlamentti antoi päätöslauselman, jossa tämä määritelmä hyväksyttiin.

¹ A4-0258/98 (EYVL 1998 C 292/168).

Määritelmän soveltaminen edellyttää sitovien määräysten ja periaatteiden yksilöintiä. Hyvän hallintotavan säännöstö voi erittäin hyödyllisellä tavalla edistää määräysten ja periaatteiden konkretisointia.

2.2.2 HYVÄN HALLINTOTAVAN SÄÄNNÖSTÖ

Hyvän hallintotavan säännöstö voisi olla suureksi avuksi yhteisön toimielinten ja laitosten henkilökunnalle sen käsitellessä kansalaisten pyyntöjä tai valituksia. Jos säännöstö lisäksi on helposti yleisön saatavilla (esimerkiksi *Virallisessa lehdessä* julkaistuna päätöksenä), se voisi antaa kansalaisille tietoa heidän oikeuksistaan ja niistä hallintostandardeista, joita heillä on oikeus odottaa.

Viime vuosina sekä jäsenvaltioissa että kansainvälisissä järjestöissä on ollut yleisenä suuntauksena laatia hyvän hallintotavan säännöstöjä ja tarkistuslistoja. Esimerkiksi OECD:n neuvoston antoi 23. huhtikuuta 1998 suosituksen, joka koskee julkishallinnon eettisen toiminnan parantamista. Kansainvälinen oikeusasiamiesinstituutti julkaisi vuonna 1993 hyödyllisen luettelon tekijöistä, jotka täytyy ottaa huomioon valvottaessa hallinnon laatua. Jäsenvaltioiden lainsäädännöstä on huomattava tuore ranskalainen lakiluonnos, joka koskee suhteiden parantamista hallinnon ja yleisön välillä,¹ Irlannin oikeusasiamiehen vuonna 1996 laatima hallintoetiikan tarkistuslista sekä jotkin hallintomenettelylait (Belgia, Portugali, Suomi, Tanska).

Yhteisön toimielinten ja laitosten osalta ainoa aloite, josta oikeusasiamies on tietoinen, on se, että joulukuussa 1997 komission pääsihteeristö lähetti oikeusasiamiehelle ensimmäisen luonnoksen, joka koski *Euroopan komission virkamiesten käytäntösääntöjä näiden ollessa yhteydessä kansalaisiin*. Tammikuussa 1998 oikeusasiamies lähetti huomautuksensa tämän säännöstöluonnoksen sisällöstä ja muodosta ja esitti komissiolle kansallisia esimerkkejä hyvän hallintotavan säännöstöistä.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen C artiklan mukaisesti Euroopan kansalaisilla on oikeus odottaa, että asiassa toimitaan johdonmukaisesti, mikä edellyttää, että tällaisten säännöstöjen olemassaolon ja julkisuuden osalta on vältettävä mielivaltaisia eroja toimielinten ja laitosten välillä.

Oikeusasiamies käynnisti siten marraskuussa 1998 omasta aloitteestaan tutkimuksen, joka koskee sitä, onko yhteisön eri toimielimillä ja laitoksilla säännöstöt, jotka koskevat viranomaisten hyvää hallintotapaa näiden ollessa yhteydessä kansalaisiin, ja onko yleisöllä oikeus tutustua näihin säännöstöihin. Hän pyysi yhteisön eri toimielimiä, laitoksia ja erillisvirastoja ilmoittamaan, ovatko ne jo antaneet tai suostuisivatko ne antamaan hyvän hallintotavan säännöstön, joka koskee niiden virkamiesten toimintaa näiden ollessa yhteydessä kansalaisiin ja joka olisi helposti kansalaisten saatavissa.

¹ Projet de loi relatif aux droits des citoyens dans leurs relations avec les administrations, Assemblée Nationale, 1997-1998, No. 900.

Hyvän hallintotavan säännöstön sisällöstä oikeusasiamies totesi, että se voisi käsittää yleisiä määräyksiä sekä asia- että menettelyperiaatteista. *Asiaperiaatteiden* osalta säännöstö voisi sisältää esim. seuraavat velvollisuudet:

- lakia sekä vakiintuneita sääntöjä ja menettelyjä on noudatettava (laillisuusperiaate)
- syrjintää tulee välttää (yhdenvertaisen kohtelun periaate)
- toimenpiteiden tulee olla suhteessa tavoitteisiin (suhteellisuusperiaate)
- vallan väärinkäyttöä pitää välttää
- objektiivisuus ja puolueettomuus täytyy varmistaa (mukaan luettuna jääviys tapauksissa, joissa oma etu on kysymyksessä)
- laillisia odotuksia on kunnioitettava (oikeusvarmuuden periaate)
- on oltava oikeudenmukainen ja
- johdonmukainen.

Menettelyperiaatteiden osalta säännöstö voisi sisältää seuraavat velvollisuudet:

- kirjeisiin on vastattava kansalaisen kielellä (vrt. EY:n perustamissopimuksen 8 d artikla sellaisena kuin se on muutettuna Amsterdamin sopimuksella)
- vastaanottoilmoitus on lähetettävä, jos välitön vastaus ei ole mahdollinen, ja siinä on mainittava asiasta vastaava virkamies (nimi ja puhelinnumero)
- kirje/asia on siirrettävä toimivaltaiselle yksikölle
- henkilön oikeutta tulla kuulluksi ja antaa lausunto ennen päätöksen tekoa on kunnioitettava (puolustautumisoikeus)
- vastaamisen/päätöksen tekeminen tulee tapahtua kohtuullisen ajan kuluessa (mukaan luettuna epäsuora hylkäyspäätös)
- kaikki olennaiset seikat täytyy ottaa huomioon ja epäolennaisten jättää huomiotta
- (yksittäiset) päätökset pitää perustella erityisesti kielteisten päätösten tapauksessa
- päätöksestä on ilmoitettava henkilöille, jota se koskee
- oikeussuojakeinoista/vetoomuskeinoista on ilmoitettava, kun kyseessä on kielteinen yksittäinen päätös
- on pidettävä asianmukaista arkistoa.

Säännöstö voisi myös sisältää joitakin *velvollisuuksia, jotka koskevat suoria yhteyksiä kansalaisiin*, kuten:

- on annettava selvää ja ymmärrettävää tietoa/oikeita neuvoja
- puhelinsoittoihin on vastattava asianmukaisesti
- on oltava kohtelias
- virheitä on pahoiteltava
- säännöstöä tulee julkistaa aktiivisesti (kansalaisille jaettavat esitteet).

Oikeusasiamiehen käynnistämä on osoitettu yhdeksälletoista yhteisön toimielimelle ja laitokselle, joiden on määrä vastata oikeusasiamiehelle 28. helmikuuta 1999 mennessä.

2.3 VAPAA LIIKKUMINEN JA OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA

Oikeusasiamies saa yhä enemmän kanteluja, jotka koskevat esteitä, joihin monet kansalaiset törmäävät harjoittaessaan oikeuttaan liikkua vapaasti unionin sisäisten rajojen yli. Yleisimmin esitetyt ongelmat ulottuvat rajavalvonnan olemassaolosta sekä toiseen jäsenvaltioon sijoittautumisen ja siellä tapahtuvan ammatinharjoittamisen vaikeuksista aina ongelmiin, jotka liittyvät opiskelijoiden, eläkeläisten ja työttömien oleskelulupiin sekä kansalaisuuden perusteella tapahtuvaan syrjintään. Nämä ongelmat näyttävät aiheuttavan sekaannusta ja pettymyksiä kansalaisten keskuudessa.

Joitakin esimerkkejä vuonna 1998 tehdyistä kanteluista, jotka koskevat vapaata liikkuvuutta

Maahan muuttaminen ja asettautuminen

K. on Saksan kansalainen, joka kanteli siitä, että hän ei saanut Saksan hallinnolta riittävästi apua halutessaan muuttaa Saksasta Irlantiin. (*Kantelu 295/98/VK*)

Kantelija (mies) totesi, että hän on Ranskassa asuva Saksan kansalainen, joka ei saa oleskelulupaa, koska Ranskan hallinto väittää, että ei ole todistettu, että hän todella asuu maassa. (*Kantelu 420/98/ADB*)

V. R. asuu Saksassa ja hänen miehensä Italiassa. Hän kanteli siitä, että joka kerta kun hän tai hänen ystävänsä tai sukulaisensa aikovat vieraillla hänen miehensä luona, vierailusta on ilmoitettava poliisille. (*Kantelu 512/98/ADB*)

Opiskelu ja työ

Ranskan kansalainen F. C. kanteli siitä, että hänen Alankomaissa opiskelevaa tyttärtään syrjitään. Ulkomaalaisena tyttärelle ei tarjottu vastaavia etuja kuin hollantilaisopiskelijoille, kuten ilmaista julkista liikennettä, ja hän kuuluu erilliseen sosiaaliturvajärjestelmään. (*Kantelu 869/98/ADB*)

Kantelija (nainen) on Ranskan kansalainen, joka hankki Belgiassa lastentarhanopettajan pätevyyden. Kun hän muutti takaisin Ranskaan, hän sai työskennellä vain kolme vuotta yksityisissä kouluissa väliaikaisella sopimuksella, joka oli uusittava joka vuosi. Jotta kantelija olisi voinut työskennellä muiden ranskalaisopettajien tavoin, häntä vaadittiin suorittamaan virkamiestutkinto ja osallistumaan vuoden pituiselle kurssille. *(Kantelu 5/98/XD)*

Kantelija, hollantilainen ruokavalioasiantuntija, halusi harjoittaa toimintaansa Ranskassa, mutta hän ei saanut tutkintotodistukselleen tunnustusta. Sekä Ranskan työ- että opetusministeriö väittivät, että niillä ei ollut valtuuksia käsitellä asiaa. *(Kantelu 121/98/OV)*

S. oli pätevä ja kokenut fysioterapeutti. Hänelle tarjottiin työtä Yhdistyneestä kuningaskunnasta sillä edellytyksellä, että hän saisi espanjalaisen tutkintotodistuksensa tunnustettua. Yhdistyneen kuningaskunnan "Council for Professions Supplementary to Medicine" kieltäytyi tunnustamasta hänen todistustaan sillä perusteella, että kyseisessä ammatissa Espanjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä vallitsee merkittäviä eroja. *(Kantelu 298/98/XD)*

Verotus ja hallinnolliset muodollisuudet

P. on Suomen kansalainen, joka oli työskennellyt Ruotsissa. Hän kanteli siitä, että hänen ruotsalaista eläkettään verotettiin sekä Ruotsissa että Suomessa. *(Kantelu 97/98/BB)*

Kantelija (mies) muutti Saksasta Alankomaihin. Hän väitti, että voidakseen rekisteröidä auton Alankomaissa hänen oli toimitettava kaikki asiaa koskevat paperit sekä auton rekisterikilvet Alankomaiden viranomaisille. Hän kanteli siitä, että tämä prosessi kesti useita viikkoja, joiden aikana hän ei voinut käyttää autoa. *(Kantelu 291/98/VK)*

C. A., Portugalin kansalainen työskenteli Ranskassa. Kun hänet irtisanottiin, hän päätti palata Portugaliin ja nostaa työttömyyskorvauksensa siellä. Hän kanteli siitä, että hänellä oli suuria vaikeuksia saada tarvittavia asiakirjoja Ranskassa. *(Kantelu 393/98/ADB)*

Espanjan kansalainen A. työskenteli Ranskassa ja Sveitsissä. Kun hänet irtisanottiin vuonna 1996, hän päätti palata Espanjaan vanhempiensa luo. Jotta hän olisi voinut saada sosiaaliturvaetuja Espanjassa, hänen olisi pitänyt esittää asiakirja (E 301), joka voidaan antaa vain työntekijöille, joiden viimeinen työpaikka on ollut unionin jäsenvaltiossa. *(Kantelu 436/98/ADB)*

Vapaa liikkumisoikeus estyy usein siksi, että kansalliset, alueelliset ja paikalliset hallinnot panevat yhteisön oikeuden virheellisellä tavalla täytäntöön ja soveltavat sitä virheellisesti.

Arvioidessaan näiden kantelujen paljastamia ongelmia ja etsiessään mahdollisia ratkaisuja oikeusasiamies on ottanut huomioon muiden yhteisön toimielinten viime vuosien työn. Hän kiinnitti erityistä huomiota ehdotuksiin,

joita esitettiin "henkilöiden vapaata liikkuvuutta käsittelevässä korkean tason työryhmässä"¹ - asiantuntijaryhmä, jonka komissio kokosi tammi-kuussa 1996 - ja mietintöön, jonka Euroopan parlamentti laati näiden ehdotusten pohjalta.² Oikeusasiamiehen kokemukset tukevat samanlaisia johtopäätöksiä kuin ne, joihin päädyttiin korkean tason työryhmässä ja parlamentin mietinnössä.

Euroopan oikeusasiamies ei voi tutkia kantelua, joka koskee jäsenvaltioiden kansallisia, alueellisia tai paikallisia hallintoja, koska ohjesäännön 2 artiklan 1 kohdassa määrätään:

"Edellä mainittujen sopimusten [- -] puitteissa oikeusasiamiehen on autettava yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmenneiden epäkohtien paljastamisessa [- -]. Minkään muun viranomaisen tai henkilön toiminta ei voi olla oikeusasiamiehelle tehtävän kantelun kohteena."

Tämän määräyksen mukaisesti oikeusasiamiehen on pidettävä toimivaltansa ulkopuolelle jäävinä useimpia saamistaan kanteluista, jotka koskevat henkilöiden vapaata liikkumista unionissa.

Käytäntönä on kuitenkin ollut, että kantelijoita on kehoitettu kääntymään sellaisten muiden toimielinten puoleen, jotka voivat käsitellä tapauksia joissa jäsenvaltiot laiminlyövät yhteisön oikeuden noudattamisen. Kantelu on siirretty suoraan tällaiselle toimielimelle sillä edellytyksellä, että kantelijan kanssa on sitä ennen sovittu tästä toimintatavasta. Sen mukaan mikä tilanne kulloinkin on ja mikä tehokkain ratkaisu siinä, oikeusasiamies on siirtänyt kanteluita muille yhteisön toimielimille, kuten perustamissopimuksen vartijana toimivalle komissiolle sekä Euroopan parlamentin vetoisuusvaliokunnalle, tai vaihtoehtoisesti jäsenvaltioiden vastaaville elimille, kuten kansallisille ja alueellisille oikeusasiamiehille.

Tämän tyyppinen ratkaisu ei ole aina ollut täysin tyydyttävä, koska ongelmat useimmiten vaativat nopeaa ja keskitettyä toimintaa sekä yhteisön että kansallisella tasolla. Vaikka yhteisön toimielimillä ei yleisesti olekaan resursseja eikä keinoja käsitellä yksittäisistä hallinnollisista päätöksistä aiheutuvia ongelmia tapaus tapaukselta, kansallisten elinten puoleen käännetään tavallisesti vain harvoin, jos asiaan liittyy vaikeita yhteisöä koskevia seikkoja.

Olisi toivottavaa luoda uudet toimintatavat, niin että yhteisön ja kansalliset elimet voisivat yhdistää voimansa, jotta yksittäiset ongelmat saataisiin nopeasti ratkaistuksi. Tässä oikeusasiamies yhtyy korkean tason työryhmän esittämään näkemykseen, että *"henkilöiden vapaan liikkuvuuden moitteeton soveltaminen edellyttää kaikkien asianosaisten [- -] osallistumista"*,³ mukaan luettuna sekä Euroopan oikeusasiamies että kansalliset oikeusasiamiehet, kuten itse selonteossa tunnustetaan.

¹ Simone Veilin johtaman korkean tason työryhmän selonteko henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta, esitetty komissiolle 18. maaliskuuta 1997 (C4-181/97).

² Schaffnerin mietintö, joka koskee Simone Veilin johtaman korkean tason työryhmän selontekoa henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta, kansalaisvapauksien ja sisäasiain valiokunta, 19.3.1998 (A4-0108/98).

³ Henkilöiden vapaata liikkuvuutta käsitelleen korkean tason työryhmän selonteko, s. 87.

Tiiviimpi yhteistyö Euroopan oikeusasiamiehen sekä jäsenvaltioissa joko kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla toimivien vastaavien elinten välillä helpottaisi tietojen vaihtoa henkilöiden vapaaseen liikkumiseen liittyvistä erityisongelmista ja sallisi lopulta painostaa tehokkaammin vastuullisia hallinnollisia viranomaisia. Myös Euroopan komissio ja Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunta voisivat osallistua tällaiseen yhteistyöhön.

Olisi myös määriteltävä yhteisön oikeuden mukaiset oikeudet - erityisesti henkilöiden vapaan liikkuvuuden oikeuden soveltamisala - sekä keinot, joita niiden suojelemiseksi ja puolustamiseksi on olemassa. Olisi suotavaa, että henkilöt voivat helposti tietää, mitä keinoja heillä on käytettävissään suojellakseen niitä oikeuksia, jotka heillä Euroopan kansalaisina on. Tämä voitaisiin tehdä perustamissopimukseen sisällytettävällä määräyksellä.

Oikeusasiamies aikoo edelleen tarkastella kanteluita, jotka koskevat henkilöiden vapaata liikkumista unionissa, sekä valvoa alan kehitystä voidakseen tulevaisuudessa esittää yksityiskohtaisempia ehdotuksia.

2.4 KANTELUJEN OTTAMINEN TUTKITTAVAKSI

Oikeusasiamiehen toimivallan piiriin kuuluvan kantelun on täytettävä myös muita ehtoja, ennen kuin oikeusasiamies voi ottaa asian tutkittavakseen. Oikeusasiamiehen ohjesäännössä on esitetty seuraavat perusteet:

- 1 kantelusta on käytävä ilmi kantelija ja kohde (ohjesäännön 2 artiklan 3 kohta)
- 2 oikeusasiamiehellä ei ole oikeutta puuttua tuomioistuimissa käsiteltäviin tapauksiin tai kyseenalaistaa tuomioistuinten päätöksiä (1 artiklan 3 kohta)
- 3 kantelu on tehtävä kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin sen perustana olevat tosiseikat tulivat kantelijan tietoon (2 artiklan 4 kohta)
- 4 ennen kantelua on otettava hallintoteitse asianmukaisella tavalla yhteyttä kyseisiin toimielimiin ja laitoksiin (2 artiklan 4 kohta)
- 5 jos kantelu koskee yhteisön toimielinten ja laitosten sekä niiden virkamiesten ja muun henkilöstön välisiä työsuhteita, kaikki mahdollisuudet sisäisten hallinnollisten hakemusten ja kantelujen tekemiseen on pitänyt käyttää ennen kantelun tekemistä (2 artiklan 8 kohta).

Esimerkki kantelusta, jota ei voitu ottaa tutkivaksi tuomioistuinkäsittelyn vuoksi

Helmikuussa 1998 asianajaja S. kirjoitti oikeusasiamiehelle asiakkaansa, yritys PO:n, käynnistämästä oikeudenkäynnistä. PO oli maaliskuussa 1997 valittanut komissiolle kahden muun yrityksen välisestä mahdollisesta fuusiosta. Komissio oli kieltäytynyt tutkimasta fuusiota. PO vei asian

yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen vastustaakseen kieltäytymistä.

S. pyysi, että oikeusasiamies:

- (i) puuttuisi oikeudenkäyntiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa,
- (ii) tutkisi, oliko komissio toiminut oikeudenmukaisesti kieltäytyessään tutkimasta PO:n valitusta.

Ensimmäisen pyynnön osalta oikeusasiamiehen ohjesäännön 1 artiklan 3 kohdassa määrätään, että *"Oikeusasiamiehellä ei ole oikeutta puuttua tuomioistuimessa käsiteltäviin tapauksiin [- -]".*

Toisen pyynnön osalta EY:n perustamissopimuksen 138 e artiklassa määrätään, että oikeusasiamies voi suorittaa tutkimuksia *"[- -] niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaisia seikkoja käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä."*

Oikeusasiamies ilmoitti siksi S:lle, että hän ei voinut puuttua ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeudenkäyntiin eikä tutkia kysymystä siitä, oliko komissio toiminut epäoikeudenmukaisesti PO:n valituksen käsittelyssä. (*Kantelu 223/98/IJH*)

2.5 TUTKIMUSTEN PERUSTEET

Oikeusasiamies voi käsitellä toimivaltansa piiriin kuuluvia kanteluja, jotka täyttävät tutkittavaksi ottamisen ehdot. EY:n perustamissopimuksen 138 e artiklassa määrätään, että oikeusasiamies "suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina". Joissakin tapauksissa oikeusasiamiehen tutkimukselle ei ehkä ole perusteita, vaikka kantelu teknisesti voitaisiin ottaa tutkittavaksi. Jos kantelu on jo ollut käsiteltävänä Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnalle osoitettuna vetoamuksena, oikeusasiamies ei tavallisesti pidä tutkimuksen käynnistämistä perusteltuna, ellei uusia todisteita esitetä.

Esimerkki kantelusta, joka ei antanut perusteita tutkimukseen

Helmikuussa 1998 Euroopan komission virkamies B. kanteli oikeusasiamiehelle, koska komissio ei ollut käynnistänyt rikkomismenettelyä Ranskaa vastaan. Hän oli valittanut komissiolle siitä, että Ranskan sosiaaliturvaviranomaiset olivat kieltäytyneet korvaamasta kustannuksia, jotka hänen isälleen oli aiheutunut Belgiassa vietetyn kolmen kuukauden toipilasajan yhteydessä. Kantelijan mukaan tämä kieltäytyminen oli aseuksen 1408/71 säännösten vastaista.

Kantelijan toimittamista asiakirjoista kävi ilmi, että komissio oli päättänyt lykätä B:n valituksen käsittelyä, koska se odotti kahta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomiota (asiat C-120/95 ja C-160/96), joissa käsiteltiin kysymystä asetuksen 1408/71 22 artiklassa säädetyistä etukäteissuostumuksesta, joka liittyi myös B:n kanteluun.

Kantelusta kävi ilmi, että komissio oli alkanut tutkia valitusta, pyytänyt tietoja Ranskan viranomaisilta ja tiedottanut valituksen esittäjälle yksityiskohtaisesti hänen valituksensa aiheuttamista oikeudellisista kysymyksistä. Komissio oli päättänyt lykätä tutkimuksiaan, kunnes yhteisöjen tuomioistuin oli antanut tuomionsa. Siksi oikeusasiamies päätti, että hänellä ei ollut perusteita tutkia kantelua, ja B:lle ilmoitettiin tästä. (Kantelu 283/98/OV)

2.6 KANTELUJEN TUTKIMINEN

Siitä kun oikeusasiamies aloitti toimintansa syksyllä 1995, kanteluita on rekisteröity 3 693. Niistä 15% oli peräisin Ranskasta, 13% Saksasta, 14% Espanjasta, 11% Yhdistyneestä kuningaskunnasta ja 12% Italiasta. Täydellinen erittely kantelujen maantieteellisestä jakautumisesta liitteessä A, Tilastotietoja.

Vuonna 1998 kanteluista tutkittiin 93% sen selvittämiseksi, kuuluuko kantelu toimivallan piiriin, täyttääkö se tutkittavaksi ottamisen ehdot ja antaako se aihetta tutkimukseen. 31% tutkituista kanteluista kuului oikeusasiamiehen toimivaltaan. Näistä 212 täytti tutkittavaksi ottamisen ehdot, mutta 42 ei kuitenkaan antanut aihetta tutkimukseen. Tutkimus käynnistettiin siten 170 tapauksessa.

Useimmat tutkimukseen johtaneista kanteluista koskivat Euroopan komissiota (75%). Komissio on se yhteisön elin, joka tekee eniten päätöksiä, joilla on suoranaisia vaikutuksia kansalaisiin. Siksi on normaalia, että se on kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Euroopan parlamenttia vastaan esitettiin 27 ja Euroopan unionin neuvostoa vastaan 7 kantelua.

Pääasialliset hallinnolliset epäkohdat, joista kanneltiin, olivat avoimuuden puute (69 tapausta), syrjintä (21 tapausta), epätydyttävät menettelyt tai puolustautumisoikeuden kunnioittamisen laiminlyönti (25 tapausta), epäoikeudenmukaisuus tai vallan väärinkäyttö (29 tapausta), vältettävissä ollut viivytyks (17 tapausta), huolimattomuus (38 tapausta), jättäminen varmistamatta että jäsenvaltio täyttää velvollisuutensa, ts. Euroopan komissio ei ollut hoitanut tehtävänsä "perustamissopimusten vartijana" (11 tapausta) ja oikeudellinen virhe (7 tapausta).

2.7 OHJAUS MUIDEN LAITOSTEN PUOLEEN JA SIIRROT

Jos kantelu ei kuulu toimivallan piiriin tai sitä ei voida ottaa tutkittavaksi, oikeusasiamies pyrkii aina neuvomaan kantelijalle toisen laitoksen, joka voi käsitellä kantelua. Mahdollisuuksien mukaan oikeusasiamies siirtää kantelun suoraan toiselle toimivaltaiselle elimelle kantelijan suostumuksella, sillä edellytyksellä, että kantelu näyttää perustellulta.

Vuonna 1998 opastusta annettiin 600 tapauksessa, joista useimmat koskivat kysymyksiä yhteisön oikeudesta. 259 tapauksessa kantelijaa kehoitettiin kantelemaan kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle tai vastaavalle elimelle. Lisäksi 7 kantelua välitettiin kantelijan suostumuksella suoraan kansalliselle oikeusasiamiehelle. 80 kantelijaa kehoitettiin esit-

tämään vetoamus Euroopan parlamentille, ja lisäksi 10 kantelua toimitettiin kantelijan suostumuksella Euroopan parlamentille käsiteltäviksi vetoomuksina. 154 tapauksessa kantelijaa neuvottiin kääntymään Euroopan komission puoleen. Tämä luku sisältää joitakin tapauksia, joissa komissiota vastaan tehtyä kantelua ei voitu ottaa tutkittavaksi, koska komissiota ei ollut lähestytty hallintoteitse. 107 tapauksessa kantelijaa kehoitettiin ottamaan yhteyttä muihin elimiin.

2.8 PÄÄTÖKSET OIKEUSASIAMIEHEN TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

Kun oikeusasiamies päättää ryhtyä tutkimaan kantelua, kantelu ja mahdolliset liitteet lähetetään ensin lausuntoa varten kyseiselle yhteisön toimielimelle tai laitokselle. Kun ensimmäinen lausunto on saatu, se lähetetään kantelijalle huomautuksia varten. Kuten jäljempänä jaksossa 2.10 on selitetty, oikeusasiamies ei voi ottaa huomioon toisen osapuolen toimitamia tietoja, jos toisella osapuolella ei ole ollut mahdollisuutta esittää niistä huomautuksia.

Joissakin tapauksissa toimielin tai laitos sopii itse asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Jos lausunto ja huomautukset osoittavat, että näin on tapahtunut, asian käsittely lopetetaan, koska "toimielin on sopinut asian". Joissakin tapauksissa kantelija päättää luopua kantelusta, ja käsittely lopetetaan tästä syystä.

Jos toimielin ei korjaa epäkohtaa eikä kantelija peruuta kantelua, oikeusasiamies jatkaa tutkimustaan. Jos tutkimuksessa ei ilmene hallinnollista epäkohtaa, kantelijalle sekä kyseiselle toimielimelle tai laitokselle ilmoitetaan asiasta ja käsittely lopetetaan.

Jos oikeusasiamiehen tutkimukset paljastavat hallinnollisen epäkohdan, hän pyrkii mahdollisuuksien mukaan sovintoratkaisuun poistaakseen epäkohdan ja täyttääkseen kantelijan vaatimukset. Strasbourgin 21. lokakuuta 1997 pidetyssä kokouksessa oikeusasiamies ja komission pääsihteeri Carlo TROJAN sopivat, että epävirallinen tapaaminen voisi joskus olla sopiva tapa pyrkiä sovintoratkaisuun tapauksissa, joissa komissio on osallisena. Vuonna 1998 järjestettiin yksi tällainen tapaaminen, ja se johti sovintoratkaisuun.

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen, tai jos siihen ei päästä, oikeusasiamies joko lopettaa asian käsittelyn ja antaa toimielimelle tai laitokselle kriittisen huomautuksen tai toteaa havainneensa hallinnollisen epäkohdan ja esittää suositusluonnoksia epäkohdan korjaamiseksi.

Kriittistä huomautusta pidetään aiheellisena tapauksissa, joissa hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan laajempia vaikutuksia ja joissa oikeusasiamiehen suorittama seuranta ei vaikuta tarpeelliselta.

Tapauksissa, joissa oikeusasiamiehen seuranta on tarpeen (toisin sanoen vakavammat hallinnolliset epäkohdat tai tapaukset, joilla on yleisiä vaikutuksia), oikeusasiamies esittää kyseiselle toimielimelle tai laitokselle suositusluonnoksia sisältävän päätöksen. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3

artiklan 6 kohdan mukaisesti toimieliimen tai laitoksen on tällöin annettava yksityiskohtainen lausunto asiasta kolmen kuukauden kuluessa. Yksityiskohtaisessa lausunnossaan toimieliin voi hyväksyä oikeusasiamiehen päätöksen sekä kuvata, millaisiin toimenpiteisiin se on ryhtynyt suositusten täytäntöönpanemiseksi.

Jos yhteisön toimieliin tai laitos ei reagoi tyydyttävästi suositusluonnokseen, 3 artiklan 7 kohdassa määrätään, että oikeusasiamies lähettää kertomuksen Euroopan parlamentille ja kyseiselle toimieliimelle tai laitokselle. Kertomus voi sisältää suosituksia. Se, että Euroopan oikeusasiamiehellä on mahdollisuus esittää tällainen erityiskertomus, on hänen työnsä kannalta korvaamatonta. Jotkut kansalliset oikeusasiamiehet ovat kamppailleet pitkään saadaakseen vastaavan mahdollisuuden. Erityiskertomuksia ei siten pitäisi esittää liian usein, vaan ainoastaan tärkeissä asioissa, joissa parlamentti voi ryhtyä toimenpiteisiin auttaakseen oikeusasiamiestä oikeusasiamiehen ohjesäännön mukaisesti.

Oikeusasiamiehen ensimmäisessä erityiskertomuksessa, joka esitettiin 15. joulukuuta 1997, käsiteltiin hänen omasta aloitteestaan suorittamaansa tutkimusta asiakirjojen julkisuudesta. Parlamentti keskusteli kertomuksesta heinäkuun 1998 istunnossaan vetoamusvaliokunnan siitä laatiman mietinnön pohjalta (esittelijä Astrid THORS).¹

Vuonna 1998 oikeusasiamies käynnisti 171 tutkimusta, 170 niistä kantelun johdosta ja yhden omasta aloitteestaan.

51 tapauksessa toimieliin tai laitos sopi asian itse. (Kuten jäljempänä jaksossa 2.9 esitetään, vuonna 1998 tähän luokkaan on luokiteltu joitakin tapauksia, joita ei aikaisemmin luokiteltu täten.) 96 tapauksessa oikeusasiamiehen tutkimuksissa ei todettu hallinnollista epäkohtaa.

Toimieliin sai kriittisen huomautuksen 29 tapauksessa. Sovintoratkaisuun päästiin 4 tapauksessa. Toimieliimille ja laitoksille esitettiin yksi suositusluonnos. (Tarkemmin liitteessä A, Tilastotietoja)

2.9 KANTELOT SIITÄ, ETTÄ KIRJEISIIN EI OLE VASTATTU

Yleinen kantelujen tyyppi koskee kirjeisiin vastaamisen laiminlyöntiä. Heti oikeusasiamiehen toiminnan käynnistyttyä kävi ilmi, että puhelinsoitto oikeusasiamiehen toimistosta kulloiseenkin yksikköön usein johtaa siihen, että kansalainen saa viipymättä vastauksen. Tällaisissa tapauksissa tutkimuksen jatkaminen ei tavallisesti ole järkevää.

Aikaisemmin oikeusasiamiehen käytäntönä oli, että kun hänen puuttumisensa asiaan johti siihen, että kantelija sai kirjeseensä vastauksen, oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle, että perustamissopimuksen 138 e artiklan mukaisen asian tutkiminen ei enää vaikuttanut perustellulta (katso edellä kohta 2.5). Sekä vuoden 1996 että vuoden 1997 vuosikertomuksissa tällaiset tapaukset sisällytettiin luokkaan "tutkimukselle ei perusteita". Maaliskuussa 1998 tätä käytäntöä tarkistettiin, kun Edward NEWMAN

¹ A4-0265/98 (EYVL 1998 C 292/170).

(vuoden 1997 vuosikertomusta koskevan vetoamusvaliokunnan mietinnön esittelijä) esitti tiedusteluja tapauksista, jotka oli luokiteltu ryhmään "tutkimukselle ei perusteita". Tällöin päädyttiin siihen, että tulevaisuudessa tällaiset tapaukset luokiteltaisiin ryhmään "toimielin sopi asian". Vuonna 1998 tällaisia päätöksiä oli 32.

Kantelut siitä, että kirjeeseen ei vastattu: Esimerkkejä toimielimen sopimista tapauksista

B. kanteli 3. maaliskuuta 1998 oikeusasiamiehelle siitä, että komissio ei ollut vastannut hänen 2. joulukuuta 1996 lähettämäänsä kirjeeseen, jossa hän pyysi tietoja euron käyttöön otosta. Oikeusasiamies otti yhteyttä asiasta vastaavaan komission yksikköön ja pyysi näitä vastaamaan kantelijalle ja lähettämään tälle tämän pyytämät tiedot. Tämän asiaan puuttumisen jälkeen komissio vastasi kantelijalle 18. maaliskuuta 1998. Koska tätä toimenpidettä pidettiin riittävänä asian ratkaisemiseksi, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn. (*Kantelu 269/98/ADB*)

V. kanteli kesäkuussa 1998 Uudenmaan lääninoikeuden puolesta siitä, että Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto (OPOCE) oli jättänyt vastaamatta kahteen kirjeeseen. Oikeus oli kirjoittanut OPOCelle suomeksi 10. kesäkuuta 1996 tiedustellakseen, miksi se ei ollut saanut *Virallisen lehden* vuoden 1994 erityispainosta. Englanninkielinen muistutuskirje lähetettiin 14. huhtikuuta 1997. Kumpaankaan ei vastattu.

Oikeusasiamies otti puhelimitse yhteyttä OPOCEn pyytääkseen, että Uudenmaan lääninoikeudelle lähetettäisiin vastaus. Oikeusasiamiehen puuttuttua asiaan OPOCE otti yhteyttä lääninoikeuteen ja toimitti sille *Virallisen lehden* puuttuvat numerot suomeksi ja ruotsiksi. Koska toimenpide vaikutti riittävältä asian ratkaisemiseksi, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn. (*Kantelu 615/98/BB*)

Kaikkia kanteluita siitä, että kirjeisiin ei ole vastattu, ei tietenkään voida ratkaista tyydyttävästi puhelintiedusteluin. Jos toimielimen asiasta vastaava yksikkö ei voi yksilöidä kirjeenvaihtoa tai jos kukaan ei halua ottaa vastuuta siitä että vastaus annetaan nopeasti, oikeusasiamies kirjoittaa toimielimen puheenjohtajalle tai puhemiehelle ja pyytää lausuntoa kantelusta. Oikeusasiamies menetteli näin myös jos hän epäilisi, että alkuperäinen jättäminen vastaamatta kirjeeseen olisi muuta kuin yksittäinen hallinnollinen virhe tai jos kantelun aiheena on kirjeenvaihtoon vastaamiseen liittyvä perusteeton viivytyks.

2.10 ASIAKIRJAJULKISUUTEEN LIITTYVIÄ SEIKKOJA

Vuoden kuluessa oikeusasiamies käsitteli lukuisia kysymyksiä, jotka koskivat asiakirjajulkisuutta. Koska on ilmeistä, että yhteisön toimielimet ja laitokset eivät aina täysin ymmärrä asiaa koskevia määräyksiä ja periaatteita, tässä kertomuksen jaksossa selitetään erilaiset kysymykset sekä se, miten niitä perustamissopimuksen ja oikeusasiamiehen ohjesäännön mukaisesti käsitellään.

2.10.1 KANTELUT JOTKA KOSKEVAT OIKEUTTA TUTUSTUA ASIAKIRJOIHIN

Useimmilla yhteisön toimielimillä ja laitoksilla on määräykset oikeudesta tutustua niiden hallussa oleviin asiakirjoihin. Vuonna 1993 komissio ja neuvosto antoivat yhteiset käytännesäännöt, jotka koskevat oikeutta tutustua niiden asiakirjoihin. Käytännesäännöt pantiin täytäntöön näiden kahden toimielimen erillisillä päätöksillä.¹ Oikeusasiamiehen toteutettua vuonna 1996 omasta aloitteestaan asiaa koskevan tutkimuksen myös muut yhteisön toimielimet ja laitokset ovat antaneet asiakirjojen julkisuutta koskevat määräykset, joista useimmat ovat samanlaisia kuin neuvoston ja komission vastaavat.

Jos asiakirjapyyntö evätään, neuvoston ja komission määräykset antavat kansalaiselle mahdollisuuden esittää pyyntö asian uudelleen käsittelemisestä (jäljempänä "vahvistava hakemus"). Kansalainen, jonka vahvistava hakemus hylätään, voi joko kannella oikeusasiamiehelle tai käynnistää menettelyn ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

Kun henkilö kantelee oikeusasiamiehelle, kysymys on, onko pyynnön eväminen katsottava hallinnolliseksi epäkohdaksi. Jokaisen tutkimuksen tapauksessa on siten kysyttävä, onko toimielin soveltanut asiakirjojen julkisuutta koskevia määräyksiään asianmukaisesti ja onko se mahdollista harkintavaltaa käyttäessään toiminut laillisten valtuuksiensa puitteissa.

Vuonna 1998 nousi esiin kysymys siitä, mitä tapahtuisi, jos oikeusasiamies katsoisi, että toimielin on soveltanut omia määräyksiään väärin. Asianmukainen menettely on antaa toimielimen harkita asiaa uudelleen ja soveltaa tällä kertaa sääntöjä oikein. Oikeusasiamies ei tietenkään voi määrätä toimielintä tekemään näin eikä hän voi mitätöidä aikaisempaa päätöstä. Selittäessään näkemyksensä kriittisessä huomautuksessa hän antaa kuitenkin toimielimelle itselleen mahdollisuuden ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin.

2.10.2 OIKEUDENMUKAINEN MENETTELY OIKEUSA SIAMIEHEN TUTKIMUSTEN YHTEYDESSÄ

Toinen vuonna 1998 esiin noussut kysymys koski asiakirjoja, jotka toimielin tai laitos lähettää oikeusasiamiehelle kantelun johdosta antamansa lausunnon osana. Joissakin tapauksessa toimielin on välittänyt oikeusasiamiehelle asiakirjoja, jotka sisältävät tietoja, jotka voisivat olla tähdellisiä oikeusasiamiehen päätöksen kannalta mutta jotka toimielin pyytää pitämään salassa kantelijalta.

Näissä tapauksissa oikeusasiamies on selittänyt toimielimelle, että oikeudenmukaisen menettelyn periaatteeseen kuuluu, että kantelusta tehtävässä oikeusasiamiehen päätöksessä ei voida ottaa huomioon toisen osapuolen toimittamiin asiakirjoihin sisältyviä tietoja, ellei toisella osapuol-

¹ Käytännesäännöt, EYVL L 340, 1993, s. 41; neuvoston päätös, 20. joulukuuta 1993, oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin, EYVL L 340, 1993, s. 43; komission päätös, 8. helmikuuta 1994, oikeudesta tutustua komission asiakirjoihin, EYVL L 46, 1994, s. 58.

lolla ole mahdollisuutta vastata. Kantelun johdosta tehtävässä oikeusasiamiehen päätöksessä ei siten voida ottaa huomioon toimielimen tai laitoksen toimittamiin asiakirjoihin sisältyviä tietoja, jos kantelijalla ei ole tilaisuutta esittää niistä huomautuksia.

2.10.3 OIKEUSASIAMIEHEN VALTUUDET TUTKIA ASIAKIRJOJA

Kolmas vuonna 1998 esiin noussut kysymys koskee oikeusasiamiehen valtuuksia tutkia yhteisön toimielinten ja laitosten asiakirjoja. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdan asiaa koskevat määräykset kuuluvat:

"Yhteisön toimielimet ja laitokset ovat velvollisia toimittamaan oikeusasiamiehelle kaikki ne tiedot, joita hän on pyytänyt ja lisäksi antamaan hänen käytettäväkseen kyseiset arkistot. Ne voivat kieltäytyä tästä vain, jos tämä on perusteltua salassapitosyistä.

Yhteisön toimielinten ja laitosten on sallittava pääsy jäsenvaltioista peräisin oleviin lailla tai määräyksellä salaisiksi luokiteltuihin asiakirjoihin vain, jos tämä jäsenvaltio on antanut siihen aikaisemman suostumuksensa.

Yhteisön toimielinten ja laitosten on sallittava pääsy muihin jäsenvaltiosta peräisin oleviin asiakirjoihin ilmoitettuaan siitä kyseiselle jäsenvaltiolle."

Jäsenvaltioissa, joissa on kansallinen oikeusasiamiesjärjestelmä, normaali periaate on, että oikeusasiamies voi tutustua kaikkiin hallinnon hallussa oleviin asiakirjoihin, jos hän pitää sitä tutkimuksen yhteydessä tarpeellisenä, mukaan luettuna asiakirjat, joihin kansalaisilla ei ole oikeutta tutustua.

Nämä valtuudet ovat perustavanlaatuisen tärkeitä, koska ne takaavat kansalaiselle, että oikeusasiamies voi riippumattomalla tavalla tarkastaa hallinnon antamien vastausten oikeellisuuden ja täydellisyyden. Niin kauan kuin 3 artiklan 2 kohta rajoittaa oikeusasiamiehen oikeutta tutustua asiakirjoihin, on siten tärkeää, että rajoituksia tulkitaan suppeasti ja siten, että todistustaakan on oltava toimielimellä tai laitoksella, joka pyrkii kieltämään oikeuden tutustua asiakirjoihin.

Koska Euroopan unioni on sitoutunut demokratiaan ja avoimuuteen sekä tehokkaaseen ja rehelliseen hallintoon, oikeusasiamiehen ohjesäännön tarkistamisprosessiin osallistuvat kolme toimielintä (Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio) voisivat pohtia, onko aiheellista, että Euroopan oikeusasiamiehen oikeutta tutustua arkistoihin rajoitetaan.

Oikeusasiamiehen tutkimusvaltuuksia täydentää luonnollisesti salassapitovelvollisuus. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 4 artiklassa tehdään selväksi, että kun oikeusasiamies tai hänen henkilöstönsä tutustuvat hallinnon hallussa oleviin asiakirjoihin, heitä sitoo sama salassapitovelvollisuus kuin itse

hallintoa. Se, että oikeusasiamies tutkii asiakirjoja, ei siten merkitse asiakirjojen paljastamista kantelijalle tai kenellekään muulle.

Näistä syistä on väärin esittää, että yhteisön toimielinten ja laitosten antamia määräyksiä yleisön oikeudesta tutustua asiakirjoihin voidaan käyttää rajoittamaan oikeusasiamiehen oikeutta tutustua asiakirjoihin. Tämä ehdotus näyttää perustuvan oikeusasiamiehen tutkimusvaltuuksien luonteen täydelliseen väärinymmärtämiseen. Oikeusasiamies käyttää tutkimusvaltuuksiaan varmenttaakseen, että hallinnon vastaukset kantelijalle ovat oikeellisia ja täydellisiä. Se ei johda näiden asiakirjojen julkistamiseen.

3.1 EI HALLINNOLLISTA EPÄKOHTAA

3.1.1 EUROOPAN PARLAMENTTI

SAIRAUSKULUJEN KORVAAMINEN

Päätös kanteluun 1044/20.11.96/KP/JMA Euroopan parlamenttia vastaan

KANTELU

X kanteli oikeusasiamiehelle marraskuussa 1996 siitä, että Euroopan parlamentti kieltäytyi korvaamasta hänen tyttärensä hoitokuluja terveydeltään heikon lapsen hoitokustannuksina.

Euroopan parlamentti hylkäsi pyynnön, koska kylpylää jossa tytär oli ollut hoidettavana "ei pidetty hyväksyttävänä sairaalana tai hoitolaitoksena". Toinen pyyntö hylättiin, koska hoito ei näyttänyt vastaavan terveydeltään heikon lapsen hoidolle asetettavia vaatimuksia.

Joulukuussa 1994 kantelija vetosi menestyksettä parlamentin pääsihteeriin. Pääsihteerin vastauksessa todettiin, että kantelijalla oli oikeus saada korvaus tietyistä hoidon aikaisista lääketieteellisistä kuluista.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle X väitti, että

- (i) Euroopan parlamentti ei ollut noudattanut asianmukaisia menettelyjä, koska sairausvakuutusjärjestelmän hallintokomitea ei ollut antanut lausuntoa asiasta,
- (ii) hoito olisi pitänyt katsoa hänen tyttärelleen sopivimmaksi,
- (iii) hänen pyyntönsä tiettyjen lääketieteellisten kulujen korvaamisesta oli hylätty sillä perusteella, että siinä ei ollut ilmoitettu kunkin lääkäriässä käynnin hintaa ja päivää sekä lääkäreiden nimeä ja pätevyyttä.

Kantelija pyysi oikeusasiamiestä ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, joilla Euroopan parlamentti veloitettaisiin maksamaan kaikki hoidosta aiheutuneet kulut, mukaan luettuna matkakustannukset.

TUTKIMUS

Parlamentin lausunto

Kantelu toimitettiin Euroopan parlamentille. Parlamentin lausunnossa todettiin, että tämän tyyppisissä tapauksissa normaali menettely olisi viedä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen.

Kantelun asiakysymyksistä lausunnossa esitettiin seuraavaa:

- (i) Nimittävä viranomainen otti päätöstä tehdessään asianmukaisesti huomioon sairausvakuutusjärjestelmän hallintokomitean lausunnon.

- (ii) Valitussa kylpylässä annettiin hoitoa tavallisesti alle 16-vuotiaille lapsille, kun taas kantelijan tytär oli jo 17-vuotias hoidon alkaessa.
- (iii) X:n pyyntö, joka koski hoidon aikana aiheutuneiden yksittäisten lääketieteellisten kulujen korvaamista, ei ollut kyseisten määräysten mukainen, koska se oli liian yleinen ja sisälsi kustannuksia, joita ei voitu korvata. Näiden määräyksien mukaan matkakuluja ei voida korvata.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan X totesi, että hän oli päättänyt olla viemättä asiaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen.

Hän väitti, että kylpylän lasku oli asianmukaisesti täytetty, ja totesi, että hoidon hinta oli laskettu pakettina, josta lääketieteellisten kulujen hintaa ei voitu erikseen ilmoittaa. Hän katsoi, että kieltäytyessään korvaamasta kuluja parlamentti osoitti joustavuuden ja hyvän tahdon puutetta.

X kommentoi myös menettelyä, jota oikeusasiamies noudatti kantelun käsittelyssä. Hän katsoi, että ei ollut asianmukaista käynnistää menettelyä välittämällä kantelu kyseiselle toimielimelle lausuntoa varten.

PÄÄTÖS

1 Euroopan oikeusasiamiehen valtuudet tutkia asiaa

- 1.1 Euroopan parlamentti totesi, että tämän tyyppisessä tapauksessa normaali menettely olisi viedä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen.
- 1.2 Perustamissopimusten valtiosäännönmäisissä puitteissa yhteisöjen tuomioistuin on ylin auktoriteetti yhteisön lain tulkinnan ja soveltamisen suhteen. Oikeusasiamies kuitenkin suorittaa tutkimuksia auttaakseen löytämään hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnasta.
- 1.3 Ennen kuin kantelu voidaan hyväksyä oikeusasiamiehen käsitteilyyn, kantelijan on otettava hallintoteitse yhteyttä kyseiseen toimielimeen. Jos kantelu vastaavasti koskee yhteisön toimielinten ja laitosten sekä niiden virkamiesten tai muun henkilöstön välistä työsuhdetta, oikeusasiamiehelle ei voida kannella, ellei kyseinen henkilö ole käyttänyt kaikkia mahdollisuuksia sisäisten hallinnollisten hakemusten ja kantelujen tekemiseen, erityisesti niitä menettelyjä, joihin viitataan henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 ja 2 kohdassa.¹
- 1.4 Kun sisäiset menettelyt on käytetty, yhteisön virkamiehillä ja muulla henkilöstöllä on mahdollisuus joko viedä asia suoraan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen tai kannella oikeusasiamiehelle.

¹ Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 8 kohta.

2 Oikeusasiamiehen menettelyt

- 2.1 Huomautuksissaan kantelija katsoi, että ei ollut asianmukaista, että oikeusasiamies käynnisti tutkinnan välittämällä kantelun kyseiselle toimielimelle lausuntoa varten.
- 2.2 Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 1 kohdassa vaaditaan, että oikeusasiamiehen on ilmoitettava toimielimelle tai laitokselle tutkimuksistaan jotka koskevat epäilyjä hallinnollisista epäkohdista, jotta nämä voivat esittää hänelle hyödyllisiä huomautuksiaan.

3 Annettavaa hoitoa koskevia lääketieteellisiä seikkoja

- 3.1 Sairauskuluja korvaamista koskevien sääntöjen liitteen I osastossa XI määrätään, että maksutoimiston lääkärin on katsottava kylpylähoito ehdottoman välttämättömäksi.
- 3.2 Tässä tapauksessa vastaava lääkäri oli asiaa tutkittuaan todennut, että hoito ei täyttänyt välttämättömiä lääketieteellisiä vaatimuksia. Ei ollut todisteita siitä, että lääkäri ei päätöstä tehdessään olisi asianmukaisesti ottanut huomioon olennaisia tekijöitä.

4 Kulujen korvaaminen

- 4.1 Vaikka parlamentti kieltäytyi korvaamasta kokonaan terveydeltään heikon lapsen hoitokustannuksia, se suostui korvaamaan tietyt lääketieteelliset kulut. Parlamentti kuitenkin hylkäsi kantelijan esittämän laskun, koska siinä ei eritelty kustannuksia vaan viitattiin ainoastaan yleiseen summaan, joka vastasi kylpylän päiväkustannuksia.
- 4.2 Voimassa olevissa määräyksissä puhutaan vain lääketieteellisten kulujen korvaamisesta. Parlamentti toimi siten asianmukaisesti vaatiessaan lääketieteellisten kulujen erittelemistä korvauksen edellytyksenä.
- 4.3 Lääketieteellisten kulujen korvaamista koskevien määräysten liitteen I osastossa XI ei määrätä matkakustannusten korvaamisesta.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella oikeusasiamies katsoi, että Euroopan parlamentin toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

SÄÄNNÖT LIITTYMISESTÄ EUROOPAN PARLAMENTIN ELÄKEJÄRJESTELMÄÄN

Päätös yhdistettyihin kanteluihin 74/97/PD ja 85/97/PD Euroopan parlamenttia vastaan

KANTELUT

Euroopan parlamentin jäsen M. kanteli oikeusasiamiehelle tammikuussa 1997 ja väitti, että parlamentin jäsenten lisäeläkejärjestelmässä esiintyy hallinnollinen epäkohta. Entinen parlamentin jäsen B. ilmoitti oikeusasiamiehelle niin ikään tammikuussa 1997, että hän haluaisi yhtyä M:n kanteleluun.

Parlamentin puhemiehistö oli perustanut päätöksellään 12. heinäkuuta 1990 (vapaaehtoisen) lisäeläkejärjestelmän parlamentin jäsenille. Eläkejärjestelmää koskevat säännöt olivat liitteenä IX (aikaisemmin liite X) säännöissä, jotka koskevat jäsenten kulujen ja korvausten maksamista. Syksyllä 1992 eläkejärjestelmään liittymiselle asetettiin kuuden kuukauden määräaika. M. ja B. eivät liittyneet järjestelmään ajoissa; he väittivät, että he eivät olleet saaneet tietoa määräajan käyttöönotosta.

M., joka valittiin Euroopan parlamenttiin uudelleen vuonna 1994, pystyi liittymään järjestelmään kaudelle 1994 - 1999 mutta ei edelliselle kaudelle. Koska B. ei enää ollut parlamentin jäsen, hän ei voinut hakea jäsenyyttä kaudelle 1994 - 1999 eikä hänen annettu liittyä edellisen kauden ajaksi.

M. otti yhteyttä useisiin tahoihin parlamentissa saadakseen liittyä järjestelmään takautuvasti vuotta 1994 edeltäneelle kaudelle. Hän väitti, että hän ei ollut saanut tietoa vuonna 1992 käyttöön otetusta määräajasta ja että parlamentti oli soveltanut määräaikaan epäoikeudenmukaisella ja syrjivällä tavalla. Järjestelmän mukaisen eläkerahaston puheenjohtaja, joka oli myös parlamentin kvestorikollegion jäsen, vastasi 4. heinäkuuta 1995. Kirjeessä M:ää muistutettiin järjestelmään liittymisen määräajasta ja ilmoitettiin, että mahdollisuutta takautuviin maksusuuksiin oli harkittu. Tällaista takautuvaa menettelyä ei kuitenkaan viime kädessä pidetty käytännöllisenä tai laillisena. Kirjeessä lisättiin:

Haluan myös korjata virheellisen väitteenne keskustelusta, joka käytiin kvestorikollegiossa 24. huhtikuuta L:n tapauksesta. Kuten kokousta koskevasta oheisesta pöytäkirjaotteesta käy ilmi, asia liittyi Ranskan ja Italian eläkejärjestelmiin, joita Euroopan parlamentti hallinnoi Ranskan ja Italian hallitusten puolesta. Se liittyy siten pikemminkin jäsenten kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen liitteeseen III kuin liitteeseen X [nyt liite IX], joka käytännössä sisältää parlamentin jäsenten lisäeläkejärjestelmää koskevat säännöt. Lisäksi L. pyysi saada eläkettä kyseisestä järjestelmästä eikä lupaa saada liittyä siihen.

Edellä tarkoitettussa kvestorikollegion pöytäkirjojen oteesta todetaan:

[--] Ranskan kansalliskokouksen jäsenten eläkkeitä koskevissa säännöissä, jotka koskevat vastaavasti myös Euroopan parlamentin ranskalaisia jäseniä, määrätään, että eläkehakemukset on esitettävä

kirjallisesti kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona jäsen tai entinen jäsen tulee eläkekelpoiseksi. Entinen ranskalainen jäsen, joka ei tiennyt tästä määräyksestä, on esittänyt hakemuksen Euroopan parlamentille seitsemän kuukauden kuluttua eläkekelpoiseksi tulostaan. Lyhyen keskustelun jälkeen kollegio:

salli nykyisistä säännöistä poikkeamisen L:n eduksi, jotta hän voi saada eläkettä vaikka hän ei ollutkaan noudattanut kuuden kuukauden määräaikaa;

kehotti hallintoa esittämään luonnoksen tarkistukseksi, jolla selvennetään määräaikoja, joita sovelletaan sääntöjen liitteeseen III jäsenten kuluista ja korvauksista.

Oikeusasiamiehelle osoittamissaan kanteluissa kantelijat väittivät lyhyesti, että:

- (i) eläkejärjestelmään liittymisen määräajasta ei tiedotettu asianmukaisesti,
- (ii) oli epäoikeudenmukaista ja syrjivää, että kantelijoiden ei sallittu liittyä järjestelmään takautuvasti.

TUTKIMUS

Euroopan parlamentin lausunto

Kantelu toimitettiin Euroopan parlamentille. Lausunnossaan parlamentti totesi, että se oli tutkinut kantelun oikeudellisen yksikkönsä lausunnon pohjalta ja tehnyt päätöksen, jossa kantelijoiden syytökset torjuttiin. Se oheisti kopion oikeudellisen yksikkönsä kirjeestä.

Oikeudellisen yksikön lausunnossa todettiin lyhyesti, että kantelijoiden väite siitä, että muutoksista ei ollut tiedotettu asianmukaisesti, oli perusteeton. M. oli saanut kirjallisen ilmoituksen parlamentissa ja kotiosoitteeseensa. Lisäksi puhemiehistön päätösten pöytäkirjat jaettiin kaikille parlamentin jäsenille, joilla lisäksi oli kuusi kuukautta aikaa liittyä eläkejärjestelmään uudelleenalinnan jälkeen. B:n tapauksessa oikeudelliselle yksikölle ei ollut esitetty mitään todisteita siitä, että hän ei ollut ollut tietoinen järjestelmään liittymisen määräajasta. Oikeudellisella yksiköllä ei myöskään ollut mitään todisteita siitä, että B. olisi pyytänyt lupaa saada liittyä järjestelmään ennen kuin kvestorikollegio teki kiistanalaisen päätöksen tai ennen puhemiehistön tekemiä sääntömuutoksia.

Mitä tuli 28. lokakuuta tehtyyn päätökseen kuuden kuukauden määräajan asettamisesta, oikeudellinen yksikkö katsoi, että kollegion oli pakko noudattaa itse asettamaansa yleistä sääntöä. Muussa tapauksessa yhtäläisen kohtelun periaatetta loukattaisiin. Siten jäsenyys kiellettiin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta kaikilta parlamentin jäseniltä, jotka esittivät hakemuksensa 15. joulukuuta 1992 jälkeen. Poikkeus oli kuitenkin erityinen. Se oli perustunut kvestorikollegion hyväksyntään, ja se oli tehty ennen kuin kysymys eläkejärjestelmän jäseneksi liittymisen rajoittamisesta parlament-

tikauden aikana nousi esiin. Sitä ei siten voitaisi kyseisessä tapauksessa soveltaa yleisenä poikkeuksena säännöstä.

Lopuksi oikeudellisen yksikön lausunnossa esitettiin seuraavat kolme seikkaa, jotka muodostivat perustan sen johtopäätökselle, että kiistanalainen päätös ei ollut mielivaltainen:

- (1) *moitteettoman varainhoidon varmistaminen ja eläkerahaston saat-taminen taloudelliseen tasapainoon, joka Coopers and Lybrandin 4. elokuuta 1992 esittämän kertomuksen mukaan oli tuolloin puut-teellinen,*
- (2) *tileistä vastaavien henkilöiden on voitava laatia varainhoidon yhteydessä tarvittavia luotettavia laskelmia ja budjettivallan käyt-täjien on voitava laatia yksityiskohtaisempia budjettiennusteita,*
- (3) *ei pidä syrjiä jäseniä, jotka olivat liittyneet järjestelmään sen alussa ja joiden taloudellinen tilanne olisi itse asiassa huonompi kuin "uusien jäsenten", jotka voisivat suorittaa takautuvia maksuja.*

Kantelijoiden huomautukset

Huomautuksissaan kantelijat pitäytyivät kanteluissaan.

PÄÄTÖS

1 Väite, että eläkejärjestelmään liittymisen määräajasta ei tiedotettu asianmukaisesti

- 1.1 On ilmeistä, että ei ole olemassa määräyksiä, jotka koskevat kysymystä siitä, mitä olisi pidettävä asianmukaisena tiedottami-sena Euroopan parlamentin jäsenille. Parlamentin työjärjestys ei sisällä määräyksiä tästä.
- 1.2 Perustamissopimuksen 173 artiklan sekä henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan osalta yhteisön tuomioistuimet ovat määränneet, että toimen tiedoksi antaminen tapahtuu normaalisti silloin, kun toimi annetaan tiedoksi henkilölle, jota se koskee, ja kun tämä vastaan-ottaa tiedon.¹ Tuomioistuimet ovat myös päättäneet, että todista-misvelvollisuus ilmoituksen antamisesta asianmukaisesti kuuluu hallinnolle. Tätä oikeuskäytäntöä ei kuitenkaan ilmeisesti voida siirtää tähän tapaukseen. Oikeuskäytäntö koskee yksittäisiä toimia, jotka vaikuttavat kielteisesti kohteena olevaan henkilöön, jolloin tiedoksi antamisen ajankohdan tarkka määrittäminen on äärimmäisen tärkeää laskettaessa määräaikaa, jonka kuluessa oikeudellinen menettely voidaan käynnistää. Tässä tapauksessa on kysymys tarjousta koskevan yleisen tiedon välittämisestä, ja tiedottamisen kohteena oleva henkilö voi valita, haluaako hän

¹ Katso muun muassa tuomio 9. kesäkuuta 1994, asia T-94/92, *X vastaan komissio*, Kok. henkilös-töläinsäädäntö 1994, s. II-481; tuomio 20. maaliskuuta 1991, asia T-1/90, *Casariago vastaan komissio*, Kok. 1991, s. II-143; tuomio 13. heinäkuuta 1989, asia 58/88, *Olbrechts vastaan komissio*, Kok. 1989, s. 2643 ja tuomio 11. toukokuuta 1989, yhdistetyt asiat 193/97 ja 194/97, *Maurissen ja Union Syndicale vastaan tilintarkastustuomioistuin*, Kok. 1989, s. 1045.

hyödyntää tarjousta. Jos kohteena oleva henkilö tekee hake-
muksen, ja hakemus hylätään, oikeudellisen menettelyn käynnis-
tämistä koskevaa määräaikaa sovelletaan tähän hylkäykseen.¹

- 1.3 Mitä tulee yhteisön toimielinten hallinnollisiin käytäntöihin, on ilmeistä, että yleisiä tiedonantoja käytetään usein, kun mahdollisista oikeuksista tiedotetaan virkamiehille, joiden on sitten mahdollisesti esitettävä hakemus.²
- 1.4 Tältä pohjalta on tehtävä se johtopäätös, että kysymys tiedottamisen asianmukaisuudesta parlamentin jäsenille kuuluu parlamentin sisäisten organisaatiovaltuuksien piiriin. Näitä valtuuksia käyttäessään parlamentin on yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaisesti toimittava hyvän hallinnon etuja vastaa-
vasti.³ Kysymys kuuluu siten, toimiko parlamentti niin.

Oli ilmeistä, että tässä tapauksessa parlamentti toimitti parlamen-
tin sisäisen jakelujärjestelmän välityksellä jäsenille tiedonannon,
joka koski eläkejärjestelmässä käyttöön otettavaa määräaikaa.
Täydentävänä tapana varmistaa tiedon välittyminen jäsenille par-
lamentti lähetti ilmoituksen myös tavallisena postina kunkin jäse-
nen kotiosoitteeseen. Täten yksittäisillä jäsenillä oli vähintään
kaksi mahdollisuutta saada tietoa käyttöön otetusta määräajasta.
Tässä ei siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2 Epäoikeudenmukainen ja syrjivä kohtelu

- 2.1 Kun tarkastellaan sitä, oliko epäoikeudenmukaista ja syrjivää olla hyväksymättä kantelijan liittymistä takautuvasti järjestelmään, nousee esiin kaksi seikkaa. Ensimmäinen kysymys on, oliko epäoikeudenmukaista, että määräyksessä ei yleisesti puhuttu takautuvasta liittymisestä. Toiseksi, olisiko eläkejärjestelmään liittymisen määräajasta pitänyt kantelijoiden tapauksessa poiketa. Tässä yhteydessä vaikutti siltä, että kantelijat ja parlamentti olivat yksimielisiä siitä, että määräajasta poikkeaminen heidän tapauk-
seensaan merkitsisi takautuvaa liittymistä. Siten oli selvää, että jos ensimmäiseen kysymykseen vastattaisiin siten, että takautuvan liittymisen olisi oltava mahdollista yleisesti, toinen kysymys olisi turha.
- 2.2 Ensimmäisestä kysymyksestä kantelijat ja parlamentti olivat yksi-
mielisiä, että säännöt eivät sisältäneet määräyksiä siitä, että järjes-
telmään voitaisiin liittyä takautuvasti. Kysymys oli siten siitä, oliko

¹ Yhteisöjen tuomioistuinten vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksittäisiä toimia, jotka vaikut-
tavat yksittäisten parlamentin jäsenten taloudelliseen tilanteeseen, voidaan tarkastella oikeudessa,
tuomio 23. maaliskuuta 1993, asia C-314/91, *Weber vastaan parlamentti*, Kok. 1993, s. I-1093.

² Katso esimerkiksi komission huomautukset oikeusasiamiehelle yhdistetyistä kanteluista
669/17.6.96/ND/L/VK, 670/27.6.96/KM/L/VK ja 679/1.7.96/CS/L/VK, sellaisina kuin ne on esitetty
oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1997, s. 118, ja komission perustelut asiassa 159/86,
Canters vastaan komissio, tuomio 22. syyskuuta 1988, Kok. 4859.

³ Katso tuomio 30. huhtikuuta 1996 asiassa C-58/94, *Alankomaat, jota tukee parlamentti, vastaan
neuvosto, jota tukevat komissio ja Ranska*, Kok. 1996, s. I-2169, kohta 37.

oikeudenmukaista, että parlamentti ei ollut ottanut käyttöön tällaista määräystä. Oli ilmeistä, että parlamentti oli jättänyt tämän tekemättä syistä, jotka liittyivät järjestelmän moitteettomaan varainhoitoon. Lisäksi on huomattava, että parlamentilla oli valtuudet olla perustamatta järjestelmää lainkaan. Siten parlamentilla oli myös oltava oikeus rajoittaa järjestelmää edellä mainituista syistä.

Oikeusasiamies totesi sen vuoksi, että se, että parlamentti ei ollut määrännyt yleisestä mahdollisuudesta liittyä järjestelmään takautuvasti, ei ollut hallinnollinen epäkohta.

- 2.3 Kysymystä siitä, olisiko määräajasta pitänyt poiketa kantelijoiden tapauksessa, oli tarkasteltava useammassa osassa. Ensiksi oli tutkittava, toimiko parlamentti epäoikeudenmukaisesti, kun se kieltäytyi poikkeamasta määräajasta, ja sitten oli tutkittava, toimiko se syrjivästi.
- 2.4 Oikeudenmukaisuuden osalta on ensiksi todettava, että eläkejärjestelmää koskevat säännöt eivät yhdenvertaisuuden vuoksi sisällä määräyksiä, jotka mahdollistavat määräajasta poikkeamisen. Sääntöjen kyseisessä määräyksessä yksinkertaisesti määrätään, että jäsenillä on "enintään kuusi kuukautta aikaa liittyä lisäeläkejärjestelmään valituksi tulemisen tai uudelleen valituksi tulemisen jälkeen".
- 2.5 Koska ei ole olemassa nimenomaista määräystä, joka tekee mahdolliseksi poiketa määräajasta, kysymys on siitä, onko yhteisön oikeudessa yleinen periaate, että määräajasta on poikettava yhdenvertaisuuden perusteella. Tällaista yleistä periaatetta ei näytä olevan.
- 2.6 Tätä taustaa vasten ja parlamentin esittämät moitteettomaan varainhoitoon liittyvät perusteet huomioon ottaen määräajan tiukkaa soveltamista kantelijoihin ei voida pitää epäoikeudenmukaisena.
- 2.7 Syrjintäsyötöksen osalta on muistettava, että yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää, että samanlaisia tilanteita käsitellään samalla tavoin ja että erilaisia tilanteita ei käsitellä samalla tavoin.
- 2.8 Kantelijoiden yhden väitteen mukaan toinen parlamentin jäsen oli saanut liittyä järjestelmään määräajan umpeutumisesta huolimatta. Parlamentin lausunnosta kävi ilmi, että kyseinen jäsen oli ennen määräajan käyttöön ottamista saanut vakuudet siitä, että hän voisi liittyä järjestelmään. Hänen tilanteensa ei siten vastannut tämän tapauksen tilannetta.
- 2.9 Toiseksi väitettiin, että parlamentti oli vanhuuseläkejärjestelmän -liitteen III järjestelmä - yhteydessä poikennut määräajasta yhdessä tapauksessa, ts. tapauksessa, joka mainitaan edellä siteeratussa 24. heinäkuuta 1995 päivätyssä kirjeessä. On huo-

mattava, että pyyntö esitettiin kuukauden kuluttua määräajan päättymisestä ja että se esitettiin toisessa järjestelmässä ja taloudellisesti erilaisessa tilanteessa ja että pyyntö koski oikeutta eläkkeeseen, jonka maksuja jäsen oli jo suorittanut. Lisäksi sääntömuutoksesta, josta hallintoa oli pyydetty esittämään ehdotus kvestorikollegion kokouspöytäkirjoissa, kävi ilmi, että määräajan ulkopuolella esitetyillä pyynnöillä ei ole takautuvaa vaikutusta. Tilanne oli siten ilmeisesti erilainen kuin tässä tapauksessa.

- 2.10 Täten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ei ilmeisestikään ollut rikottu. Kysymys siitä, oliko yhdenvertaisen kohtelun periaatetta rikottu, on kuitenkin oikeudellinen kysymys, ja siten on muistettava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on korkein auktoriteetti yhteisön oikeuteen liittyvien kysymysten osalta.

Kantelun johdosta suoritettujen Euroopan oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta Euroopan parlamentti ei näyttänyt syyllistyneen hallinnolliseen epäkohtaan. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.1.2 EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

OIKEUS TUTUSTUA ASIAKIRJOIHIN EVÄTTIIN RIITTÄMÄTTÖMIN PERUSTELUIN

Päätös kanteluun 1087/10.12.96/STATEWATCH/UK/IJH vastaan neuvosto

KANTELU

Kantelu koskee neljää asiakirjoihin tutustumista koskevaa pyyntöä, jotka kantelija esitti neuvostolle heinäkuussa ja elokuussa 1996. Pyyntöt esitettiin noudattaen neuvoston päätöstä oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin¹ (jäljempänä "päätös 93/731").

Kantelija pyysi 30. heinäkuuta 1996 kopioita 71 kertomuksesta, joita oli käsitelty K4-komitean kokouksissa syys-, loka- ja marraskuussa 1994. Seuraavana päivänä hän pyysi kuutta asiakirjaa vuosilta 1992 ja 1993. Kantelija lähetti 13. elokuuta 1996 kaksi kirjettä neuvostolle. Ensimmäisessä pyydettiin kopiota yhdestä kertomuksesta vuodelta 1992. Toisessa pyydettiin kopioita 26 kertomuksesta, joita oli käsitelty oikeus- ja sisäasiainneuvoston kokouksessa Luxemburgissa 4. kesäkuuta 1996 ja joista 23 oli vuodelta 1996 ja kolme aiemmilta vuosilta.

Neuvoston pääsihteeristö vastasi kantelijalle 26. syyskuuta 1996. Vastauksessa todettiin, että kantelijan pyynnöt "ovat tässä mielessä toistuvia pyyntöjä, jotka myös liittyvät hyvin suureen määrään asiakirjoja" ja että pääsihteeristö oli löytänyt sopivan ratkaisun päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti hyväksymällä käsittelyyn vain vuonna 1996 laaditut asiakirjat (eli 23 asiakirjaa niistä 26:sta, joita 13. elokuuta 1996 päivätyssä kirjeessä pyydettiin). Pääsihteeristö antoi kantelijan tutustua 16

¹ Neuvoston päätös 93/731/EY, tehty 20. joulukuuta 1993, EYVL L 340, 1993, s. 43.

asiakirjaan näistä 23:sta, mutta eväsi oikeuden tutustua muihin seitsemään.

Kantelija jätti 10. lokakuuta 1996 pyynnön asian käsittelemisestä uudelleen kaikkien evättyjen asiakirjojen suhteen. Neuvoston puheenjohtajavaltio vastasi 20. marraskuuta 1996 ja pitäytyi alkuperäisessä päätöksessä "sopivan ratkaisun" soveltamisesta ja käsittelee ainoastaan seitsemää vuonna 1996 tuotettua asiakirjaa.

Näiden seitsemän asiakirjan suhteen neuvosto totesi, että se oli verrannut huolellisesti kantelijalle asiakirjoihin tutustumisesta koituvaa etua ja neuvoston etua sen pyrkiessä pitämään päätöksentekonsa luottamuksellisena ja että jälkimmäinen etu osoittautui tärkeämmäksi. Neuvosto antoi lisätietoja seuraavasti:

Asiakirjat 7574/96, 6982/2/96 ja 7753/96 sisältävät yksityiskohtaiset kansalliset lausunnot ulkorajoja koskevasta yleissopimuksesta, kolmansien maiden kansalaisten laitonta työllistämistä koskevasta suosituksesta sekä karkotusta koskevasta yleissopimuksesta. Näitä kysymyksiä käsitellään yhä tai ne on hyväksytyt vasta aivan äskettäin.

Asiakirjat 7717/1/96 ja 7718/1/96 sisältävät yksityiskohtaiset kansalliset lausunnot Europolin huumeyksikön ja Europolin tietokonejärjestelmän talousarviosta.

Asiakirjat 7788/96 ja 7791/96 sisältävät lopuksi viittauksia neuvoston oikeudellisen yksikön lausuntoihin Europol-yleissopimuksen oikeudellisesta tulkinnasta, samoin kuin joidenkin edustustojen kommentteja asiasta.

Oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelussa kantelija väitti, että neuvosto käsittelee hänen pyyntöjään asiakirjoihin tutustumisesta epäoikeudenmukaisella ja mahdollisesti lainvastaisella tavalla.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Kantelu välitettiin neuvostolle yhdessä saman kantelijan tekemän viiden muun kantelun kanssa. Neuvosto lähetti maaliskuussa 1997 vastauksen, jossa kiistettiin oikeusasiamiehen toimivalta käsitellä kyseisiä kanteluita. Oikeusasiamies lähetti 15. huhtikuuta 1997 neuvostolle kirjeen, jossa hän vahvisti aikaisemman päätöksensä siitä, että kantelut kuuluivat hänen toimivaltansa piiriin ja pyysi uudelleen lausuntoa kantelujen asiasisällöstä.

Neuvosto noudatti oikeusasiamiehen pyyntöä 20. kesäkuuta 1997. Mitä tuli "sopivan ratkaisun" soveltamiseen, neuvosto huomautti, että sen lausunto saman kantelijan toiseen kanteluun (1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH) soveltui myös tähän asiaan.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija väitti, että:

- neuvostolla ei ollut oikeutta soveltaa "sopivaa ratkaisua" hänen pyyntönsä asiakirjoihin tutustumisesta;
- neuvostolla ei ole oikeutta evätä asiakirjoihin tutustumista sillä perusteella, että ne on hyväksytyt äskettäin tai että ne sisältävät jäsenvaltioiden näkemyksiä.

Oikeusasiamies tutki asiakirjat

Oikeusasiamies katsoi tarpeelliseksi tutkia ne seitsemän asiakirjaa, joihin tutustumisen neuvosto kielsi päätöksen 93/731 4 artiklan 2 kohdan perusteella.

Oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle tutkineensa asiakirjat. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti oikeusasiamies ei voi luovuttaa asiakirjoja tai ilmaista niiden sisältöä kantelijalle.

Tutkiminen tapahtui neuvoston Justus Lipsius -rakennuksessa Brysselissä 2. lokakuuta 1998. Neuvoston yksiköt antoivat oikeusasiamiehen tutustua asiakirjoihin ja tarjoutuivat tarvittaessa antamaan oikeusasiamiehen toimistolle niistä kopiot. Tutkittuaan asiakirjat oikeusasiamiehen toimisto katsoi, ettei kopioiden ottaminen ole tarpeellista.

PÄÄTÖS

1 Toimivaltakysymys

- 1.1 Oikeusasiamiehen toimivaltaa koskeva neuvoston vastustus vaikutti perustuneen kahteen olettamukseen:
 - (a) oikeusasiamiehen toimivalta ei ulotu neuvoston toteuttamiin toimiin, jotka liittyvät oikeus- ja sisäasioihin ("kolmas pilari"), ja
 - (b) kantelujen aihe koskee neuvoston kolmannen pilarin alalla toteuttamia toimia.
- 1.2 Oikeusasiamiehen päätös kantelujen käsittelemisestä perustui hänen näkemykseensä siitä, että jälkimmäinen näistä olettamuksista on virheellinen. Siksi on tarpeetonta ottaa kantaa ensimmäiseen olettamukseen.
- 1.3 Kantelujen aiheena on neuvoston vastaus pyyntöihin asiakirjoihin tutustumisesta. Pyynnöt tehtiin päätöksen 93/731 mukaisesti ja ne käsiteltiin neuvostossa asianmukaisella tavalla. Päätös 93/731 tehtiin Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 151 artiklan nojalla. Tuomioissaan *Alankomaat vastaan neuvosto*¹ yhteisöjen tuomioistuin vahvisti, että päätöksellä on yhteisön oikeuden osana oikeudellisia vaikutuksia kolmansiin osapuoliin.

¹ Asia C-58/94, Kok. 1996, s. I-2169.

- 1.4 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tulkitsi ja sovelsi päätöstä asiassa *Carvel ja Guardian Newspapers vastaan neuvosto*,¹ joka myös liittyi kolmannen pilarin asiakirjoihin tutustumiseen. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen L artiklalla rajoitetaan tuomioistuimen toimivaltaa, joten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei olisi lainkaan toimivaltaa käsitellä *Carvel*-asian tätä näkökohtaa, jos kolmannen pilarin asiakirjoihin tutustuminen kuuluisi itsessään kolmannen pilarin alaisuuteen.
- 1.5 Edellä mainitusta ilmenee, että päätöksen 93/731 oikea tulkitseminen ja soveltaminen kuuluu yhteisön oikeuden eikä kolmannen pilarin piiriin, vaikka kyseiset asiakirjat koskevatkin kolmannen pilarin alaisia toimenpiteitä. Oikeusasiamies ilmoitti tästä päätöksestä neuvostolle 15. huhtikuuta 1997. (Huom: *Tidningen Journalisten* - tapauksessa² 17. kesäkuuta 1998 annetussa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi samankaltaisilla perusteilla tuomioistuimen toimivaltaa koskevan neuvoston vastustuksen.)

2 "Sopivan ratkaisun" soveltaminen

- 2.1 Kantelija väitti, että päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohta ei oikeuta neuvostoa soveltamaan "sopivaa ratkaisua" asiakirjoihin tutustumista koskeviin neljään pyyntöön.
- 2.2 Kuten neuvosto lausunnossaan huomautti, tähän näkökohtaan liittyvä kysymys on samanlainen kuin toisessa saman kantelijan tekemässä kantelussa (1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH). Oikeusasiamiehen 28. heinäkuuta 1998 tekemä päätös kyseiseen kanteluun soveltuu myös tähän asiaan.
- 2.3 Kun edellä mainittua päätöstä sovelletaan (etenkin termien "*tois-tuvat pyynnöt*" ja "*erittäin suuret asiakirjat*" merkitys), on selvää, että tässä asiassa neuvostolla ei ollut oikeutta soveltaa päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohdan mukaista "sopivaa ratkaisua" neljään asiakirjoihin tutustumista koskevaan pyyntöön.

3 Tutustumisen evääminen 4 artiklan 2 kohdan nojalla

- 3.1 Päätöksen 93/731 4 artiklan 2 kohdan nojalla neuvosto kielsi tutustumasta seitsemään asiakirjaan. Kohdassa säädetään seuraavaa:

"Neuvoston asiakirjan luovuttamisesta voidaan kieltäytyä myös neuvoston päätöksenteon luottamuksellisuuden turvaamiseksi."

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tämän määräyksen soveltaminen edellyttää, että neuvosto pyrkii todelliseen tasapainoon.

¹ Asia T-194/94, Kok. 1995, s. II-2765.

² 17. kesäkuuta 1998 annettu tuomio *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) vastaan neuvosto* (katso tuomion 70 - 87 artikla).

Sen on verrattava toisaalta asiakirjoihin tutustumisoikeudesta kansalaiselle koituvaa ja toisaalta neuvoston omaa etua päätöksenteonsa luottamuksellisuuden turvaamiseksi.

- 3.2 Kantelija väitti, että jos neuvosto soveltaa 4 artiklan 2 kohtaa, neuvostolla ei ole oikeutta torjua asiakirjoihin tutustumista sillä perusteella, että ne on hyväksytty äskettäin tai että ne sisältävät jäsenvaltioiden näkemykset. Oikeusasiamiehen tiedossa ei ole sellaista säädöstä tai periaatetta, jonka nojalla neuvoston olisi jätettävä nämä tekijät 4 artiklan 2 kohdan mukaisen etujen vertailun ulkopuolelle.
- 3.3 Kun oikeusasiamies tutki asiakirjat, niiden sisällön todettiin vastaavan neuvoston esittämiä perusteita.
- 3.4 Asian tähän näkökohtaan liittyvässä neuvoston toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

JOHTOPÄÄTÖS

Mitä tulee neuvoston soveltamaan "sopivaan ratkaisuun", oikeusasiamiehen kriittinen huomautus päätöksessä kanteluun 1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH (28. heinäkuuta 1998) soveltuu asiakirjoja koskeviin kantelijan pyyntöihin myös tässä tapauksessa.

Mitä tulee asiakirjoihin tutustumisen kieltämiseen päätöksen 93/731 4 artiklan 2 kohdan nojalla, oikeusasiamiehen suorittaman tutkimuksen perusteella neuvosto ei ole syyllistynyt hallinnolliseen epäkohtaan.

Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.1.3 EUROOPAN KOMISSIO

KILPAILU: VASTAUS HUOMAUTUKSIIN - OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA

Päätös kanteluun 449/96/20.02.96/HKC/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Tanskalainen asianajotoimisto HKC kanteli oikeusasiamiehelle helmikuussa 1996 tanskalaisen ammattiyhdistys LF:n puolesta. Kantelu koski sitä, että komissio oli päättänyt myöntää kahden lentoyhtiön väliselle fuusiolle vapautuksen kilpailumääräyksistä. Näiden yhtiöiden työntekijät olivat LF:n jäseniä. Kantelijan mielestä sopimus johtaisi työpaikkojen vähenemiseen LF:n jäsenten keskuudessa. LF:n mukaan komissio oli velvollinen ottamaan työttömyysvaikutukset huomioon, kun se harkitsi kilpailuvapautusten myöntämistä. Kantelu koski myös sitä, että LF:n huomautuksia, joita komissio oli voimassa olevan vapauttamisasetuksen mukaisesti pyytänyt LF:ltä, ei ollut otettu huomioon eikä niihin ollut vastattu.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio väitti, että oikeusasiamies ei ollut toimivaltainen ottamaan kantaa kysymykseen siitä, pitäisikö työttömyysvaikutukset ottaa huomioon kilpailuvapautuksia myönnettäessä, koska asia koski hallinnollisen epäkohdan sijasta väitettyä laiminlyöntiä lain soveltamisessa. Komissio totesi lisäksi, että se ei ollut velvollinen vastaamaan huomautuksiin, joita se oli pyytänyt LF:n kaltaisia kolmansia osapuolia esittämään, koska huomautukset oli tarkoitettu ainoastaan komission tueksi sen analyysissa.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija piti kiinni kantelustaan ja piti oikeusasiamiestä toimivaltaisena käsittelemään sen kaikkia näkökohtia.

PÄÄTÖS

- 1 Oikeusasiamies katsoi olevansa toimivaltainen käsittelemään kysymystä siitä, oliko komissio velvollinen ottamaan työttömyysvaikutukset huomioon harkitessaan kilpailuvapautusten myöntämistä. Tätä asiaa koskevia lisähuomautuksia esitettiin komission puheenjohtajalle lähetetyssä kirjeessä, jonka sisällöstä on esitetty yhteenveto jäljempänä.
- 2 Asiakysymyksestä oikeusasiamies totesi, että noudatettavien määräysten ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa komissio ei ollut velvollinen ottamaan tällaisia huomautuksia huomioon.
- 3 Mitä tuli siihen, oliko komissio jättänyt ottamatta huomioon LF:n huomautukset ja vastaamatta niihin, oikeusasiamies totesi, että sovellettava asetus ei sisältänyt tällaista velvollisuutta. Kutsumalla kolmannen osapuolen avustamaan analyysissa komissio oli kuitenkin hankkiutunut tilanteeseen, jossa kansalaiset voivat perustellusti odottaa siltä reaktiota. Näin oli erityisesti tässä tapauksessa, sillä päätös koski LF:n etua, koska se saattoi vaikuttaa LF:n jäseniin. Se, että komissio ei ollut vastannut LF:lle, oli siten ollut hallinnollinen epäkohta.

Koska tapauksen tämä kohta koski menettelyitä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

LISÄHUOMAUTUKSIA

Komission puheenjohtajalle päätöksen liitteenä lähetetyssä kirjeessä oikeusasiamies esitti seuraavat lisähuomautukset:

Komissio on aina tervetullut esittämään näkemyksiään siitä, voidaanko kantelu ottaa käsiteltäväksi, kunhan muistetaan, että kysymyksen rat-

kaisee oikeusasiamies. Tässä tapauksessa on kuitenkin korjattava perustavalaatuinen väärinkäsitys. Yksikkö, joka oli vastuussa oikeusasiamiehelle lähetettävien komission vastausten laatimisesta, näytti olettaneen, että "laiminlyönti lain soveltamisessa" ei voi olla "hallinnollinen epäkohta". Itse asiassa totuus on päinvastainen: lainmukaisuuden laiminlyönti ei koskaan voi olla hyvää hallintoa. Kun oikeusasiamies tutkii yhteisöjen toimielinten tai laitosten toiminnassa mahdollisesti esiintyneitä hallinnollisia epäkohtia, hänen ensisijainen ja olennaisin tehtävänsä on todeta, onko toimielin toiminut lain mukaisesti. Tehtävänsä suorittaessaan oikeusasiamies muistaa aina, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on ylin auktoriteetti yhteisön oikeuden merkitystä ja tulkintaa koskevista kysymyksissä.

Muissa tapauksissa, joissa kantelu on suoranaisesti herättänyt lain tulkintaa tai soveltamista koskevia kysymyksiä, komissio on antanut asiasta lausunnon, joka on välitetty kantelijalle. On normaalia, että komissio toimii tällä tavalla, ja oikeusasiamies uskoo, että se tekee niin edelleen. Euroopan oikeusasiamiehen toimisto perustettiin parantamaan yhteisön toimielinten ja laitosten sekä Euroopan kansalaisten välisiä suhteita. Tämä on mahdollonta, jos toimielin ei anna lausuntoa kaikista kantelussa esitetyistä seikoista. Tapauksissa, joissa toimielin selittää toimineensa asianmukaisesti sitä sitovien määräysten ja periaatteiden mukaisesti, kansalainen on joskus tyytyväinen selitykseen tai ainakin ymmärtää toimielimen toiminnan paremmin. Yleisesti ottaen on aina avuksi, jos komission lausunnossa selvitetään sen kanta tapauksen oikeudellisiin elementteihin nähden, jotta varmistetaan, että oikeusasiamies voi ottaa sen näkemykset huomioon tutkimuksessaan.

Oikeusasiamies päätti kirjeensä pyytämällä komission puheenjohtajaa varmistamaan, että vastaavat komission yksiköt ottavat nämä lisähuomautukset huomioon valmistellessaan komission vastauksia oikeusasiamiehelle.

KOMISSION JÄSENTEN PALKAT: TIEDUSTELU

Päätös kanteluun 586/3.5.96/MCA/ES/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

A. kanteli "Asociación Amigos de Benalmádena" -yhdistyksen puolesta oikeusasiamiehelle huhtikuussa 1996, koska Euroopan komissio ei ollut vastannut yhdistyksen pyyntöihin saada tietoja kahden komission jäsenen palkoista ja muista korvauksista vuosina 1993 ja 1994.

Kantelija totesi, että komissio ei ollut vastannut kahteen sen Madridin toimistoon 17. lokakuuta ja 17. joulukuuta 1995 lähetettyyn kirjeeseen. Näissä kirjeissä hän pyysi tietoja siitä, mitä komission tuolloiset espanjalaiset jäsenet Marín ja Matutes olivat ansainneet vuosina 1993 ja 1994 (palkka ja korvaukset).

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio pahoitteli sitä, että se ei ollut vastannut alkuperäisiin kirjeisiin, ja ilmoitti, että komission jäsenten palkoista säädettiin kaikissa tapauksissa 25. heinäkuuta 1967 annetulla asetuksella 422/67/ETY, 5/67/EURATOM, sellaisena kuin se oli lukuisia kertoja muutettuna.

Työmatka- ja matkustuskorvausten osalta komissio totesi, että kaikille komission jäsenille tämän tyyppisinä korvauksina maksettu kokonaissumma vuonna 1994 oli 1 300 000 ecua. Lisäksi komission jäsenillä oli oikeus edustuskulujen korvaamiseen, ja vastaavat summat olivat 341 000 ecua vuonna 1993 ja 335 000 ecua vuonna 1994.

Lopuksi komissio totesi, että toimielin valvoi kaikkia näitä summia itse sisäisessä varainhoidon valvonnassa, ja ulkopuolisesta valvonnasta huolehti tilintarkastustuomioistuim.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan A. totesi, että hänen pyyntöönsä ei edelleenkään ollut vastattu. Hänen mielestään komissio oli vain viitannut hänelle tuntemattomaan asetukseen. Komission kommenteissa viitattiin myös kaikille komission jäsenille maksettuun 1 300 000 ecun korvaukseen ilman mainintaa kahdesta pyynnössä tarkoitettusta komission jäsenestä.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYS SOVINTORATKAISUUN

Ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti ja sovintoratkaisuun pääsemiseksi oikeusasiamies kirjoitti komissiolle uudelleen. Hän totesi, että toimielimen antama vastaus ei vielääkään tyydyttänyt kantelijaa.

Hän ehdotti myös, että komission vastausta olisi tarkistettava, kun otetaan huomioon, että Euroopan unioni on sitoutunut avoimuuteen ja tietojen julkisuuteen. Näiden periaatteiden valossa hän ehdotti, että tyydyttävä ratkaisu voitaisiin löytää, jos komissio kyseessä olevat edut punnittuaan antaisi hieman selkeämpiä ja täsmällisempiä tietoja, jotta mahdollistettaisiin selvien johtopäätösten tekeminen saatavilla olevien tietojen pohjalta.

Vastauksessaan komissio ilmoitti, että se oli pyrkinyt tasapainottamaan avoimuuden tarpeen ja yksityisyyden suojan. Tämän kompromissin saavuttamiseksi se oli ilmoittanut koko komission palkkoja ja muita korvauksia koskevat tiedot pikemminkin kuin erityisesti kahta sen jäsentä koskevat tiedot.

Komissio totesi sitten, että sen jäsenten kuukausipalkka ja muut korvaukset oli viimeksi määritelty neuvostossa joulukuussa 1996, ja selitti miten ne laskettiin. Edustuskulut korvattiin laskun esittämisen jälkeen. Niitä korvattiin vuosittain korkeintaan 11 347 ecun summaan (ulkoasioista vastaavan komission jäsenen tapauksessa summa on 17 023 ecua). Virkamiehet, jotka tehtäviään hoitaessaan joutuvat matkustamaan, saavat

matkakorvauksen ja päivärahan, jotka riippuvat maasta, johon matka suuntautuu.

Komission vastaus välitettiin kantelijalle, ja tätä pyydettiin tutustumaan komission ehdottamaan ratkaisuun. Vastauksessaan kantelija ilmoitti olevansa tyytyväinen Euroopan oikeusasiamiehen ponnisteluihin sovintoratkaisun saavuttamiseksi kyseisessä asiassa. Hän uskoi kuitenkin edelleen, että komission vastauksessa ei vastattu hänen kysymyksiinsä selkeästi ja yksityiskohtaisesti. Hänen mielestään julkisten menojen valvonta on ensisijainen tavoite, jonka olisi käytävä kaiken yksityisyyden suojan edelle.

PÄÄTÖS

1 Oikeus yhteisöä koskeviin tietoihin

Kantelijan komissiolle 17. lokakuuta ja 17. joulukuuta 1995 lähettämiin kirjeisiin sisältyneet tiedustelut nostavat esiin kysymyksiä, jotka liittyvät kaikkien yhteisön kansalaisten oikeuteen saada tietoja komission hallinnon tärkeistä piirteistä.

Pyynnön oikeudellisten seurausten puntaroimiseksi on lähdeävä liikkeelle Euroopan unionin sitoumuksesta siihen, että yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnan avoimuutta ja julkisuutta on lisättävä. Tämä sitoumus määriteltiin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen päätösoasiakirjassa, joka sisältää julistuksen 17 oikeudesta saada tietoja. Se vahvistettiin vastaavasti useissa Eurooppa-neuvoston kokouksissa, kuten Birminghamissa ja Edinburghissa.

Tällä hetkellä tietojen suuremman julkisuuden edistämiseen tähtäävät määräykset koskevat vain oikeutta tutustua asiakirjoihin. Komissio antoi 2. kesäkuuta 1993 tiedonannon 93/C 166/04 avoimuudesta yhteisössä,¹ ja tässä tekstissä esitettyjen suuntaviivojen pohjalta se teki 8. helmikuuta 1994 päätöksensä 94/90/EHTY/EY/EURATOM oikeudesta tutustua komission asiakirjoihin.² Koska yleisiä tietoja koskevia yleisempiä sääntöjä ei ole, nykyiset asiakirjojen julkisuutta koskevat määräykset voivat muodostaa sopivan korvikkeen, jonka pohjalta päätetään tiedusteluista, joita kansalaiset lähettävät toimielimille.

2 Avoimuuden ja yksityisyyden suojan ristiriita

Komissio totesi lausunnossaan, että yksityiskohtaiset tiedot yksittäisten komission jäsenten palkoista ja muista korvauksista ja erityisesti matkakorvauksista voisivat loukata heidän yksityisyytensä suojaa. Siten toimielimen tässä tapauksessa julkistamat tiedot viittasivat ainoastaan koko komissioon.

Tietojen julkinen levittäminen voi joutua ristiriitaan yksityisyyden suojan kaltaisten muiden tärkeiden arvojen kanssa. Oikeudesta tutustua komission asiakirjoihin tehdyn komission päätöksen yhteydessä yksilön tai yksityisyyden suojaa pidetään pakottavana poikkeuksena, joka estää

¹ EYVL C 166, 1993, s. 4.

² EYVL L 46, 1994, s. 58.

toimielintä luovuttamasta pyydettyjä tietoja. Tämän määräyksen tulkinasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, että: "[--] komissiolla on velvollisuus kieltää tiedonsaanti asiakirjoista, jotka kuuluvat jonkin tässä ensimmäisessä ryhmässä mainitun poikkeuksen alaan, kunhan näytetään, että tällaisesta poikkeuksesta on kyse".¹ Tämän tapauksen yhteydessä Euroopan oikeusasiamies ei katsonut komission rikkovan hyvän hallintotavan periaatteita, kun se antoi vain koko komissioon liittyviä tietoja.

3 Laiminlyönti kirjeeseen vastaamisessa

Komissio myönsi, että se ei ollut vastannut viipymättä tiedusteluun, jonka kantelija oli lähettänyt komission Madridin toimistoon. Toimielin oli kuitenkin tarjonnut selityksen pitkään viivytykseen ja pahoitellut sitä. Koska myös vastaus oli annettu, Euroopan oikeusasiamiehellä ei ollut aiheutta tutkia asian tätä kohtaa enempää.

4 Julkisten menojen valvonta

Kantelijan mielestä se, että komissio ei ollut vastannut hänen kysymykseensä kahden komission jäsenen palkoista ja muista korvauksista, osoitti että tämän tyyppisiä menoja ei valvottu.

Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa säännöllisesti kaikki yhteisön tilit, mukaan luettuna sen henkilöstö- ja toimintamenot. Kuten perustamis-sopimuksen 188 c artiklassa todetaan, tämä toimielin "tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä varmistautuu siitä, että varainhoito on ollut moitteetonta".

Euroopan oikeusasiamies pani merkille, että tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksissa 1993 ja 1994² EYVL C 303, 14.11.95, s.1 ei ollut mainintoja siitä, että komission jäsenten noina vuosina saamissa palkoissa ja muissa korvauksissa olisi ilmennyt hallinnollisia virheitä.

Näiden tulosten valossa hallinnollista epäkohtaa ei ollut, ja oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KÄYTETTYJEN AUTOJEN VEROTUS TANSKASSA

Päätös kanteluun 764/9.7.96/TH/DK/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Tanskan kansalainen H. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1996 siitä, miten komissio oli käsitellyt ja arvioinut hänen valitustaan, jossa hän väitti, että Tanska oli jättänyt täyttämättä sillä yhteisön lainsäädännön mukaisesti olevat velvollisuutensa.

¹ Asia T-105/95, *WWF UK vastaan komissio*, Kok. 1997, s. II-0313, kohta 58.

² EYVL C 327, 24.11.94, s.1

Kantelussaan H. totesi, että hän oli vuosia käynyt komission kanssa kirjeenvaihtoa Tanskaan toisesta jäsenvaltiosta tuotavien käytettyjen autojen (jäljempänä: maahan tuotavat käytetyt autot) ALV:n laskemisesta. Hän väitti, että hänen komissiolta saamansa vastaukset eivät pitäneet paikkaansa. Kantelun liitteistä kävi ilmi, että hänen kirjeenvaihtonsa koski myös maahan tuotavien käytettyjen autojen tanskalaisia rekisteröintimaksuja. Siten oikeusasiamies pyysi komissiota vastaamaan molempiin kysymyksiin, kun se antoi lausuntonsa kantelusta.

Kantelija katsoi, että maahan tuotavia käytettyjä autoja koskevat tanskalaiset ALV-määräykset syrjivät hänen kaltaisiaan tanskalaisia jälleenmyyjiä. Hän totesi, että tanskalaiset määräykset merkitsevät sitä, että Tanskassa asuva yksityishenkilö voi tuoda maahan käytetyn auton Saksasta maksamatta tanskalaista ALV:tä, jos Saksassa on maksettu arvonalisävero jälleenmyyjän voittomarginaalista. Toisaalta tanskalainen jälleenmyyjä, joka tuo maahan saman auton, joutuu maksamaan tanskalaisen ALV:n saman auton täydestä hinnasta, ja hän voi saada Saksan ALV:n palautuksena. Tästä seuraa, että hinta, jolla tanskalainen jälleenmyyjä voi tarjota samaa autoa yksityishenkilölle, on huomattavasti korkeampi kuin se hinta, jolla saksalainen jälleenmyyjä voi sitä tarjota. Kantelija katsoi siten, että määräykset johtivat syrjivään kilpailun vääristymiseen ja olivat käytettyjen tavaroiden ALV:stä annetun direktiivin 94/5 vastaisia, sillä kyseisen direktiivin peruseriaate on, että ALV maksetaan kauppiaan voittomarginaalista.

H. kääntyi asiassa komission puoleen, ja koska hän ei ollut tyytyväinen komission ensimmäiseen vastaukseen, hän pyysi lakimiestään ja erästä Euroopan parlamentin tanskalaista jäsentä käsittelemään asiaa komission kanssa. Vastauksessaan lakimiehelle (3. maaliskuuta 1995) ja parlamentin jäsenelle (23. lokakuuta 1995) komissio totesi, että tanskalaiset määräykset eivät olleet alaa koskevien yhteisön direktiivien vastaisia. Asiasta vastaava komission jäsen totesi 23. lokakuuta 1995 päivätyssä kirjeessään:

Kiinnittäte [parlamenttiedustajanne kiinnittää] huomiota siihen, että tanskalaisiin käytettyjen autojen jälleenmyyjiin näyttää kohdistuvan kilpailun vääristymiä, koska Tanskassa ja Saksassa sovelletaan erilaisia järjestelmiä.

Kansallisen lainsäädännön yhdenmukaistamisen tässä vaiheessa pelkään, että tähän häiriötekijään ei voida oikeudellisesti puuttua. Muun muassa käytettyihin tavaroihin sovellettavista erityisjärjestelyistä annetun direktiivin 94/5/EY 28 o artiklan 2 kohdassa itse asiassa nimenomaisesti annetaan Tanskalle lupa poiketa marginaalijärjestelmästä.

Jos kuitenkin haluatte esittää kommentteja tai lisätietoja, älkää epäröikö ottaa yhteyttä PO XXI:n yksiköihin - osasto 01.

Rekisteröintimaksuja koskevan toisen väitteen osalta asian tausta oli lyhyesti seuraava: Euroopan yhteisöjen tuomioistuin teki asiassa C-47/88 (Kok. 1988, s. I-4509) 11. joulukuuta 1990 antamassaan tuomiossa päätöksen kysymyksestä, olivatko maahan tuotavia käytettyjä autoja koskevat tanska-

laiset rekisteröintimaksut syrjivää verotusta, joka kielletään EY:n perustamissopimuksen 95 artiklassa. Tanskalaisen järjestelmän mukaan maahan tuotaviin käytettyihin autoihin sovelletaan moottoriajoneuvojen rekisteröintimaksua, joka on 90 % uuden auton arvosta, kun taas Tanskasta peräisin oleviin käytettyihin autoihin rekisteröintimaksua ei sovelleta. Tämän perusteeksi Tanska esitti, että koska maassa ei ole autoteollisuutta, kaikki Tanskasta peräisin olevat käytetyt autot on jossakin vaiheessa tuotu maahan uusina autoina. Uusiin autoihin sovellettiin rekisteröintimaksua, joka oli ALV mukaan luettuna 105 % niiden hinnasta 19 750,00 Tanskan kruunuun asti ja 180 % loppuhinnasta. Siten huomattava osa Tanskasta peräisin olevan käytetyn auton hinnasta koostui rekisteröintimaksujäämästä. Tällöin maahan tuotavien käytettyjen autojen rekisteröintimaksut olisi määritettävä sellaiselle tasolle, jolla otetaan huomioon Tanskasta peräisin olevien käytettyjen autojen rekisteröintimaksujäämä. Vaikka tuomioistuin periaatteessa hyväksyi nämä perustelut, se katsoi, että yleisesti ottaen Tanskan järjestelmä johti selkeästi liialliseen maahan tuotavien käytettyjen autojen verotukseen. Järjestelmä oli siten EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan vastainen. Tuomioistuimen tuomion jälkeen Tanskan viranomaiset loivat järjestelmän, jonka tavoitteena oli periaatteessa varmistaa, että maahan tuotaviin käytettyihin autoihin ei kohdisteta suurempia rekisteröintimaksuja, jolloin auton kokonaisarvo on yhtä suuri kuin Tanskasta peräisin olevan vastaavan käytetyn auton arvo. Järjestelmää hoidetaan siten, että ennen käytetyn auton maahantuontia maahantuojia (yksityinen tai ammattimainen) voi hankkia väliaikaisen laskelman siitä, millaiseksi rekisteröintimaksu muodostuu. Tuonnin jälkeen viranomaiset määrittävät lopulta maksettavan rekisteröintimaksun maahantuodun käytetyn auton mahdollisen tarkastuksen jälkeen.

H. katsoi, että uusi järjestelmä toimi tavalla, joka edelleen oli perustamissopimuksen 95 artiklan vastainen. Hänen mukaansa auton maahantuonnin jälkeen perittävät lopulliset rekisteröintimaksut saattoivat olla niin korkeat, että autoa ei saatu myydyksi. Maksuja ei täten ollut määritelty objektiivisesti. Menettelyt käytetyn auton maahantuonnin yhteydessä kestivät myös huomattavan pitkään.

Tätä taustaa vasten H. valitti asiasta komissiolle. Komissio vastasi 29. marraskuuta 1994 päivätyllä kirjeellä hänen valitukseensa seuraavasti:

Komissiolle 28. lokakuuta 1993 esittämänne valituksen ja 24. helmikuuta 1994 lähettämänne teleksin johdosta ilmoitamme komission kantana seuraavaa:

Toteatte, että Tanskan ALV- ja rekisteröintimaksujärjestelmä vaikeuttaa käytettyjen autojen tuontia muista jäsenvaltioista Tanskaan myyntitarkoituksessa, koska maahan tuotavien käytettyjen autojen hinta muodostuu niin korkeaksi, että ne eivät voi kilpailla alun perin Tanskassa rekisteröityjen käytettyjen autojen kanssa. Väitätte tämän käytännön olevan perustamissopimuksen 95 artiklan vastainen.

Tanskaan tuotavien käytettyjen autojen rekisteröintimaksuja koskevia tanskalaisia määräyksiä muutettiin Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen

11. joulukuuta 1990 asiassa 47/88 antaman tuomion johdosta. Tuomioistuin katsoi, että käytettyjen autojen rekisteröintimaksu oli syrjivä ja perustamissopimuksen 95 artiklan vastainen.

Vaikka olettekin ehkä tietoinen käytettyjen autojen rekisteröintiä koskevasta uusista tanskalaisista määräyksistä, haluaisin todeta, että ne on esitetty 16. elokuuta 1993 moottoriajoneuvojen rekisteröintimaksusta annetun tanskalaisen lain 665 nojalla annetussa asetuksessa, jossa säädetään, että maksun laskentaperustan arvioi kolme veroministeriön nimittämää arvioijaa. Arvioijiin kuuluu tekninen asiantuntija ja kaupan alan asiantuntija, jotka nimitetään autonomistajien pääjärjestöjen suositusten mukaisesti. Arvioijille voidaan esittää valituksia tulli- ja veroviranomaisten määrittämistä verotusarvoista.

Edellä mainittu asetus sisältää menettelyn yksityiskohtaisen kuvauksen, ja siinä todetaan, että maahan tuotavan käytetyn auton rekisteröintimaksu perustuu sen todelliseen arvoon. Esitettyjen tietojen perusteella komissio katsoo, että kyseinen maksu ei yleisesti ottaen ole korkeampi kuin se, joka vastaa Tanskassa uutena rekisteröidyn, saman tyyppisen ja ikäisen käytetyn auton arvoon sisältyvää rekisteröintimaksujäämää. Ajoneuvon arvioinnin perusta on normaali hinta, joka maksetaan samanlaisesta ajoneuvosta tai ajoneuvosta, joka on mahdollisuuksien mukaan samaa merkkiä tai mallia edustava ja normaalikuntoinen rekisteröintiajankohtana. Vähennyksiä tai lisäyksiä tehdään ajokilometrien, kunnan, parannusten ja muiden ominaisuuksien mukaan. Lopullinen hinta voi siten poiketa erilaisista hintaluetteloista yksilöllisen arvioinnin perusteella. Käytettyjen autojen arvioitu rekisteröintimaksuvelvollinen hinta ei saa johtaa poikkeamiseen Tanskassa alun perin rekisteröityihin käytettyihin autoihin virallisesti sovellettavista luttelohinnoista, jos osoitetaan, että autot ovat joka suhteessa identtiset.

Jos katsotte, että lopullinen rekisteröintimaksuvelvollinen arvo on liian korkea verrattuna vastaavan Tanskassa ensirekisteröidyn ajoneuvon arvoon, joka sisältää rekisteröintimaksujäämän, kehotan Teitä ottamaan yhteyttä yksikköni uudelleen ja esittämään yksityiskohtaiset tiedot arvioinnista.

Koska H. ei ollut tyytyväinen komission kumpaankaan vastaukseen, hän kanteli oikeusasiamiehelle. Hän väitti, että komission vastaus ei pitänyt paikkaansa ja oli yhteisön lainsäädännön vastainen.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Vastauksessaan komissio väitti käsitelleensä H:n tapausta asianmukaisesti ja piti kiinni siitä, mitä se oli asiasta esittänyt edellä lainatuissa kirjeissään. Lisäksi se totesi edelleen tutkivansa H:n väitteitä, joiden mukaan tanskalaiset määräykset olivat 95 artiklan vastaisia, vaikka ne noudattivatkin direktiivin 94/5 28 o artiklaa. Komissio totesi, että väite, että direktiivi oli ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen kanssa, aiheutti ongelmia, joita sen oli analysoitava yksityiskohtaisesti. Komissio ilmoitti oikeusasiamie-

helle analyysinsä tuloksista 26. kesäkuuta 1997 päivätyllä kirjeellään. Se totesi:

- 1 *Ensinnäkin katsomme, että tapauksissa, joissa noudatetaan kuudennen ALV- direktiivin 28 o artiklassa tarkoitettuja "erityisiä verojärjestelyjä" (erityisesti Tanskassa sen käyttäessä mainitun artiklan 2 kohdassa annettua mahdollisuutta) ja poiketaan käytettyjen tavaroiden jälleenmyynnin verotuksen normaalista järjestelmästä, joka otettiin käyttöön direktiivillä 94/5, verokuormituksen ero perustuu Tanskassa voimassa olevan ALV-kannan (25 %) ja muissa jäsenvaltioissa sovellettavan verokannan välisiin eroihin. Voidaan myös todeta, että 28 o artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja c alakohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädetyn tai jopa vaaditun vähennysmekanismin mukaisesti Tanskassa jälleen myytävistä käytetyistä autoista perityn veron ero, joka vaihtelee ajoneuvon alkuperäjäsenvaltion mukaan, on suoranainen seuraus eri jäsenvaltioiden soveltamien ALV-kantojen erosta. Sivumennen voidaan myös todeta, että tämä ALV-kantojen välinen ero perustuu yhteisön lainsäätäjän harkittuun valintaan, sillä ALV-järjestelmän kaltaisessa yleisesti ottaen yhdenmukaistetussa verojärjestelmässä lainsäätäjä tyytyi kuudennen direktiivin 12 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säätämään 15 prosentin vähimmäisverokannasta, jolloin jäsenvaltioille annettiin epäsuorasti vapaus määrätä ALV-kanta, joka on mainittua alinta arvoa korkeampi.*

- 2 *Tilanne, jossa eri jäsenvaltioiden tuotteita tai kauppiaita kohdellaan eri tavalla - kun ero johtuu yksinomaan kansallisten lainsäädäntöjen välisistä eroista, kun niitä ei ole (täysin) yhdenmukaistettu - oli varsin hiljattain tuomioistuimen käsiteltävänä 1. helmikuuta 1996 annetussa Perfili-tuomiossa ¹, jossa se totesi (tuomion kohta 17):*

"Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on kuitenkin niin, että vaikka 6, 52 ja 59 artiklalla kielletään jäsenvaltioita soveltamasta perustamissopimuksen soveltamisalalla lainsäädäntöään kansallisuuden takia eri tavoilla, nämä artiklat eivät koske sellaisia mahdollisia eroja kohtelussa, joiden syynä voi olla eri jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen erot, jos oikeussääntöjä sovelletaan kaikkiin niiden soveltamisalaan kuuluviin henkilöihin objektiivisten arviointiperusteiden mukaan ja tekemättä eroa kansallisuuden perusteella (ks. tästä asia 1/78, Kenny, tuomio 28.6.1978, Kok. 1978 s. 1489, 18 kohta; yhdistetyt asiat C-251/90 ja 252/90, Wood ja Cowie, tuomio 7.5.1992, Kok. 1992, s. I-2873, 19 kohta ja yhdistetyt asiat 185/78 - 204/78, Van Dam en Zonen ym., tuomio 3.7.1979, Kok. 1979, s. 2345, 10 kohta)." (alleiviivaukset komission)

¹ Asia C-177/94, rikosoikeudellinen menettely Gianfranco Perfiliä vastaan, Kok. 1996, s. I-161.

- 3 *Katsomme, että tuomioistuimen edellä mainitussa Perfili-tuomiossa ja monissa aikaisemmissa tuomioissa esiin tuoma hyvin yleinen tulkintaperiaate on tämän tapauksen olosuhteisiin mukautettuna sovellettavissa kyseiseen ongelmaan, joka liittyy syrjinnän kieltävään määräykseen - 95 artikla - joka on yleisesti ottaen hengeltään samanlainen kuin perustamissopimuksen 6, 52 ja 59 artikla, jotka tuomioistuin nimenomaisesti mainitsee. Jos yhteisön lainsäätävä suoraan määräisi yhtenäisen prosentin kaikkialla yhteisössä myytävien tuotteiden hinnasta, tiettyjen tanskalaisten jälleenmyyjien osoittamat ongelmat katoaisivat.*

On myös syytä huomata, että tälläkin hetkellä ongelma Tanskassa jälleen myytävän käytetyn auton raskaammasta verokuormituksesta syntyy vain, kun kyseessä on ajoneuvo, joka on peräisin jäsenvaltiosta, jossa sovelletaan Tanskan ALV-kantaa alhaisempaa verokantaa. Veroero ei kuitenkaan vaikuttaisi käytettyihin ajoneuvoihin, jotka on ostettu jäsenvaltiosta, jossa ALV-kanta on sama kuin Tanskassa (esim. Ruotsi). Esimerkinomaisesti voidaan todeta, että ajoneuvo, joka on peräisin jäsenvaltiosta, jonka ALV on korkeampi kuin 25 %, saisi käytännössä edullisemmän vero-kohtelun kuin sama käytetty ajoneuvo Tanskasta ostettuna.

- 4 *Edellä esitetyn valossa katsomme, että niiden veroerojen, jotka Tanskassa aiheutuvat siitä, että kauppiaan on Tanskassa vähennettävä eri suuruisia ALV-kantoja "ostoverona" siitä "luovutusverosta", jonka hän on velvollinen maksamaan kuudennen direktiivin 28 o artiklan 1 kohdan mukaisesti, syynä ovat - tuomioistuinta lainataksemme - "eri jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen erot".*

On myös ilmeistä, että "osto-ALV" vähennetään objektiivisten kriteerien mukaisesti - se on nimittäin "siinä jäsenvaltiossa sovellettava verokanta, jossa 8 artiklan mukaisesti määritetyn tavaran luovutuspaikan verovelvolliselle jälleenmyyjälle katsotaan sijaitsevan". Tuotteen alkuperä ei vaikuta tähän kriteeriin, jota sovelletaan erottelematta kaikkiin jälleenmyyjiin, joihin sovelletaan tanskalaista ALV-lainsäädäntöä, sekä kaikkiin Tanskassa jälleen myytäviin ajoneuvoihin.

Näissä oloissa emme katso Tanskan rikkovan perustamissopimuksen 95 artiklaa."

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan H. piti kiinni siitä, että komissio ei ollut käsitellyt hänen tapaustaan. Rekisteröintimaksuja koskevasta väitteestä hän totesi myös, että joissakin tapauksissa Tanskan viranomaisten määrittelemä lopullinen maksu poikkesi huomattavasti alustavasta maksusta ja että maahan tuotavien käytettyjen autojen arvioinnista vastaava henkilöstö ei ollut pätevää. Hän totesi lisäksi, että ennen käytetyn auton maahantuontia tuojaa vaadittiin esittämään auton rekisteröintiasiakirjat, jotta saadaan selville alustava maksu. Käytännössä tämä vaatimus merkitsi sitä, että tuojan oli ostettava auto ilman että hän tietää lopullista maksua, sillä kukaan autojen jälleen-

myyjä ei luovuttaisi rekisteröintipapereja, ennen kuin hän on myynyt auton. Kantelija totesi lisäksi, että tanskalaiset määräykset aiheuttivat ongelmia maahan tuotavien käytettyjen autojen leasing-vuokrauksessa ja että maahan tuotavia käytettyjä takseja ei kohdeltu samalla tavoin kuin alkuperältään tanskalaisia käytettyjä takseja. Lisäksi hän väitti ja osoitti, että Tanskassa asuva henkilö, joka työskenteli saksalaisen yrityksen palveluksessa Saksassa, ei voinut täysimittaisesti käyttää Tanskassa työsuhdeautoa, jonka yritys antoi hänen käyttöönsä.

PÄÄTÖS

Molempien kysymysten osalta on muistettava, että Euroopan oikeusasiamies ei voi tutkia kansallisten viranomaisten toimintaa. Oikeusasiamies voi siten vain käsitellä H:n alkuperäistä väitettä, jonka mukaan komissio ei ollut käsitellyt hänen esittämänsä asiaa asianmukaisesti.

H:n rekisteröintimaksuja koskevan väitteen osalta oli ilmeistä, että komissio oli käsitellyt sitä ja arvioinut sen. Jäljelle jäi siten kysymys siitä, oliko komission arvio oikea. Järjestelmällä, jonka Tanskan viranomaiset olivat luoneet tuomioistuimen edellä mainitun tuomion jälkeen, pyrittiin varmistamaan, että rekisteröintimaksut määrättiin siten, että maahan tuotavan käytetyn auton kokonaisarvo ei rekisteröintimaksu mukaan luettuna ylittänyt alkuperältään tanskalaisen käytetyn auton arvoa, mukaan luettuna se rekisteröintimaksu, joka maksettiin auton ollessa uusi. Komissio katsoi, että tämä järjestelmä oli sellaisenaan tuomioistuimen tuomion mukainen. Jos H:lla oli todisteita päinvastaisesta, komissio pyysi häntä esittämään ne. Esiin ei tullut seikkoja, jotka olisivat osoittaneet tämän arvion virheelliseksi. On kuitenkin muistettava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on korkein auktoriteetti yhteisön oikeutta koskevista kysymyksissä.

Kantelijan ALV-väitteen osalta oli ilmeistä, että komissio oli käsitellyt sitä ja arvioinut sen. Ratkaiseva kysymys oli siten jälleen, oliko komission arvio oikea. Oli ilmeistä, että H. ja komissio olivat kiistatta todenneet, että kyseiset määräykset saattoivat tietyissä tapauksissa johtaa kilpailuhaittoihin tanskalaisten ja saksalaisten jälleenmyyjien välillä. Lisäksi H:n ja komission välillä vallitsi ilmeinen yksimielisyys siitä, että tanskalaiset määräykset olivat direktiivin 94/5 mukaan sallittuja. Kyse oli siten siitä, oliko direktiivillä 94/5 sallittu järjestelmä perustamissopimuksen mukainen. Komissio oli todennut, että mainitut haitat aiheutuivat ALV-kantojen eroista, jotka olivat yhteisön oikeuden nykytilanteen valossa sallittuja. Oli ilmeistä, että haitat katoaisivat, jos Saksassa ja Tanskassa sovellettaisiin samaa ALV-kantaa. Komission arvio vaikutti siten oikealta. On kuitenkin muistettava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on korkein auktoriteetti yhteisön lainsäädäntöä koskevista kysymyksissä.

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella Euroopan oikeusasiamies katsoi, että Euroopan komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

TARJOUSPYYNTÖMENETTELY TEKNISTEN PALVELUJEN TARJOAMISESTA KOMISSIOLLE

Päätös kanteluun 817/19.8.96/OKA/NL-EN/IJH Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Tri O. d. K. kanteli oikeusasiamiehelle elokuussa 1996 komission järjestämästä tarjouspyyntökilpailusta. Hänen konsulttiyhtiönsä oli esittänyt tarjouksen teknisestä avusta kansanterveyden ja työturvallisuuden pääosastolle (PO V F). Komissio ilmoitti hänelle, että se oli peruuttanut tarjouspyynnön tarjouspyyntöasiakirjoissa olleiden käännösvirheiden vuoksi ja että se aikoi järjestää uuden rajoitetun ja nopeutetun menettelyn. Kantelija osallistui menestyksestä uuteen menettelyyn.

O. d. K. väitti, että komissio oli rikkonut palveludirektiivin¹ menettelytapavaatimuksia, kun se ei ollut

- (i) toimittanut toista tarjouspyyntöä koskevia asiakirjoja käyttäen mahdollisimman nopeita viestintävälineitä direktiivin 20 artiklan 3 kohdassa vaaditulla tavalla,
- (ii) vastannut hänen faksilla lähettämiinsä selvityspyyntöihin viimeistään neljä päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan päättymistä direktiivin 20 artiklan 2 kohdassa vaaditulla tavalla,
- (iii) vastannut hänen pyyntöönsä neuvotteluista, joista säädetään direktiivin 11 artiklan 2 kohdassa.

Hän väitti myös

- (iv) että ensimmäisen tarjouspyynnön peruuttamisen todellisenä syynä eivät olleet käännösvirheet vaan lainvastaiset pyrkimykset. Erityisesti ensimmäisessä menettelyssä määritellyt henkilöstön pätevyysvaatimukset mitätöitiin toisessa menettelyssä. Seurauksena oli, että tämä hyödytti yrityksiä, joiden henkilöstön pätevyys oli alhaisempi, ja erityisesti nykyistä sopimusosapuolta.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Väitetyistä menettelyvirheistä komission lausunnossa todettiin yhteenvetona seuraavaa:

- (i) Komissio lähetti tarjousasiakirjat kaikille tarjoamaan valituille yrityksille samanaikaisesti kirjatulla kirjeellä.

¹ Neuvoston direktiivi 92/50/ETY, annettu 18. kesäkuuta 1992, julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta, EYVL L 209, 1992, s. 1.

- (ii) Tarjousten vastaanottamiselle asetettu määräaika oli 14. kesäkuuta 1996. Komissio vastasi kantelijan faksilla lähettämiin tiedusteluihin puhelimitse 10. kesäkuuta 1996, puolitoista työpäivää faksin vastaanottamisen jälkeen. Komissio myönsi, että se ei ollut vastannut kirjallisesti.
- (iii) Palveludirektiivin 11 artiklan 2 kohta tulee kyseeseen vain, kun sopimus on myönnetty neuvottelumenettelyssä. Tässä tapauksessa käytettiin nopeutettua rajoitettua menettelyä.

Komission vastaus kantelijan (iv) kohtaan oli yhteenvetona seuraava:

- (a) Kun ensimmäisen tarjouspyynnön tarjoukset avattiin, huomattiin, että tarjoajat olivat tulkinneet henkilöresursseja koskevia erittelyjä käännösvirheen johdosta eri tavoin. Erittelyjen ranskankielisessä toisinnossa viitattiin "henkilöön/kuukausi", kun taas saksan- ja englanninkielisessä toisinnossa viitattiin "tuntiin/kuukausi". Koska tarjoukset olivat vertailukelvottomia, komissio peruutti tarjouspyyntömenettelyn.
- (b) Asian kiireellisyyden vuoksi komissio järjesti uuden tarjouspyynnön nopeutettua rajoitettua menettelyä käyttäen.
- (c) Lukuun ottamatta sitä, että tarjouspyyntö mukautettiin vastamaan uutta menettelyä ja käännösvirhe korjattiin, toisen tarjouspyynnön tekniset erittelyt olivat samat kuin ensimmäisenkin.
- (d) Avoimesta menettelystä poiketen rajoitetussa menettelyssä on kaksi erillistä vaihetta: osallistuvien yritysten valinta, ja sen jälkeen sopimuksen myöntäminen. Henkilöstön pätevyysvaatimuksia sovellettiin valintavaiheessa.
- (e) Menettelyä noudatettiin asianmukaisesti, ja kilpailusta laadittu raportti osoitti, että väite aikaisemman sopimuspuolen suosimisesta oli täysin perusteeton. Eri osaerät myönnettiin yrityksille, jotka esittivät edullisimman tarjouksen.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija arvosteli komission vastausta yksityiskohtaisesti ja esitti uusia yksityiskohtia väitteistään. Huomautuksissa esitettiin seuraavat uudet seikat:

- (i) Direktiivin mukaisen neuvottelumenettelyn käyttö olisi ollut aiheellista, kun otettiin huomioon virheet alkuperäisessä menettelyssä, mukaan luettuna erot tarjouksen kohteena olevan käännöstyön määrän tulkinnassa.
- (ii) Kantelija kyseenalaisti sen, oliko komissio tarjouksia verratessaan todella käyttänyt tarjousasiakirjoihin sisältyneitä henkilöstön laatu-kriteerejä ja pystyikö komissio osoittamaan, että valittu tarjoaja todella täytti kriteerit.

LISÄTUTKIMUKSET

Koska kantelijan huomautuksissa esitettiin uusia väitteitä, ne välitettiin komissiolle ja siltä pyydettiin uutta lausuntoa.

Komission vastaus

Komission vastaus sisälsi seuraavat seikat:

- (i) Kantelijalla ei ollut perusteita vaatia neuvottelumenettelyä, koska kyseessä ei ollut menettelyvirhe vaan korkeintaan tekstin tulkintavirhe. Mitä tuli käännskustannuksiin, komissio vertasi huolellisesti tarjouksia, jotta se ei syrjisi ketään tarjoajaa huolimatta eroista tarjouksissa.
- (ii) Rajoitetun nopeutetun menettelyn valintavaiheessa komissio tarkasti tarjotun henkilöstön laadun ja pätevyyden eri tarjoajien antamien tietojen pohjalta. Vain valintakriteerit täyttävillä tarjoajille lähetettiin tekniset erittelyt, jotka mahdollistivat tarjouksen esittämisen.

Kantelijan lisähuomautukset

Huomautuksissaan kantelija arvosteli komission vastausta yksityiskohtaisesti ja väitti, että komissio oli rikkonut määräyksiä julkisista hankinnoista ja syyllistynyt hallinnolliseen epäkohtaan.

Hän vaati, että komission olisi todistettava, että henkilöstön pätevyyttä koskevia valintaperusteita todella oli sovellettu, esittämällä hänelle yksityiskohtaiset tiedot ja asiakirjat, jotka koskivat valituksi tulleen tarjoajan hake-
musta ja tämän henkilöstön pätevyyttä.

PÄÄTÖS

1 Väite, että palveludirektiivin menettelyjä oli rikottu

- 1.1 Varainhoitoasetuksen¹ 56 artiklassa yhteisön toimielimiä vaaditaan noudattamaan palveludirektiivin velvoitteita, kun ne tekevät palvelusopimuksia, joissa kyseessä oleva summa on yhtä suuri tai suurempi kuin kynnysarvo. Komissio ei ole kiistänyt kantelijan väitettä, että direktiivi koskee kyseistä tarjouspyyntöä.
- 1.2 Kantelija väitti, että komissio rikkoi direktiivin 20 artiklan 3 kohtaa, kun se ei toimittanut tarjouspyyntöasiakirjoja käyttäen mahdollisimman nopeita viestintävälineitä. Komission esittämät todisteet, joita kantelija ei kiistänyt, osoittivat, että asiakirjat lähetettiin kaikille tarjoamaan valituille yrityksille samanaikaisesti kirjatulla kirjeellä. Ei myöskään ole ilmeistä, että kantelijan lainaaman direktiivin artiklan tarkoituksena on asettaa velvollisuuksia sekä hankintaviranomaiselle että tarjoajalle.

¹Sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksella 2333/95, EYVL L 240, 1995, s. 1.

- 1.3 Kantelija väitti komission rikkoneen direktiivin 20 artiklan 2 kohtaa, kun se ei ollut toimittanut lisätietoja säädetyn ajan kuluessa. Komissio myönsi, että se ei ollut vastannut kantelijan lisätiedusteluun kirjallisesti. Asiasta kuitenkin keskusteltiin puhelimitse. Lisäksi 20 artiklan 2 kohtaa sovelletaan vain, kun tarjoaja on pyytänyt lisätietoja "ajoissa". Tosiseikkojen, sellaisina kuin ne näytettyivät oikeusasiamiehen tutkimuksessa, perusteella oli siten kyseenalaista, oliko 20 artiklan 2 kohdan vaatimuksia rikottu.
- 1.4 Kantelija väitti, että komission olisi pitänyt käyttää neuvottelumenettelyä. Menettelyn valinta on palveludirektiivin vaatimusten mukaisesti hankintaviranomaisen tehtävä. Lukuun ottamatta väitteitä, joita käsitellään jäljempänä tämän päätöksen jaksossa 3, oikeusasiamiehelle ei ole esitetty todisteita siitä, että direktiivin vaatimuksia rikottiin käyttämällä nopeutettua rajoitettua menettelyä neuvottelumenettelyn sijasta.
- 1.5 Oikeusasiamiehen tutkimuksessa ei siten havaittu hallinnollista epäkohtaa kantelun tässä kohdassa.

2 Väite lainvastaisista pyrkimyksistä

- 2.1 Komissio kiisti väitteen, että käänösvirheet eivät olleet ensimmäisen tarjouspyyntömenettelyn peruuttamisen todellinen syy. *Virallisen lehden* eri kieliversioiden tutkimus vahvistaa, että komission osoittamat erot ovat olemassa.
- 2.2 Komissio kiisti, että aikaisempi sopimuspuoli asetettiin etusijalle, ja vakuutti, että tarjouspyynnön eri osat myönnettiin edullisimman tarjouksen esittäneille yrityksille. Lisäksi komissio totesi, että henkilöstön laatua koskevia valintaperusteita sovellettiin nopeutetun rajoitetun menettelyn valintavaiheessa. Tämä tapahtumien selostus on johdonmukainen ja vastaa komission esittämiä asiakirjatekstejä, ja kantelijalla on ollut tilaisuus esittää siitä huomautuksia. Vaikka kantelija kiistää komission selonteon oikeellisuuden, hän ei ole esittänyt todisteita väitteidensä tueksi.
- 2.3 Oikeusasiamiehen tutkimuksessa ei siten havaittu hallinnollista epäkohtaa kantelun tässä kohdassa.

3 Tieto- ja asiakirjapyynnöt

- 3.1 Kantelija vaati, että komission olisi toimitettava hänelle tietoja ja asiakirjoja osoittaakseen soveltaneensa laatua koskevia valintaperusteita.
- 3.2 Palveludirektiivin 12 artiklassa säädetään erityisesti tietojen ja perustelujen esittämisestä hylätyille tarjoajille. Komission asiakirjojen julkisuudesta määrätään komission päätöksessä 94/90.¹

¹ Komission päätös, tehty 8. helmikuuta 1994, oikeudesta tutustua komission asiakirjoihin, EYVL L 46, 1994, s. 58.

Kantelija ei esittänyt väitteitä siitä, että direktiivin tai päätöksen kyseisiä säännöksiä tai määräyksiä olisi rikottu.

- 3.3 Edellä tämän päätöksen 2 kohdassa esitettyjen tulosten valossa oikeusasiamies ei pitänyt tarpeellisenä pyytää komissiolta lisätietoja tai asiakirjoja tapauksen johdosta toteutetun tutkimuksen osana.

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella oikeusasiamies katsoi, että komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VÄITE KILPAILUMÄÄRÄYSTEN RIKKOMISESTA

Päätös kanteluun 829/22.8.96/FDR/D/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

R. esitti heinäkuussa 1996 Euroopan parlamentille vetoomuksen tavasta, jolla komissio oli käsitellyt hänen valitustaan. Valituksessaan hän väitti tiettyjen autojen valmistajien ja maahantuojien syyllistyvän yhteisön kilpailumääräysten rikkomiseen.

Elokuussa 1996 R. kanteli oikeusasiamiehelle samasta aiheesta. Syyskuussa 1996 Euroopan parlamentti totesi, että R:n vetoamus koski väitettyä hallinnollista epäkohtaa komission toiminnassa. Se välitti vetoomuksen siksi oikeusasiamiehelle käsiteltäväksi kanteluna.

Kantelijan mukaan saksalaisten valmistajien autot ovat usein kalliimpia Saksassa kuin joissakin muissa jäsenvaltioissa, esim. Tanskassa, Alankomaissa ja Suomessa. Tämän vuoksi jotkut Saksassa asuvat kuluttajat ottavat yhteyttä muiden jäsenvaltioiden autokauppiaisiin ostaakseen autonsa näiltä. Tehdessään näin he törmäävät joskus ongelmiin, kuin esim. kieltoon myydä Saksassa asuville kuluttajille, kohtuuttomiin toimitusaikoihin tai keinotekoisesti korotettuihin hintoihin.

R. oli lukuisia kertoja ottanut yhteyttä muissa jäsenvaltioissa toimiviin yksittäisiin autokauppiaisiin ostaakseen auton. Oli ilmeistä, että hän kohtasi joitakin edellä mainitun kaltaisia ongelmia. R. katsoi, että autojen myyntiin suhtauduttiin kielteisesti tai haluttomasti, kun kyseessä oli toisessa jäsenvaltiossa asuva kuluttaja. Hänen mielestään tämä oli yhteisön kilpailumääräysten vastaista, ja hän otti yhteyttä komissioon. Sittemmin hän ja komissio kävivät aiheesta laajaa kirjeenvaihtoa, jonka pohjalta kävi ilmi, että komissio ei periaatteessa kiistänyt valituksen tekijän lakinäkemystä, jonka mukaan esitetyt tapaukset olivat kilpailumääräysten, mukaan luetuna asetus 1475/95¹, vastaisia. R. kuitenkin katsoi, että komissio ei ollut toteuttanut toimenpiteitä kilpailumääräysten täytäntöönpanemiseksi. Hän suhtautui erityisen tyytymättömästi kirjeeseen, jonka komissio oli lähettänyt hänelle 28. kesäkuuta 1996. Tässä kirjeessä komissio viittasi R:n ja komis-

¹ Asetus 1475/95/EY, 28. kesäkuuta 1995, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalvelua koskevien sopimusten ryhmiin, EYVL L 145, 1995, s. 25, korvaa asiaa koskevan aikaisemman asetuksen 123/85, EYVL L 15, 1985, s. 16.

sion väliseen kirjeenvaihtoon ja pyrki selittämään kysymystä koskevaa politiikkaansa. Kyseiset kappaleet kuuluvat:

[- -] Koska komissio on yleisen edun mukaisesti toimiva vastuullinen hallintoviranomainen, sen edellytetään varmistavan, että EY:n kilpailupolitiikkaa noudatetaan, ja jos rikkomuksia ilmenee, ryhtyvän tarvittaviin organisatorisiin toimenpiteisiin, ja ennen kaikkea määrittävän painopisteet. Tätä valintaa tehdessään komissio asettaa etusijalle ne tapaukset, jotka ovat poliittiselta, taloudelliselta tai oikeudelliselta kannalta erityisen merkittäviä. Tämä periaate koskee luonnollisesti myös valitusten vastaanottamista ja käsittelyä. Tässä yhteydessä joudun kuitenkin muistuttamaan Teitä siitä, että eurooppalaiset kilpailumääräykset eivät anna komissiolle mahdollista auttaa yksityishenkilöitä panemaan henkilökohtaisia oikeuksiaan täytäntöön. Tämä on pohjimmiltaan kansallisten tuomioistuinten tehtävä, sillä ne voivat - komissiosta poiketen - myös määrätä vahingonkorvausoikeudesta [- -].

[- -] Komissio on tietoinen siitä, että yksittäistapauksissa auton ostaminen Suomesta tai Saksasta saattaa olla vaikeaa syistä, jotka kyseinen yksikkö on jo selvittänyt Teille kirjallisesti. Asianne johdosta tähän mennessä käydyn kirjeenvaihdon suhteellisen mittava laajuus osoittaa, että komissio on toteuttanut vastuualueensa piiriin kuuluvia toimenpiteitä. Koska EU:n miljoonat autoilijat haluavat ymmärrettävästi ostaa autonsa mahdollisimman halvalla ja koska heillä joskus on vaikeuksia tehdä niin, komissio ei voi toteuttaa toimenpiteitä kaikissa henkilökohtaiseen etuun liittyvissä yksittäistapauksissa [- -]"

Kantelija piti komission viittausta henkilökohtaiseen etuun liittyvistä tapauksista aiheettomana, koska hän ajoi asiaa suuren yleisön edun nimissä.

Tätä taustaa vasten R. esitti kantelussaan kuusi väittämää:

- (i) Komissio toimi passiivisesti ennen menettelyjen käynnistämistä.
- (ii) Komissio salli laittomat käytännöt sekä asetuksen 1475/95 jatkuvat ja säännölliset rikkomiset.
- (iii) Komissio laiminlöi noudatettavien määräysten valvonnan.
- (iv) Komissio ei suhtautunut osoitettuihin lain rikkomuksiin vakavasti.
- (v) Komissio arvioi virheellisesti, olisiko sen käynnistettävä menettelyt niitä autojen valmistajia kohtaan, joiden väitettiin rikkovan kyseisiä kilpailumääräyksiä.
- (vi) Komissio ei piitannut kansalaisen oikeudesta kannella.

Lyhyesti sanottuna kantelu koski sitä, että komissio oli toiminut passiivisesti valituksen aiheena olevassa kysymyksessä tai että komission toteuttamat toimenpiteet olivat olleet aiheettomia.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio selitti, että asia koskee yleisesti ottaen tietyistä jäsenvaltioista peräisin olevien uusien moottoriajoneuvojen rinnakkaisviennin väitettyjä esteitä. Komission asetuksessa 1475/95¹ todetaan epäsuorasti, että jakelija ei saa hylätä asiakkaan ostotarjousta tai pyytää korkeampaa hintaa vain siksi, että kuluttaja asuu toisessa jäsenvaltiossa.

Tämän valituksen osalta komissio esitti perusteellisen selvityksen R:n kanssa käymästään kirjeenvaihdosta. R. oli lähettänyt komissiolle vuodesta 1994 lukien 30 kirjettä, joissa hän valitti kuuden keskeisen saksalaisen autonvalmistajan toiminnasta. Hän valitti myös näiden valmistajien viidessä muussa jäsenvaltiossa toimivien maahantuojien käytöksestä. Komissio tutki kaikki R:n syytökset, jotka koskivat näitä väitettyjä laittomia käytäntöjä. Samalla komissio toistuvasti selitti R:lle, miten se suhtautui käsiteltävään kysymykseen. Kilpailuasioista vastaavan komission jäsenen yhdessä kirjeessä R:lle ilmoitettiin, että rikkomistapauksissa komissio ei epäröisi ryhtyä tarvittaviin organisatorisiin toimenpiteisiin, vaikka sen olisikin tehtävä niin painopisteidensä mukaisesti. Komission jäsen kuitenkin ilmoitti R:lle myös, että ei ollut komission tehtävä auttaa yksityishenkilöitä näiden subjektiivisten oikeuksien (tai ns. "Partikularinteresse") täytäntöönpanossa, vaan se on kansallisten tuomioistuinten tehtävä. Komission lausunnossa todettiin myös, että komission valitsema lähestymistapa vastaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vahvistamia periaatteita. Komissio selitti, että kyseisessä tuomiossa vahvistettiin, että komissio on velvollinen toimimaan yleisen edun mukaisesti. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että komission olisi otettava huomioon hallinnolliset voimavaransa, kun se asettaa yhteisön oikeuden rikkomisia koskevia valituksia tärkeysjärjestykseen. Komission jäsen myös korosti sitä, että on komission asia arvioida, onko olemassa todisteita, joiden perusteella kilpailuloukkaus voidaan todeta.

Lopuksi komissio totesi, että kysymys on luonteeltaan yleinen. Komissiolle esitetään runsaasti valituksia autojen myynnistä EU:ssa, ja se käyttää huomattavasti aikaa ja voimavaroja näiden valitusten seurantaan ja tutkimukseen, mukaan luettuna R:n valitukset.

Näiden olosuhteiden valossa komissio piti R:n syytöksiä perusteettomina.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija korosti, että hänellä oli oikeus valittaa ja että hän ei edustanut ainoastaan omaa henkilökohtaista etuaan; että komissio ei vastannut hänen kirjeenvaihtoonsa tai ilmoittanut vastaanottaneensa hänen kirjeensä; että rikkomisia tapahtui ja että sekä komissio että Euroopan parlamentti voisivat helposti todeta ne tutkimuksilla; että komissio ei kuitenkaan tutkinut rikkomisia vaan osoitti miltei täydellistä pas-

¹ Komission asetus 1475/95/EY, 28. kesäkuuta 1995, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalvelua koskevien sopimusten ryhmiin, EYVL L 145, 1995, s. 25.

siivisuutta ja että tavaroiden vapaata liikkuvuutta ei todellisuudessa suojeltu missään unionissa. Lopuksi hän eritteli erilaisia toimenpiteitä, jotka komissio hänen mielestään oli velvollinen toteuttamaan.

Kanteliija muistutti lisäksi syytöksistään, jotka koskivat komission passiivisuutta ja sitä, että se sieti kilpailumääräysten väitettyjä rikkomisia, sekä tapoja, joilla toimielin hänen mielestään väisti vastuunsa kilpailumääräysten noudattamisen valvonnasta, jossakin määrin jopa petollisin keinoin. R:n mukaan komissio tuki rikkomisia ja oli täysin puolueellinen autoteollisuuden hyväksi. Lisäksi hän oheisti aineistoa, pääasiassa sanomalehtiartikkeleita ja joidenkin valituksen aiheena olleiden yritysten hinnastoja, jotka hänen mielestään osoittivat, että rikkomisia tapahtuu.

R. pyysi oikeusasiamiestä myös tutkimaan suoraan autojen valmistajat ja maahantuojat, ja kanteli oikeusasiamiehelle komission asetuksesta 1475/95 sellaisenaan.

Myöhemmät tapahtumat

Kanneltuaan oikeusasiamiehelle R. jatkoi edelleen suoria yhteyksiä komissioon. Komissio lähetti R:lle 16. joulukuuta 1997 asetuksen 99/63 6 artiklan mukaisen kirjeen, jossa se ilmoitti R:lle, että se ei aikonut käynnistää muodollisia tutkimuksia R:n valituksia koskevien neljän asian osalta, koska valituksen aiheena olleet asiat eivät olleet yhteisön edun kannalta niin merkittäviä, että ne olisivat edellyttäneet tällaisia tutkimuksia. R:ää pyydettiin halutessaan esittämään huomautuksia tästä alustavasta komission johtopäätöksestä kuuden viikon kuluessa. Kirje jakautui kahteen osaan, joista toisen otsikkona oli "Väittämänne" ja toisen "Komission lausunto". Viimeksi mainittu kuului seuraavasti:

Asetuksen 17/62 3 artiklan 2 kohdan mukaan luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joiden oikeutta asia koskee, voivat tehdä hakemuksen.

Vaikka oletettaisiin, että asia koskee Teidän oikeuttanne, on otettava huomioon seuraavat seikat.

Jos komissio käynnistäisi muodollisen tutkimuksen, se aiheuttaisi kustannuksia, jotka olisivat suhteettomia asian merkityksen rajallisuuteen nähden. Yhteisön kilpailupolitiikan täytäntöönpanosta vastaavana yhteisön viranomaisena komission on palveltava yleistä etua. Sillä on tehtäviensä hoitamista varten käytettävissään vain rajalliset hallinnolliset voimavarat, eikä se voi käyttää niitä kaikissa sen tietoon saatuissa tapauksissa.

Komissiolle osoittamissanne kirjeissä valitatte siitä, että autojen valmistajat ovat väitteenne mukaan valtuuttaneet mainitsemienne jäsenvaltioiden jälleenmyyjät yleisesti kieltäytymään myymästä Teille autoa välitöntä uudelleen vientiä varten, tai siitä, että nämä olivat valmiita tekemään niin vain väitetyksi kohtuuttomaan hintaan.

Väitätte kirjeissänne, että subjektiivisia oikeuksianne on loukattu. Voitte vapaasti nostaa näiden oikeuksien rikkomista koskevan kanteen jäsen-

valtioiden kansallisissa tuomioistuimissa. Kansalliset tuomioistuimet voivat soveltaa eurooppalaisia kilpailumääräyksiä ja -komissiosta poiketen - myös määrätä vahingonkorvauksista.

Lisäksi moottoriajoneuvojen myyntiin on vuodesta 1985 lähtien sovellettu ryhmäpoikkeusasetusta. Komission 12. joulukuuta 1984 antama asetus (ETY) 123/85 oli voimassa 1. heinäkuuta 1985 - 30. kesäkuuta 1995. Se korvattiin 1. heinäkuuta 1995 komission asetuksella (EY) 1475/95, annettu 28. kesäkuuta 1995. Ryhmäpoikkeusasetusten tarkoituksena - ja yhtenä etuna - on osaksi antaa kansallisille tuomioistuimille mahdollisuus soveltaa eurooppalaista kilpailulainsäädäntöä. Asetuksen 1475/95 6 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa muun muassa säädetään, että poikkeusetu raukeaa automaattisesti, jos kuluttajien, valtuutettujen välittäjien tai jakelijoiden vapautta hankkia moottoriajoneuvo yhteismarkkinoilla toimivalta valintansa mukaiselta verkkoon kuuluvalla yritykseltä rajoitetaan suoraan tai epäsuorasti.

Siten yhteisön etu ei ole riittävä antamaan komissiolle perusteet tutkimuksen käynnistämiseen.

Vastauksessaan tähän kirjeeseen R. esitti komissiolle huomioita, joiden mukaan oli väärin katsoa, että valitukset edustivat riittämätöntä yhteisön etua, ja hän esitti samat huomiot oikeusasiamiehelle. Huomioissaan R. totesi useaan kertaan, että tällä kirjeellä komissio oli hylännyt kaikki hänen valituksensa.

Oli kuitenkin ilmeistä, että kirje koski vain neljää tapausta, joiden tutkimisen komissio oli käynnistänyt R:n kirjeiden johdosta. R:n huomioiden jälkeen komission oli määrä tehdä lopullinen päätös noiden neljän tapauksen tutkimisen mahdollisesta lopettamisesta. Lisäksi oli ilmeistä, että komissio tutki edelleen kahta muuta tapausta, joiden tutkimisen se oli käynnistänyt R:n valitusten johdosta.

Muita seikkoja

On muistettava, että komissio julkaisee vuosittain kilpailupolitiikkaa koskevan kertomuksen. Vuotta 1996 koskevan kertomuksensa autoalaa koskevista kohdista 54 - 55 komissio toteaa, että se on saanut lukuisia valituksia kuluttajilta, jotka ovat törmänneet merkittäviin ongelmiin ostaessaan autoa jäsenvaltionsa ulkopuolelta.

Euroopan parlamentti antoi normaalin käytännön mukaan komission kertomuksesta päätöslauselman, jossa se

"Valittaa aitojen sisämarkkinoiden puuttumista moottoriajoneuvojen jakelussa ja huollossa, kuten kuluttajien lukuisat valitukset osoittavat; kehottaa komissiota turvaamaan lopullisesti vapaat markkinat, joilla jäsenvaltioiden kuluttajat voivat täysin ongelmitta ostaa auton oman valtionsa ulkopuolelta ja joilla ei ole mitään rinnakkaisen kaupan esteitä"¹.

¹ EYVL C 358, 1997, s. 55.

Lisäksi on pantava merkille, että komissio teki tammikuussa 1998 päätöksen¹, jolla todettiin Volkswagenin syyllistyneen kilpailumääräysten rikkomiseen ja määrättiin yritykselle 102 miljoonan ecun sakot. Lehdistötiedotteessa, jonka komissio antoi päätöksen tehdessään, todettiin:

Lausuntoa kommentoidessaan van Miert totesi, että komissio ei epäröisi toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä suhteessa sellaisiin ajoneuvojen valmistajiin, jotka eivät noudattaneet moottoriajoneuvojen kauppaa koskevaa asetusta [N% 1475/95].

Sakon määrä on osoitus siitä, että komissio ei aio sietää tällaisia käytäntöjä ja aikoo toimia yhtä päättäväisesti kaikkia muita markkinoiden jakamiseen pyrkiviä valmistajia kohtaan.

PÄÄTÖS

Oikeusasiamiehen toimivalta

Huomautuksissaan R. pyysi oikeusasiamiestä tutkimaan suoraan kyseisiä autojen valmistajia ja maahantuoja ja tarkastelemaan asetuksen 1475/95 ansioita. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti:

"Oikeusasiamies osallistuu [- -] [perustamissopimusten] mukaisesti epäkohtien paljastamiseen yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa [- -]. Minkään muun viranomaisen tai kenenkään muun henkilön toiminnasta ei voi kannella oikeusasiamiehelle."

Siten oikeusasiamies ei voi tutkia autojen valmistajien ja maahantuojien väitetyjä rikkomisia vaan ainoastaan näitä rikkomisia koskevia komission tutkimuksia.

Lisäksi ohjesäännön 2 artiklan 2 kohdassa määrätään:

"Euroopan unionin kansalaiset [- -] voivat [- -] saattaa oikeusasiamiehelle käsiteltäväksi [- -] kantelun epäkohdasta [- -]."

Kuten Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1995 todetaan, tämä tarkoittaa sitä, että asetusten ja direktiivien kaltaisten yhteisön säädösten ansioiden tutkiminen ei kuulu oikeusasiamiehen tehtäviin. Siten oikeusasiamies ei voinut käsitellä R:n väitettä asetuksen 1475/95 ansioista.

Komission väitetty passiivisuus ja valittu toimintatapa

- 1 Ensimmäiseksi on palautettava mieleen oikeudellinen kehys, jossa R:n kantelua oli käsiteltävä.
- 2 Asiaoikeuden osalta perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa kielletään kilpailua rajoittavat sopimukset ja menettelytavat, jotka voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Sen 85

¹ EYVL L 124, 1998, s. 60.

artiklan 3 kohdassa määrätään, että 1 kohdan määräykset eivät koske tiettyjä tapauksia. Asetuksen 19/65 mukaan komissiolla on valtuudet antaa tällainen julistus niiden soveltamatta jättämisestä yleisellä asetuksella, ns. poikkeusasetuksella. Tällaisen yleisen asetuksen vaikutus on siten se, että sopimukset, jotka täyttävät asetuksessa asetetut ehdot, eivät ole kiellettyjä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan nojalla. Jos sopimus ei toisaalta täytä ehtoja tai rikkoo niitä, se kuuluu periaatteessa 85 artiklan 1 kohdan kiellon piiriin. Moottoriajoneuvoalan osalta komissio on asetuksen 19/65 nojalla antanut 28. kesäkuuta 1995 asetuksen 1475/95 perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalvelua koskevien sopimusten ryhmiin. Asetuksen 1475/95 6 artiklassa säädetään, että asetusta ei sovelleta, jos valmistaja, tavarantoimittaja tai muu yritys suoraan tai epäsuoraan pyrkii rajoittamaan kuluttajien vapautta hankkia uusi moottoriajoneuvo miltä tahansa valtuutetulta välittäjältä yhteisössä. Siten tällainen menettely on periaatteessa kielletty perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa.

- 3 Asiaoikeuden toimeenpanon yhteydessä tarvittavan prosessioikeuden osalta on muistettava, että 85 artiklan 1 kohtaa voivat soveltaa sekä komissio että kansalliset viranomaiset, mukaan luettuna kansalliset tuomioistuimet. Sitä vastoin 85 artiklan 3 kohtaa voi soveltaa vain komissio. Komission ja kansallisten viranomaisten välistä suhdetta käsitellään komission tiedonannossa "komission ja jäsenvaltioiden kansallisten kilpailuviranomaisten välisestä yhteistyöstä yhteisön perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamisalaan kuuluvien asioiden käsittelyssä", joka on julkaistu yhteisöjen *Virallisessa lehdessä*, EYVL C 313, 1997, s. 3, ja yhteistyötä kansallisten tuomioistuinten kanssa käsitellään niinkään komission tiedonannossa, joka julkaistiin EYVL:ssä C 234, 1993 s. 89. Komission menettelyjä koskevat keskeiset määräykset ovat löydettävissä neuvoston asetuksesta 17/62, ja tämän asetuksen 24 artiklan nojalla komissio on antanut yksityiskohtaisempia asetuksia, muun muassa asetuksen 99/63. Asetuksen 17/62 3 artiklassa säädetään:

"1. Jos komissio hakemuksen perusteella tai omasta aloitteestaan toteaa, että perustamissopimuksen 85 tai 86 artiklaa rikotaan, se voi päätöksellään määrätä yritykset tai yritysten yhteenliittymät, joita asia koskee, lopettamaan tällaisen rikkomisen.

2. Hakemuksen voi tehdä:

a) jäsenvaltio;

b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan."

Asetuksen 99/63 6 artikla liittyy tähän säännökseen. Sen 6 artiklassa säädetään:

"Jos komissio saatuaan asetuksen N:o 173 artiklan 2 kohdan nojalla tehdyn hakemuksen katsoo, että sillä olevien tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta suostua hakemukseen, sen on ilmoitettava hakijoille perustelunsa ja asetettava määräaika, jonka kuluessa ne voivat antaa mahdollisen vastineensa kirjallisesti."

On siten selvää, että henkilöt, joiden oikeutta asia koskee, voivat tehdä komissiolle perustamissopimuksen 85 artiklan väitettyjä rikkomuksia koskevan hakemuksen. Kun muistetaan, että tuomioistuin on todennut, että valituksen tekijällä ei ole oikeutta pyytää komissiolta lopullista päätöstä siitä, onko kyseessä rikkominen vai ei, valitusta seuraava menettely voidaan karkeasti kuvata seuraavasti:

Jos komissio alustavien tutkimusten jälkeen pitää hakemusta perusteltuna, ja kyseinen yritys ei ole halukas sopimaan asiaa, komissio voi käynnistää muodollisen rikkomismenettelyn, johon liittyy kyseisen yritysten puolustautumisoikeuksien tiukka noudattaminen.

Jos komissio alustavien tutkimusten jälkeen pitää hakemusta perusteettomana, valituksen tekijä saa tästä tiedon asetuksen 99/63 6 artiklan mukaisesti - ns. 6 artiklan kirje - ja hänellä on oikeus esittää huomautuksia, mutta hän ei voi riitauttaa kirjettä yhteisön tuomioistuimissa. Jos komissio huomautuksia tarkasteltuaan pitäytyy näkemyksessään, se omaksuu lopullisen kannan, jonka valituksen tekijä voi riitauttaa.¹

On pantava merkille, että siinä tapauksessa, että valituksen tekijä katsoo, että komissio on laiminlyönyt valituksen johdosta toteutettavat toimenpiteet, yhteisön oikeuskäytännöstä seuraa, että 6 artiklan kirje lopettaa tämän laiminlyönnin.²

- 4 Tätä lyhyesti kuvailtua järjestelmää kuitenkin täydentää yhteisön tuomioistuinten oikeuskäytäntö, jonka mukaan komissio voi pidättyä toimimasta valituksen johdosta sillä perusteella, että kyseessä ei ole riittävä yhteisön etu.³ Tuomioistuimet perustelevat tätä sillä, että yhteisön vastuu kilpailuasioissa muodostaa osan sillä perustamissopimuksen vartijana olevasta yleisestä velvollisuudesta valvoa yhteisön oikeuden noudattamista; tätä velvollisuutta hoitaessaan komissiolla on velvollisuus ja oikeus asettaa käsiteltäväkseen tulevat asiat tärkeysjärjestykseen; kilpailun alalla arviointiperuste "yhteisön etu" on keskeinen ja laillinen arviointiperuste. Näyttää vallitsevan yksimielisyys siitä, että jos komissio

¹ Katso tuomioistuimen tuomio 18. maaliskuuta 1997, asia C-282/95 P, *Guérin Automobiles*, Kok. 1997, s. I-1503.

² Katso muun muassa tuomioistuimen tuomio 18. lokakuuta 1979, asia 125/78, *GEMA vastaan komissio*, Kok. 1979, s. 3173.

³ Katso ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 18. syyskuuta 1992, asia T-24/90, *Automec II*, Kok. 1992, s. II-2223.

hylkää valituksen, koska se ei koske yhteisön etua, valituksen kohteena olevan yrityksen puolustautumisoikeudet estävät komissiota ottamasta kantaa siihen, onko kyseessä rikkominen vai ei.

- 5 Yhteenvetona voidaan siten todeta, että komission on toimittava, kun kyseessä on hakemus, jonka on esittänyt henkilö, jota asia koskee. Se voi todeta, että kantelu on hylättävä, koska kyseessä ei ole riittävä "yhteisön etu", ja sen on sitten ilmoitettava tästä valituksen tekijälle ns. 6 artiklan kirjeellä. Tämä kirje lopettaa mahdollisen laiminlyönnin, joka koskee kantelun johdosta toimimista. Kantelun tekijä voi esittää 6 artiklan kirjeestä huomautuksia ja pitäytyä valituksessaan. Jos komissio pysyyttäytyy kannassaan, jonka mukaan valituksessa ei ole kyse "yhteisön edusta", se omaksuu tällaisen lopullisen kannan. Arvioidessaan "yhteisön etua" komission on toimittava laillisten valtuuksiensa rajoissa. Valituksen tekijä voi riitauttaa komission lopullisen kannan.
- 6 Tämän jälkeen voitiin arvioida R:n kantelu.
- 7 On selvää, että R. saattoi joidenkin vuosien kuluessa epäiltyjä rikkomistapauksia komission tietoon. Oli ilmeistä, että komissio piti R:ää asetuksen 17/62 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla henkilönä, jonka etu on kyseessä kantelujen esittämisen yhteydessä.

Komission lausunnosta kävi ilmi, että yksi väitetyistä rikkomisista ratkaistiin sen asiaan puuttumisen tuloksena ja että muut tapaukset tutkittiin.

- 8 Tutkimusten kuluessa komissio kirjoitti R:lle vuonna 1996 edellä mainitun kirjeen, jossa se viittasi henkilökohtaista etua koskeviin tapauksiin. Tämä kirje näytti noudattavan komission yleistä linjaa sellaisena kuin se on muun muassa kuvattu edellä esitetystä lainauksessa sen kilpailupolitiikkaa koskevasta vuosikertomuksesta, joka puolestaan perustuu Euroopan yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytäntöön. Väite, jonka mukaan se muodostaa hallinnollisen epäkohdan, ei siten vaikuttanut perustellulta.
- 9 Joidenkin R:n valitusten johdosta käynnistetyt tutkimukset olivat edelleen käynnissä. Tässä vaiheessa käsillä ei ollut elementtejä, jotka olisivat osoittaneet, että komissio ei olisi tutkinut näitä valituksia asianmukaista huolellisuutta osoittaen hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti.
- 10 Neljässä tapauksessa, joita komissio tutki R:n valitusten johdosta, käynnistetyt tutkimukset johtivat komission siihen alustavaan johtopäätökseen, että R:n valitukset eivät edustaneet riittävää yhteisön etua, ja komissio ilmoitti tästä R:lle ns. 6 artiklan kirjeellä 16. joulukuuta 1997. Kuten edellä on todettu, tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että tällainen kirje lopettaa mahdollisen laiminlyönnin, joka liittyy valituksen johdosta toimimiseen. Oli kuitenkin vielä epäselvää, minkä lopullisen johtopäätöksen komissio

aikoi aikanaan tehdä, kun se olisi tarkastellut valituksen tekijän kattavia huomautuksia. Näissä oloissa oikeusasiamiehen ei olisi ollut asianmukaista ryhtyä arvioimaan kirjeen ansioita. Kirje kuitenkin antoi oikeusasiamiehelle aiheen muotoilla lisähuomautuksia komission tiedoksi.

- 11 Nykytilanteen vallitessa oikeusasiamies katsoi, että ei ollut perusteltua väittää, että komissio oli toiminut passiivisesti tai valinnut väärän toimintatavan. Vaikka R. olisi ehkä halunnut, että komissio uhraa enemmän voimavaroja tähän asiaan, joka oli hänelle tärkeä, ei ilmeisesti ollut perusteltua väittää, että komissio olisi ollut passiivinen tai valinnut väärän toimintatavan.

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta Euroopan komissio ei näyttänyt syyllistyneen hallinnolliseen epäkohtaan. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

LISÄHUOMAUTUKSIA

- 1 Euroopan oikeusasiamies luotiin muun muassa parantamaan Euroopan toimielinten ja Euroopan kansalaisten välisiä suhteita. Tämä tehtävä merkitsee, että oikeusasiamiehen olisi myös autettava turvaamaan kansalaisten asema edistämällä hyviä hallintokäytäntöjä ja kannustamalla hallintoviranomaisia etsimään ratkaisuja, jotka parantavat niiden suhteita kansalaisiin. Tätä taustaa vasten Euroopan oikeusasiamies esittää seuraavat ehdotukset:
 - 2 Sen estämättä, että ns. 6 artiklan kirje ei ole luonteeltaan sitova, komissio voisi omasta aloitteestaan pyrkiä esittämään kirjeessä kattavat ja riittävät perusteet aikomukselleen lopettaa valitusasian käsittely, millä annettaisiin kansalaiselle mahdollisuus täysin ymmärtää komission kanta ja esittää vastaavia huomautuksia. Tämä olisi ilmeisesti hyvän hallinnon periaatteiden mukaista.
 - 3 Lisäksi asioissa, jotka saattavat koskea yleistä etua, komissio voisi ottaa huomioon sen, että Euroopan kansalaisilla on ehkä vain rajallisesti aikaa ja resursseja käynnistää oikeuskäsittely oikeuksien puolustamiseksi, ja näin on vielä suuremmassa määrin silloin, kun käsittely olisi käynnistettävä toisessa jäsenvaltiossa kuin missä kansalainen asuu.

HARJOITTELIJAEHDOKKAIDEN VALINTA

Päätös kanteluun 846/29.8.96/AISR/ES/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

S. kanteli oikeusasiamiehelle elokuussa 1996 ja väitti komission jättäneen vastaamatta hänen kirjeisiinsä.

Kun S:ää ei ollut valittu ensimmäisen hakemuksen jälkeen vuonna 1995, hän haki maaliskuussa 1996 uudelleen harjoittelujaksolle komissioon. Vaikka S:llä oli hyvä akateeminen ja ammatillinen pätevyys, joka suurimalta osin liittyi Euroopan unionin toimintaan, hänen hakemuksensa karsittiin valintamenettelyn ensimmäisessä vaiheessa. Hän kirjoitti komissiolle touko- ja heinäkuussa 1996 ja pyysi sekä perusteita sille, miksi hänet oli karsittu ensimmäisessä vaiheessa, että tietoja valintamenettelyssä käytetyistä yleisistä kriteereistä.

Koska S. ei saanut vastausta kirjeisiinsä, hän teki kantelun oikeusasiamiehelle.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio ensiksi pahoitteli sitä, että se ei ollut vastannut S:n kirjeisiin. Se totesi myös, että harjoittelijajaksikko ei ollut saanut heinäkuussa 1996 päivättyä kirjettä.

Komission mukaan se sai espanjalaisilta hakijoilta 936 hakemusta lokakuussa 1996 alkavalle harjoittelujaksolle. Menettelyn ensimmäisen vaiheen jälkeen 157 näistä merkittiin esivalintaluetteloon ("sininen kirja").

Komissio totesi, että kaikkia hakemuksia oli tarkasteltu objektiivisten valintaperusteiden mukaisesti, jotka on esitetty sovellettavissa määräyksissä.

Komissio myönsi, että S:n pätevyys oli erittäin hyvä ja vastasi valituiksi tulneiden hakijoiden pätevyyttä. Kenelläkään hakijalla ei kuitenkaan ollut oikeutta harjoittelijapaikkaan, ja koska hakemuksia oli runsaasti, oli väistämätöntä, että joitakin erittäin hyviä hakijoita ei voitaisi valita.

Komissio totesi, että se oli hiljattain ottanut käyttöön tiukemman ja järjestelmällisemmän tavan käsitellä hakemuksia voidakseen minimoida erittäin arvokkaiden ehdokkaiden jäämisen vaille harjoittelupaikkaa.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan S. korosti, että komission valintamenettelyssään käyttämä järjestelmä oli hyvin epäselvä. Kantelija oli edelleen tyytymätön komission vastaukseen, joka hänen mielestään oli liian yleinen.

LISÄTUTKIMUKSET

Koska komission lausunnossa ei käsitelty joitakin kantelun keskeisiä seikkoja, oikeusasiamies pyysi lisätietoja uudesta valintamenettelystä. Voidakseen lisäksi arvioida, oliko se harjoittelijoiden valintamenettely, johon S. oli osallistunut, asianmukainen, oikeusasiamies pyysi joitakin lisätietoja, kuten espanjalaisten hakijoiden hakemuksia.

Vastauksessaan komissio selitti, että uudessa valintamenettelyssä kutakin kansalaisuutta varten luotiin komission virkamiehistä koostuvat esivalintaryhmät. Näihin ryhmiin kuului sekä sellaista komission henkilöstöä, jolla

oli kokemusta henkilöstö- ja palvelukseenottoasioissa, että hiljattain palvelukseen otettuja virkamiehiä. Heidän tehtävänään oli seuloa hakemukset noudatettavissa määräyksissä annettujen valintaperusteiden sekä hakijoiden ilmoittamien toivomusten mukaisesti.

Oikeusasiamies välitti komission toimittamat, uutta valintamenettelyä käsittelevät asiakirjat kantelijalle ja pyysi tätä kommentoimaan toimielimen aloitteita. Tähän kirjeeseen ei saatu vastausta.

Komissio toimitti myös joukon luottamuksellisia asiakirjoja oikeusasiamiehen tarkasteltaviksi. Kyseessä olivat lokakuun 1996 harjoittelujaksoa varten valittujen hakijoiden hakemukset, joita komissio oli käyttänyt lopullisen valintansa perustana.

PÄÄTÖS

Euroopan yhteisöjen komission palveluksessa tapahtuvaa harjoittelua koskevien määräysten 15 ja 16 artiklan (komission päätös 16. maaliskuuta 1976) mukaisesti hakijat valitaan sen pätevyyden perusteella, jonka he ovat hankkineet opintojensa aikana, ja sillä edellytyksellä, että säilytetään sopiva maantieteellinen tasapaino. Valintaprosessissa asetetaan etusijalle hakijat, jotka ovat opiskelleet Euroopan yhdentymistä tai hankkineet jonkin verran sitä koskevaa ammattikokemusta.

Tämän valintaprosessin luonteesta johtuen nimittävällä viranomaisella on harkintavaltaa. Harkintavaltaansa käyttäessään komission on otettava huomioon hakijoiden ansiot edellä mainituissa määräyksissä esitetyllä tavalla.

Varmistaakseen, että komission harkintavallan käyttö tässä tapauksessa oli noudattanut hyvän hallinnon periaatteita, oikeusasiamies tarkasteli lokakuun 1996 harjoittelijavalinnoissa menestyneiden espanjalaisten hakijoiden hakemuksia. Koska kaikkien hakijoiden ammattikokemus ja pätevyys olivat hyvät, oikeusasiamies totesi, että hallinnollista epäkohtaa ei ilmennyt.

Mitä tuli niihin yleisiin valintaperusteisiin, joita komission yksiköt käyttivät hakijoiden valinnassa, oikeusasiamies pani merkille, että toimielin oli ottanut käyttöön uuden menettelyn varmistaakseen tehokkaamman ja objektiivisen valinnan.

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella oikeusasiamies katsoi, että komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

EUROOPAN SOSIAALIRAHASTOA KOSKEVA PETOS: VÄITE UCLAF:N LAIMINLYÖNNISTÄ

Päätös kanteluun 943/14.10.96/Open Line/GR/BB/OV Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

I. kanteli oikeusasiamiehelle lokakuussa 1996 komission petosten vastaisesta yksiköstä (UCLAF:sta). Hän väitti, että yksiköllä ei ollut tai se kieltäytyi antamasta tietoja petossyytöksistä, jotka koskivat Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ohjelmien hallintoa Kreikassa. I. kanteli Ateenassa toimivan kreikkalaisen aloiteryhmän puolesta.

Syyskuun 1995 ja kesäkuun 1996 välisenä aikana kantelija kirjoitti UCLAF-osastolle kolme kirjettä, joissa hän väitti, että vuosina 1994 - 1996 ESR:n varojen hoidossa Kreikassa oli ilmennyt epäsäännöllisyyksiä. Hän pyysi yhteisön viranomaisia toimimaan välittömästi. Vastauksena ensimmäiseen kirjeeseensä hän sai UCLAF-osastolta vakiovastauksen, jossa häntä kiitettiin mielenkiinnosta ja todettiin yleisesti, että tutkimuksiin ryhdyttäisiin.

I. kirjoitti UCLAF:lle uudelleen ja esitti lisää yksityiskohtaisia tietoja. Kirjeeseen ei vastattu. Niinpä I. lähetti UCLAF:lle kolmannen kirjeen, jossa hän toisti toisen kirjeensä tiedot ja lisäsi uusia tietoja väitetyistä epäsäännöllisyyksistä. Vastauksena kolmanteen kirjeeseen kantelija sai UCLAF-osastolta uuden 7. elokuuta 1996 päivätyn vakiokirjeen, jossa todettiin, että se tutki asiaa ja ryhtyisi aiheellisiin toimenpiteisiin.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle I. pyysi tätä tekemään lopun väitetyistä hallinnollisista virheistä ESR:n toiminnassa Kreikassa. Hän kanteli myös siitä, että hänen kirjeisiinsä ei ollut reagoitu riittävästi.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi ensiksi, että kantelijalle oli lähetetty ensimmäinen ja myöhemmin toinen vastaanottoilmoitus, ja että kantelijalta saadut tiedot oli välittömästi tutkittu UCLAF-osastossa. Komissio totesi lisäksi, että marraskuussa 1995 sen yksiköt olivat pyytäneet Kreikan viranomaisilta tietoja niistä ESR-hankkeista, joista oli esitetty epäsäännöllisyyssyytöksiä. Kreikan viranomaiset toimittivat nämä tiedot maaliskuussa 1996.

Näiden tietojen pohjalta komissio teki tutkimuksia itse paikalla 29. - 31. lokakuuta 1996, ja niissä otettiin huomioon myös kantelijan toimittamat lisätiedot. Yhdessä kantelijan mainitsemista järjestöistä vierailtiin, jotta voitiin arvioida tämän elimen roolia ESR-hankkeiden hallinnoinnissa ja seurannassa sekä tarkastaa kantelijan esittämät syytökset.

Hankkeiden tarkastuksen yhteydessä paljastui joitakin projektimenoja, jotka eivät olleet hyväksyttävissä. Kansalliset viranomaiset olivat samaa mieltä tutkimuksen tuloksista ja lupasivat tehdä tarvittavat korjaukset ja ulottaa valvontansa kaikkiin kyseisen tuen saajan hankkeisiin.

Komissio totesi lisäksi, että sen yksiköt tekivät Kreikassa vuosina 1995 - 1996 sarjan tarkastuksia, joiden tuloksena hylättiin kaikki Kreikan ammattikoulutuskeskusten (KEK) todistukset ja vaadittiin Kreikan todistusjärjestelmän uudistamista.

Edellä esitettyjen tietojen nojalla komissio totesi lopuksi, että sen suhtautuminen kantelijan toimittamiin tietoihin ei ollut passiivinen, mutta että UCLAF-osaston toiminta ja tehtävät eivät sallineet paljastaa yksityiskohtia sen toimista.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija totesi, että komissio ei ollut ottanut huomioon kaikkia hänen syytöksiään ja että sen johtopäätökset olivat epätäydelliset. Täsmällisemmin kantelija totesi, että UCLAF-osaston suorittamassa tutkimuksessa ei ollut tutkittu kaikkia tapauksia, joista hän oli esittänyt syytöksiä. Hän liitti oheen muistion syytöksistään.

PÄÄTÖS

1 Oikeusasiamiehelle esitetty pyyntö tehdä loppu ESR:n varojen hallinnoinnin virheistä

- 1.1 Vastuu yhteisön taloudellisiin etuihin vaikuttavien petosten vastaisista toimista on ensisijaisesti jäsenvaltioilla, joiden on EY:n perustamissopimuksen 209 a artiklan mukaisesti ryhdyttävä samoihin toimenpiteisiin suojatakseen yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä kuin ne noudattaa suojellakseen omia taloudellisia etujaan. Komissio jakaa jäsenvaltioiden kanssa tämän vastuun yleisen tehtävänsä puitteissa, jonka mukaan sen kuuluu varmistaa yhteisön talousarvion asianmukainen täytäntöönpano. Mitä tulee rakennerahastoista rahoitettavien toimiin, jäsenvaltioiden että komission vastuu varainhoidon valvonnasta on määritelty neuvoston asetuksen 2082/93 23 artiklassa.¹
- 1.2 Rakennerahastoista rahoitettujen toimintojen varainhoidon lopullisesta valvonnasta vastaa tilintarkastustuomioistuin, joka EY:n perustamissopimuksen 188 c artiklan 2 kohdan mukaan tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä varmistautuu siitä, että varainhoito on ollut moitteetonta. Tässä yhteydessä EY:n perustamissopimuksen 188 c artiklan 3 kohdassa erityisesti valtuutetaan tilintarkastustuomioistuin tekemään tarkastuksia paikalla jäsenvaltioissa. 188 c artiklan 4 kohdan mukaan tilintarkastustuomioistuin voi myös milloin tahansa, varsinkin erityiskertomuksin, esittää huomautuksia yleisistä kysymyksistä.
- 1.3 EY:n perustamissopimus antaa Euroopan oikeusasiamiehelle valtuudet tutkia vain yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa mahdollisesti ilmeneviä epäkohtia. Oikeusasiamiehellä ei ole toi-

¹ Neuvoston asetus (ETY) 2082/93, annettu 20. heinäkuuta 1993, EYVL L 193, 1993, s. 20.

mivaltaa tutkia mahdollisia epäkohtia kansallisten viranomaisten toiminnassa, kuten tässä tapauksessa kreikkalaisten julkisten ja yksityisten elinten toiminnassa.

- 1.4 Mitä tulee kantelijan pyyntöön tehdä loppu ESR-varojen väitetystä virheellisestä hallinnoinnista Kreikassa, oikeusasiamiehellä ei edellä esitetyistä syistä ole valtuuksia tutkia mahdollisia hallinnollisia epäkohtia kansallisella tasolla.

2 Väite UCLAF-osaston puutteellisesta reagoinnista

- 2.1 Kantelija lähetti UCLAF:lle syyskuun 1995 ja kesäkuun 1996 välisenä aikana kolme kirjettä. Ensimmäiseen ja kolmanteen kirjeeseen vastattiin kirjeillä, joissa kantelijaa kiitettiin mielenkiinnosta ja todettiin yleisesti, että tutkimukset olivat meneillään ja aiheellisiin toimenpiteisiin ryhdyttäisiin. Kantelija katsoi, että hänen kirjeisiinsä ei ollut reagoitu riittävästi.
- 2.2 Komissio huomautti, että 6. syyskuuta 1995 lähetettyyn kirjeeseen oli lähetetty ensimmäinen vastaanottoilmoitus ja kahdesta muusta kirjeestä toinen vastaanottoilmoitus. Se totesi myös, että vastaanotettuaan syytökset UCLAF-osasto ryhtyi välittömästi tutkimaan kantelijalta saatuja tietoja. Komissio totesi kuitenkin, että UCLAF-osaston toiminta ja tehtävät eivät mahdollistaneet sen työtä koskevien yksityiskohtien paljastamista.
- 2.3 Oikeusasiamies totesi, että tiedot, joita komissio sai tutkiessaan rakennerahastoista rahoitettuihin toimiin liittyviä petoksia, kuuluivat salassapitovelvollisuuden piiriin. Tältä osin voidaan viitata erityisesti UCLAF-asetuksen 10 artiklaan¹, jossa käsitellään tietojen vaihtoa jäsenvaltioiden ja komission kesken. Siinä säädetään, että jäsenvaltiot ja komissio ryhtyvät kaikkiin tarvittaviin varotoimiin varmistaakseen, että niiden vaihtamien tietojen luottamuksellisuus säilyy. Asetuksen 10 artiklan 2 kohdassa säädetään, että näitä tietoja ei saa lähettää muille henkilöille kuin niille jäsenvaltioiden tai yhteisön toimielinten edustajille, joiden työtehtävät edellyttävät niiden saantia.
- 2.4 Tämän säännöksen pohjalta oli ilmeistä, että UCLAF-osastolla oli oikeus olla paljastamatta tutkimuksensa tuloksia kantelijalle, koska sen työ vaati sitä. Oikeusasiamies katsoi, että tietojen antaminen kolmansille osapuolille meneillään olevista komission tutkimuksista, jotka koskivat jossakin jäsenvaltiossa ilmenneitä petoksia, sekä niiden tuloksista, voisi vaarantaa UCLAF-osaston käynnissä olevat tutkimukset.
- 2.5 Näiden syiden johdosta sitä, että UCLAF-osasto ilmoitti vastauksessaan kantelijalle vain yleisesti meneillään olevista tutkimuksista eikä antanut yksityiskohtaisia tietoja rahastojen väitetyjä hal-

¹ Komission asetus (EY) 1681/94, annettu 11. heinäkuuta 1994, EYVL L 178, 1994, s. 43.

lintovirheitä koskevista tutkimuksistaan, ei voinut pitää hallinnollisena epäkohtana.

3 Väite, että UCLAF ei toiminut kantelijan syytösten pohjalta

- 3.1 Komission lausunnossa esitettyjen tietojen pohjalta oli ilmeistä, että saatuaan kantelijan ensimmäiseen kirjeeseen sisältyneet syytökset virheistä ESR-varojen hallinnoinnissa UCLAF alkoi välittömästi tutkia näitä syytöksiä. Kävi myös ilmi, että UCLAF tutki asiaa ja teki paikalla tutkimuksia ja muita tarkastuksia. Huomautuksissaan komission lausunnosta kantelija väitti, että UCLAF-osaston tarkastus oli ollut epätäydellinen eikä siinä ollut tutkittu kaikkia syytöksiä.
- 3.2 Oikeusasiamiehen toimistosta otettiin yhteyttä UCLAF-osastoon, josta ilmoitettiin, että kantelija oli lähettänyt uusia syytöksiä hallintovirheistä, joita UCLAF parhaillaan käsitteli. Tässä yhteydessä oikeusasiamies lähetti UCLAF-osastolle myös kopion muistiosta, jonka kantelija oli liittänyt huomautuksiinsa. Edellä esitettyjen tietojen pohjalta UCLAF:n tavassa käsitellä kantelijan syytöksiä ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.
- 3.3 Oikeusasiamies halusi kuitenkin kiinnittää kantelijan huomion siihen, että rakennerahastoista rahoitettavien toimien varainhoidon lopullinen valvonta kuului tilintarkastustuomioistuimen toimivaltaan. EY:n perustamissopimuksen 188 c artiklan 2 kohdan mukaan tilintarkastustuomioistuin tarkastaa yhteisön tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä varmistautuu siitä, että varainhoito on ollut moitteetonta.

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella oikeusasiamies katsoi, että komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

TARJOUSPYYNTÖMENETTELY

Päätös kanteluun 1040/21.11.96/HYDROPLAN/D/VK Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

F. kanteli 18. marraskuuta 1996 Euroopan oikeusasiamiehelle komission tarjouspyynnöstä (94/C173/17). Komission pyysi tarjouksia palveluista, jotka käsittivät tutkimusta, konsultointia ja teknistä apua pääasiallisesti yhteisöön kuulumattomissa maissa. F. oli kiinnostunut esittämään oman tarjouksensa.

F. sai 29. maaliskuuta 1995 kutsun osallistua rajoitettuun tarjouskilpailuun. Hän lähetti komissiolle tarjouksensa, jonka saapumisesta hän sai ilmoituksen 15. toukokuuta 1995. F. totesi, että tarjouksen valmisteluun oli liittynyt huomattavia kustannuksia sekä laajaa yhteistyötä peräti 13 yrityksen kanssa 8 jäsenvaltiossa.

F:lle ilmoitettiin 15. helmikuuta 1996 päivätyllä kirjeellä, että valintamenettely ei johtanut jatkotoimiin, mutta vakiokirjeessä ei annettu mitään perusteluja.

F. pyysi 26. elokuuta 1996 komission PO I:lta perusteluja sille, että valintamenettelystä luovuttiin. Komissio ilmoitti 28. lokakuuta 1996 lähettämässään vastauksessa, että valintamenettely keskeytettiin, koska yksikään tarjous ei täyttänyt tarjouspyynnön vaatimuksia.

F. kanteli oikeusasiamiehelle siitä, että

- (i) esitetyt syyt olivat riittämättömät,
- (ii) komission tulisi korvata hänen kulunsa.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio totesi näiden seikkojen osalta seuraavaa:

Kantelijalle ilmoitettiin 15. helmikuuta 1996, että valintalautakunta oli tutkinut kaikki saadut tarjoukset ja päättänyt lopettaa menettelyn tuloksettomana.

Palvelujen kuvauksen liitteessä II olevassa 8 artiklassa määrätään, että muita kuin yleisiä tarjouspyyntöjä koskevien määräysten mukaisesti komissio ei ole velvollinen tarjoamaan sopimusta tarjouspyyntömenettelyn päätteeksi. Komissio ei myöskään ole velvollinen maksamaan hylätyille menettelyihin osallistujille korvauksia, kun se päättää olla tarjoamatta sopimuksia. (liite III, n:o 7).

Kantelijan huomautukset

Kantelija esitti seuraavat keskeiset näkökohdat:

Komissio ei ole velvollinen tarjoamaan sopimuksia. Huolellisen varainhoidon näkökulmasta kuitenkin menettelyn äkillinen keskeyttäminen ei vaikuta loogiselta. Mukana oli 157 tarjoajaa, jotka edustivat 1 570 yritystä ja 16 560 asiantuntijaa. Keskeyttäminen aiheutti taloudellisia vahinkoja, joilta olisi voitu välttyä. Valintalautakunnan toimintaa oli sitäkin vaikeampi ymmärtää, kun komissio oli myöhemmin päättänyt tarjota sopimukset suorassa neuvottelumenettelyssä.

PÄÄTÖS

- 1 Hyvään hallintotapaan kuuluu tiedottaa tarjousten esittäjille valintamenettelystä kohtuullisen ajan kuluessa. Kaikki tarjousten esittäjät olivat 15. helmikuuta 1996 saaneet tiedon siitä, että valintamenettely oli ollut tulokseton ja siten lopetettaisiin. Tällöin F. otti puhelimitse yhteyttä komission kyseisiin yksiköihin saadakseen lisätietoa asiasta. Hän totesi, että komissio ei ollut antanut hänelle asianmukaista vastausta.

F. pyysi 26. elokuuta 1996 päivätyssä kirjeessään täydellisiä tietoja lopettamisen syistä. Komissio vastasi 28. lokakuuta 1996, että menettelystä oli luovuttu tuloksettomana, koska yksikään tarjous ei täyttänyt tarjouspyynnön ehtoja. Kirjeessä myös korostettiin, että kaikille tarjoajille oli lähetetty kirjallinen ilmoitus. Komissio oli siis vastannut F:n kirjalliseen pyyntöön asianmukaisesti. Oikeusasiamiehen saamien tietojen valossa oli ilmeistä, että komissio oli noudattanut hyvän hallintotavan periaatteita ilmoittamalla asiasta tarjoajille ja selittämällä syyt kirjallisesti sitä pyytävälle.

- 2 Oikeusasiamiehen saamien tietojen valossa komissio ei ollut velvollinen tarjoamaan sopimuksia eikä korvaamaan hylättyjen osallistujien kustannuksia.

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella Euroopan oikeusasiamies katsoi, että Euroopan komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

TALOUDELLINEN TUKI ESPANJALAISILLE TULLIASIOITSIJOILLE SISÄMARKKINOIDEN VOIMAANTULON JÄLKEEN

Päätös kanteluun 1048/21.11.96/FPR/ES/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

P. kanteli oikeusasiamiehelle marraskuussa 1996 komission tavasta panna täytäntöön asetus 3904/92¹ toimenpiteistä, joilla tulliasioitsijoiden työ mukautetaan sisämarkkinoille.

P:n tulliasiointiyritys kärsi suuria tappioita sisämarkkinoiden tultua voimaan 1. tammikuuta 1993 ja rajavalvonnan poistuttua. Hän esitti siten hakeuksen niille Espanjan viranomaisille, jotka vastasivat asetuksen 3904/92 perusteella rahoitettavien hankkeiden tarkastamisesta ja valinnasta.

Menettelyjen kuluessa P. kävi kirjeenvaihtoa Espanjan parlamentin ja espanjalaisen komission jäsenen Matutesin kabinetin kanssa. Matutesin kabinetin jäsenen kirjeessä espanjalaiselle parlamentin jäsenelle 24. helmikuuta 1994 todettiin, että P:n hanke saattaisi saada 100 000 ecua tukea. Muilta osin tiedot, jotka komissio oli toimittanut kantelijalle, olivat hänen mielestään yleensä epäselviä ja riittämättömiä.

Kantelija väitti, että komissio sovelsi asetusta 3904/92 puutteellisesti ja että kyse oli hallinnollisesta epäkohdasta.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Komissio esitti lausunnossaan seuraavaa:

¹ EYVL L 394, 1992, s. 1.

- (i) Vaikka komissio tunnusti kielteiset seuraukset, joita sisämarkkinoiden toteutumisella on ollut tulliasioitsijoille (yli 25 % näistä on menettänyt työpaikkansa vuoden 1993 jälkeen), se katsoi, että tämän alan rakennemuutos oli läheisyysperiaatteen mukaisesti jäsenvaltioiden vastuulla. Ongelman tärkeiden vuoksi komissio päätti kuitenkin tukea jäsenvaltioiden ponnisteluja seuraavin lisätoimenpitein:
- (a) Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettavin toimenpitein,
 - (b) aluekehitysrahastoista (erityisesti INTERREG) rahoitettavin toimin,
 - (c) muiden asetukseen 3904/92 sisältyneiden aloitteiden avulla, joiden talousarvio oli 30 miljoonaa ecua, joista 3 516 991 oli varattu Espanjalle.
- (ii) Ehdotukset, jotka koskivat tukea sisämarkkinoiden voimaantulosta kärsiville yrityksille ja palveluille, oli esitettävä asetuksen 3904/92 täytäntöönpanosta vastaavalle espanjalaiselle virastolle eli verotoimistolle ("*Agencia Tributaria*").
- (iii) *Agencia Tributarian* komitean arvioitua 82 espanjalaista ehdotusta, 20 hanketta hyväksyttiin. Arviointi tehtiin täysin riippumattomasti, ja se perustui asetuksessa annettuihin objektiivisiin kriteereihin ja kyseisiin talousarviomääryksiin.
- (iv) *Agencia Tributaria* pyysi 16. joulukuuta 1994 päivätyllä faksilla kantelijalta lisätietoja tämän hankkeesta. Lisätietoja ei saatu ja hanketta ei valittu, koska sen määritelmä oli epämääräinen ja epätarkka ja sen kustannukset vastasivat koko sitä summaa, joka Espanjalle oli varattu asetuksella 3904/92.
- (v) Mitä tuli kirjeenvaihtoon komission jäsenen Matutesin kabinetin kanssa, kyseessä oli väärinkäsitys, joka oli sattunut 24. helmikuuta 1994 päivätyssä kirjeessä kahden saman nimisen yrityksen ("C.") välillä: toinen toimi Espanjassa ja toinen Ranskassa. Jälkimmäinen sai jonkin verran yhteisön rahoitusta. Väärinkäsitys syntyi siitä, että ranskalaisen yrityksen "C." hallituksen puheenjohtaja ja pääjohtaja oli myös kantelijan liikekumppani. Komissio oli kirjoittanut P:lle ja pahoitellut sekaannusta.
- (vi) Komissio kiisti puutteet asetuksen 3904/92 soveltamisessa, jota sen omat rahoitusyksiköt ja tilintarkastustuomioistuin olivat valvoneet.

Kantelijan huomautukset

Yhteenvetona P. esitti seuraavat huomautukset:

- (i) Vaikka asetus 3904/92 julkaistiin 31. joulukuuta 1992, komissio oli ensimmäistä kertaa yhteydessä häneen vasta 22 päivää ennen

määräaikaa, 31. maaliskuuta 1993, joka oli asetettu ehdotusten esittämiselle.

- (ii) Mitä tuli siihen, että joulukuussa 1994 esitettyyn lisätiedusteluun ei ollut vastattu, kantelija ilmoitti, että hän ei ymmärtänyt tällaisen pyynnön tarkoitusta, koska päätös oli tehty helmikuussa 1994 ja hänen hankkeensa oli jo hylätty.
- (iii) Mitä tuli pyydettyyn summaan, kantelija ilmoitti, että hakemusta jättäessään hän ei ollut tietoinen siitä EY-varojen kokonaissummasta, joka Espanjalle myönnettäisiin tämän ohjelman puitteissa.
- (iv) Komission olisi pitänyt ilmoittaa niiden tulliasioitsijoiden nimet, joiden hankkeet oli valittu.

PÄÄTÖS

1 Komission toimenpiteiden väitetty puutteellisuus

- 1.1 Yhteisön väitetysti puutteellinen reagointi tulliasioitsijoiden tilanteeseen sisämarkkinoiden voimaantumisen jälkeen on jo ollut useiden Euroopan oikeusasiamiehelle osoitettujen kantelujen aiheena.¹
- 1.2 Perustamissopimuksen 7 b ja 7 c artiklassa komissiolta ja neuvostolta edellytetään lukuisia toimenpiteitä, jotta varmistetaan kaikkien sisämarkkinoiden voimaantumisen vaikutuspiiriin kuuluvien alojen tasapainoinen kehitys. Vaikka komissio katsoi, että alan tukeminen oli ensi sijassa jäsenvaltioiden vastuulla, se oli käynnistänyt useita aloitteita, jotka vuonna 1992 sisältyivät tullialan rakennemuutostoimenpiteisiin. Erityisiä tukitoimenpiteitä sisältyi myös asetukseen 3904/92.
- 1.3 Oikeusasiamiehen tehtävä ei ole tarkastella yhteisöjen lakien tai lainsäädäntöehdotusten ansioita. Tämän tyyppinen arviointi ylittää hallinnollisen epäkohdan rajat, ja siihen sisältyy luonteeltaan poliittisia näkökohtia. Tässä yhteydessä on muistettava, että Euroopan parlamentti on antanut aiheesta useita hyvin kriittisiä päätöslauselmia, kuten päätöslauselmat 17. syyskuuta ja 20. marraskuuta 1992, sekä Jacksonin mietinnön 4. marraskuuta 1992.

2 Hankkeiden valinta

- 2.1 Kantelija arvosteli hankkeiden valintaa, josta vastasivat yhteisesti komissio ja espanjalainen *Agencia Tributaria*, sekä sitä, että hänen hankkeensa ei kuulunut kahteenkymmeneen viime kädessä valituksi tulleeseen hankkeeseen. Hänen mielestään hakemusten esittämisäika oli ollut kohtuuttoman lyhyt ja lisätietojen pyytämisen valintamenettelyn myöhäisessä vaiheessa oli ollut aiheutonta.

¹ Kantelut 189/18.10.95/SP/GR/KT ja 262/27.11.95/APF/PO/EF-po.

- 2.2 Vaikka kantelija sai tiedon mahdollisuudesta saada yhteisön tukea 8. maaliskuuta 1993, ohjelman sisältö ja sen aikataulu oli esitetty asetuksessa 3904/92, joka oli julkaistu *Virallisessa lehdessä* 31. joulukuuta 1992. Siten hankkeiden esittämistä varten oli varattu kohtuullisesti aikaa. Väite kohtuuttoman lyhyestä määräajasta vaikutti perusteettomalta.
- 2.3 Komissio perusteli kantelijan hankkeen hylkäämistä sen epämääräisyydellä ja liiallisella suuruudella. Kantelija ei ollut vastannut lisätiedusteluun, koska hän uskoi, että päätös oli jo tehty helmikuussa 1994.
- 2.4 Yhteisön toimielimillä on laaja harkintavalta, kun ne arvioivat, mitkä tekijät kulloinkin on otettava huomioon päätettäessä tarjouspyynnön jälkeen sopimuksen myöntämisestä kolmansille osapuolille.¹ Tämä harkintavalta ei kuitenkaan anna perusteita vallan väärinkäyttöön ja valintamenettelyn ilmeisiin virheisiin.²
- 2.5 Oikeusasiamiehen saatavilla olleiden tietojen perusteella ei ollut todisteita siitä, että komissio ei olisi toiminut laillisen auktoriteettinsa rajoissa tehdessään päätöksensä neuvoston asetuksen 3904/92 mukaisesti rahoitettavista hakemuksista. Tässä kantelun asiassa ei tullut esiin todisteita hallinnollisesta epäkohdasta.

3 Väite komission yksiköiden esittämistä harhaanjohtavista tiedoista

- 3.1 Oli ilmeistä, että entisen komission jäsenen Matutesin kabinetti oli antanut ymmärtää kirjeessään, että kantelijan hanke saisi yhteisön tukea. Tämä tieto on saattanut olla kantelijan kannalta harhaanjohtava.
- 3.2 Komissio selitti, että kyseessä saattoi olla väärinkäsitys, joka johtui siitä että oli olemassa kaksi samannimisistä yritystä. Komissio lähetti kantelijalle kirjeen, jossa se pahoitteli asiaa. Koska komissio myönsi virheensä ja pahoitteli mahdollista väärinkäsitystä, vaikutti siltä, että kantelun tässä osassa ei tullut esiin todisteita hallinnollisesta epäkohdasta.

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella oikeusasiamies katsoi, että komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

¹ Asia T-19/95, *Adia Interim SA vastaan komissio*, Kok. 1996, s. II-321, kohta 49.

² Asia 56/77, *Agence Européenne d'Interims vastaan komissio*, Kok. 1978, s. 2215, kohta 20.

SAKSAN VALTION TUKI UUSIUTUVILLE ENERGIANLÄHTEILLE

Päätös yhdistettyihin kanteluihin 1086/11.12.96/HK/D/VK, 1092/11.12.96/JS/D/VK, 1095/12.12.96/FS/D/VK, 1097/12.12.96/KS/D/VK, 1104/16.12.96/FP/D/VK, 1112/31.12.96/SB/D/VK, 1113/31.12.96/GS/D/VK, 1124/31.12.96/KPS/D/VK, 1134/31.12.96/HS/D/VK, 1135/31.12.96/AD/D/VK, 1139/31.12.96/MS/D/VK, 1/97/VK, 4/97/VK, 9/97/VK, 12/97/VK, 13/97/VK, 28/97/VK, 34/97/VK, 43/97/VK, 58/97/VK, 72/97/VK, 88/97/VK, 161/97/VK Euroopan komissiota vastaan

KANTELUT

Joulukuun 1996 ja tammikuun 1997 välisenä aikana oikeusasiamies sai yhteensä 23 kantelua Saksan kansalaisilta. Ne koskivat kirjettä, jonka komission jäsen Karel Van Miert oli osoittanut Saksan talousministeri Rexrodtille Saksan lainsäädännöstä, joka suosi uusiutuvien energianlähteiden käyttöä (*Stromeinspeisegesetz*). Voidakseen käsitellä kantelut mahdollisimman tehokkaasti ja nopeasti oikeusasiamies päätti käsitellä ne yhdessä.

Stromeinspeisegesetz oli myös Euroopan parlamentille esitettyjen vetoomusten aiheena. Oikeusasiamies ei yleensä käsittele Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan käsiteltävänä olevaa asiaa, ellei valiokunta vetoomuksen esittäjän suostumuksella siirrä sitä oikeusasiamiehelle käsiteltäväksi kanteluna. Tässä tapauksessa oikeusasiamies sai kuitenkin myös monia kanteluita kansalaisilta, jotka eivät olleet osoittaneet vetoomusta parlamentille.

Stromeinspeisegesetz tuli voimaan 1. tammikuuta 1991. Siinä sähköyhtiöt velvoitetaan ostamaan uusiutuvista energianlähteistä tuotettua sähköä ja maksamaan taattu vähimmäishinta uusiutuvan lähteen luonteen mukaan. Lain 3 artiklan 2 kohdassa säädetään, että tuulivoimalla tuotetun sähkön vähimmäishinnan on oltava 90 % keskimääräisestä kWh-kohtaisesta keskitulosta, jonka sähköyhtiöt saavuttivat sähkön myynnillä edellisen kalenterivuoden aikana.

Saksan viranomaiset ilmoittivat *Stromeinspeisegesetz*-lain komissiolle vuonna 1990 valtion tukena EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Komissio päätti, että laki oli 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltuva.

Komission jäsen Van Miert kirjoitti ministeri Rexrodtille 25. lokakuuta 1996 ja ehdotti tälle tuulivoiman vähimmäishinnan alentamista 90 prosentista/kWh 75 prosenttiin/kWh.

Kun oikeusasiamiehelle tulleita kanteluja tarkasteltiin yhdessä, keskeisiä syitä oli kaksi:

- (i) Komission jäsen Van Miertillä ei ollut oikeutta lähettää kyseistä kirjettä, koska komissio oli hyväksynyt *Stromeinspeisegesetz*-lain sitovalla päätöksellä EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti. Kantelijat katsoivat, että kirjeen

sisältö muutti komission päätöstä, mikä voitiin tehdä vain toisella komission päätöksellä.

- (ii) Komission jäsen Van Miert oli arvioinut saksalaisten tuulivoiman tuottajien oikeudellisen ja taloudellisen tilanteen väärin, koska komission jäsen oli selvästi perustanut kantansa vain Saksan sähköyhtiöiden esittämiin lukuihin varmistamatta sitä, olivatko nämä luvut oikeita. Kantelijoiden mukaan komission jäsenen ehdotusten vaikutukset olisivat tuulivoiman tuottajien kannalta tuhoisat, koska korvaustason lasku vaarantaisi tuulivoimalat ja niiden myötä nykyisen työllisyystilanteen. Myös alan tutkimus kärsisi, ja tällä olisi kielteinen vaikutus ympäristön ja tekniikan kehitykseen. Se väärinäisi myös kilpailua ja synnyttäisi monopolistisen rakenteen.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelut toimitettiin komissiolle. Yhteenvedona komission lausunnossa esitettiin seuraavaa:

- (i) Heinäkuusta 1995 alkaen komissio oli saanut Saksan sähköyhtiöiltä lukuisia valituksia, jotka koskivat tuulivoiman tukea. Valitusten esittäjät väittivät, että tuulienergian takuuhinta ei enää ollut perusteltu ja että heille aiheutuisi huomattavia tappioita, jos tuulienergian takuuhinta säilyisi samana ja jos Saksan osavaltiot toteuttaisivat suunnitelmansa tuulivoimakapasiteetin lisäämisestä 4000 MW:iin vuoteen 2000 mennessä. Valitukset saatuaan komissio piti tilanteen uudelleenarviointia tarpeellisena.
- (ii) Marraskuussa 1995 komissio pyysi Saksan hallitusta esittämään näkemyksensä asiasta. Kun Saksan liittopäivillä oli järjestetty kuulemistilaisuus siitä, olivatko lain muutokset tarpeen vai ei, komissio oli saanut kaikkien osapuolten kommentit, mukaan luettuna Saksan osavaltioiden hallitusten, sähköyhtiöiden ja uusiutuvia energianlähteitä suosivien yhdistysten edustajat. Tämän lisäksi kaikkien osapuolten kanssa oli järjestetty useita kokouksia, joihin osallistui myös tuulienergian tuottajien edustajia.
- (iii) Vaikutti siltä, että sekä todelliset että oikeudelliset olosuhteet olivat muuttuneet vuodesta 1990, jolloin komissio hyväksyi *Stromeinspeisegesetz*-lain, lokakuuhun 1996. *Stromeinspeisegesetz*- lakiin sisältyvä tuulienergian tukimekanismi oli johtanut tuulienergian tuotannon huomattavaan kasvuun erityisesti Saksan rannikko-alueilla. *Stromeinspeisegesetz*-lain säätämisen jälkeen voimaloiden lukumäärä ja niiden kapasiteetti olivat huomattavasti lisääntyneet, jolloin sähköyhtiöiden kustannukset nousivat. Toinen komission uudelleenarviointiin vaikuttanut tekijä oli se, että uusien tuulivoimaloiden tekniikka oli kehittynyt. Uudet voimalat olivat siten tehokkaampia, ja tuulivoiman tuotanto oli edullisempaa.

- (iv) Tätä taustaa vasten komission jäsen Van Miert lähetti ministeri Rexrodtille kirjeen, jossa hän pyysi tätä tutkimaan, olisiko *Stromeinspeisegesetz*-lain tuulivoimaa suosivaa tukimekanismia tarkistettava tavalla, joka toisaalta ottaisi huomioon tuulienergian tuottajien jatkuvan tukitarpeen mutta toisaalta vääristäisi vähemmän alan toimintaa. Hän ehdotti muun muassa tuulivoiman korvauksen alentamista 90 prosentista/kWh 75 prosenttiin/kWh suhteellisen yksinkertaisena ja nopeana muutoksena nykytilanteeseen.
- (v) Kyseisellä kirjeellä ei ollut Saksan hallitukselle mitään oikeudellisia seurauksia. Se oli suositus muuttaa lakia, mutta se ei ollut velvoittava. Muuta kuin oikeudellista toimenpidettä pidettiin parhaana ratkaisuna, koska se antaisi Saksan hallitukselle mahdollisuuden ratkaista kilpailuongelman sisäisesti. Kirje oli täysin niiden toimenpiteiden mukainen, joihin komissio voi ryhtyä EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan mukaisesti.
- (vi) PO IV:n käyttämät tuulivoimaloiden määrää, kapasiteettia ja tuotantoa koskevat tiedot perustuivat Saksan hallituksen komissiolle antamiin tietoihin. Lisäksi komissio sai tietoja Saksan liittopäivien järjestämästä kuulemistilaisuudesta, johon osallistui molempien osapuolten, sekä tuulienergian tuottajien että merkittävimpien energiayhtiöiden edustajia. Tämän lisäksi oli järjestetty useita ylimääräisiä kokouksia kaikkien osapuolten kanssa. Komissio otti kaikkien osapuolten näkemykset huomioon.

Kantelijoiden huomautukset

Huomautuksissaan kantelijat pitäytyivät kanteluissaan. He olivat tyytymättömiä komission vastaukseen.

PÄÄTÖS

1 Kantelijoiden ensimmäinen väite

- 1.1 Kantelijoiden ensimmäinen väite oli pääpiirteissään se, että komissio oli rikkonut perustamissopimusta noudattamalla väärää menettelyä. Kantelijoiden mukaan Saksan hallitukselle lähetetty kirje merkitsi EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti tehdyn päätöksen muuttamista. Tuon päätöksen mukaan *Stromeinspeisegesetz* oli yhteismarkkinoille soveltuva. He väittivät, että tällainen muutos voitaisiin tehdä pätevästi vain komission uudella päätöksellä.
- 1.2 EY:n perustamissopimuksen määräykset valtion tuesta edellyttävät, että jäsenvaltion, joka aikoo myöntää *uutta* tukea, on ilmoitettava asiasta etukäteen komissiolle. Komission päättää sitten, pitääkö se tukea yhteismarkkinoille soveltuvana. *Stromeinspeisegesetz* hyväksyttiin tällä tavalla vuonna 1990, ja siitä tuli *olemassa oleva* tukijärjestelmä.

- 1.3 EY:n perustamissopimuksen 93 artiklassa määrätään kahdesta menettelystä, joiden avulla komissio voi pyrkiä muuttamaan olemassa olevaa tukijärjestelmää. Ensimmäinen tapa on ehdottaa toimenpiteitä kyseiselle jäsenvaltiolle 93 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tällaiset ehdotukset eivät ole sitovia. Toinen tapa on antaa jäsenvaltiolle sitova päätös, jossa sitä vaaditaan poistamaan lupa tai muuttamaan sitä 93 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä.
- 1.4 Ei ole oikeudellista perustaa olettaa, että 93 artiklan 1 kohdan menettelyä ei voida soveltaa tapauksissa, joissa komissio on aikaisemmin hyväksynyt tuen 92 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- 1.5 Saksan hallitukselle lähetetyssä kirjeessä ei väitetty sen sitovan jäsenvaltiota, eikä siinä pyritty muuttamaan komission vuonna 1990 tekemää päätöstä *Stromeinspeisegesetz*-laista. Kirje ei siten sisällöltään ylittänyt komission 93 artiklan 1 kohdan mukaisesta toimivaltaa.
- 1.6 Mitä tulee kantelijoiden ensimmäiseen väitteeseen, oikeusasia-miehen tutkimukset eivät siten tuoneet esiin hallinnollista epäkohtaa.

2 Kantelijoiden toinen väite

- 2.1 Kantelijoiden toinen väite oli pääpiirteissään, että komissio oli arvioinut tuulivoiman tuottajien oikeudellisen ja taloudellisen tilanteen väärin, koska se nojautui Saksan sähköyhtiöiden esittämiin varmentamattomiin lukuihin.
- 2.2 Perustamissopimuksen 93 artiklan 1 kohdassa ei aseteta erityisiä vaatimuksia, jotka koskevat komission yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa olemassa olevien tukijärjestelmien tarkkailua varten. Hyvän hallintotavan mukaisesti komission olisi kuitenkin perustettava tekniset ja taloudelliset arvionsa täsmällisiin tietoihin ja varmistettava aiheellisissa tapauksissa, että kyseisiä tietoja voidaan arvioida kriittisesti ja että eri mielipiteitä kuullaan.
- 2.3 Komissio oli lausunnossaan esittänyt toiminnastaan selvityksen, jota kantelijat eivät kiistäneet. Komission mukaan se oli tiedottanut Saksan hallitukselle saamistaan valituksista, jotka koskivat tuulienergian tukijärjestelmää, ja pyytänyt sitä esittämään näkemyksensä. Kun Saksan liittopäivillä oli järjestetty kuulemistilaisuus siitä, olivatko lain muutokset tarpeen vai ei, komissio oli saanut kaikkien osapuolten kommentit, mukaan luettuna Saksan osavaltioiden hallitusten, sähköyhtiöiden ja uusiutuvia energianlähteitä suosivien yhdistysten edustajat. Tämän lisäksi kaikkien osapuolten kanssa oli järjestetty useita kokouksia, joihin osallistui myös tuulienergian tuottajien edustajia.
- 2.4 Edellä esitetyn valossa oli ilmeistä, että komissio oli ryhtynyt kohdullisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että sen tekniset ja talou-

delliset arviot perustuivat täsmällisiin tietoihin ja että kyseisten tietojen kriittinen arviointi oli mahdollista ja että eri mielipiteitä kuultiin. Kantelijoiden toista väitettä koskevat oikeusasiamiehen tutkimukset eivät siten tuoneet esiin hallinnollista epäkohtaa.

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella oikeusasiamies katsoi, että komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

MÄÄRÄAIKA EHDOTUSTEN JÄTTÄMISELLE TARJOUSKILPAILUSSA

Päätös kanteluun 1101/16.12.96/CFUI/IT/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Joulukuussa 1996 yhdistys CFUI kanteli oikeusasiamiehelle siitä, että tarjouskilpailussa oli asetettu tarjousten jättämiseksi liian lyhyt määräaika.

Komissio oli julkaissut 29. lokakuuta 1996¹ *Virallisessa lehdessä* ilmoituksen, jossa kehoitettiin esittämään innovatiivisia toimenpiteitä uusien työpaikkojen luomiseksi. Ehdotukset rahoitettaisiin Euroopan sosiaalirahastosta (ESR). Viimeiseksi hyväksytyksi postileimaksi vuoden 1996 hakemuksille ilmoitettiin 30. marraskuuta 1996.

Postissa sattuneen epätavallisen viivytyksen vuoksi CFUI sai *Virallisen lehden* vasta 15. marraskuuta 1996. Se pyysi välittömästi tarvittavat hakulomakkeet komission yksiköltä (PO V).

Koska asiakirjat eivät olleet tulleet 26. marraskuuta 1996, CFUI pyysi komissiota lähettämään lomakkeet faksilla. Näin tehtiin 27. marraskuuta 1996. CFUI ei kuitenkaan pystynyt esittämään hakemusta komissiolle ajoissa.

Kantelussaan CFUI väitti, että määräaika oli liian lyhyt ja että vaikutti siltä, että kaikki mahdollisen tarjouksen esittäjät eivät olleet saaneet hakemuslomakkeita samanaikaisesti.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio selvitti tarjouskilpailun valintamenettelyn eri vaiheita, sen aikataulua ja kantelijan kanssa käymäänsä kirjeenvaihtoa.

Koska aloite edellytti ESR:n komitean suostumusta, ensimmäinen vaihe voitiin käynnistää vasta komitean kokouksen jälkeen, joka oli syyskuun 1996 lopulla. Sen jälkeen komission oli vietävä loppuun sisäiset kuulemisensa ennen kuin ehdotus voitiin julkaista *Virallisessa lehdessä*. Tästä syystä tarjouspyyntö julkaistiin vasta 29. lokakuuta 1996.

¹ EYVL C 323, 1996, s. 13.

Tarjousten jättämisen määräajasta komissio totesi, että budjettisyistä oli välttämätöntä saada menettely päätökseen vuoden 1996 loppuun mennessä. Koska ehdotusten arviointi kestäisi useita viikkoja, komission yksiköt asettivat määräajaksi 30. marraskuuta 1996.

Komissio ilmoitti, että ainoa hakemuslomakepyyntö kantelijalta oli 26. marraskuuta 1996 päivätty faksi. Komissio korosti myös, että sen yksiköt olivat viivyttelämättä vastanneet tähän faksiin.

Oikeusasiamies välitti komission lausunnon kantelijalle ja pyysi tätä esittämään huomautuksensa siitä. Kantelijalta ei tullut vastausta.

PÄÄTÖS

Varainhoitoasetuksen täytäntöönpanoasetuksen 102 artiklan mukaisesti tarjousten esittämisen määräaika, *"jonka kuluessa tarjoukset on esitettävä, vahvistetaan sopimuksen laadun mukaan sen perusteella, paljonko aikaa tarjouspyyntöön vastaaminen vaatii"*.¹

Komissio asetti 29. lokakuuta 1996 ehdotusten jättämisen määräajaksi 30. marraskuuta 1996. Lausunnonaan komissio esitti useita syitä tälle lyhyelle määräajalle. Näitä olivat erityisesti se, että komission oli kuultava ESR:n komiteaa syyskuun 1996 lopussa, komission myöhempien sisäisten menettelyjen kesto sekä se, että menot oli sidottava ennen vuoden 1996 päättymistä. Nämä perustelut eivät olleet ristiriidassa edellä tarkoitettussa asetuksessa asetettujen kriteerien kanssa.

Oikeusasiamies on todennut aikaisemmin (kantelussa 154/02.10.95/SF/IT), että kun hakemusten jättämisen määräaika on lyhyt, hyvään hallintotapaan kuuluu harkita, ovatko postipalvelut yksinään riittävä tapa tiedottaa asiasta kiinnostuneille osapuolille.

Kyseisessä tapauksessa komissio oli myöntänyt, että tulevaisuudessa määräaikojen olisi oltava pitempiä, ja jos tämä ei olisi mahdollista, faksia olisi käytettävä täydentävänä viestintävälineenä. Tätä menettelyä käytettiin tässä tapauksessa.

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella oikeusasiamies katsoi, että komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

¹ Komission asetus (Euratom, EHTY, EY) N:o 3418/93, annettu 9. joulukuuta 1993, tiettyjen 21. joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen säännösten soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, EYVL L 315, 1993, s. 1.

METSÄPALOJEN TORJUNTA: ASETUKSEN 3529/86 TULKINTA

Päätös kanteluun 26/97/VK Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

L. kanteli oikeusasiamiehelle tammikuussa 1997 siitä, että komissio on jättänyt varmistamatta, että Italian viranomaiset noudattavat asetusta yhteisön alueen metsien suojelemiseksi metsäpaloilta.¹

Kantelun mukaan Italian viranomaiset ovat tehneet sopimuksia eri yritysten kanssa metsäpalojen torjumisesta Calabriassa. L. katsoi, että yritysten välineistö on puutteellista, ja valitti tuloksettomasti asiasta Italian viranomaisille.

Hän valitti sen jälkeen komissiolle ja väitti, että komissiolla oli velvollisuus varmistaa yritysten välineistön riittävyys. Komissio vastasi, että asetuksen perusteella sillä ei ollut toimivaltaa välineistön riittävyyden suhteen. Komission mukaan tämä asia kuuluu täysin jäsenvaltioiden toimivallan piiriin.

Kyseisessä tilanteessa L. kanteli oikeusasiamiehelle. L. väitti, että komissio oli jättänyt varmistamatta asetuksen soveltamisen.

TUTKIMUS**Komission lausunto**

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi, että se oli käsitellyt perusteellisesti L:n valitusta Italian metsien suojelusta. Komissio päätti lopettaa tapauksen käsitteilyn, koska asetuksessa 3529/86 ei määritellä palomiesten käyttämiä välineitä, joten kysymys välineiden valinnasta kuuluu siten jäsenvaltioiden vastuulle.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan L. pitäytyi kantelussaan.

PÄÄTÖS

- 1 Kantelussa tuotiin esille kysymys siitä, tulkitseeko komissio asetusta 3529/86 oikein. Asetuksen sisältö on pääpiirteittäin seuraava: 1 artiklan mukaan asetuksen tavoitteena on perustaa yhteisölle ohjelma metsien suojelemiseksi metsäpaloilta. 2 artiklan mukaan ohjelmaan sisältyy lähinnä ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä, kuten metsäteiden rakentamista ja tiedotuskampanjoiden järjestämistä. 3 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on ilmoitettava kaikista ohjelmista tai hankkeista, joita niillä mahdollisesti on metsien suojelun tehostamiseksi. 4 artiklassa kuvataan metsien suojelun neuvontakomitean asemaa. 5 ja 6 artiklat koskevat yhteisön rahoitusosuutta ohjelmaan liittyvissä toimenpiteissä. 7 ja 8 artikloissa säädetään, että jäsenvaltiot nimittävät elimiä toteutta-

¹ Neuvoston asetus 3529/86, annettu 17 päivänä marraskuuta 1986, EYVL L 326, 21.11.1986, s. 5.

maan asetusta ja päättävät tarpeellisista toimenpiteistä yhteisön rahoituksen asianmukaisen soveltamisen varmistamiseksi. 9 artiklassa komissio veloitetaan antamaan vuosittain kertomus ja 10 artiklassa säädetään asetuksen voimaantulon päivämäärä. Täten on ilmeistä, ettei asetukseen sisältynyt säännöstä välineistön riittävyyden valvonnasta. Käytettävissä olevat tiedot eivät siis tue käsitystä, jonka mukaan komissio on tulkinut asetusta väärin. On kuitenkin pidettävä mielessä, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on ylin viranomainen yhteisön oikeuteen liittyvissä kysymyksissä.

- 2 Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten mukaan komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

HANKKEEN TALOUDELLISEN TUEN PERUUTTAMINEN

Päätös kanteluun 120/97/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

C. kanteli oikeusasiamiehelle helmikuussa 1997 yrityksen C. puolesta komission päätöksestä peruuttaa taloudellinen tukensa hankkeelle.

Yritys C. vastasi komission joulukuussa 1995 esittämään pyyntöön, jossa kehoitettiin esittämään luonteeltaan ylikansallisia ehdotuksia. Pystyäkseen esittämään ehdotuksen C. solmi ylikansallisia kumppanuuksia eri jäsenvaltioista olevien yritysten kanssa. Komissio (PO XXIII) suostui maksamaan puolet hankkeen kokonaiskustannuksista (159 000 ecua). Yksi kumppaniyrityksistä vetäytyi sittemmin hankkeesta. Komissio ilmoitti tällöin C:lle, että se oli päättänyt peruuttaa taloudellisen tukensa, koska alkuperäistä ehdotusta oli olennaisesti muutettu.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi, että ehdotuspyyntö koski ainoastaan luonteeltaan ylikansallisia hankkeita. Komissio oli elokuussa 1996 suostunut tukemaan yrityksen C. hanketta, koska siihen osallistui tasapuolinen joukko kreikkalaisia, espanjalaisia ja portugalilaisia kumppaneita. Lokakuussa 1996 komissio sai tietää, että alkuperäisten ehdotusten laajuudessa ja ehdoissa oli tapahtunut perustavalaatuista muutoksia erityisesti espanjalaisen kumppanin vetäytyttyä hankkeesta heinäkuussa 1996. Jäljelle jääneiden kumppaneiden rooli ja taloudellinen osallistuminen olivat muuttuneet.

Pyydettyään lisätietoja C:lta komissio katsoi, että espanjalaisen kumppanin lähtö oli supistanut hankkeen ylikansallista luonnetta ja rajoittanut sen laajuuden Calabrian alueelle. Koska alkuperäiseen hankkeeseen oli tehty huomattavia muutoksia ja koska yritys oli laiminlyönyt niistä ilmoittamisen, komissio katsoi, että yritys C. ei ollut noudattanut sopimuksen perustaa, kun se oli yksipuolisesti muuttanut ehdotusta ilman komission suostu-

musta. Siten komissio oli päättänyt peruuttaa kaiken taloudellisen osallistumisensa hankkeeseen.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan C. väitti, että yritys C. oli toiminut hyvässä uskossa. Se ei ollut voinut ilmoittaa komissiolle espanjalaisen kumppanin vetäytymisestä, koska se ei itse tiennyt siitä. C. väitti, että alkuperäiseen hankkeeseen ei ollut tehty muita muutoksia. Hänen mielestään komissio ei voinut peruuttaa taloudellista osallistumistaan vaan ainoastaan hylätä hankkeeseen tehdyt muutokset.

PÄÄTÖS

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan velvollisuus noudattaa myöntämispäätöksestä ilmeneviä rahoitusehtoja muodostaa tuen saajalle keskeisen sitoumuksen. Näiden ehtojen noudattaminen on siten yhteisön tuen myöntämisen edellytys.¹

Tässä tapauksessa ehdotuspyynnössä todettiin, että:

toimien on oltava luonteeltaan innovatiivisia ja ylikansallisia.

Espanjalaisen kumppanin vetäytyminen vaikutti olennaisesti hankkeen ylikansalliseen luonteeseen.

Kantelijan allekirjoittaman julistuksen lausekkeessa 10 todetaan, että

edunsaaja sitoutuu ilmoittamaan kaikista hankkeen muutoksista (tavoite, sisältö, kumppanit, talousarvio, rahoitus ...) komissiolle saadakseen luvan muutoksiin.

Vaikka sopimus allekirjoitettiin elokuussa 1996, kumppaneihin ja heidän osallistumiseensa liittyviä muutoksia oli tehty jo heinäkuussa 1996. Näistä muutoksista ilmoitettiin komissiolle vasta kolme ja puoli kuukautta myöhemmin ja vasta kun toimielin oli pyytänyt lisätietoja hankkeen täytäntöönpanosta. Se, että sopimuspuoli ei ollut ilmoittanut näistä muutoksista viipymättä komissiolle ja pyytänyt siltä etukäteislupaa, ei täyttänyt velvollisuutta, joka edunsaajan julistuksen lausekkeessa 10 asetetaan.

Edellä esitettyjen seikkojen pohjalta oikeusasiamies katsoi, että komissio oli toiminut kohtuullisesti, kun se päätti, että ehtoja, jotka koskivat sen taloudellista osallistumista kantelijan hankkeeseen, ei ollut noudatettu, ja siten peruutti tukensa hankkeelle. Hallinnollista epäkohtaa ei siten ollut ja oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

¹ Asia T-331/94, *IPK-München GmbH vastaan komissio*, 15.10.1997, kohta 38; yhdistetyt asiat T-551/93, T-231/94, T-232/94, T-233/94 ja T-234/94, *Industrias Pesqueras Campos ym. vastaan komissio*, Kok. 1996, s. II-247, kohta 160.

PEURANLIHAN TULLI

Päätös kanteluun 133/97/VK Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

R. kanteli oikeusasiamiehelle helmikuussa 1997 Euroopan peurankasvat-
tajien yhdistysten liiton puolesta. Kantelu koski kirjeenvaihtoa, jota R. oli
käynyt komission kanssa Euroopan unioniin tuotavaan peuranlihaan sovel-
lettavista tulleista.

Kantelun mukaan tuontimaksujen alhaisuus tekee maataloilla kasvatettujen
peurojen tuontilihan verrattain halvaksi, ja tämä kilpailu aiheuttaa vai-
keuksia eurooppalaisille peurankasvattajille. Kantelija oli siksi pyytänyt
komissiota tunnustamaan tiloilla kasvatettujen peurojen lihan kotieläinten
lihaksi, mikä olisi merkinnyt paljon suurempia tuontitulleja. Kantelija väitti,
että tiloilla kasvatettujen peurojen lihaa olisi pidettävä kotieläinten lihana,
koska peuroja ruokitaan, jalostetaan ja lihaa käsitellään samalla tavoin
kuin kotieläimiä. Kantelija katsoi myös, että tämä vastaisi tuomioistuimen
päätöstä, jossa se totesi, että *ilmausta "riista", sellaisena kuin se esiintyy
vuoden 1970 yhteisen tullitariffin otsikossa 02.04-B, on tulkittava siten, että
se koskee villeinä eläviä metsästettäviä eläimiä.*¹ Koska peuroja ei metsä-
stetä, vaan ne viedään lampaiden tai nautojen tavoin teurastamoon, kan-
telija piti oikeudenmukaisena sitä, että niitä kohdeltiin tullitarkoituksia
varten kotieläiminä. Tämän jälkeen kantelija ja komissio kävivät asiasta kir-
jeenvaihtoa, jossa komissio ei yhtynyt kantelijan näkemykseen.

Niinpä kantelija kanteli oikeusasiamiehelle. Hän väitti, että komissio oli tul-
kinnut voimassa olevia määräyksiä peuranlihaan sovellettavista tullimak-
suista virheellisesti.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi seuraavaa:

Komissio arvioi kantelijan väitettä, jonka tämä oli toistanut useissa kir-
jeissään, ja teki seuraavan johtopäätöksen: Ohjeita, jotka on annettu
yhteistä tullitariffia koskevassa sopimuksessa, on noudatettava. Näissä
ohjeissa todetaan, että tavallisesti metsästettyjen eläinten (kuten
peurat) liha luokitellaan edelleen riistaeläinten lihaksi, vaikka eläimet oli-
sikin kasvatettu vankeudessa.² Tämä perustelu vastaa komission
jäsenen Montin selvityksiä kantelijalle.

Lisäksi kantelijan siteeraaman tuomioistuimen tuomion kohdassa 3
todetaan, että tavanomaisessa merkityksessään ilmaus "riista" viittaa
villeinä elävien ja metsästettyjen eläinten luokkiin. Peurat epäilemättä
kuuluvat tämän määritelmän piiriin.

¹ Tuomio 12. joulukuuta 1973, asia C 149/73, *Otto Witt KG vastaan Hauptzollamt Hamburg-Ericus*,
Kok. 1973, s. 1587.

² EYVL C 342, 5. joulukuuta 1994, s. 23.

Lopuksi on muistettava, että erilaisille maataloustuotteille myönnettävästä suojasta päätetään pääasiassa poliittisin eikä hallinnollisin toimin.

Komissio katsoi, että kantelija oli perusteellisen arvioinnin jälkeen saanut oikeaa ja riittävää tietoa asiasta.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan.

PÄÄTÖS

Kantelu koski sitä, oliko komissio tulkinnut virheellisesti määräyksiä, jotka koskevat peuranlihaan sovellettavia tullimaksuja.

Yhteistä tullitariffia koskevassa sopimuksessa todetaan, että peuranliha voidaan luokitella "riistaksi" vaikka sitä ei olekaan metsästetty. Oli siten ilmeistä, että komissio oli tulkinnut kyseiset määräykset oikein ja että vankeudessa kasvaneista eläimistä peräisin olevaa lihaa voidaan tuoda unioniin riistana. On kuitenkin muistettava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on korkein auktoriteetti yhteisön oikeutta koskevissa kysymyksissä.

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta komissio ei näyttänyt syyllistyneen hallinnolliseen epäkohtaan. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KOMISSION PÄÄTÖS OLLA KÄYNNISTÄMÄTTÄ EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 169 ARTIKLAN MUKAISTA RIKKOMISMENETTELYÄ

Päätös kanteluun 175/97/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

D. kanteli oikeusasiamiehelle helmikuussa 1997 asiakkaansa P:n puolesta väittäen, että komissio ei ollut varmistanut direktiivin 91/533 asianmukaista soveltamista Portugalissa.

P. oli työskennellyt yrityksessä "*Casinos do Algarve*", jonka Portugalin viranomaisten asettama hallintakomissio oli ottanut hallintaansa. Työsuhdekiistan johdosta P. nosti kanteen työnantajaansa vastaan. Kasinoista vastaava hallintoyksikkö kuitenkin väitti oikeudessa, että se ei vastannut yrityksen johdosta. Tilanne näytti olevan ristiriidassa direktiivissä 91/533 asetettujen kriteerien kanssa. Kyseisellä direktiivillä säännellään työnantajan velvollisuutta ilmoittaa työntekijöille työsopimuksessa tai työsuhteessa sovellettavista ehdoista.

P. vei asian portugalilaiseen tuomioistuimeen. Koska asia liittyi siihen, miten Portugalin viranomaiset olivat panneet yhteisön direktiivin täytäntöön, hän lähetti myös valituksen ja useita kirjeitä komissiolle. P. kanteli siitä, että komissio ei ollut vastannut yhteenkään hänen kirjeistään.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi, että sen pääsihteeristö oli kirjannut P:n ensimmäisen kirjeen. Kirjeessä esitettyjen seikkojen perusteella komissio päätteli, että Portugalin viranomaiset eivät ehkä soveltaneet asianmukaisesti direktiiviä 91/533 sekä direktiiviä 77/187 työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen luovutuksen yhteydessä.

Komissio ei kuitenkaan pitänyt aiheellisena tutkia asiaa, koska tapauksen arviointi riippui Portugalin lain tulkinnasta ja koska kiistanalaiset seikat olivat jo kahden kansallisissa tuomioistuimissa meneillään olevan oikeudenkäynnin aiheena. Komissio oli kuitenkin toukokuussa 1997 pyytänyt Portugalin viranomaisilta lisätietoja.

Komissio viittasi myös siihen, että sillä oli harkintavaltaa päättäessään menettelyjen käynnistämisestä jäsenvaltiota vastaan, minkä tuomioistuin oli tunnustanut.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan P. totesi, että asia oli edelleen vetoomuskäsittelyssä portugalilaisessa tuomioistuimessa ja siten kaukana ratkaisusta. Jopa asiaa alun perin käsitellyt tuomari ja Portugalin korkein oikeus olivat olleet eri mieltä direktiivin 91/533 tulkinnasta. Kantelijan mielestä komission olisi pitänyt puuttua asiaan, koska kansalliset viranomaiset eivät olleet kunnioittaneet yhteisön oikeutta. Kun komissio ei ollut käyttänyt sillä perustamissopimuksen mukaisesti olevia valtuuksia, se oli laiminlyönyt tehtävänsä perustamissopimuksen vartijana ja sallinut, että jäsenvaltio rikkoo Euroopan kansalaisen oikeuksia.

PÄÄTÖS

1 Päätös jättää valitus käsittelemättä

Perustamissopimuksen 155 artiklan mukaan komission tehtävä "perustamissopimuksen vartijana" on varmistaa, että yhteisön oikeutta noudatetaan.

Noudattaessaan tehtävänsä perustamissopimuksen vartijana komissio tutkii yhteisön oikeuden mahdollisia rikkomisia, joista se saa tiedon valitusten tuloksena tai omasta aloitteestaan. Tutkimus voi johtaa siihen, että kyseiselle jäsenvaltiolle lähetetään muodollinen ilmoitus, ja tällä on tilaisuus esittää siitä huomautuksia. Jos komissio sitten katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sillä perustamissopimuksen mukaisesti olevan velvollisuuden, 169 artiklassa määrätään, että komissio antaa perustellun lausunnon asiasta.

Jos komissio päättää olla tutkimatta asiaa, tälle toimintatavalle on oltava perusteet. Näiden perusteiden olisi muodostettava pohja mahdolliselle oikeusasiamiehen tutkimukselle, jotta varmistetaan, että hallinnollista epäkohtaa ei ole ilmennyt.

P:n tapauksessa komissio perusteli toimimatta jättämistä sillä, että valituksen arviointi riippui Portugalin lain tulkinnasta ja että kiistanalaiset seikat olivat jo kahden kansallisissa tuomioistuimissa meneillään olevan oikeudenkäynnin aiheena.

Kansalliset tuomioistuimet voivat käsitellä yhteisön oikeuden virheellistä soveltamista koskevia asioita joutuisasti, ja 177 artiklan ennakkoratkaisumenettely mahdollistaa yhteisön oikeuteen liittyvien asioiden siirtämisen yhteisöjen tuomioistuimeen.

Tarkastellessaan komission valitsemaa toimintatapaa oikeusasiamies totesi, että toimitus oli toiminut laillisen auktoriteettinsa rajoissa ja että hallinnollista epäkohtaa ei siten voitu todeta.

2 Nopea vastaus valituksen esittäjän kirjeisiin

Komissio totesi lausunnossaan, että P:n valitukset komissiolle oli kirjattu sellaisinaan. P:lle ei kuitenkaan koskaan ilmoitettu kirjallisesti niiden saapumisesta.

Kuten oikeusasiamies on vastaavissa tapauksissa todennut, komissio on julkishallinnon edustajana velvollinen vastaamaan asianmukaisesti kansalaisten tiedusteluihin. Kun komissio ei tässä tapauksessa ollut tehnyt niin, se ei ollut noudattanut hyvän hallintotavan periaatteita.¹

Euroopan oikeusasiamies totesi kuitenkin, että komissio oli myöntänyt tämän laiminlyönnin ja esittänyt kantelijalle anteeksipyyntöä. Oikeusasiamiehen lisähuomautukset eivät siten olleet tarpeen.

Tämän kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta kävi ilmi, että komissio ei aikonut ryhtyä toimiin jäsenvaltiota vastaan P:n lähettämän valituksen johdosta, koska valituksen arviointi riippui Portugalin lain tulkinnasta ja koska kiistanalaiset seikat olivat jo kahden kansallisissa tuomioistuimissa meneillään olevan oikeudenkäynnin aiheena. Tarkastellessaan komission valitsemaa toimintatapaa Euroopan oikeusasiamies totesi, että toimitus oli toiminut sillä olevien oikeudellisten valtuuksien rajoissa, eikä hallinnollista epäkohtaa siten voitu todeta.

Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KANSALLINEN TUOMIOISTUIN TORJUI PYYNNÖN SAADA ENNAKKOPÄÄTÖS: KOMISSIO EI KÄSITELLYT VALITUSTA

Päätös kanteluun 176/97/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

D. kanteli oikeusasiamiehelle asiakkaansa K:n puolesta helmikuussa 1997. Kantelu koski sitä, ettei komissio ollut vastannut kirjeisiin, jotka D. oli lähettänyt sille 7. elokuuta 1996 ja 11. joulukuuta 1996.

¹ Katso komission menettelytapaohjeet (osasto 15.4., s. 45).

Kirjeet oli lähetetty komissiolle virallisina valituksina, joissa kantelija väitti Portugalin viranomaisten rikkoneen yhteisön oikeutta.

Ensimmäisessä kirjeessään komissiolle kantelija selitti, että Suomen viranomaisten esittämän luovutuspyynnön johdosta Portugalin viranomaiset olivat pidättäneet hänen asiakkaansa K:n, joka on alun perin Suomen kansalainen. Oikeusprosessin kuluessa kävi kuitenkin ilmi, että K. oli ottanut myös Dominikaanisen tasavallan kansalaisuuden. Toimivaltaiset Portugalin oikeusviranomaiset katsoivat, että koska K. oli ottanut Dominikaanisen tasavallan kansalaisuuden, hän oli menettänyt entisen Suomen kansalaisuutensa, ja tällöin asiassa ei sovellettu EU:n kansalaisia koskevia sääntöjä, vaan kolmansien maiden kansalaisia koskevia sääntöjä. Portugalin korkein oikeus vahvisti tämän näkemyksen. Kantelija katsoi, että tämä juridinen tulkinta rikkoi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 8 ja 8 a artikloja. Hän väitti lisäksi, että Portugalin korkeimmalla oikeudella oli perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti velvollisuus jättää asia Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi ennakkoratkaisua varten.

D. pyysi siten komissiota puuttumaan asiaan perustamissopimuksen varti-jana, jotta varmistettaisiin, että Portugalin viranomaiset noudattavat yhteisön oikeutta asianmukaisesti.

11. joulukuuta 1996 päivätyssä toisessa kirjeessään komissiolle D. antoi kanteluaan koskevia lisätietoja.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnoissaan komissio totesi, että se kykeni laatimaan vastauksen vasta kesäkuussa 1997, kun kantelijan kirjeissä toimitetut asiakirjat oli arvioitu perinpohjaisesti. Komissio myönsi pitkän viivästymisen ja pahoitteli, ettei ollut vastannut kirjeisiin kohtuullisemmassa ajassa.

Mitä tuli itse asiaan, komissio vahvisti kantelijan kuvaileman tilanteen. Komissio katsoi kuitenkin, ettei yhteisön oikeutta ollut rikottu. Koska kantelijan kirjeissä toimitetut asiakirjat eivät sisältäneet todisteita siitä, että K. olisi yhä Suomen kansalainen, komissio katsoi, että Portugalin korkeimman oikeuden näkemys oli perusteltu. Komissio totesi lisäksi, että tähän mennessä se ei ollut käyttänyt Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 169 artiklan mukaista rikkomismenettelyä kansallisen tuomioistuimen tekemiä päätöksiä vastaan.

Oikeusasiamies välitti komission lausunnon kantelijalle huomautuksia varten. Huomautuksia ei saatu.

PÄÄTÖS

1 Jättäminen vastaamatta kirjeisiin

- 1.1 Komissio myönsi, ettei se vastannut kantelijan kirjeisiin ajallaan. Komissio antoi selityksen ja pahoitteli viivytystä.
- 1.2 Näiden tietojen pohjalta oli ilmeistä, ettei Euroopan oikeusasiemiehellä ollut aiheutta jatkaa asian tämän näkökohdan käsittelyä.

2 Päätös olla käsittelemättä valitusta

- 2.1 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 155 artiklan mukaan komissiolla on "perustamissopimuksen vartijana" velvollisuus huolehtia yhteisön oikeuden noudattamisesta.
- 2.2 Täyttäessään velvollisuuttaan perustamissopimuksen vartijana komissio tutkii valitusten pohjalta tai oma-aloitteisesti sen tietoon tulevia tapauksia, joissa yhteisön oikeutta on saatettu rikkoa. Tutkimus voi johtaa muodollisen ilmoituksen lähettämiseen kyseiselle jäsenvaltiolle, jolla on mahdollisuus esittää huomautuksia. Jos komissio sen jälkeen katsoo, että jäsenvaltio on laiminlyönyt perustamissopimuksen mukaisen velvollisuutensa, komissio antaa asiasta lausunnon perusteluineen 169 artiklan nojalla.
- 2.3 Jos komissio päättää olla jatkamatta asian tutkimista, ratkaisu on perusteltava. Näiden perusteiden on oltava Euroopan oikeusasiemiehen käytettävissä hänen mahdollisten tutkimustensa pohjana, jotta hän voi varmistaa ettei hallinnollista epäkohtaa ole esiintynyt.
- 2.4 Komissio perusteli passiivisuuttaan tässä asiassa sillä, että Portugalin korkeimman oikeuden näkemys oli perusteltu, koska kantelijan kirjeissään toimittamat asiakirjat eivät sisältäneet todisteita siitä, että hänen asiakkaansa olisi yhä Suomen kansalainen.

Komissio huomautti myös, että tähän mennessä se ei ollut käyttänyt Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 169 artiklan mukaista rikkomismenettelyä kansallisen tuomioistuimen tekemiä päätöksiä vastaan.

- 2.5 Tarkastaessaan komission omaksumaa toimintatapaa oikeusasiemies katsoi, että toimielin oli toiminut oikeudellisen toimivaltansa rajoissa eikä asian tähän osaan liittyvää hallinnollista epäkohtaa siten ollut ilmennyt.

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiemiehen tutkimusten mukaan komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiemies lopetti siksi asian käsittelyn.

SIVIILI-ILMAILUN LUPAKIRJOJEN VASTAVUORONEN HYVÄKSYMINEN

Päätös kanteluun 260/97/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

M. kanteli oikeusasiamiehelle huhtikuussa 1997 väittäen, että komissio oli jättänyt varmistamatta, että Ison-Britannian viranomaiset soveltavat asianmukaisesti direktiiviä 91/670/ETY¹ siviili-ilmailun lupakirjojen vastavuoroisesta hyväksymisestä.

Kantelijan mukaan Ison-Britannian toimivaltaiset viranomaiset eivät tunnustaneet hänen Espanjassa hankkimaansa lentolupakirjaa. Viranomaiset perustelivat kieltäytymistään sillä, että vastavuoroisen hyväksymisen saavuttamiseksi oli täytettävä vielä joitakin lisävaatimuksia. Kantelija väitti myös, ettei hänen käytännön kokemustaan ollut otettu huomioon.

M. katsoi, että Ison-Britannian viranomaiset rikkoivat direktiiviä 91/670/ETY, ja hän lähetti asian johdosta kirjeitä komission Madridin edustustoon helmikuun maaliskuussa 1997.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle M. väitti, ettei komissio huolehtinut direktiivin 91/670/ETY asianmukaisesta soveltamisesta Ison-Britanniassa eikä ollut vastannut hänen komission Madridin edustustoon lähettämiinsä kirjeisiin.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio pahoitteli, ettei sen Madridin edustusto ollut vastannut kantelijan kirjeisiin ajoissa. Komissio selitti, että sen Euro-Jus -jaostossa Madridissa oli tapahtunut äskettäin henkilövaihdoksia, joiden johdosta sen kirjeenvaihto oli viivästynyt.

Komissio ilmoitti myös, että se oli antanut kaikissa jäsenvaltioissa oleville edustustoilleen selkeät ohjeet vastaavien viivytysten välttämiseksi tulevaisuudessa.

Mitä tuli direktiivin 91/670/ETY soveltamiseen Ison-Britanniassa, komissio ilmoitti, että sen yksiköt olivat ottaneet yhteyttä Ison-Britannian ilmailuviranomaisiin (UK Civil Aviation Authority). Kantelijalle oli tiedotettu tästä aloitteesta, ja komission yksiköt olivat pyytäneet häntä toimittamaan lisätietoja lupakirjastaan ja kokemuksestaan.

Oikeusasiamies välitti komission käsitykset kantelijalle ja pyysi tätä esittämään huomautuksensa. Huomautuksia ei saatu.

¹ Neuvoston direktiivi 91/670/ETY siviili-ilmailun tehtävien suorittamiseksi annettujen henkilöstön lupakirjojen vastavuoroisesta hyväksymisestä, EYVL L 373, 31.12.1991, s. 21.

PÄÄTÖS

1 Jättäminen vastaamatta kirjeisiin

- 1.1 Komissio myönsi, että sen Madridin edustusto ei ollut vastannut ajallaan kantelijan sille lähettämiin kirjeisiin. Komissio antoi selityksen ja pahoitteli viivytystä.
- 1.2 Komissio oli lisäksi antanut jäsenvaltioissa oleville edustustoilleen ohjeet ryhtyä kaikkiin mahdollisiin toimiin vastaavien viivytysten välttämiseksi tulevaisuudessa.
- 1.3 Koska on käynyt ilmi, että kantelijan kirjeisiin on vastattu ja että vastaavien tilanteiden välttämiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin, oikeusasiamiehellä ei ole aihetta jatkaa kantelun tämän kohdan käsittelyä.

2 Huolellisuus varmistettaessa, että yhteisön oikeutta noudatetaan

- 2.1 Kun komissio varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat täysimääräisesti yhteisön oikeutta, sen olisi noudatettava hyvää hallintotapaa ja asianmukaista huolellisuutta. Tämä merkitsee sitä, että perustamissopimuksen vartijana komission olisi pyrittävä aktiivisesti siihen, että jäsenvaltio lopettaa väitetyn rikkomisen, ja ilmoitettava kantelijalle asianmukaisesti toimenpiteistään.
- 2.2 Komissio otti kantelijan kirjeiden johdosta yhteyttä vastuullisiin kansallisiin viranomaisiin varmistaa, että Iso-Britannian viranomaiset noudattavat asianmukaisesti direktiiviä 91/670/ETY. Komissio pyysi myös lisätietoja kantelijan ongelmasta, etenkin hänen lentolupakirjaansa ja ammatilliseen kokemukseensa liittyvissä asioissa.
- 2.3 Saatavissa olevien tietojen perusteella on ilmeistä, että komissio oli noudattanut asianmukaista huolellisuutta käsitellessään tätä kantelua. Oikeusasiamies ei siten löytänyt todisteita hallinnollisesta epäkohdasta tässä kantelun kohdassa.

Oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KOMISSION JULKAISUJEN HINTA

Päätös kanteluun 269/97/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Euroopan parlamentin jäsen B. kanteli maaliskuussa 1997 kreikkalaisen tutkija K:n puolesta. B. totesi, että Euroopan komission julkaisut ovat liian kalliita joillekin Euroopan kansalaisille. Hänen mukaansa jotkut kansalaiset eivät juurikaan pääse tutustumaan näihin julkaisuihin, minkä B. katsoo olevan ongelmallista avoimuuden kannalta.

Kantelun liitteenä oli kirje, jonka B. oli saanut K:lta. Kirjeessään K. totesi, että Kreikan kansalaisilla ei ole varaa hankkia monia komission julkaisuja. Hänen mukaansa esimerkiksi 300-400-sivuinen julkaisu maksaa kreikkalaisen tutkijan viiden päivän palkan verran.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio kuvaili asiakirjojen hinnoitteluperusteita:

Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimiston hinnoittelupolitiikka perustuu kaikkien toimielinten määrittelemiin periaatteisiin. Toimielinten tekstien laatijat päättävät julkaisun hinnasta noudattaen julkaisutoimiston suositusta ottamalla huomioon periaatteisiin liittyvät tavoitteet, tuotantokustannukset ja jälleenmyyntiverkoston edellyttämät vähimmäishinnat. Erityisesti joidenkin kielten pienten painosten kohdalla hinta ei edes kata julkaisun kustannuksia. Syrjinnän vastaisen periaatteen mukaisesti hinnat ilmoitetaan ecuina ja ne ovat samat kaikissa jäsenvaltioissa.

Komissio huomautti myös, että se pitää yllä useita Euroopan dokumentaatiokeskusten kaltaisia verkostoja, joissa julkaisuihin voi tutustua ilmaiseksi, ja että yhteisön toimielimet tarjoavat nykyisin merkittävän määrän ilmaista tietoa Internetissä.

Kantelija ei esittänyt huomautuksia komission lausunnosta.

PÄÄTÖS

Kohtuuton tai mielivaltainen hinnoittelupolitiikka saattaisi olla ristiriidassa avoimuuden periaatteen kanssa, koska Euroopan kansalaiset eivät pääsisi tutustumaan yhteisön toimielinten julkaisemiin tietoihin. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että komission kuvailema nykyinen hinnoittelupolitiikka perustuu objektiivisiin perusteisiin, joiden tavoitteena on kattaa julkaisujen tuotantoja jakelukustannukset. Hinnoittelupolitiikassa ei siten tullut esiin hallinnollista epäkohtaa.

Hinnoittelupolitiikkaa pitäisi käsitellä myös suhteessa yhtäläisen kohtelun periaatteeseen. Tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tämä periaate edellyttää sitä, ettei samanlaisia tilanteita käsitellä eri tavoilla, eikä erilaisia tilanteita käsitellä samalla tavalla. Olennaisinta tämän periaatteen soveltamisessa on tietää, mitkä ovat samanlaisia ja mitkä erilaisia tapauksia.

Komissio voisi ehkä ottaa hinnoittelupolitiikassaan huomioon tulojen jakautumista koskevat eroavuudet yhteisön alueella. Tämä saattaisi johtaa tilanteeseen, jossa sama julkaisu ilmestyisi eri hintaisena eri jäsenvaltioissa. Toisaalta voitaisiin pitää järkevänä, että samalla julkaisulla olisi suunnilleen sama hinta kaikissa myyntipisteissä. Komissio näyttää pitävän jälkimmäistä vaihtoehtoa sopivimpana. Siihen sillä on ilmeisesti oikeus. Vaikka siis komissio katsoi, että samalla julkaisulla on periaatteessa oltava sama hinta, sen toiminta ei ollut ristiriidassa yhtäläisen kohtelun periaatteen

kanssa. Hallinnollista epäkohtaa ei siis ilmennyt. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

(Katso myös päätös kanteluun 1077/4.12.96/WG/D/VK/OV Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistoa vastaan).

KOMISSION APURAHA: SOSIAALITURVAMAKSUT

Päätös kanteluun 340/97/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

L. kanteli oikeusasiamiehelle maaliskuussa 1997 siitä, että komissio ei ollut vastannut hänen pyyntöönsä, joka koski tietoja ongelmista, jotka liittyivät hänen työttömyyskorvaustensa maksuun Sveitsissä.

Kantelija sai yhteisön tutkimus- ja kehitysapurahan ohjelmasta "Henkilöstö ja liikkuvuus". Hän muutti Dübendorfiin, Sveitsiin, joulukuussa 1994 harjoittaakseen tieteellistä tutkimusta 12 kuukauden ajan.

Tämän tyyppisen tuen saajia vaadittiin varmistamaan oma sosiaaliturvansa. Siten kantelija maksoi työttömyysvakuutusmaksunsa koko tuolta ajalta. Saatuaan tutkimuksensa valmiiksi heinäkuussa 1996 hän muutti Zürichiin, mistä hän ei löytänyt työpaikkaa. Kantelija pyysi sitten Zürichin kaupungissa toimivaa Sveitsin sosiaaliturvavirastoa maksamaan hänelle työttömyyskorvausta. Hän ei kuitenkaan saanut Sveitsin viranomaisilta mitään myönteistä vastausta pyyntöönsä.

L. kirjoitti 23. lokakuuta 1996 muun muassa komissiolle, jolta hän pyysi tietoja, mutta ei saanut vastausta tiedusteluunsa.

Kantelussaan L. pyysi oikeusasiamiestä tekemään tarvittavat tiedustelut, joilla varmistettaisiin, että komissio selvittää tilanteen.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Yhteenvedona komission lausunnossa todettiin seuraavaa:

Saapuvan postin rekisteröintijärjestelmien perinpohjaisesta tarkastuksesta huolimatta komission arkistoista ei löytynyt jälkeäkään kantelijan 23. lokakuuta 1996 päiväystä kirjeestä. Komissio korosti, että kirjettä ei ollut osoitettu kenellekään henkilölle tai millekään erityiselle toimielimelle, vaan sen kopio oli määrää toimittaa muun muassa osoitteen "Commission Européenne (Directorat General)".

Asiakysymyksen osalta komissio selitti, että tähän tapaukseen sovellettavien tutkimusapurahojen koskevien yleisten ehtojen mukaisesti tutkijoiden oli maksettava sosiaaliturvamaksut ja verot apurahastaan. Kantelija oli saanut tästä ehdosta asianmukaisesti tiedon isäntäinstituut-

tiolta. Lisäksi tämän tyyppisiä apurahoja saavat tutkijat ovat yksin vastuussa siitä, että kansallisia verosäännöksiä noudatetaan.

Komissio selitti myös, että tätä tapausta koskevaa EY-lainsäädäntöä ei ole, koska kyseiset määräykset ja erityisesti EY:n asetus 1408/71 ovat sovellettavissa ainoastaan Euroopan talousalueella eivätkä siten Sveitsissä, joka ei kuulu ETA:han.

Auttaakseen kantelijaa komissio totesi, että se ottaisi pikaisesti yhteyttä kyseisiin kansallisiin viranomaisiin saadakseen lisätietoja ja mahdollisesti ratkaistakseen asian ja että kantelija saisi tiedon tuloksista.

Kantelijan toimittamat lisätiedot

Ennen kuin oikeusasiamies oli saanut komission lausunnon, kantelija lähetti lisätietoja 10. kesäkuuta 1997 päivätyllä kirjeellä. Kirjeessä kantelija selitti, että hän oli saanut tiedon Ranskan ja Sveitsin tekemästä kahdenvälisestä sopimuksesta, joka koski työttömyysoikeuksia. Sopimuksen määräysten pohjalta hän oli saanut työttömyyskorvausoikeutensa tunnustettua lokakuusta 1996 lähtien. Hän kuitenkin väitti, että hänen ensimmäiset sosiaaliturvamaksunsa ajoittuivat elokuuhun 1996.

Koska kantelijalla ei ollut tietoa tästä kahdenvälisestä sopimuksesta, hän oli menettänyt mahdollisuuden hyötyä vähimmäispalkasta työmarkkinoille paluun yhteydessä. Yhteenvetona hän väitti, että koska komissio oli laiminlyönyt apurahan seurausten täydellisen selvittämisen, se oli aiheuttanut hänelle huomattavan taloudellisen menetyksen.

Koska näitä seikkoja ei esitetty alkuperäisessä kantelussa, oikeusasiamies ei käsitellyt näitä kysymyksiä enempää.

Oikeusasiamies välitti komission lausunnon kantelijalle, joka ei esittänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

- 1 Kuten oikeusasiamies on vastaavissa tapauksissa todennut, komissiolla on julkishallinnon edustajana velvollisuus vastata asianmukaisesti kansalaisten tiedusteluihin.
- 2 Tässä tapauksessa komissio kuitenkin perusteli kantelijan pyyntöön vastaamatta jättämisen sillä, että kantelijan kirjeestä ei löytynyt jälkeäkään toimielimen eri rekisteröintijärjestelmistä. Koska kirje oli vain kopioitu komissiolle eikä siinä ollut osoitetta, on mahdollista, että postiyksiköt eivät pystyneet toimittamaan kirjettä perille.
- 3 Lausunnonaan komissio antoi perusteellisen vastauksen kantelijan esittämiin ongelmiin, ja se antoi myös keinot mahdolliseen ratkaisuun.
- 4 Koska oli ilmeistä, että kantelijan pyyntöön oli vastattu, oikeusasiamiehellä ei ollut aihetta tutkia asiaa enempää.

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta komissio ei näyttänyt syyllistyneen hallinnolliseen epäkohtaan. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

ASIAANTUNTIJAA EI OTETTU PALVELUKSEEN

Päätös kanteluun 376/97/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

X kanteli oikeusasiamiehelle toukokuussa 1997 komission toiminnasta. X katsoi komission olevan vastuussa siitä, ettei häntä otettu palvelukseen kolmea maata koskevan kehityshankkeen toimitusjohtajaksi.

Komissio antoi rahoituksen virkaa varten ja rahoitusapua palvelukseen ottamista varten. Se palkkasi asiantuntijakonsultin avustamaan palvelukseenottamismenettelyssä. Toukokuussa 1996 konsultti ilmoitti X:lle, että tämän pitäisi tavata hankkeen hallintoelin, joka koostui asianomaisten maiden edustajista. Myöhemmin X:lle kerrottiin, että hänet oli valittu virkaan. X kutsuttiin hankkeen tulevan toimitusjohtajan ominaisuudessa Brysseliin tapaamaan komission virkamiehiä ja asianomaisten maiden suurlähettiläitä heinäkuussa 1996. Hänen odotettiin aloittavan toimitusjohtajana 1. marraskuuta 1996.

Marraskuuhun 1996 mennessä X:n sopimusta ei kuitenkaan vielä ollut allekirjoitettu. X:n mukaan aina, kun hän otti asiassa yhteyttä komissioon, häntä pyydettiin odottamaan, koska Euroopan unionin ja hankkeen hallintoelimen välisen rahoitussopimuksen allekirjoittamisen kanssa oli ongelmia.

X sai hallintoelimeltä sopimusluonnoksen 15. joulukuuta 1996. Hänelle kerrottiin samalla, että luonnos oli komission hyväksymä. 16. joulukuuta 1996 X ehdotti useita muutoksia sopimusluonnokseen. 6. helmikuuta 1997 X sai kirjeen, jossa hallintoelin ilmoitti, ettei se voinut hyväksyä muutoksia ja että se katkaisee neuvottelut hänen kanssaan.

Otettuaan asiassa tuloksettomasti yhteyttä komissioon X kanteli oikeusasiamiehelle. Kantelun mukaan komissio oli välittäjän asemassaan vastuussa siitä, että palvelukseenottamismenettely ei johtanut tulokseen. Tämän johdosta kantelija vaati korvauksia.

TUTKIMUS

EY:n perustamissopimus antaa Euroopan oikeusasiamiehelle valtuudet tutkia mahdollisesti ilmenneitä hallinnollisia epäkohtia ainoastaan yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnan suhteen. Oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrätään erityisesti, ettei oikeusasiamiehelle voida kannella minkään muun viranomaisen tai henkilön toiminnasta. Oikeusasiamies tutki siten X:n kantelun todetakseen, oliko komission toiminnassa mahdollisesti ollut hallinnollinen epäkohta.

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Komissio ilmoitti lausunnossaan, että hankkeen hallintoelin otti yhteyttä komissioon maaliskuussa 1995 saadakseen yhteisön rahoitusta. Komissio suostui rahoittamaan hankkeen toimitusjohtajan valintamenettelyä ja viran.

Komissio jätti neljä ehdokasta käsittävän valintalistan hallintoelimelle, joka valitsi X:n. Tämän jälkeen hallintoelin otti yhteyttä komissioon varmistaakseen nimityksen hyväksymisen ja pyytääkseen komissiota toimimaan välittäjänä valituksi tulleen ehdokkaan palkkaehtoja koskevissa neuvotteluissa. Asianomainen pääosasto hyväksyi nimityksen ja välitti sopimukseen sisällytettävät ehdot hallintoelimelle.

Komissio totesi, että hallintoelin päätti katkaista neuvottelut, koska X:n vaatimukset ylittivät aiemmin sovitut ehdot ja koska hän asetti kyseenalaiseksi jo sovitut ehdot.

Komissio totesi lopuksi, että Euroopan yhteisöjen rahoitusapu hankkeelle ei muodostanut komission taholta minkäänlaista sitoumusta ehdokkaiden suhteen, sillä sopimuskumppanina oli hallintoelin eikä komissio.

Kantelijan huomautukset

Kantelija väitti huomautuksissaan, että hänen ja komission välillä oli sopimus, mikä johtui siitä, että komissio teki sopimuksen ehdokkaiden valitsemisesta eurooppalaiseen yhtiöön, ja siitä että myös Euroopan yhteisön virkamiehet haastattelivat ehdokkaita. Lopullisen valinnan hyväksyttäminen komissiolla teki siitä myös vastuullisen.

X kiisti komission väitteen, että joistain sopimuksen osista olisi jo sovittu.

PÄÄTÖS

Kantelussa oli kyse siitä, oliko komissiosta johtuva hallinnollinen epäkohta, että kantelijaa ei otettu palvelukseen hankkeen toimitusjohtajaksi. Oli ilmeistä, että komissio auttoi hallintoelintä ehdokkaiden löytämisessä virkaan ja palvelukseenottamismenettelyn rahoituksessa ja ettei komissio koskaan tehnyt sopimusta kantelijan kanssa. Oli myös ilmeistä, että menettely käynnistettiin hallintoelimen aloitteesta, että se teki lopullisen ehdokasvalinnan ilman komission puuttumista asiaan, ja että tehtäväksi tarkoitettu sopimus olisi ollut kantelijan ja hallintoelimen välinen. Sopimuksen tekemistä ja neuvottelujen katkaisemista koskeva päätös oli siten hallintoelimen vastuulla.

Vaikka hallintoelin pyysikin komissiota hyväksymään X:n nimityksen - minkä komissio teki välittömästi - se ei muuttanut hallintoelimen vastuullisuutta. Mikään ei viitannut siihen, että komissio olisi asiattomasti painostanut hallintoelintä katkaisemaan neuvottelut X:n kanssa. Mikään ei myöskään viitannut siihen, että komissio olisi missään vaiheessa ottanut oikeudellista vastuuta hallintoelimen toiminnasta tai käyttäytyneet kantelijan suhteen siten, että hän voisi oikeutetusti katsoa olevansa sopimussuhteessa komission kanssa.

Täten oli ilmeistä, että vaikka kantelijaa ei otettu palvelukseen hankkeen toimitusjohtajan virkaan, komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VARALLAOLUETTELO PALVELUKSEENOTTOA VARTEN

Päättös kanteluun 385/97/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

G. kanteli oikeusasiamiehelle toukokuussa 1997 ja väitti, että komission palvelukseenottopolitiikka muodosti hallinnollisen epäkohdan. Komissio järjesti vuonna 1993 kaksi kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisille avointa kilpailua (KOM/A/764 ja KOM/A/770), joiden tarkoituksena oli laatia hallintovirkamiesten varallaololuettelot. G. osallistui viimeksi mainittuun kilpailuun ja läpäisi kokeet menestyksekkäästi. Hänen nimensä merkittiin siten syksyllä 1994 laadittuun varallaololuetteloon. Kesäkuussa 1995 komissio kutsui G:n Brysseliin lääkärintarkastukseen ja haastatteluun niihin komission yksiköihin, jotka saattaisivat olla kiinnostuneita ottamaan hänet palvelukseen. Lääkärintarkastuksen läpäisemisen ja haastattelujen jälkeen G. ei kuitenkaan saanut työtarjousta. Hän sai kuitenkin tietää, että komissio otti palvelukseen määräaikaisiksi työntekijöiksi henkilöitä, jotka eivät koskaan ole läpäisseet avointa kilpailua. G. piti hallinnollisena epäkohtana sitä, että kilpailun läpäisseille henkilöille ei tarjottu työpaikkoja, kun henkilöitä, jotka eivät koskaan olleet läpäisseet kilpailua, otettiin palvelukseen.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi ensin, että henkilöstösäännöistä ja tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että henkilöillä, jotka ovat läpäisseet kilpailun, ei ole automaattisesti oikeutta työpaikkatarjoukseen. Komissio myös totesi, että kilpailuilmoituksessa selkeästi selitettiin tämä tilanne. Ilmoituksessa itse asiassa todettiin, että varallaololuetteloon merkittävien nimien määrä olisi kaksinkertainen avoimna oleviin paikkoihin nähden.

Komissio selitti sitten, miten se normaalisti menetteli varallaololuettelojen kanssa. Se välittää varallaololuettelon sekä kunkin hakijan ansioluettelon komission yksiköille, jotka voivat sitten pyytää ottamaan hakijan palvelukseen, jos niillä on vapaa pysyvä paikka. Tämän nimenomaisen kilpailun tapauksessa hakijat kuitenkin kutsuttiin komission henkilöstöosaston aloitteesta Brysseliin haastatteluihin sekä valintamenettelyä koskevaan tiedotustilaisuuteen. G:n haastattelujen jälkeen henkilöstöosasto ei ollut saanut tämän palvelukseenottoa koskevia pyyntöjä.

Määräaikaisen henkilöstön palvelukseenoton osalta komissio totesi, että joskus käy niin, että varallaololuetteloon merkittyjen hakijoiden profiilit eivät vastaa kyseisen yksikön tarpeita. Lisäksi komission kohdistuu budjettirajoituksia, jotka voivat johtaa tilanteeseen, jossa sillä on määrärahoja määräaikaisten työntekijöiden tai ulkopuolisten palvelujen käyttöön mutta

ei pysyvän henkilöstön palvelukseenottoon. Kolmanneksi komissio totesi, että vuodesta 1995 sen oli pitänyt keskittää suuri osa palvelukseenotostaan uusien jäsenvaltioiden kansalaisiin.

PÄÄTÖS

Kantelussa kysyttiin, voitiinko pitää hallinnollisena epäkohtana, että komissio yleisesti sallii muun kuin pysyvän henkilöstön palvelukseenoton, kun varallaololuetteloon merkityille henkilöille ei tarjota pysyvää työpaikkaa. Tältä osin on ensiksi todettava, että komissio ei ole lain mukaan velvollinen ottamaan palvelukseen henkilöä, joka on merkitty varallaololuetteloon. Toiseksi komission lausunnossa annetusta selvityksestä kävi ilmi, että komissio hoitaa monia eri tehtäviä ja toimii niissä budjettirajoissa, jotka budjettivallan käyttäjä sille asettaa. Jotkut toiminnot ovat jo luonteeltaan määräaikaisia, kun taas toiset saattavat vaatia erityisasiantuntemusta, jota kellään varallaololuetteloon merkityllä ei ole. Siten pelkästään se, että komissio otti palvelukseensa muuta kuin pysyvää henkilöstöä, vaikka se samaan aikaan ei ollut käyttänyt olemassaolevia varallaololuetteloja loppuun, ei muodostanut hallinnollista epäkohtaa.

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta komissio ei näyttänyt syyllistyneen hallinnolliseen epäkohtaan. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VÄITE SYRJINNÄSTÄ TARJOUSPYYNNÖN YHTEYDESSÄ

Päätös kanteluun 564/97/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

D. kanteli oikeusasiamiehelle kesäkuussa 1997 tavasta, jolla komissio oli hoitanut rajoitetun tarjouspyynnön, joka koski käännöksiä ranskan kieleen (97/S36-18547/FR) ja jonka komissio julkisti 20. helmikuuta 1997. Tarjouspyyntöilmoituksen kohdassa 6 todettiin, että tarjouksia tekemään pyydetäisiin 5 - 30 hakijaa, jotta katettaisiin hankintaviranomaisen operatiiviset tarpeet ja varmistettaisiin aito kilpailu. Tarjouspyynnön kohdassa 13 asetettiin ehdot, joita hakijoiden olisi noudatettava. Kohdassa 14 määrättiin, että hankintaviranomainen valitsisi tarjoamaan kutsuttavat hakijat näiden kohdassa 13 antamien tietojen perusteella.

D. osallistui tähän tarjouspyyntöön. Komissio ilmoitti hänelle 29. toukokuuta 1997, että häneltä ei pyydetäisi tarjousta, vaikka hänen hakemuksensa oli tarjouspyyntöilmoituksen mukainen. D. pyysi komissiota tarkistamaan päätöstään 2. kesäkuuta 1997 päivätyllä kirjeellä, mutta menestyksettä.

Tätä taustaa vasten D. kanteli oikeusasiamiehelle siitä, että komissio oli syrjinyt hänen yritystään, ja tämän väitteen tueksi hän pyysi oikeusasiamiestä pyytämään komissiolta vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- 1 Mitä arviointiperusteita komissio käytti valitessaan tarjouspyyntöilmoituksen kohdan 6 mukaisesti tarjoamaan kutsuttavien ehdokaiden määrän?

- 2 Mitä komissio pitää "aitona kilpailuna"?
- 3 Mitä etua komissiolle on siitä, että se sulkee tarjousmenettelyn ulkopuolelle hakijoita, jotka täyttävät kilpailuilmoituksen ja erityisesti sen kohdan 13 ehdot?

Lopuksi D. väitti, että koska hänen yritykseltään oli muissa tarjouspyynnöissä pyydetty tarjouksia englannin- ja ranskankielisistä käännöksistä, tämä oli ristiriidassa ranskankielisiä käännöksiä koskevasta tarjouspyynnöstä tehdyn päätöksen kanssa.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio selitti menettelyn, jota noudatettiin valittaessa hakijoita, joilta pyydetäisiin tarjousta. Komissio kiinnitti erityistä huomiota siihen, että kyseessä oli niin sanottu rajoitettu menettely, josta säädetään direktiivin 92/50/ETY 27 artiklassa.¹ Tällaisessa menettelyssä hankintaviranomaisella on oikeus ja jopa velvollisuus tehdä valintoja tarjouspyyntöilmoituksessa asetetut arviointiperusteet täyttävien hakijoiden välillä.

Vastauksessaan ensimmäiseen kysymykseen komissio totesi, että tämä hakijoiden valinta oli suoritettu ansioiden vertailun perusteella. Komissio oheisti lausuntoonsa aineistoa, jonka mukaan D:n yrityksen tarjoamien käännösten laatua ei aikaisemmin ollut pidetty riittävän hyvänä.

Toisen kysymyksen osalta komissio selitti, että aikaisemmassa tarjouspyyntömenettelyssä ranskankielisiä käännöksiä tekemään oli valittu 307 yritystä, joista 147 ei myöhemmin saanut yhtään työtä tehtäväkseen ja joista 117 sai kukin vähemmän kuin 400 sivua käännettävää. Käsitteellä "aito kilpailu" komissio tarkoitti siten yritysten määrän rajoittamista, jotta varmistetaan, että niiden välillä vallitsee todellinen kilpailu.

Kolmannen kysymyksen osalta komissio totesi, että rajoitettu menettely oli komission kannalta eduksi siinä mielessä, että vain parhaat yritykset valittiin, mikä merkitsi sitä, että komission yksiköiden ei tarvinnut tarkistaa saatuja käännöksiä niin usein.

Tätä taustaa vasten komissio teki sen johtopäätöksen, että se oli toiminut asianmukaisesti ja että D:n yritystä ei ollut syrjitty.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan D. pitäytyi kantelussaan. Hän viittasi erityisesti asiakirjoihin, jotka osoittivat, että muut komission yksiköt kuin ne, jotka olivat vastuussa tästä tarjouspyyntömenettelystä, olivat olleet tyytyväisiä hänen työhönsä.

¹ EYVL L 209, 24.7.1992, s.1 - 24.

PÄÄTÖS

Syrjimättömyyden periaate merkitsee sitä, että samanlaisia tilanteita ei voida käsitellä eri tavoin ja että erilaisia tilanteita ei voida käsitellä samalla tavoin. Käsillä ei ole todisteita, jotka osoittaisivat, että komissio olisi tässä tapauksessa harjoittanut syrjintää. Tarjouspyyntöilmoituksen mukaisia hakemuksia erottava tekijä oli hakijoiden työn laatu, jota komission valintalautakunta D:n tapauksessa piti heikkona kohtana. Komission lausunnonsta kävi ilmi, että komissio oli asianmukaisesti noudattanut menettelyä koskevia määräyksiä. Se, että D:n yritys oli menestynyt muissa tarjouspyynnöissä, ei vaikuttanut tähän tulokseen. Myöskään se, että komissio oli joissakin tapauksessa pitänyt kantelijan työtä laadultaan hyvänä, ei kumonnut sitä, että toisissa tapauksissa komissio oli pitänyt laatua riittämättömänä. Siksi oikeusasiamies katsoi, että ei ollut perusteita väittää, että komission päätös olla pyytämättä D:ltä tarjousta oli komission toimintaan liittyvä hallinnollinen epäkohta.

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta Euroopan komissio ei näyttänyt syyllistyneen hallinnolliseen epäkohtaan. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

169 ARTIKLA: LAIMINLYÖNTI PERUSTELLUN LAUSUNNON ANTAMISESSA JA KANTELIJAN SULKEMINEN KOKOUKSESTA

Päätös kanteluun 651/97/IJH Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

R. kanteli oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1997 yrityksensä BLC Limitedin puolesta. Yritys toi Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoille saksalaisen panimon valmistamaa olutta. Seuraavassa yhteenveto asiasta kantelijan esittämällä tavalla:

R. valitti 3. huhtikuuta 1993 komissiolle Yhdistyneen kuningaskunnan laista, joka tunnetaan nimellä "Guest Beer Provision" (GBP). Se antaa Yhdistyneen kuningaskunnan suurten panimojen vuokralaisille, joihin sovelletaan yksinostosopimuksia, mahdollisuuden ostaa myös yhtä vapaa- valintaista tynnyriolutta. R. väitti, että GBP syrji muiden jäsenvaltioiden oluentuottaja ja siten rikkoi EY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa.

Komissio ilmoitti R:lle 30. kesäkuuta 1993, että hänen valituksensa oli kirjattu, ja että komission henkilöstö tutki sitä nyt tavaroiden vapaan liikkuvuuden näkökulmasta. Komissio ilmoitti R:lle 28. syyskuuta 1995, että se oli 15. syyskuuta 1995 lähettänyt Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille virallisen ilmoituksen EY:n perustamissopimuksen 169 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

Komissio ilmoitti R:lle 7. helmikuuta 1996 vastauksesta, jonka Yhdistynyt kuningaskunta oli antanut viralliseen ilmoitukseen, ja kehotti tätä esittämään huomautuksia Yhdistyneen kuningaskunnan mainitsemista seikoista.

Komission lehdistötiedotteessa (IP/96/774) 5. elokuuta 1996 ilmoitettiin, että komissio oli päättänyt lähettää Yhdistyneelle kuningaskunnalle perustellun lausunnon EY:n perustamissopimuksen 169 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

R. sai 22. elokuuta 1996 tietää Yhdistyneen kuningaskunnan kauppaja teollisuusministeriön lehdistötiedotteesta, että lokakuussa 1996 oli määrä järjestää kolmenväliset neuvottelut komission, Yhdistyneen kuningaskunnan ja alaa edustavan yhdistyksen *Confédération des Brasseurs du Marché commun* (CBMC) välillä. Hän kirjoitti 27. elokuuta 1996 komissiolle ja pyysi lupaa saada olla läsnä kokouksessa, mutta komissio ei suostunut hänen pyyntöönsä. Hänet kuitenkin kutsuttiin erilliseen kokoukseen komission yksiköiden kanssa muutamaa päivää myöhemmin.

R. kirjoitti komissiolle 1. marraskuuta 1996 kolmen osapuolen välisistä neuvotteluista ja esitti kysymyksiä, jotka koskivat CBMC:n esittämien tietojen tarkkuutta.

R. otti sittemmin lukuisia kertoja yhteyttä asiasta vastaaviin komission yksiköihin, jotka ilmoittivat hänelle 16. joulukuuta 1996, että perusteltu lausunto oli valmis lähetettäväksi.

Maaliskuussa 1997 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ilmoitti, että se aikoi muuttaa GBP:tä käsittämään myös tietyt pullo-oluet ja että komissio oli tyytyväinen ehdotetun muutoksen ehtoihin eikä enää aikonut antaa perusteltua lausuntoa. R. katsoi, että ehdotettu muutos ei ollut riittävä lopettamaan 30 artiklan rikkomista.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle R. väitti, että:

- (i) koska komissio ei ollut lähettänyt perusteltua lausuntoa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille ilmoitettuaan päätöksestään tehdä niin 5. elokuuta 1996, se oli syyllistynyt hallinnolliseen epäkohtaan,
- (ii) 169 artiklan mukaista menettelyä toteutettiin virheellisesti 5. elokuuta 1996 jälkeen; erityisesti se, että hänet suljettiin lokakuussa 1996 järjestetyistä kolmen osapuolen välisistä neuvotteluista, oli kohtuutonta.

R. pyysi myös oikeusasiamiestä vaatimaan, että komissio ei lopeta 169 artiklan mukaisia menettelyjä ennen tämän tutkimusten päättymistä.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio esitti seuraavaa:

- (i) Perustamissopimuksen 169 artikla antaa komissiolle valtuudet viedä jäsenvaltio yhteisöjen tuomioistuimeen, kun se katsoo jäsenvaltion laiminlyöneen sillä perustamissopimuksen mukaisesti olevan velvollisuuden. Komissiolla on valtuudet harkita, kääntyykö

se tuomioistuimen puoleen, vaikka jäsenvaltio ei noudattaisi perusteltua lausuntoa. Yksityishenkilöillä ja erityisesti valituksen esittäjillä ei ole oikeutta vaatia komissiota omaksumaan tiettyä kantaa.

- (ii) Komissio kannustaa yksityishenkilöitä esittämään kanteluja, jotta sen yksiköt saavat tiedon yhteisön oikeuden rikkomisista. Komissio on katsonut, että valituksen esittäjän olisi saatava tietoa tuloksista ja toimista, joihin se aikoo ryhtyä.
- (iii) GBP salli ainoastaan tynnyrioluen ostamisen, ja tämä oluttyyppi vastaa tyypillistä brittiläistä perinnetuotetta. Komissio piti tätä käytännössä EU:n perustamissopimuksen 30 - 36 artiklan vastaisena syrjintänä. Komissio kuitenkin katsoi, että GBP:n tavoitteet, erityisesti kuluttajien valinnanvaran takaaminen sekä useimmiten pienten ja keski suurten panimoiden tuottamien perinteisten oluiden myynnin mahdollistaminen, saattoivat olla perusteltuja.
- (iv) Lähetettyään muodollisen ilmoituksen ja päätettyään lähettää perustellun lausunnon komissio otti huomioon sen, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset suhtautuivat myönteisesti yhteisön oikeuden mukaisen ratkaisun löytämiseen, ja päätti keskustella vaihtoehdoista näiden kanssa. Asiasta järjestettiin useita tapaamisia, mukaan luettuna komission, Yhdistyneen kuningaskunnan ja CBMC:n edustaman olutteollisuuden välinen kolmen osapuolen kokous.
- (v) Maaliskuun 1997 alussa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ehdottivat GBP:hen muutosta, joka antoi suurten kansallisten panimoiden vuokralaisille mahdollisuuden ostaa yhtä pullo-olutmerkkiä tynnyrioluen lisäksi. Komission mukaan tämä ratkaisu oli tyydyttävä, koska useimmat muissa jäsenvaltioissa tuotetut perinneoluet ovat pullo-oluita. Siten komissio päätti keskeyttää menettelyn ja olla lähettämättä perusteltua lausuntoa. Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentti hyväksyi muutoksen 22. heinäkuuta 1997.
- (vi) R. sai joka vaiheessa tietoja komission toimista. Erityisesti sen jälkeen, kun 5. elokuuta 1996 annettussa lehdistötiedotteessa oli todettu, että komissio aikoi lähettää Yhdistyneelle kuningaskunnalle perustellun lausunnon, hän sai puhelimitse tietää menettelyn vaiheista ja hänet kutsuttiin kolmasti vierailulle komissioon. Vaikka häntä ei kutsuttu 11. lokakuuta 1996 pidettyyn kolmen osapuolen kokoukseen, PO XV otti hänet vastaan kolme päivää myöhemmin ja tiedotti hänelle kokouksessa käsitellyistä seikoista, jotka eivät olleet luottamuksellisia. Hän sai 21. huhtikuuta 1997 kirjeitse tietää, että komissio piti GBP:n ulottamista perinteisiin pullo-oluttyyppeihin tyydyttävänä.

Kantelijan huomautukset

R. totesi huomautuksissaan seuraavaa:

- (i) Se, että komissio ei lähettänyt Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille perusteltua lausuntoa, rikkoi komissiolla EY:n perustamissopimuksen 155 ja 169 artiklan mukaisesti olevia oikeudellisia velvollisuuksia.
- (ii) Se, että komissio oli päättänyt tukea GBP:n muutosta vuonna 1997, ei ratkaissut keskeistä oikeudellista kysymystä siitä, mikä oli tarpeen vuonna 1990, kun laki otettiin ensi kerran käyttöön.
- (iii) Komission päätös oli oikeudellisesti kestävä, ja siinä ei otettu huomioon hänen esittämiään todisteita. Sen "perinteistä" olutta koskevat perustelut olivat tekosyy sille, että se oli neuvotellut 169 artiklan menettelylle poliittisen ratkaisun.

PÄÄTÖS

1 Oikeusasiamiehelle esitetty pyyntö vaatia, että komissio ei lopeta 169 artiklan mukaisia menettelyjä ennen tämän tutkimusten päättymistä

- 1.1 Perustamissopimuksessa tai oikeusasiamiehen ohjesäännössä ei määrätä, että oikeusasiamiehellä olisi lykkäävä vaikutus hallinnollisiin menettelyihin. Kansallisella tasolla normaalisti sovelletun käytännön mukaan oikeusasiamiehelle osoitetulla kantelulla ei ole tällaista vaikutusta.
- 1.2 Tässä tapauksessa ei ollut ilmeisiä erityisiä seikkoja, jotka olisivat antaneet oikeusasiamiehelle perusteet ehdottaa komissiolle, että se ei lopeta kyseistä 169 artiklan mukaista menettelyä, joka vaikutti myös muiden osapuolten etuihin.

2 Perustellun lausunnon jättäminen lähettämättä Yhdistyneelle kuningaskunnalle

- 2.1 EY:n perustamissopimuksen 155 artiklassa määritetään komission tehtävä "perustamissopimuksen vartijana". Perustamissopimuksen vartijana sen tehtävänä on varmistaa, että perustamissopimuksen määräyksiä ja toimielinten sen mukaisesti antamia säädöksiä noudatetaan.
- 2.2 Perustamissopimuksen 169 artiklassa määrätään, että

"Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, komissio antaa asiasta lausunnon perusteluineen varattuaan ensin sille valtiolle, jota asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa.

Jos valtio, jota asia koskee, ei noudata lausuntoa komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi."

- 2.3 Oikeusasiamiehelle on todistein osoitettu, että annettuaan Yhdistyneelle kuningaskunnalle tilaisuuden esittää huomautuksia komissio katsoi GBP:n rikkovan perustamissopimuksen määräyksiä tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta. Se päätti kuitenkin olla lähettämättä perusteltua lausuntoa välittömästi, koska Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat halukkaita löytämään yhteisön oikeuden mukaisen ratkaisun.
- 2.4 Tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan täytäntöönpanomenetely antaa komissiolle valtuudet harkita, mitkä ovat sopivimmat keinot ja määräajat, joiden avulla sopimusrikkomukset saadaan loppumaan.¹
- 2.5 Oikeusasiamiehelle ei ole esitetty todisteita, jotka osoittaisivat, että näitä valtuuksia käytettiin tässä tapauksessa väärin. Erityisesti ei ole todisteita siitä, että komissio olisi aiheettomasti viivytellyt neuvotteluissaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten kanssa elokuun 1996 ja maaliskuun 1997 välisenä aikana. Maaliskuussa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ehdottivat GBP:hen muutosta, jota komissio piti tyydyttävänä ratkaisuna rikkomisen lopettamiseksi.
- 2.6 Kantelija väitti huomautuksissaan myös, että hyväksymällä GBP:n muutokset vuonna 1997 tyydyttävinä komissio ei ratkaissut sitä, mikä oli tarpeen vuonna 1990, kun laki otettiin ensi kerran käyttöön.
- 2.7 Perustamissopimuksen 169 artiklassa määrätään, että perustellun lausunnon on sisällettävä määräaika, jonka kuluessa jäsenvaltion on noudatettava lausuntoa. Komissio voi viedä asian tuomioistuimeen vasta, jos valtio ei noudata sitä asetetussa määräajassa. Siten on selvää, että kun komissio toteutti sillä 169 artiklan mukaisesti olevaa tehtävää ja kun Yhdistynyt kuningaskunta esitti GBP:n tarkistusta vuonna 1997, komission kannalta keskeinen kysymys oli, lopettaisiko ehdotus rikkomisen tyydyttävällä tavalla.

3 Komission tapa käsitellä valitusta

- 3.1 Toimiessaan perustamissopimuksen vartijana komissio on velvollinen noudattamaan hyvän hallintotavan periaatteita. Kun komissio on vastannut oikeusasiamiehen tutkimuksiin "169 artiklan" tapauksissa, se on johdonmukaisesti noudattanut tätä velvollisuutta.
- 3.2 Yksimielisyys vallitsee siitä, että komissio kirjasi GBP:tä koskevan valituksen, siitä että se tiedotti valituksen esittäjälle muodollisen ilmoituksen lähettämisestä, ja siitä, että se antoi tälle tilaisuuden

¹ Komissio vastaan Ranska, asia 7/71, Kok. 1971, s. 1003.

kommentoida Yhdistyneeltä kuningaskunnalta saadun vastauksen asiakysymyksiä. Komissio ilmoitti sitten mielipiteenään, että kyseessä oli rikkominen.

- 3.3 Oikeusasiamiehen käytettävissä olleiden tietojen perusteella on ilmeistä, että kantelija oli myös tietoinen komission myöhemmästä päätöksestä käydä Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten kanssa neuvotteluja mahdollisista tavoista saada rikkominen loppumaan.
- 3.4 Komissio ilmoitti valituksen esittäjälle 21. huhtikuuta 1997 näkemyksestään, jonka mukaan GBP:n ulottaminen perinteisiin pullo-oluttyypeihin ratkaisisi rikkomisen tyydyttävällä tavalla. Molempien osapuolten oikeusasiamiehelle toimittamat todisteet osoittavat, että kantelija tunsi tämän komission johtopäätöksen perustelut ja että hänellä oli tilaisuus esittää lisätodisteita ja vastaväitteitä. Kantelija on ilmeisesti siten käyttänyt hyväkseen niitä menettelymahdollisuuksia, jotka komissio on hyväksynyt sen jälkeen kun oikeusasiamies oli tutkinut omasta aloitteestaan komission hallintomenettelyjä tapauksissa, joissa kansalaiset valittavat kansallisista viranomaisista.¹
- 3.5 Mitä tukee kolmen osapuolen kokoukseen, se että valituksen esittäjä suljettiin pois kokouksesta, jossa oli tarkoitus keskustella valituksen ratkaisusta, saattaisi ensi näkemältä vaikuttaa kohtuuttomalta normaalissa hallintomenettelyssä, jossa valituksen esittäjä on osapuolena. Yhteisön oikeuden mukaisten toimintatapojen valinta on kuitenkin kyseisen jäsenvaltion asia. Yhteisön oikeuden nykytilanteessa ei siten ole oikeudellista perustaa väittää, että oli kohtuutonta sulkea valituksen esittäjä tässä yhteydessä järjestetystä kokouksesta, kun edellytetään, että valituksen esittäjällä oli menettelyn yhteydessä mahdollisuus kommentoida sitä, oliko lopulta valittu ja komission hyväksyttävänä pitämä toimintatapa yhteisön oikeuden mukainen. Kuten edellä 3.4 kohdassa on todettu, näin on ilmeisesti ollut.
- 3.6 Oikeusasiamiehen tutkimuksissa ei siten tullut esiin todisteita siitä, että komissio ei olisi noudattanut hyvän hallintotavan periaatteita päätöksen tässä osassa käsiteltyjen menettelytapaseikkojen suhteen.

4 Kantelijan huomautuksissa esiin tulleet seikat

- 4.1 Komission lausunnosta esittämässään huomautuksissa kantelija väitti, että komission päätös tukea GBP:n muutosta oli oikeudellisesti kestävä ja että siinä ei otettu huomioon hänen esittämäänsä todisteita. Hän myös väitti, että komission "perinteistä" olutta koskevat perustelut olivat tekosyy sille, että se oli neuvotellut 169 artiklan menettelylle poliittisen ratkaisun.

¹ 303/97/PD, päätös 13. lokakuuta 1997.

- 4.2 Alkuperäisessä kantelussa keskityttiin menettelytapakysymyksiin, joita käsiteltiin edellä jaksoissa 2 ja 3. Huomautuksissa ei esitetty perusteita, joiden mukaan oikeusasiamies olisi voinut tutkia näitä uusia väitteitä.
- 4.3 Oikeusasiamies toteaa, että kantelijalla oli mahdollisuus riitauttaa muutetun GBP-lain yhteensopivuus EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan kanssa käynnistämällä oikeuskäsittely Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimissa.

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella oikeusasiamies katsoi, että komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

ELÄKEOIKEUKSIEN SIIRTÄMINEN

Päätös kanteluun 733/97/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Elokuussa 1997 Saksan liittopäivien vetoamusvaliokunta lähetti Euroopan oikeusasiamiehelle L:n jättämän vetoamuksen käsiteltäväksi kanteluna.

L. oli työskennellyt Euroopan komissiossa 16. toukokuuta 1960 lähtien aina eroamiseensa saakka 1. toukokuuta 1970. Sovellettavien henkilöstösääntöjen määräysten mukaisesti hänelle maksettiin eroraha.

Joulukuussa 1994 ja huhtikuussa 1995 L. pyysi komissiolta, että hän saisi maksaa erorahan takaisin ja siirtää eläkeoikeutensa Saksan eläkejärjestelmän piiriin. Kantelija väitti, ettei komissio käsitellyt hänen pyyntöään asianmukaisesti.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi, että henkilöstösääntöjen sovellettavien määräysten mukaan L. ei ollut oikeutettu eläkkeeseen, minkä johdosta hänelle maksettiin eroraha. Lausunnossa todettiin edelleen, että komissio oli 13.6.1996 vastannut kantelijan 23.12.1994 ja 7.4.1995 tekemiin tiedusteluihin seuraavasti:

- Erorahan takaisinmaksu ei toisaalta ole mahdollista (kyseinen mahdollisuus tarjotaan henkilöstösääntöjen liitteen VIII 4 artiklassa vain, jos asianomainen henkilö palaa työskentelemään yhteisön toimielimeen).
- Eläkeoikeuksien siirtoa voidaan toisaalta harkita vain yhä aktiivisesti työskentelevien virkamiesten ja väliaikaisten toimihenkilöiden tapauksessa, tai jos toimielimen palveluksesta lähtevä henkilö kykenee osoittamaan olevansa välittömästi tai tietyn ajan kuluttua oikeutettu eläkkeeseen; tästä ei kuitenkaan ollut kyse kantelijan tapauksessa.

Lausunnossa todettiin myös, että maksamalla erorahan komissio oli täytännyt velvoitteensa kantelijaa kohtaan, sillä hän ei ollut oikeutettu eläkkeeseen; ja että komissio oli vastannut kaikkiin kantelijan kysymyksiin; ja ettei muita toimenpiteitä harkittu.

Kantelija ei esittänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

Oli ilmeistä, että vastatessaan L:n tiedusteluihin komissio esitti riittävät perusteet sille, miksi se ei voinut suostua hänen pyyntöonsä. Oikeusasiamies ei siten havainnut perusteita väitteelle, jonka mukaan komissio olisi menetellyt kantelijan pyynnön suhteen sopimattomalla tavalla.

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten mukaan komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti asian siksi käsittelyn.

PAKETTILOMADIREKTIIVI: KOMISSION VÄITETTIIN KÄSITELLEN VALITUSTA EPÄASIANMUKAISESTI

Päätös kanteluun 1075/97/IJH Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

D. kanteli oikeusasiamiehelle marraskuussa 1997 tavasta, jolla komissio oli käsitellyt valitusta, jonka hän oli esittänyt Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia vastaan elokuussa 1995.

D. oli valittanut komissiolle siitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus oli jättänyt panematta täytäntöön lisämaksuja koskevat säännökset ja laiminlyönyt niiden täytäntöönpanon valvonnan. Lisämaksuja liittyviä säännöksiä sisältyi sekä direktiiviin 90/314/ETY että kansalliseen lainsäädäntöön, jolla direktiivi sisällytettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä.¹ Komissio rekisteröi valituksen numerolla 95/4883.

Helmikuussa 1996 komission PO XXIV ilmoitti valituksen tekijälle, että direktiivi oli asianmukaisesti sisällytetty osaksi kansallista lainsäädäntöä mutta että komissio oli pyytänyt Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta tietoja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja teollisuusministeriön (DTI) julkaisemasta ohjekirjasesta ja että 169 artiklan rikkomismenettely voitaisiin käynnistää, jos Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten vastaus ei olisi tyydyttävä.

PO XXIV ilmoitti valituksen tekijälle 7. lokakuuta 1997, että tämän valitus oli johtanut siihen, että DTI:n ohjekirjasen sanamuotoa oli muutettu ja että komissio oli päättänyt olla viemättä asiaa pitemmälle. Kirjeessä selitettiin myös, että kyseisessä direktiivissä ei vaadittu, että kansallisilla viranomai-

¹ Direktiivi 90/314/ETY matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista, EYVL L 158, 1990, s. 61; The Package Travel, Package Holidays and Package Tours Regulations 1992, SI 1992 3288.

silla olisi oltava valtuudet käsitellä yhteisön lainsäädäntöä täytäntöönpanovien kansallisten säännösten mahdollisia rikkomuksia mutta että ehdotusta tällaiset valtuudet sisältäväksi direktiiviksi käsiteltiin parhaillaan.

D esitti kantelussaan oikeusasiamiehelle kolme väitettä:

- (i) Komissio käsitteli valitusta liian pitkään.
- (ii) Komission 7. lokakuuta 1997 päivätty kirje sisälsi asiaankuulumatonta tietoa.
- (iii) Komissio ei ollut käsitellyt valituksessa esitettyjä kysymyksiä asianmukaisesti, ja hyväksymällä DTI:n ohjekirjasen korjatun sanamuodon komissio oli hiljaisesti hyväksynyt sen, että Yhdistynyt kuningaskunta laiminlöi direktiivin 90/314 asianmukaisen ja tehokkaan täytäntöönpanon.

Kolmannen väitteen osalta kantelija viittasi siihen, että ohjekirjasessa jätetään pois avainsanoja, jotka sisältyvät sekä direktiiviin että asetuksiin, joilla direktiivi sisällytettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä. Ensinnäkin säännöksissä säädetään, että lisämaksu voidaan määrätä vain jos "*sopimuksessa mainitaan täsmällisesti, miten hinnanmuutos pitää laskea*", kun taas ohjekirjasessa jätetään pois mm. sana "*täsmällisesti*" ja "*pitää*". Kantelijan mukaan pakettimatkojen järjestäjät eivät käytännössä selittäneet sopimuksissaan, millä menetelmällä lisämaksut lasketaan. Toiseksi säännöksissä säädetään, että lisämaksuja voidaan määrätä vain tietyistä seikoista, esimerkiksi "*tietyistä palveluista perittävät maksut kuten lentokenttäverot ja satamien matkustajamaksut*". Ohjekirjasessa kuitenkin mainitaan vain "*maksut palveluista*", ja käytännössä pakettimatkojen järjestäjät usein lisäävät hallintokuluja ja provisioita, joita niillä ei ole oikeutta veloittaa. Kantelijan mukaan tällä mitätöidään kuluttajansuojelu, johon direktiivillä pyritään.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi seuraavaa:

Kantelija oli valittanut komissiolle sekä ohjekirjasen tekstistä että siitä, että ei ollut olemassa täytäntöönpanon valvontamekanismia tapauksessa, jossa pakettimatkasopimuksessa ei ole "*mainittu täsmällisesti, miten hinnanmuutos lasketaan*". Komissio ilmoitti Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille valituksesta 6. joulukuuta 1995. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ilmoittivat kantanaan 7. maaliskuuta 1996 päivättyllä kirjeellä, että ohjekirjanen ei ollut harhaanjohtava. PO XXIV:n virkamiesten kanssa 26. heinäkuuta 1996 järjestetyssä tapaamisessa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset osoittivat kuitenkin olevansa valmiita muuttamaan kirjasen tekstiä. Saatuaan uuden tekstin 10. lokakuuta 1996, komissio päätti lopettaa asian käsittelyn 19. maaliskuuta 1997, koska se katsoi, että Yhdistynyt kuningaskunta ei rikkonut yhteisön oikeutta. Valituksen esittäjälle ilmoitettiin tästä päätöksestä ja sen

perusteista 7. lokakuuta 1997 päivätyllä kirjeellä. Kirje sisälsi myös selkeitä ja yksityiskohtaisia tietoja kysymyksistä, joita valituksen tekijä oli esittänyt täytäntöönpanon valvonnan osalta.

Komission lausunnossa pahoiteltiin myös viivettä asian käsittelyn päättämisestä 19. maaliskuuta 1997 siihen, että päätöksestä annettiin tietoa valituksen esittäjälle 7. lokakuuta 1997.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija arvosteli edelleen sitä, että käsittely oli viivästynyt, että komission oli esittänyt turhia tietoja ja hyväksynyt direktiivin tarkoituksen vääristämisen. Hän toisti näkemyksensä, että komissio oli jättänyt huomiotta hänen keskeisimmän väitteensä direktiivin täsmällisen sanamuodon tärkeydestä. Tässä suhteessa hän ei pitänyt DTI:n ohjekirjasen tarkistettua sanamuotoa alkuperäistä parempana.

PÄÄTÖS

1 Alustavia huomautuksia komission tavasta käsitellä valituksia tapauksissa, joissa jäsenvaltion väitetään rikkoneen yhteisön oikeutta

- 1.1 Komissio lopetti tämän asian käsittelyn maaliskuussa 1997. Huhtikuussa 1997 oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan tutkimuksen, joka koski mahdollisuuksia parantaa komission hallintomenettelyjä, joilla käsitellään valituksia tapauksissa, joissa jäsenvaltion väitetään rikkoneen yhteisön oikeutta.¹ Tämän tutkimuksen yhteydessä komissio ilmoitti antaneensa sisäiset menettelysäännöt, joiden mukaan päätös asian käsittelyn lopettamisesta ilman toimenpiteitä tai päätös virallisten rikkomismenettelyjen käynnistämisestä on tehtävä jokaisen valituksen kohdalla korkeintaan vuoden kuluessa valituksen rekisteröintipäivästä lukuun ottamatta erityistapauksia, jotka on perusteltava.
- 1.2 Lisäksi komissio sitoutui siihen, että lukuun ottamatta tapauksia, joissa valitus on ilmeisen perusteeton, sekä tapauksia, joissa valituksen tekijästä ei sittemmin kuulla, komissio varmistaa, että valituksen tekijä saa tiedon sen aikomuksesta lopettaa asian käsittely. Niinpä tämänkaltaisissa tapauksissa, joissa komissio toteaa, että yhteisön oikeutta ei ole rikottu, valituksen tekijöillä olisi oltava mahdollisuus esittää näkemyksensä komission kannasta ja arvostelunsa, ennen kuin komissio tekee lopullisen päätöksen siitä, että rikkomista ei ole tapahtunut.

2 Väite käsittelyn liian pitkästä kestosta

- 2.1 Tässä tapauksessa kesti yli kaksi vuotta valituksen rekisteröinnistä siihen, kun komissio päätti lopettaa asian käsittelyn. Lausunnossaan komissio pahoitteli sitä, että kesti vielä lähes seit-

¹ 303/97/PD, käsitelty Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1997 s. 270 - 274; katso komission 15. vuosittainen kertomus yhteisön oikeuden täytäntöönpanon valvonnasta (1997), johdanto, s. III - IV (KOM(98)0317/lop.).

semän kuukautta ennen kuin päätöksestä ilmoitettiin valituksen tekijälle.

- 2.2 Komission kohdassa 1.1 mainitun sisäisen määräyksen ja kohdassa 1.2 mainitun sitoumuksen olisi estettävä tarpeettomat viivytykset käsiteltäessä myöhempiä valituksia. Komissio on siten jo ryhtynyt toimiin varmistaakseen, että myöhempiä tapauksia käsitellään noin puolessa siitä ajasta, jonka tämän tapauksen käsittely kesti. Tämän sitoumuksen ja edellä 2.1 kohdassa mainitun komission anteesipyyntönsä johdosta oikeusasiamiehellä ei ole aihetta lisätoimiin.

3 Väite, että komission 7. lokakuuta 1997 päivämä kirje sisälsi turhaa tietoa

- 3.1 Kirjeessään 7. lokakuuta 1997 komissio ilmoitti kantelijalle näkemyksestään, että DTI:n ohjekirjaseen tarkistettu teksti selvensi asiaa riittävästi ja että komissio oli päättänyt olla viemättä asiaa pitemmälle. Kuten edellä 1.2 kohdassa todettiin, valituksen esittäjillä olisi tulevaisuudessa oltava mahdollisuus esittää näkemyksiään komission kannasta ja arvostelua ennen kuin tehdään lopullinen päätös asian käsittelyn lopettamisesta.
- 3.2 Kantelun mukaan komissio sisällytti kirjeeseensä turhaa aineistoa: erityisesti lisäselvitykset, joiden mukaan direktiivin 90/314 täytäntöönpanon valvontaa koskevia määräyksiä ei ollut, sekä tieto ehdotuksesta uudeksi direktiiviksi, joka sisältäisi tällaiset valtuudet.
- 3.3 Valituksessaan komissiolle 15. elokuuta 1996 kantelija otti esiin erityisesti kysymyksen siitä, että ei ollut olemassa keinoja valvoa direktiivin täytäntöönpanoa. Oikeusasiamies katsoi siksi, että komissio oli oikeassa käsitellessään tätä asiaa kirjeessään valituksen tekijälle. Ei myöskään vaikuta aiheettomalta, että komissio antoi vapaaehtoisesti myös tietoa täytäntöönpanon valvontaan liittyvistä lainsäädäntöehdotuksista.
- 3.4 Kantelun tämän näkökohdan osalta hallinnollista epäkohtaa ei siten tullut ilmi.

4 Väite, että komissio ei ollut käsitellyt valituksessa esitettyjä kysymyksiä asianmukaisesti ja että se hyväksymällä DTI:n ohjekirjaseen korjatun sanamuodon oli hiljaisesti hyväksynyt sen, että Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus laiminlöi direktiivin 90/314 asianmukaisen ja tehokkaan täytäntöönpanon

- 4.1 Kantelijan pääväite tässä kohdassa koski sitä, että DTI:n ohjekirjaseen ei tarkkaan toisteta direktiivin ja sen täytäntöönpanoasetusten sanamuotoa. Hän väitti, että tämän seurauksena pakettimatkojen järjestäjät säännöllisesti sisällyttivät sopimuksiinsa määräyksiä, jotka eivät direktiivin ja täytäntöönpanoasetusten mukaan olleet päteviä, mikä tekee tyhjäksi kuluttajansuoja, jota

direktiivillä pyritään tarjoamaan. Kantelijan mukaan komissio ei ollut käsitellyt valitusta tyydyttävällä tavalla ja hyväksyessään DTI:n ohjekirjasen tarkistetun sanamuodon se oli hiljaisesti hyväksynyt, että Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus laiminlöi direktiivin 90/314 asianmukaisen ja tehokkaan täytäntöönpanon.

- 4.2 Lausunnossaan komissio viittasi kirjeeseensä valituksen tekijälle 21. tammikuuta 1998, joka oli vastaus valituksen tekijän kirjeeseen 25. marraskuuta 1997. Tässä kirjeessään valituksen tekijä selitti, miksi hän piti ohjekirjasen tarkistetun sanamuodon hyväksymistä mahdottomana. Komissio totesi vastauksessaan, että jäsenvaltiot olivat vain velvollisia saattamaan direktiivin 90/134 osaksi kansallista lainsäädäntöä ja panemaan sen täytäntöön, ja että ne eivät olleet velvollisia julkaisemaan ja levittämään tietoja toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty direktiivin noudattamiseksi. Siten ohjekirjasen voitiin katsoa rikkovan direktiiviä vain, jos se vakavasti vaaransi sen tavoitteen, mikä ei tässä tapauksessa pitänyt paikkaansa. Komission vastauksessa tuotiin esiin myös näkemys, että täytäntöönpanon valvontaa koskevat määräykset eivät vaikuta tarpeellisilta, koska jos pakettimatkasopimuksessa ei täsmällisesti ilmoiteta, miten tarkistettu hinta on laskettava, seuraamuksena on yksinkertaisesti se, että järjestäjällä ei ole oikeutta mihinkään lisämaksuun, mikä on täysin direktiivin 4 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaista.
- 4.3 Komissio on siten vastannut kantelijan esittämiin väitteisiin. Se on tehnyt selväksi, mitä se pitää jäsenvaltion laillisina velvollisuuksina ja miksi se katsoo, että jäsenvaltio ei ole rikkonut yhteisön oikeutta. Oikeusasiamiehellä ei siten ole todisteita, jotka viittaisivat siihen, että komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa sen arvioidessa näitä seikkoja.
- 4.4 Kantelijan ja komission välinen kirjeenvaihto (johon viitataan edellä 4.2 kohdassa) käytiin sen jälkeen, kun komissio oli jo lopettanut valituksen käsittelyn. Kuten edellä 1.2 kohdassa todettiin, tulevaisuudessa valituksen tekijöillä olisi oltava mahdollisuus esittää komission kantaa koskevia näkemyksiä ja arvostelua ennen kuin komissio tekee lopullisen päätöksen siitä, että rikkomista ei ole tapahtunut.
- 4.5 Edellä esitetyn valossa kantelun tässä kohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

PALVELUKSEENOTTOMENETTELYT: PÄÄTÖS NIMITTÄÄ TOINEN HAKIJA

Päätös kanteluun 1116/97/BB Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

K. kanteli oikeusasiamiehelle marraskuussa 1997 valintamenettelystä KOM/R/A/183 ja valintalautakunnan päätöksestä nimittää toinen hakija tehtävään, vaikka K. oli merkitty varallaololuetteloon.

Kantelija oli osallistunut valintamenettelyyn KOM/R/A/183. Komissio ilmoitti hänelle 3. maaliskuuta 1997, että hänet oli merkitty varallaololuetteloon, joka oli voimassa 31. joulukuuta 1997 asti. Kantelussaan K. väitti, että paikka oli käytännössä luotu H:lle, vaikka tämä ei kantelijan mukaan täyttänyt avointa virkaa koskevassa ilmoituksessa asetettuja vaatimuksia. H:lla ei ollut 15 vuoden työkokemusta alalta eikä hän ollut pätevin hakija.

Kantelija väitti lähettäneensä komissiolle 15. elokuuta 1997 telekopion, jossa hän tiedusteli paikan täyttämistä. Hän väitti lisäksi, että ilmoituksessa vaadittiin Suomen kansalaisuutta, jotta voitiin sulkea pois mahdolliset hakijat muista jäsenvaltioista. Siten kenelläkään muulla kuin H:lla ei ollut todellisia mahdollisuuksia tulla otetuksi palvelukseen. Lisäksi kantelija väitti, että hänelle ei ollut ilmoitettu valintamenettelyn KOM/R/A/183 mukaisesti tehdystä nimityksestä.

TUTKIMUS**Komission lausunto**

Kantelu toimitettiin komissiolle. Komission lausunnosta voidaan esittää seuraava yhteenveto:

Valintamenettely:

Valintamenettely KOM/R/A/183, jonka tavoitteena oli laatia varallaololuettelo Pettenissä sijaitsevan yhteisen tutkimuskeskuksen yksikön päällikön tehtävää varten, oli täysin avoin, objektiivinen ja oikeudenmukainen.

Valintalautakunta laati varallaololuettelon käyttäen sillä olevaa harkintavaltaa. Tämän luettelon pohjalta nimittävän viranomaisen oli harkintavaltansa käyttäen valittava hakijat, jotka täyttivät ilmoituksessa asetetut ehdot.

Ilmoitukseen vastasi viisi hakijaa. Tutkittuaan hakijoiden paperit valintalautakunta totesi, että kaksi hakijaa ei täyttänyt ilmoituksessa asetettuja vaatimuksia. Kolme hakijaa kutsuttiin haastatteluun, ja lautakunta päätti yksimielisesti ehdottaa H:ta ja K:ta varallaololuetteloon.

Valintalautakunta tapasi 9. huhtikuuta 1997 Isprassa tarkastellakseen kahta hakemusta. Valintalautakunta ilmoitti, että molemmat hakijat olivat tehtävään sopivia, ja korosti, että H. oli pätevämpi teollisuuden tutki-

mushankkeiden markkinoinnin ja johtamisen alalla. Tämä vaatimus sisältyi avointa virkaa koskevaan ilmoitukseen.

Nimittävä viranomainen nimitti harkintavaltansa puitteissa tehtävään H:n. Sillä oli oikeus tehdä valinta kahden hakijan välillä.

Valintalautakunta totesi, että kaikki haastatteluun kutsutut hakijat täyttivät avointa virkaa koskevassa ilmoituksessa asetetut muodolliset vaatimukset. Vastoin kantelijan väitettä H. täytti 15 vuoden työkokemusta koskevan vaatimuksen.

Vaatimus Suomen kansalaisuudesta ei todistanut, että paikka olisi luotu H:ta varten. Neuvoston asetuksessa 626/95 säädetään erityistoimenpiteistä, joilla avoimia kilpailuja voidaan järjestää 31. joulukuuta 1999 asti, jotta kolmen uuden jäsenvaltion kansalaisia voidaan ottaa palvelukseen.

Valintalautakunnan sihteeri väitti, että se ei ollut tietoinen kantelijan telekopiosta 15. elokuuta 1997.

Komissio pahoitteli, että kantelija ei ollut saanut tietoa toisen hakijan nimittämisestä tehtävään, ja ilmoitti, että se aikoo ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että tämä ei tulevaisuudessa toistu.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Valintamenettelystä hän totesi, että ei ollut perusteita väittää, että H. oli pätevämpi teollisuuden tutkimushankkeiden markkinoinnin ja johtamisen alalla.

Mitä tuli muodollisiin vaatimuksiin, kantelija väitti, että H:lla ei ole 15 vuoden työkokemusta kaikilta vaaduilta aloilta, toisin kuin kantelijalla.

Kantelija ei asettanut kyseenalaiseksi politiikkaa, että palvelukseen otetaan kolmen uuden jäsenvaltion kansalaisia, mutta hän väitti tuntevansa monia Euroopan kansalaisia, jotka olivat kyseiseen tehtävään pätevämpiä kuin valituksi tullut hakija.

Kantelija pitäytyi myös väitteessään, jonka mukaan hän oli lähettänyt komissiolle faksin mutta ei ollut koskaan saanut tietoja valinnan tuloksista.

PÄÄTÖS

1 Valintamenettely KOM/R/A/183 ja sen muodolliset vaatimukset

- 1.1 Henkilöstösääntöjen 29 artiklan 2 kohdassa määrätään, että nimittävä viranomainen voi noudattaa muuta palvelukseenottomenettelyä kuin kilpailumenettelyä, kun kyseessä ovat erityispätevyyttä vaativat tehtävät.
- 1.2 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on nimittävän viranomaisen tehtävä arvioida, täyttääkö hakija avointa virkaa koskevassa ilmoituksessa asetetut vaatimukset.

Tämä arviointi voidaan asettaa kyseenalaiseksi vain jos kyseessä on ilmeinen virhe.

- 1.3 Mitä tulee valintamenettelyyn KOM/R/A/183 ja sen muodollisiin vaatimuksiin, oikeusasiamiehen tutkimukset osoittivat, että valintalautakunta oli toiminut avointa virkaa koskevan ilmoituksen mukaisesti.
- 1.4 Oikeusasiamies ei siten todennut hallinnollista epäkohtaa valintamenettelyssä ja valintalautakunnan soveltamissa muodollisissa vaatimuksissa.

2 Kansallisuusvaatimus

Valintalautakunnalla oli oikeus asettaa kansallisuusvaatimus neuvoston asetuksen 626/95 mukaisesti, eikä näyttänyt olevan todisteita tukemaan väitettä, että tätä mahdollisuutta oli käytetty väärin tietyn hakijan suosi-
miseksi. Oikeusasiamiehen tutkimuksessa ei siten tullut esiin hallinnollista epäkohtaa tässä kohdassa.

3 Väite, että hakijan telekopio oli kadonnut

- 3.1 Oikeusasiamies korosti, että hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että tiedusteluihin vastataan ilman aiheettomia viivytyksiä.
- 3.2 Kantelija väitti lähettäneensä telekopion Euroopan komission tutkimuksen alan valintalautakuntien sihteeristöön 15. elokuuta 1997. Tässä kirjeessä hän pyysi tietoja kyseisen paikan täyttämisestä. Komissio selitti ensimmäisessä lausunnossaan, että se ei ollut löytänyt 15. elokuuta 1997 päivättyä faksia. Huomautuksissaan kantelija pitäytyi väitteessään.
- 3.3 Oikeusasiamies katsoi, että ei ole olemassa todisteita, jotka osoittaisivat vääräksi komission väitteen, että se ei ollut saanut faksia. Siten oikeusasiamiehen tutkimuksissa ei tullut kantelun tässä kohdassa esiin hallinnollista epäkohtaa.

4 Tiedon puute paikan täyttämisestä

- 4.1 Oikeusasiamies totesi, että hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että valintamenettelyyn osallistunut hakija saa tiedon paikan täyttämisestä. Hän pani myös merkille komissio pahoittelut siitä, että kantelijalle ei ilmoitettu toisen hakijan nimityksestä tehtävään, sekä sen, että komissio aikoi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin varmistukseksi, että tällainen ei tulevaisuudessa toistu.
- 4.2 Näiden tulosten valossa ja kun otetaan huomioon komission pahoittelut siitä, että se ei ilmoittanut kantelijalle tuloksista, sekä se, että komissio aikoi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin varmistukseksi, että tällaista virhettä ei tapahdu tulevaisuudessa, oikeusasiamiehen tutkimuksissa ei todettu hallinnollista epäkohtaa.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritettujen Euroopan oikeusasiamiehen tutkimusten mukaan Euroopan komissio ei ollut syyllistynyt hallinnolliseen epäkohtaan. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

SYRJINNÄN ESTÄMINEN JULKISEN ALAN TYÖPAIKAN HAUSSA

Päätös kanteluun 272/98/VK Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

P. kanteli oikeusasiamiehelle maaliskuussa 1997 komissiota vastaan. Hän väitti, että komissio oli jättänyt varmistamatta, että Italian viranomaiset eivät syrjineet muiden maiden kuin Italian kansalaisia, jotka hakivat työtä opettajina Etelä-Tirolissa, ja että komissio oli jättänyt vastaamatta hänelle asiassa.

Vuoden 1996 alussa kantelija, joka oli Itävallan kansalainen, oli pyytänyt komission Itävallan edustuston Euro-Jus-virkamieheltä neuvoja asiassa, joka koski julkisen alan työpaikan saantiin liittyvää syrjintää Etelä-Tirolin alueella Pohjois-Italiassa. Annettujen tietojen perusteella oli ilmeistä, että työpaikan saanti edellytti, että hakijan äidinkieli on saksa, mutta että monimutkaisen pistejärjestelmän vuoksi muilla kuin italialaisilla hakijoilla ei ollut yhtäläisiä mahdollisuuksia saada paikkoja.

Euro-Jus-virkamies tutki asian ja ilmoitti valituksen tekijälle, että hänen pyyntönsä oli välitetty komission oikeudelliselle yksikölle lisätutkimuksia varten ja että valituksen tekijä saisi vastauksen komission yksiköiltä Brysselistä. Valituksen tekijä ei kuitenkaan saanut vastausta ja kanteli oikeusasiamiehelle.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi, että koska sen yksiköt saivat runsaasti valituksia, jotka koskivat pääsyä jäsenvaltioiden julkisen alan työpaikkoihin, valituksen tekijän kirjeeseen ei ollut vastattu ajoissa. Komissio pahoitteli tätä viivytystä. Valituksen tekijälle lähetettiin yksityiskohtainen kirje 27. kesäkuuta 1997.

Lisäksi komissio totesi, että se oli täysin tietoinen erityisongelmista, jotka liittyivät työpaikkojen saantiin Bolzanon provinssissa Etelä-Tirolissa. Komissio oli ottanut aiheen johdosta virallisesti yhteyttä Italian viranomaisiin 30. elokuuta 1996. Vastauksessaan Italia ilmoitti komissiolle, että Bolzanon viranomaiset olivat sitoutuneet poistamaan kaikki esteet, jotka estivät EU:n kansalaisten pääsyn julkisen alan työpaikkoihin.

Lisäksi komissio lupautui saattamaan kantelijan erityistapauksen Italian viranomaisten tietoon ja muistuttamaan näitä näiden sitoumuksesta.

PÄÄTÖS

EY:n perustamissopimus antaa Euroopan oikeusasiamiehelle valtuudet tutkia ainoastaan yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmenneitä hallinnollisia epäkohtia. Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä nimenomaisesti määrätään, että minkään muun viranomaisen tai henkilön toiminta ei saa olla oikeusasiamiehelle osoitettavan kantelun aiheena. Oikeusasiamiehen tätä kantelua koskevat tutkimukset kohdistuivat siten siihen, oliko Euroopan komission toiminnassa ilmennyt hallinnollinen epäkohta.

- 1 Vastauksen antamisen laiminlyönnin osalta oli ilmeistä, että komissio oli lähettänyt valituksen tekijälle yksityiskohtaisen kirjeen 27. kesäkuuta 1997. Komissio myönsi, että valituksen tekijän kirjeeseen olisi pitänyt vastata aikaisemmin, ja se pahoitteli viivytystä. Kantelun tämä näkökohta oli siten ilmeisesti ratkaistu.
- 2 Mitä tuli vaatimuksiin, jotka koskivat pääsyä julkisen alan työpaikkoihin Bolzanon provinssissa, komissio oli ilmeisen tietoinen kysymyksestä, ja se oli ottanut yhteyttä kyseisiin kansallisiin viranomaisiin. Italian viranomaiset vastasivat komissiolle ja ilmoittivat muodollisesti sitoutuvansa poistamaan kaikki esteet, jotka estivät EU-kansalaisia saamasta julkisen alan työpaikkoja. Lisäksi komissio lupautui saattamaan kantelijan yksittäistapauksen näiden tietoon. Oli siten ilmeistä, että komissio oli aktiivisesti toteuttanut toimenpiteitä parantaakseen vallitsevaa tilannetta julkisen alan työpaikkoihin pääsyn kannalta yleisesti ja myös erityisesti saattamalla kantelijan tapauksen suoraan kyseisten viranomaisten tietoon.

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta komissio ei näyttänyt syyllistyneen hallinnolliseen epäkohtaan. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.1.4 EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLISTEN JULKAISUJEN TOIMISTO

OPOCE: JAKELUJÄRJESTELMÄ JA HINNOITTELUPOLITIikka

Päätös kanteluun 1077/4.12.96/WG/D/VK/OV Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistoa vastaan

KANTELU

G. kanteli oikeusasiamiehelle marraskuussa 1996 Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimiston (OPOCE) jakelujärjestelmästä.

Kantelija on Saksassa toimiva EY-asiakirjojen välittäjä ja saa aineistoa OPOCElta Saksan keskusvälitysliikkeen (Bundesanzeiger) kautta. Hänen keskeinen väitteensä oli, että verrattuna entiseen tilanteeseen, jossa kansalaiset pystyivät tilaamaan EU-aineistoa suoraan OPOCElta, nykyinen jakelujärjestelmä, jossa hän voi tehdä tilauksia vain Bundesanzeigerin

kautta, ei toimi tehokkaasti. Hän väitti erityisesti, että asiakirjoja ei joskus ollut saatavilla ja että myös hinnat olivat liian korkeat. Hän arvosteli myös sitä, että asiakirjat olivat saatavilla Internetissä, joka ei ollut kaikkien kansalaisten käytettävissä.

TUTKIMUS

OPOCEn lausunto

Kantelija lähetti oikeusasiamiehelle osoitetun kantelunsa OPOCelle. OPOCE välitti kantelun oikeusasiamiehelle yhdessä siitä antamansa lausunnon kanssa.

Lausunnossaan OPOCE totesi, että julkaisut ja asiakirjat oli välttämättä toimitettava kansallisten jakelijoiden verkoston kautta, koska OPOCE ei itse missään tapauksessa pystynyt käsittelemään kaikkia tilauksia. Järjestelmän oli myös tarkoitus olla lähempänä kansalaisia. OPOCE korosti myös sitä, että koska julkaisujen määrä oli suuri (tällä hetkellä 15 000 nimikettä ja 700 uutta julkaisua joka vuosi), oli mahdotonta, että kaikki nimikkeet olisivat saatavilla joka hetki kansallisissa myyntipisteissä. Siten oli ymmärrettävää, että joitakin julkaisuja, joita kantelija halusi tilata, ei ollut saatavilla. OPOCE kuitenkin korosti, että se pyrki jatkuvasti nopeaan asiakaspalveluun.

OPOCE totesi, että KOM-asiakirjojen kaltaisten asiakirjojen hinnat vaihtelevat maasta toiseen, koska eri jäsenvaltioissa on erilaiset elinkustannukset ja koska kansalliset virastot toimivat eri tavoin. Asiakirjojen myynnistä tai jakamisesta ilmaiseksi OPOCE lisäsi, että toimielimet ja useimmat jäsenvaltiot olivat tällä hetkellä myynnin kannalla. Se totesi myös, että se ottaisi pian käyttöön EUDORIin keskitetyn "asiakirjojen toimituspalvelun", joka käsittää *Virallisen lehden*, KOM-asiakirjat ja muita koannelmia. Tällöin kansalaisilta tulleen perimään samat palvelumaksut kaikissa jäsenvaltioissa.

Internetistä OPOCE totesi, että sen käyttö oli rinnastettavissa muihin tapoihin tutustua asiakirjoihin, eikä se korvannut niitä.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija arvosteli yhä sitä, että tiettyjä Euroopan yhteisöön liittyviä tietoja oli vaikea saada, sekä sitä, että nykyinen toimitusjärjestelmä ei ollut lähellä kansalaisia. Kantelija arvosteli lisäksi sitä, että tietoja myytiin voitolla. Hänen mukaansa Euroopan yhteisöjen toimielimet toimivat kaupallisina organisaatioina myydessään tietoaan, mikä oli vastoin julkisen toimielimien filosofiaa.

PÄÄTÖS

1 Toimitusjärjestelmää ja tiettyjen asiakirjojen saantivaikeuksia koskevat väitteet

OPOCE puolusti järjestelmää, jossa jakelu tapahtuu asiakirjat toimittavien kansallisten virastojen kautta sillä, että hajauttaminen oli tarpeen,

koska OPOCE ei voinut yksin käsitellä kaikkia pyyntöjä. Se korosti myös sitä, että se pyrki jatkuvasti nopeaan asiakaspalveluun. Se myönsi kuitenkin, että oli mahdotonta, että kaikki asiakirjat olisivat joka hetki saatavilla kaikissa kansallisissa virastoissa, koska julkaisuja oli paljon. Oikeusasiamies katsoi, että OPOCEN julkaisujen määrä oli pätevä syy sille, että joitakin nimikkeitä ei ollut väliaikaisesti saatavissa. Siksi sitä, että joitakin kantelijan pyytämiä asiakirjoja ei ollut välittömästi saatavilla Saksassa, ei voitu pitää hallinnollisena epäkohtana.

2 Asiakirjojen hintaa ja OPOCEN myyntikäytäntöä koskevat väitteet

2.1 Kantelija arvosteli asiakirjojen hintoja ja sitä, että OPOCE myy asiakirjoja sen sijaan, että se jakaisi niitä ilmaiseksi. OPOCE totesi, että toimielinten tämänhetkisen politiikan mukaan asiakirjoja myydään, eikä jaeta ilmaiseksi. Oikeusasiamies totesi OPOCEN olevan tietoinen siitä, että hinnat vaihtelivat jäsenvaltiosta toiseen erilaisten elinkustannusten vuoksi, ja että se ottaisi pian käyttöön "asiakirjojen toimituspalvelun", joka takaa samat hinnat kaikille kansalaisille.

2.2 Kun otetaan huomioon, että tavoitteena on kattaa asiakirjojen tuotanto- ja jakelukustannukset, OPOCEN hinnoittelupolitiikan perusteet eivät vaikuttaneet mielivaltaisilta tai kohtuuttomilta. Siten sitä ei voitu pitää hallinnollisena epäkohtana.

Näiden tulosten valossa OPOCEN toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

(Katso myös päätös kanteluun 269/97/PD Euroopan komissiota vastaan.)

3.2 ASIAN KÄSITTELY LOPETETTIIN MUISTA SYISTÄ

3.2.1 EUROOPAN PARLAMENTTI

EUROOPAN PARLAMENTIN KULUKORVAUSJÄRJESTELMÄ

Päätös yhdistettyihin kanteluihin 971/24.10.96/UK/PD, 1039/22.11.96/SW/PD, 1111/31.12.96/DK/PD ja 48/97/PD Euroopan parlamenttia vastaan

KANTELUT

Lokakuun 1996 ja tammikuun 1997 välisenä aikana oikeusasiamies sai neljä kantelua, jotka koskivat kulujen korvausjärjestelmää, jota Euroopan parlamentti soveltaa jäseniinsä. Helmikuussa 1997 oikeusasiamies ilmoitti kantelijoille, että heidän kantelunsa käsiteltäisiin yhdessä ja että tutkimus ei koskisi Euroopan parlamentin yksittäisiä jäseniä, koska Euroopan oikeusasiamiehen toimivalta rajoittuu yhteisön toimielimiin ja laitoksiin.

Kantelujen taustalla olivat tiedotusvälineissä julkaistut tiedot parlamentin kulukorvausjärjestelmästä. Näiden tietojen mukaan julkisia varoja käytettiin sääntöjen vastaisesti.

Tätä taustaa vasten kantelijat esittivät kaksi keskeistä väitettä, jotka liittyivät läheisesti toisiinsa. Ensiksi he esittivät väitteen, että parlamentin korvausjärjestelmä oli laiton ja vastoin moitteettoman varainhoidon periaatteita. Yksityiskohtaisemmin he väittivät, että parlamentin luoman järjestelmän tarkoituksena oli kiertää määräyksiä, jotka koskevat parlamentin jäsenten palkkaa. Kantelijoiden mukaan Euroopan yhteisöjen erioikeuksia ja vapauksia koskevan pöytäkirjan 21 ja 22 artiklasta ja sitä seuraavasta neuvoston asetuksesta aiheutuu käänteisesti, että parlamentin jäsenten ei pidä saada palkkaa yhteisöltä: jäsenten on tarkoitus saada palkkaa jäsenvaltiolta, josta heidät on valittu. Edelleen kantelijoita siteeraten, koska tämä korvausjärjestelmä tuntui riittämättömältä, parlamentti oli luonut runsaskätisen korvausjärjestelmän. Se toimi piilopalkkana, koska säännöissä ei asetettu korvausten maksamisen edellytykseksi niitä tukvien asiakirjojen esittämistä.

Toinen väite koski sitä, että nykyisiä määräyksiä ei pantu asianmukaisesti täytäntöön. Täten parlamentin jäsenet saivat korvauksia ilman, että heitä pyydettiin perustelemaan töitä tai kuluja, jotka korvauksen oli määrä kattaa.

TUTKIMUS

Parlamentin lausunto

Kantelu toimitettiin Euroopan parlamentille. Lausunnossaan parlamentti totesi, että parlamentin puhemiehistö oli tehnyt 10. heinäkuuta 1997 seuraavat päätökset:

"- päätti äänestyksen jälkeen luoda matka-asiakirjojen esittämiseen perustuvan järjestelmän, jossa matkakulujen maksamista valvotaan jatkuvasti ja joka kattaa erottelematta kaikki liikennevälineet ja kaikki jäsenet; tämän järjestelmän toimintaa koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen luomisesta vastaisivat kvestorit, jotka esittäisivät ne puhemiehistön hyväksyttäväksi;

- päätti Brysselin päivärahaoikeuden osalta tästä lähtien vaatia kirjoitautumista yhteen keskusrekisteriin;

- hyväksyi Strasbourgin täysistuntojen päivärahojen osalta periaatteen, jonka mukaan oikeus näihin korvauksiin liittyi osallistumiseen nimenhuutoäänestyksiin; kvestorit esittäisivät puhemiehistölle ehdotuksen yksityiskohtaisista säännöistä;

- päätti periaatteessa tarkistaa kaikkia kilometrikorvauksen laskemismenetelmän osa-alueita, mukaan luettuna kolmannen vyöhykkeen mahdollinen käyttöönotto, kvestorien puhemiehistölle esittämän ehdotuksen pohjalta."

Lisäksi parlamentti totesi, että puhemiehistö oli 15. syyskuuta 1997 antanut seuraavan täytäntöönpanomääräyksen:

"Niiden jäsenten osalta, jotka ovat matkustaneet ainakin osan matkasta julkisella kulkuneuvolla, lentomatkoista esitettävä asiakirja on maihinousukortti. Jos maihinousukorttia ei ole annettu, esitettävä asiakirja

on lentolippu tai sen kopio. Junamatkojen kohdalla esitettävä asiakirja on junalippu, tai jos sitä edelleen tarvitaan uuteen matkaan, kassan oikeaksi todistama junalipun kopio.

Yksityisautolla tehdyistä matkoista jäsenen täytyy esittää henkilökohtainen korvauspyyntö, jossa ilmoitetaan auton rekisterinumero, matkamatkarin lukema matkan alkaessa ja päättyessä, matkareitti sekä tarkka paikka, johon auto pysäköitiin parlamentin toimipaikassa".

Parlamentin puhemies osoitti 23. lokakuuta 1997 kullekin parlamentin jäsenelle muistion, jossa selitettiin 15. syyskuuta 1997 annetun määräyksen täytäntöönpanoa. Siinä todettiin mm., että:

Luotan siihen, että jäsenet katsovat, että on Euroopan parlamentin edun mukaista osoittaa Euroopan unionin kansalaisille, että jäsenille korvauksina maksettavia summia valvotaan riittävästi ja että ne maksetaan avoimella tavalla parlamentin joulukuussa 1996 ja kesäkuussa 1997 omasta talousarviostaan hyväksymien päätöslauselmien mukaisesti.

Käytännössä uusi järjestelmä tulee voimaan 3. marraskuuta 1997. Se edellyttää, että kaikki jäsenet (puhemies mukaan luettuna) esittävät jäsenten kassalle todisteen siitä, että jokainen korvattavaksi anottu matka todella on tehty. Tämän tositteen olisi katettava pääosa todellisuudessa tehdyistä matkoista. Se on muodoltaan kunkin lentomatkan koneeseen nousukortti, junalippu tai henkilökohtainen vakuutus, kun matka tehdään omalla autolla tai muulla kulkuneuvolla. Henkilökohtainen vakuutus matkoista laaditaan siten, että se voidaan tarkastaa. Niissä hyvin harvinaisissa tapauksissa, joissa lentoyhtiö ei tavanomaisen käytännön mukaisesti anna koneeseen nousukorttia, on esitettävä kyseisen lentolipun kopio.

Lopuksi parlamentin puhemiehistö määräsi 15. ja 16. joulukuuta 1997 jäsenten oikeuksista päivärahoihin:

"että niiden jäsenten päivärahaa alennetaan 50 %:lla, jotka ovat poissa yli puolesta nimenhuutoäänestyksistä, jotka järjestetään tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin Strasbourgissa ja torstaisin Brysselissä; jäsenet voivat kirjauttaa läsnäolonsa silloin kun he eivät halua osallistua nimenhuutoäänestykseen".

On huomattava, että mainitut viikonpäivät ovat ne päivät, jolloin lainsäädäntöasioista keskustellaan. Lisäksi jäsenet, jotka ovat läsnä vain puolet täysistunnosta, menettävät 50 % yleisestä kulukorvauksestaan. Parlamentin mukaan näiden toimenpiteiden tulos on, että Euroopan parlamentista tulee Euroopan unionin vaativin parlamentti siinä, miten se suhtautuu jäsenten osallistumiseen täysistuntoihin.

Kantelijoiden huomautukset

Huomautuksissaan kantelijat pitivät hyvänä, että parlamentti oli antanut aiheesta uusia määräyksiä. He olivat kuitenkin huolestuneita siitä, että

uudet määräykset eivät ilmeisesti sisällä seuraamuksia, joita voitaisiin kohdistaa sääntöjä rikkoviin jäseniin.

PÄÄTÖS

- 1 Oikeusasiamies totesi, että julkisen arvostelun ja esitettyjen kantelujen jälkeen Euroopan parlamentti uudisti määräykset parlamentin jäsenille maksettavista korvauksista edellä esitetyllä tavalla. Kantelijat vaikuttivat tähän tyytyväisiltä. Tällaiset uudistukset ovat hyvän hallintotavan mukaisia.

Oikeusasiamies totesi myös, että parlamentissa on varainhoidon valvoja, jonka tehtävänä on varmistaa varainhoitoasetuksen mukaisesti, että moitteettoman varainhoidon periaatteita noudatetaan.

- 2 Useimmissa kansallisissa oikeusasiamiehen virastoissa on määräykseen perustuva tai vakiintunut käytäntö, että oikeusasiamies ei tutki asiaa enempää, kun käy ilmi, että erikoistunut valvontaelin tutkii samaa asiaa. Syy tähän on, että yleisen valtuutuksen saaneen elimen on väistyttävä erikoistuneen elimen tieltä.

Tilintarkastustuomioistuin tutki parhaillaan parlamentin kulu- ja korvausjärjestelmää.

On syytä palauttaa mieleen lyhyesti tämän Euroopan yhteisön perustamissopimuksella luodun toimielimen ominaispiirteet.

Perustamissopimuksen 188 a artiklan mukaan tilintarkastustuomioistuin huolehtii tilintarkastuksesta, ja 188 b artiklassa määrätään, että

"Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet hoitavat tehtävänsä yhteisön yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

Tehtävänsä hoitaessaan he eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muultakaan taholta. He pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän tehtävänsä kanssa."

Tilintarkastustuomioistuin hoitaa tehtävänsä siten täysin riippumattomasti. Perustamissopimuksen 188 c artiklassa määritellään yksityiskohtaisemmin tuomioistuimen tehtävä ja toimivalta. Siinä määrätään mm., että:

"1. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa yhteisön kaikkia tuloja ja menoja koskevat tilit [- -]

"2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen lailisuuden sekä varmistautuu siitä, että varainhoito on ollut moitteetonta [- -]

3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla yhteisön toimielimessä tai jäsenvaltiossa [- -]

Yhteisön toimielinten tai jäsenvaltioiden [--] on annettava tilintarkastustuomioistuimelle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja

tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi. " (alle-viivaus oikeusasiamiehen).

Täten tilintarkastustuomioistuinta on pidettävä erikoistuneena elimenä julkisten varojen käytön laillisuuteen ja moitteettoman varainhoidon periaatteisiin liittyvissä kysymyksissä. Saatavissa olleiden tietojen mukaan tilintarkastustuomioistuimen tuolloin toteuttamassa tutkimuksessa keskityttiin korvaus- ja kulujärjestelmän arviointiin, mukaan luettuna se, oliko järjestelmä parlamentin kyseisen määräyksen, yhteisön varainhoitoasetusten ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukainen. Tarkastuksen tulokset oli määrä esittää kertomuksessa, joka julkaistaisiin aikanaan.

Tätä taustaa vasten Euroopan oikeusasiamies ei pitänyt lisätutkimuksia perusteltuina. Hän lopetti siksi asian käsittelyn.

3.3 TOIMIELIN SOPI ASIAN

3.3.1 EUROOPAN PARLAMENTTI

PALVELUKSEEN OTTAMINEN: LÄÄKÄRINTARKASTUKSEN KIELTEISET TULOKSET

Päätös kanteluun 1021/14.11.96/NLP/ES/JMA Euroopan parlamenttia vastaan

KANTELU

L. C. kanteli oikeusasiamiehelle marraskuussa 1996 Euroopan parlamentin päätöksestä olla nimittämättä häntä avoimeen virkaan lääketieteellisen arvioinnin kielteisten tulosten vuoksi.

Kantelija osallistui toimielinten väliseen kilpailuun EUR/B/27 vuonna 1993, ja hänet merkittiin varallaololuetteloon. Syyskuussa 1994 henkilöstöstä ja hallinnosta vastaavat Euroopan komission yksiköt (PO IX) kehottivat häntä menemään lääkärintarkastukseen Brysselissä. Lääkärintarkastuksen tuloksia ei koskaan toimitettu kantelijalle. Helmikuussa Euroopan parlamentti haastatteli L. C:tä avoimen viran täyttämistä varten. Pian tämän jälkeen parlamentin palvelukseenottoyksikkö esitti kantelijalle puhelimitse työtarjouksen.

Koska L. C. ei saanut mitään kirjallista ilmoitusta, hän otti yhteyttä parlamenttiin huhtikuussa 1996. Hänelle ilmoitettiin, että paikkaa oli tarjottu toiselle henkilölle. Päätös oli tehty, koska L. C:n lääkärintarkastuksen tulokset olivat olleet kielteiset.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle L. C. väitti, että kyseinen toimielin ei noudata henkilöstösääntöjen 33 artiklaa¹ ja että hänen oikeuksiaan hänen

¹ "Ennen virkaan nimittämistä siihen valitun hakijan on käytävä toimielimen asiantuntijalääkärin suorittamassa lääkärintarkastuksessa [- -]. Jos [- -] lääkärintarkastuksen perusteella annettu lääkärintarkastuslausunto on kielteinen, hakija voi pyytää kahdenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun toimielin on ilmoittanut hänelle lausunnosta, että hänen tapauksensa käsitellään lääketieteellisessä lautakunnassa [- -]".

hakiessaan paikkaa EY:n toimielimistä ei ollut kunnioitettu ja että Euroopan parlamentin päätös perustui ilmeisesti vuonna 1994 tehtyyn lääkärintarkastukseen, jolloin ylitettiin huomattavasti parlamentin palvelukseenottopolitiikassa tällaiselle menettelylle asetettu aikaraja (6 kuukautta).

TUTKIMUS

Parlamentin lausunto

Kantelu välitettiin parlamentille. Lausunnossaan parlamentti korosti, että päätös olla valitsematta kantelijaa kyseiseen tehtävään perustui komission lääketieteellisen yksikön suorittamassa lääkärintarkastuksessa saatuihin kielteisiin tuloksiin.

Parlamentti pahoitteli sitä, että lääkärintarkastuksen tuloksia ei ollut toimitettu kantelijalle. Tämän vuoksi tällä ei ollut mahdollisuutta kiistää kielteisiä tuloksia henkilöstösääntöjen 33 artiklassa vaaditulla tavalla. Parlamentti kuitenkin katsoi, että se ei ollut vastuussa tästä laiminlyönnistä.

Lausunnon saatteessa Euroopan parlamentin puhemies totesi, että vaikka paikkoja ei tällä hetkellä ollut avoinna, kantelijaa pyydetäisiin uuteen lääkärintarkastukseen, jonka suorittaisivat Euroopan parlamentin lääketieteelliset yksiköt.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan L. C. suostui puhemiehen kirjeessä ehdotettuun ratkaisuun, jonka mukaan hän kävisi uudessa lääkärintarkastuksessa. Koska parlamentti oli ilmoittanut, että tarkastuksessa olisi pyrittävä "täydelliseen varmuuteen", kantelija esitti joitakin lisäpyyntöjä joidenkin tutkimuksen osien suhteen.

PÄÄTÖS

Oikeusasiamiehen tutkimuksen tuloksena vaikutti siltä, että Euroopan parlamentti oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

SOPIMUSASIAKIRJOJEN TOIMITTAMINEN MUULLA KUIN TARJOUKSEN TEKIJÄN KIELELLÄ

Päätös kanteluun 606/97/VK/OV Euroopan parlamenttia vastaan

KANTELU

Z. kanteli oikeusasiamiehelle kesäkuussa 1997 hollantilaisen puusepänteollisuuden puolesta. Z. luki hollantilaisessa sanomalehdessä julkaistun virallisen ilmoituksen tarjouskilpailusta, joka koski kalusteiden toimittamista Euroopan parlamentille Brysselin Leopold-rakennuksen konferenssiloihin. Hän pyysi lähettämään tarjousasiakirjat. Ne lähetettiin hänelle ranskaksi eikä hollanniksi. Hän otti yhteyttä parlamentin yksiköihin, jotka vahvistivat, että sopimusasiakirjat olivat olemassa vain ranskaksi. Kantelussaan oikeus-

asiamiehelle Z. väitti, että yhdenvertaisuuden varmistamiseksi tarjoajien olisi saatava sopimusasiakirjat omalla kielellään.

TUTKIMUS

Parlamentin lausunto

Kantelu toimitettiin parlamentille. Lausunnonssaan parlamentti totesi ensinnäkin, että tarjouspyyntö oli julkaistu *Virallisessa lehdessä* 27. toukokuuta 1997 sekä kansallisissa sanomalehdissä, mukaan luettuna hollantilainen sanomalehti.

Mitä tulee tarjouspyyntöilmoitusten kielivaatimuksiin, parlamentti viittasi julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 14. kesäkuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin¹ 9 artiklaan. Tässä artikkelissa säädetään, että ilmoitus, jolla hankintaviranomainen haluaa tehdä julkista tavaranhankintaa koskevan sopimuksen, on julkaistava kokonaisuudessaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* alkuperäiskielellä, ja yhteenveto kunkin ilmoituksen tärkeistä elementeistä on julkaistava yhteisöjen virallisilla kielillä, mutta vain alkukielinen teksti on todistusvoimainen. Parlamentti päätteli siten, että koska ilmoitus tässä tapauksessa oli julkaistu kaikilla unionin virallisilla kielillä, se oli noudat-
tanut noita vaatimuksia.

Sopimusasiakirjoista parlamentti totesi, että yhteisön oikeus ei velvoita kansallisia sopimusviranomaisia kääntämään sopimuksia, ja että koska yhteisön toimielinten julkisten hankintojen tapauksessa sopimusasiakirjat olivat usein mittavia, myös parlamentin ja muiden toimielinten käytäntönä oli ollut, että sopimusasiakirjoja ei käännetä. Siksi sopimusasiakirjat olivat kyseisessä tapauksessa saatavissa vain ranskaksi.

Parlamentti totesi kuitenkin, että se oli tietoinen siitä, että tämä pragmaattinen lähestymistapa ei antanut yhteisön toimielimille mahdollisuutta kunnioittaa yhteisön kielten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta. Tämän vuoksi hankintoja ja sopimuksia käsittelevä neuvoo-antava komitea antoi 27. marraskuuta 1997 suosituksen (CCAM n:o 4 - 1997) virallisten kielten käytöstä omissa tarjouksissaan. Parlamentti teki sen johtopäätöksen, että se toteuttaa tämän suosituksen mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta varmistetaan, että tulevaisuudessa sopimusasiakirjojen olennaiset osat ovat saatavilla kaikilla unionin virallisilla kielillä. Se totesi lopuksi, että tarjoajat voivat aina esittää tarjouksensa valitsemallaan virallisella kielellä.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt kirjallisia huomautuksia. Sen sijaan hän ilmoitti oikeusasiamiehen toimistolle puhelimitse, että koska sopimusasiakirjoja ei ollut saatavilla hollanniksi, hän ei ollut voinut jättää tarjousta. Hän totesi kuitenkin, että hänen kantelunsa oli johtanut myönteiseen tulokseen, kun parlamentti oli ilmoittanut, että se muuttaisi käytäntöään tulevaisuutta silmällä pitäen.

¹ EYVL L 199, 1993, s. 1.

PÄÄTÖS

Se että parlamentti ei ollut toimittanut sopimusasiakirjoja kantelijalle hollanninkielisinä

- 1 Yleinen periaate yhteisön toimielinten tarjouspyyntöjen osalta on, että syrjintää ei saa tapahtua kansallisuuden perusteella. Tästä määrätään EY:n perustamissopimuksen 6 artiklassa. Periaate toistetaan varainhoitoasetuksen 62 artiklassa, jossa säädetään, että *"yhteisöt eivät saa sopimuksia tehdessään syrjiä jäsenvaltioiden kansalaisia näiden kansallisuuden perusteella"*.
- 2 Oikeusasiamies pani merkille, että parlamentti ilmoitti olevansa tietoinen siitä, että käytännössä syrjinnän kieltävää periaatetta ei kunnioitettu, kun sopimusasiakirjoja jätettiin ei kääntämättä. Siksi oikeusasiamies piti tervetulleena parlamentin aloitetta, joka johti siihen, että hankintoja ja sopimuksia käsittelevä neuvoo-antava komitea antoi 27. marraskuuta 1997 suosituksen (CCAM n:o 4 - 1997) virallisten kielten käytöstä omissa tarjouksissaan. Se sisältää Euroopan kansalaisten kannalta arvokkaan suosituksen, jonka mukaan sopimusasiakirjat, jotka toimitella lähettää jäsenvaltion lainkäyttövallan piiriin kuuluvalla henkilöllä tai yritykselle, on ensisijaisesti laadittava tuon valtion kielellä tai pyynnössä käytetyllä kielellä.
- 3 Oli valitettavaa, että kantelija ei voinut osallistua tarjouspyyntökilpailuun, koska hän ei saanut sopimusasiakirjoja omalla kielellään, mikä saattaa merkitä kansallisuuteen perustuvan syrjinnän kieltämisen periaatteen rikkomusta. Edellä esitetystä kävi kuitenkin ilmi, että parlamentti oli reagoinut myönteisesti ja nopeasti tähän kanteluun ja aikoi muuttaa sopimusasiakirjakäytäntöään. Tämä antaa kantelijalle ja muille tarjoajille tulevaisuudessa mahdollisuuden osallistua parlamentin järjestämiin tarjouspyyntökilpailuihin yhtäläisin ehdoin.

Euroopan parlamentin lausunnon ja kantelijan huomautusten valossa oli siten ilmeistä, että parlamentti oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen asian ja vastataksaan kanteluun. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.3.2 EUROOPAN KOMISSIO

VALTION TUKI: KOMISSION HARJOITAMA YHTEISÖN OIKEUDEN TÄYTÄNTÖÖNPANON VALVONTA

Päätös kanteluun 852/3.9.96/SJB/UK/IJH Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Elokuussa 1996 asianajotoimisto S. J. B. kanteli oikeusasiamiehelle komissiota vastaan asiakkaansa Ladbroken puolesta. Kantelu koski komission toimia tapauksessa, jossa Ranskan viranomaisten väitettiin myöntäneen valtion tukea Ranskan hevoskilpailu- ja vedonlyöntialan yrityksille.

S. J. B. pyysi aluksi kantelun käsittelyä luottamuksellisena, mutta se kirjoitti myöhemmin vahvistaakseen, että Ladbroken nimi voitiin julkaista oikeusasiamiehen päätöksessä, jolla asian käsittely lopetettaisiin.

Kantelijan mukaan Ladbroke esitti komissiolle vuosien 1989 ja 1995 välisenä aikana useita valituksia ja väitti Ranskan viranomaisten myöntävän ranskalaisille hevoskilpailuyhdistyksille ja *Pari Mutuel Urbain* -yritykselle (PMU) valtion tukea. Ladbroke katsoi, että EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaan näistä valtion tuista olisi pitänyt ilmoittaa komissiolle ennen täytäntöönpanoa, jotta komissio olisi voinut tehdä joko 93 artiklan 2 kohdan tai 93 artiklan 3 kohdan mukaisen päätöksen niiden soveltavuudesta yhteismarkkinoille.

Kantelussa oikeusasiamiehelle viitattiin erityisesti kolmeen valitukseen, jotka S. J. B. oli esittänyt komissiolle Ladbroken puolesta:

- (a) Faksilla 23. joulukuuta 1992 esitetty valitus, joka koski 600 miljoonan Ranskan frangin suuruista tukea, jota Ranskan hallitus ei ilmoittanut komissiolle valtion tukena. Komissio (PO IV) ilmoitti S. J. B.:lle 12. toukokuuta 1993 päivätyllä kirjeellä, että valitusta käsiteltäisiin numerolla NN 35/93. Seuraavien kolmen vuoden aikana S. J. B. ei saanut komissiolta muuta vastausta.
- (b) Kirjeitse 25. elokuuta 1994 esitetty valitus, joka koski uutta 500 miljoonan Ranskan frangin tukea, joka PMU:n oli lehtitietojen mukaan määrä saada viiden vuoden kuluessa. S. J. B. ei saanut komissiolta vastausta tähän valitukseen.
- (c) Kirjeitse 27. maaliskuuta 1995 esitetty valitus, joka koski Ranskan hevoskilpailuyhdistyksille ja PMU:lle myönnettävää uutta 450 miljoonan Ranskan frangin tukea, josta oli ilmoitettu lehdissä. S. J. B. ei saanut komissiolta vastausta tähän valitukseen.

S. J. B. väitti, että komissio oli laiminlyönyt Ladbroken valitusten tutkimisen ja velvollisuutensa valvoa, että jäsenvaltiot ilmoittavat komissiolle EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti kaikista uusista valtion tuista.

S. J. B. ilmoitti oikeusasiamiehelle myös muista valituksista, joita se oli tehnyt komissiolle muista tapauksista, joissa Ranskan viranomaisten väitettiin myöntäneen valtion tukea ranskalaisille hevoskilpailu- ja vedonlyöntialan yrityksille. Näitä valituksia käsiteltiin oikeudenkäynneissä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tai kansallisissa tuomioistuimissa. S. J. B. ei kannellut oikeusasiamiehelle siitä, miten komissio oli toiminut näiden kantelujen suhteen, ja EY:n perustamissopimuksen 138 e artiklan ja oikeusasiamiehen ohjesäännön 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti ne eivät kuuluneet oikeusasiamiehen tutkimuksen piiriin.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle, joka lähetti lausuntonsa 28. marraskuuta 1996. Yhteenvetona lausunnossa esitettiin seuraavaa:

- (i) Kantelun aiheena oli Ranskan verolainsäädäntö hevosvedonlyöntiin liittyvien maksujen osalta. Lainsäädäntöä oli muutettu viidellä asetuksella, jotka annettiin maaliskuun 1993 ja joulukuun 1995 välisenä aikana. Ranskan viranomaisille lähetettiin kuusi selvityspyyntöä tammikuun 1993 ja marraskuun 1995 välisenä aikana.
- (ii) Ennen kuin Ladbroken valituksesta voitiin tehdä muodollinen päätös, oli ensin
 - tarkastettava Ranskan lainsäädännön toisiaan seuranneet muutokset,
 - varmistettava komission reaktion johdonmukaisuus tarkastelemalla muita vastaavanlaisia valtion tukeen liittyviä tapauksia,
 - tutkittava, olivatko valituksessa käsitellyt toimenpiteet todella valtion tukea vaiko yleisempää verotuksen avulla tapahtuvaa taloudellista sääntelyä.

Valitus edellytti syvällistä tutkimusta, ja komission henkilöstö hoiti tehtävää parhaillaan.
- (iii) Toisin kuin tilanteessa, jossa tuesta on ilmoitettu, komissio ei ollut velvollinen vastaamaan tietyn ajan kuluessa. Lisäksi kantelijalla oli käytössään oikeussuojakeinoja, koska hän voi viedä asian kansallisiin tuomioistuimiin.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissa viitattiin komission 22. tammikuuta 1997 antamaan lehdistötiedotteeseen (IP/97/40), jossa mainittiin Ladbroken valitus ja todettiin, että komissio oli päättänyt pyytää Ranskan viranomaisilta selvitystä Ranskan hevosvedonlyöntialan toimenpiteiden luonteesta.

S. J. B. ymmärsi tästä lehdistötiedotteesta, että komissio oli päättänyt käynnistää EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen viral-

lisen menettelyn tutkiakseen, olivatko toimenpiteet laitonta valtion tukea. S. J. B. kuitenkin tiedusteli, otettiinko komission menettelyssä huomioon vain Ladbrokein 23. joulukuuta 1992 päivätty valitus vai otettiinko siinä huomioon myös 25. elokuuta 1994 ja 27. maaliskuuta 1995 päivätty valitukset.

Huomautuksissa esitettiin myös seuraavaa:

- (i) Vaikka joillakin valtion tukea koskevilla perustamissopimuksen määräyksillä on suora vaikutus, jolloin niiden täytäntöönpanoa voidaan valvoa kansallisissa tuomioistuimissa, komissiolla on yksinomainen toimivalta päättää, onko tuki yhteismarkkinoille soveltuva.
- (ii) Komissio totesi, että se tutki aktiivisesti Ladbrokein valituksia, mutta se oli viimeksi ollut yhteydessä Ranskan viranomaisiin 21. marraskuuta 1995, yli vuoden ennen kuin se päätti käynnistää muodolliset menettelyt.

LISÄTUTKIMUKSET

Vastauksessaan oikeusasiamiehen pyyntöön selvittää, mitkä Ladbrokein valitukset kuuluivat muodollisen tutkimuksen piiriin, komissio toimitti kopion kirjeestä Ranskan viranomaisille, jossa ilmoitettiin sen päätöksestä käynnistää 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely. Tämä 4. helmikuuta 1997 päivätty kirje oli julkaistu *Virallisessa lehdessä* (C 163, 1997, s. 5).

Komissio toimitti oikeusasiamiehelle lisäselvityksiä. Niiden mukaan kirjeessä Ranskan viranomaisille mainittiin paitsi Ladbrokein 23. joulukuuta 1992 päivättyyn valitukseen liittyvät asetukset niin myös ne, jotka liittyivät sen 25. elokuuta 1994 ja 27. maaliskuuta 1995 päivättyihin valituksiin. Lisäksi kirje kattoi myös tuen, johon viitattiin Ranskan maatalousministeriön 10. joulukuuta 1992 päivättyssä lehdistötiedotteessa.

Huomautuksissaan komission lisäselvityksistä kantelija ilmoitti hyväksyvänsä, että alkuperäisessä kantelussa esitetty huoli hallinnollisesta epäkohdasta oli ratkennut, kun 93 artiklan 2 kohdan mukainen muodollinen tutkimus oli käynnistetty.

Kantelija ilmoitti kuitenkin olevansa huolissaan siitä, että muodollisen tutkimuksen käynnistämisen ei pitäisi antaa venyä loputtomiin, erityisesti kun komission menettelyillä ei ollut mitään sitovaa aikarajaa. Kantelija totesi voivansa kannella oikeusasiamiehelle uudelleen, jos komissio viivytelisi liikaa 93 artiklan 2 kohdan mukaisessa tutkimuksessa.

PÄÄTÖS

- 1 EY:n perustamissopimuksen 155 artiklassa vahvistetaan komission tehtävä "perustamissopimuksen vartijana". Tällöin sen tehtävänä on varmistaa, että perustamissopimuksen määräyksiä ja toimielinten niiden mukaisesti antamia säädöksiä noudatetaan. Kun kyseessä on uusi valtion tuki, josta ei ole ilmoitettu EY:n perus-

tamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti, komissiolla on valtuudet soveltaa 93 artiklan 2 kohdan menettelyä.¹

- 2 Kun komissio on saanut valtion tukia koskevan valituksen, sen on tutkittava valitus huolellisesti ja puolueettomasti varmistaakseen, että perustamissopimusten valtiontukea koskevia perusmääräyksiä sovelletaan asianmukaisesti.²
- 3 Komissio alkoi 4. helmikuuta 1997 perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti muodollisesti tutkia Ladbroken valituksia, jotka koskivat Ranskan hevostilpailu- ja vedonlyöntialojen saamia valtion tukia. Tutkimus kattoi kaikki oikeusasiamiehelle osoitetun kantelun aiheena olleet seikat.
- 4 Oikeusasiamies katsoi kantelijan hyväksyvän, että oikeusasiamiehelle alkuperäisessä kantelussa esitetty huoli mahdollisesta hallinnollisesta epäkohdasta oli ratkennut, kun 93 artiklan 2 kohdan mukainen muodollinen tutkimus oli käynnistetty 4. helmikuuta 1997.
- 5 Euroopan komission lausunnoista ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen asian ja siten toiminut kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

TULOKSETTOMAT PUHELINTIEDUSTELUT

Päätös kanteluun 1128/31.12.96/MH/LVK/OV Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Toimittaja H. kanteli oikeusasiamiehelle joulukuussa 1996 siitä, että hän ei ollut saanut komissiolta tietoja. H. oli useita kertoja yrittänyt saada komissiolta tietoja 1) tölkitetyissä ruoissa olevasta vaarallisesta aineesta BADGEsta, 2) Etelä-Afrikasta peräisin olevan krokotiilin lihan tuonnista, kaupasta ja kulutuksesta sekä 3) ravintoloiden keittiölaitteita koskevista uusista määräyksistä. Kantelija väitti, että hänet oli useissa puhelinkeskusteluissa siirretty yhdeltä komission virkamieheltä toiselle ilman että hän olisi saanut mitään konkreettisia tietoja. H. ei ilmoittanut mihin komission yksiköihin hän oli ollut yhteydessä tietoja saadakseen.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio esitti seuraavaa:

Periaatteessa toimittajien olisi osoitettava tiedustelunsa tiedotusosastolle, joka komissiossa vastaa tietojen tai haastattelujen antamisesta toimittajille. Komissio myös totesi, että se ei voinut varmentaa, mihin toi-

¹ Asia 173/73, *Italia vastaan komissio*, Kok. 1974, s. 717.

² Asia C-367/95 P, *Komissio vastaan Chambre syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et valeurs (Sytraval) ja Brink's France SARL*, tuomio 2. huhtikuuta 1998, kohta 62.

menpiteisiin kantelija oli ryhtynyt saadakseen pyytämänsä tiedot, koska oli mahdotonta yksilöidä puhelinkeskusteluja, joita kantelija oli käynyt komission yksiköiden kanssa.

Komissio kuitenkin ilmoitti, että se oli valmis antamaan pyydetty tiedot kantelijalle. Niinpä se totesi, että saadakseen yleisiä tietoja kantelija voisi ottaa yhteyttä tiedotusosastoon, ja antoi sen puhelinnumeron. Mitä tuli oikeuteen tutustua tiettyihin asiakirjoihin, komissio viittasi määräyksiin, jotka on esitetty sen 8. helmikuuta 1994 tekemässä päätöksessä oikeudesta tutustua komission asiakirjoihin,¹ ja ilmoitti, ketkä virkamiehet pääosastoilla III, VIII ja XI vastasivat asioista, joista kantelija oli pyytänyt tietoja, sekä näiden puhelinnumerot.

Komission lausunnossa annettiin myös perustietoja 1) tölkitetyn ruuan BADGE-aineesta, 2) krokotiilin lihan tuonnista Etelä-Afrikasta sekä 3) ravintoloiden keittolaitteista. Ensimmäisestä aiheesta komissio liitti mukaan myös tieteellisen elintarvikekomitean lausunnon 7. kesäkuuta 1996 ja totesi, että aiheesta oli lähetetty kantelijalle tietoa kantelijan ja PO III:n virkamiehen keskustelun jälkeen 29. huhtikuuta 1997.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia komission lausunnon johdosta. Hän ilmoitti kuitenkin puhelinkeskustelussa, että hän oli tyytyväinen komission vastaukseen ja hänelle lähetettyihin asiakirjoihin.

PÄÄTÖS

1 Väite, että kantelija ei ollut saanut tietojen ensimmäisissä puhelin-keskusteluissa

- 1.1 Kantelun tietojen mukaan H. oli yhdistetty useissa puhelinkeskusteluissa komission virkamieheltä toiselle ilman, että hän oli saanut mitään konkreettisia tietoja. Lausunnossaan komissio totesi, että toimittajien olisi esitettävä tiedustelunsa tiedotusosastolle, joka vastaa tietojen ja haastattelujen antamisesta toimittajille.
- 1.2 Komission olisi hyvän hallintotavan mukaan varmistettava, että sen virkamiehet vastaavat kansalaisten puhelintiedusteluihin asianmukaisesti, ts. ilmoittamalla noudatettavista menettelyistä ja asiasta vastaavista yksiköistä, joihin kansalaiset voivat ottaa yhteyttä. Komission olisi erityisesti vältettävä sitä, että kansalainen ei saa vastausta kysymykseensä. Koska komissio kyseisessä tapauksessa ilmoitti lausunnossaan, että kantelijalla oli mahdollisuus ottaa yhteyttä tiedotusyksikköön saadakseen yleistietoa, sekä antoi niiden virkamiesten nimet, joihin kantelija voisi ottaa yhteyttä eri pääosastoissa saadakseen yksityiskohtaisia tietoja, oikeusasiamiehen lisätoimenpiteet eivät olleet tarpeen.

¹ EYVL L 46, 1994, s. 58.

2 Komission myönteinen suhtautuminen pyydettyjen tietojen antamiseen

- 2.1 Lausunnossaan komissio ilmoitti, että se oli valmis antamaan pyydettyt tiedot kantelijalle, ja antoi joitakin perustietoja kolmesta kysymyksestä: 1) tölkitetyssä ruoassa esiintyvistä BADGEsta, 2) krokotiilin lihan tuonnista Etelä-Afrikasta sekä 3) ravintoloiden keittiölaitteiden sääntelystä. Komissio ehdotti, että kantelija voisi ottaa yhteyttä tiedotusyksikköön saadakseen yleisiä tai yksityiskohtaisia tietoja ja antoi sitä varten useiden virkamiesten nimet.

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten pohjalta oli ilmeistä, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen asian ja siten toiminut kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsitelyyn.

KOMISSION MAKSUOSUUDEN MYÖHÄSTYMINEN HANKKEELLE

Päätös kanteluun 384/97/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

M. ja H. kantelivat oikeusasiamiehelle toukokuussa 1997 European Nature Heritage Fund -luonnonsuojelujärjestön (ENHF) puolesta. Kantelussa väitettiin, että komission PO VI:n maksuosuus ENHF:n toteuttamaan hankkeeseen oli viivästynyt perusteettomasti.

Kesäkuussa 1993 PO VI myönsi ENHF:lle 660 473 ecua, jolla toteutettaisiin osa hankkeesta "Art. 8 93.ES.06.002". Kyse oli pilottihankkeesta "Proyecto piloto y de demostración de aprovechamiento duradero de pastizales arbolados en el oeste de España"¹.

ENHF:n hanke valmistui maaliskuun lopussa 1996, ja ENHF jätti tarvittavat rahoituskertomukset ja tekniset kertomukset komissiolle toukokuussa 1996 saadakseen viimeiset maksut. (Komissio oli jo maksanut 73 755 269 pesetaa.)

Kesäkuussa 1996 PO VI:n virkamies pyysi joitakin muutoksia kantelijoiden kesäkuussa 1996 jättämiin hankkeen päätöskertomuksiin. Tämän jälkeen kantelijat ottivat yhteyttä komissioon lukuisia kertoja ja pyysivät, että viimeiset maksut suoritettaisiin.

Komissio vastasi helmikuussa 1997 ja pyysi muutosta hankkeen rahoituskertomukseen. Vaikka kantelijat katsoivatkin, että alkuperäinen kertomus oli sopusoinnussa hankkeen suuntaviivojen kanssa, he jättivät uuden rahoituskertomuksen huhtikuussa 1997.

Kun kantelu tehtiin toukokuussa 1997, kantelijat eivät olleet saaneet lisämaksuja komissiolta, vaikka hankkeen päättymisestä oli kulunut yli vuosi ja

¹ Komission päätös C(93) 1605.

heidän taloudellinen tilanteensa oli käymässä kestävämmäksi. Kantelijat kysyivät oikeusasiamieheltä, oliko komission myöhästyneillä maksuilla takarajaa, ja pyysivät häntä puuttumaan asiaan, jotta viimeinen maksu suoritettaisiin viipymättä.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi, että se oli ollut mukana rahoittamassa kantelijoiden hanketta asetuksen 4256/88 8 artiklan perusteella. Hankkeen maksut oli suoritettu kolmessa erässä: elokuussa 1993, toukokuussa 1995 ja heinäkuussa 1997. Viimeinen maksuerä viivästyi, koska eräitä hankkeeseen liittyviä rahoitustietoja oli tarkistettava. Hankkeen hallintoa koskevista määräyksistä tehdyssä päätöksessä 1605/93 määrätään, että viimeiset maksut voidaan suorittaa vasta, kun toimivaltaiset komission yksiköt ovat hyväksyneet sopimus-kumppanin toimittamat rahoituskertomukset ja tekniset kertomukset. Päätöksen liitteessä II komissiolle annetaan valtuudet pyytää sopimus-kumppanilta kaikkia tarvittavia tietoja. Tässä nimenomaisessa tapauksessa komissio joutui pyytämään kantelijoilta lisätietoja useaan otteeseen.

Viimeisen maksun pitkä viipyminen johtui kuitenkin siitä, että komissio tarkasti tilintarkastustuomioistuimen kriittisten huomautusten johdosta kaikki asetuksen 4256/88 8 artiklan perusteella rahoitetut hankkeet. Tämä tarkastus merkitsi komission yksiköille huomattavaa työmäärän kasvua.

Komissio tähdensi, että viimeinen maksuerä maksettiin kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantelijat olivat antaneet komission uusien suuntaviivojen mukaisen uuden kertomuksen huhtikuussa 1997.

Kantelijoiden toimittamat lisätiedot

Ennen kuin oikeusasiamies sai komission lausunnon, kantelijat lähettivät lisätietoja kesä- ja heinäkuussa 1997 päivätyissä kirjeissä. Ensimmäisessä kirjeessä he viittasivat kirjeenvaihtoonsa komission eri yksiköiden kanssa, jossa pyrittiin selvittämään hankkeen viimeisen maksuerän tilannetta. Vaikka viimeistä maksuerää oltiin ilmeisesti maksamassa, komissio oli huomauttanut kantelijoille, että sillä oli valta estää maksujen suorittaminen epäselvissä tapauksissa. Tämän johdosta kantelijat kysyivät oikeusasiamieheltä kirjeessään, pitäisikö kyseistä valtaa rajoittaa asettamalla sille määräaika.

Heinäkuussa 1997 päivätyssä kirjeessään kantelijat ilmoittivat nyt saaneensa viimeisen maksuerän. He ilmoittivat myös, että ellei komissio muuta toimintatapojaan kansalaisjärjestöjen kanssa asioidessaan, ENHF ei halua osallistua muihin hankkeisiin. Kantelijat myös kiittivät oikeusasiamiestä hänen pyrkimyksistään löytää myönteinen ratkaisu heidän ongelmaansa.

Oikeusasiamies välitti komission lausunnon kantelijoille ja pyysi heitä tekemään huomautuksensa siitä, mutta he eivät tehneet huomautuksia.

PÄÄTÖS

Kantelijoilta ja komissiolta saatujen tietojen perusteella oikeusasiamies katsoi, että komissio oli sopinut asian. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VALITUKSEN TEKIJÄLLE EI ILMOITETTU VALITUKSEN KÄSITTELYN EDISTYMISESTÄ

Päätös kanteluun 596/97/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

D. M. kanteli oikeusasiamiehelle kesäkuussa 1997 ympäristöjärjestö CER:n puolesta. D. M. väitti, ettei komissio ilmoittanut CER:lle tämän toukokuussa 1996 komissiolle lähettämän valituksen käsittelyn edistymisestä.

CER:n valitus koski Espanjan viranomaisten myöntämää lupaa kaivostoinnille Montes Obarenes-Toloñon alueella La Riojan maakunnassa. Espanjan viranomaiset ovat luokitelleet tämän alueen erityissuojelualueeksi sen linnuston suojelemiseksi. Komissio ilmoitti CER:lle 5. kesäkuuta 1996, että valitus oli rekisteröity numerolla 96/4370 SG(96)A/8475, mutta tämän jälkeen se ei ollut toimittanut lisätietoja.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Yhteenvetona komission lausunnossa esitettiin seuraavaa:

Alustavana näkökohtana komissio väitti, että toimielimen puoleen ei ollut käännytty ennen kantelun tekemistä oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdassa edellytetyllä tavalla. Komissio katsoi, että ensimmäisen valituksensa jälkeen kantelija ei ollut yrittänytkaan ottaa yhteyttä komission yksikköihin.

Asiakysymysten osalta komissio viittasi valituslomakkeessa mainittuihin yleisiin velvollisuuksiinsa valituksen tekijöitä kohtaan¹. Näiden velvoitteiden mukaan komission tulee: (i) lähettää vahvistus valituksen vastaanottamisesta heti sen saavuttua; (ii) ilmoittaa valituksen tekijälle valituksen suhteen toteutetuista toimista sekä (iii) ilmoittaa päätöksestä käynnistää rikkomismenettely asianomaista jäsenvaltioita vastaan.

Käsiteltävänä olevaan asiaan liittyen komissio selitti, että kantelijan 3. toukokuuta 1996 lähettämä kirje oli rekisteröity valitukseksi 10. toukokuuta 1996 (valitus 96/4370). Koska lintujen suojelusta annettun direktiivin 79/409/ETY² ja luontotyyppien säilymisestä annettun direktiivin 92/43/ETY³ säännökset saattavat vaikuttaa asiaan, Espanjan viranomaisille lähetettiin lausuntopyyntö 25. heinäkuuta 1996. Komissio selitti, että tapauksissa, joissa valituksen tekijän antamat tiedot ovat niukkoja, asian jatkotutkimukset suoritetaan kansallisten viranomaisten antamien tietojen pohjalta.

¹ EYVL C 26, 1.2.1989, s. 6.

² EYVL L 103, 25.4.1979, s. 1.

³ EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7.

Koska Espanjan viranomaisilta ei saatu vastausta kahden kuukauden määräajan kuluessa, ensimmäinen muistutus lähetettiin 25. lokakuuta 1996 ja toinen 12. helmikuuta 1997. Vastausta ei saatu, joten komission jäsen Bjerregaard kirjoitti Espanjan ympäristöministeri Tocinolle 18. maaliskuuta 1997. Komissio sai lopulta vastauksen Espanjan viranomaisilta 2. kesäkuuta 1997.

Espanjan viranomaisten antaman selvityksen perusteella komissio tutki asiaa uudelleen ja pyysi 7. heinäkuuta 1997 lähetetyssä kirjeessä kantelijalta huomautuksia. 25. elokuuta 1997 antamassaan vastauksessa kantelija yhtyi komission tekemään arvioon ja selitti, että hänen valituksensa kohteena olevaa hanketta oli lykätty komission väliintulon johdosta.

Kantelijan huomautukset

Oikeusasiamies välitti komission lausunnon kantelijalle ja pyysi tätä tekemään huomautuksia. Kantelijan vastauksesta kävi ilmi, että hanketta oli lykätty ja että Espanjan viranomaiset olivat määränneet, että hankkeesta on laadittava uusi ympäristöarviointi. Tästä johtuen kantelija uskoi, että hänen kantansa oli ollut oikea alusta alkaen ja että hankkeelle annettu lupa oli lainvastainen.

Kantelija pyysi oikeusasiamiestä jatkamaan asian käsittelyä kunnes Espanjan viranomaiset ovat käsitelleet hankkeen luvanantomenettelyn, jotta yhteisön oikeuden täysimääräinen noudattaminen varmistettaisiin.

PÄÄTÖS

1 Asian ottaminen käsiteltäväksi

- 1.1 Mitä tulee komission mielipiteeseen siitä, että kantelija ei ollut aiemmin valittanut toimielimelle, on korostettava, että oikeusasiamies päättää kantelun hyväksymisestä käsiteltäväksi. Yhteisön toimielimet ja laitokset voivat luonnollisesti kertoa näkemyksiään oikeusasiamiehen tiedossa olevasta aiheesta.
- 1.2 Jotta kantelu voidaan ottaa käsiteltäväksi, ennen sen tekemistä on aiheellisesti pitänyt käännyä asianomaisten yhteisön toimielinten ja laitosten hallinnon puoleen (ohjesäännön 2 artiklan 4 kohta). Kun otetaan huomioon tämän tekstin erikieliset versiot¹ Euroopan oikeusasiamies, vuosikertomus 1996, sivu 45. ja määräyksen tavoitteet, oikeusasiamiehen käytäntönä on ollut arvioida tapauskohtaisesti, onko hallintojen puoleen käännytty asianmukaisesti.
- 1.3 Koska asia liittyi siihen, että komissio ei yli vuoteen ilmoittanut valituksen tekijälle asian käsittelyn edistymisestä, ja koska olisi koh-

¹ Kuten todettu oikeusasiamiehen aiemmassa päätöksessä kanteluun 45/26.7.95/JPB/PD/B-dk :
"Tämän säännöksen kohdalla erikieliset versiot eroavat ilmeisesti hieman toisistaan. Tanskaksi käytetään aivan oikein termiä 'fornødne', minkä perusteella vaikuttaa siltä, että tällaiset hallinnolliset menettelyt ovat välttämättömiä. Toisaalta esimerkiksi englannin-, ranskan-, saksan-, espanjan- ja ruotsinkielisissä versioissa käytetään termejä 'appropriate', 'appropriées', 'geeigneten', 'adecuadas' ja 'lämpliga', joiden perusteella vaikuttaa siltä, että on suoritettava asianmukaiset hallinnolliset menettelyt."

tuullista odottaa, että kyseiset tiedot välitetään valituksen tekijöille ilman eri pyyntöä, oikeusasiamies katsoi, että kantelun käsiteltäväksi ottamista koskevat ehdot täyttyivät ilman että hallintojen puoleen käännyttiin.

2 Komissio ei tiedottanut valituksen tekijälle

- 2.1 Komissio ei tiedottanut valituksen tekijälle mitään toukokuusta 1996 heinäkuuhun 1997 ja perusteli tätä sillä, että Espanjan viranomaiset eivät olleet vastanneet toimielimen lähettämiin kirjeisiin ja muistutuksiin, joissa pyydettiin lausuntoa asiasta.
- 2.2 Oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritettussa tutkimuksessa 303/97/PD,¹ komissio kuvaili yksityiskohtaisesti toimintalinjaansa silloin, kun valituksen tekijälle tiedotetaan toimista, joihin on ryhdytty valituksen johdosta. Komissio totesi, että: *"Kun valituksen tekijä on rekisteröity, hänelle ilmoitetaan toimenpiteistä, joihin valituksen johdosta on ryhdytty, mukaan luettuna kansallisille viranomaisille tehdyt ehdotukset"*.
- 2.3 Kyseisen sitoumuksen perusteella olisi ollut suotavaa, että komissio olisi tiedottanut valituksen tekijälle lukuisista yhteydenotoistaan asianomaisiin viranomaisiin. Oikeusasiamies pani kuitenkin merkille, että kaikkien näiden yhteydenottojen - joukossa myös ympäristöasioista vastaavan komission jäsenen henkilökohtainen kirje asiasta vastaavalle ministerille - tuloksena tämä lainvastaiseksi väitetty hanke peruutettiin, jolloin ongelma näin ratkesi.

Siten oli pääteltävä, että komissio toteutti tarvittavat toimet asian ratkaisemiseksi valituksen tekijää täysin tyydyttävällä tavalla.

3 Kantelijan pyyntö jatkaa asian käsittelyä

- 3.1 Oikeusasiamiehellä on valtuudet tutkia vain yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnasta johtuvia mahdollisia hallinnollisia epäkohtia. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 1 kohdassa säädetään erityisesti, että minkään muun viranomaisen tai kenenkään muun henkilön toiminnasta ei voi kannella oikeusasiamiehelle.²
- 3.2 Tätä kantelua koskevissa oikeusasiamiehen tutkimuksissa pyrittiin siis arvioimaan, aiheutuiko komission toiminnasta hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamiehen toimivaltaan ei kuulu arvioida, noudattavatko Espanjan viranomaisten toteuttamat toimet yhteisön oikeutta.

¹ Omasta aloitteesta suoritettu tutkimus: komission hallintomenettelyt sen käsitellessä valituksia jäsenvaltioiden syyllistymisestä yhteisön oikeuden rikkomiseen (Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus 1997, s. 261).

² Euroopan oikeusasiamiehen ohjesääntö, 2 artiklan 1 kohta: *"Oikeusasiamies osallistuu edellä tarkoitetuissa perustamissopimuksissa vahvistettujen edellytysten ja rajoitusten mukaisesti epäkohtien paljastamiseen yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa. [-] Minkään muun viranomaisen tai kenenkään muun henkilön toiminnasta ei voi kannella oikeusasiamiehelle."*

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelijan toimittamien tietojen ja komission huomautusten pohjalta oikeusasiamies katsoi, että komissio oli ratkaissut asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.3.3 SISÄMARKKINOILLA TOIMIVA YHDENMUKAISTAMISVIRASTO

MÄÄRÄAIKAISTEN TOIMIHENKILÖIDEN KILPAILU: HAKIJAN JÄÄMINEN VALITSEMATTA

Päätös kanteluun 1016/13.11.96/ALG-PL/ES/JMA sisämarkkinoilla toimivaa yhdenmukaistamisvirastoa vastaan

KANTELU

P. L. kanteli marraskuussa 1996 siitä, että sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (STYV) järjestämä avoin kilpailu AT/C oli ollut avoimuudeltaan puutteellinen, ja siitä, että valitsematta jääneille hakijoille ei ollut annettu mitään selityksiä.

P. L. kanteli aluksi Valencian alueelliselle oikeusasiamiehelle ("Sindic de Greuges de la Comunitat Valenciana"), joka välitti kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle.

P. L. osallistui STYV:n määräaikaisten toimihenkilöiden kilpailuun marraskuussa 1995. Kaikkien hakemusten alustavan seulonnan päätteeksi valintalautakunta ei kutsunut häntä suullisiin kokeisiin, mistä hänelle ilmoitettiin vakiokirjeellä.

Huhtikuussa 1996 P. L. kirjoitti STYV:lle ja korosti, että hän ei valittanut valintalautakunnan tekemästä päätöksestä vaan pyysi lisätietoja valintamenettelystä ja siitä, miksi hänet oli suljettu kilpailusta.

Kantelija piti STYV:n vastausta hyvin yleisenä, ja siitä puuttuivat hänen mielestään selvät perusteet.

TUTKIMUS

STYV:n lausunto

Kantelu välitettiin STYV:lle. Lausunnossaan STYV korosti, että kilpailu ei ollut yleinen kilpailu EY:n virkamiesten palvelukseen ottamista varten, vaan ainoastaan määräaikaisten toimihenkilöiden valinta sihteeritehtäviin (C-virka). Siten ei ole olemassa yleisiä määräyksiä, jotka koskevat tällaisia määräaikaisten toimihenkilöiden erityiskilpailuja. STYV:n mukaan valintamenettely toteutettiin tasavertaisen kohtelun, avoimuuden ja maantieteellisen tasapainon periaatteita asianmukaisesti kunnioittaen.

Menettely oli nelivaiheinen: a) STYV lähetti hakemuslomakkeen kaikille, jotka ilmoittivat haluavansa osallistua. b) 726 lähetetystä hakemuslomakkeesta palautettiin ja kirjattiin 393. Näistä hakemuksista 255:tä pidettiin

hyväksyttävänä. c) Valintalautakunta vertaili sitten hakijoiden ansioita ja kokemusta. Vain 75 hakijaa sisällytettiin lopulliseen luetteloon. d) Viimeinen vaihe muodostui suullisesta kokeesta.

Kantelijaa ei valittu suulliseen kokeeseen vähäisen ammattikokemuksen vuoksi, koska hän oli työskennellyt ainoastaan Espanjan paikallishallinnossa.

Valintamenettelyn päätyttyä valintalautakunta lähetti kaikille hakijoille kirjeen, jossa ilmoitettiin tuloksesta. Valitsematta jääneet hakijat, jotka olivat esittäneet muodollisia valituksia, saivat tiedon hylkäämisen syistä.

Virasto myös korosti sitä, että kantelija ei ollut vastustanut sitä, että valintalautakunta oli hylännyt hänet, vaan halusi ainoastaan lisätietoja päätöksen syistä. Siten hänen kirjettään ei ollut pidetty valituksena.

Oikeusasiamies välitti STYV:n lausunnon kantelijalle, joka ei esittänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

Kantelijan antamien tietojen ja sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston esittämien huomautusten pohjalta oikeusasiamies teki seuraavat johtopäätökset:

1 Tarve esittää perustelut

Huhtikuussa 1996 lähettämässään kirjeessä kantelija oli nimenomaisesti pyytänyt sisämarkkinoilla toimivaa yhdenmukaistamisvirastoa ilmoittamaan hänelle syyt, joiden vuoksi hänet suljettiin kilpailusta. STYV:n vastauksessa vain todettiin, että kantelijaa ei ollut valittu suullisiin kokeisiin toisessa vaiheessa, jossa hakijoiden henkilötietoja tarkasteltiin.

Kilpailujen yhteydessä valintalautakuntien hylkäyspäätöksissä on mainittava ne kilpailuilmoituksen ehdot, joita ei ole täytetty.¹ Jos hakijoiden määrä on suuri, valintalautakunta voi alustavasti tyytyä toteamaan syyt yhteenvetona ja ilmoittamaan hakijoille vain valintaperusteet ja valinnan tuloksen.² Valintalautakunnan on kuitenkin myöhemmin annettava henkilökohtainen selitys niille hakijoille, jotka sitä nimenomaisesti pyytävät.³

STYV:n vastaus kantelijalle ei sisältänyt riittävän yksityiskohtaista tietoa, jotta kantelija olisi voinut ymmärtää, mihin valintalautakunnan päätös olla valitsematta häntä perustui. Siitä ei myöskään saanut käsitystä perusteista, joiden nojalla päätös oli tehty. Vastauksessa ei siten annettu hänelle riittäviä syitä hänen hakemuksensa hylkäämiselle.

¹ Yhdistetyt asiat 4, 19 ja 28/78 *Salerno vastaan komissio*, Kok.1978, s. 2403, s. 2416.

² Asia 225/82, *Verzyck vastaan komissio*, Kok. 1983, s. 1991.

³ Asia T-55/91, *Olivier Fascilla vastaan parlamentti*, Kok. 1992, s. II-1757, kohta 34 - 35.

STYV puolusteli sitä, että syytä ei ollut esitetty, sillä, että P. L. ei ollut esittänyt muodollista valitusta valintalautakunnan päätöksen johdosta vaan pelkän lisätiedustelun.

Tällä lisävaatimuksella ei ole perusteita asiaan liittyvässä tuomioistuimen oikeuskäytännössä. Yhteisöjen tuomioistuin on korostanut, että toimielimen velvollisuus perustella päätös syntyy, kun kilpailuun osallistuja nimenomaisesti pyytää henkilökohtaista selitystä.

2 Asiakysymys

Lausunnossaan oikeusasiamiehelle STYV ilmoitti, että valintalautakunta oli suorittanut hakijoiden ansioiden ja kokemuksen vertaillevan analyysin ja ottanut huomioon suoritettavat työtehtävät, maantieteellisen tasapainon ja kansainvälisen kokemuksen. Etusijalle asetettiin hakijat, jotka olivat hankkineet kokemuksensa kansainvälisessä ympäristössä. Näiden valintaperusteiden valossa kantelijaa ei ollut valittu, koska hänen ammattikokemuksensa ja vieraiden kielten käytännön taitonsa olivat rajalliset.

Oikeusasiamies katsoi, että nämä antoi riittävän selvityksen henkilökohtaisista syistä, joiden vuoksi valintalautakunta ei valinnut kantelijaa suulliseen kokeeseen. STYV oli siten vastannut asianmukaisesti kantelijan pyyntöihin.

STYV:n lausunnosta ja kantelijan esittämistä tiedoista kävi siten ilmi, että virasto oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian sopimiseksi ja toiminut näin kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.4 SOVINTORATKAISUT

3.4.1 EUROOPAN PARLAMENTTI

EUROOPAN PARLAMENTIN JÄSENEEN TEKEMÄN VIRALLISEN VIERAILUN MATKAKULUJEN KORVAAMINEN

Päätös kanteluun 760/24.7.96/JC/UK/IJH Euroopan parlamenttia vastaan

KANTELU

Euroopan parlamentin jäsen, C. kanteli oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1996. Kantelun mukaan asia oli seuraava:

C. oli Euroopan parlamentin kehitys- ja yhteistyövaliokunnan jäsen. Kanteluun johtaneiden tapahtumien ajankohtana hän oli valiokunnan Lomé-yleissopimusta käsittelevä esittelijä. Valiokunta määräsi hänet ja toisen Euroopan parlamentin jäsenen matkustamaan Pariisiin tapaamaan Ranskan ulkoministeriä 26. tammikuuta 1995. Näin tehtiin, ja parlamentti maksoi myöhemmin C:lle matkasta aiheutuneet kulut. Joitakin viikkoja myöhemmin C. sai tietää, että valiokunta ei ollut ilmoittanut parlamentin

puhemiehistölle matkasta ajoissa, ja häntä kehoitettiin maksamaan kulut takaisin.

C. vei asian kvestorien ja parlamentin puhemiehen käsittelyyn, ja nämä vahvistivat, että kulut oli maksettava takaisin.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle C. väitti, että oli epäoikeudenmukaista, että parlamentin jäsen, joka oli virallisesti saanut tehtäväkseen lähteä matkalle, joutui maksamaan oman matkansa ja omat kulunsa jonkun toisen henkilön virheen vuoksi.

TUTKIMUS

Parlamentin lausunto

Kantelu ja siihen liitetyt asiakirjat toimitettiin Euroopan parlamentille. Parlamentin lausunto sisälsi seuraavat huomautukset:

On tuskin oikeusasiamiehen toimivallan ja vastuualueen mukaista joutua toimimaan tilapäisenä sovittelijana tai vetoamuselimenä, jonka puoleen kääntyvät sellaiset parlamentin jäsenet, joiden pyynnöt on hylätty parlamentin toimivaltaisissa elimissä (puhemiehistö ja kvestorit).

[- -]

Pahoittelen sitä, että oikeusasiamies on joutunut puuttumaan tällaiseen perusteettomaan henkilökohtaiseen valitukseen, ja uskon, että mahdollisia tulevia tapauksia ei tarvitse ottaa käsiteltäväksi.

Kantelun asiasta lausunnossa esitettiin kaksi seikkaa:

- (i) Vaikka parlamentin työjärjestyksessä määrätään, että tällaisiin kokouksiin osallistuminen edellyttää etukäteislupaa, C. ei ollut saanut eikä pyytänyt tällaista lupaa.
- (ii) Parlamentin jäsenillä on oikeus vuosittain 3 000 ecun korvaukseen, jolla katetaan kustannukset, jotka aiheutuvat heidän tehtäviensä hoitamisen yhteydessä suorittavista matkoista muualla kuin siinä maassa, josta heidät on valittu. Jos C. olisi esittänyt pyynnön ajoissa, hänellä olisi ollut matkustusasiakirjojen esittämistä vastaan oikeus saada tästä summasta korvausta Pariisin matkan kustannuksistaan.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan C. totesi, että hän paheksui syvästi toteamuksia, jotka edellä on esitetty kursiivilla. Hän totesi lisäksi, että hän ei ollut kiinnostunut asian taloudellisista näkökohdista, vaan halusi puhdistaa nimensä, jonka hän katsoi "lokaantuneen" tavasta, jolla parlamentti suhtautui asiaan.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYS SOVINTORATKAISUUN

Tutustuttuaan parlamentin lausuntoon ja C:n huomautuksiin oikeusasiamies katsoi, että kyseessä oli suoralta kädeltä hallinnollinen epäkohta,

koska parlamentin lausunnossa esitetty väite, että Pariisin matkaa koskevaa lupahakemusta ei ollut esitetty etukäteen, näytti olevan ristiriidassa C:n kanteluun oheistettujen todisteiden valossa.

Ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti oikeusasiamies ehdotti siten virastonsa ja parlamentin yksiköiden välistä tapaamista, jotta sovintoratkaisun mahdollisuuksista voitaisiin keskustella.

Euroopan parlamentin puhemies lähetti 16. tammikuuta 1998 oikeusasiamiehelle kirjeen, jossa hän totesi seuraavaa:

Parlamentin työjärjestyksen 22 artiklan 8 kohdan ja 139 artiklan 5 kohdan mukaisesti jäsenten on pyydettävä puhemiehistön lupa, jos he haluavat osallistua parlamentin tavanomaisten toimipaikkojen ulkopuolella pidettäviin kokouksiin.

AKT-EU-yleiskokouksen yhteispuheenjohtaja lordi Plumb lähetti 18. tammikuuta 1995 pyynnön, jossa C:lle pyydettiin lupaa osallistua Pariisin matkalle. Pynnön myöhäinen esittämisajankohta kuitenkin merkitsi sitä, että puhemiehistöllä ei ollut riittävästi aikaa käsitellä sitä, ja matka järjestettiin ilman vaadittua lupaa.

Parlamentin työjärjestys on tältä osin selkeä, ja siinä määrätään yksiselitteisesti, että pyyntö on esitettävä etukäteen ja että lupia ei myönnetä kyseisen tilaisuuden jälkeen. Tässä tilanteessa en katso, että parlamentti voi maksaa C:lle päivärahat ja matkakulut, joihin hänellä olisi ollut oikeus, jos puhemiehistö olisi myöntänyt luvan matkaan.

Tällä ei pyritä asettamaan kyseenalaiseksi sitä, oliko C. toiminut hyvässä uskossa. Olen varma, että hän ainoastaan halusi tehdä työnsä esittelijänä parhaan kykynsä mukaan.

Oikeusasiamiehen toimiston kanssa järjestetyssä tapaamisessa C. vahvisti, että hän ei ollut kiinnostunut asian taloudellisista näkökohdista, kuten hän oli huomautuksissaan todennut. Hän totesi, että hänen kantelunsa oli ratkaistu tyydyttävästi, kun Euroopan parlamentti myönsi julkisesti, että hän oli toiminut hyvässä uskossa ja että ennakkolupa Pariisin matkalle oli haettu.

PÄÄTÖS

- 1 Euroopan parlamentti myönsi julkisesti hyväksyvänsä sen, että kantelija oli toiminut hyvässä uskossa ja että ennakkolupa Pariisin matkalle oli haettu. Kantelija puolestaan ilmoitti, että hän ei pyrkinyt perimään takaisin kustannuksia, jotka parlamentti oli vaatinut maksamaan takaisin parlamentin työjärjestyksen 22 artiklan 8 kohdan ja 139 artiklan 5 kohdan nojalla.¹

¹ 22 artiklan 8 kohta: "Puhemiehistö on toimivaltainen hyväksymään valiokuntien kokoukset tavanomaisten toimipaikkojen ulkopuolella, kuulemiset sekä esittelijöiden tutkimus- tai tiedonhankintamatkat."

139 artiklan 5 kohta: "Valiokunta voi parlamentin puhemiehistön suostumuksella antaa yhdelle tai useammalle jäsenistään tutkimus- tai tiedonhankintatehtävän."

- 2 Oikeusasiamiehen pyrkimys sovintoratkaisuun oli siis johtanut siihen, että kantelijan ja Euroopan parlamentin välillä ei enää ollut kiistanalaisia kysymyksiä. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

LISÄHUOMAUTUKSET

- 1 Euroopan parlamentti ei muodollisesti kiistänyt oikeusasiamiehen valtuuksia käsitellä tätä kantelua. Se kuitenkin esitti, että tulevaisuudessa tällaiset tapaukset voitaisiin jättää käsittelemättä, ja katsoi että oikeusasiamiehen ei pitäisi toimia *"tilapäisenä sovittelijana tai vetoomuselimenä, jonka puoleen kääntyvät sellaiset parlamentin jäsenet, joiden pyynnöt on hylätty parlamentin toimivaltaisissa elimissä"*.
- 2 Kuten vuosikertomuksessa 1997 todettiin, oikeusasiamies ei valvo Euroopan parlamentin poliittista työtä. Koska perustamissopimus tai oikeusasiamiehen ohjesääntö eivät kuitenkaan sisällä nimenomaisia määräyksiä asiasta,¹ oikeusasiamiehellä ei ole oikeudellisia perusteita katsoa, että parlamentin hallinnolliseen työhön liittyviä kanteluja ei voitaisi ottaa käsiteltäväksi.
- 3 Vaikka Euroopan oikeusasiamies ei myöskään pyri tilanteeseen, jossa häntä pidetään tällaisissa tapauksissa oikeussuojakeinona, hänellä ei ole oikeudellisia perusteita katsoa, että Euroopan parlamentin jäsenten omasta puolestaan tekemiä kanteluja ei voitaisi ottaa käsiteltäväksi, kunhan ohjesäännössä asetetut käsiteltäväksi ottamisen ehdot täyttyvät. Ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdassa vaaditaan, että kantelua ennen on otettava hallintoteitse yhteyttä kyseisiin toimielimiin, mikä tässä tapauksessa merkitsee pyyntöä parlamentin toimivaltaisille viranomaisille. Nämä viranomaiset voisivat tavallisesti ratkaista tällaiset tapaukset tavalla, joka ei anna syytä lisäkanteluun.
- 4 EY:n perustamissopimuksen 138 e artiklan mukaisesti oikeusasiamiehen tutkimukset koskevat mahdollisia hallinnollisia epäkohtia. Kyseisellä toimielimellä on jokaisessa oikeusasiamiehen tutkimuksessa tilaisuus osoittaa, että hallinnollista epäkohtaa ei ole ilmennyt. Toimielin tekee tämän antamalla lausunnon, jossa käsitellään tarkasti ja asiallisesti kyseessä olevia asioita, jotta varmistetaan, että oikeusasiamies voi käsitellä kantelun viipymättä ja asianmukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin päätös 94/262 oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä enndoista, tehty 9. maaliskuuta 1994, EYVL L 113, 1994, s. 15.

3.4.2 EUROOPAN KOMISSIO

OIKEUS TUTUSTUA KOMISSION ASIAKIRJoiHIN

Päätös kanteluun 1045/21.11.96/BH/IRL/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

X kanteli oikeusasiamiehelle marraskuussa 1996 siitä, että komissio oli evännyt häneltä oikeuden tutustua asiakirjoihin, jotka koskivat köyhyyden vastaista politiikkaa unionissa.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Komission lausunto käsitti seuraavaa:

Komission keskipitkän aikavälin sosiaalisessa toimintaohjelmassa 1995 - 1997 on ilmoitettu, että tarkoitus oli valmistella raportti kaikista keskeisistä yhteisön toimista, jotka koskevat köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä. Niinpä komissio alkoi työskennellä jäsenvaltioiden edustajien kanssa sosiaalista syrjäytymistä käsittelevän korkean tason työryhmässä. Komission pyynnöstä kukin jäsenvaltio antoi vuonna 1996 ryhmälle tietoa kansallisista kriteereistään joilla ne määrittelivät köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen, sekä siitä miten kansallinen politiikka oli organisoitu ja määritelty. Kantelijan pyyntö koski jäsenvaltioiden toimittamien asiakirjojen koostetta. Komissio päätti olla toimittamatta kopiota, koska asiakirja ei ollut komission asiakirja, vaan kyseessä olivat pikemminkin eri jäsenvaltioiden tuottamat alkuperäiset tekstit, jotka toimielin oli ainoastaan koonnut yhteen.

Komissio nojasi päätökseensä, jonka se oli tehnyt 8. helmikuuta 1994 ja joka koski oikeutta tutustua komission asiakirjoihin, ja päätti, että kyseistä materiaalia ei pidettäisi komission asiakirjana. Komissio katsoi, että pyyntö olisi pitänyt osoittaa eri asiakirjojen laatijoille, eli jäsenvaltioille. Koska komission politiikka, joka koskee oikeutta tutustua komission asiakirjoihin, koskee vain sen omia asiakirjoja, siinä ei määrätä, että komission olisi myönnettävä oikeus tutustua muiden elinten tuottamiin asiakirjoihin. Komissio kuitenkin totesi, että se toimittaisi lopullisen kertomuksen kantelijalle, kun se valmistuisi.

Komissio esitti, että kantelijan olisi saadakseensa pyytämänsä tiedot otettava yhteyttä Irlannin sosiaaliministeriöön.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan X korosti seuraavia seikkoja:

X:n mielestä asia oli pyydetyn asiakirjatyypin osalta täysin selvä. Hänen pyyntönsä koski komission asiakirjaa eikä jäsenvaltioiden laatimia eri asiakirjoja. Koska tätä aineistoa oli osaksi käännetty ja levitetty varus-

tettuna komission kansilehdin, asiakirjaa olisi pitänyt pitää komission asiakirjana.

X lisäsi, että asiakirjaa oli levitetty Irlannissa komission asiakirjana kesällä 1996. Kun hän oli pyytänyt Irlannin sosiaaliministeriöltä kopiota asiakirjasta, hänen pyyntönsä oli evätty sillä perusteella, että kyse oli komission asiakirjasta ja siten päätös sen antamisesta kuului yksinomaan komissiolle.

X ei yhtynyt komission kantaan. Koska asiakirja oli koottu ja jaettu toimitelimen luvalla, sitä olisi pitänyt pitää komission asiakirjana.

Lopuksi kantelija korosti sitä, että komission perusteluilla saattaisi olla kielteisiä seurauksia avoimuudelle Euroopan unionissa. Siten asiakirja olisi asetettava hänen saatavilleen avoimuuden etujen nimissä.

LISÄTUTKIMUKSET

Kiistan luonteen vuoksi ja saavuttaakseen tyydyttävän ratkaisun oikeusasiamies päätti, että hänen sihteeristönsä virkamiesten olisi tutustuttava kyseiseen asiakirjaan. Tutustumisen yhteydessä pyrittiin arvioimaan, oliko asiakirja vain kooste jäsenvaltioiden erilaisista teksteistä, jolloin oikeus tutustua asiakirjoihin ei koskisi sitä.

Asiakirjaan tutustumista varten järjestettiin tapaaminen komission tiloissa Brysselissä 10. lokakuuta 1997. Komissio oli ilmoittanut tutustumisesta etukäteen kaikille korkean tason työryhmän jäsenille.

Kokouksessa komission virkamiehet selittivät, että asiakirja oli alun perin laadittu vuonna 1995 edistämään jäsenvaltioiden keskinäistä ymmärrystä sosiaalista syrjäytymistä ja köyhyyttä koskevan politiikan alalla. Tätä varten komissio perusti korkean tason työryhmän, johon osallistui kansallisia asiantuntijoita kaikista jäsenvaltioista. Korkean tason työryhmän puitteissa ja keskustelujen valmistelua varten komissio jakoi kaikille jäsenvaltioille kyselylomakkeen vuoden 1995 lopulla. Kaikki jäsenvaltioista saadut vastaukset koottiin komission yksiköissä yhtenäiseksi asiakirjaksi, joka jaettiin korkean tason työryhmän kokouksessa kesäkuussa 1996.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYS SOVINTORATKAISUUN

Tutustuttuaan asiakirjoihin oikeusasiamies kirjoitti komissiolle ohjeisääntönsä 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti pyrkiäkseen kantelussa sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies viittasi kirjeessään komission rooliin asiakirjan valmistelussa sekä siihen, että yksi jäsenvaltio oli torjunut kantelijan sillä perusteella, että hänen olisi osoitettava pyyntönsä komissiolle. Oli siten valitettavaa, että kantelijan pyrkimykset saada asiakirja haltuunsa olivat saaneet kielteisen vastauksen sekä jäsenvaltiolta että komissiolta. Lisäksi oikeusasiamies katsoi, että avoimuuden puute tässä nimenomaisessa tapauksessa saattaisi heikentää yleisön luottamusta yhteisön hallintoa kohtaan ja tehdä tyhjäksi sopimukseen Euroopan unionista liitetyn julistuksen 17 tavoitteet, jotka koskivat oikeutta saada tietoja. Näiden seikojen johdosta oikeusasiamies ehdotti sovintoratkaisuksi, että komissio

suostuisi myöntämään kantelijalle oikeuden tutustua pyydettyihin asiakirjoihin.

Komissio vastasi 3. helmikuuta 1998 ja vahvisti kantansa asiakirjan luonteesta. Se kuitenkin suostui oikeusasiamiehen ehdotukseen, jolla saavutettaisiin *ad hoc* -ratkaisu tässä tapauksessa. Tätä varten se oli pyytänyt kaikilta jäsenvaltioilta lupaa niiden osuuksien julkaisemiseen.

Oikeusasiamies sai komissiolta 13. toukokuuta ja 14. heinäkuuta 1998 lisätietoja, jotka koskivat pyyntöön saatuja vastauksia. Kaikki jäsenvaltiot olivat suostuneet siihen, että niiden asiakirjat välitettäisiin kantelijalle. Jotkut olivat tässä yhteydessä asettaneet joitakin jäljentämistä ja tekijänoikeuksia koskevia rajoituksia. Lisäksi komissio oli myös suostunut lähettämään X:lle kopion muistiinpanoista, joita sen yksiköt olivat tehneet sosiaalista syrjäytymistä käsittelevän korkean tason työryhmän kokouksessa kesäkuussa 1996.

Kirjeissään oikeusasiamiehelle 20. toukokuuta ja 24. heinäkuuta 1998 X ilmoitti, että kaikki hänen alun perin pyytämänsä asiakirjat oli toimitettu hänelle oikeusasiamiehen sovintoratkaisuehdotuksessa esitetyllä tavalla. Kantelija kiitti oikeusasiamiestä tämän tekemästä työstä ja antoi tunnustusta saavutetun merkittävän edistyksen johdosta. Hänen mielestään oikeusasiamies oli tehnyt kaiken vallassaan olevan, ja siten hän suostui asian käsittelyn lopettamiseen. Hän toi kuitenkin julki joitakin yleisiä seikkoja, jotka liittyivät hänen saamiensa asiakirjojen käyttöön ja yleisemmin menettelyyn, jota Euroopan unionissa noudatetaan asiakirjojen julkisuuden yhteydessä.

PÄÄTÖS

Oikeusasiamiehen aloitteen johdosta toimitettiin ja kantelija olivat päässeet sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

PHARE-OHJELMASSA TOIMIVAN RAHOITUSPÄÄLLIKÖN TEHTÄVÄÄ KOSKEVA TARJOUSMENETTELY

Päätös kanteluun 1109/18.12.96/IGL/UK/IJH Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

X kanteli oikeusasiamiehelle joulukuussa 1996 PHARE-ohjelmassa toimivan rahoituspäällikön tehtävää koskeneesta tarjousmenettelystä, jonka järjesti komission PO 1A. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti X pyysi käsittelemään kantelun luottamuksellisena.

Kantelussaan X kertoi, että hän työskenteli Brysselissä rahoituspäällikkönä PHARE-ohjelman koordinointiyksikössä. Elokuussa 1994 tehtävä siirrettiin toiseen maahan. Saatuaan epäviralliset takuut odotettavissa olevan työn kestosta X muutti perheineen toiseen maahan. Noin vuoden kuluttua järjestettiin rahoituspäällikön tehtävää koskeva tarjousmenettely, jossa X ei menestynyt.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle X väitti, että:

- (i) tarjousmenettelyä ei suoritettu PHARE-määräysten mukaisesti,
- (ii) menestynyt tarjoaja ei läheskään täyttänyt tehtävälle asetettuja vaatimuksia,
- (iii) menestynyt tarjoaja oli aikaisemmin toiminut tehtävässä, jossa hän sai tietoonsa palkkiot, joita X oli aikaisemmin saanut rahoituspäällikkönä.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio antoi tietoja Phare-ohjelman organisaatiosta ja rakenteesta.

Lausunnossa esitettiin lukuisia huomioita käsiteltävästä tapauksesta. Siinä todettiin erityisesti, että kyseessä ei ollut rahoituspäällikön tehtäviä koskeva tarjouskilpailu vaan kahden ehdokkaan pätevyyksien vertaileva arviointi. X oli toinen ehdokkaista. Lausuntoon oli myös oheistettu lukuisia valintamennettelyä koskevia asiakirjoja.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija kiisti useita komission esittämiä seikkoja. Hän viittasi erityisesti kirjeeseen, jonka komission PO 1A:n virkamies oli lähettänyt hänelle 22. joulukuuta 1995. X toimitti kopion tästä kirjeestä oikeusasiamiehelle. Kirje alkoi seuraavasti:

Joudun valitettavasti ilmoittamaan Teille, että tarjouspyynnöstä vastaavan valintalautakunnan lopullisessa arvioissa Teidän tarjoustanne ei pidetty edullisimpana.

X huomautti myös, että komissio ei ollut vastannut kantelun kohtiin (ii) ja (iii).

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYS SOVINTORATKAISUUN

Tutkittuaan komission lausunnon ja kantelijan huomautukset oikeusasiamies totesi, että *prima facie* näytti ilmeiseltä, että kyse oli hallinnollisesta epäkohdasta, kun komission lausunnossa todettiin, että tarjouspyyntöä ei ollut esitetty, ja PO 1A:n X:lle osoittamassa kirjeessä viitattiin tarjousmenettelyn tulokseen.

Ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti oikeusasiamies kirjoitti siten komission pääsihteeristölle ja ehdotti komission yksiköiden ja oikeusasiamiehen toimiston epävirallista kokousta, jossa keskusteltaisiin mahdollisuudesta saavuttaa sovintoratkaisu.

Kokouksen jälkeen komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että komission yksiköt ja X kävivät keskusteluja. Myöhemmin X ilmoitti oikeusasiamiehelle faksilla, että hän oli päässyt komission kanssa sopimukseen kantelun rat-

kaisemiseksi rahakorvauksella. Myös komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että asiassa oli päästy sovintoratkaisuun.

PÄÄTÖS

Oikeusasiamiehen tutkimuksissa näytti *prima facie* ilmeiseltä, että kyseessä oli hallinnollinen epäkohta.

Ohjesääntönsä 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti¹ oikeusasiamies ehdotti siten epävirallista tapaamista komission yksiköiden ja oikeusasiamiehen toimiston välillä.²

Tämän oikeusasiamiehen aloitteen johdosta komissio ja kantelija pääsivät kantelussa sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

ULKOPUOLISEN SOPIMUKSEN JÄTTÄMINEN UUSIMATTA: ASIASTA EI ILMOITETTU RIITTÄVÄN VARHAIN

Päätös kanteluun 485/97/OV Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Euroopan komission edustustossa Haagissa kirjeenvaihtajana työskentelevä toimittaja V. kanteli oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1997 sopimuksensa uusimatta jättämisestä.

V. kanteli ensinnäkin siitä, että komission edustuston päällikkö kieltäytyi allekirjoittamasta kantelijan kolmen vuoden sopimuksen viimeistä jatko-aikaa, koska tämä piti V:n tehtävää tarpeettomana. Tämä tapahtui 1. huhtikuuta 1997, eli kuukauden sen jälkeen, kun sopimus oli umpeutunut, ja ilman komission PO X:n (tiedotus, viestintä, kulttuuri ja audiovisuaalinen ala) kuulemista. Toiseksi kantelijalle ilmoitettiin, ettei hänelle maksettaisi maaliskuun palkkaa, vaikka hän oli työskennellyt normaalisti koko kuun ajan.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Komissio totesi lausunnossaan, että komission Haagin edustuston entinen päällikkö oli allekirjoittanut 25. huhtikuuta 1995 sopimuksen, jonka alkuperäinen kesto oli yksi vuosi ja jota voitiin pidentää vuodella. Koska edustuston uusi päällikkö aloitti työnsä 3. maaliskuuta 1997, päätöstä kantelijan sopimuksen uusimisesta lykättiin uuden päällikön saapumiseen asti. Uusi päällikkö päätti, että sopimuksen pidentämiseen ei ollut aihetta. Päätöksestä ilmoitettiin kantelijalle suullisesti, kun hän tapasi edustuston päällikön 11. maaliskuuta ja 1. huhtikuuta 1997. Kantelija lähetti 3. huhtikuuta 1997 huomautukseen, jossa hän arvosteli

¹ "Oikeusasiamies etsii kaikin mahdollisin tavoin ratkaisua epäkohtien poistamiseksi kyseisen toimielimen tai laitoksen kanssa kantelun ratkaisemiseksi."

² Euroopan oikeusasiamies ja komission pääsihteeri sopivat 22. lokakuuta 1997, että epävirallinen kokous voisi joissakin tapauksessa muodostaa

päätöstä. Edustuston päällikkö vastasi kantelijalle kirjeellään 7. huhtikuuta 1997 ilmoittaen, ettei ollut perusteita käsitellä päätöstä uudelleen.

Kantelija pyysi lisäksi, että hänelle maksettaisiin 2 500 ecua palkkaa maaliskuulta 1997. Summa oli yksi kahdestoistaosa alkuperäisen sopimuskauden palkasta. Tähän pyyntöön ei suostuttu.

Lopuksi komissio huomautti, että kantelijan sopimusoikeuksien täsmällinen luonne oli hieman epäselvä. Komissio ilmoitti olevansa valmis pyrkimään sovintoratkaisuun kantelijan kanssa. Myöhemmin komissio ilmoitti, että sovintoratkaisuun oli päästy, ja että kantelijalle maksettaisiin hänen vaatimansa 2 500 ecua maaliskuussa 1997 tehdystä työstä.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei tehnyt kirjallisia huomautuksia. Kantelija ilmoitti kuitenkin 6. heinäkuuta 1998 puhelimitse oikeusasiamiehen toimistoon olevansa tyytyväinen sovintoratkaisuun. Hän kiitti oikeusasiamiestä asiaan puuttumisesta.

PÄÄTÖS

1 Väite, että sopimuksen uusimatta jättämisestä ei ilmoitettu ajoissa

- 1.1 Kantelija väitti, ettei hänelle ilmoitettu sopimuksen uusimatta jättämisestä riittävän varhaisessa vaiheessa. Hän väitti erityisesti, että hänelle ilmoitettiin siitä vasta kuukauden kuluttua sopimuksen päättymisestä.
- 1.2 Oikeusasiamies käsittelee kanteluja sopimussuhteista aiheutuneista hallinnollisista epäkohdista. Hän ei kuitenkaan pyri määrittelemään, onko toinen osapuoli rikkonut sopimusta. Tätä kysymystä voisivat käsitellä tehokkaasti vain Alankomaiden tuomioistuimet, jotka sopimuksen 7 artiklan mukaan ovat toimivaltaisia osapuolten välisissä oikeudenkäynneissä ja joilla olisi mahdollisuus kuulla osapuolten argumentit kyseisestä kansallisesta lainsäädännöstä ja arvioida asiakysymyksistä esitettyjä ristiriitaisia todisteita.
- 1.3 Mitä tuli velvollisuuteen ilmoittaa riittävän ajoissa, oli ilmeistä, että alkuperäisen sopimuksen päättymisajankohta oli 25. huhtikuuta 1997 eikä kantelijan ilmoittama 1. maaliskuuta 1997. Oli myös ilmeistä, että kantelijalle ilmoitettiin sopimuksen uusimatta jättämisestä 25 vuorokautta ennen sopimuksen päättymistä, eikä kuukautta myöhemmin, kuten kantelija oli kertonut. Näin ollen komission voitu katsoa syyllistyneen hallinnolliseen epäkohtaan siten, että se olisi jättänyt ilmoittamatta riittävän varhain sopimuksen uusimatta jättämisestä.

2 Sovintoratkaisu 2 500 ecun maksamisesta maaliskuulta 1997

- 2.1 Koska kantelija oli työskennellyt normaalisti koko maaliskuun 1997, hän pyysi tämän kuukauden työstä 2 500 ecun maksua,

mistä komission edustusto kieltäytyi. Komissio esitti kuitenkin huomautuksissaan, että kantelijan sopimusoikeuksien täsmällinen luonne oli hieman epäselvä. Oikeusasiamiehen pyydettyä komissio oli siten valmis pyrkimään sovintoratkaisuun kantelijan kanssa ja suostui maksamaan 2 500 ecua maaliskuussa 1997 tehdystä työstä. Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle olevansa tyytyväinen saavutettuun sopimukseen.

- 2.2 Oikeusasiamies totesi, että hallinnollisen epäkohdan mahdollisuus poistui tämän sopimuksen myötä ja että kantelija ilmaisi tyytyväisyytensä sopimukseen.

Oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella kantelun 1 kohdassa ei ilmennyt komissiosta johtuvaa hallinnollista epäkohtaa. Kantelun 2 kohdan tapauksessa oli päädytty toimielimen ja kantelijan väliseen sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.5 OIKEUSASIAMIEHEN KRIITTINEN HUOMAUTUS

3.5.1 EUROOPAN PARLAMENTTI

HENKILÖSTÖ: AMMATTITAUDIKSI HYVÄKSYMINEN

Päätös kanteluun 977/28.10.96/ST/L/BB/(XD-ADB) Euroopan parlamenttia vastaan

KANTELU

Kantelija oli ollut Euroopan parlamentin palveluksessa vammaisten työhön-ottoa suosivan politiikan puitteissa. Hän väitti kärsivänsä ammattitaudista, joka oli aiheutunut kovasta työstä, jota hän oli tehnyt Strasbourgin istuntojakson aikana vuonna 1984. Hän väitti, että hänen esimiehensä antoi hänelle tehtäviä, jotka eivät olleet yhteensopivia hänen vammansa kanssa.

Vuonna 1990 hän antoi Euroopan parlamentille Euroopan yhteisöjen virkamiesten tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 17 artiklan mukaisen ilmoituksen. Kantelijan tarkoituksena oli saada tunnustus sille, että hänen terveydentilansa heikkenemistä pidettiin ammattitautina.

Euroopan parlamentti käynnisti tutkimuksen. Vuonna 1994 kantelija pyysi asettamaan edellä mainittujen määräysten 19 artiklan mukaisen lääketieteellisen lautakunnan. Vuonna 1996 Euroopan parlamentti hylkäsi ammatitautiksi hyväksymistä koskevan pyynnön lääketieteellisen lautakunnan raportin pohjalta. Siinä todettiin, että sairaus aiheutui kantelijan aikaisemman vamman kehittymisestä.

Kantelija valitti päätöksestä, mutta Euroopan parlamentti hylkäsi pyynnön vuonna 1996. Hän päätti sitten kannella Euroopan oikeusasiamiehelle.

Kantelija esitti neljä väitettä:

- (i) Euroopan parlamentti ei toteuttanut objektiivista tutkimusta, kun se keräsi asiakirjoja, jotka eivät liittyneet asiaan.
- (ii) Euroopan parlamentti jätti jotkin asiakirjat lähettämättä lääketieteelliseen lautakuntaan.
- (iii) Koko menettelyä leimasivat viivytykset, joilta olisi voitu välttyä.
- (iv) Esimies käytti valtaansa väärin antaessaan kantelijalle tehtäviä, jotka eivät sopineet yhteen tämän vamman kanssa.

Edellä esitettyjen seikkojen pohjalta kantelija halusi Euroopan parlamentin hyväksyvän hänen sairautensa ammattitaudiksi ja vaati korvausta.

TUTKIMUS

Euroopan parlamentin lausunto

Euroopan parlamentti korosti, että kaikki kantelijan välittämät asiakirjat oli toimitettu lääketieteelliselle lautakunnalle lukuun ottamatta viittä asiakirjaa, koska parlamentti ei ollut saanut niitä tai kantelija ei ollut lähettänyt niitä.

Parlamentti myönsi, että menettelyn joissakin vaiheissa oli esiintynyt hieman viivytyksiä. Se selitti nämä viivytykset kuitenkin tapauksen monimutkaisuudella, valituksen tekijän jatkuvilla toimenpiteillä, lääketieteellisten asiakirjojen (osa saksaksi) tulkintavaikeuksilla, lääketieteellistä lautakuntaa varten laadittavien hyvin yksityiskohtaisten toimivaltuuksien muotoilulla sekä kolmen muun valitukseen liittyvän asian samanaikaisella käsittelyllä.

Parlamentti oheisti lausuntoonsa kronologisen yhteenvedon menettelystä.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan ja esitti seuraavat kommentit:

- (i) Neljä niistä viidestä asiakirjasta, joiden vastaanoton Euroopan parlamentti kiisti, oli joko mainittu lääketieteellisen lautakunnan johtopäätöksissä tai niissä oli Euroopan parlamentin leima.
- (ii) Parlamentti ei tehnyt objektiivista hallinnollista tutkimusta eikä välittänyt tarvittavia asiakirjoja lääketieteelliselle lautakunnalle. Kantelija teki sen johtopäätöksen, että lääketieteellinen lautakunta ei voinut toimia asianmukaiselta pohjalta ja että sen päätelmät siten mitätöityivät.
- (iii) Parlamentin tutkimus ei ollut avoin.

Johtopäätöksenä kantelija pyysi sovintoratkaisua.

PÄÄTÖS

1 Tutkimuksen objektiivisuuden puute

Euroopan yhteisöjen virkamiesten tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 17 artiklan 2 kohdassa määrätään, että "Hallintoelimet suorittavat tutkimuksen selvittääkseen kaikki seikat, joiden avulla voidaan määrittellä sairauden laatu [- -]". Oikeusasiamies totesi, että Euroopan parlamentti oli koonnut suuren määrän asiakirjoja, jotka oli pääasiassa toimittanut kantelija ja jotka mahdollistivat lääketieteellisen lautakunnan hyvin yksityiskohtaisten toimivaltuuksien laatimisen. Hän katsoi, että ei ollut selviä todisteita siitä, että Euroopan parlamentin tutkimus oli objektiivisuudeltaan vajavainen ja pyrki vahingoittamaan kantelijaa. Siten hallinnollista epäkohtaa ei tullut ilmi kantelun tässä osassa.

2 Lääketieteelliselle lautakunnalle välitettyjen asiakirjojen puutteellisuus

- 2.1 Oikeusasiamiehen tutkittua huolellisesti käytössään olleen aineiston vaikutti siltä, että jotkut parlamentin mainitsemista puuttuvista asiakirjoista oli todella leimattu toimielimessä. Oikeusasiamies korosti, että oli hyvän hallintotavan mukaista, että toimielin piti selvää kirjaa vastaanottamistaan asiakirjoista. Koska Euroopan parlamentti ei ollut tehnyt niin, oikeusasiamies katsoi sen laiminlyöneen tämän periaatteen.
- 2.2 Oikeusasiamies tutki sen vuoksi kantelijan väitteen, että se, että Euroopan parlamentti oli jättänyt lähettämättä joitakin asiakirjoja lääketieteelliselle lautakunnalle, esti lautakuntaa tekemästä selkeitä päätelmiä sen laatiessa kertomustaan. Hän totesi ensin, että jotkut puuttuvista asiakirjoista oli todella välitetty lääketieteelliselle lautakunnalle, koska ne oli mainittu lautakunnan kertomuksessa. Hän totesi myös, että yksi lääketieteellisen komitean jäsenistä oli kantelijan nimittämä, ja kuten Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on todennut, *virkamiehen edut turvataan sillä, että lääketieteellisessä lautakunnassa on jäsen, joka nauttii hänen luottamustaan, ja sillä, että lautakunnan kolmas jäsen nimetään osapuolten nimittämien kahden muun jäsenen keskinäisellä sopimuksella.*¹
- 2.3 Edellä esitettyjen seikkojen valossa ei vaikuttanut siltä, että lääketieteellisen lautakunnan päätelmät olisivat olleet virheellisiä tai että sen kertomuksen johtopäätökset olisivat olleet erilaisia. Siten oikeusasiamies katsoi, että asiassa ei ollut perusteita sovintoratkaisulle.

3 Euroopan parlamentin vältettävissä ollut viivytys

Oikeusasiamies analysoi huolellisesti Euroopan parlamentin esittämän kronologisen yhteenvedon ja Euroopan parlamentin esittämät argumentit. Hän ei todennut hallinnollista epäkohtaa kantelun tässä kohdassa.

¹ Asia 2/87, *Biedermann vastaan tilintarkastustuomioistuin*, Kok. 1988, s. 143.

4 Esimiehen vallan väärinkäyttö

Oikeusasiamies korosti, että toimivaltansa perusteella hän ei voinut käsitellä tätä syytöstä, koska väite esitettiin yli kahden vuoden kuluttua päivästä, jona asia tuli kantelijan tietoon.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Edellä esitettyjen tulosten johdosta oikeusasiamies antoi seuraavan kriittisen huomautuksen:

On hyvän hallintotavan mukaista, että toimielin pitää selvää kirjaa vastaanottamistaan asiakirjoista. Koska Euroopan parlamentti ei ollut tehnyt niin, se oli laiminlyönyt tämän periaatteen.

Oikeusasiamies katsoi, että asiassa ei ollut perusteita pyrkiä sovintoratkaisuun, ja lopetti sen vuoksi asian käsittelyn.

KILPAILU: ANNETUT TIEDOT EIVÄT OLLEET TÄSMÄLLISIÄ

Päätös kanteluun 1051/25.11.96/AF/B/VK Euroopan parlamenttia vastaan

KANTELU

F. kanteli marraskuussa 1996 ja tammikuussa 1997 oikeusasiamiehelle siitä, että Euroopan parlamentti oli virheellisesti kieltänyt häntä osallistumasta kirjallisiin kokeisiin parlamentin järjestämässä kilpailussa PE/80/A. Kieltoa perusteltiin sillä, että kantelija ei ollut esittänyt todistusta toisen yhteisön kielen erittäin hyvästä hallinnasta kilpailuilmoituksessa vaaditulla tavalla.

Kilpailu julistettiin *Virallisessa lehdessä* kolmessa osassa: (i) avoimiin kilpailuihin sovellettavat yleiset määräykset, (ii) ohjeet parlamentin järjestämiin avoimiin kilpailuihin osallistuville ja (iii) ilmoitus kyseisestä kilpailusta.

Ohjeissa määrätään, että *hakijoiden on hakemuslomakkeen yhteydessä esitettävä todistukset kaikista ikärajaan tehtäviä poikkeuksia koskevista pyynnöistä sekä niistä tiedoista, joita he esittävät kohdissa 9 "koulutus" ja 12 "työkokemus"*. Ohjeissa ei määritely, että hakijan olisi esitettävä todistus toisen yhteisön kielen hallinnasta.

Kilpailuilmoituksen osaston III kohdassa A. 2. määrätään, että *valintalautakunta tutkii todistukset ja laatii varallaolueluettelon hakijoista, jotka täyttävät osaston II kohdassa B asetetut vaatimukset. Valintalautakunta perustaa päätöksensä yksinomaan hakemuslomakkeessa annettuihin tietoihin, jotka todistetaan oheistetuilla asiakirjoilla*. Ilmoituksen osaston II kohdan B ehto oli kaksiosainen; hakijalta edellytettiin ensinnäkin yliopistollista loppu-tutkintoa tai vastaavaa ammattikokemusta; toiseksi vaadittiin, että hakijoilla on erittäin hyvä toisen yhteisön kielen taito.

Hakemuslomakkeessa oli useita kohtia. Todistuksia pyydettiin vain kohdissa 9 "koulutus" ja 12 "työkokemus". Kohdan 7 otsikkona oli "kielitaito", ja

se jakautui kahteen osaan: a) äidinkieli ja b) muut kielet. Hakijoita ei pyydetty esittämään todistuksia kohdan 7 tiedoista.

F:lle ilmoitettiin elokuussa 1996, että tämä ei voinut osallistua kokeeseen, koska *lähettämistänne asiakirjoista ei käy ilmi, että olette hankkinut erittäin hyvän taidon toisessa yhteisön kielessä valintamenettelyä PE/80/A koskevan ilmoituksen osaston II kohdassa B.2 vaaditulla tavalla.*

F. valitti tästä päätöksestä ja väitti, että *Virallisen lehden* tekstissä ei nimenomaisesti pyydetty todistusta osoitukseksi toisen yhteisön kielen taidosta. Hänen valituksensa hylättiin 3. lokakuuta 1996 sillä perusteella, että valintalautakunta voisi tehdä päätöksensä vain hakemuksen ja sen liitteenä olevien asiakirjojen perusteella, ja että hänen esittämänsä asiakirjat eivät todistaneet, että hänellä oli erittäin hyvät taidot toisessa yhteisön kielessä.

Tätä taustaa vasten F. kanteli oikeusasiamiehelle. Hän esitti seuraavat kolme pääväitettä:

- 1 Hakijoille todistusvaatimuksista annetut tiedot olivat hämmentäviä ja harhaanjohtavia. Ohjeiden, joissa ei pyydetty todistusta kielitaidosta, olisi oltava etusijalla kilpailuilmoitukseen nähden.
- 2 Valintalautakunnan olisi pitänyt päätellä, että hän täytti kielitaitovaatimukset, koska hänen hakemuslomakkeestaan kävi ilmi, että hän oli työskennellyt Euroopan parlamentin jäsenen avustajana; siten olisi pitänyt olla ilmeistä, että hän täytti kielitaitovaatimukset.
- 3 Valintalautakunta loukkasi hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska vastaavassa tilanteessa ollut toinen hakija oli valituksen jälkeen hyväksytty mukaan kilpailuun.

TUTKIMUS

Parlamentin lausunto

Kantelu toimitettiin Euroopan parlamentille. Lausunnossaan parlamentti totesi, että sen päätös sulkea F. kilpailusta perustui kilpailuilmoituksen sanamuotoon, jonka katsottiin olevan etusijalla ohjeisiin nähden.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan F. pitäytyi kantelussaan.

PÄÄTÖS

1 Täsmällisten tietojen puute

- 1.1 On hyvän hallintotavan mukaista antaa mahdollisimman tarkkaa tietoa viran kelpoisuusehdoista, jotta hakijalla on mahdollisuus päätellä, voiko hän hakea sitä, sekä siitä, mitkä hakemusta tukevat asiakirjat ovat menettelyn kannalta tärkeitä ja on siten oheistettava hakulomakkeeseen.¹ Osallistujille annettujen ohjeiden mukaan

¹ Asia T-158/89, tuomio 28. marraskuuta 1991, *van Hecken vastaan talous- ja sosiaalikomitea*, Kok. 1991, s. II-1341.

todistuksia oli esitettävä vain hakulomakkeen kohdista 9 ja 12 "koulutus" ja "työkokemus". Kilpailuilmoituksessa puolestaan määrättiin, että hakijoiden oli esitettävä kopiot todistuksista, työtodistuksista tai *kaikista muista asiakirjoista*, jotka osoittivat hakulomakkeessa annetut tiedot oikeiksi. Ohjeissa ja ilmoituksissa annetut tiedot olivat asiakirjavaatimusten osalta ilmeisen ristiriitaisia keskenään. Molempien tekstien ilmeisenä tarkoituksena oli antaa hakijoille asianmukaista tietoa tietystä kilpailusta, ja siten niiden ei olisi pitänyt poiketa toisistaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, mikä on tekstien oikeudellinen arvo. Parlamentti ei siten onnistunut antamaan kantelijalle selkeää ja täsmällistä tietoa siitä, että se katsoi, että kielitaito olisi osoitettava todistuksin. Sen olisi pitänyt varmistaa, että hakijat saavat ohjeet kilpailuvaatimuksista.

2 Työkokemus osoituksena kielitaidosta

Vaikka otetaan huomioon Euroopan parlamentissa työskentelevän avustajan monikielinen työympäristö ja työtehtävät, niin se, että joku työskentelee siellä, ei sellaisenaan ole osoitus toisen yhteisön kielen riittävästä taidosta.

3 Hakijoiden yhtäläinen kohtelu valintalautakunnassa

Väitteensä tueksi F. esitti, että toinen hakija, joka oli hylätty samoista syistä, hyväksyttiin menettelyyn hänen valitettuaan siitä, että kilpailuilmoituksen sanamuodon tarkka tulkinta ei automaattisesti johtanut siihen olettamukseen, että kilpailussa vaadittiin todistuksia toisen yhteisön kielen taidosta. Koska erityisesti tämän henkilön henkilöllisyydestä ei ollut mitään tietoja, oikeusasiamies ei pystynyt tarkastelemaan asiaa lähemmin.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta on esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

On hyvän hallintotavan mukaista antaa mahdollisimman tarkkaa tietoa viran kelpoisuusehdoista, jotta hakijalla on mahdollisuus päätellä, voiko hän hakea sitä, sekä mitkä hakemusta tukevat asiakirjat ovat menettelyn kannalta tärkeitä ja on siten oheistettava hakulomakkeeseen.¹ Osallistujille annettujen ohjeiden mukaan todistuksia oli esitettävä vain hakulomakkeen kohdista 9 ja 12 "koulutus" ja "työkokemus". Kilpailuilmoituksessa puolestaan määrättiin, että hakijoiden oli esitettävä kopiot todistuksista, työtodistuksista tai *kaikista muista asiakirjoista*, jotka osoittivat hakulomakkeessa annetut tiedot oikeiksi. Ohjeissa ja ilmoituksissa annetut tiedot olivat asiakirjavaatimusten osalta ilmeisen ristiriitaisia keskenään. Molempien tekstien ilmeisenä tarkoituksena oli antaa hakijoille asianmukaista tietoa tietystä kilpailusta, ja siten niiden ei olisi pitänyt poiketa toisistaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, mikä on tekstien oikeudellinen arvo. Parlamentti ei siten

¹ Asia T-158/89, tuomio 28. marraskuuta 1991, *van Hecken vastaan talous- ja sosiaalikomitea*, Kok. 1991, s. II-1341.

onnistunut antamaan kantelijalle selkeää ja täsmällistä tietoa siitä, että se katsoi, että kielitaito olisi osoitettava todistuksin. Sen olisi pitänyt varmistaa, että hakijat saavat ohjeet kilpailuvaatimuksista.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menettelyjä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.5.2 EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

NEUVOSTON PÄÄTÖS 93/731: MITÄ TARKOITTAVAT "TOISTUVAT PYYNNÖT" JA "HYVIN SUURET ASIAKIRJAT"

Päätös kanteluun 1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH neuvostoa vastaan

KANTELU

B. kirjoitti neuvostolle helmikuussa 1996 ja pyysi kopioita neljäntoista K.4-komitean kokouksen pöytäkirjoista. Komitea kuuluu oikeus- ja sisäministerien neuvoston alaan. Hakemus esitettiin neuvoston päätöksen¹ mukaisesti, jonka se on tehnyt oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin (jäljempänä "päätös 93/731").

Neuvoston pääsihteeristö vastasi pyyntöön huhtikuussa 1996. Vastauksessa viitattiin päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohtaan, joka kuuluu seuraavasti:

"Pääsihteeristön toimivaltaiset yksiköt pyrkivät löytämään sopivan ratkaisun toistuvien pyyntöjen tai hyvin suuria asiakirjoja koskevien pyyntöjen toteuttamiseksi."

Vastauksessa todettiin edelleen, että kantelijan pyyntö oli "toistuva pyyntö, joka myös liittyy hyvin suuriin asiakirjamääriin" ja että "sopivana ratkaisuna" pääsihteeristö toimitti viisi pyydytyistä neljästätoista asiakirjasta.

B. pyysi toistamiseen muita yhdeksää asiakirjaa, mutta neuvoston puhenjohtajavaltio pitäytyi alkuperäisessä päätöksessään.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle B. väitti, että neuvostolla ei ollut oikeutta tukeutua päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohtaan perusteluna sille, että se hylkäsi osan hänen asiakirjapyyntöstään, koska:

- (i) Hän ei ollut koskaan pyytänyt kyseisiä asiakirjoja aikaisemmin; hänen mielestään termi "toistuvat pyynnöt" viittaa tilanteeseen, jossa henkilö pyytää samaa asiakirjaa yhä uudelleen.
- (ii) Päätöksen 3 artiklan 2 kohdassa viitataan "hyvin suuriin asiakirjoihin", ei "hyvin suuriin asiakirjamääriin", kuten pääsihteeristön vastauksessa todettiin. Lisäksi neuvosto oli helmikuussa 1996 alkanut veloittaa toimitetuista asiakirjoista. B:n mielestä pyydytysten asiakirjojen koolla tai niiden määrällä ei siten enää ollut merkitystä.

¹ Neuvoston päätös 93/731/EY, tehty 20. joulukuuta 1993, EYVL L 340, 1993, s. 43.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Neuvosto totesi lausunnossaan seuraavaa:

Kantelija käyttää järjestelmällistä tekniikkaa saadakseen tutustua kaikkiin neuvoston oikeus- ja sisäasioita koskeviin asiakirjoihin. Hän pyytää ensiksi kaikkien oikeus- ja sisäasioita käsittelevien neuvoston elinten esityslistoja ja sitten kaikkia näissä esityslistoissa mainittuja asiakirjoja.

Päätöksen 3 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että vaikuttaa käytännössä. Jos henkilö pyytää uudelleen oikeutta tutustua asiakirjaan, vaikka oikeus on jo kerran evätty ja kieltoon johtaneet syyt ovat säilyneet muuttumattomina, pääsihteeristöllä ei ole velvollisuutta pyrkiä sopivaan ratkaisuun, vaan se voi tehdä saman päätöksen, ts. evätä asiakirjan uudelleen. Jos "toistuvien pyyntöjen" käsite rajoitettaisiin koskemaan pyyntöjä, joissa viitataan samaan asiakirjaan, 3 artiklan 2 kohdalta riistettäisiin sen käytännön vaikutus.

Neuvoston mielestä "toistuvan pyynnön" käsite kattaa tapaukset, joissa henkilö säännöllisesti ja järjestelmällisesti pitkän ajan kuluessa pyytää oikeutta tutustua samantyyppisiin suuriin asiakirjamääriin, ei välttämättä samoihin asiakirjoihin. Tässä yhteydessä pyydettyjen asiakirjojen määrä on yksi huomioon otettavista tekijöistä; kuten päätöksen 93/731/EY 3 artiklan 2 kohdan sanamuoto selvästi osoittaa, pyydettyjen asiakirjojen määrä on erillinen peruste, joka voi oikeuttaa sopivan ratkaisun soveltamiseen vaikka pyyntö ei olisikaan toistuva.

Päätöksen 3 artiklan 2 kohdan ranskankielisessä versiossa, joka oli kaikkien muiden kieliversioiden perusta, käytetään ilmausta "demande répétitive", jolla on kielteisiä ja vähätteleviä sivumerkityksiä.

Neuvoston näkemyksen mukaan päätöksen 93/731/EY 3 artiklan 2 kohdan tavoitteena on turvata sen hallinnon tehokkuus poikkeuksellisissa tapauksissa. Sitä on tähän mennessä sovellettu vain rajoitetusti.

Maksujen periminen toimitetuista asiakirjoista perustuu päätöksen 93/731 3 artiklan 1 kohtaan. Se ei vaikuta 3 artiklan 2 kohdassa esitettyyn periaatteelliseen sääntöön.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan B. arvosteli neuvoston lausuntoa yksityiskohtaisesti ja pitäytyi näkemyksessään, että neuvostolla ei ollut oikeutta tukeutua päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohtaan perusteena sille, että se hylkäsi osan hänen asiakirjapyyntönsä.

PÄÄTÖS

1 Päätös 93/731

- 1.1 Päätöksellä 93/731 pannaan täytäntöön periaatteet, jotka on esitetty yhteisissä toimintasäännöissä ja jotka koskevat yksilön oikeutta saada tietoja komission ja neuvoston asiakirjoista.¹ Päätöksen tavoitteena on toteuttaa periaate siitä, että yleisöllä olisi mahdollisimman laaja oikeus saada tietoja, jotta toimielinten demokraattisuus ja yleisön luottamus hallintoon vahvistuisi.²
- 1.2 Menettelystä, jota neuvosto noudattaa käsitellessään pyyntöjä saada tutustua asiakirjoihin, määrätään päätöksen 93/731 3, 5, 6 ja 7 artiklassa. Menettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa pääsihteeristö käsittelee pyynnöt ja pääsihteereri vastaa pyynnön esittäjälle. Jos vastaus on kielteinen, pyynnön esittäjällä on mahdollisuus käynnistää toinen vaihe esittämällä pyyntö toistamiseen. Jos uusi pyyntö hylätään, neuvosto antaa vastauksen pyynnön esittäjälle.

2 Kiistanalainen määräys: 3 artiklan 2 kohta

- 2.1 Päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohdan mukaan:

"Pääsihteeristön toimivaltaiset yksiköt pyrkivät löytämään sopivan ratkaisun toistuvien pyyntöjen tai hyvin suuria asiakirjoja koskevien pyyntöjen toteuttamiseksi"

Viittaus pääsihteeristöön antaa ymmärtää, että mahdollisuus sopivaan ratkaisuun otetaan huomioon ensimmäisen hakemuksen yhteydessä, kuten myös toimintasääntöjen vastaavassa määräyksessä todetaan. Siinä määrätään lisäksi, että sopivaan ratkaisuun pyritään yhdessä pyynnön esittäjän kanssa.³

- 2.2 Päätöksen 3 artiklan 2 kohdassa tai toimintasääntöjen vastaavassa määräyksessä ei nimenomaisesti määrätä sellaisesta poikkeuksesta yleiseen oikeuteen tutustua asiakirjoihin, jota voitaisiin käyttää perusteena, kun pyyntö saada tutustua asiakirjoihin hylätään osittain. Tässä tapauksessa neuvosto kuitenkin lainasi 3 artiklan 2 kohtaa perusteluna, kun se hylkäsi kantelijan uuden pyynnön, joka koski yhdeksää asiakirjaa, joihin pääsihteereri ei ollut myöntänyt oikeutta tutustua.
- 2.3 Kantelija piti kyseenalaisena tapaa, jolla neuvosto tulkitsi termiä "toistuva pyyntö". Hän väitti myös, että pääsihteeristön vastauksessa hänen alkuperäiseen pyyntöönsä katsottiin virheellisesti,

¹ EYVL L 340, 1993 s. 41.

² Asia T-174/95, Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) vastaan neuvosto, tuomio 17. kesäkuuta 1998, kohta 66.

³ "Kyseinen toimielin hakee hakijoiden kanssa neuvotellen oikeudenmukaisen ratkaisun toistuvasti esitettyjen hakemusten ja/tai laajoja asiakirjoja koskevien hakemusten hyväksymiseksi."

että 3 artiklan 2 kohta koskee myös hyvin suurta asiakirjojen määrää koskevia pyyntöjä.

2.4 Oikeusasiamiehelle annetun neuvoston lausunnon mukaan:

"Toistuvan pyynnön" käsite viittaa muun muassa tapauksiin, joissa henkilö säännöllisesti ja järjestelmällisesti pitkän ajan kuluessa pyytää oikeutta tutustua samantyyppisiin suuriin asiakirjamääriin, ei välttämättä samoihin asiakirjoihin.

Neuvoston lausunnossa todetaan myös, että *pyydettyjen asiakirjojen määrä on erillinen peruste, joka voi oikeuttaa sopivan ratkaisun soveltamiseen vaikka pyyntö ei olisikaan toistuva.*

2.5 Siksi on ilmeistä, että kantelun ja neuvoston välinen kiista koskee päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohdassa käytettyjen termien *"toistuva pyyntö"* ja *"hyvin suuret asiakirjat"* tulkintaa. Kumpaakaan termiä ei määritellä itse päätöksessä tai toimintasäännöissä.

3 Termien "toistuvat pyynnöt" ja "hyvin suuret asiakirjat" määritelmä

3.1 Sikäli kuin ja siinä laajuudessa kuin neuvosto voi laillisesti käyttää 3 artiklan 2 kohtaa perusteluna hylätessään osan asiakirjapyyntöistä, määräys toimii poikkeuksena päätöksen 93/731 sisältämään yleiseen sääntöön. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännössä todetaan, että kun on vahvistettu pääperiaate ja siihen poikkeuksia, poikkeuksia on tulkittava ja sovellettava suppeasti siten, ettei pääperiaatetta loukata.¹

3.2 Päätöksellä 93/731 kansalaisille annetaan oikeus tutustua neuvoston hallussa oleviin asiakirjoihin. Kaikilla on oikeus pyytää oikeutta tutustua mihin tahansa komission asiakirjaan ilman, että he ovat velvollisia perustelemaan pyyntönsä.² Neuvosto ei siten voi laillisesti evätä oikeutta tutustua asiakirjoihin siksi, että se mahdollisesti suhtautuu kielteisesti tarkoituksiin, joita varten pyyntö on esitetty, tai pyynnön esittäjään.

3.3 Termi "toistuva pyyntö" näyttää luonnollisesti viittaavan samaa asiakirjaa koskeviin hakemuksiin. Tämän tulkinnan mukaan 3 artiklan 2 kohdan käytännön vaikutuksiin sisältyy mahdollisuus sopivaan ratkaisuun, jolla neuvoston yksiköille annetaan mahdollisuus toimia tehokkaasti tapauksissa, joissa sama henkilö esittää samaa asiakirjaa koskevia toistuvia pyyntöjä toivoen tai väittäen, että aikaisempien kieltojen perusteena olevat tekijät ovat saattaneet muuttua.

¹ Asiat T-194/94, *John Carvel ja Guardian Newspapers vastaan neuvosto*, Kok. 1995, s. II-2765; T-105/95, *Maaillman luonnon säätiö (WWF) vastaan komissio*, Kok. 1997, s. II-313; Asia T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) vastaan neuvosto*, tuomio 17. kesäkuuta 1998.

² Asia T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) vastaan neuvosto*, tuomio 17. kesäkuuta 1998, kohta 109.

- 3.4 "Toistuvan pyynnön" merkityksen ulottaminen koskemaan saman henkilön esittämiä pyyntöjä saada eri asiakirjoja voi tehdä tyhjäksi yleisen säännön noudattamisen: päätöksessä 93/731 ei millään tavalla rajoiteta asiakirjojen määrää, jota kansalaisella on oikeus pyytää. Tällaisen rajan puuttuessa neuvoston tulkinta voisi lisäksi rikkoa oikeusvarmuuden periaatetta, koska ennakolta ei voisi tietää, miten monta eri asiakirjaa voi pyytää, ennen kuin neuvosto pitää pyyntöä "toistuvana pyyntönä".
- 3.5 Jos päätöksen 3 artiklan 2 kohtaa tulkitaan siten, että kaikki pyynnöt, jotka koskevat hyvin suurta asiakirjojen määrää, sisältyvät sen soveltamisalaan, johtaa käytännössä samaan, kuin jos "toistuvan pyynnön" katsottaisiin merkitsevän saman henkilön esittämiä, eri asiakirjoja koskevia pyyntöjä. Tällaista tulkintaa voidaan vastustaa samoin argumentein.
- 3.6 Oikeusasiamies katsoi siksi, että neuvosto oli tulkinnut virheellisesti päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohtaa ja että sillä ei ollut oikeutta tukeutua kyseiseen artiklaan perusteluna, kun se tässä tapauksessa hylkäsi osan hakijan asiakirjapyyntöä. Päätöksen 3 artiklan 2 kohdan termi "toistuva pyyntö" ei sisällä saman henkilön esittämiä, eri asiakirjoja koskevia pyyntöjä, eikä artiklaa voida tulkita siten, että hakemukset, jotka koskevat hyvin suurta asiakirjojen määrää, kuuluvat sen soveltamisalan piiriin. On kuitenkin muistettava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on korkein auktoriteetti yhteisön oikeuden merkityksen ja tulkinnan suhteen.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta on esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Oikeusasiamies katsoi, että neuvosto oli tulkinnut virheellisesti päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohtaa ja että sillä ei ollut oikeutta tukeutua kyseiseen artiklaan perusteluna, kun se tässä tapauksessa hylkäsi osan hakijan asiakirjapyyntöä. Päätöksen 3 artiklan 2 kohdan termi "toistuva pyyntö" ei sisällä saman henkilön esittämiä, eri asiakirjoja koskevia pyyntöjä, eikä artiklaa voida tulkita siten, että hakemukset, jotka koskevat hyvin suurta asiakirjojen määrää, kuuluvat sen soveltamisalan piiriin. On kuitenkin muistettava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on korkein auktoriteetti yhteisön oikeuden merkityksen ja tulkinnan suhteen.

Neuvoston päätöksen 93/731 7 artiklan 3 kohdassa määrätään nimenomaisesti, että henkilölle, jonka uusi pyyntö hylätään, ilmoitetaan mahdollisuudesta kannella oikeusasiamiehelle. Oikeusasiamiehen kriittinen huomautus merkitsee sitä, että neuvoston olisi käsiteltävä uudelleen kantelijan 17. huhtikuuta esittämä pyyntö ja annettava oikeus tutustua pyydettyihin asiakirjoihin, jollei jotakin päätöksen 93/731 4 artiklaan sisältyvistä poikkeuksista voida soveltaa. Koska on neuvoston tehtävä panna täytäntöön tämä suositus ja ilmoittaa tuloksesta kantelijalle, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

LISÄHUOMAUTUKSIA

Neuvoston lausunnossa asiasta viitattiin siihen, että neuvoston päätöksen 93/731 mukaisesti toimitettavista asiakirjoista peritään maksu. Oikeusasiamies yhtyi neuvoston näkemykseen, että veloitusjärjestelmä oli oikeudellisesti merkityksetön päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohdan tulokannan kannalta.

Neuvoston lausunnossa kuitenkin oltiin myös perustellusti huolestuneita hallinnon tehokkuuden turvaamisesta. Tässä yhteydessä oikeusasiamies totesi, että jäsenvaltiot, joilla on pitkä kokemus oikeudesta tutustua asiakirjoihin, usein turvautuvat veloitusjärjestelmään turvaamiskeinona käsitellessään asiakirjapyyntöjä, jotka muodostavat raskaan hallinnollisen taakan.

NEUVOSTO: ASIAKIRJAJULKISUUS

Päätös kanteluun 1056/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH neuvostoa vastaan

KANTELU

B. kirjoitti heinäkuussa 1996 neuvoston pääsihteeristöön ja pyysi kopiota oikeus- ja sisäasiain neuvoston johtoryhmien ja työryhmien kokouskalenterista Irlannin puheenjohtajakauden (heinäkuu-joulukuu 1996) ajalta. Hänen pyyntönsä perustui neuvoston päätökseen¹ (jäljempänä "päätös 93/731"), joka koskee oikeutta tutustua neuvoston asiakirjoihin.

Neuvoston pääsihteeristö hylkäsi pyynnön 29. heinäkuuta 1996 päivätyllä kirjeellä. Kirjeessään se viittasi päätöksen 93/731 2 artiklan 2 kohtaan, joka kuuluu:

"Jos pyynnössä tarkoitettun asiakirjan on laatinut luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jäsenvaltio, muu yhteisöjen toimielin tai laitos taikka muu kansallinen tai kansainvälinen toimielin, pyyntö on esitettävä neuvoston sijasta suoraan asiakirjan laatijalle."

Kirjeessä todettiin, että vastuu kokouskalenterista on puheenjohtajavaltiolla eikä neuvoston pääsihteeristöllä ja että B:n oli siten kysyttävä asiaa suoraan puheenjohtajavaltio Irlannilta. B. kirjoitti 15. elokuuta 1996 Irlannin pysyvään edustustoon Euroopan unionissa ja pyysi kokouskalenteria. Pyyntöstä kieltäydyttiin sillä perusteella, että "kyseistä tietoa ei ole tarkoitettu julkisuuteen".

B. väitti, että pääsihteeristö oli väärässä kieltäytyessään hänen pyynnöstään viittaamalla päätöksen 93/731 2 artiklan 2 kohtaan, koska puheenjohtajavaltio ei ole "muu yhteisöjen toimielin tai laitos" vaan pikemminkin itse neuvoston osa tai yksikkö.

¹ Neuvoston päätös 93/731/EY, tehty 20. joulukuuta 1993, EYVL L 340, 1993, s. 43.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Kantelu toimitettiin neuvostolle. Neuvoston lausunto kantelusta käsitti seuraavaa:

Tässä tapauksessa pääsihteeristö katsoi, että yksityiskohtainen aikataulu oli vain vapaamuotoinen väline neuvoston menettelyjen organisoimista varten. Puheenjohtajavaltio päivitti sitä jatkuvasti, eikä sihteeristö säännöllisesti jaellut tai arkistoinut sitä. Aikatauluihin merkityt kokouspäivät ovat epävirallisia, ja ne muodollistetaan vasta kun kokous kutsutaan virallisesti koolle teleksillä.

Koska pääsihteeristö ei siten kyennyt tarkkaan määrittelemään, mikä sen hallussa olevien kokousaikataulujen versioista oli asiakirjan lopullinen versio, se pyysi B:tä kääntymään suoraan puheenjohtajavaltion puoleen, sillä vain se pystyy antamaan tarkkoja tietoja suunnittelunsa nykytilasta.

B:n väitteiden valossa pääsihteeristö harkitsee nyt uudelleen käytäntöään ja tapaansa tulkita päätöksen 93/731/EY 2 artiklan 2 kohtaa tämän tyyppisten asiakirjapyyntöjen tapauksessa.

Oikeusasiamiehen lisätiedustelun jälkeen neuvosto vahvisti, että se oli jo muuttanut käytäntöään ja että pääsihteeristö oli antanut oikeuden tutustua puheenjohtajavaltio Luxemburgin julkaisemiin kalentereihin. Se myös totesi, että se aikoi tulevaisuudessa noudattaa vastaavissa tapauksissa samaa politiikkaa.

Neuvosto teki myös selväksi, että nämä kalenterit eivät olleet luonteeltaan virallisia ja sitovia, ja että niitä voitiin siten muuttaa koko puheenjohtajavaltion toimikauden ajan, ja että kokoukset kutsuttiin virallisesti kokoon telekseillä, joissa annettiin päivät ja esityslistat.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan B. esitti seuraavaa:

- (i) Neuvoston vastauksesta selvisi, että neuvosto luovuttaa nykyisin kopioita kunkin puheenjohtajavaltion johdolla pidettävien oikeus- ja sisäasiain kokousten aikatauluista. Tältä osin kanteluun oli siten vastattu tyydyttävästi.
- (ii) Neuvosto ei ollut vastannut väitteeseen, että puheenjohtajavaltio ei ole päätöksen 93/731 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu "muu yhteisöjen toimiin tai laitos".
- (iii) Neuvosto kielsi tällä perusteella edelleen tutustumisen joihinkin asiakirjoihin. B. viittasi erityisesti "korkean tason ryhmän" ja "EU-USA-työryhmän" esityslistoihin. Hän oli usunut pyyntönsä saada tutustua näihin asiakirjoihin 28. heinäkuuta 1997. Neuvosto oli kieläytynyt sillä perusteella, että asiakirjat laadittiin yhteistyössä

puheenjohtajavaltion, komission ja USA:n viranomaisten kesken, ja että päätöksen 93/731 2 artiklan 2 kohtaa sovellettiin, koska esityslistojen valmistelu ei ollut yksinomaan neuvoston tai sen puheenjohtajavaltion vastuulla.

LISÄTUTKIMUKSET

Kun oikeusasiamies oli tarkoin tutkinut neuvoston lausunnon ja kantelijan huomautukset, oli ilmeistä, että tarvittiin lisätutkimuksia. Ensimmäkin oli selvitettävä neuvoston kanta siihen, mikä oli puheenjohtajavaltion asema asiakirjajulkaisuutta koskevan päätöksen 2 artiklan 2 kohdan yhteydessä. Lisäksi kantelijan huomautuksissa oli otettu esiin uusi kysymys siitä, että 28. heinäkuuta 1997 toistettuun pyyntöön saada tutustua "korkean tason ryhmän" ja EU-USA-työryhmän" esityslistoihin oli kieltäydytty.

Neuvoston vastaus

Vastauksessaan oikeusasiamiehen lisätiedusteluun neuvosto totesi, että se ei pitänyt puheenjohtajavaltiota neuvostosta erillisenä "toisena toimielimenä" päätöksen 93/731 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Neuvosto totesi edelleen, että oli erotettava toisistaan:

asiakirjat, jotka puheenjohtajavaltiona toimiva jäsenvaltio on laatinut toimiessaan neuvoston puheenjohtajana, ja

tuon jäsenvaltion laatimat asiakirjat, jotka eivät liity sen asemaan neuvoston puheenjohtajavaltiona.

Neuvosto toi myös esiin näkemyksen, jonka mukaan päätöksen 93/731 2 artiklan 2 kohtaa voidaan soveltaa viimeksi mainittuun asiakirjaryhmään.

"Korkean tason ryhmän" ja "EU-USA-työryhmän" esityslistojen osalta neuvosto totesi seuraavaa:

Kielteinen vastaus B:n 28. heinäkuuta 1997 päivätyyn pyyntöön [- -] ei perustunut siihen, että puheenjohtajavaltiota, joka on osaltaan ollut laatimassa asiakirjaa, pidettiin asetuksen 93/731/EY 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna "muuna toimielimenä". Tässä nimenomaisessa tapauksessa puheenjohtaja ei yksinään vastannut kyseisten esityslistojen laatimisesta, vaan siitä vastasivat yhteistyössä toimineet puheenjohtajavaltio, komissio ja USA:n viranomaiset.

Kantelijan lisähuomautukset

Huomautuksissaan neuvoston vastauksen johdosta B. totesi olevansa tyytyväinen siihen, että neuvosto ei enää pitänyt puheenjohtajavaltiota neuvostosta erillisenä muuna toimielimenä. Hän myös esitti seuraavaa:

- (i) Jäsenvaltion laatima asiakirja, joka merkitään oikeus- ja sisäasiain neuvoston muodolliselle esityslistalle ja joka sitten hyväksytään tai annetaan kokouksessa, muodostaa osan oikeus- ja sisäasiain alalla noudatettavaa yhteisön säännöstöä, ja päätöksen 93/731 mukaisen pyynnön pitäisi voida koskea sitä; tällaisen pyynnön

pitäisi voida koskea myös asiakirjaa, jota ei kokouksessa hyväksyttyä tai anneta, mutta joka on osa politiikan kehittämiseen tai täytäntöönpanoon liittyvää prosessia.

- (ii) Neuvoston perusteet kieltää oikeus tutustua "korkean tason ryhmän" ja "EU-USA-työryhmän" esityslistoihin olivat kestämatömät: Euroopan kansalaisten piti voida esittää neuvostolle asiakirjapyyntöjä päätöksen 93/731 mukaisesti, kun kyseessä olivat asiakirjat, joiden tekijöihin neuvoston puheenjohtajavaltio kuului.

PÄÄTÖS

1 Neuvoston kokouskalenterin julkisuus

- 1.1 Alkuperäinen kantelu koski neuvoston kielteistä suhtautumista pyyntöön saada tutustua puheenjohtajavaltio Irlannin (heinäkuu - joulukuu 1996) toimikaudelle suunniteltujen neuvoston kokousten kalenteriin.
- 1.2 Oikeusasiamiehen tutkimuksissa kävi ilmi, että neuvosto oli muuttanut käytäntöään ja antanut oikeuden tutustua puheenjohtajavaltio Luxemburgin julkistamiin kalentereihin. Neuvosto totesi myös aikovansa noudattaa samaa politiikkaa vastaavissa tapauksissa tulevaisuudessa. Kantelija ilmoitti olevansa tyytyväinen tähän vastaukseen.
- 1.3 Neuvosto on siis ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen kantelun tämän asian ja saanut siten aikaan kantelijaa tyydyttävän ratkaisun.

2 Puheenjohtajavaltion asema

- 2.1 Kun neuvosto kieltäytyi hyväksymästä kantelijan pyyntöä saada tutustua neuvoston kokouskalenteriin, se viittasi päätöksen 93/731/EY 2 artiklan 2 kohtaan, joka käsittelee oikeutta tutustua neuvoston asiakirjoihin. Kantelija väitti, että neuvoston perusteet olivat väärät, koska puheenjohtajavaltio ei ollut 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu "muu toimielin tai laitos".
- 2.2 Oikeusasiamiehen tutkimuksen yhteydessä neuvosto nimenomaisesti totesi, että se ei pitänyt puheenjohtajavaltiota päätöksen 93/731 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna "muuna toimielimenä". Kantelija totesi olevansa tyytyväinen tähän vastaukseen.
- 2.3 Neuvosto on siis ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen kantelun tämän asian ja saanut aikaan kantelijaa tyydyttävän ratkaisun.
- 2.4 Vastauksessaan oikeusasiamiehen lisätiedusteluun neuvosto erotti toisistaan asiakirjat, jotka jäsenvaltio on laatinut toimiessaan neuvoston puheenjohtajana, ja muut tuon jäsenvaltion laatimat asiakirjat. Kantelija esitti myös huomautuksia, jotka koskivat jäsenvaltion laatimia asiakirjoja, jotka merkittiin oikeus- ja sisäasiain

kokousten muodolliselle esityslistalle. Sekä neuvoston tekemä ero ja kantelijan huomautukset koskevat pikemminkin hypoteettisia tapauksia kuin kantelun aiheena olleita asiakirjoja. Siten oikeus-asiamiehen ei tarvitse päätöksessään ottaa kantaa asiaan.

3 Kieltäytyminen luovuttamasta asiakirjoja, joiden laatijoihin neuvosto kuuluu

- 3.1 Neuvosto hylkäsi kantelijan 28. heinäkuuta 1997 päiväämän pyynnön saada tutustua "korkean tason ryhmän" ja "EU-USA-työryhmän" esityslistoihin sillä perusteella, että neuvoston puheenjohtajavaltio, komissio ja USA:n viranomaiset laativat kyseiset esityslistat yhteisesti, ja että päätöksen 93/731 2 artiklan 2 kohtaa sovellettiin, koska neuvosto tai sen puheenjohtajavaltio ei ollut yksinomaisessa vastuussa kyseisten esityslistojen laatimisesta.
- 3.2 Päätöksellä 93/731/EY pyritään myötävaikuttamaan siihen, että yleisöllä olisi mahdollisimman laaja oikeus saada tietoja, jotta toimielinten demokraattisuus ja yleisön luottamus hallintoon vahvistuisi.¹
- 3.3 Päätöksen 2 artiklan 2 kohtaa ei esitetä poikkeuksena yleiseen sääntöön asiakirjojen julkisuudesta. Käytännössä se kuitenkin toimii poikkeuksena, koska sen seurauksena saapuvat asiakirjat suljetaan täysin yleisen määräyksen soveltamisalan ulkopuolelle. Jos asiakirjat, joiden laatimiseen neuvosto on osallistunut yhtenä tekijänä, sisällytettäisiin 2 artiklan 2 kohdan soveltamisalan piiriin, tämän käytännössä poikkeuksen muodostavan määräyksen soveltamisalaa laajennettaisiin huomattavasti.
- 3.4 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntö on osoittanut, että kun on vahvistettu pääperiaate ja siihen poikkeuksia, poikkeuksia on tulkittava ja sovellettava suppeasti siten, ettei pääperiaatetta loukata.¹
- 3.5 Päätöksen 2 artiklan 2 kohdan sanamuoto tai edellä esitetty oikeuskäytäntö eivät tue neuvoston kantaa, jonka mukaan asiakirjat, joiden laatimiseen se on osallistunut yhtenä tekijänä, kuuluvat 2 artiklan 2 kohdan soveltamisalan piiriin. Siten on ilmeistä, että neuvoston päätös hylätä kantelijan pyyntö saada tutustua "korkean tason ryhmän" ja EU-USA-työryhmän" esityslistoihin perustui päätöksen 93/731 virheelliseen tulkintaan. On kuitenkin muistettava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on korkein auktoriteetti yhteisön oikeuden merkityksen ja tulkinnan suhteen.

¹ Asia T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) vastaan neuvosto*, tuomio 17. kesäkuuta 1998, kohta 66.

¹ Katso asiat T-194/94, *John Carvel ja Guardian Newspapers vastaan neuvosto*, Kok. 1995, s. II-2765; T-105/95, *Maailman luonnon säätiö (WWF) vastaan komissio*, Kok. 1997, s. II-313; T-174/95 (edellinen alaviite).

JOHTOPÄÄTÖKSET

Neuvosto on ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen tämän päätöksen kohdissa 1 ja 2 käsitellyt kantelun kohdat ja saanut siten aikaan kantelijaa tyydyttävän ratkaisun.

Tämän päätöksen kohdassa 3 käsitellyn kohdan osalta on annettava seuraava kriittinen huomautus:

Päätöksen 2 artiklan 2 kohdan sanamuoto tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntö eivät tue neuvoston kantaa, jonka mukaan asiakirjat, joiden laatimiseen se on osallistunut yhtenä tekijänä, kuuluvat 2 artiklan 2 kohdan soveltamisalan piiriin. Siten on ilmeistä, että neuvoston päätös hylätä kantelijan pyyntö saada tutustua "korkean tason ryhmän" ja EU-USA-työryhmän" esityslistoihin perustui päätöksen 93/731 virheelliseen tulkintaan. On kuitenkin muistettava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on ylin auktoriteetti yhteisön oikeuden merkityksen ja tulkinnan suhteen.

Neuvoston päätöksen 93/731 7 artiklan 3 kohdassa määrätään nimenomaisesti, että jos joku on pyytänyt saada asiansa uudelleen käsitellyksi ja tämä pyyntö hylätään, hänelle on annettava tietoa mahdollisuudesta kannella oikeusasiamiehelle. Oikeusasiamiehen kriittinen huomautus merkitsee sitä, että neuvoston olisi käsiteltävä uudelleen kantelijan 28. heinäkuuta 1997 toistama pyyntö ja myönnettävä oikeus tutustua pyydettyihin asiakirjoihin, jollei yhtä tai useampaa päätöksen 93/731 4 artiklaan sisältyvistä poikkeuksista voida soveltaa.

Koska oli neuvoston tehtävä panna täytäntöön tämä suositus ja ilmoittaa sen tuloksista kantelijalle, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

OIKEUS TUTUSTUA ASIAKIRJOIHIN EVÄTTIIN RIITTÄMÄTTÖMIN PERUSTELUIN

Päätös kanteluun 1057/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH neuvostoa vastaan

KANTELU

B. kirjoitti neuvostolle helmikuussa 1996 ja pyysi kopioita 24 raportista, joita oli käsitelty oikeus- ja sisäasiain neuvoston kokouksissa 9. ja 10. maaliskuuta 1994, sekä 17 raportista, joita oli käsitelty K.4-komitean kokouksissa 3. ja 4. maaliskuuta 1994. Pyyntö esitettiin noudattaen neuvoston päätöstä oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin¹ (jäljempänä "päätös 93/731").

Neuvoston pääsihteeristö myönsi oikeuden tutustua 17 asiakirjaan pyydettyistä 41:stä ja eväsi oikeuden tutustua muihin 24:ään. Kantelija pyysi uudelleen oikeutta tutustua 23 asiakirjaan, joihin hänelle ei ollut annettu lupaa tutustua. Vastauksessaan neuvoston puheenjohtajavaltio antoi luvan tutustua lisäksi 7 asiakirjaan, mutta vahvisti kiellon tutustua 16:een muuhun asiakirjaan.

¹ Neuvoston päätös 93/731/EY, tehty 20. joulukuuta 1993, EYVL L 340, 1993, s. 43.

B:n kantelu oikeusasiamiehelle koski 15:ttä niistä asiakirjoista, joihin hän ei päässyt tutustumaan senkään jälkeen, kun hän oli uudistanut pyyntönsä. Neuvosto selitti oikeuden eväämistä seuraavasti:

Asiakirjojen 5375/95, 5406/95+COR1, 5405/95, 5354/95, 5319/95, 11020/93, 11565/93, 11151/93, 10448/93 ja SN 1100/94 tapauksessa pyyntönne käsittelyn yhteydessä verrattiin keskenään sitä, mitä etua Teille on oikeudesta saada tutustua näihin nimenomaisiin asiakirjoihin, sekä sitä, mikä on neuvoston edun mukaista, kun se pyrkii turvaamaan käsittelyn luottamuksellisuuden. Neuvosto päätti, että jälkimmäinen etu tässä tapauksessa painaa edellistä enemmän, erityisesti siksi, että kyseisiin asiakirjoihin on kirjattu yksityiskohtaiset kansalliset kannat, jotka koskevat vasta äskettäin laadittuja yleissopimuksia tai muita vielä keskusteltavina olevia tai aivan äskettäin annettuja oikeudellisia välineitä. Ne sisältävät myös sisäistä tietoa toimielinten palvelukseenotomenettelyistä sekä oikeus- ja sisäasiain alan konsulttien valinnasta. Yksi asiakirjoista on työasiakirja, joka koskee salaisiksi luokiteltujen tietojen suojeluun liittyviä sisäisiä järjestelyjä, ja muut asiakirjat sisältävät neuvoston oikeudellisen yksikön lausuntoja, jotka on tarkoitettu neuvoston yksinomaiseen käyttöön, vaikka ne eivät olekaan sitä sitovia.

Muiden asiakirjojen osalta huomioon otettavia seikkoja ovat neuvoston päätöksen 93/731/EY 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti seuraavat:

- *yleisen edun suojelu (yleinen turvallisuus)
asiakirjat 12247/1/94, SN 1053/54, 10166/4/94, 9908/2/93+ADD 1*
- *yleisen edun suojelu (kansainväliset suhteet)
asiakirja 5121/95.*

Näiden asiakirjojen sisältämien tietojen luonne erityisesti suhteessa järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen taisteluun Euroopan unionissa ja sen ulkopuolella on saanut neuvoston tekemään sen johtopäätöksen, että oikeutta tutustua näihin asiakirjoihin ei tule myöntää.

B. kanteli oikeusasiamiehelle siitä, että neuvoston perustelut olivat riittämättömät. Kantelussa mainittiin erityisesti, että ilmauksilla "vasta äskettäin laadittu" ja "aivan äskettäin annettu" ei ollut perusteita päätöksessä 93/731.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Lausunnossaan neuvosto totesi yhteenvetona, että se oli vakiintuneessa oikeuskäytännössä luotujen periaatteiden mukaisesti noudattanut velvollisuuttaan perustella, miksi se eväsi oikeuden tutustua kyseisiin asiakirjoihin.

Oikeus tutustua selkeästi yksilöityihin asiakirjoihin evättiin neuvoston päätöksenteon luottamuksellisuuden suojelemiseksi päätöksen 93/731/EY 4 artiklan 2 kohdan nojalla, kun taas oikeus tutustua toisiin selkeästi yksilöityihin asiakirjoihin evättiin yleiseen etuun liittyvistä syistä

(yleinen turvallisuus ja kansainväliset suhteet) päätöksen 93/731/EY 4 artiklan 1 kohdan nojalla.

(....)

Mitä tulee asiakirjoihin, joihin tutustumista ei sallittu päätöksen 93/731/EY 4 artiklan 1 kohdan nojalla, 2. toukokuuta 1996 päivätyssä kirjeessä esitetään riittävät pakottavat syyt, joilla perustellaan poikkeuksen soveltaminen yleisen edun suojeluun liittyvistä syistä.

Mitä tulee asiakirjoihin, joihin tutustumista ei sallittu päätöksen 93/731/EY 4 artiklan 2 kohdan nojalla, on otettava huomioon, että neuvosto ei evännyt oikeutta tutustua asiakirjoihin siksi, että ne oli "vasta äskettäin laadittu", kuten B. väitti kantelussaan. Asiakirjoihin tutustumisen kieltämisen perusteluna on se, että ne sisältävät yksityiskohtaisia kansallisia kantoja ja että neuvoston edut, jotka liittyvät sen päätöksenteon luottamuksellisuuden turvaamiseen, painavat siksi enemmän kuin B:n etu, joka liittyy oikeuteen tutustua näihin asiakirjoihin.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan neuvoston lausunnon johdosta kantelija hyväksyi sen, että oikeus tutustua joihinkin asiakirjoihin voitiin aiheellisesti evätä. Hän kuitenkin piti kiinni kantelustaan suhteessa asiakirjoihin 10448/93, 5354/95, 5319/95, SN 1053/94 ja 5121/95, ja pyysi oikeusasiamiestä tutkimaan, oliko oikeus tutustua näihin asiakirjoihin evätty aiheettomasti.

PÄÄTÖS

1 Kantelijan väitteet

- 1.1 Kantelija väitti, että neuvosto perusteli riittämättömällä tavalla, miksi se kieltäytyi myöntämästä oikeutta tutustua joihinkin asiakirjoihin, joita 2. huhtikuuta 1996 päivätyllä kirjeellä esitetty pyyntö asian uudelleen käsittelemisestä koski. Huomautuksissaan kantelija hyväksyi sen, että oikeus tutustua joihinkin asiakirjoihin evättiin, mutta hän piti kiinni muihin asiakirjoihin liittyvistä väitteistään.

2 Oikeusperiaatteet

- 2.1 Päätöksen 93/731 4 artiklassa määrätään kahdesta poikkeusten luokasta, jotka liittyvät kansalaisten yleiseen oikeuteen tutustua neuvoston asiakirjoihin.
- 2.2 Päätöksen 4 artiklan 1 kohdassa määrätään, että oikeutta tutustua neuvoston asiakirjaan ei voida myöntää, jos sen julkistaminen voi heikentää yleisen edun suojelua (yleinen turvallisuus, kansainväliset suhteet, vakaa rahan arvo, tuomioistuinkäsittely, tarkastus tai tutkinta). Osoittaakseen, että tiettyjen asiakirjojen julkistaminen voisi heikentää yleisen edun suojelua, neuvosto on velvollinen tutkimaan kunkin pyydetyn asiakirjan kohdalla, heikentääkö asiakirjan julkistaminen komission käytettävissä olevien tietojen valossa todennäköisesti jotakin suojeltavista yleiseen etuun liit-

tyvistä seikoista. Jos näin on, neuvosto on velvollinen eväämään oikeuden tutustua kyseisiin asiakirjoihin.¹

- 2.3 Päätöksen 4 artiklan 2 kohdassa määrätään, että neuvosto voi myös evätä oikeuden tutustua asiakirjoihin suojellakseen päätöksentekonsa luottamuksellisuutta. Neuvoston on käytettävä sillä 4 artiklan 2 kohdan soveltamisen yhteydessä olevaa harkintavaltaa siten, että se pyrkii tasapainottamaan keskenään toisaalta kansalaisen edun - oikeuden saada tutustua asiakirjaan-, ja toisaalta mahdolliset omat etunsa - työskentelynsä luottamuksellisuuden säilyttämisen.²
- 2.4 Kun asiakirjaan tutustuminen päätetään evätä, päätökseen liitettävissä perusteluissa on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti esitettävä - ainakin kunkin asiakirjaluokan osalta - ne erityiset syyt, joiden vuoksi neuvosto katsoo, että pyydettyjen asiakirjojen julkistaminen kuuluu jonkin päätöksessä 93/731 määrätyn poikkeuksen soveltamisalan piiriin.

3 Asiakirjoihin tutustumisen kieltäminen 4 artiklan 1 kohdan nojalla

- 3.1 Oikeus tutustua kahteen kiistanalaisista asiakirjoista evättiin 4 artiklan 1 kohdan nojalla. Vastauksessaan kantelijan uuteen pyyntöön neuvosto totesi:

Näiden asiakirjojen sisältämien tietojen luonne erityisesti suhteessa järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen taisteluun Euroopan unionissa ja sen ulkopuolella on saanut neuvoston tekemään sen johtopäätöksen, että oikeutta tutustua näihin asiakirjoihin ei tule myöntää.

- 3.2 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan yleisen turvallisuuden käsite voi käsittää tilanteet, joissa yleisön oikeus tutustua tiettyihin asiakirjoihin voisi haitata viranomaisten pyrkimyksiä torjua rikollista toimintaa.³ Kun neuvoston viittaa järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen taisteluun, se viittaa yhteen yleisen edun osatekijään, joka kuuluu 4 artiklan 1 kohdan suojelun piiriin.
- 3.3 Vastauksessaan kantelijan uuteen pyyntöön neuvosto mainitsi "järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen taistelun", mutta se ei selittänyt viittaustaan asiakirjojen sisältämien "tietojen luonteeseen". Oikeusasiamies katsoi siksi, että neuvosto oli laiminlyönyt velvollisuutensa esittää kantelijalle ne erityiset syyt, jotka johtivat siihen, että se katsoi asiakirjojen julkistamisen kuuluvan 4 artiklan 1 kohdan soveltamisalan piiriin.

¹ Asia T-124/96, *Interporc vastaan komissio*, tuomio 6. helmikuuta 1998, kohta 52; asia T-83/96, *Gerard van der Wal vastaan komissio*, tuomio 19. maaliskuuta 1998, kohta 43; asia T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) vastaan neuvosto*, tuomio 17. kesäkuuta 1998.

² Asia T-194/94, *John Carvel ja Guardian Newspapers vastaan neuvosto*, Kok. 1995, s. II-2765, kohdat 64 ja 65.

³ Asia T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) vastaan neuvosto*, tuomio 17. kesäkuuta 1998.

4 Asiakirjoihin tutustumisen kieltäminen 4 artiklan 2 kohdan nojalla

- 4.1 Vastauksessaan kantelijan uuteen pyyntöön neuvosto viittasi useisiin eri tekijöihin perusteena sille, miksi se oli evännyt oikeuden tutustua 10 asiakirjaan 4 artiklan 2 kohdan nojalla. Lausunnossaan oikeusasiamiehelle neuvosto kuitenkin totesi:

Perustelu sille, että tutustuminen asiakirjoihin evättiin, on se, että ne sisältävät yksityiskohtaisia kansallisia kantoja ja että neuvoston edut, jotka koskevat sen päätöksenteon luottamuksellisuuden turvaamista, painavat siksi enemmän kuin B:n etu - oikeus tutustua näihin asiakirjoihin.

- 4.2 Perustelut, jotka neuvosto esitti sille, että se eväsi oikeuden tutustua asiakirjoihin 4 artiklan 2 kohdan nojalla, ja erityisesti sanan "siksi" käyttö viittaavat siihen, että oikeus tutustua asiakirjoihin evättäisiin aina, kun kyseessä on asiakirja, joka sisältää yksityiskohtaisia kansallisia kantoja riippumatta siitä, miten vähämerkityksellisen osan asiakirjasta kyseinen tieto muodostaa. Oikeusasiamies ei katsonut, että nämä perustelut vakuuttavat siitä, että neuvosto noudatti velvollisuuttaan pyrkiä aitoon tasapainoon kyseessä olevien etujen kesken.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta oli annettava seuraavat kriittiset huomautukset:

Vastauksessaan kantelijan uuteen pyyntöön neuvosto mainitsi "järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen taistelun", mutta se ei selittänyt viittaustaan asiakirjojen sisältämien "tietojen luonteeseen". Oikeusasiamies katsoi siksi, että neuvosto laiminlöi velvollisuuden esittää kantelijalle erityiset syyt, jotka johtivat siihen, että se katsoi asiakirjojen julkistamisen kuuluvan 4 artiklan 1 kohdan soveltamisalan piiriin.

Perustelut, jotka neuvosto esitti sille, miksi se evää oikeuden tutustua asiakirjoihin 4 artiklan 2 kohdan nojalla, ja erityisesti sanan "siksi" käyttö viittaavat siihen, että oikeus tutustua asiakirjoihin evättäisiin aina, kun kyseessä on asiakirja, joka sisältää yksityiskohtaisia kansallisia kantoja riippumatta siitä, miten vähämerkityksellisen osan asiakirjasta kyseinen tieto muodostaa. Oikeusasiamies ei katsonut, että nämä perustelut vakuuttavat siitä, että neuvosto noudatti velvollisuuttaan pyrkiä aitoon tasapainoon kyseessä olevien etujen välillä.

Molempien edellä esitettyjen kriittisten huomautusten osalta on muistettava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on korkein auktoriteetti yhteisön lainsäädännön merkityksen ja tulkinnan suhteen.

Neuvoston päätöksen 93/731 7 artiklan 3 kohdassa määrätään nimenomaisesti, että kun henkilö on uudistanut pyyntönsä ja se on evätty, hänelle tulee antaa tietoa mahdollisuudesta kannella oikeusasiamiehelle.

Oikeusasiamiehen kriittinen huomautus merkitsee sitä, että neuvoston olisi tarkasteltava uudelleen hakijan 2. huhtikuuta 1996 esittämää uutta pyyntöä ja myönnettävä oikeus tutustua pyydettyihin asiakirjoihin, jollei voida soveltaa jotakin päätöksen 93/731 4 artiklaan sisältyvistä poikkeuksista. Koska on neuvoston tehtävä toteuttaa tämä suositus ja ilmoittaa tuloksesta kantelijalle, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

AVOIN KILPAILU: TIETOJEN ANTAMINEN MUUTOKSENHAKUKEINOISTA

Päätös kanteluun 16/97/JMA Euroopan unionin neuvostoa vastaan

KANTELU

B. S. kanteli oikeusasiamiehelle tammikuussa 1997 avoimen kilpailun (neuvosto/C/374) valintalautakunnan päätöksestä hylätä hänen hakemuksensa.

Valintalautakunta perusteli päätöksensä sillä, että kantelija ei ollut asiakirjojen avulla todistanut toisen yhteisön kielen taitoaan. Valintalautakunnan kirjeessä ja kilpailuilmoituksessa ei kummassakaan annettu mitään tietoja mahdollisuudesta valittaa lautakunnan päätöksestä.

Kirjeessään oikeusasiamiehelle B. S. väitti, että hänellä oli kansalaisena oikeus valittaa yhteisön julkishallinnon tekemästä päätöksestä. Hän väitti lisäksi, että hän ei voinut käyttää tätä oikeutta, koska hän ei ollut saanut neuvostolta asianmukaisia tietoja siitä.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Kantelu toimitettiin neuvostolle. Neuvoston lausunnossa todettiin ensiksi, että kantelija ei ollut lähettänyt toimielimelle mitään valitusta ennen kuin hän kääntyi oikeusasiamiehen puoleen.

Mitä tuli kantelijan väitteeseen siitä, että hänellä ei ollut mahdollisuutta valittaa valintalautakunnan päätöksestä, neuvosto viittasi lukuisiin vaihtoehtoihin, joita kantelija olisi voinut käyttää. Hän olisi ensinnäkin voinut henkilöstösääntöjen 91 artiklan mukaisesti kannella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen kolmen kuukauden kuluessa lautakunnan tiedoksiannosta esittämättä 90 artiklan 2 kohdan mukaista aikaisempaa valitusta.

Toisaalta kantelija olisi voinut esittää henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lautakunnan päätös oli annettu tiedoksi. 86 hakijaa, joiden hakemus oli hylätty, oli valinnut tämän vaihtoehdon ja valittanut neuvoston pääsihteeristölle. Jotta voitiin varmistaa näiden valitusten asianmukainen käsittely, kilpailun kirjalliset kokeet oli määrää pitää 26. huhtikuuta 1997, useita kuukausia sen jälkeen, kun valintalautakunta oli tehnyt päätöksensä kirjallisiin kokeisiin hyväksymisestä.

Neuvosto totesi myös, että tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan pääsihteeristö ei ollut velvollinen kiinnittämään hylätyksi tulleiden hakijoiden huomiota olemassaoleviin muutoksenhakukeinoihin, jotta välttyään kilpailuorganisaation ylikuormittamisesta tapauksissa, joissa kilpailuun osallistuu suuria määriä hakijoita.

Neuvosto kuitenkin lisäsi, että pääsihteeristö oli viimeisimmissä kilpailuissa ja antaakseen hakijoille epävirallisen muutoksenhakukeinon sisällyttänyt avoimia kilpailuja koskeviin ilmoituksiin nimenomaisen määräyksen, jossa hylätyille hakijoille ilmoitettiin, että he voisivat lyhyen ajan kuluessa pyytää valintalautakuntaa käsittelemään hakemuksensa uudelleen.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija totesi ensinnäkin, että koska hän ei ollut saanut neuvostolta tietoja muutoksenhakuoikeuksistaan hän ei tiennyt, edellyttivätkö ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettavat kanteet valintalautakunnalle esitettyä aikaisempaa valitusta. Se, että 86 muuta hakijaa oli valittanut valintalautakunnan päätöksestä, ei ollut riittävä perustelu sille, että valintalautakunta oli jättänyt ilmoittamatta hänelle hänen muutoksenhakuoikeuksistaan sekä niitä koskevista muodollisuuksista.

Kantelija viittasi myös tapaan, jolla Espanjan laissa säädetään vastaavista tilanteista, ja totesi, että Espanjan hallintomenettelylain mukaan kyseinen julkishallinnon elin on velvollinen ilmoittamaan päätöksen vastaanottajalle päätöstä koskevista muutoksenhakukeinoista ja että tämä on hallinnollisen toimen pätevyuden olennainen edellytys.

PÄÄTÖS

1 Asian ottaminen käsiteltäväksi

- 1.1 Perustamissopimuksen ja oikeusasiamiehen ohjesäännön mukaan oikeusasiamies päättää kantelujen ottamisesta käsiteltäväksi yhteisön lainsäädännön mukaisesti. Yhteisön toimielimet ja laitokset voivat luonnollisesti saattaa näkemyksensä oikeusasiamiehen tietoon.
- 1.2 Jotta kantelu voidaan ottaa käsiteltäväksi, on sitä ennen otettava hallintoteitse yhteyttä kyseisiin toimielimiin ja laitoksiin (ohjesäännön 2 artiklan 4 kohta). Tämän tekstin eri kieliversioiden valossa¹ ja ottaen huomioon määräyksen tarkoituksen oikeusasiamies arvioi, onko asianmukaiset hallinnolliset menettelyt suoritettu kunkin erityistapauksen mukaisesti.

¹ Kuten oikeusasiamiehen aikaisemmassa päätöksessä kanteluun 45/26.7.95/JPB/PD/B-dk: "- - tämän säännöksen kohdalla erikieliset versiot eroavat ilmeisesti hieman toisistaan. Tanskaksi käytetään aivan oikein termiä 'fornødne', minkä perusteella vaikuttaa siltä, että tällaiset hallinnolliset menettelyt ovat välttämättömiä. Toisaalta esimerkiksi englannin-, ranskan-, saksan-, espanjan- ja ruotsinkielisissä versioissa käytetään termejä 'appropriate', 'appropriées', 'geeigneten', 'adecuadas' ja 'lämpliga', joiden perusteella vaikuttaa siltä, että on suoritettava asianmukaiset hallinnolliset menettelyt." Euroopan oikeusasiamies, vuosikertomus 1996, sivu 45.

- 1.3 Koska tässä tapauksessa oli kyse avoimen kilpailun valintalautakunnan päätöksestä, josta kantelija olisi voinut kannella suoraan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, oikeusasiamies katsoi, että kantelun käsiteltäväksi ottamista koskevat vaatimukset täytyivät ilman lisävaatimuksia.

2 Kantelijalle annettavat tiedot

- 2.1 Kantelija ei mielestään voinut käyttää oikeuttaan valittaa valintalautakunnan kielteisestä päätöksestä, koska hän ei ollut saanut tietoa tällaisen oikeuden olemassaolosta, puhumattakaan siitä, miten sitä voi käyttää. Neuvosto kuitenkin väitti, että jos ehdokkaille ilmoitettaisiin muutoksenhakekeinoista, sillä ylikuormitettaisiin kilpailuorganisaatiot sellaisissa kilpailuissa, joissa osallistujia oli paljon.
- 2.2 Kun arvioidaan valintalautakunnan tekemiä päätöksiä, on otettava aiheellisella tavalla huomioon tarve varmistaa kilpailun säännönmukainen kulku erityisesti kilpailuissa, joissa osallistujien määrä on suuri. Tuomioistuin on ottanut tämän tekijän huomioon määritellössään valintalautakuntien velvollisuuden perustella päätöksensä hylätyille ehdokkaille. Siten tuomioistuin on vakiintuneessa oikeuskäytännössään todennut, että jos kyseessä on kilpailu, jossa hakijoiden määrä on hyvin suuri, valintalautakunnat voivat aluksi lähettää (hylätyille) hakijoille vain tietoja valintaperusteista ja valinnan tuloksista ja olla aluksi antamatta henkilökohtaisia vastauksia.¹
- 2.3 Avointen kilpailujen organisaation ei kuitenkaan välttämättä pitäisi häiriintyä tai aiheettomasti ylikuormittua siitä, että valintalautakunta antaa hylätyille hakijoille vakiolomakkeella yleisiä tietoja mahdollisista muutoksenhakekeinoista. Riittävät tiedot kansalaisilla yhteisön oikeuden mukaisesti olevista oikeuksista ja oikeus-suojakeinoista ovat perusedellytys näiden oikeuksien käyttämiselle ja viime kädessä niiden kunnioittamiselle. Siksi neuvoston olisi noudattaakseen hyvän hallinnon periaatteita taattava, että kun se on tekemisissä kansalaisten kanssa, kansalaiset saavat asianmukaisesti tietoja oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Tämä on tärkeää erityisesti tapauksissa, joissa neuvosto omasta aloitteestaan pyytää yksityishenkilöiltä hakemuksia avoimissa kilpailuissa, joiden tavoitteena on ottaa virkamiehiä palvelukseen.
- 2.4 Euroopan oikeusasiamies otti kuitenkin huomioon neuvoston viimeisimmissä kilpailuissa omaksuman uuden käytännön, jonka mukaan kilpailuilmoitus *Virallisessa lehdessä* sisältää nyt määräyksen, että hylätyksi tulleet hakijat voivat lyhyen ajan kuluessa pyytää valintalautakuntaa käsittelemään hakemuksensa uudelleen.

¹ Asia 225/82 *Verzyck vastaan komissio*, Kok. 1983, s. 1991, kohta 16.

Koska neuvosto oli muuttanut käytäntöjään tältä osin, oikeusasiamehellä ei ollut aihetta tutkia tapauksen tätä kohtaa enempää.

3 Puutteellisten tietojen antaminen kilpailuilmoituksessa

- 3.1 Valintalautakunta perusteli kantelijan hakemuksen hylkäämistä sillä, että tämä ei ollut esittänyt todistusta toisen yhteisön kielen taidosta.
- 3.2 Kilpailun erityisten osallistumisedellytysten (kilpailuilmoituksen kohta B) mukaisesti asiakirjoja vaadittiin koulutuksesta (kohta a), ammattikokemuksesta (kohta b), konekirjoitustaidosta (kohta c) ja iästä (kohta e). Kilpailuilmoituksessa vaadittiin ainoastaan näiden näkökohtien nimenomaista osoittamista todistuksin tai muutoin kirjallisesti.
- 3.3 On hyvän hallintotavan mukaista antaa mahdollisimman yksityiskohtaiset tiedot edellytyksistä, joilla tehtävään voi tulla valituksi. Näiden tietojen olisi annettava hakijalle mahdollisuus arvioida, voiko hän hakea paikkaa, sekä mitkä asiakirjat ovat keskeisiä menettelyjen kannalta ja on siten oheistettava hakulomakkeeseen.¹ Kilpailuilmoituksen tarkoituksena on antaa kilpailun hakijoille asianmukaista tietoa täytettävistä vaatimuksista ja ehdoista. Tässä tapauksessa kilpailuilmoituksessa ei nimenomaisesti todettu, että on esitettävä asiakirjat, jotka osoittavat toisen yhteisön kielen hallinnan. Tässä tilanteessa kantelijan ei voitu kohtuudella odottaa toimittavan näitä asiakirjoja. Neuvosto ei siten ollut esittänyt kantelijalle selkeitä ja täsmällisiä tietoja siitä, että toisen yhteisön kielen hallinta oli todistettava kirjallisesti.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta on esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

On hyvän hallintotavan mukaista antaa mahdollisimman yksityiskohtaiset tiedot edellytyksistä, joilla tehtävään voi tulla valituksi. Näiden tietojen olisi annettava hakijalle mahdollisuus arvioida, voiko hän hakea paikkaa, sekä mitkä asiakirjat ovat keskeisiä menettelyjen kannalta ja on siten oheistettava hakulomakkeeseen. Kilpailuilmoituksen tarkoituksena on antaa kilpailun hakijoille asianmukaista tietoa täytettävistä vaatimuksista ja ehdoista. Tässä tapauksessa kilpailuilmoituksessa ei nimenomaisesti todettu, että on esitettävä asiakirjat, jotka osoittavat toisen yhteisön kielen hallinnan. Tässä tilanteessa kantelijan ei voitu kohtuudella odottaa toimittavan näitä asiakirjoja. Neuvosto ei siten ollut esittänyt kantelijalle selkeitä ja täsmällisiä tietoja siitä, että toisen yhteisön kielen hallinta oli todistettava kirjallisesti.

¹ Asia T-158/89, *Van Hecken vastaan talous- ja sosiaalikomitea*, Kok. 1991, s. II-1341.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menettelyjä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

ASIAKIRJAJULKISUUS

Päätös kanteluun 634/97/PD ministerineuvostoa vastaan

KANTELU

P. kanteli oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1997 neuvoston toiminnasta. Kantelija oli pyytänyt Neuvostolle 19. helmikuuta 1997 lähettämässään kirjeessä kopioita neuvoston valiokuntien eri esityslistoista ja muista asiakirjoista. Neuvosto hylkäsi osia kantelijan hakemuksesta vedoten asiakirjojen julkisuutta koskevan päätöksensä 93/731 sääntöihin.¹

Esityslistojen osalta neuvosto ilmoitti kantelijalle päättäneensä toimittaa tälle esityslistojen kopiot kuuden kuukauden ajalta kantelijan pyytämän kahden ja puolen vuoden asemesta. Tähän päädyttiin päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohdan perusteella. Kohdassa määrätään, että neuvosto pyrkii löytämään "sopivan ratkaisun" toistuvien pyyntöjen tai hyvin suuria asiakirjoja koskevien pyyntöjen toteuttamiseksi. Kantelija asetti kyseenalaiseksi kyseisen päätöksen lainmukaisuuden väittäen, että 3 artiklan 2 kohtaa ei voi soveltaa suureen määrään asiakirjoja, vaan ainoastaan erillisiin "suuriin" asiakirjoihin. Kantelijan mukaan yksikään erillisistä esityslistoista ei ollut pitempi kuin noin kolme sivua.

Muiden asiakirjojen osalta, neuvosto eväsi oikeuden tutustua seuraaviin:

- asiakirjassa "*Schoolchildren/5143*" koottiin yhteen jäsenvaltioiden vastaukset kysymyksiin, jotka koskivat vuoden 1994 yhteisen toiminnan soveltamista koululaisten matkustusmahdollisuuksiin EU:n alueella siinä tapauksessa että kyseiset koululaiset ovat kolmansien maiden kansalaisia;
- asiakirjaluonnoksessa "*CIREA/1452*" on yksityiskohtaisia tietoja CIREAn toiminnasta vuosina 1994-1996;²
- "*Asylum/8418*" sisältää kaksi asiakirjaa, joissa on jäsenvaltioiden yksityiskohtaiset vastaukset turvapaikkaperiaatteita ja -käytäntöjä koskeviin kysymyksiin;
- terrorismia tutkivan neuvoston työryhmän laatima muistio "*Racism/7141*" käsittelee rasistisia rikoksia. Evätessään oikeuden tutustua asiakirjoihin neuvosto perusteli kantelijalle päätöstään seuraavilla lausunnoilla:

Asiakirjan "*Schoolchildren/5143*" osalta neuvosto totesi, että:

¹ Neuvoston päätös 93/731/EY, 20. joulukuuta 1993, EYVL L 340, 1993, s. 43.

² CIREA (Centre for Information, Discussion and exchange on Asylum), turvapaikka-asioiden tiedotus-, selvitys- ja vaihtokeskus.

Asiakirja 5143/97 on pääsihteeristön muistio, joka sisältää koosteen jäsenvaltioiden antamista vastauksista kysymyksiin, jotka koskivat edellä mainitun yhteisen toiminnan täytäntöönpanoa. Asianmukainen työryhmä ei ole vielä tutkinut tätä koostetta, eikä yhteisessä toiminnassa mainittua kertomusta ole vielä laadittu.

Neuvosto vertasi keskenään asiakirjaan tutustumisesta Teille koituvaa etua sekä neuvoston etua päätöksentekonsa luottamuksellisuuden turvaamiseksi ja päätyi sille kannalle, että jälkimmäinen etu oli tässä tapauksessa tärkeämpi päätöksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Tämän asiakirjan julkistaminen tässä vaiheessa voisi todella vahingoittaa asian suhteen kaavailtuja neuvotteluja ja haitata tietojenvaihdon sujuvuutta tulevaisuudessa.

Asiakirjan "CIREA/1452" osalta neuvosto totesi:

Neuvosto vertasi keskenään asiakirjaan tutustumisesta Teille koituvaa etua sekä neuvoston etua päätöksentekonsa luottamuksellisuuden turvaamiseksi ja päätyi sille kannalle, että jälkimmäinen etu oli tässä tapauksessa tärkeämpi päätöksen (93/731) 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Neuvosto ei ole vielä tutkinut eikä hyväksynyt tätä asiakirjaa, joka sisältää yksityiskohtaisia tietoja CIREAn toiminnasta. Neuvosto katsoo, että tämän asiakirjan julkistaminen tässä vaiheessa saattaisi vahingoittaa asiasta suunniteltuja neuvotteluja.

Mitä tuli asiakirjoihin "Asylum/8418" ja "Racism/7141", neuvosto totesi, että asiakirjojen julkistaminen haittaisi julkisen edun turvaamista päätöksen 93/731 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelussa P. väitti, että edellä mainitut perusteet olivat riittämättömät.

Toisena kohtana kantelija väitti myös, että alkuperäiseen pyyntöön antamassaan vastauksessa neuvosto ei ollut verrannut avoimuutta koskevaa kansalaisten etua ja luottamukselliseksi määrittämistä koskevaa neuvoston etua. Kantelija katsoi, että päätöksen 93/731 mukaisesti tämä vertailu on suoritettava sekä vastauksessa, joka annetaan alkuperäiseen asiakirjoihin tutustumisesta koskevaan pyyntöön että vastauksessa, joka annetaan pyyntöön asian käsittelemiseksi uudelleen. Tämä pyyntö voidaan esittää alkuperäisen pyynnön tultua hylätyksi.

Kantelija väitti lopuksi, että neuvosto syyllistyi hallinnolliseen epäkohtaan, koska se ei ollut perustanut asiakirjarekisteriä. Vaikka neuvostoa ei päätöksessä 93/731 veloiteta perustamaan rekisteriä, kantelija katsoi, että sen puuttuminen teki asiakirjojen olemassaolon toteamisen äärimmäisen vaikeaksi.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Kantelu välitettiin neuvostolle. Lausunnossaan neuvosto esitti päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohdan suhteen seuraavaa:

Päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohdan tarkoituksena on turvata toimielinten hallinnon tehokkuus poikkeustapauksissa. Oikeudellista tulkintaa koskevien yleisten sääntöjen mukaisesti artiklaa on tulkittava omassa asiayhteydessään ja tavalla, joka antaa sille käytännöllisen ulottuvuuden.

Tässä valossa 3 artiklan 2 kohdan mukainen sopivan ratkaisun soveltaminen toistuvien pyyntöjen toteuttamiseksi ei voi rajoittua viittamaan ainoastaan samanlaisiin asiakirjoihin. "Toistuvan pyynnön" käsitteellä viitataan muun muassa tapauksiin, joissa joku säännöllisesti ja systemaattisesti pitkän ajan kuluessa pyytää tutustua lukuisiin tai jopa kaikkiin saman tyyppiin asiakirjoihin, jotka eivät välttämättä ole samanlaisia. Tässä yhteydessä asiakirjojen määrä on yksi huomioon otettava tekijä.

Mitä tuli asiakirjoihin, joihin tutustumisen neuvosto kielsi, neuvoston mukaan edellä mainitut perusteet olivat riittämättömät. 4 artiklan 1 kohdan käytöstä neuvosto taas totesi panneensa merkille kantelijan esittämät huomautukset ja katsoi, että evätessään pyynnön tutustua asiakirjoihin "Asylum/8418" ja "Racism/7141" sen olisi ollut parempi soveltaa 4 artiklan 2 kohdan poikkeusta..

Mitä tuli väitteeseen etujen vertaamisen laiminlyönnistä kantelijan alkupeiräisen pyynnön yhteydessä, neuvosto totesi kyllä huomioineensa kyseisen seikan. Neuvosto katsoi edelleen, että sen vastauksissa kantelijalle oli vahvistettu asianmukaisissa poikkeuksissa pitäytyminen ja sen syyt. Neuvosto myönsi kuitenkin, että se ei ollut erityisesti maininnut vertailun suorittamisesta. Neuvosto varmistaisi siksi tulevaisuudessa, että alkuperäisissä perusteita koskevissa lausunnoissa todetaan, että etujen vertailu on todellakin suoritettu.

Neuvoston asiakirjojen keskusrekisterin puuttumisen osalta neuvosto ilmoitti oikeusasiamiehelle, että kyseisen rekisterin perustamista harkitaan parhaillaan. Hankkeen suhteen kohdatut ongelmat liittyvät tarpeeseen varmistaa kyseisen rekisterin luotettavuus ja tyhjentyvyys.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelunsa asiasisällössä.

PÄÄTÖS

Neuvoston päätöksen 93/731 tavoitteena on antaa kansalaisille mahdollisimman laaja oikeus tutustua tietoihin, jotta toimielinten demokraattinen olemus ja kansalaisten luottamus hallintoon lujittuisivat.¹

¹ Asia T-174/95, Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) vastaan neuvosto, tuomio 17. kesäkuuta 1998, 66 kohta.

1 3 artiklan 2 kohta

Kantelussa esille tuotu asia on samanlainen kuin kantelussa 1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH neuvostoa vastaan. Lukijaa kehoitetaan siksi tutustumaan kyseistä kantelua koskevaan oikeusasia-miehen päätökseen, joka on päivätty 28. heinäkuuta 1998.

2 Selvitys perusteista

- 2.1 Jos oikeus tutustua asiakirjoihin halutaan evätä, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteita koskevassa selvityksessä on annettava erityiset perusteet sille, miksi neuvosto katsoo kyseisten asiakirjojen julkistamisen kuuluvan päätöksessä 93/731 säädettyjen poikkeusten piiriin.
- 2.2 Mitä tuli asiakirjoihin "*Schoolchildren/5143*" ja "*CIREA/1452*", oikeus tutustua asiakirjoihin evättiin 4 artiklan 2 kohdan nojalla. Kohdassa todetaan, että neuvosto voi kieltäytyä luovuttamasta asiakirjaa neuvoston päätöksenteon luottamuksellisuuden turvaamiseksi. Neuvoston perusteet pohjautuivat näkemykseen, jonka mukaan asiakirjat liittyivät neuvoston yhä käsittelemiin kysymyksiin, ja että julkistaminen haittaisi neuvoston ja jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa tulevaisuudessa.
- 2.3 Oikeusasiamies pani merkille, että asiakirjoihin tutustumista koskevissa kysymyksissä katsottiin yleisesti, että yhä meneillään oleviin keskusteluihin liittyvien asiakirjojen julkistaminen voisi vahingoittaa näitä keskusteluja. Jos neuvostossa halutaan, että asiakirjoihin tutustumista koskeva järjestelmä saavuttaa tavoitteensa - toimielinten demokraattisen olemuksen ja hallinnon luotettavuuden lujittaminen - kyseistä näkemystä on sovellettava varoen. Lausunnossaan neuvosto viittasi tähän yleislinjaan tämentämättä miksi se oli merkityksellinen kyseisten asiakirjojen suhteen. Perusteita koskeva neuvoston selvitys ei siten anna oikeusasiamiehelle mahdollisuuksia varmistaa, sovelsiko neuvosto oikein 4 artiklan 2 kohtaa. Oikeusasiamies katsoi täten, että kantelijan väite neuvoston perustelujen riittämättömyydestä oli oikeutettu.
- 2.4 Mitä tuli asiakirjoihin "*Asylum/8418*" ja "*Racism/7141*", neuvosto totesi lausunnossaan vedonneensa virheellisesti 4 artiklan 1 kohtaan, jonka sijasta olisi pitänyt soveltaa 4 artiklan 2 kohtaa. Edellä mainittujen oikeusasiamiehen havaintojen valossa neuvoston on siis harkittava asiakirjoihin tutustumisen kieltämistä uudelleen 4 artiklan 2 kohdan mukaan.

3 4 artiklan 2 kohdan mukainen velvoite verrata etuja vastauksessa alkuperäiseen asiakirjoihin tutustumista koskevaan pyyntöön

Oikeusasiamies pani merkille, että neuvosto oli myöntänyt, että jos se vetoaa 4 artiklan 2 kohtaan, sen pitäisi verrata asiaankuuluvia etuja myös alkuperäisen asiakirjoihin tutustumista koskevan pyynnön yhteydessä.

Neuvosto oli myös myöntänyt, että se oli velvollinen osoittamaan alku-peräisessä perusteita koskevassa selvityksessään, että kyseinen vertaaminen oli suoritettu. Oikeusasiamies ei siksi katsonut tarpeelliseksi jatkaa tämän väitteen tutkimista.

4 Neuvoston asiakirjarekisteri

Koska neuvosto oli ilmeisesti perustamassa asiakirjarekisteriä, oikeusasiamies ei katsonut tarpeelliseksi jatkaa tämän väitteen tutkimista.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta on annettava seuraavat kriittiset huomautukset:

- 1 Oikeusasiamies katsoi, että neuvosto oli tulkinnut väärin päätöksen 93/731 3 artiklan 2 kohtaa ja että se ei voinut tässä tapauksessa vedota tähän artiklaan hylätessään osia asiakirjoihin liittyvistä kantelijan pyynnöistä. 3 artiklan 2 kohdan termi "toistuvat pyynnöt" ei sisällä saman henkilön eri asiakirjoja koskevia pyyntöjä, eikä artiklaa myöskään voi tulkita siten että sen piiriin kuuluisivat kaikki pyynnöt, jotka koskevat erittäin suurta *määrää* asiakirjoja. On kuitenkin muistettava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on korkein auktoriteetti yhteisön oikeuden merkityksen ja tulkinnan suhteen.
- 2 Evätessään tutustumisen asiakirjoihin "*Schoolchildren/5143*" ja "*CIREA/1452*" päätöksen 93/731 4 artiklan 2 kohdan perusteella neuvosto viittasi yleislinjaan, jonka mukaan asiakirjojen julkistaminen voisi vahingoittaa asiakirjojen sisällöstä käytäviä keskusteluja. Tämä yleislinja ei antanut oikeusasiamiehelle mahdollisuuksia varmistaa, sovelsiko neuvosto oikein 4 artiklan 2 kohtaa. Oikeusasiamies katsoi siksi, että neuvosto oli jättänyt noudattamatta vaatimusta kertoa kantelijalle täsmälliset syyt, jotka saivat neuvoston tekemään sen johtopäätöksen, että julkistaminen vahingoittaisi sen päätöksentekoa.

Neuvoston päätöksen 93/731 7 artiklan 3 kohdassa määrätään nimenomaisesti, että pyynnön esittäjälle, jonka pyyntö asian uudelleen käsittelystä evätään, annetaan tietoa mahdollisuudesta kannella oikeusasiamiehelle. Oikeusasiamiehen kriittinen huomautus merkitsee sitä, että neuvoston olisi tarkasteltava uudelleen hakijan 2. huhtikuuta 1996 esittämiä pyyntöjä asian uudelleen käsittelystä ja myönnettävä oikeus tutustua pyydettyihin asiakirjoihin, jollei voida soveltaa jotakin päätöksen 93/731 4 artiklaan sisältyvistä poikkeuksista. Koska on neuvoston tehtävä toteuttaa tämä suositus ja ilmoittaa tuloksesta kantelijalle, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

3.5.3 EUROOPAN KOMISSIO

ITOIZIN PATO: KOMISSIO EI KATSONUT JÄSENVALTION RIKKONEEN DIREKTIIVIÄ - RIITTÄMÄTTÖMÄT PERUSTELUT

Päätös kanteluun 472/6.3.96/XP/ES/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Maaliskuussa 1996 Espanjan Greenpeace ja Cordinadora de Itoiz -yhdistys kantelivat oikeusasiamiehelle komissiota vastaan. Myöhemmässä kirjenvaihdossa B. nimettiin edustamaan kantelijoita. Kantelussa väitettiin, että komissio ei ollut varmistanut, että Espanjan viranomaisten päätös rakentaa patoallas Itoiziin (Navarra, Espanja) oli direktiivin 85/337 ja direktiivin 79/409 mukainen. Kantelu koski sekä komission tapaa käsitellä B:n valitusta sille että komission arviota tästä valituksesta.

Vuonna 1990 Espanjan yleisten töiden ministeri hyväksyi patoaltaan rakentamiseen Itoiziin. Hanke oli ilmeisen suuri, koska veden alle jäisi 11 500 000 neliömetrin suuruinen alue, jolloin vedenkeruukapasiteetiksi muodostuisi 418 hm³.

Kantelijat katsoivat, että Espanjan viranomaiset eivät rakennussuunnitelman hyväksymiseen johtaneissa menettelyissään olleet noudattaneet direktiiviä 85/337 tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista.¹ Lisäksi yhdistykset katsoivat, että hanke rikkoi direktiiviä 79/409 luonnonvaraisten lintujen suojelusta.²

Ensimmäisen direktiivin osalta kantelijat katsoivat, että Espanjan viranomaiset eivät olleet suorittaneet asianmukaista ympäristövaikutusten arviointia. Toisen direktiivin osalta yhdistykset esittivät seuraavaa: direktiivin 79/409 tavoitteena on luonnonvaraisten lintujen suojelu, ja sen 4 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on luotava erityisiä suojelualueita. 4 artiklan 4 kohdassa säädetään:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilla suojelualueilla elinympäristöjen pilaantumisen tai huonontumisen sekä lintuihin vaikuttavien häiriöiden estämiseksi, jos häiriöt vaikuttaisivat merkittävästi tämän artiklan tavoitteisiin. Jäsenvaltioiden on myös näiden suojelualueiden ulkopuolella pyrittävä estämään elinympäristöjen pilaantuminen ja huonontuminen."

Kantelijayhdistykset katsoivat, että Espanjan viranomaiset olivat rikkoneet tätä säännöstä sellaisena kuin sitä on tulkittu Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä, erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen 28. helmikuuta 1991 asiassa C-57/89, *komissio vastaan Saksa*,³ antamassa tuomiossa. Tuomiossaan yhteisöjen tuomioistuin määräsi mahdollisuus-

¹ EYVL L 175, 1985, s. 40.

² EYVL L 103, 1979, s. 1.

³ Kok. 1991, s. I-883 (ns. Leybucht-asia). Myöhemmin kantelijat viittasivat myös erityisesti tuomioon 2. elokuuta 1993 asiassa C-355/90, *komissio vastaan Espanja*, Kok. 1993, s. I-4221 (ns. Santoña-asia).

desta pienentää direktiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaisia erityisiä suojelualueita. Yhteisöjen tuomioistuin totesi:

Direktiivin [4 artiklan 4 kohdan] tulkinta perustuu lisäksi johdanto- osan yhdeksänteen kappaleeseen, jossa korostetaan sitä erityistä huomiota, jota direktiivissä kiinnitetään erityisiin suojelutoimenpiteisiin, jotka koskevat liitteessä I lueteltujen lintujen elinympäristöjä, jotta taataan niiden eloonjääminen ja lisääntyminen levinneisyysalueillaan. Tästä aiheutuu, että erityisten suojelualueiden laajuuden pienentäminen voi tulla kyseeseen vain poikkeuksellisin perustein.

Perustelujen on vastattava yleistä etua, joka on tärkeämpi kuin direktiivin ekologisen tavoitteen edustama yleinen etu. Tässä yhteydessä direktiivin 2 artiklassa tarkoitetut edut, eli taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, eivät tule kysymykseen.

Yhdistysten mukaan patoallas pienentäisi erityisiä suojelualueita ja Espanjan viranomaiset rakentaisivat patoaltaan ainoastaan taloudellisista syistä. Siten ne pitivät patoaltaan rakentamista yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön vastaisena.

Tätä taustaa vasten yhdistykset sekä jotkut kunnat, joihin patoaltaan rakentaminen vaikutti, valittivat asiasta Euroopan komissiolle, jonka tehtävänä on EY:n perustamissopimuksen 155 artiklan mukaisesti varmistaa yhteisön oikeuden noudattaminen. Valituksen tekijät esittivät komissiolle huomattavan määrän näkemystään tukevaa aineistoa.

Komissio ilmoitti valituksen johdosta tekemästään päätöksestä 21. joulukuuta 1994 päivätyllä kirjeellä. Kirjeessä todettiin:

Haluan täten ilmoittaa Teille, että komissio päätti 30. marraskuuta 1994 pitämässään kokouksessa lopettaa Itoizin patoallashankkeesta esittämäne valituksen käsittelyn. Valitus rekisteröitiin komission viralliseen valitusrekisteriin numerolla P/4758/92.

Oheistan espanjankielisen version lehdistötiedotteesta, jonka julkaisemista komissio piti tarpeellisena ja jossa asian käsittelyn lopettamista koskeva päätös selitetään.

Haluaisin todeta, että käsiteltyään sekä Teidän että asiasta vastaavien viranomaisten toimittaman aineiston komission yksiköt eivät pystyneet toteamaan yhteisön ympäristölain rikkomista, koska saatavissa olleiden tietojen perusteella ei voitu todistaa, että hankkeella olisi ollut merkittävä vaikutus ympäristöön luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetussa direktiivissä 92/43 tarkoitetulla tavalla.

Tässä tilanteessa komissio saattoi vain päättää asian käsittelyn lopettamisesta.

Kiitän Teitä kiinnostuksesta, jota Te ja edustamanne elimet (Navarran alueen kunnat Valle de Lónguida, Aoiz, Valle de Artze ja Oroz-Beztelu

sekä Junta General del Valle de Aezcoa ja Coordinadora de Itoiz) olette osoittaneet ympäristön säilyttämistä ja suojelua kohtaan.

Kunnioittavasti [- -]

Edellä mainitussa lehdistötiedotteessa todettiin seuraavaa komission perusteluista, jotka koskivat asian käsittelyn lopettamista:

Komissio on juuri lopettanut menettelyn, jossa tutkittiin oliko luonnonvaraisia lintuja koskevaa lainsäädäntöä mahdollisesti rikottu Navarran alueella Espanjassa.

Komissio puuttui asiaan, kun sille oli esitetty valitus, jossa väitettiin, että hanke vaikuttaisi kahteen alueeseen (Sierra de Artxuba y Zariquieta ja Montes de Areta), jotka oli alun perin suojeltu luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun direktiivin 79/409 mukaisesti. Komissio käytti valituksen tarkastelun perustana enimmäkseen luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettua neuvoston direktiiviä 92/43, joka 5. kesäkuuta 1994 lähtien korvasi vuoden 1979 direktiivin alkuperäiset säännökset.

Komissio on tutkinut asiaa vuoropuhelun ja kumppanuuden hengessä sekä toisaalta Espanjan viranomaisten että toisaalta valituksen tekijöiden ja ympäristönsuojeluryhmien kanssa. Komission yksiköt tutustuivat lukuisiin hankkeen vaikutuksia koskeviin tutkimuksiin sekä vierailivat kyseisillä alueilla. Kaikille osapuolille annettiin mahdollisuus tuoda esiin näkemyksensä Madridissa 25. lokakuuta 1994 järjestetyssä kuulemistilaisuudessa.

Tutkimuksessa pystyttiin varmistamaan padon ympäristölle aiheuttamat vaikutukset, ja siinä voitiin todeta, että nämä vaikutukset eivät ole vuoden 1992 direktiivissä tarkoitetulla tavalla merkittäviä. Koska todisteita yhteisön oikeuden rikkomisesta ei ole, komissio on lopettanut asian käsittelyn.

Yhdistykset pitivät tätä päätöstä epätydyttävänä, kun ne ottivat huomioon omat ponnistelunsa sekä komissiolle esittämänsä huomattavan aineiston. Ne katsoivat erityisesti, että komissio ei ollut vastannut heidän väitteisiinsä, jotka koskivat direktiivejä 85/337 ja 79/409, ja että komission viittaus direktiiviin 92/43 oli virheellinen, koska direktiivi ei ollut tullut voimaan hankkeen ajankohtana. Tätä taustaa vasten valituksen tekijät kantelivat asiasta oikeusasiamiehelle. Kantelun ohteen oli liitetty huomattavasti aineistoa, mukaan luettuna Espanjan lintutieteellisen yhdistyksen laatimat raportit, joissa todettiin, että Itoizin hanke vaikuttaisi vakavasti lintujen elämään kyseisellä alueella.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Lausunnonaan komissio totesi yhteenvedona seuraavaa tavasta, jolla se oli käsitellyt valitusta: Valitus esitettiin heinäkuussa 1992 ja vastaanottoilmoitus lähetettiin syyskuussa 1992. Samaan aikaan komissio pyysi vali-

tuksen tekijöiltä lisätietoja. Komissio pyysi Espanjan viranomaisilta tietoja 26. marraskuuta 1992. Koska Espanjan viranomaisilta ei saatu vastausta, komissio lähetti muistutuksen 4. helmikuuta 1993. Espanjan viranomaiset vastasivat pyyntöön 14. toukokuuta 1993. Asiasta keskusteltiin sitten perusteellisesti Madridissa 3. maaliskuuta 1994 järjestetyssä kokouksessa, johon osallistui komission ja Espanjan viranomaisten edustajia. Näiden keskustelujen jälkeen Espanjan viranomaiset lähettivät komissiolle täydentäviä tietoja 21. huhtikuuta 1994.

Poliittisella tasolla asiasta keskusteltiin Luxemburgissa 8. kesäkuuta 1994. Keskusteluun osallistuivat komission jäsen Paleokrassas, Espanjaa edustanut ministeri Borrell, Espanjaa edustanut valtiosihteeri Narbona sekä Navarran aluehallituksen puheenjohtaja Alli. Tässä kokouksessa Espanjan viranomaiset korostivat hankkeeseen liittyvää yleistä etua ja tarjosivat luontotyyppien sekä luonnonvaraisen elämistön ja kasviston suojelusta annetun direktiivin 92/43 6 artiklan 4 kohdan mukaisia korvaavia toimenpiteitä.

Komission yksiköiden edustajat vierailivat Itoizissa 23. kesäkuuta 1994. Vierailun päätteeksi komission edustajat pyysivät Espanjan paikallis- ja keskushallinnolta tietoja ja asiakirjoja. He pyysivät erityisesti perusteita sille, että hankkeessa oli kyse erittäin tärkeästä yleisestä edusta, sekä analyysejä, jotka koskivat vaihtoehtoisia paikkoja ja alueita, joita oli harkittu ennen Itoizin patoaltaan rakentamispäätöstä. Lisäksi he pyysivät tietoja kasteluhankkeista sekä muodollista lupautusta siitä, että näiden hankkeiden ympäristövaikutukset arvioitaisiin perusteellisesti, ja että järjestettäisiin kaikille osapuolille avoin keskustelu, jossa käsiteltäisiin korvaavia alueita.

Heinäkuussa 1994 Espanjan viranomaiset esittivät ensimmäiset asiakirjat, jotka koskivat Navarran hydrologiaa ja joissa esitettiin muiden pyydettyjen tietojen esittämistä koskeva aikataulu. Komission jäsen Paleokrassas pyysi 25. heinäkuuta 1994 ministeri Borrellia lykkäämään pysyvien töiden käynnistämistä Itoizissa siihen asti kunnes asia oli ratkaistu. Ministeri hyväksyi tämän pyynnön 3. elokuuta 1994 päivätyllä kirjeellä, ja työt seisoivat myös silloin, kun asian käsittely lopetettiin 30. marraskuuta 1994. Espanjan viranomaiset esittivät 21. syyskuuta 1994 täydelliset asiakirjat, jotka koskivat hankkeen erittäin tärkeitä yleisiä etuja, tutkittuja vaihtoehtoja sekä hankkeen vaikutuksia luonnonvaraisiin lintuihin. Espanjan viranomaiset esittivät 4. lokakuuta 1994 asiakirjan direktiivin 92/43 mukaisesti tarjottavista korvauksista.

Espanjan viranomaiset järjestivät 25. lokakuuta 1994 komission aloitteesta Madridissa Itoizin hanketta koskevan kuulemistilaisuuden. Kaikki asiasta kiinnostuneet saivat osallistua, ja he puolustivat tai vastustivat hanketta innokkaasti. Televisio, lehdistö ja muut tiedotusvälineet seurasivat tapahtumaa. Kantelijajyhdistys "Coordinadora de Itoiz" ja sen edustajat olivat myös läsnä keskustelussa ja osallistuivat siihen. Kuulemistilaisuuden jälkeen komission yksiköt laativat lopullisen kertomuksen.

Mitä tuli kantelijoiden väitteisiin direktiivin 85/337 rikkomisesta, komissio totesi, että Espanjan viranomaiset olivat tehneet ympäristövaikutusten arvioinnin.

Direktiiviä 79/409 koskevan syytöksen osalta komissio totesi, että se oli tarkastellut kantelua direktiivin 4 artiklan 4 kohdan näkökulmasta. Jäsenvaltioille tuolla säännöksellä asetetut velvollisuudet oli kuitenkin 5. kesäkuuta 1994 lähtien korvattu direktiivin 92/43 säännöksillä. Direktiivin 92/43 6 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on erityisten suojelutoimien alueilla ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta estetään luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentyminen sekä niitä lajeja koskevat häiriöt, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt voisivat olla merkittäviä.

Direktiivin 6 artiklan 3 kohdassa todetaan, että kaikki sellaiset hankkeet on arvioitava, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, mutta saattavat vaikuttaa tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa.

Direktiivin 6 artiklan 4 kohdassa todetaan, että jos hanke vaikutusten arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta on kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jäsenvaltion on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin korvaaviin toimenpiteisiin varmistaakseen, että direktiivin 3 artiklalla perustetun Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä.

Näiden säännösten perusteella komissio totesi, että oli pidettävä kielteisenä sitä, että noin 6 % yhdestä kyseessä olevista alueista jäisi Itoiz-hankkeen vuoksi veden alle. Komission yksiköiden laatiman teknisen raportin mukaan oli kuitenkin vaikea määrittää, voitaisiinko tätä pitää direktiivissä 92/43 tarkoitetulla tavalla "merkittävänä". Siksi komissio oli päättänyt olla käynnistämättä rikkomismenettelyä Espanjaa vastaan.

Kantelijoiden huomautukset

Huomautuksissaan kantelijat korostivat erityisesti, että komissio ei ollut vielääkään selittänyt heille riittävällä tavalla, miksi komissio oli katsonut, että Espanja oli noudattanut asianmukaisesti sillä direktiivien 85/337 ja 79/409 mukaisesti olevia velvollisuuksia. Kantelijoiden mukaan komissiolla ei ollut oikeutta arvioida hanketta direktiivin 92/43 valossa, koska se ei ollut voimassa, kun hanke käynnistettiin. Heidän mielestään oli selvää, että hanke oli direktiivin 79/409 vastainen. Vähintäänkin voitiin todeta, että yksi erityinen suojelualue pieneni ja että tämä ei tapahtuisi yleiseen etuun liittyvistä syistä, jotka ovat tärkeämmät kuin "*kuin direktiivin ekologisen tavoitteen edustama yleinen etu*", vrt. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio edellä mainitussa Leybucht-asiassa. Kantelijat liittivät huomautuksiinsa asiakirjoja, jotka osoittivat, että komission yksiköt olivat eräässä vaiheessa pitäneet hanketta direktiivin 79/409 vastaisena.

LISÄTUTKIMUKSET

Tutkittuaan komission lausunnon ja kantelijoiden huomautukset oikeusasiamies otti yhteyttä komission. Hän pyysi komissiota selvittämään yksityiskohtaisemmin, miksi se oli todennut, että Espanjan viranomaiset olivat noudattaneet niillä direktiivien 85/337 ja 79/409 mukaisesti olevia velvollisuuksia.

Toisessa lausunnossaan komissio totesi pääosin seuraavaa:

Mitä tuli direktiiviin 85/337, Espanjan yleisten töiden ministeriö hyväksyi "Navarran kanavaksi" kutsutun kasteluhankkeen joulukuussa 1961. Itoizin patoallasta koskeva ensimmäinen hanke hyväksyttiin vuonna 1977. Itoizin hankkeen täytäntöönpano hyväksyttiin vuonna 1985. Molempia hankkeita muutettiin myöhemmin niin että julkisen kuulemisen tulokset ja vedentarvetta koskevat uudet arviot tulevat otetuiksi huomioon. Tässä tilanteessa olisi vaikea perustella, että asiaan voitaisiin soveltaa direktiiviä 85/337, joka oli pitänyt panna täytäntöön ennen 3. heinäkuuta 1988, vrt. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa "Grosskrotzenburg".¹

Vuonna 1989 käynnistettiin kuitenkin Itoizin hankkeen ympäristövaikutusten arviointi, ja se saatiin päätökseen vuonna 1990 julkisten kuulemisten jälkeen. Vuonna 1992 tehtiin lopullinen päätös hankkeen täytäntöönpanosta, ja vuonna 1993 käynnistettiin valmistelutyöt. Siksi ympäristövaikutusten arviointi oli komission mielestä suoritettu, ja esitetyt todisteet osoittivat, että hankkeen vaikutus ympäristöön, mukaan luettuna suojeltavat linnut, oli riittävästi arvioitu.

Direktiivin 79/409 osalta komission yksiköt totesivat tutkimusten alkuvaiheessa, että Itoizin hankkeen vaikutukset lintuihin ja elinympäristöihin voisivat olla merkittäviä ja siten direktiivin 4 artiklan 4 kohdan vastaisia. Niiden johtopäätökset kuitenkin muuttuivat, kun ne arvioivat Espanjan viranomaisten toimittamia tietoja ja Madridissa järjestetyn kuulemistilaisuuden yhteydessä koottuja lisätietoja. Asiaa arvioitiin sittemmin direktiivin 92/43 valossa, koska tämä direktiivi korvasi direktiivin 79/409 4 artiklan 4 kohdan 5. kesäkuuta 1994 lukien.

Huomautuksissaan komission toisesta lausunnosta kantelijat pitäytyivät kantelussaan.

PÄÄTÖS

- 1 Kantelussa tuotiin esiin kysymys siitä, käsittelikö komissio asianmukaisella tavalla kantelijoiden komissiolle alun perin esittämää valitusta.
- 2 Mitä tuli komission tapaan tarkastella alkuperäistä valitusta, komission selvityksen ja kantelijoiden toimittamien asiakirjojen pohjalta ei ilmennyt seikkoja, jotka olisivat osoittaneet käsittelyn olleen virheellinen.
- 3 Mitä tuli perusteluihin, jotka komissio on esittänyt johtopäätöksilleen, oli ilmeistä, että komission ja kantelijoiden välillä oli yksi keskeinen kiistanaihe. Se koski sitä, oliko komissio esittänyt riittävät perusteet, jotka liittyivät kantelijoiden väitteeseen siitä, että Itoizin hanke oli direktiivin 79/409 vastainen, ja että tätä rikkomista ei voitu korjata direktiivillä 92/43, joka ei ollut voimassa kyseisenä ajankohtana.

¹ Tuomio 11. elokuuta 1995, asia C-431/92, Kok. 1995, s. I-2189.

- 4 Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että hallinto perustelee tekemänsä päätökset riittävällä tavalla kansalaisille. Oikeusasiamiehen tutki omasta aloitteestaan¹ vuonna 1997 komission hallinnollisia menettelyjä sen käsitellessä valituksia jäsenvaltioiden mahdollisista yhteisön oikeuden rikkomuksista. Vastauksessaan oikeusasiamiehelle tuolloin komissio sitoutui esittämään valituksen tekijöille perustelut silloin, kun se toteaa, että rikkomista ei ole tapahtunut.
- 5 Tässä tapauksessa oli ilmeistä, että kantelijat olivat johdonmukaisesti väittäneet, että Itoizin hanke oli direktiivin 79/409 vastainen ja että tätä rikkomista ei voitaisi korjata direktiivillä 92/43, joka ei ollut voimassa kyseisenä ajankohtana. Oli myös ilmeistä, että komissio ei ollut vastannut tähän väitteeseen alkuperäisessä päätöksessään, jonka perustelut olivat siten riittämättömät. Tämä päätös oli tehty ennen komission sitoumusta edellä mainitussa asiassa 303/97/PD. Komissio jätti kuitenkin vastaamatta väitteeseen asianmukaisella tavalla myös tästä kantelusta antamissaan lausunnoissa; siten oli ilmeistä, että komissio ei pystynyt esittämään riittäviä perusteluja, ja tämä oli katsottava hallinnolliseksi epäkohdaksi.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta on esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio perustelee tekemänsä päätökset riittävällä tavalla kansalaisille. Tässä tapauksessa oli ilmeistä, että kantelijat olivat johdonmukaisesti väittäneet, että Itoizin hanke oli direktiivin 79/409 vastainen ja että tätä rikkomista ei voitaisi korjata direktiivillä 92/43, joka ei ollut voimassa kyseisenä ajankohtana. Oli myös ilmeistä, että komissio ei ollut vastannut tähän väitteeseen alkuperäisessä päätöksessään, jonka perustelut olivat siten riittämättömät. Kyseinen päätös oli tehty ennen kuin komissio sitoutui esittämään valitusten tekijöille perustelut tapauksissa, joissa se totesi, että rikkomista ei ollut tapahtunut. Komissio jätti kuitenkin vastaamatta väitteeseen asianmukaisella tavalla myös tästä kantelusta antamissaan lausunnoissa; siten oli ilmeistä, että komissio ei pystynyt esittämään riittäviä perusteluja, ja tämä oli katsottava hallinnolliseksi epäkohdaksi.

Koska tapauksen tämä kohta koski menettelyjä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Huomaa: Oikeusasiamiehen päätöksen jälkeen espanjalaisissa lehdissä on kerrottu, että komissio on päättänyt käynnistää Itoizin patoa koskevat tutkimuksensa uudelleen.

¹ Asia 303/97/PD, käsitelty vuosikertomuksessa 1997, jakso 3.7.

KIISTA TUTKIMUSSOPIMUKSESTA

Päätös kanteluun 768/26.7.96/CP/UK/IJH Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

P. kanteli oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1996 tutkimussopimuksesta, joka oli tehty hänen oman yrityksensä LWL:n, kahden kumppaniyrityksen (toinen portugalilainen ja toinen kreikkalainen) ja komission kesken. Kantelun mukaan komission PO VI

- (i) pyrki tahallaan turmelemaan hankkeen levittämällä siitä vääriä tietoja,
- (ii) pidätti aiheettomasti sopimuksen mukaisen loppumaksun,
- (iii) käytti epäoikeudenmukaista kulujen kirjaamisen menettelyä alentaakseen maksettavaa loppusummaa.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi, että sopimuksen mukaan komission oli määrä maksaa puolet hyväksyttävistä kustannuksista 1 050 000 ecun ylärajaan asti. LWL vastasi kaikkien asiakirjojen toimittamisesta komissiolle kaikkien sopimuspuolten puolesta. Lausunto jatkui:

Mahdollinen maksettava erotus voidaan suorittaa vasta kahden kuukauden kuluttua konsolidoidun kustannuslaskelman ja viimeisimmän teknisen kertomuksen, asiakirjan tai muun sopimuksessa vaaditun seikan hyväksymisestä (21 artiklan 2 kohdan c alakohta, liite II).

Sopimus on siten voimassa siihen asti, kunnes komission sopimuksen mukaisesti vaatimat tiedot on esitetty (13 artikla, liite II), tai viimeiseen komission suorittamaan maksuun asti, sen mukaan kumpi tapahtuu myöhemmin. Tämän ajan kuluessa sekä kahden vuoden ajan sopimuksen päättymisestä lukien komissiolla on tilintarkastustarkoituksia varten oikeus saada tutustua kaikkeen kyseiseen kirjanpitoaineistoon ja tarvittaessa vaatia tällaisten asiakirjatodisteiden luovuttamista (39 artikla, liite II).

Sopimuksen liitteessä II asetettujen "yleisten ehtojen" 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 6 artiklan 5 kohdan mukaisesti [- -] koordinoiva sopimuspuoli voi siten katsoa, että se vapautuu velvoitteistaan, jos komissio ei ole esittänyt mitään huomautuksia viimeisimmistä kertomusluonnoksista kahden kuukauden kuluessa niiden vastaanotosta.

Liitteen II 6 artikla ei kuitenkaan velvoita komissiota suorittamaan maksuja tietyn määräajan kuluessa. Kyseinen 6 artikla sisältyy liitteen II osaan A, joka koskee vain töiden toteutusta ja liittyy sopimuspuolten velvoitteisiin työn teknisen toiminnan osalta. Tässä yhteydessä komis-

sion henkilökunta totesi, että heillä ei ollut syytä epäillä sitä, oliko tehty työ hankkeen tavoitteiden mukaista.

Komission lausunnossa esitettiin myös seuraavaa:

- (i) LWL:lle suoritettiin neljä maksua, ja sitä kehoitettiin välittämään oikeat summat muille kumppaneille.
- (ii) Hyväksyttävistä maksuista esitettyjen laskelmien pohjalta maksettavana on 47 967 ecun erotus, josta 14 370 kuuluu LWL:lle.
- (iii) LWL ilmoitti komissiolle 17. elokuuta 1995, että Teneriffan viranomaiset olivat toukokuussa 1994 päättäneet, että hanke oli laitton.
- (iv) Portugalilainen kumppani ilmoitti komissiolle 31. elokuuta 1995, että se ei ollut saanut LWL:ltä 16 088 ecun summaa toisen vuoden työstä. Portugalilainen kumppani myös mainitsi, että sen tieteellinen käsitys poikkesi LWL:n käsityksestä, ja toi esiin hankkeen teknisiä muutoksia, joita se piti merkittävinä.
- (v) Komissio järjesti 27. marraskuuta 1995 kaikkien kolmen osapuolen kanssa tapaamisen, jossa vahvistettiin, että LWL:n piti jatkaa tehtävässään hankkeen tieteellisenä koordinoijana.
- (vi) Tilattuaan riippumattoman asiantuntijan lausunnon ja saatuaan sen heinäkuussa 1996 komissio hyväksyi hankkeesta esitetyt tieteelliset raportit.
- (vii) Marraskuussa 1995 LWL lähetti komissiolle taloudelliset kertomukset ja menolaskelmat hankkeen kolmannelta vuodelta ja koko hankkeen keston ajalta. Komission pyydettä useita kertoja lisätietoja konsolidoidun menolaskelman korjattu versio lähetettiin vuoden 1996 toukokuun puolivälissä. Tuohon mennessä portugalilaisen ja kreikkalaisen kumppanin konsolidoituja kertomuksia ei kuitenkaan vieläkään ollut lähetetty komissiolle.
- (viii) Edellä esitettyjen kohtien (iii) ja (iv) valossa komissio päätti, että hanketta olisi vastedes pidettävä "epäilyttävänä" hankkeena, jota oli syytä tutkia lähemmin. Komissio omaksui siten varovaisen kannan ja päätti, että lisämaksujen suorittaminen ei ollut aiheellista.
- (ix) LWL:n päätoimipaikassa suoritettiin 5. heinäkuuta 1996 tilintarkastus, jonka yhteydessä LWL ei pystynyt esittämään riittäviä asiakirjoja, erityisesti henkilöstömenoja osoittavia palkkaliuskoja.
- (x) Komissio kutsui portugalilaisen kumppanin ja LWL:n kokoukseen 11. heinäkuuta 1996 tilanteen selvittämiseksi. Portugalilainen kumppani ei voinut osallistua. Kokouksessa komissio pyysi useita kertoja LWL:ää esittämään puuttuvat asiakirjatodisteet. LWL kuitenkin katsoi, että sopimuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 6

artiklan 5 kohta merkitsivät, että se oli vapautettu sopimusvelvoitteistaan, ja vaati, että komission olisi suoritettava loppumaksu.

- (xi) Komission petosten vastainen yksikkö UCLAF oli käynnistänyt tutkimuksen, koska LWL ei ollut kyennyt esittämään kirjanpitositeita menovaatimustensa tueksi.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija totesi seuraavaa:

- (i) LWL esitti sopimuksessa vaaditut säännölliset edistymiskertomukset ja loppukertomuksen ajoissa. Komissio ei koskaan esittänyt huomautuksia kertomuksista tai ilmoittanut tarvitsevansa pitemmän ajan huomautusten esittämistä varten. Siten komission katsotaan hyväksyneen kertomukset sopimuksen 6 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan mukaisesti, ja LWL on vapautettu sopimusvelvoitteistaan 6 artiklan 5 kohdan mukaisesti.
- (ii) Kolmannen vuoden kertomus ja konsolidoitu kertomus esitettiin komissiolle marras- ja joulukuussa 1995. Komissiosta 18. huhtikuuta 1996 faksatussa kirjeessä pyydettiin tekemään konsolidoituun kustannuslaskelmaan tietty korjaus ja todettiin, että komissio oli tutkinut kertomuksen ja hyväksynyt sen ja että maksu suoritettiin heti kun tieteelliset kertomukset oli hyväksytyt.
- (iii) Komissio rikkoi sopimusta, kun se ei suorittanut sopimuksen 21 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaista loppumaksua kahden kuukauden kuluessa oletetusta hyväksymisestä.
- (iv) Komissio pyysi ensimmäisen kerran täsmennystä edistymiskertomukseen 24. toukokuuta 1996. Täsmennys toimitettiin 25. toukokuuta 1996, mutta komissio ei vahvistanut vastaanottoa.
- (v) Komissio kieltäytyi asiaa selittämättä tai neuvoja esittämättä antamasta LWL:lle mahdollisuutta käyttää sopimuksessa suotuja mahdollisuuksia siirtää kustannuksia luokkien välillä. Komissio kieltäytyi erityisesti hyväksymästä LWL:n ehdotusta, jonka mukaan kustannuksia, jotka oli alun perin arvioitu nimikkeeseen "kestokulutustarvikkeet", kohdeltaisiin "kulutustarvikkeina", mikä heijastaisi niiden todellista luonnetta kustannuksina, jotka poistettiin hankkeen kuluessa.
- (vi) Hankkeen toisen vuoden loppuun mennessä oli selvää, että portugalilainen kumppani ei aikonut huolehtia velvollisuuksistaan. LWL ilmoitti tästä suullisesti komissiolle ja sai suulliset ohjeet siitä, että sen ensisijaisena tehtävänä oli saavuttaa tulokset sopimuksen 2 artiklan mukaisesti; siinä määrättiin sopimuksen saajat vapauttamaan sopimuksen laiminlyövät sopimuskumppanit tehtävistään.

- (vii) 27. marraskuuta 1995 pidetyssä kokouksessa (*katso edellä komission lausunnon kohta (v)*) sovittiin, että kukin kumppani lähettäisi vastedes kertomuksensa suoraan komissiolle ja että komissio suorittaisi jäljellä olevat maksut suoraan kullekin kumppanille käyttämättä LWL:ää välittäjänä.
- (viii) Komission kuvaus 5. heinäkuuta 1996 järjestetystä tarkastuksesta esitti tapahtuman karkeasti väärin. Tarkastajat totesivat kolme vähäistä seikkaa, joita he eivät voineet hyväksyä. Kahdessa tapauksessa LWL katsoi, että kyseiset seikat olivat hyväksyttäviä, ja se pyysi komissiolta selvitystä 8. heinäkuuta 1996. Vastausta ei saatu. Kolmas seikka oli lasku yritykseltä, joka takasi sopimuksen toimittamisen seuraavana päivänä komissiolle Brysseliin, mutta sitä ei voitu hyväksyä, koska se oli päivätty päivää ennen sopimuksen alkamista.
- (ix) Tarkastajat pyysivät myös nähdäkseen hankkeen parissa työskentelevän henkilöstön tunti- ja kuukausittain. Tällainen kirjanpito ei ollut käytännöllistä tai aiheellista, kun kyseessä oli pieni ryhmä, joka työskenteli kahdessa ja toisinaan kolmessa tai neljässä maassa samanaikaisesti. Niiden sijasta esitettiin työpäiväkirjat, jotka sisälsivät päivittäisen kirjanpidon henkilöiden läsnäolosta sekä muita yksityiskohtia.
- (x) 11. heinäkuuta 1996 pidettyyn kokoukseen osallistui kahdeksan komission virkamiestä ja P. Kysymyksiin komission tavasta käsitellä sopimusta ei vastattu.

LISÄTUTKIMUKSET

Asiaa tutkittuaan oikeusasiamies piti lisätutkimuksia tarpeellisina. Hän kirjoitti komissiolle ja pyysi saada tietää

- 1 (a) perustelut, joiden vuoksi komissio kieltäytyi hyväksymästä LWL:n ehdotuksia, joiden mukaan tiettyjä kustannuksia olisi pidettävä sopimuksen mukaan hyväksyttävänä, ja (b) oliko nämä perustelut toimitettu LWL:lle,
- 2 minkä oikeudellisen perustan nojalla komissio katsoi, että asian taloudellisten seikkojen suhteen ei voitu edistyä ennen kuin kantelija ja muut sopimuskumppanit esittäisivät tiettyjä tietoja. Tässä yhteydessä oikeusasiamies viittasi komission kantelijalle 18. huhtikuuta 1996 lähettämään kirjeeseen,
- 3 oliko UCLAF:n tutkimukset saatu päätökseen, ja jos oli, mikä oli niiden tulos.

Komission vastaus

Vastauksessaan kysymykseen 1 (a) komissio viittasi LWL:lle osoittamaansa lisätiedusteluun. Kysymyksen 1 (b) osalta se totesi, että perustelut

oli ilmoitettu P:lle sekä tarkastuksessa että Brysselissä 11. heinäkuuta 1996 pidetyssä kokouksessa.

Vastauksessaan kysymykseen 2 komissio totesi, että portugalilaisen kumppanin konsolidoitu kustannuslaskelma, joka oli viimeinen sopimuksen 21 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti vaadittu asiakirja, oli saatu 25. marraskuuta 1996. Pelkästään 21 artiklan 2 kohdan c alakohdan pohjalta maksu olisi pitänyt suorittaa viimeistään tammikuussa 1997. Näin ei kuitenkaan ollut tapahtunut, koska komissio oli esittänyt heinäkuussa 1996 lisätiedustelun, johon ei vielä ollut saatu vastausta.

Lisäksi komissio oli pyytänyt P:tä todistamaan summat, joita hän väitti siirtäneensä kumppaneilleen, mutta tämä ei ollut tehnyt niin. Komissio viittasi myös lausuntonsa kohdassa (viii) mainittuun "varovaiseen kantaan".

Vastauksessaan kysymykseen 3 komissio totesi, että UCLAF:n tutkimukset jatkuivat.

Kantelijan lisähuomautukset

Lisähuomautuksissaan P. totesi, että komissio ei ollut vastannut kysymykseen 1 (a), ja hänen mielestään sen vastaus kohtaan 1 (b) oli virheellinen. Vastauksesta kysymykseen 2 P. väitti että kaikki asiakirjat oli toimitettu erikseen komission ohjeiden mukaisesti 27. marraskuuta 1995 pidetyn kokouksen jälkeen. Hän oheisti myös kopiot portugalilaiselle kumppanille osoitetuista pankkisiirroista, jotka hän oli kopioinut komissiolle jo 24. toukokuuta 1996.

Mitä tulee UCLAF:iin, P. viittasi oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1997 välittämäänsä kirjeenvaihtoon. UCLAF oli pyytänyt häntä toimittamaan hankkeen taloudellisen ja hallinnollisen kirjanpidon täydelliset kopiot. Hän oli ilmoittanut UCLAF:lle pitävänsä kohtuuttomana vaatimusta kopioida tuhansia asiakirjoja, koska LWL:llä ei ollut palkattua henkilöstöä tekemään työtä. Hän oli ehdottanut sen sijasta tarkastusta paikan päällä sopimuksen 39 artiklan mukaisesti.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYS SOVINTORATKAISUUN

Oikeusasiamies kirjoitti 8. syyskuuta 1997 komissiolle tarkoituksenaan pyrkiä kantelussa sovintoratkaisuun.

Oikeusasiamies korosti, että asiassa esitettyjen todisteiden pohjalta kantelija ei ilmeisesti ollut saanut vastausta väitteeseensä, jonka mukaan UCLAF:n vaatimus kirjanpidon kopioiden toimittamisesta oli kohtuuton, eikä ehdotukseensa siitä, että UCLAF voisi vaihtoehtoisesti suorittaa paikalla tarkastuksen. Oikeusasiamies ehdotti komissiolle, että tämä joko muuttaisi vaatimustaan tai perustelisi, miksi oli välttämätöntä pitää kiinni vaatimuksesta kopioida kaikki asiakirjat.

Oikeusasiamies kiinnitti kirjeessään huomiota myös siihen, että komissio ei ollut toimittanut oikeusasiamiehelle tämän pyytämiä tietoja syistä, miksi kustannuksia ei voitu hyväksyä. Oikeusasiamiehen tutkimukset eivät myöskään olleet vakuuttaneet häntä siitä, että komissio pystyi esittämään joh-

donmukaisen selonteon siitä, miksi se uskoi, että sen näkemys sopimuksesta oli perusteltu. Hän ehdotti, että komissio tarkistaisi kantaansa sopimuksen mukaisesti maksettavaan määrään ja sen suorittamiseen UCLAF:n tutkimusten tulosten mukaisesti.

Vastauksessaan 12. marraskuuta 1997 komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että UCLAF ei enää vaatinut LWL:ää toimittamaan asiakirjojen kopioita; oli päätetty suorittaa paikalla tarkastus, ja P:lle oli ilmoitettu tästä.

Sopimuskiistan osalta komission vastauksessa todettiin, että komission oli kunkin jakson maksua varten lähetettävä LWL:lle kirje, joka sisälsi rahoitus-
taulukon, jossa esitettiin sekä esitetyt kulut että hyväksyttävät kulut sekä selvitys mahdollisista eroista. Komissio totesi myös, että oikeudellinen perusta sille, että se ei vielä ollut suorittanut loppuerotusta, oli se, että komissio ei vielä ollut hyväksynyt LWL:n lopullista kustannuslaskelmaa.

Komission kirje välitettiin kantelijalle, joka kiisti komission sopimuskiitasta esittämät seikat ja väitti, että komissio oli päättänyt turmella hankkeen ilmoittamalla muille kiinnostuneille osapuolille, että hanke oli teknisesti ja taloudellisesti epäonnistunut.

Oli siten ilmeistä, että kantelussa ei voitu päästä sovintoratkaisuun.

PÄÄTÖS

1 Oikeusasiamiehen tutkimusten ja päätösten laajuus

1.1 UCLAF:n tutkimus

1.1.1 Pyrkinessään sovintoratkaisuun oikeusasiamies korosti komissiolle, että kantelija ei ilmeisesti ollut saanut vastausta väitteeseensä, jonka mukaan UCLAF:n vaatimus kirjanpidon kopioiden toimittamisesta oli kohtuuton, eikä ehdotukseensa siitä, että UCLAF voisi vaihtoehtoisesti suorittaa paikalla toteutettavan tarkastuksen.

1.1.2 Vastauksessaan komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että UCLAF ei enää vaatinut LWL:ää toimittamaan asiakirjojen kopioita ennen paikalla suoritettavaa tarkastusta. Komissio oli siten ilmeisesti ratkaissut tämän oikeusasiamiehen esiin ottaman seikan tyydyttävällä tavalla.

1.2 Kantelun sopimusyhteys

1.2.1 Kantelun taustalla olevan sopimuksen 11 artiklan 1 kohdan mukaan sopimukseen sovelletaan Englannin ja Walesin lakia.

1.2.2 Monet jäsenvaltioiden kansallisen tason oikeusasiamiehet eivät käsittele sopimusriitoja joko kansallisen sopimuslainsäädännön yleisen luonteen vuoksi tai siksi, että sopimusriidat on nimenomaisesti jätetty oikeusasiamiestä koskevassa lainsäädännössä hänen toimivaltansa ulkopuolelle.

- 1.2.3 Kuten vuosikertomuksessa 1995 todettiin, osa Euroopan oikeusasiamiehen tehtävää on auttaa vähentämään oikeudenkäynneistä syntyvää työtä edistämällä sovintoratkaisuja ja tekemällä suosituksia, jotka tekevät oikeuskäsittelyn tarpeettomaksi. Euroopan oikeusasiamies käsittelee siksi kanteluja, jotka koskevat sopimus-suhteista aiheutuvia hallinnollisia epäkohtia.
- 1.2.4 Oikeusasiamies ei kuitenkaan pyri selvittämään, onko jompikumpi osapuoli rikkonut sopimusta. Tätä kysymystä voitaisiin käsitellä tehokkaasti ainoastaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla olisi mahdollisuus kuulla osapuolten argumentit kyseisestä kansallisesta lainsäädännöstä ja arvioida mahdollisista kiistanalaisista asiakysymyksistä esitetyjä todisteita.
- 1.2.5 On kuitenkin hyvän hallintotavan mukaista, että jos julkinen viranomainen joutuu yksityisen osapuolen kanssa sopimusriitaan, sen pitäisi aina pystyä esittämään oikeusasiamiehelle johdonmukainen selvitys toimintansa oikeudellisesta perustasta ja selvittämään, miksi se pitää sopimukseen liittyvää kantaansa perusteltuna.

2 Asiakysymykset

2.1 Väite, että PO VI pyrki tarkoituksellisesti turmelemaan hankkeen

- 2.1.1 Kantelija väitti, että PO VI pyrki tarkoituksellisesti turmelemaan hankkeen levittämällä siitä virheellisiä tietoja. Vaikka komissio ei nimenomaisesti torjunut tätä väitettä, se kuitenkin käytännössä kiisti väitteen lausunnossa ja erityisesti selityksessä siitä, miksi se luokitteli hankkeen "epäilyttäväksi".
- 2.1.2 Lausuntonsa mukaan komissio pyysi riippumattoman asiantuntijan lausuntoa kun se oli perehtynyt portugalilaisen kumppanin toimittamiin tietoihin. Saatuaan asiantuntijan lausunnon heinäkuussa 1996 komissio katsoi voivansa hyväksyä tieteelliset raportit, jotka sille oli esitetty kuten sopimuksen mukaan kuului. Komissio totesi myös, että komission henkilökunta oli tehnyt sen johtopäätöksen, että heillä ei ollut syytä epäillä, oliko tehty työ hankkeen tavoitteiden mukaista.
- 2.1.3 Oikeusasiamiehen tutkimuksessa ei tullut ilmi todisteita siitä, että sen jälkeen, kun komissio oli saanut riippumattoman asiantuntijan raportin joka oli poistanut sen epäilykset hankkeen tieteellisistä näkökohdista, komission virkamiehet olisivat esittäneet raportin kanssa ristiriitaisia lausuntoja.
- 2.1.4 Oikeusasiamies ei siten todennut hallinnollista epäkohtaa kante-lun tässä kohdassa.

2.2 Sopimuksen mukaisen loppumaksun pidättäminen

- 2.2.1 LWL teki johdonmukaisesti komissiolle selväksi näkemyksensä, että se oli vapautettu sopimusvelvoitteistaan ja että komission olisi pitänyt suorittaa loppumaksu sopimuksen 21 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti.
- 2.2.2 Lausunnossaan ja vastauksessaan oikeusasiamiehen lisätiedusteluun komissio ei selvästi tuonut esiin näkemystään sopimustilanteesta. Vastauksessaan oikeusasiamiehen pyrkimykseen päästä sovintoratkaisuun komissio selitti, että oikeudellinen perusta sille, että loppumaksua ei ollut suoritettu, oli se, että komissio ei vielä ollut hyväksynyt LWL:n lopullista kustannuslaskelmaa. Hyväksymisen pidättämisen perusteeksi komissio ilmoitti, että kantelija ei ollut toimittanut taloudellisia tietoja, joita se pyysi heinäkuussa 1996.
- 2.2.3 Kun otetaan huomioon komission nykyinen kanta, oli harhaanjohtavaa, että komissio lähetti kantelijalle 18. huhtikuuta 1996 päivätyn kirjeen, jossa se pyysi tekemään konsolidoituun kustannuslaskelmaan tietyn korjauksen ja totesi, että maksu suoritetaisiin heti kun tieteelliset kertomukset oli hyväksytty. Tällaisen kirjeen voitiin katsoa merkitsevän konsolidoidun kustannuslaskelman epäsuoraa hyväksymistä sillä ehdolla, että siihen tehtiin määrätty korjaus.

2.3 Kustannusten käsittely kirjanpidossa loppumaksun alentamiseksi

- 2.3.1 Kantelija väitti, että komissio kieltäytyi asiaa selittämättä tai neuvoja esittämättä sallimasta kustannusten siirtoa luokkien välillä sopimuksen mukaisesti. Huomautuksissaan komission lausunnosta kantelija väitti erityisesti, että komissio oli kieltäytynyt hyväksymästä ehdotusta, jonka mukaan kustannuksia, jotka oli alun perin arvioitu nimikkeeseen "kestokulutustarvikkeet", kohdeltaisiin "kulutustarvikkeina".
- 2.3.2 Oikeusasiamiehen lisätiedusteluun komissio totesi, että perustelut tiettyjen kustannusten hyväksymiskelvottomuudelle oli ilmoitettu kantelijalle tarkastuksen yhteydessä ja kokouksessa Brysselissä 11. heinäkuuta 1996. Kantelija nimenomaisesti kiisti tämän väitteen. Huomautuksissaan komission lausunnosta hän esitti selonteon tarkastuksesta ja liitti oheen 11. heinäkuuta 1996 pidetyn kokouksen pöytäkirjat. Molemmat asiakirjat välitettiin komissiolle, joka ei esittänyt kumoavia todisteita.
- 2.3.3 Sovintoratkaisuun pyrkiessään oikeusasiamies kiinnitti huomiota siihen, että komissio ei ollut toimittanut oikeusasiamiehelle pyydettyjä tietoja, jotka koskivat kustannusten hyväksymiskelvottomuuden syitä. Vastauksessaan komissio totesi, että se lähetti kunkin jakson maksua varten LWL:lle kirjeen, joka sisälsi rahoitustaulukon, jossa esitettiin sekä esitetyt kulut että hyväksyttävät kulut,

sekä selvityksen mahdollisista eroista. Komissio liitti vastaukseensa kopiot kirjeistään kantelijalle, jotka oli päivätty 4.7.94, 14.3.95 ja 8.8.95. Oikeusasiamies ei kuitenkaan saanut kopioita rahoitustaulukoista, joihin kirjeissä viitattiin.

- 2.3.4 Koska komissio ei suostunut kantelijan pyyntöön siirtää kustannuksia luokkien välillä, hyväksyttävien menojen osuus laski, jolloin komission osuus laski alle puoleen kokonaismäärästä. Tässä tilanteessa komission olisi pitänyt perustella kieltäytymisensä kantelijalle. Perustelut olisi myös pitänyt esittää oikeusasiamiehelle, kun hän sitä pyysi. Komissio ei toimittanut perusteluja oikeusasiamiehelle, vaikka hän pyysi niitä toistamiseen. Oikeusasiamies teki siten sen johtopäätöksen, että komissio ei ollut perustellut kantelijalle kunnolla, miksi se hylkäsi tämän ehdotuksen, että kustannuksia jotka oli alun perin arvioitu nimikkeeseen "kestokulutustarvikkeet" kohdeltaisiin "kulutustarvikkeina".

JOHTOPÄÄTÖKSET

Oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli ilmeistä, että ei ollut todisteita siitä, että komission virkamiehet olivat esittäneet kertomuksen kanssa ristiriitaisia lausuntoja komission saatua riippumattoman asiantuntijan kertomuksen, joka poisti sen epäilykset hankkeen tieteellisistä näkökohdista.

Oikeusasiamiehen oli kuitenkin tehtävä seuraavat kriittiset huomautukset:

- 1 Kun otetaan huomioon komission nykyinen kanta, oli harhaanjohtavaa, että komissio lähetti kantelijalle 18. huhtikuuta 1996 päivätyn kirjeen, jossa pyydettiin tekemään konsolidoituun kustannuslaskelmaan tietty korjaus ja todettiin, että maksu suoritettaisiin heti kun tieteelliset kertomukset oli hyväksytty. Tällaisen kirjeen voitiin katsoa merkitsevän konsolidoidun kustannuslaskelman epäsuoraa hyväksymistä sillä ehdolla, että siihen tehtiin määrätty korjaus.
- 2 Koska komissio kieltäytyi kantelijan pyynnöstä, joka koski kustannusten siirtoa luokkien välillä, hyväksyttävien menojen osuus laski, jolloin komission osuus laski alle puoleen kokonaismäärästä. Tässä tilanteessa komission olisi pitänyt esittää kantelijalle perusteet kieltäytymiselle. Perustelut olisi myös pitänyt esittää pyynnöstä oikeusasiamiehelle. Komissio ei toimittanut perusteluja oikeusasiamiehelle, vaikka hän pyysi niitä toistamiseen. Oikeusasiamies teki siten sen johtopäätöksen, että komissio ei ollut perustellut kantelijalle kunnolla, miksi se hylkäsi tämän ehdotuksen, että kustannuksia jotka oli alun perin arvioitu nimikkeeseen "kestokulutustarvikkeet" kohdeltaisiin "kulutustarvikkeina".
- 3 Kantelijan ja komission välisen kiistan kysymykset liittyvät sopimusvelvoitteisiin. Oikeusasiamies ei voi ratkaista, onko jompikumpi osapuoli rikkonut sopimusta. Siten ei ollut aiheellista, että oikeusasiamies esittää asiassa suositusluonnoksia, vaikka hänen

pyrkimyksensä sovintoratkaisuun ei onnistunut. Oikeusasiamies totesi, että kyseiseen sopimukseen sovellettiin Englannin ja Walesin lakia ja että yhteisöjen tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta sopimusriidoissa (11 artiklan 1 kohta; liite II, 12 artikla). Siten molemmilla osapuolilla oli mahdollisuus viedä kiistanalaiset asiat yhteisön lainkäyttöelimiin.

Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KILPAILULAINSÄÄDÄNTÖ: VÄITE TOIMENPITEIDEN JA KIRJEENVAIHTOON VASTAAMISEN LAIMINLYÖNNISTÄ

Päätös kanteluun 774/29.7.96/ELR/UK/IJH/OV Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

R. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1996 ja väitti, että komissio (pääosasto IV) ei ollut käsitellyt asianmukaisesti hänen valituksen, jossa syytettiin saksalaisia ja itävaltalaisia pienoisorautateiden valmistajia siitä, että nämä rajoittivat kilpailua tekemällä yksinedustussopimuksia.

Kantelija kirjoitti pienoisorautateiden (lelujen) vähittäiskauppiaan puolesta. Tämä toimi Pohjois-Walesissa (Iso-Britannia) ja erikoistui Saksasta, Itävaltasta, Ranskasta ja Italiasta tuotaviin tuotteisiin. Kantelija kirjoitti 3. elokuuta 1994 Euroopan parlamentin jäsen Joe Wilsonille, joka välitti komissiolle valituksen. Siinä saksalaisia ja itävaltalaisia pienoisorautateiden valmistajia syytettiin kilpailun rajoittamisesta, kun nämä tekivät yksinedustussopimuksia. Hän valitti erityisesti siitä, että saksalaiset ja itävaltalaiset valmistajat nimittivät Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoille yhden maahantuojan/jakelijan, minkä vuoksi Yhdistyneen kuningaskunnan jälleennyjille myytävien tuotteiden hinnat olivat huomattavasti kalliimmat kuin esimerkiksi saksalaisten jälleennyjien maksamat hinnat.

Komissio vastasi 12. tammikuuta 1995, pahoitteli viivytystä ja totesi, että valituksen esittäjän kirjeen sisällön perusteella kilpailulainsäädännön mukaiset toimenpiteet eivät vaikuttaneet tarpeellisilta. Tämä ei ollut tyytyväinen komission vastaukseen vaan kirjoitti uudelleen 23. tammikuuta 1995 ja sai samanlaisen vastauksen 1. helmikuuta 1995. Hän kirjoitti jälleen 28. huhtikuuta ja 31. lokakuuta 1995 ja sai vastauksen 9. marraskuuta 1995. Vastauksissaan komissio pysyi valituksen esittäjää antamaan yksityiskohtaisempia tietoja kilpailusääntöjen väitetystä rikkomisesta ja erityisesti tietoja yrityksistä, jotka olivat mukana väitetyissä sopimattomissa kilpailutoimissa. Valituksen tekijä lähetti lopuksi kolme uutta kirjettä 21. marraskuuta 1995 sekä 29. maaliskuuta ja 23. toukokuuta 1996, mutta hän ei saanut vastausta. Komission pyydettyä yksityiskohtaisempia tietoja valituksen tekijä oheisti 21. marraskuuta 1995 lähettämäänsä kirjeeseen niiden saksalaisten ja itävaltalaisen valmistajien nimet, jotka käyttivät yksinedustussopimuksia.

Kun kantelija ei saanut vastausta viimeisiin kirjeisiinsä, hän kanteli heinäkuussa 1996 oikeusasiamiehelle siitä, että komissio

- 1 ei ryhtynyt toimenpiteisiin hänen valitettuaan siitä, että saksalaiset ja itävaltalaiset pienoisorautateiden valmistajat rajoittivat kilpailua,
- 2 ei vastannut hänen kirjeisiinsä.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle marraskuussa 1996. Komissio esitti seuraavaa.

Väitteeseen, että valituksen esittäjän kirjeisiin ei ollut vastattu, komissio totesi, että se oli hiljattain vastannut 23. toukokuuta 1996 lähetettyyn kirjeeseen. Se liitti lausuntoonsa kopion tästä 28. marraskuuta 1996 päiväystä vastauksesta sekä valituksen esittäjän vastineesta.

Mitä tuli väitteeseen, että komissio ei ollut ryhtynyt toimiin kilpailusääntöjen rikkomisen vuoksi, komissio totesi, että PO IV käynnistää tutkimukset vain silloin, kun esitetään asianmukaisesti perusteltu valitus jostakin asiasta, joka on yhteydessä yhteisön lainsäädännön kohtiin. Komissio totesi, että valituksen esittäjän kuvailemat olosuhteet eivät viitanneet siihen, että kilpailumääräyksiä olisi rikottu. Tämä ei myöskään nimennyt kyseisiä yrityksiä vaan esitti ainoastaan yleisluontoisia poliittisia väitteitä. Komissio kuitenkin lisäsi, että jos valituksen tekijä esittäisi muodollisen valituksen, jossa kilpailumääräysten rikkomus yksilöitäisiin, se käsitelisi sitä asetuksissa 17 ja 99 määrättyjen menettelyjen mukaisesti.

Komissio totesi, että oli useita syitä, joiden vuoksi PO IV ei voinut antaa valituksen tekijälle enempää apua. Koska valituksen tekijä ei ollut esittänyt yksityiskohtia, jotka olisivat voineet johtaa mahdollisten rajoittavien sopimusten paljastumiseen, komissio totesi, että kilpailumääräyksiä ei ollut rikottu, koska kaikilla tavarantoimittajilla on täysi oikeus käyttää yksinmyyjiä Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai muualla. Komissio totesi lisäksi, että yksityiskohtaisten tietojen puuttuessa se ei voinut päättää tutkimuksen tekemisestä itse paikalla, ja että järjestelmällinen tutkimus, jossa kaikille yhteisön pienoisorautateiden valmistajille ja tukkumyyjille esitettäisiin muodolliset tiedustelut, ei ollut perusteltu, koska asian taloudellinen merkitys oli pieni, minkä valituksen tekijä myönsi. Komissio kiinnitti erityistä huomiota siihen, että valituksen tekijä oli lähettänyt valituksensa ohessa kopion komission 3. syyskuuta 1986 antamasta tiedonannosta, joka koski merkitykseltään vähäisiä sopimuksia, mikä osoitti hänen olevan tietoinen siitä, että komissio ei tavallisesti puuttunut tällaisiin tapauksiin. Lopuksi komissio totesi, että koska asia näytti koskevan pienoisorautateiden kauppaa vähittäiskaupan tasolla, vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan oli joka tapauksessa epätodennäköinen.

Kantelijan huomautukset

Kantelija torjui komission lausunnon ja pyysi tutkimaan kantelussaan esitetyt kysymykset perusteellisesti. Hän väitti niiden olevan tosiasioita eikä yleisiä havaintoja. Hän huomautti erityisesti, että vaihtoehtoista toimituslähdettä ei ole ja että näin luodaan monopoli, ja toisti, että Yhdistyneen

kuningaskunnan jälleenmyyjien on maksettava liikaa muihin maihin verrattuna. Hän totesi myös, että hän ei voinut toimittaa todisteita rajoittavista kauppasopimuksista murtautumatta toimittajien/valmistajien tiloihin saadakseen tällaisia tietoja.

PÄÄTÖS

1 Väite, että komissio ei ryhtynyt toimenpiteisiin valituksen johdosta

- 1.1 Kantelijan mukaan komission olisi pitänyt ryhtyä toimenpiteisiin hänen esitettyään valituksen, jossa hän syytti saksalaisia ja itävaltalaisia pienoisorateiden valmistajia kilpailun rajoittamisesta. Komissio totesi, että valituksen tekijä ei esittänyt riittävästi yksityiskohtaisia tietoja, jotta se voisi käynnistää tutkimukset.
- 1.2 Väitettä, että komissio ei ollut ryhtynyt kilpailulainsäädännön mukaisiin toimenpiteisiin, on tarkasteltava suhteessa hallinnolliseen menettelyyn, jota komissio noudattaa tutkiakseen EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan rikkomisia. Tästä hallinnollisesta menettelystä säädetään neuvoston asetuksessa 17,¹ jossa komissiolle annetaan laajat valtuudet tehdä tutkimuksia ja hankkia tietoja.
- 1.3 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan² on komission itsensä tehtävä eikä kolmannen osapuolen päättää asetuksen n:o 17/14 artiklan mukaisen tutkimuksen tarkoituksia varten, tarvitaanko tiettyjä tietoja, jotta se voi tutkia kilpailumääräysten rikkomista. Yhteisöjen tuomioistuin on erityisesti todennut, että vaikka komissiolla jo on viitteitä tai peräti todisteet rikkomisesta, se voi katsoa, että sen on pyydettävä lisätietoja, jotta se voi määritellä täsmällisemmin rikkomisen laajuuden, todetakseen sen keston tai tunnistaakseen kyseessä olevat yritykset. Se, että komissio pyysi tässä tapauksessa valituksen tekijältä lisätietoja, vaikutti kohtuulliselta eikä liioitellulta. Siten oli ilmeistä, että Euroopan komissio ei syyllystynyt hallinnolliseen epäkohtaan, kun se päätti, että se ei pystynyt vielä toimimaan valituksen esittäjän toimittamien tietojen pohjalta.

2 Väite, että valituksen esittäjän kirjeisiin vastaaminen oli laiminlyöty

- 2.1 Kantelija väitti, että komissio ei ollut vastannut hänen 21. marraskuuta 1995 sekä 29. maaliskuuta ja 23. toukokuuta 1996 lähettämiinsä kirjeisiin. Komission pyydettyä yksityiskohtaisempia tietoja valituksen tekijä toimitti komissiolle 21. marraskuuta 1995 lähettämässään kirjeessä luettelon valmistajista, joiden väitettiin käyttävän yksinedustussopimuksia. Kun valituksen tekijä ei ollut saanut vastausta komissiolta maaliskuuhun 1996 mennessä, hän

¹ Neuvoston asetus 17, annettu 6. helmikuuta 1962: ensimmäinen asetus, jolla pannaan täytäntöön perustamissopimuksen 85 ja 86 artikla (*OJ English Special Edition, Series-I (59-62)*, s. 87).

² Asia 155/79, *AM & S vastaan komissio*, Kok. 1982, s. 1575; asia 374/87, *Orkem vastaan komissio*, Kok. 1989, s. 3283.

kirjoitti kaksi muuta kirjettä, joissa hän pyysi kohteliaasti vastamaan hänen 21. marraskuuta 1995 päivättyyn ensimmäiseen kirjeeseensä. Komissio ilmoitti vastanneensa näihin kirjeisiin 28. marraskuuta 1996.

- 2.2 Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että valituksen esittäjien kirjeisiin komission hallinnolle vastataan kohtuullisen ajan kuluessa. Tämä vaatimus on sitäkin tarpeellisempi, kun valituksen esittäjän kirje sisältää aikaisempiin kirjeisiin verrattuna uusia tietoja, esimerkiksi kun komissiota pyydetään toimimaan kilpailumääräysten rikkomisen vuoksi.
- 2.3 Komission antamien tietojen perusteella 21. marraskuuta 1995 päivättyyn kirjeeseen vastattiin 28. marraskuuta 1996, ts. vuotta myöhemmin. Vaikka komissio olisi vastannut kaikkeen muuhun valituksen esittäjän kirjeenvaihtoon, johon viitataan kantelun aihetta käsittelevässä 2.1 kohdassa edellä, sen olisi pitänyt myös vastata 21. marraskuuta 1995 päivättyyn kirjeeseen kohtuullisen ajan kuluessa.
- 2.4 Vastauksen tarve muuttui tässä tapauksessa pakottavaksi, kun valituksen tekijä komission pyydettyä yksityiskohtaisempia tietoja lopulta toimitti komissiolle uusia yksityiskohtia antamalla luettelon saksalaisista ja itävaltalaisista valmistajista, joiden oletettiin käyttävän yksinedustussopimuksia. Nämä tiedot olivat aikaisempaan kirjeenvaihtoon verrattuna uusia, ja valituksen tekijä pystyi perustellusti pitämään niitä vastauksena komission esittämään lisätiedusteluun, mikä edelleen puhui sen puolesta, että valituksen tekijällä oli oikeus saada komissiolta perusteltu vastaus kohtuullisen ajan kuluessa. Siten sitä, että komissio vastasi vuotta myöhemmin valituksen tekijän 21. marraskuuta 1995 päivättyyn kirjeeseen, joka sisälsi alkuperäiseen valitukseen verrattuna uutta tietoa, oli pidettävä hallinnollisena epäkohtana.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella oli annettava seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että valituksen esittäjien kirjeisiin komission hallinnolle vastataan kohtuullisen ajan kuluessa. Sitä, että komissio vastasi vasta vuotta myöhemmin valituksen tekijän 21. marraskuuta 1995 päivättyyn kirjeeseen, joka sisälsi alkuperäiseen valitukseen verrattuna uutta tietoa, oli pidettävä hallinnollisena epäkohtana.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menneisyyden tapahtumiin liittyneitä menettelyjä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KOLMANSISSA MAISSA SUORITETTUJEN HAMMASLÄÄKETIETEEN TUTKINTOJEN TUNNUSTAMINEN

Päätös kanteluun 783/01.08.96/LBR/ES/KH/JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

B. kanteli oikeusasiamiehelle Vizcayassa sijaitsevan "Colegio de Odontólogos y Estomatólogos"-oppilaitoksen puolesta heinäkuussa 1996. Kantelu koski sitä, että komission katsottiin jättäneen varmistamatta, että Espanjan viranomaiset soveltavat asianmukaisesti direktiiviä 78/686/ETY hammaslääketieteen tutkintojen keskinäisestä tunnustamisesta.

Kantelussaan B. väitti, ettei Espanja noudata direktiiviä, kun sen viranomaiset tunnustavat Latinalaisen Amerikan maissa suoritettut hammaslääketieteen tutkinnot, jotka eivät täytä direktiivin vaatimuksia.

Saatuaan lukuisia valituksia samasta asiasta komissio käynnisti rikkomismenettelyn Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti. Lokakuussa 1990 Espanjan viranomaisille lähetettiin virallinen ilmoitus, jota seurasi perusteltu lausunto elokuussa 1992. Espanjan viranomaiset vastasivat perusteltuun lausuntoon maaliskuussa 1993.

B. oli valittanut komissiolle vuonna 1992. Sen jälkeen hän kirjoitti asiasta vastaaville yksiköille ja vieraili niissä useita kertoja saadakseen tietoja 169 artiklan mukaisen menettelyn edistymisestä. Hän pyysi komissiota vauhdittamaan prosessia ja antamaan nähtäväksi asiaan liittyviä tietoja, erityisesti jäljennökset komission ja Espanjan viranomaisten välisistä yhteydenotoista. Komissio kuitenkin torjui hänen pyyntönsä vedoten menettelyjen luottamuksellisuuteen.

Kantelijan yhteydenottojen ja kirjeiden yhteydessä komissio vakuutti joka kerta, että menettely on käynnissä ja että komission yksiköt tutkivat Espanjan viranomaisten lähettämiä asiakirjoja. Kantelija katsoi, että kyseiset vastaukset olivat liian yleisluonteisia ja epätydyttäviä.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Komissio esitti lausunnossaan seuraavaa:

Vuonna 1990 komissio käynnisti 169 artiklan nojalla rikkomismenettelyn Espanjaa vastaan, koska se oli jättänyt noudattamatta direktiiveissä 78/686/ETY¹ ja 78/687/ETY² määriteltyjä kriteerejä hammaslääketieteen tutkintojen tunnustamisesta.

¹ Neuvoston direktiivi 78/686/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978, hammaslääkärin tutkintotoistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi, EYVL L 233, 24.8.1978, s. 1.

² Neuvoston direktiivi 78/687/ETY, annettu 25. heinäkuuta 1978, hammaslääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, EYVL L 233, 24.08.1978, s. 10.

Direktiivin 78/687 1 artiklan 4 kohdassa todetaan, että direktiivillä *"ei rajoiteta jäsenvaltioiden mahdollisuutta myöntää omalla alueellaan säännöksensä mukaisesti helpotuksia hammaslääkärintoimen aloittamista tai sen harjoittamista varten henkilöille, joilla on tutkintotodistus (...) , jota ei ole suoritettu jäsenvaltiossa."*

Jäsenvaltioiden toimia rajoittavat kuitenkin molemmissa direktiiveissä annetut perusvaatimukset, jotka kaikkien erikoishammaslääkäreiden on täytettävä. Komissio katsoi, että EU:n ulkopuolisessa maassa suoritettujen hammaslääketieteen tutkintojen on täytettävä nämä vähimmäisvaatimukset, jotta tutkinto voidaan hyväksyä yhteisössä.

Edellä mainituista velvoitteista huolimatta Espanja tunnusti automaattisesti Latinalaisen Amerikan maissa hankitut hammaslääketieteen tutkinnot, jotka eivät täyttäneet direktiivien vähimmäisvaatimuksia. Näiden tutkintojen hyväksyminen perustui kahdenvälisiin sopimuksiin, jotka Espanja oli tehnyt ennen liittymistään Euroopan yhteisöihin.

Vaikka Espanjan hallinto pyrki noudattamaan edellä mainittujen direktiivien määräyksiä, sen päätökset kumottiin eri vetoomustuomioistuinten päätöksillä. Tämän seurauksena asiaa koskevien direktiivien määräyksiä ei edelleenkään noudatettu.

Komissio selitti myös, että koska Espanja oli parhaillaan neuvottelemassa uudelleen kahdenvälisiä sopimuksiaan kolmansien maiden kanssa, komissio oli päättänyt olla viemättä asiaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen soveltaen sitä harkintavaltaa, joka sillä tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan oli.

Artiklan 169 mukaisen rikkomismenettelyn pitkää kestoa komissio perusteli sillä, että asia oli monimutkainen niin juridisesti kuin poliittisesti.

Saatuaan vastauksen perusteltuun kantaansa komissio pyysi Espanjan viranomaisilta lisätietoja lokakuussa 1994 ja heinäkuussa 1995. Espanjan viranomaiset vastasivat näihin pyyntöihin joulukuussa 1994 ja lokakuussa 1995.

Joulukuun 20. päivänä 1996, jolloin komissio antoi lausuntonsa, se odotti yhä Espanjan viranomaisilta vastausta uuteen tiedusteluunsa.

Kantelijan väitti, että komissio ei ollut antanut menettelystään riittävästi tietoa ja että komissio kieltäytyi julkistamasta sen ja Espanjan hallituksen välistä kirjeenvaihtoa. Tähän komissio vastasi pitäytyen kannassaan, että jäsenvaltion kanssa vaihdetut, 169 artiklan mukaiseen menettelyyn liittyvät kirjeet ja muut asiakirjat ovat luottamuksellisia. Sen perusteella komissiolla ei ollut velvoitetta jakaa tai antaa tietoa kolmansille osapuolille.

Komissio korosti, että se on aina noudattanut hyvää hallintotapaa tämän menettelyn yhteydessä, ja että sen yksiköt olivat vastanneet kantelijan kirjeisiin ajallaan ja asianmukaisesti, ja yksiköiden edustajat olivat myös tavanneet hänet Brysselissä.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan B. esitti seuraavat näkökohdat:

Komission tulkinta direktiiveistä 78/686/ETY ja 78/687/ETY oli hänen näkemyksensä mukaan riittävä, ja hän oli aina tehnyt kaikkensa varmistukseen näiden direktiivien asianmukaisen soveltamisen Espanjassa.

B. ei hyväksynyt komission perusteluja sille, että asian käsittely oli kestänyt niin pitkään. Hän katsoi, että koska komissio on tekninen elin, sen päätarkoituksena on varmistaa yhteisön oikeuden asianmukainen soveltaminen jäsenvaltioissa. Tästä johtuen komissio ei millään voinut perustella poliittisilla syillä pitkää aikaa, joka tämän tapauksen käsittelyyn oli kulunut.

B. pyysi oikeusasiamiestä suorittamaan tarvittavat tutkimukset selvittääkseen, olivatko kaikki asianosaiset osapuolet toimineet yhteisön oikeuden mukaisesti.

Huhtikuussa 1997 B. lähetti oikeusasiamiehelle kopion komissiolta saamaantaan kirjeestä. Tässä kirjeessä hänelle ilmoitettiin, että komissio oli päättänyt joulukuussa 1996 jättää asian tuomioistuimen käsiteltäväksi, vaikkakaan varsinaista käsittelypyyntöä ei vielä ollut tehty. Komissio oli tehnyt tämän päätöksen sen jälkeen, kun Espanjan viranomaiset olivat lähettäneet epätyydyttävän vastauksen komission perusteltuun lausuntoon.

LISÄTUTKIMUKSET

Toukokuussa 1997 Euroopan oikeusasiamies kirjoitti jälleen komissiolle ja pyysi kantelua koskevia lisätietoja. Oikeusasiamies ehdotti, että komission olisi annettava selkeämpää, yksityiskohtaisempaa ja avoimempaa tietoa komission ja Espanjan hallituksen välisten neuvottelujen sisällöstä ja menettelyn vaiheista vuodesta 1990 lähtien.

Vastauksessaan komissio vahvisti aiemman lausuntonsa ja ilmoitti oikeusasiamiehelle tutkivansa Espanjan viranomaisten kesäkuussa 1997 lähettämiä uusia tietoja.

Helmikuussa 1998 komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli päättänyt olla jättämättä asiaa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Komission mukaan Espanjan viranomaiset käsitelivät asiaa yhteisön oikeuden mukaisesti. Lisäksi Espanjan korkein oikeus oli muuttanut tulkintaansa olemassaolevista kansallisista säännöksistä niiden mukauttamiseksi direktiiveihin 78/686/ETY ja 78/687/ETY.

Komissio tähdensi, että tilanteen muuttumisesta todistivat lukuisat kantelut (531/97/PD ja 535/97/PD) oikeusasiamiehelle kansalaisilta, jotka olivat suorittaneet tutkinnon Latalaisen Amerikan maissa ja joiden tutkintoja Espanjan viranomaiset eivät olleet hyväksyneet.

Komissio aikoi lopettaa rikkomismenettelyn heti, kun Espanja lakkaa olemasta sopimuspuolena kaikissa kansainvälisissä sopimuksissa, jotka ovat mahdollisesti yhteisön oikeuden vastaisia.

PÄÄTÖS

1 Komission päätös olla saattamatta asiaa tuomioistuimen käsiteltäväksi

- 1.1 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 155 artiklan mukaan komissiolla on "perustamissopimuksen vartijana" velvollisuus huolehtia yhteisön oikeuden noudattamisesta. Tärkein oikeudellinen väline, joka komissiolla on tässä asemassaan käytössään jäsenvaltioiden pakottamiseksi, on 169 artiklassa säädetty menettely.
- 1.2 Jos komissio siten katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä yhteisön velvollisuuden, se antaa asiasta lausunnon perusteluineen. Jos kyseinen valtio ei noudata lausuntoa, komissio voi saattaa asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Kuten Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti todennut,¹ komissiolla on harkintavalta siinä, pyytääkö se tuomioistuimelta julistusta, jossa todetaan kyseisen jäsenvaltion virheellinen toiminta.

- 1.3 Harkintavaltaa käytettäessä useimmissa julkishallinnoissa normaali käytäntö on selvittää perusteet, jotka oikeuttavat tietyn toimintatavan valinnan. Jos komissio siten päättää olla jatkamatta rikkomismenettelyä, päätyminen tähän nimenomaiseen vaihtoehtoon olisi perusteltava. Nämä perusteet olisi voitava esittää oikeusasiamiehelle hänen mahdollisten tutkimustensa pohjaksi, jotta voidaan varmistaa, ettei hallinnollista epäkohtaa ole esiintynyt.
- 1.4 Espanjan viranomaisten toimittamien viimeisten tietojen perusteella komissio päätti olla jättämättä asiaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tämä päätös perustui tietoon, että Espanjan viranomaiset olivat sanoutuneet irti useista Latinalaisen Amerikan maiden kanssa tehdyistä, tutkintojen tunnustamista koskevista kansainvälisistä sopimuksista, ja että Espanjan korkein oikeus oli ottanut asiaan uuden kannan.
- 1.5 Tarkasteltuaan komission esittämiä perusteita oikeusasiamies katsoi, että toimielin oli toiminut oikeudellisen toimivaltansa puitteissa, eikä hallinnollista epäkohtaa siten esiintynyt.

2 Asianmukainen huolellisuus varmistettaessa, että yhteisön oikeutta noudatetaan

- 2.1 Oikeusasiamies on tutkinut omasta aloitteestaan komission hallinnollisia menettelyjä, kun se käsittelee kansalaisten valituksia (303/97/PD). Tämän tutkimuksen yhteydessä komissio sitoutui tekemään valitusta koskevan päätöksen vuoden kuluessa vali-

¹ Katso tuoreimpana asia T-182/97, Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen osasto), 16. helmikuuta 1998. *Smanor SA, Hubert Ségaud ja Monique Ségaud vastaan Euroopan yhteisöjen komissio*, Kok. 1998, s. II-0271.

tuksen rekisteröinnistä. Kuten silloin todettiin, tämän säädöksen noudattamisen katsottiin riittävän varmistamaan, että valitus käsitellään ilman tarpeetonta viivytystä.

Tämä yleinen tavoite saattaa kuitenkin hämärtää, jos valituksen seurauksena käynnistetään rikkomismenettely, joka kestää useita vuosia ilman tyydyttävää ratkaisua ongelmaan.

- 2.2 Komission tehtävä perustamissopimuksen vartijana on huolehtia, että jäsenvaltiot noudattavat yhteisön oikeutta täysimääräisesti, joten komission olisi toimittava hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti ja huolellisesti. Tämä merkitsee, että komission olisi pyrittävä aktiivisesti saamaan jäsenvaltio lopettamaan rikkomuksensa ja myös tiedotettava valituksen tekijälle toimistaan.
- 2.3 Prosessissa, jonka tarkoituksena oli pakottaa Espanjan viranomaiset mukautumaan direktiiviin 78/686/ETY, komission ensimmäinen virallinen toimi oli muodollinen ilmoitus, jonka se lähetti lokakuussa 1990. Joulukuussa 1996 komissio päätti vedota tuomioistuimeen, vaikkakin se peruutti tämän päätöksen joulukuussa 1997, kun Espanjan kanssa käydyissä neuvotteluissa oli päästy myönteisiin tuloksiin.

Komissio tutki edelleen asiaa. Prosessiin oli kulunut seitsemän vuotta. Tämän pitkän ajanjakson kuluessa komissio totesi lähettäneensä Espanjan viranomaisille lausunnon perusteluineen elokuussa 1992 ja pyytäneensä lisätietoja tästä asiasta maaliskuussa ja heinäkuussa 1993, lokakuussa 1994, heinäkuussa 1995 ja huhtikuussa 1996.

- 2.4 Vastauksessaan oikeusasiamiehelle komissio väitti, että se oli suhtautunut kanteluun erittäin aktiivisesti sinä seitsemän vuoden aikana, joka oli kulunut rikkomismenettelyn aloittamisesta. Oikeusasiamiehen pyynnöstä huolimatta komissio ei kuitenkaan kyennyt toimittamaan selkeää, yksityiskohtaista ja avointa tietoa väitteensä tueksi ja siten osoittamaan, että se oli toiminut koko tämän pitkän ajanjakson kuluessa riittävän huolellisesti.

3 Kantelijan pyyntö saada tutustua tiettyihin asiakirjoihin

- 3.1 Kantelija oli useaan otteeseen pyytänyt saada tutustua komission ja Espanjan viranomaisten välisiin yhteydenottoihin saadakseen tietoa siitä, miten menettely eteni. Vastauksissaan näihin pyyntöihin komissio vedoten rikkomismenettelyn luottamuksellisuuteen ja kieltäytyi antamasta kyseisiä kirjeitä.
- 3.2 Komissio totesi tätä tutkimusta varten antamissaan vastauksissa, että sen on perustamissopimuksen vartijana huolehdittava siitä, että jäsenvaltioiden kanssa säilyy luottamuksellinen ilmapiiri. Tätä tavoitetta ei voida saavuttaa, elleivät toimielimen ja jäsenvaltion väliset yhteydenotot ole luottamuksellisia.

- 3.3 Käsiteltäessä pyyntöjä saada tutustua komission hallussa oleviin asiakirjoihin noudatetaan komission päätöstä 94/90, jolla pannaan täytäntöön neuvoston ja komission antamat menettelysäännöt. Niissä komissio veloitetaan oikeudellisesti antamaan yleisölle mahdollisimman laajasti oikeus tutustua sen hallussa oleviin asiakirjoihin. Poikkeuksia tästä oikeudesta on tulkittava niin, ettei juuri tätä menettelysääntöjen tavoitetta loukata.¹
- 3.4 Käsiteltävänä olevassa asiassa asiakirjojen myönnettiin liittyvän Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisen rikkomismenettelyn käynnistämiseen. Yhteisön oikeuden nykytilanteessa komissiolla on yhteisten etujen suojelemiseen vetoamalla mahdollisuus evätä oikeus tutustua asiakirjoihin, jotka saattavat johtaa rikkomismenettelyyn.² Siten ei ollut ilmeistä, että komissio oli syyllistynyt hallinnolliseen epäkohtaan, kun se oli näillä perusteilla evännyt oikeuden tutustua asiakirjoihin.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta on annettava seuraava kriittinen huomautus:

Tehtävässään perustamissopimuksen vartijana komission on huolehdittava, että jäsenvaltiot noudattavat yhteisön oikeutta täysimääräisesti, joten komission olisi toimittava hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti ja huolellisesti. Tämä merkitsee, että komission olisi pyrittävä aktiivisesti saamaan jäsenvaltio lopettamaan rikkomuksensa ja myös tiedotettava valituksen tekijälle toimistaan.

Vastauksessaan oikeusasiamiehelle komissio väitti, että se oli suhtautunut kanteluun erittäin aktiivisesti sinä seitsemän vuoden aikana, joka oli kulunut lausunnon ja perusteluiden lähettämisestä. Oikeusasiamiehen pyynnöstä huolimatta komissio ei kuitenkaan kyennyt toimittamaan selkeää, yksityiskohtaista ja avointa tietoa väitteensä tueksi ja siten osoittamaan, että se oli toiminut koko tämän pitkän ajanjakson kuluessa riittävän huolellisesti.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menettelyjä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

LÄÄKÄRI-POTILASSUHTEN LUOTTAMUKSELLISUUS

Päätös kanteluun 819/19.8.96/GV/IVK Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

X kanteli oikeusasiamiehelle elokuussa 1996 erään komission virkamiehen käytöksestä hänen harjoittelukautensa aikana komission käännoyksikössä Luxemburgissa.

¹ Asia T-124/96, päätös 6. helmikuuta 1998 *Interporc Im- und Export GmbH vastaan komissio*, Kok. 1998, s. II-0231, kohta 48 - 49.

² Asia T-105/95, *WWF UK vastaan komissio*, Kok. 1997, s. II-313, kohta 63.

Kantelija pääsi harjoittelijaksi komissioon vuonna 1994. Heti harjoittelukautensa alussa hän sairastui ja lähetti tarvittavat lääkärintodistukset komissioon. Tammikuussa 1995 X:n yksikön päällikkö soitti lääkärintodistukset kirjoittaneelle lääkäriille Italiaan ja tiedusteli X:n tilannetta. X katsoi yksikön päällikön käyttäytyneen sopimattomasti ja lähetti valituskirjeen komissioon. Hän ei saanut vastausta kirjeeseensä.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle X väitti seuraavaa:

- (i) Yksikön päällikön käytös oli sopimatonta. X väitti, että yksikön päällikkö oli varoittanut lääkäriä kirjoittamasta perusteettomia lääkärintodistuksia.
- (ii) Komission olisi pitänyt vastata hänen kirjeeseensä.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio myönsi, että tammikuussa 1995 yksikön päällikkö oli ottanut yhteyttä lääkäriin "tilanteen selvittämiseksi". Komission mukaan yksikön päällikkö kysyi vain tähän tarkoitukseen liittyviä kysymyksiä, eikä hän pyrkinyt vaikuttamaan lääkärin päätöksiin. Päällikkö ainoastaan muistutti lääkäriä siitä, että kaikkia poissaoloja varten tarvitaan lääkärintodistus. Komissio myönsi myös, että yksikön päällikkö kertoi lääkärille kantelijan asuntotilanteesta Luxemburgissa. Komission mukaan tämä tieto liittyi oleellisesti lääkärin kanssa käytyyn keskusteluun eikä sisältänyt halventavia piirteitä. Täten komissio katsoi, että yksikön päällikkö käyttäytyi koko ajan normaalin käytännön ja ammatillisen etiikan mukaisesti.

Komission lausunnossa todettiin kantelijan toisesta valituksen aiheesta, että kirjeeseen laadittiin vastaus, mutta hallinnollisen huolimattomuuden seurauksena se jäi lähettämättä.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan.

PÄÄTÖS

1 Yksikön päällikön sopimaton yhteydenotto kantelijan lääkäriin

- 1.1 Säännöksissä komission yksiköissä tapahtuvasta harjoittelusta määrätään menettelystä, jota noudatetaan sairauspoissaolojen suhteen.¹ Säännösten 33 artikla lienee riittävä keino hallinnon etujen turvaamiseksi. Yli kolme vuorokautta sairaana olevan harjoittelijan on todistettava sairautensa lääkärintodistuksella; jos todistusta ei kyetä toimittamaan, hallinto voi jättää sairauden huomioon ottamatta. Jos komissiolle jää epäselvää lääkärintodis-

¹ "Sairaustapauksista harjoittelijan on ilmoitettava välittömästi ohjaajalleen; neljännestä poissaolopäivästä alkaen hänen on toimitettava ohjaajalleen lääkärintodistus, josta käy ilmi todennäköinen poissaoloaika. Ohjaaja toimittaa todistuksen harjoittelupaikoista vastaavaan toimistoon. Yksikön edun niin vaatiessa harjoittelija voidaan ohjata lääkärintarkastukseen."

tuksen johdosta, käytettävissä on erityismenettely: harjoittelija voidaan velvoittaa käymään terveystarkastuksessa.

- 1.2 Kuten Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on tunnustanut, hoitoon pyrkivän potilaan ja hänen lääkäriinsä välille muodostuu luottamuksellinen suhde,¹ jonka vaaliminen on tärkeää. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio kunnioittaa lääkäri-potilassuhteen luottamuksellisuutta.
- 1.3 Tässä tapauksessa kantelijan yksikön päällikkö otti ilman kantelijan suostumusta suoraan yhteyttä siihen lääkäriin, joka oli kirjoittanut kantelijalle lääkärintodistuksen. Kantelijan tilanteesta kysytyjen tai annettujen tietojen tarkasta luonteesta riippumatta on selvää, että tämä yhteydenotto saattoi vaarantaa lääkäri-potilassuhteen luottamuksellisuuden. Jos komissio katsoi tilanteen kaipaavan selvittämistä, se olisi voinut käyttää harjoittelijoita koskevaa erityismenettelyä, joka on esitetty säännösten 33 artiklassa.

2 Jättäminen vastaamatta kantelijan kirjeeseen

- 2.1 Komission mukaan kantelijan kirjeeseen laadittiin vastaus, mutta hallinnollisen huolimattomuuden seurauksena se jäi lähettämättä. Komission olisi myös ollut syytä ilmaista pahoittelunsa kyseisen huolimattomuuden johdosta.

JOHTOPÄÄTÖS

Oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella on tarpeellista esittää seuraavat kriittiset huomautukset:

- 1 Kuten Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on tunnustanut, hoitoon pyrkivän potilaan ja hänen lääkäriinsä välille muodostuu luottamuksellinen suhde, jonka vaaliminen on tärkeää. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio kunnioittaa lääkäri-potilassuhteen luottamuksellisuutta.

Tässä tapauksessa kantelijan yksikön päällikkö otti ilman kantelijan suostumusta suoraan yhteyttä siihen lääkäriin, joka oli antanut kantelijan lääkärintodistuksen. Kantelijan tilanteesta kysytyjen tai annettujen tietojen tarkasta luonteesta riippumatta on selvää, että tämä yhteydenotto saattoi vaarantaa lääkäri-potilassuhteen luottamuksellisuuden. Jos komissio katsoi tilanteen kaipaavan selvittämistä, se olisi voinut käyttää harjoittelijoita koskevaa erityismenettelyä, joka on esitetty säännösten 33 artiklassa.

- 2 Komission mukaan kantelijan kirjeeseen laadittiin vastaus, mutta hallinnollisen huolimattomuuden seurauksena se jäi lähettämättä.

¹ Asia 155/78 *M. vastaan komissio*. Kok. 1980, s. 1797.

Komission olisi myös ollut syytä ilmaista pahoittelunsa tämän huolimattomuuden johdosta.

Koska tapauksen molemmat näkökohdat koskivat menettelyjä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

EHDOKKAAN HYLKÄÄMISEN PERUSTEET

Päätös kanteluun 825/20.8.96/SH/SW/VK Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

X kanteli oikeusasiamiehelle elokuussa 1996 siitä, että hänet oli suljettu komission avoimesta kilpailusta KOM/A/972, johon hän oli osallistunut. Tämä avoin kilpailu perustui hakemuksiin ja suulliseen kokeeseen, ja sen pohjalta laadittiin kansalaisuudeltaan itävaltalaisen, suomalaisten tai ruotsalaisten asiantuntijalääkärien varallaolueluettelo (palkkaluokka A5/A4).

X toimitti pyynnöstä komissiolle ansioluettelon, jossa oli yksityiskohtaiset tiedot hänen koulutuksestaan ja kokemuksestaan vaadituilla aloilla.

X:lle ilmoitettiin 29. toukokuuta 1996 päivätyllä kirjeellä, että valintalautakunta oli hylännyt hänen ehdokkuutensa. Vakiokirjeessä ilmoitettiin vaihtoehtoina sekä se, että X:llä ei ollut lääkärin pätevyyttä ja että hän ei ollut esittänyt todistusta *"työterveyshuollon erikoistumisopintojen suorittamisesta"*.

X pyysi 8. kesäkuuta 1996 päivätyllä kirjeellä valintalautakuntaa käsittelemään hänen hakemustaan uudelleen. Vastauksessaan valintalautakunta totesi, että X:llä ei ollut riittävästi ammattikokemusta trooppisen lääketieteen ja säteilysuojan aloilla.

Oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelussa X väitti, että

- (i) hänen pätevyytensä täytti avoimen kilpailun vaatimukset. Hän korosti erityisesti sitä, että hänellä oli säteilysuoja-alan ammattikokemusta, jota ei ollut otettu huomioon,
- (ii) komissio oli esittänyt kaksi eri syytä hänen hakemuksensa hylkäämiselle, ja hän ei siten ollut saanut asianmukaista vastausta hakemuksensa uudelleen käsittelyä koskeneeseen pyyntöön,
- (iii) komission virheelliset perusteet voisivat olla merkki siitä, että hakijoita, joilla oli ruotsalainen lääkärin tutkinto, syrjittiin.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Komissio esitti lausunnossaan seuraavaa:

- (i) Valintalautakunta tutki kantelijan hakemuksen ja päätti olla hyväksymättä häntä kilpailuun, koska se katsoi, että tällä ei ollut todistusta työterveyshuollon opintojen suorittamisesta.

Päätöksestä ilmoitettiin X:lle 29. toukokuuta 1996 päivätyllä kirjeellä. Lautakunta myönsi, että kirje ei tehnyt päätöksen syytä täysin selväksi.

- (ii) Valintalautakunta käsitteli kantelijan hakemuksen pyynnöstä uudelleen, ja teki sen johtopäätöksen, että tällä ei ollut muihin ehdokkaisiin verrattuna riittävää kokemusta trooppisen lääketieteen tai säteilysuojan alalla.

Valintalautakunta voi vakuuttaa [X:lle], että sen päätökseen ei vaikuttanut ajankohta, jolloin tämä on opiskellut Ruotsin koulutusjärjestelmässä, vaan ainoastaan tarve varmistaa, että vain pätevimmat hakijat kutsutaan haastatteluun.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija väitti, että komission perustelut eivät vieläkään olleet täysin selkeät. Hän korosti myös, että komissio myönsi ilmoittaneensa kaksi eri syytä.

Lopuksi X ilmoitti olevansa tyytyväinen siihen, että lautakunta vakuutti, että ajankohta, jolloin hän oli opiskellut Ruotsin koulutusjärjestelmässä, ei ollut vaikuttanut sen päätökseen.

PÄÄTÖS

1 Valintalautakunnan perustelut

- 1.1 Kilpailu KOM/A/972 järjestettiin, jotta voitiin laatia varallaoluelutelo A5/A4-palkkaluokan työterveyden alan lääketieteellisistä neuvonantajista komission lääkinnälliseen yksikköön. Kilpailuilmoituksen kohdassa III.B.2 vaadittiin, että hakijoilla oli oltava lääkärinammatin harjoittamiseen oikeuttava ylempi korkeakoulututkinto lääketieteen alalta sekä todistus työterveyshuollon erikoistumisopintojen suorittamisesta. Lisäksi hakijoilta vaadittiin työkokemusta muun muassa trooppisen lääketieteen ja säteilysuojan alalta.
- 1.2 Ensimmäisessä kirjeessään kantelijalle valintalautakunta ilmoitti tämän hakemuksen hylkäämisen syyksi joko sen, että tältä puuttui lääkärin pätevyys tai että tämä ei ollut esittänyt todistusta *työterveyshuollon erikoistumisopintojen suorittamisesta*. Toisessa kirjeessään valintalautakunta ilmoitti eri syyn: hakijalla ei ollut muihin ehdokkaisiin verrattuna riittävästi kokemusta trooppisen lääketieteen ja säteilysuojan alalla.
- 1.3 Hyvän hallintotavan peruseriaate on, että päätösten on oltava perusteltuja, kuten esimerkiksi EY:n perustamissopimuksen 190 artiklassa vaaditaan. Perustelujen pitäisi antaa osapuolelle mah-

dollisuus tietää syy toimenpiteeseen. Selvityksessään oikeusasiamiehelle komissio myönsi, että valintalautakunnan ensimmäinen kirje kantelijalle *"ei tehnyt päätöksen syytä täysin selväksi"*. Itse asiassa on ilmeistä, että perustelu oli paitsi epäselvä niin myös virheellinen.

- 1.4 Toisessa kirjeessään valintalautakunta piti hakijan kokemusta sekä trooppisen lääketieteen että säteilysuojan alalla muihin hakijoihin verrattuna riittämättömänä.
- 1.5 Euroopan yhteisöjen henkilöstösääntöjen 27 artiklassa määrätään, että palvelukseen ottamisen tarkoituksena on varmistaa, että toimielin saa palvelukseensa mahdollisimman päteviä ja tehokkaita virkamiehiä. Kilpailuilmoituksessa esitettyjä valintaperusteita soveltaessaan valintalautakunnalla oli oikeus vertailla hakijoita varmistaakseen, että haastatteluun valittiin sopivimmat ehdokkaat.
- 1.6 Toisessa kirjeessä esitetyt syyt vaikuttivat erillisinä riittävältä antamaan hakijalle mahdollisuuden ymmärtää hylkäyksen syyt. Lisäksi syyt vastasivat valintalautakunnan harkintavallan asianmukaista käyttöä. Toisessa kirjeessä ei kuitenkaan myönnetty, että ensimmäisessä kirjeessä annetut syyt olivat väärät. Yhdessä ensimmäinen ja toinen kirje eivät siten riittäneet selittämään hakijan hylkäämisen syytä.

2 Väite, että hakijoita, joilla oli ruotsalainen lääkärin pätevyys, syrjittiin

- 2.1 Lausunnonaan komissio totesi, että sen päätökseen ei ollut vaikuttanut ajankohta, jolloin kantelija oli opiskellut Ruotsin koulutusjärjestelmässä, vaan ainoastaan se, että oli varmistettava pätevimpinen hakijoiden kutsuminen haastatteluun. Huomautuksissaan kantelija ilmoitti olevansa tyytyväinen tähän vastaukseen.
- 2.2 Oikeusasiamiehen tutkimuksessa ei siten havaittu todisteita hallinnollisesta epäkohdasta kantelun tässä kohdassa.

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella oli annettava seuraavat kriittiset huomautukset:

Hyvän hallintotavan peruseriaate on, että päätösten on oltava perusteltuja, kuten esimerkiksi EY:n perustamissopimuksen 190 artiklassa vaaditaan. Perustelujen pitäisi antaa osapuolelle mahdollisuus tietää syy toimenpiteeseen. Selvityksessään oikeusasiamiehelle komissio myönsi, että valintalautakunnan ensimmäinen kirje kantelijalle *"ei tehnyt päätöksen syytä täysin selväksi"*. Itse asiassa oli ilmeistä, että perustelu oli paitsi epäselvä niin myös virheellinen.

Toisessa kirjeessä esitetyt syyt vaikuttivat erillisinä riittävältä antamaan hakijalle mahdollisuuden ymmärtää hylkäämisen

syyt. Lisäksi syyt vastasivat valintalautakunnan harkintavallan asianmukaista käyttöä. Toisessa kirjeessä ei kuitenkaan myönnetty, että ensimmäisessä kirjeessä annetut syyt olivat väärät. Yhdessä ensimmäinen ja toinen kirje eivät siten riittäneet selittämään hakijan hylkäämisen syitä.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski tapahtumia menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

TUTKIMUSAPURAHOJEN PIENENTÄMINEN

Päätös kanteluihin 878/13.9.96/TT/IT/PD ja 905/26.9.96/AGS/IT/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Apurahan saajien yhdistys kanteli oikeusasiamiehelle syyskuussa 1996 siitä, että sen jäsenten komissiolta saamia apurahoja oli alennettu, sekä tavasta, jolla komissio oli toteuttanut alentamisen.

Neuvosto ja Euroopan parlamentti tekivät vuonna 1994 päätöksen 1110/94 tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevasta Euroopan yhteisön neljänneestä puiteohjelmasta.¹ Euratomin perustamissopimuksen mukaisesti neuvosto teki vastaavan päätöksen 94/268 Euroopan atomienergiayhteisöä koskevasta yhteisön tutkimus- ja koulutustoiminnan puiteohjelmasta.²

Näiden päätösten johdanto-osien mukaan puiteohjelmien yhteydessä toteutettavilla yhteisöjen toimilla pyritään muiden tavoitteiden ohessa edistämään tutkijoiden ja erityisesti nuorten tutkijoiden koulutusta ja liikkuvuutta. Lisäksi yhteisöjen yhteisen tutkimuskeskuksen on määrä osallistua puiteohjelmien täytäntöönpanoon.

Yhteisen tutkimuskeskuksen tehtävästä määrätään yksityiskohtaisemmin neuvoston päätöksessä 94/918. Siinä päätetään erityisestä tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevasta ohjelmasta, joka toteutetaan Euroopan unionille yhtäältä yhteisen tutkimuskeskuksen ja toisaalta kilpailullisen lähestymistavan piiriin kuuluvin keinoin ja joka on suunnattu yhteisön politiikan tieteelliseksi ja teknologiseksi tueksi.³ Neuvoston päätöksellä 94/919 taas määrätään yhteisen tutkimuskeskuksen Euroopan atomienergiayhteisöä koskevaan tutkimukseen sekä teknologian kehittämiseen ja esittelemiseen liittyvän erityisohjelman täytäntöönpanosta.⁴

Näiden kahden päätöksen johdanto-osista käy ilmi, että yhteisen tutkimuskeskuksen on laboratorioineen ja laitteineen tehokkaasti edistettävä tutkijoiden koulutusta ja liikkuvuutta.

¹ EYVL L 126, 1994, s. 1.

² EYVL L 115, 1994, s. 31.

³ EYVL L 361, 1994, s. 114.

⁴ EYVL L 361, 1994, s. 132.

Näiden säädösten mukaisesti yhteinen tutkimuskeskus teki sopimuksia eri yhteisön jäsenvaltioista olevien tutkijoiden kanssa. Yksittäiset sopimukset tehdään vakiolomakkeelle, johon kussakin tapauksessa täytetään yksilölliset seikat ja jonka nimenä on "henkilökohtainen vierailevan tutkijan sopimus Euroopan yhteisöjen ja X:n kesken". Sopimuksen liitteenä ovat yleiset ehdot. Komission yksiköt ovat laatineet molemmat asiakirjat. Vakiolomakkeessa määrätään työskentelyn pituudesta yhteisessä tutkimuskeskuksessa. Se on normaalisti kaksi vuotta. Työskentelyn aikana tutkija saa kuukausittain apurahaa yhteisöltä.

Kaikkien nyt kyseessä olevien sopimusten vakiolomakkeen 4 artiklan 1 kohdassa määrätään:

Komissio maksaa sopimuksen tekijälle koko vierailun ajalta kuukausittain ... ecut summan. Tätä summaa tarkistetaan joko ylöspäin tai alaspäin Euroopan komission hyväksyttyä tutkimuksen alan koulutusstipendejä koskevat uudet yleiset ehdot. Tämä muutos ei ole takautuva.

Vakiolomakkeen 9 artiklassa määrätään, että oheen liitetyt yleiset ehdot muodostavat sopimuksen kiinteän osan ja että

Nämä yleiset ehdot korvataan, kun tutkimuksen alan koulutusstipendejä koskevat uudet yleiset ehdot on hyväksytty. Ehtojen korvaamista ei toteuteta takautuvasti. (lihavointi ja alleviivaus alkuperäisessä)

Komissio teki 29. heinäkuuta 1996 päätöksen uusista vakiolomakkeista, uusista tukimääristä ja uusista yleisistä ehdoista. Komissio päätti myös, että päätöstä sovellettaisiin kaikkiin olemassa oleviin sopimuksiin, joihin edellä lainatut lausekkeet sisältyvät. Päätöksen mukaan se tulisi voimaan 1. elokuuta 1996. Päätöksen johdosta noin 50 tuensaajan senhetkinen tuki pienenisi noin 30 prosentilla.

Yksittäisille apurahansaajille ilmoitettiin 6. elokuuta 1996 päivätyllä kirjeellä päätöksestä sekä siitä, että se tulisi voimaan 1. elokuuta 1996. Kirje oli laadittu ranskaksi. Kirjeen liitteenä olivat uudet yleiset ehdot ranskaksi sekä niiden epävirallinen englanninno. Kirjeen lopussa yksittäisiä apurahansaajia kehoitettiin ottamaan yhteyttä komission yksiköihin uusien sopimusten allekirjoittamista varten, mutta vasta 9. syyskuuta 1996 jälkeen kesälomien vuoksi. Tämän jälkeen apurahansaajat ryhtyivät huomattaviin toimiin, kuuluivat asianajajia ja ottivat yhteyttä komission jäseniin saadakseen komission luopumaan apurahojen alentamisesta ja saadakseen lisäselvitystä joihinkin uusien yleisten ehtojen lausekkeisiin. Viimemainittua seikkaa lukuun ottamatta kontaktit olivat ilmeisen hedelmättömiä.

Niinpä apurahansaajien yhdistykseen kokoontuneet tutkijat päättivät kannella oikeusasiamiehelle. Kantelussa todettiin, että tehty päätös vei täysin pohjan siltä, minkä varassa yksittäiset apurahansaajat olivat päättäneet osallistua tutkimusohjelmaan. Tämä koski erityisesti perheellisiä tutkijoita. Lisäksi kantelussa todettiin, että päätös teki erittäin vaikeaksi tutkijoiden jatkamisen yhteisessä tutkimuskeskuksessa. Yhdistyksen keskeiset väitteet olivat seuraavat:

- 1 Komission olisi pitänyt ilmoittaa apurahan saajille etukäteen apurahojen mahdollisista leikkauksista ennen päätöksen tekoa.
- 2 Komission 6. lokakuuta 1996 päivätty kirje olisi pitänyt osoittaa kullekin apurahan saajalle tämän omalla kielellä.
- 3 Sopimusten lausekkeet, jotka mahdollistivat apurahojen leikkaamisen, olivat laittomia ja epäoikeudenmukaisia sekä liikkuvuusohjelmien hengen vastaisia.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Yhdistyksen ensimmäisestä väitteestä komissio totesi, että yhteisen tutkimuskeskuksen hallinto tiedotti apurahansaajille joko suoraan tai yhdistyksen välityksellä uusia apurahamääriä koskevien neuvottelujen tilanteesta. Komissio korosti erityisesti sitä, että yhteisön tutkimuskeskuksen Ispran laitoksella pidettiin 11. heinäkuuta 1996 kokous, jossa apurahansaajille ilmoitettiin komission tulevasta päätöksestä.

Komissio myönsi, että oli väärin lähettää apurahansaajille vain ranskankielinen kirje 6. elokuuta 1996, ja sitoutui siihen, että tämä ei toistuisi vastaisuudessa. Se myös sitoutui käännättämään sopimukset muille yhteisön kielille.

Yhdistyksen kolmannesta väitteestä komissio totesi, että uudet apurahasummat oli hyväksytty yhteneväisyys- ja yhdenmukaisuussyistä, jotta apurahat olisivat yhtä suuret kuin edellä mainittujen päätösten mukaisesti käynnistetyn neljännen puiteohjelman muiden ohjelmien koulutus- ja tutkimussopimuksissa. Komissio totesi lisäksi, että uudet summat määriteltiin jäsenvaltioiden edustajien huolellisen kuulemisen jälkeen. Ne laskettiin siten, että varmistettaisiin mahdollisuuksien mukaan se, että apurahansaajat saivat nettona vastaavan summan kuin vastaavantasoinen tutkija ansaitsisi isäntämaassa.

Päätöksen mukaan uudet summat koskisivat myös nykyisiä sopimuksia, jotka sisälsivät edellä lainatut lausekkeet. Jotta yhteisen tutkimuskeskuksen Ispran laitoksen 47 apurahan nauttijaa ja Sevillan laitoksen 4 apurahan nauttijaa kuitenkin voisivat valmistautua apurahojensa huomattavaan alenemiseen, komissio päätti 16. joulukuuta 1996 lykätä päätöksen soveltamista 31. maaliskuuta 1997 asti. Siten nykyisiä määrärahoja ei leikattaisi tuohon päivään mennessä.

Yhdistyksen huomautukset

Ensimmäisestä väitteestä yhdistys totesi, että yhteisen tutkimuskeskuksen Ispran laitoksen hallinto teki kaiken voitavansa antaakseen apurahan saajille tietoa heitä koskevasta kehityksestä. Yhdistys kuitenkin totesi, että hallinto ei saanut tietoa komission yksiköiltä Brysselistä. Apurahansaajat saivat joka tapauksessa tietää apurahojensa tulevasta leikkauksesta vasta 11. heinäkuuta 1996 pidetyssä kokouksessa.

Yhdistys totesi lisäksi, että se hyväksyi komission pahoittelut siitä, että se oli lähettänyt yksittäisille apurahan saajille ainoastaan ranskankielisen version 6. elokuuta 1996 päiväystä kirjeestä.

Yhdistys ei asettanut kyseenalaiseksi sitä, oliko komissiolla oikeus määrittää uudet summat. Se oli jopa valmis hyväksymään uusien ehdotusten perustelut ja tavoitteen, johon uusilla summilla pyrittiin, ts. sen, että päädytään summiin, jotka ovat verrattavissa siihen, mitä vastaavan tasoinen tutkija ansaitsisi samassa maassa. Yhdistys kuitenkin arvosteli voimakkaasti sitä, miksi uusia summia oli sovellettava voimassa oleviin sopimuksiin. Tässä yhteydessä se korosti, että voimassa olevien sopimusten apurahojen alentamisella ei pyritty esim. alhaisempien elinkustannusten tai alempien verojen kompensointiin, jolloin apurahan alentaminen ei olisi merkinnyt apurahan nettomääräistä vähenemistä. Komission päätöksessä ei viitattu tällaisiin mahdollisesti perusteltuihin tekijöihin. Päätös pain vastoin merkitsi sitä, että meneillään olevien sopimusten apurahoja supistettiin 30 prosentilla. Joissakin tapauksissa vähennys teki täysin tyhjiksi ehdot, jotka olivat johtaneet siihen, että tutkija osallistui tutkimusohjelmaan. Yhdistys piti tervetulleena sitä, että komissio lykkäsi tehdyn päätöksen täytäntöönpanoa 31. maaliskuuta 1997 asti, mutta se totesi, että ne tutkijat, joiden sopimus päättyisi vasta vuoden 1997 lopussa, kärsisivät edelleen voimakkaasti tehdyn päätöksen kielteisistä vaikutuksista.

LISÄTUTKIMUKSET

Tutkittuaan huolellisesti komission lausunnon ja yhdistyksen huomautukset oikeusasiamies kirjoitti komissiolle. Kirjeessään hän totesi, että vaikka yleinen tavoite, johon uusien apurahamäärien asettamisella pyrittiin, vaikutti ymmärrettävältä, komissio ei ollut täsmentänyt, miksi sen päätöksen oli koskettava nykyisiä apurahoja. Oikeusasiamies totesi lisäksi, että tutkijat voisivat perustellusti olettaa, että komissio ei hyödyntäisi edellä lainattuja sopimuslausekkeita näin voimakkaasti ja että nykyisten apurahojen supistaminen 30 prosentilla oli käytännössä tehnyt useiden tutkijoiden työn jatkamisen hyvin vaikeaksi ja joka tapauksessa uhannut heidän motivaatiotaan. Lopuksi oikeusasiamies totesi, että saattaisi käydä niin, että tulevaisuudessa tutkijat pidätyvät osallistumasta tutkimusjärjestelyihin, jos he saavat tietää, että apurahoja voidaan merkittävästi leikata kesken sopimuksen. Kirjeensä päätteeksi oikeusasiamies kehotti komissiota tarkistamaan kantaansa näiden seikkojen valossa.

Vastauksessaan komissio totesi, että sitä oli usein arvosteltu siitä, että se myönsi apurahan saajille suuria summia eikä täysin ottanut huomioon paikallisia olosuhteita. Komission mukaan näistä kysymyksistä oli keskusteltu kyseisessä ohjelmakomiteassa, ja komissio oli päättänyt uusista summista ottaen huomioon useiden valtuuskuntien esittämät seikat. Komissio korosti, että uusilla summilla oli tarkoitus luoda yhtenäisyyttä ja tasavertaisuutta suhteessa niihin apurahiin, joita käytettiin neljännen puiteohjelman muissa erityisohjelmissa.

Muita seikkoja

Oikeusasiamiehelle 23. syyskuuta 1997 esitetyn kantelun (kantelu 855/97/PD) pohjalta kävi ilmi, että yksi tutkija oli joutunut luopumaan tutkimusohjelmastaan ja palaamaan perheineen kotimaahansa, koska apurahaa oli pienennetty huomattavasti kesken kauden.

PÄÄTÖS

- 1 Mitä tulee ensimmäiseen väitteeseen tietojen puutteesta ja apurahan saajille ennen komission päätöstä annetuista ilmoituksista, on ensiksi todettava, että hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että hallinto kohtelee kansalaisia oikeudenmukaisesti. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että jos hallinto aikoo ryhtyä toimenpiteisiin, jotka kohdistuvat rajalliseen ja selvästi tunnistettavaan kansalaisten joukkoon, hallinnon on luotava sopivat yhteydet kyseisiin kansalaisiin, jotta nämä voivat lausua mielipiteensä. Se merkitsee myös sitä, että kansalaisten on saatava ajoissa tietoa toimenpiteistä, jotta he voivat ryhtyä aiheellisiin toimiin mukautuakseen muuttuneeseen tilanteeseen.

Tässä tapauksessa oli ilmeistä, että asiasta vastaavat komission yksiköt ja apurahan saajat eivät olleet yhteydessä toisiinsa. Apurahan saajille ilmoitettiin vain 11. heinäkuuta 1996 pidetyssä kokouksessa apurahojen mahdollisesta alentamisesta ennen kuin komissio todella teki vastaavan päätöksensä 29. heinäkuuta 1996. Kun apurahan saajat saivat 6. elokuuta 1996 päivätyllä kirjeellä tietää todellisesta vähennyksestä, jota päätös merkitsi, alennus oli jo tullut voimaan. Tällainen menettely vaikuttaa välinpitämättömältä ja ylimieliseltä eikä siten noudata hyvän hallinnon periaatteita.

- 2 Mitä tulee 6. elokuuta 1996 päivätyyn kirjeeseen, komissio myönsi, että kirje olisi pitänyt lähettää yksittäisille apurahan saajille heidän omalla kielellään, ja pahoitteli sitä. Siten oikeusasiamies ei katsonut, että kantelun tämän näkökohdan tutkiminen olisi perusteltua.
- 3 Väitettä sellaisten lausekkeiden laittomuudesta, jotka sallivat alentaa huomattavasti apurahoja, on tarkasteltava sovellettavan kansallisen lainsäädännön valossa, ja se on toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tehtävä. Oikeusasiamies ei siksi tarkastellut tätä kysymystä. Hallinnon on kuitenkin aina oltava oikeusasiamiehelle vastuussa siitä, että se noudattaa hyvän hallinnon periaatteita, ja siten sen on kyettävä esittämään oikeusasiamiehelle johdonmukainen selonteko toimistaan ja siitä, miksi se pitää niitä oikeutettuina. Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät muun muassa sitä, että komissio kohtelee kansalaisia oikeudenmukaisesti.

Tässä tapauksessa todettiin, että lausekkeet, jotka komissio oli sisällyttänyt vakiosopimukseen, sallivat alentaa nykyisiä apurahoja rajoituksetta ja ilmoittamatta alentamiseen johtaneita tekijöitä.

Tällaisten lausekkeiden johdosta ryhtyminen työskentelemään tutkimusapurahan turvin on hyvin uskaliaista, ja lausekkeet mahdollistavat myös väärinkäytökset. Niitä ei voida pitää oikeudenmukaisina. Kun tämä otetaan huomioon, täytyy olla vähintäänkin pakottavat syyt, että tällaisiin lausekkeisiin turvaudutaan. Komissio ei pystynyt esittämään tällaisia syitä.

Tätä taustaa vasten oikeusasiamies katsoi, että käyttämällä epäoikeudenmukaisia sopimuslausekkeitä komissio oli laiminlyönyt hyvän hallintotavan periaatteiden noudattamisen.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelujen johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta on esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että hallinto kohtelee kansalaisia oikeudenmukaisesti. Komissio laiminlöi tämän vaatimuksen noudattamisen, kun se ei ottanut sopivalla tavalla yhteyttä niihin apurahan saajiin, joita sen kaavailema apurahojen merkittävä alentaminen koski, ja kun se ei ilmoittanut näille ajoissa alentamisesta. Komissio ei myöskään täyttänyt vaatimusta, kun se käytti epäoikeudenmukaisia sopimuslausekkeitä.

Koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat menettelyjä menneisyydessä - kyseiset apurahan saajat olivat lopettaneet työnsä yhteisessä tutkimuskeskuksessa - sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

ELOKUVAJUHLIEN TUKEMINEN: RIITTÄMÄTTÖMÄT PERUSTELUT

Päätös kanteluun 23/97/KH Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

M. kanteli joulukuussa 1996 ja tammikuussa 1997 päivätyillä kirjeillä NFF-säätiön (*Stichting Nederlands Film Festival*) puolesta komissiota vastaan. Hän väitti, että komission pääosasto XIII oli kohdellut häntä käsittämättömällä tavalla, toiminut huonosti ja antanut hänelle puutteellisia tietoja.

Kantelun taustasta voidaan esittää seuraava yhteenveto. NFF järjesti vuonna 1995 tieteellisten elokuvien päivän, jota varten se sai tukea komissiolta. Sekä NFF että komission kyseiset yksiköt pitivät tapahtumaa ilmeisesti onnistuneena. NFF päätti sitten järjestää toisen tieteellisten elokuvien päivän vuonna 1996, ja se haki yhteisön tukea myös tätä varten. Tukea ei kuitenkaan saatu.

NFF esitti hakemuksen vuoden 1996 tiede-elokuvapäivän tukea varten toukokuussa 1996. Komissio vastasi kirjeellään 18. kesäkuuta ja 28. kesäkuuta 1996.

Ensimmäisessä kirjeessään se ilmoitti, että kantelijan hanke oli luonteeltaan sellainen, että se voisi saada tukea. Kantelijan olisi kuitenkin laadittava budjettinsa siten, että se noudattaisi 12 000 ecun rajaa, jota ei kyseistä komission ohjelmaa¹ koskevien määräysten mukaisesti voitaisi ylittää. Kirjeen mukana seurasi hakemuslomake.

Toinen kirje sisälsi toisen hakemuslomakkeen, ja siinä ilmoitettiin, mitä asiakirjoja siihen tulisi liittää mukaan. Siinä ilmoitettiin kantelijalle myös, että hakemus olisi lähetettävä mahdollisimman pian.

NFF vastasi 1. heinäkuuta 1996 ja totesi, että:

Ohessa tieteellisen elokuvan päivän, keskustelutilaisuuden ja seminaarin eritelty budjetti. Pyydämme ystävällisesti 12 000 ecua EY-tukea ja EY:n edustajan osallistumista tilaisuuksiin (PO XIII D/2).

Komissio vastasi 11. syyskuuta 1996 ja totesi, että:

Joudun valitettavasti ilmoittamaan Teille, että tukihakemuksenne on hylätty. Pahoittelen tästä päätöksestä Teille mahdollisesti aiheutuvaa haittaa.

Vuoden 1995 tapahtuman loppukertomusta ei vielä ole esitetty komissiolle sopimuksessa edellytetyllä tavalla. Sitä pidetään sopimusvelvoitteiden rikkomisena.

Tämän jälkeen komission kyseiset yksiköt ja NFF tapasivat 23. syyskuuta 1996. Kokouksen jälkeen NFF lähetti komissiolle kirjeen 27. marraskuuta 1996. Kirjeessään se ilmoitti komissiolle, että elokuvajuhlat olivat olleet suurmenestys. Kirjeessä todettiin myös, että *kun edustajamme oli vierailut toimistossanne ja kun olimme keskustelleet puhelimitse, lupasitte ottaa minuun yhteyttä menettelystä, joka koski 25 000 ecun tukea toiselle tieteellisen elokuvan päivälle. Yritin tavoittaa Teitä puhelimitse, mutta en onnistunut. Olisin kiitollinen, jos ottaisitte minuun yhteyttä edellä hankkeen johdosta.*

Tämän kirjeen jälkeen NFF ilmoitti komission yksiköille 29. marraskuuta 1996, että se oli päättänyt jatkaa tukimenettelyjä mahdollisimman pian diplomaattisten kanavien välityksellä. Komissio lähetti 9. tammikuuta 1997 NFF:lle seuraavan kirjeen:

Olen iloinen voidessani ilmoittaa Teille, että varainhoidon valvonnasta vastaavat viranomaisemme ovat viimein hyväksyneet NFF:lle vuonna 1995 myöntämämme taloudellisen tuen. 12 000 ecun summa hyvitetään pankkitilillemme lähipäivinä.

Olemme huolellisesti tutkineet, olisiko taloudellisen tuen myöntäminen mahdollista myös Alankomaiden 16. elokuvajuhlien yhteydessä. Pahoittelen, että joudun ilmoittamaan Teille, että varainhoidon valvonnasta vastaavat viranomaisemme eivät hyväksyneet hakemusta, koska

¹ INNOVAATIO - tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskeva neljäs puiteohjelma, kolmas toimi - tuloksia koskevan tiedon levittäminen ja tulosten hyödyntäminen.

edellistä tapahtumaa koskevaa kertomusta ei vielä tuolloin ollut hyväksyttävästi esitetty.

Pahoittelen, että en voinut tällä kertaa auttaa Teitä.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Ensimmäisessä lausunnossaan komissio totesi, että vuoden 1995 tuen osalta NFF oli laiminlyönyt yhden perusvelvollisuuksistaan esittämälle tukea koskevan kertomuksensa liian myöhään. Maksu oli kuitenkin hyväksytty.

Komissio viittasi myös kantelijan kirjeenvaihtoon, joka koski vuoden 1996 hanketta. Viitatessaan 18. kesäkuuta 1996 päivätyyn kirjeeseen komissio totesi, että NFF:lle oli asianmukaisesti ilmoitettu 12 000 ecun rajasta tällaisten tukien kohdalla ja että NFF:ää oli pyydetty tekemään uusi hakemus.

Mitä tuli NFF:n myöhempiin hakemuksiin, komissio totesi, että kyseisen pääosaston asiakirjarekisterijärjestelmän tutkimuksessa ei löydetty merkintöjä tällaisesta hakemuksesta tai kirjeenvaihdosta. NFF esitti myöhemmin tukea koskevan tiedustelun. Komissio myönsi, että vastaus, jonka mukaan NFF:lle ilmoitettiin, että sen hakemus oli muodollisesti hylätty, oli virheellinen. Myöhemmässä puhelinkeskustelussa komissio ilmoitti NFF:lle, että mitään hakemusta ei itse asiassa ollut saatu ja että oli liian myöhäistä esittää tällainen hakemus. NFF tiedusteli 23. syyskuuta 1996 uudelleen, voisiko vuoden 1996 hanke edelleen saada tukea. He saivat tietää, että vuoden 1996 tapahtuman tukeminen ei olisi mahdollista.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan NFF pitäytyi kantelussa. Koska 9. tammikuuta 1997 päivätyssä komission kirjeessä todettiin, että NFF oli jättänyt antamatta riittävän selvityksen vuoden 1995 tuen käytöstä, NFF dokumentoi kattavasti tavan, jolla se oli selvittänyt vuoden 1995 tuen käytön.

LISÄTUTKIMUKSET

Koska komissio antoi erilaisia syitä sille, miksi se ei myöntänyt tukea vuodelle 1996, oikeusasiamies pyysi komissiolta lisätietoja.

Toisessa lausunnossaan komissio totesi, että se ei ollut missään vaiheessa harkinnut kysymystä, olisiko tukea myönnettävä vai ei, koska komissiolle ei ollut koskaan lähetetty asianmukaisesti täytettyä hakemuslomaketta.

Komissio lisäsi, että NFF:n kantelun jälkeen kyseiset yksiköt olivat tarkistaneet sisäisiä menettelyjään erityisesti yhteydenpidossa tuen hakijoihin kanssa.

Komission toisesta lausunnosta esittämiensä huomautusten yhteydessä NFF pitäytyi kantelussaan.

PÄÄTÖS

- 1 Kahdessa lausunnossaan komissio ei väittänyt, että vuoden 1996 tuen myöntämisestä kieltäydyttiin, koska NFF ei ollut tehnyt asianmukaisesti selkoa vuoden 1995 tuen käytöstä. Oikeusasiamies ei siten tutkinut sitä, oliko komission näkemys NFF:n kirjanpidon virheellisyydestä oikea.
- 2 Komissio väitti, että NFF ei saanut tukea vuoden 1996 hanketta varten, koska komissio ei koskaan saanut muodollista hakemusta. Sitovia todisteita siitä, että komissio todella sai muodolliset hakemukset, ei esitetty. Siten oikeusasiamies ei voinut tutkia tarkemmin kysymystä siitä, oliko komissio käsitellyt NFF:n hakemusta epäasianmukaisesti.
- 3 Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö ja hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että hallinto perustelee kansalaisia koskevat toimensa riittävällä ja johdonmukaisella tavalla.¹ Tässä tapauksessa oli ilmeistä, että komissio ei ensin esittänyt perusteita sille, miksi hakijan tukihakemus oli hylätty; sitten se perusteli hylkäämistä väittämällä, että hakija ei ollut täyttänyt vaatimusta selvittää edellisen tuen käyttö; lopuksi komissio väitti, että se ei koskaan ollut saanut hakemusta. Komissio ei siten täyttänyt vaatimusta antaa riittävät ja johdonmukaiset perustelut.
- 4 Oikeusasiamies piti tervetulleena sitä, että komissio oli aloittanut menettelyjensä tarkistamisen.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta on esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö ja hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että hallinto perustelee kansalaisia koskevat toimensa riittävällä ja johdonmukaisella tavalla. Tässä tapauksessa oli ilmeistä, että komissio ei ensin esittänyt perusteita sille, miksi hakijan tukihakemus oli hylätty; sitten se perusteli hylkäämistä väittämällä, että hakija ei ollut täyttänyt vaatimusta selvittää edellisen tuen käyttö; lopuksi komissio väitti, että se ei koskaan ollut saanut hakemusta. Komissio ei siten täyttänyt vaatimusta antaa riittävät ja johdonmukaiset perustelut.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menettelyjä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

¹ Katso muun muassa tuomio 7. marraskuuta 1997, asia T-218/95, *Azienda Agricola "Le Canne" vastaan komissio*, Kok. 1997, s. II-2055 (kohta 65). Katso myös hallinnon velvollisuus selittää toimintansa, J. A. Usher, "The 'Good Administration' of Community Law", *Current Legal Problems*, 1985, s. 278.

HELIKOPTERILUPAKIRJOJEN HYVÄKSYMINEN VASTAVUOROISESTI

Päätös kanteluun 121/97/VK Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

B. kanteli oikeusasiamiehelle komissiota vastaan helmikuussa 1997. B. väitti, että komissio oli jättänyt varmistamatta, että Saksan viranomaiset noudattavat direktiiviä henkilöstön lupakirjojen vastavuoroisesta hyväksymisestä, joka on annettu siviili-ilmailun tehtävien suorittamisesta.¹ Hän väitti myös, ettei komissio ollut toiminut direktiivin sille asettamien velvoitteiden mukaisesti.

B. oli pyytänyt Saksan viranomaisia tunnustamaan Itävallan hänelle myöntämän helikopterin ammattilentäjän lupakirjan. Saksan viranomaiset katsoivat, ettei lupakirja vastannut saksalaista lupakirjaa, joten sitä ei hyväksyttäisi ilman lisävaatimuksia. B. piti tätä syrjintänä ja valitti komissiolle. Seuranneen kirjeenvaihdon jälkeen B. oli tyytymätön komission kanttaan ja kanteli oikeusasiamiehelle. B. väitti, että komissio ei ollut:

- 1 tehnyt vertailua kunkin jäsenvaltion helikopterilentäjän lupakirjoille asetetuista vaatimuksista, kuten direktiivin 4 artiklassa määrätään;
- 2 varmistanut, etteivät Saksan viranomaiset aseta syrjiviä ehtoja itävaltalaisien helikopterilupakirjojen hyväksymiselle;
- 3 tehnyt ehdotusta neuvoston asetukseksi lupakirjojen täydellisestä vastavuoroisesta hyväksymisestä, kuten direktiivin johdanto-osan kappaleissa määrätään;
- 4 vastannut kirjeeseen, jonka B. lähetti 9. syyskuuta 1996 herra Probstille komission pääosasto VII:ään.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi pääpiirteittäin seuraavaa:

Mitä tulee ensimmäiseen kantelun aiheeseen, komission myöntää ettei se ole vielä tehnyt vertailua niistä helikopterilupakirjojen ehdoista, vaikka direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan näin olisi pitänyt toimia 1. tammi-kuuta 1992 mennessä. Sillä, että vertailu oli jätetty tekemättä, ei kuitenkaan ole merkitystä B:n tapauksessa.

Saksan viranomaiset ilmoittivat komissiolle asianmukaisesti lisäehdoista, jotka ne olivat asettanut itävaltalaisille helikopterilupakirjoille. Asiaa käsiteltyään komissio hyväksyi nämä lisäehdot. B:lle tiedotettiin asiasta.

¹ Neuvoston direktiivi 91/670, annettu 16 päivänä joulukuuta 1991, EYVL L 373, 1991, s. 21.

Mitä tulee kolmanteen kantelun aiheeseen, komission ehdotuksen teknisen työn toteuttaa yhteinen ilmailuviranomainen, joka on Euroopan siviili-ilmailuliiton yhteistyöelin. Oikeusasiamiehen tutkimuksen aikoihin tämä viranomainen oli juuri saanut päätökseen helikopterilupakirjoja koskevan työnsä, jonka komissio tutkii asianmukaisesti ja jonka perusteella se pyrkii antamaan ehdotuksen neuvoston säädökseksi.

Mitä tulee B:n 9. syyskuuta 1996 lähettämään kirjeeseen, komissio katsoi, että Bonnin edustuston faksi 7. marraskuuta 1996 teki vastauksen tarpeettomaksi.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan B. pitäytyi kantelussaan.

PÄÄTÖS

- 1 Mitä tulee ensimmäiseen kantelun aiheeseen, direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa todetaan, että *"komissio suorittaa kussakin jäsenvaltiossa samoihin tehtäviin oikeuttavien lupakirjojen saamiseen sovellettavien kelpoisuusvaatimusten vertailun ja toimittaa sen kaikille jäsenvaltioille 1 päivään tammikuuta 1992 mennessä."* Komissio myönsi, ettei se ollut vielä tehnyt vertailua helikopterilupakirjojen suhteen. Komissiolla on valta ehdottaa muutosta direktiiviin, jos se ei kykene noudattamaan direktiivissä määrättyä aikarajaa. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio noudattaa sitä sitovia sääntöjä ja periaatteita. Koska komissio ei ollut noudattanut direktiivin 4 artiklan 1 kohtaa koskien helikopterilupakirjoja, komissio ei ollut noudattanut kyseistä vaatimusta.
- 2 Mitä tuli komission arvioon Saksan viranomaisten itävaltalalaisten helikopterilupakirjojen hyväksymiselle asettamista lisävaatimuksista, käytettävissä olevien tietojen mukaan arviota ei voida pitää virheellisenä.
- 3 Mitä tuli kolmanteen kantelun aiheeseen, direktiivin viimeisessä johdanto-osan kappaleessa todetaan, että lupakirjojen täydellisen vastavuoroisen hyväksymisen varmistamiseksi komissio jättää ehdotuksen neuvostolle 1. heinäkuuta 1992 mennessä. Komissio myönsi, ettei se ollut vielä antanut tätä ehdotusta. Komissiolla on valta ehdottaa muutosta direktiiviin, jos se ei kykene noudattamaan direktiivissä määrättyä aikarajaa. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio ilmoittaa selkeästi, yksiselitteisesti ja julkisesti lainsäädäntöehdotusten antamisen aikataulusta. Koska komissio ei ollut vielä toiminut mainitun johdanto-osan kappaleen edellyttämällä tavalla, komissio ei ollut noudattanut tätä vaatimusta.
- 4 Mitä tuli neljänteen kantelun aiheeseen, on huomattava, että Bonnin edustuston faksissa 7. marraskuuta 1996 ei viitattu B:n 9. syyskuuta 1996 lähettämään kirjeeseen, vaikka komissio katsoi faksin olevan vastaus kirjeeseen. Faksin sisältö ei vastannut B:n

kirjeessä esille otettuihin tärkeisiin kysymyksiin. Faksin lopussa todetaan päin vastoin, että edustusto ottaisi yhteyttä komission yksikköihin Brysselissä, jotta nämä ottaisivat yhteyttä B:hen. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio vastaa sille osoitettuihin kirjeisiin. Koska komissio ei vastannut B:n 9. syyskuuta 1996 lähettämään kirjeeseen, komissio ei ollut noudattanut tätä vaatimusta.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten mukaan on tarpeellista esittää seuraavat kriittiset huomautukset:

- (i) Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio noudattaa sitä sitovia sääntöjä ja periaatteita. Koska komissio ei ollut noudattanut helikopterilupakirjoja koskevan direktiivin 4 artiklan 1 kohtaa, komissio ei ollut noudattanut kyseistä vaatimusta.
- (ii) Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio noudattaa selkeitä, yksiselitteisiä ja julkisia ilmoituksia lainsäädäntöehdotusten antamisen aikataulusta. Koska komissio ei ollut vielä antanut ehdotusta direktiivin 91/670 viimeisen johdanto-osan kappaleen edellyttämällä tavalla, komissio ei ollut noudattanut kyseistä vaatimusta.
- (iii) Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio vastaa sille osoitettuihin kirjeisiin. Koska komissio ei vastannut B:n 9. syyskuuta 1996 lähettämään kirjeeseen, komissio ei ollut noudattanut tätä vaatimusta.

Koska tapauksen nämä kohdat koskivat menettelyjä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

ILMOITTAMINEN VALITUKSEN TULOKSESTA

Päätös kanteluun 250/97/OV Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

S. kanteli oikeusasiamiehelle maaliskuussa 1997 erään yhdistyksen puolesta ja väitti, että komissio (DG XVI - E/3) ei ollut antanut tai oli kieltäytynyt antamasta hänelle tietoja. Hän esitti erityisesti seuraavat väitteet:

- (i) Kun yhdistys kuuli komission päätöksestä, että komissio yhteisrahoittaisi koheesiorahastosta hanketta "viemärijärjestelmä ja biologinen puhdistusjärjestelmä" Prevezassa (Kreikka), se pyysi PO XVI:ltä (aluepolitiikka ja koheesio) puhelimitse kopiota päätöksestä. P:n pyynnöstä kieltäydyttiin.
- (ii) Päätöstä hankkeen yhteisrahoittamisesta ei ollut asianmukaisesti julkaistu *Virallisessa lehdessä*.

- (iii) Yhdistys teki 8. tammikuuta 1996 komission vakiolomaketta (EYVL 1989, C 26/6) käyttäen yhdessä Mytikan kunnan kanssa valituksen, jossa se valitti siitä, että Kreikan ympäristöstä, alue-suunnittelusta ja julkisista hankkeista vastaava ministeriö oli rikkonut yhteisön oikeutta. Kantelu koski ministeriön yhteistä päätöstä n:o 30146/94 (11. heinäkuuta 1995), jonka mukaan käsitelty jätevesi laskettaisiin Joonianmereen Kalamitsin lähetyvillä. Valituksen tekijän mukaan päätös oli yhteisön ja kansallisen ympäristölainsäädännön vastainen. Yhdistys myös pyysi komissiota jäädyttämään kohdassa (i) mainitun hankkeen rahoittamisen. Yhdistys lähetti komissiolle viisi muuta kirjettä 7. helmikuuta 1996, 8. maaliskuuta 1996, 6. toukokuuta 1996, 15. heinäkuuta 1996 ja 8. tammikuuta 1997, ja näissä se toimitti uusia tietoja alkuperäiseen valitukseen. PO XVI ei koskaan vastannut näihin kirjeisiin eikä ilmoittanut yhdistykselle valituksen käsitellyn etenemisestä.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle kesäkuussa 1997. Ensimmäisestä väitteestä komissio totesi lausunnossaan toimivaltaisen yksikön ilmoittaneen valituksen tekijälle, että pyyntö olisi esitettävä kirjallisesti. Tämä on todettu komission päätöksessä (2 artiklan 1 kohta) oikeudesta tutustua komission asiakirjoihin, jonka komission teki 8. helmikuuta 1994. Komissio totesi, että jos se saisi kirjallisen pyynnön, sillä ei olisi mitään estettä lähettää päätöstä kantelijalle, mutta tällaista pyyntöä ei ollut saatu.

Toisesta syytöksestä komissio totesi, että neuvoston asetuksen 1164/94 10 artiklan 7 kohdan¹ mukaan vain komission päätösten olennaiset kohdat on julkaistava *Virallisessa lehdessä*. Tätä hanketta koskevat olennaiset kohdat oli julkaistu EYVL:ssä C 122 (19. huhtikuuta 1997). Komissio selitti kuitenkin viivytystä päätöksen tekemisen ja sen *Virallisessa lehdessä* tapahtuneen julkaisemisen väliillä sillä, että kyseessä oli kooltaan ja luonteeltaan julkaisu, jossa yhdistettiin 66 eri päivinä hyväksyttyä hanketta. Koska päätöksistä annetaan niiden tekemisen jälkeen tieto jäsenvaltioille, olennaiset kohdat julkaistaan vain avoimuussyistä. Siten komissio pitää parempana ryhmitellä eri hankkeisiin liittyvät tiedot yhteen sen sijasta, että ne julkaistaisiin *Virallisessa lehdessä* erillisinä osina.

Kolmannelta syytöksestä komissio ilmoitti ensin, että sen yksiköt olivat todenneet, että hanke ei rikkonut yhteisön oikeutta ja että valituksen rekisteröiminen ei siten ollut tarpeen. Lisäksi kyseessä ei ollut direktiivin 85/337/EY² rikkominen, sillä se tuli voimaan vasta hankkeen käynnistyttyä vuonna 1985.

Komissio päätti hankkeen yhteisrahoituksesta vasta 5. marraskuuta 1996 Kreikan hallituksen alustavan päätöksen ja ympäristöministeriön

¹ Neuvoston asetus 1164/94/EY, 16. toukokuuta 1994, koheesiorahaston perustamisesta, EYVL L 130, 1994, s. 1.

² Neuvoston direktiivi 85/337/ETY, 27. kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista, EYVL L 175, 1985, s. 40.

määräämän ympäristövaikutusten arvioinnin jälkeen. Tämä päätös oli tehty Kreikan hallituksen päätöksen mukaisesti.

Komissio totesi, että 8. tammikuuta 1996 päivätyyn valituksen johdosta valituksen tekijälle oli lähetetty alue- ja koheesiorahastoyksiköistä kaksi vastaanottoilmoitusta 17. tammikuuta ja 19. helmikuuta mutta että komission ei välttämättä pitänyt vastata kaikkiin muihin yhdistyksen lähettämiin kirjeisiin. Koheesiorahastoyksikkö oli kuitenkin 23. heinäkuuta 1997 lähettänyt valituksen tekijälle kirjeen, jossa se vastasi kaikkiin aikaisempiin kirjeisiin.

Kantelijan huomautukset

Kantelija piti kiinni väitteestään, että päätöksen julkaisemista 5 kuukautta myöhemmin kuin se oli tehty oli pidettävä hallinnollisena virheenä, ja että yhdistys ei ollut saanut tietoja siitä. Kantelija totesi lisäksi, että komissio oli väärässä vakuuttaessaan, että yhteisön oikeutta ei ollut rikottu, ja että komissio ei missään vaiheessa ollut ilmoittanut yhdistykselle siitä, että sen valitus oli hylätty. Kantelija totesi lopuksi, että hän ei vuoteen ollut saanut vastausta kaikkiin kirjeisiinsä, jotka komissio oli jättänyt huomiotta.

PÄÄTÖS

1 Väite, että kopiota taloudellisen tuen myöntämisestä koskevasta päätöksestä ei lähetetty

Oikeusasiamies totesi, että mitä tuli pyyntöön saada kopio hankkeen yhteisrahoitusta koskevasta komission päätöksestä, neuvoston päätöksessä oikeudesta tutustua komission asiakirjoihin (8. helmikuuta 1994; 2 artiklan 1 kohta) määrätään, että kaikki asiakirjapyynnot on osoitettava kirjallisesti kyseiselle komission yksikölle. Toimivaltainen komission yksikkö ilmoitti kantelijalle tästä muodollisuudesta, joka oli edellytys pyydetyn asiakirjan saannille. Oli kuitenkin ilmeistä, että kantelija ei esittänyt PO XVI:lle tällaista kirjallista pyyntöä. Tässä tilanteessa sitä, että komissio ei lähettänyt hänelle päätöksen kopiota, ei ollut katsottava hallinnolliseksi epäkohdaksi.

2 Väite, että päätöstä ei julkaistu asianmukaisesti *Virallisessa lehdessä*

2.1 Kantelija väitti, että päätöstä hankkeen yhteisrahoittamisesta ei ollut julkaistu asianmukaisesti *Virallisessa lehdessä* ja että päätöksen tekemisen ja sen julkaisemisen välillä kului viisi kuukautta. Komissio vastasi, että kyseisen päätöksen olennaiset kohdat julkaistiin EYVL:ssä C 122, 19. huhtikuuta 1997.

2.2 Neuvoston asetuksen 1164/94 10 artiklan 7 kohdassa säädetään, että *Virallisessa lehdessä* on julkaistava ainoastaan olennaiset kohdat sellaisista komission päätöksistä, joilla hyväksytään hankkeet ja myönnetään tukea koheesiorahastosta. Asetuksessa ei säädetä julkaisemisen aikarajasta. Tässä tapauksessa päätös tehtiin 5. marraskuuta 1996 ja sen olennaiset kohdat julkaistiin 19.

huhtikuuta 1997. Komissio selitti tämän viiden kuukauden viivytyksen viittaamalla siihen, että julkaisu oli kooltaan ja luonteeltaan sellainen, että siinä ryhmiteltiin yhteen 66 eri tavoin hyväksyttyä hanketta. Se korosti, että sen yksiköt pitivät parempana näiden tietojen kokoamista yhteen *Viralliseen lehteen* sen sijasta, että ne julkaisisivat ne erikseen. Selitys viivytykselle päätöksen tekemisen ja julkaisemisen välillä vaikutti järkevältä. Siten sitä, että päätös julkaistiin vasta 19. huhtikuuta 1997, ei ollut katsottava hallinnolliseksi epäkohdaksi.

3 Väite, että valituksen tekijälle ei ollut ilmoitettu yhteisön oikeuden noudattamatta jättämistä koskevan valituksen (169 artiklan mukainen menettely) tuloksista

- 3.1 Tässä kantelun osassa väitettiin, että komissio oli syyllistynyt hallinnolliseen epäkohtaan hallintomenettelyssä käsitellessään tapauksia, joissa jäsenvaltiota syytetään yhteisön oikeuden rikkomisesta. Tästä hallintomenettelystä komissio oli antanut lausunnon oikeusasiamiehelle tämän omasta aloitteestaan suorittaman tutkimuksen 303/97/PD¹ yhteydessä. Se totesi silloin, että kaikki komissiolle tulevat valitukset rekisteröidään ja että tästä säännöstä ei poiketa ja että se ilmoittaa valituksen vastaanottamisesta ja että valituksen tekijä saa tietoa toimista, joihin komissio on ryhtynyt valituksen johdosta, tai siitä, onko sen johdosta ryhdytty toimiin vai ei. Komissio totesi myös, että päätös asian käsittelyn lopettamisesta ilman toimenpiteitä on tehtävä kunkin valituksen kohdalla korkeintaan vuoden kuluessa sen rekisteröintipäivästä.
- 3.2 Tässä tapauksessa oli ilmeistä, että valituksen tekijälle oli lähetetty tammi- ja helmikuussa 1996 kaksi vastaanottoilmoitusta. Komissio päätti sitten olla rekisteröimättä valitusta, koska se päätteli, että yhteisön oikeutta ei ollut rikottu. Komissio ei kuitenkaan ilmoittanut valituksen tekijälle tästä eikä syistä, joiden vuoksi valitusta ei ollut rekisteröity. Komissio ei antanut valituksen tekijälle mitään kirjallista tietoa tämän valituksen tuloksesta ennen heinäkuuta 1997, eli 17 kuukautta vastaanottoilmoitusten jälkeen. Erityisesti on huomattava, että näiden 17 kuukauden aikana valituksen tekijä lähetti komissiolle viisi kirjettä, joissa hän pyysi tietoja valituksensa käsittelyn edistymistä, ja että komissio ei ilmoittanut hänelle, miksi se katsoi, että yhteisön oikeutta ei rikottu. Oikeusasiamies totesi, että komissio oli antanut huomautuksensa oikeusasiamiehen oman aloitteen yhteydessä. Näiden huomautusten mukaan säännöstä, että kaikki komissiolle tulevat valitukset rekisteröidään, ei poiketa, ja päätös asian käsittelyn lopettamisesta ilman toimenpiteitä on tehtävä korkeintaan vuoden kuluessa valituksen rekisteröimispäivästä.

¹ 303/97/PD, käsitelty Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1997, s. 270 - 274, ks. myös komission viidestoista vuosikertomus yhteisön oikeuden soveltamisen valvonnasta (1997), johdanto, s. III - IV (KOM (1998) 317/lop.).

- 3.3 Vaikka sitoumukset, jotka komissio oikeusasiamiehen tutkimuksen yhteydessä antoi, ovat peräisin tämän valituksen esittämisaikaan myöhemmältä ajalta, hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että komission olisi pitänyt ilmoittaa valituksen tekijälle riittävästi ja mahdollisimman pian tämän valituksen tuloksesta. Siksi oli katsottava hallinnolliseksi epäkohdaksi se, että komissio ei tässä tapauksessa ollut ilmoittanut valituksen tekijälle, että valitusta ei ollut rekisteröity, eikä ollut perustellut sen jättämistä rekisteröimättä, sekä että komissio ei peräti 17 kuukauteen ollut antanut valituksen tekijälle mitään kirjallisia tietoja valituksen tuloksesta.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun osien 1 ja 2 johdosta suoritettujen tutkimusten perusteella komissio ei näyttänyt syyllistyneen hallinnolliseen epäkohtaan.

Kantelun osan 3 johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella on aiheellista antaa seuraava kriittinen huomautus:

Huomautuksissaan oikeusasiamiehen omasta aloitteestaan suorittaman tutkimuksen 303/97/PD yhteydessä komissio oli esittänyt, että kaikki komissiolle tulevat valitukset rekisteröidään, eikä tästä säännöstä poiketa, ja että päätös asian käsittelyn lopettamisesta ilman toimenpiteitä on tehtävä korkeintaan vuoden kuluessa valituksen rekisteröimispäivästä. Vaikka sitoumukset, jotka komissio oikeusasiamiehen tutkimuksen yhteydessä antoi, on tehty myöhemmin kuin tämä valitus on esitetty, hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että komission olisi pitänyt ilmoittaa valituksen tekijälle riittävästi ja mahdollisimman pian tämän valituksen tuloksesta. Siksi oli pidettävä hallinnollisena epäkohtana sitä, että komissio ei tässä tapauksessa ilmoittanut valituksen tekijälle siitä, että valitusta ei ollut rekisteröity eikä perustellut sen jättämistä rekisteröimättä, ja että komissio ei peräti 17 kuukauteen antanut valituksen tekijälle mitään kirjallisia tietoja valituksen tuloksesta.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menettelyjä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

PALVELUKSEENOTTOPOLITIIKAN MUUTOS

Päätös kanteluun 320/97/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

R. kanteli huhtikuussa 1997 oikeusasiamiehelle ja väitti, että tapa, jolla komissio oli käsitellyt hänen palvelukseenottoaan, muodosti hallinnollisen epäkohdan.

R. läpäisi kesäkuussa 1994 komission järjestämän valintamenettelyn, jonka perusteella laadittiin varallaololuettelo palkkaluokkiin A7/6 kuuluvien määräaikaisten työntekijöiden palvelukseenottoa varten (65T/XXIII/93).

R:n työskennellessä Perussa syyskuussa 1996 komission PO IB:n virkamies soitti tälle ja tiedusteli, olisiko tämä kiinnostunut Latinalaista Amerikkaa koskevasta paikasta. R. vahvisti olevansa kiinnostunut.

Marraskuussa 1996 R. sai pääosastolta IX kirjeen, jossa hänet kutsuttiin Brysseliin haastatteluun sekä lääkärintarkastukseen, joka olisi pakollinen, jos hänelle tarjottaisiin paikkaa. Haastattelu ja lääkärintarkastus järjestettiin myöhemmin samassa kuussa.

PO IB ilmoitti R:lle 6. joulukuuta 1996 suullisesti, että tälle tarjottiin kyseistä paikkaa. PO IB pyysi 16. joulukuuta 1996 päivätyllä muistiolla PO IX:ää käynnistämään palvelukseenottomenettelyn mahdollisimman pian.

R. otti 13. tammikuuta 1997 yhteyttä PO IX:ään. Hänelle sanottiin, että hänen palvelukseenottonsa oli varmaa ja että hän saisi asiaa koskevan faksin viikon kuluessa. 16. tammikuuta PO IX ilmoitti R:lle, että palvelukseenottomenettely oli jäädytetty päätöksellä kyseisen varallaololuettelon voimassaolon lopettamisesta, ja siksi R:ää ei voitaisi ottaa palvelukseen. R:lle ei koskaan ilmoitettu kirjallisesti siitä, että varallaololuettelon voimassaoloaika oli päättynyt.

R. kirjoitti komissiolle 15. maaliskuuta 1997 kirjeen, jossa hän ilmoitti, että hän ei pitänyt tätä menettelyä asianmukaisena.

Oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelussa R. väitti, että komission tapa hoitaa asiaa muodosti hallinnollisen epäkohdan. Hänen mielestään se osoitti puutteellisia menettelyjä, komission yksiköiden ammatillisen tunnollisuuden puutetta, epäkunnioitusta kansalaisia kohtaan sekä kehnoa varainhoitoa, koska komissio oli maksanut R:n meno-paluulipun välillä Lima - Bryssel.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi, että se oli tehnyt 13. marraskuuta 1996 uuden päätöksen (jäljempänä "uusi päätös"), joka koski sen politiikkaa muihin työntekijöihin sovellettavien sääntöjen 2a artiklan piiriin kuuluvia määräaikaisia työntekijöitä kohtaan. Uuden päätöksen tekemistä oli edeltänyt yksiköiden ja henkilöstön edustajien yksityiskohtainen kuuleminen, ja päätös tuli voimaan 1. joulukuuta 1996. Uudet määräykset olivat paljon entisiä tiukempia, koska ne rajoittivat määräaikaisten työntekijöiden palvelukseenoton palkkaluokissa A7/6 hakijoihin, jotka oli merkitty ulkoisen kilpailun perusteella laadittuun varallaololuetteloon, tai hakijoihin, jotka olivat läpäisseet tiettyjä aloja koskevan valintamenettelyn. Uuden päätöksen mukaan määräaikaisia työntekijöitä otettaisiin palvelukseen pääasiassa palkkaluokissa A5/4, jotta toimielimellä olisi mahdollisuus käyttää erikoisasiantuntemusta. Lisäksi komission hallinto päätti, että kaikki varallaololuettelot, jotka oli laadittu määräaikaisia paikkoja koskevien menettelyjen mukaisesti, olisi jäädytettävä 1. joulukuuta 1996, jotta määräaikaisiin työntekijöihin sovellettava politiikka voitaisiin

käynnistää uudelleen tämän uuden päätöksen pohjalta. Pääjohtajat ja yksiköiden päälliköt saivat tiedon uudesta päätöksestä 3. joulukuuta 1996.

Komissio totesi lisäksi, että oli totta, että uuden päätöksen tekemiseen johtaneen prosessin aikana PO IB oli yhteydessä R:ään ja että tätä oli haastateltu PO IB:n virkaa varten. Koska PO IB kuitenkin pyysi ottamaan R:n palvelukseen vasta 16. joulukuuta 1996, PO IX:n oli noudatettava uusia määräyksiä ja siten hylättävä pyyntö.

Komissio totesi lisäksi, että se piti valitettavana, että R. sai ristiriitaisia tietoja mahdollisesta työtarjouksesta, mutta se piti tarpeellisena seuraavien seikkojen korostamista:

- 1 Kun R:ää pyydettiin tulemaan Brysseliin, uutta päätöstä ei ollut vielä tehty, ja siten PO IX ei voinut kieltäytyä PO IB:n pyynnöstä kutsua R. haastatteluun.
- 2 Se, että henkilö on merkitty varallaololuetteloon, ei anna kyseiselle henkilölle mitään oikeutta työpaikkaan. Itse asiassa vain PO IX:n pääjohtajalla on valtuudet päättää määräaikaisten työntekijöiden palvelukseenotosta ja vain PO IX:n yksiköillä on valtuudet lähettää työtarjouksia komission nimissä. On todettu, että R. ei koskaan saanut tällaista kirjettä.
- 3 Komissio vastasi R:n 15. maaliskuuta 1997 lähettämään kirjeeseen.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan R. pitäytyi kantelussaan. Hän korosti erityisesti sitä, että hän piti komission menettelytapaa laillisten odotusten periaatteen vastaisena. Hänen mielestään se, että komission yksiköt sekä joulu- että tammikuussa (ts. uuden päätöksen voimaantulon jälkeen) suullisesti vahvistivat työtarjouksen, joka hänen oli määrä saada, osoitti, että komission menettelyissä oli vikaa.

LISÄTUTKIMUKSET

Tarkasteltuaan komission lausuntoa ja kantelijan huomautuksia huolellisesti, oikeusasiamies pyysi komissiota toimittamaan hänelle kopion 13. marraskuuta 1996 tehdystä päätöksestä ja antamaan hänelle tietoa seuraavista seikoista:

- 1 Määrättiinkö mainitussa päätöksessä siirtymäkauden toimenpiteistä meneillään olevia palvelukseenottomenettelyjä varten? Jos siinä ei määrätty tällaisista toimenpiteistä, millä perusteella näin ei tehty?
- 2 Oliko PO IB mukana yksiköiden välisessä tiiviissä kuulemismenettelyssä? Milloin päätöstä koskeva työ saatiin valmiiksi, ja milloin käynnistettiin menettely, jolla uusi päätös alistettiin komission hyväksyttäväksi?

- 3 Miten komission yksiköt saivat tiedon uudesta päätöksestä sen jälkeen, kun se oli tehty?

Vastauksessaan komissio toimitti oikeusasiamiehelle 13. marraskuuta 1996 tehdyn päätöksen sekä komission pääjohtajille ja yksiköiden päälliköille osoitetun päätöstä koskevan PO IX:n muiston, joka oli päivätty 3. joulukuuta 1996. Lisäksi komissio toimitti kopion R:n ansioluettelosta.

Komission mukaan päätös sisälsi siirtymäkauden toimenpiteitä, kun edellä mainitussa 3. joulukuuta 1996 päivätystä muistiossa todettiin, että voimassaolevat varallaolueluettelot voitaisiin säilyttää voimassa, jotta mahdollistetaisiin uuden päätöksen mukainen palvelukseenottaminen.

Komissio totesi lisäksi, että R:n valtiotieteen opintoja ei voitaisi pitää uuden päätöksen mukaisena erityisalana. Lopuksi komissio totesi, että uuden päätöksen tekoon johtanut menettely oli toteutettu avoimuuden vallitessa ja että kaikki komission yksiköt olivat säännöllisesti saaneet tietoa meneillään olevasta työstä esim. avustajien viikottaisten kokousten yhteydessä sekä 3. joulukuuta 1996 päivätyllä kirjeellä.

Komission toisesta lausunnosta antamissaan huomautuksissa R. pitäytyi kantelussaan.

PÄÄTÖS

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että hallinto kohtelee kansalaisia oikeudenmukaisesti ja perustellusti. On komission tehtävä järjestää menettelynsä siten, että tätä vaatimusta noudatetaan.

Tässä tapauksessa todettiin, että määräaikaisten työntekijöiden palvelukseenottoa koskeva päätös tuli voimaan 1. joulukuuta 1996 ja että uudessa vaatimuksessa asetettiin palvelukseenoton ehdoksi, että hakijan oli edustettava erityisalaa. Todettiin myös, että R. ei täyttänyt tätä vaatimusta eikä häntä siksi otettu palvelukseen.

Lisäksi todettiin, että vanhojen määräysten mukaisesti R. oli läpäissyt haastattelut ja lääkärintarkastukset menestyksekkäästi ja tullut vastaavan yksikön valitsemaksi. Oli ilmeistä, että jos vanhat määräykset olisivat säilyneet voimassa 30. marraskuuta 1996 jälkeen, R. olisi otettu palvelukseen.

Kysymys koski siten sitä, oliko oikeudenmukaista soveltaa R:n tapauksessa uutta vaatimusta, joka ei ollut voimassa hetkellä, jolloin hän osallistui menestyksekkäästi palvelukseenottomenettelyyn. Komissio ei ollut osoittanut, että sen erityinen etu oli kyseessä, kun se teki näin. Oikeusasiamies ei pitänyt oikeudenmukaisena sitä, että R:ään sovellettiin vaatimusta, joka ei ollut voimassa hetkellä, jolloin tämä osallistui menestyksekkäästi palvelukseenottomenettelyyn. Siten oli ilmeistä, että komissio ei ollut täyttänyt vaatimusta järjestää menettelynsä sellaisella tavalla, että kansalaisia kohdellaan oikeudenmukaisella ja perustellulla tavalla.

JOHTOPÄÄTÖS

Tämän kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella on aiheellista antaa seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että hallinto kohtelee kansalaisia oikeudenmukaisesti ja perustellusti. Tässä tapauksessa oli ilmeistä, että hakijaa, joka oli menestyksekkäästi läpäissyt työpaikka-haastattelut ja lääkärintarkastukset ja tullut kyseisen yksikön valitsemaksi, ei otettu palvelukseen. Tämä johtui siitä, että komissio kohdisti palvelukseenottoon vaatimuksen, joka ei ollut voimassa hetkellä, jolloin hakija oli menestyksekkäästi osallistunut menettelyyn. Näin toimimalla komissio syyllistyi hallinnolliseen epäkohtaan.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menneisyyden tapahtumiin liittyneitä menettelyjä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies päätti siksi lopettaa asian käsittelyn.

PALVELUKSEENOTTOMENETTELYT

Päätös kanteluun 588/97/PD Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

S. kanteli oikeusasiamiehelle kesäkuussa 1997 siitä, että komissio ei ollut tarjonnut hänelle työpaikkaa, vaikka hän oli menestynyt hallintovirkamiesten avoimessa kilpailussa KOM/A/720 vuonna 1992. Kilpailun jälkeen S. oli hakenut useita kertoja työpaikkaa komissiosta ja ollut useiden yksiköiden päälliköiden haastateltavana. Vaikka hänen pätevyytensä yleisesti tunnustettiin, hänelle ei ollut vielä tarjottu työpaikkaa. Komissio oli ilmoittanut syyksi tähän oli ensinnäkin sen, että vapaat paikat oli määrä täyttää uusista jäsenvaltioista, ts. Euroopan unioniin 1. tammikuuta 1995 liittyneistä Itävallasta, Suomesta ja Ruotsista tulevilla virkamiehillä, ja toiseksi sen, että belgialaisia virkamiehiä oli jo runsaasti.

Kantelija katsoi, että nämä komission suullisesti ilmoittamat perustelut ovat ristiriidassa Euroopan ihmisoikeusyleissopimuksessa määriteltyjen perusoikeuksien sekä henkilöstösääntöjen 27 artiklan kanssa. Viimeksi mainitussa määrätään, että virkoja ei saa varata tietyn jäsenvaltion kansalaisille. Lisäksi kantelija piti ristiriitaisena sitä, että komission tehtäviä annettiin erilaisille väliaikaiseen henkilöstöön kuuluville, ts. ulkopuolisille palvelujen tarjoajille sekä ylimääräisille ja väliaikaisille toimihenkilöille, kun taas kilpailun läpäisseitä hakijoita ei otettu palvelukseen.

S. pyysi oikeusasiamiestä puuttumaan asiaan siten, että hänen työhakemustaan tarkasteltaisiin asianmukaisesti.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi, että kyseisen varallaololuettelon voimassaoloa oli jatkettu kahdesti, ja se oli

lopulta päättynyt 30. kesäkuuta 1995. Siten S:ää ei enää voitu ottaa palvelukseen, koska varallaololuettelo, johon hänet oli merkitty, ei enää ollut voimassa. Komissio muistutti lisäksi, että tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan se, että henkilö on merkitty varallaololuetteloon, ei anna hänelle oikeutta saada työpaikkaa yhteisön toimielimestä.

Mitä tuli kantelijan väitteeseen perusoikeuksien rikkomisesta, ts. kansalaisuuteen perustuvasta syrjinnästä, komissio totesi ensinnäkin, että henkilöstösääntöjen 27 artiklassa annettu yleinen sääntö on, että virkoja ei saa varata tietyn jäsenvaltion kansalaisille. Komission yksiköt valitsevat varallaololuetteloiden pohjalta ne hakijat, joiden ammatillinen profiili näyttäisi vastaavan yksikön tarpeita, minkä jälkeen ne tekevät vastaavan palvelukseenottoehdotuksen kyseiselle pääosastolle (PO IX). Komissio korosti, että PO IX ei ollut saanut mitään S:ää koskevia ehdotuksia. Lisäksi komissio viittasi siihen, että kahdeksasta kyseiseen varallaololuetteloon merkitystä belgialaisesta neljä oli otettu palvelukseen.

Toiseksi komissio totesi, että kun unioni laajeni käsittämään kolme uutta jäsenvaltiota, neuvosto antoi asetuksen 626/95, jonka mukaan tiettyjä virkoja oli varattava näiden maiden kansalaisille. Tämä asetus oli siten laillinen poikkeus yleisestä säännöstä, jonka mukaan virkoja ei saa varata tietyn jäsenvaltion kansalaisille.

Määräaikaisen henkilöstön käytöstä komissio totesi, että budjettivallan käyttäjät kohdensivat komissiolle pysyviä ja määräaikaisia virkoja sekä määrärahat ylimääräisten työntekijöiden ja ulkopuolisten palvelujen tarjoajien käyttöön. Siten tällaisen henkilöstön käyttö ei vaikuttanut mahdollisuuksiin ottaa palvelukseen virkamiehiä vakituisiin virkoihin.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan komission lausunnosta S. piti kiinni kantelunsa asiasta. Lisäksi hän esitti joukon uusia kysymyksiä, jotka koskivat varallaololuettelon keskimääräistä voimassaoloaika ja syitä, joiden vuoksi komissio oli päättänyt olla pidentämättä varallaololuettelon voimassaoloa, sekä kilpailun järjestämisen kustannuksia ja syitä, joiden vuoksi komissio oli varallaololuettelon voimassaoloajan päättymisen jälkeen päättänyt julistaa avoimeksi viran, johon hän piti itseään pätevänä.

Myöhemmässä kirjeessään S. pyysi saada tietoja toimista, joihin oikeusasiamies oli ryhtynyt pyrkiessään kantelussa sovintoratkaisuun, jolla myöhemmin mahdollistettaisiin hänen pääsynsä työhön komissioon.

PÄÄTÖS

Ensinnäkin on huomautettava, että oikeusasiamies ei pitänyt kantelijan huomautuksissa esitettyjen uusien kysymysten tutkimista perusteltuna, koska ne ulottuivat hänen alkuperäistä kanteluaan pitemmälle. On myös syytä huomauttaa, että kysymys sovintoratkaisun löytämisestä kanteluun nousee esiin ainoastaan silloin, kun oikeusasiamies toteaa hallinnollisen epäkohdan.

Seuraavaksi on muistettava, että komissiolla ei ollut oikeutta tarjota kantelijalle pysyvää virkaa, koska varallaololuettelon voimassaoloaika oli päättynyt ja koska varallaololuettelon merkitseminen ei anna hakijoille oikeutta työpaikkaan yhteisön toimielimissä.

S:n kantelussa käsiteltiin kysymystä siitä, oliko häneen kohdistettu kansalaisuuteen perustuvaa laitonta syrjintää. Se, että komissio käytti ulkopuolisia palvelujen tarjoajia ja/tai määräaikaista henkilöstöä, ei ollut keskeistä tämän kysymyksen arvioinnin kannalta. Kysymyksen tarkastelu jakautui kahteen osaan; ensinnäkin syrjintään niiden virkojen osalta, joita henkilöstösääntöjen 27 artikla koski, ja toiseksi syrjintään niiden virkojen osalta, joita yleinen sääntö ei koskenut neuvoston asetuksen 626/95 ansiosta.

Ensimmäisen osan suhteen on syytä muistaa 27 artiklan sanamuoto:

"Palvelukseen otettaessa on tarkoitus varmistaa, että toimielin saa palvelukseensa mahdollisimman päteviä, tehokkaita ja ehdottoman luotettavia virkamiehiä, joiden palvelukseen ottaminen tapahtuu yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisten joukosta maantieteellisesti mahdollisimman laajalta alueelta.

Virkamiesten valinnassa ei kiinnitetä huomiota heidän rotuunsa, uskontoonsa tai sukupuoleensa.

Virkaa ei saa varata tietyn jäsenvaltion kansalaisille."

Tällä määräyksellä pyritään saattamaan tasapainoon tarve saada palvelukseen pätevää henkilöstöä ja kansainvälisellä organisaatiolla oleva tarve varmistaa, että sillä on henkilöstöä organisaation muodostavista eri valtioista. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan määräys merkitsee sitä, että

[- -] kun yhteisön toimielin ottaa palvelukseen, ylentää tai nimittää virkamiehiä tehtäviin, ohjaavana periaatteena on toisaalta oltava yksikön etu kansalaisuudesta riippumatta, ja toisaalta sen varmistaminen, että virkamiehet otetaan palvelukseen mahdollisimman laajalta alueelta yhteisöjen jäsenvaltioiden kansalaisten joukosta. Toimielin yhdistää nämä vaatimukset, kuten tuomioistuin on todennut erityisesti 6 päivänä toukokuuta 1969 antamassaan tuomiossa (asia 17/68, Reinartz, Kok. 1969, s. 61), kun se tapauksissa, joissa eri hakijoiden pätevyys on pääpiirteissään sama, tekee kansalaisuudesta ratkaisevan kriteerin säilyttääkseen tai palauttaakseen henkilöstönsä maantieteellisen tasapainon.¹

Oli ilmeistä, että palvelukseen ottamisesta vastaava komission pääosasto ei koskaan ollut saanut mitään ehdotuksia kantelijan palvelukseen ottamiseksi, ja että siten mitään ehdotusta ei ollut hylätty sen vuoksi, että hän oli Belgian kansalainen. Kun lisäksi otetaan huomioon se, että neljä kahdeksasta varallaololuettelon merkitystä belgialaisesta oli saanut työpaikan komissiosta, oli vaikea uskoa väitettä, jonka mukaan belgialaisten työhön-

¹ Tuomio 30. kesäkuuta 1983, asia 85/82, *Schloh vastaan neuvosto*, Kok. 1983, s. 2105, ks. kohta 26.

ottoa yleisesti rajoitettaisiin. Siten ei voitu todeta, että komissio harjoitti laitonta syrjintää belgialaisia hakijoita kohtaan.

Mitä tuli komission virkamiesten S:lle suullisesti antamiin ilmoituksiin, joita komissio ei kiistänyt, oli kuitenkin totta, että nämä ilmoitukset saattoivat antaa sen vaikutelman, että kyseiset virkamiehet eivät olleet tietoisia heillä henkilöstösääntöjen 27 artiklan mukaisesti olevista velvollisuuksista. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että hallinto noudattaa sitä sitovia määräyksiä toimissaan kansalaisten kanssa. Koska S:lle annettut ilmoitukset oli helppo ymmärtää väärin siten, että kyseiset virkamiehet eivät noudattaneet heillä henkilöstösääntöjen 27 artiklan mukaisesti olevia velvollisuuksia, oikeusasiamies antoi komissiolle kriittisen huomautuksen siitä, että sen olisi varmistettava, että sen henkilöstö kunnioittaa henkilöstösääntöjen 27 artiklaa suhteissaan hakijoihin.

Mitä tuli Itävallan, Suomen tai Ruotsin kansalaisille varattuihin virkoihin, neuvoston asetuksen 626/95 1 artiklassa säädetään:

"Vapaana olevat toimet voidaan 31 päivään joulukuuta 1999 asti täyttää nimittämällä niihin Itävallan, Suomen ja Ruotsin kansalaisia, poiketen siitä, mitä Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen [- -] 27 artiklan kolmannessa alakohdassa [- -] säädetään, rajoitettuna kuitenkin niihin toimiin, jotka on tähän tarkoitukseen toimivaltaisten toimielinten budjettineuvotteluissa osoitettu."

Oli ilmeistä, että tällä asetuksella poikettiin henkilöstösääntöjen 27 artiklan 3 kohdassa asetetusta yleisestä säännöstä. Koska asetusta ei ollut riitautettu, komission oli noudatettava sitä. Oli siten ilmeistä, että komissiolle oli täysi oikeus varata täytettävät virat näiden kolmen maan kansalaisille.

Täten oli ilmeistä, että komissio ei ollut syyllistynyt laittomaan syrjintään kantelijan kummankaan väitteen osalta. Euroopan ihmisoikeusyleissopimuksen määräyksillä ei näyttänyt olevan tämän tuloksen kannalta mitään merkitystä.

Kantelun johdosta suoritetun tutkimuksen perusteella oikeusasiamies katsoi, että oli annettava seuraava kriittinen huomautus:

Komission on varmistettava, että sen henkilöstö on tietoinen sillä henkilöstösääntöjen 27 artiklan mukaisesti olevista velvollisuuksista.

Koska tapauksen tämä kohta koski menettelyjä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KOHTUUTON VIIVÄSTYS KIRJEISIIN VASTAAMISESSA

Päätös kanteluun 1087/97/OV Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

G. johti kansalaisjärjestöä, joka tarjosi terveydenhoitoa sota- ja kriisi-alueiden vakavasti loukkaantuneille lapsille. Marraskuussa 1997 G. kanteli oikeusasiamiehelle siitä, että komission PO VIII (kehitysyhteistyö) oli hylännyt hänen rahoitushakemuksensa.

G. oli hakenut rahoitusta hankkeeseen, jonka tarkoituksena oli sijoittaa kodittomia lapsia uusiin valikoituihin perheisiin, koska lastenkodit eivät pystyneet tarjoamaan heille heidän henkisen kehityksensä kannalta tarpeellista perherakennetta. Hankkeen oli suunnitellut angolalainen kehitysyhteistyöjärjestö AAD (*Angolan Action for Development*, Luanda), ja sen oli hyväksynyt asianomainen Angolan ministeriö. Koska riittävä rahoitus kuitenkin puuttui, kantelija haki 30. elokuuta 1997 PO VIII:lta hankkeelle rahoitusta budjettikohdasta B7-7020 (Kehitysmaiden ihmisoikeuksien ja demokration edistäminen).

Kantelijalle ilmoitettiin 3. joulukuuta 1996, että hänen hakemuksensa oli hylätty, koska budjettikohdan B7-7020 resurssit olivat rajalliset ja koska hänen hankkeensa ei täysin täyttänyt budjettikohdan vaatimuksia. PO VIII ilmoitti kantelijalle myös epäilevänsä, että uudet perheet, jotka itse painivat suunnattomien päivittäisten ongelmien kanssa, voisivat tarjota näille vaikeassa tilanteessa oleville lapsille parhaan mahdollisen kodin.

Koska G. piti hylkäyspäätöstä epäselvänä ja perusteiltaan riittämättömänä, hän kirjoitti komissiolle neljä kertaa joulukuun 1996 ja syyskuun 1997 välillä ja pyysi lisäselvityksiä hankkeensa hylkäämisestä, jotta hankkeen perusajatus voitaisiin muotoilla uudelleen. Hän sai vastauksen vasta marraskuussa 1997, kun oikeusasiamiehen toimistosta oli puhelimitse tiedusteltu asiasta. G. oli kuitenkin edelleen tyytymätön hylkäyspäätöksen perusteisiin, joita hän piti epä johdonmukaisina, epäobjektiivisina ja liian epäselvinä. Niinpä hän. kanteli oikeusasiamiehelle väittäen että komissio ei ollut:

- (i) perustellut hänelle riittävästi hylkäävää päätöstään eikä
- (ii) vastannut hänen kirjeisiinsä moneen kuukauteen.

TUTKIMUS**Komission lausunto**

Kantelu toimitettiin komissiolle. Hylkäyspäätöksen perusteista komissio huomautti, että ankara valintamenettely oli tarpeen, koska taloudelliset resurssit olivat rajalliset (17 miljoonaa ecua käytettäväksi noin sadassa maassa), ja että valituiksi tulivat hankkeet, jotka parhaiten edistäisivät demokration, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien lujittumista kyseisessä maassa. Komissio ilmoitti edelleen, että tätä hanketta oli käsitelty saman menettelyn mukaisesti ja samalla objektiivisella tavalla kuin muitakin. Se katsoi myös, että hylkäyspäätöksen perusteet eivät olleet epä johdonmu-

kaiset, sillä komissio oli ensiksi ilmoittanut kantelijalle, ettei hanke täyttänyt budjettikohdan valintaperusteita, ja sen jälkeen ilmoittanut tälle pääasiallisena ongelmana olevan sen, että vain kohdemaan demokraattista kehitystä tukevia ohjelmia voitiin rahoittaa.

Mitä tuli siihen, että komissio ei ollut vastannut kantelijan pyyntöihin saada lisäselvityksiä, komissio totesi, että vastauksen lähettämiseen kulunut aika (kolme viikkoa 8. huhtikuuta 1997 päivätyyn kirjeen jälkeen ja kahdeksan viikkoa 12. marraskuuta 1997 päivätyyn kirjeen jälkeen) oli kohtuullinen, kun otetaan huomioon työmäärä ja käytettävissä olleet henkilöresurssit.

Kantelijan huomautukset

Kantelija huomautti, että komissio ei ottanut huomioon, että Angolan hallitus oli hyväksynyt hankkeen. Hylkäyspäätöksen perusteista kantelija totesi, ettei komissio koskaan ilmoittanut hänelle tarkkoja valintaperusteita ja sitä, miksi hänen hankkeensa ei näitä perusteita täyttänyt. Kantelija pyysi siten oikeusasiamiestä jatkamaan tutkimustaan.

Kantelija huomautti myös, että komission 8. huhtikuuta 1997 päiväämä kirje oli itse asiassa vastaus hänen kirjeeseensä 6. maaliskuuta 1997, joka puolestaan oli jo muistutus hänen 27. joulukuuta 1996 päiväämästään kirjeestä. Täten komission huomautus siitä, että se vastasi kolmessa viikossa, oli virheellinen.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten huolellisen tutkinnan jälkeen oli ilmeistä, että lisätutkimuksia tarvittiin erityisesti määrittelemään, mitä budjettikohdan B7-7020 valintaperusteita kantelija ei täyttänyt.

Komissio huomautti, että kantelijalle oli ilmoitettu valintaperusteet (maan demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen lujittaminen). Hän oli saanut budjettikohtaa B7-7020 koskevat yleiset ehdot ja täyttänyt niihin liitetyn vakiolomakkeen.

Komissio totesi kuitenkin, että koska rahoitushakemusia oli tullut paljon (vuodessa yli 300, joista vain viidennes voidaan hyväksyä), oli vaikea antaa yksityiskohtaista selvitystä kaikille hylätyille.

Tästä tapauksesta komissio totesi, että hanke oli pääasiassa sosiaalisesti ja lääketieteellisesti suuntautunut (lasten psykologinen hoito) eikä se siten sisältynyt budjettikohdan ensisijaisiin tavoitteisiin. Hylkäyspäätös johtui täten hankkeen luonteesta.

Kantelija myönsi saaneensa budjettikohtaa koskevat yleiset ehdot. Hän kuitenkin huomautti, että nämä ehdot olivat erittäin laaja-alaiset ja tulkinnanvaraiset. Kantelija totesi myös, ettei hän vielääkään ollut saanut selkeää vastausta siihen, miksi hänen hankkeensa ei tarkalleen ottaen täyttänyt valintaperusteita.

PÄÄTÖS

1 Väite, että hylkäyspäätöksen perusteita ei ollut ilmoitettu

- 1.1 Kantelija väitti, että 3. joulukuuta 1996 tehty päätös, jolla komissio hylkäsi hänen rahoitushakemuksensa, oli epäselvä eikä siinä ilmoitettu riittäviä perusteita. Komissio huomautti, että se oli ilmoittanut kantelijalle valintaperusteet ja että ainoastaan kohdemaan demokraattiseen kehitykseen vaikuttavia hankkeita voidaan rahoittaa. Lisähuomautuksissaan komissio totesi, että hakemusten suuresta määrästä johtui, että oli vaikeaa antaa yksityiskohtaista selvitystä kaikille hylätyille.
- 1.2 Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yhteisön toimielimen riidanalaisen toimenpiteen perustelut on ilmaistava selkeästi ja yksiselitteisesti siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviää sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiansa, ja että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin voi valvoa toimenpiteen laillisuutta.¹
- 1.3 Komissio hylkäsi hakemuksen 3. joulukuuta 1996 päivätyssä kirjeessään seuraavasti:

[- -] Tutkittuani edellä mainittua ehdotustanne yhdessä Angolan edustustomme ja Angolasta vastaavan maantieteellisen yksikön kanssa joudun valitettavasti toteamaan, ettei komissio voi ottaa hankettanne harkintaan.

Budjettikohdan B7-7020 rajalliset resurssit, jotka kattavat monia maita ja toiminnan aloja, edellyttävät painopisteiden asettamista, jotta määrärahojen kohdentamisen yhteydessä varmistetaan maantieteellinen ja temaattinen tasapaino. Vaikka hankkeenne kohdistuukin ajankohtaiseen ja tärkeään ongelmaan, se ei tarkkaan ottaen täytä budjettikohdan B7-7020 valintaperusteita.

Hankkeen sisällön suhteen epäilemme lisäksi, että suunnattomien päivittäisten ongelmien keskellä elävät "uudet perheet" eivät ehkä ole parhaita mahdollisia koteja näille vaikeassa tilanteessa oleville lapsille [- -].

Kirjeessään 12. marraskuuta 1997 komissio vastasi seuraavasti:

[- -] Kuten aiemmin jo todettiin, joudun valitettavasti toteamaan, ettei komissio voi ottaa hankettanne harkintaan.

Ensinnäkin haluan ilmoittaa, että hanke-ehdotuksia on niin paljon, että on noudatettava ankaraa valintamenettelyä rajallisten taloudellisten resurssiemme (17 miljoonaa ecua vuodes-

¹ Asia T-166/94, *Koyo Seiko vastaan neuvosto*, Kok. 1995, s. II-2129, artikla 103.

sa käytettäväksi noin sadassa maassa) jakamisen maantieteellisen ja temaattisen tasapainon varmistamiseksi.

Hankettanne koskevaa ehdotusta on tutkittu muiden saamiemme ehdotusten kanssa maantieteellisissä yksiköissämme Brysselissä ja Luandassa, ja tarkastelun yhteydessä on otettu huomioon ne yleiset painopisteet, joihin EY:n on määrä puuttua Angolan nykytilanteessa.

Budjettikohtamme kriteereistä johtuen valituiksi ovat tulleet vain sellaiset hankkeet, jotka parhaiten edistävät maan demokraattista kehitystä [- -].

- 1.4 Oikeusasiamies totesi aluksi, että huomautuksissaan kantelija myönsi saaneensa tiedot valintakriteereistä (hankkeet, joilla on mahdollisimman lujittava vaikutus maan demokratiaan, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen). Lisäksi edellä lainatusta kirjeenvaihdosta kävi ilmi, että komissio oli esittänyt riittävät perusteet kantelijan hakemuksen hylkäämiselle, sillä hänelle ilmoitettiin, ettei hanke täyttänyt valintakriteerejä ja että ainoastaan maan demokraattiseen kehitykseen parhaiten vaikuttavat hankkeet oli valittu. Koska kantelijan hanke kohdistui pääasiassa sosiaaliseen ja lääketieteelliseen apuun, komission selvitys oli ilmeisen kohtuullinen.

2 Kohtuuton viivästys kirjeisiin vastaamisessa

- 2.1 Kantelija väitti, että komissio jätti vastaamatta hänen 27. joulukuuta 1996, 6. maaliskuuta, 3. huhtikuuta ja 3. syyskuuta 1997 päivätyihin kirjeisiinsä, joissa hän pyysi lisäselvityksiä hakemuksensa hylkäämiselle. Komissio huomautti, että se oli vastannut kirjeisiin kolmessa viikossa (8. huhtikuuta 1997 lähetetty faksi) ja kahdeksassa viikossa (12. marraskuuta 1997 päivätty vastaus), mitä komissio piti kohtuullisina aikoina, kun otetaan huomioon työmäärä ja käytettävissä olevat henkilöresurssit.
- 2.2 Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissiolle lähetettyihin valituskirjeisiin vastataan kohtuullisessa ajassa.
- 2.3 Oikeusasiamies huomautti, että 8. huhtikuuta 1997 lähetetty faksi oli vastaus kantelijan kirjeeseen, jossa pyydettiin komission Angolassa olevien edustajien nimiä, eikä siinä annettu lisätietoja hylkäyspäätöksen perusteista. PO VIII vastasi kantelijan pyyntöön saada lisätietoja 12. marraskuuta 1997, sen jälkeen kun oikeusasiamiehen toimistosta oli esitetty puhelimitse asiaa koskeva pyyntö. Tätä ei voida pitää kohtuullisena aikana vastata kirjeeseen. Siten se, että komissio vastasi kantelijan joulukuussa 1996 aloittamaan kirjeenvaihtoon vasta 12. marraskuuta 1997, on katsottava hallinnolliseksi epäkohdaksi.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun tämän näkökulman johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta on annettava seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissiolle lähetettyihin valituskirjeisiin vastataan kohtuullisessa ajassa. Siten se, että komissio vastasi kantelijan joulukuussa 1996 aloittamaan kirjeenvaihtoon vasta 12. marraskuuta 1997, on katsottava hallinnolliseksi epäkohdaksi.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menettelyjä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.5.4 TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN

KULUJEN KORVAAMINEN KILPAILUUN OSALLISTUVILLE HAKIJOILLE

Päätös kanteluun 928/7.10.96/LL-JP/FIN/PD tilintarkastustuomioistuinta vastaan

KANTELU

L. ja P. kantelivat oikeusasiamiehelle lokakuussa 1996 ja väittivät, että tilintarkastustuomioistuin oli kohdellut heitä epäoikeudenmukaisesti ja syrjivästi, kun se oli tarjonnut heille hyvin rajallista korvausta matkakuluista, joita heille olisi aiheutunut, jos he olisivat osallistuneet tilintarkastustuomioistuimen järjestämään kilpailuun. Kantelijat toimittivat kopion kantelustaan myös suoraan tilintarkastustuomioistuimelle.

Kilpailu oli sisäinen ja toimielinten välinen, joten kaikkien yhteisön toimielinten palveluksessa olevat virkamiehet ja työntekijät saattoivat osallistua siihen. Kantelijat jättivät hakemuksensa. He työskentelivät tuolloin molemmat komission Suomen edustustossa. Tilintarkastustuomioistuin ilmoitti kantelijoille kirjeellään 9. elokuuta 1996, että heidät kutsuttiin kirjallisiin kokeisiin. Kirjeen mukaan kokeet järjestettäisiin 17. lokakuuta 1996 Brysselissä. Kantelijoita pyydettiin olemaan paikalla klo 8.30. Kirjeen liitteenä oli lomake, jossa esitettiin säännöt matkakulujen korvaamisesta. Sääntöjen 2 artiklan mukaan korvausta ei maksettaisi, jos hakijan kotipaikan ja kilpailupaikan välinen etäisyys oli korkeintaan 300 km. Niiden 3 artiklassa määrättiin, että jos matka oli yli 300 km, hakijoilla olisi oikeus summaan, joka laskettaisiin kilometrien perusteella seuraavasti:

"-enintään 60 ecua, jos välimatka on yli 300 km ja alle 800 km,

- enintään 120 ecua, jos matka on vähintään 800 km ja alle 1500 km,

- enintään 180 ecua, jos matka on vähintään 1500 km."

Kantelijat katsoivat, että korvaus jonka he näiden sääntöjen mukaan saivat oli riittämätön. Voidakseen osallistua torstaina pidettäviin kokeisiin

heidän olisi pitänyt hankkia normaalihintainen meno-paluulentolippu (Helsinki - Bryssel), joka maksaa noin 1 212 ecua. Yhden yön majoitus Brysselissä (noin 63 ecua) nostaisi kantelijoiden kustannukset heidän osallistumisestaan kirjallisiin kokeisiin 1 275 ecuun, kun he olisivat oikeutettuja vain 180 ecun korvaukseen. Koska kantelijoiden itsensä maksettavaksi jäävien kustannusten määrä olisi jäänyt suuremmaksi kuin on yhden kuukauden nettopakka, kantelijat jättivät osallistumatta kilpailuun.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelijat väittivät, että matkakulujen korvausta koskevat säännöt suosivat tässä tapauksessa vastoin yhdenvertaisen kohtelun periaatetta työntekijöitä, jotka työskentelivät Luxemburgissa ja Brysselissä. Kantelijat myös katsoivat, että säännöt vaikuttivat vastoin henkilöstösääntöjen 27 artiklaan kirjattua periaatetta, jonka mukaan

"Palvelukseen otettaessa on tarkoitus varmistaa, että toimielin saa palvelukseensa mahdollisimman päteviä, tehokkaita ja ehdottoman luotettavia virkamiehiä, joiden palvelukseen ottaminen tapahtuu yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisten joukosta maantieteellisesti mahdollisimman laajalta alueelta."

TUTKIMUS

Tilintarkastustuomioistuimen lausunto

Kantelu toimitettiin tilintarkastustuomioistuimelle. Lausunnossaan se totesi, että se oli tyytynyt noudattamaan sääntöjä, jotka on esitetty hallintojen päälliköiden kollegion tekemässä johtopäätöksessä 211/95. Johtopäätöksen sanamuodon mukaan sitä voidaan soveltaa vain toimielinten järjestämiin avoimiin kilpailuihin, mutta tilintarkastustuomioistuimen sisäisen päätöksen mukaisesti samoja sääntöjä sovellettiin tässä tapauksessa kyseessä olevan kaltaisiin kilpailuihin.

LISÄTUTKIMUKSET

Oikeusasiamies pyysi tilintarkastustuomioistuinta esittämään johtopäätöksen 211/95 tekoa koskevat tausta-asiakirjat. Saaduista asiakirjoista kävi ilmi, että johtopäätöksen tavoitteena oli vähentää toimielimille matkakulujen korvaamisesta aiheutuvia kustannuksia ja yksinkertaistaa korvausjärjestelmää. Oli kuitenkin ilmeistä, että samassa yhteydessä oli esitetty huolestumista siitä, että johtopäätöksessä ei otettu huomioon sitä raskasta taloudellista taakkaa, jonka se kohdistaisi kaukaa tuleviin hakijoihin, ja että se siten oli epäilyttävässä suhteessa periaatteeseen, jonka mukaan hakijoilla olisi oltava yhtäläiset mahdollisuudet osallistua kilpailuihin. Tähän huolestumiseen vastattiin toteamalla, että kilpailupaikkojen määrää lisättäisiin ja hajautettaisiin.

Tätä taustaa vasten oikeusasiamies lähetti tilintarkastustuomioistuimelle kirjeen. Kirjeessään oikeusasiamies pani merkille, että kyseistä koetta ei ollut järjestetty muuna viikonpäivänä, esim. lauantaina, jotta hakijat olisivat voineet hyötyä edullisemmista lentolipuista. Oikeusasiamies pani myös merkille, että jos kilpailupaikkoja oli vain yksi, esimerkiksi Bryssel, hakijalle

aiheutuvat keskimääräiset kustannukset (matkakorvauksen vähentämisen jälkeen) toisen luokan junalipusta olisivat seuraavien paikkakuntien yhteydessä määrältään seuraavat:

- Luxemburg, 43 ecua,
- Strasbourg, 29 ecua ja
- Ateena, 330 ecua.

Oikeusasiamies totesi, että oli ilmeistä, että kaukaa tulevien hakijoiden oli maksettava kohtuuttomasti, ja kysyi tilintarkastustuomioistuimelta, aikoiko se harkita toimenpiteitä, joilla estetään vastaavan tilanteen toistuminen.

Kun tilintarkastustuomioistuin oli esittänyt tämän kysymyksen sääntökysymysten valmistelusta vastaavalle komitealle, joka on hallintojen päälliköiden kollegion alainen elin, se ilmoitti oikeusasiamiehelle, että komitean toimintaan osallistuvat toimielimet olivat todenneet, että matkakorvausten maksaminen oli sellaisenaan hakijoille aiheutuva taloudellinen etu, josta ei määrätty henkilöstösäännöistä, ja että toimielimet olivat johtopäätöstä tehdessään sopineet kilpailupaikkojen määrän moninkertaistamisesta, jotta välimatkat olisivat hakijoiden kannalta lyhyemmät. Tämän viimeisimmän näkökohdan osalta tilintarkastustuomioistuin lisäsi, että sen päätös järjestää kirjalliset kokeet vain Luxemburgissa ja Brysselissä oli järkevä olosuhteet ja yksikön edut huomioon ottaen. Tilintarkastustuomioistuimen mukaan kirjallisten kokeiden järjestäminen yhteisön edustustojen kaltaisisa muissa paikoissa olisi aiheuttanut suhteettomia kustannuksia.

PÄÄTÖS

- 1 Oikeusasiamies pani merkille, että sääntökysymysten valmistelusta vastaavassa komiteassa kokoontuvat toimielimet totesivat, että matkakulujen korvaaminen on taloudellinen etu, josta ei määrätä henkilöstösäännöissä. Oikeusasiamies totesi, että jos hallinto tekee toimenpiteitä, joista henkilöstösäännöissä ei määrätä, sen on kuitenkin noudatettava sitä sitovia sääntöjä ja periaatteita.
- 2 Oikeusasiamies pani myös merkille, että komitea totesi, että toimielimet olivat sääntöjä antaessaan sopineet kilpailupaikkojen määrän moninkertaistamisesta hakijoille aiheutuvien matkojen pituuden lyhentämiseksi. Oikeusasiamies totesi, että tilintarkastustuomioistuin ei ollut toiminut tämän sopimuksen mukaisesti.
- 3 Tilintarkastustuomioistuin pyrki puolustelemaan sopimuksesta poikkeamista sillä, että kokeiden järjestämisestä myös Suomessa olisi aiheutunut suhteettoman suuret kustannukset. Oikeusasiamies totesi, että kilpailun järjestäminen oli tilintarkastustuomioistuimen asia, ja se olisi voinut käyttää valtuuksiaan vähentääkseen itselleen ja hakijoille aiheutuvia kustannuksia. Ei ollut todisteita siitä, että kilpailua ei olisi voitu järjestää toisena viikonpäivänä, tai siitä, että toisen kilpailupaikan tarjoaminen esi-

merkiksi komission tai parlamentin edustustojen apua pyytämällä, olisi aiheuttanut suhteettomia kustannuksia.

- 4 Oli kiistämätön tosiasia, että määräysten soveltaminen aiheutti tässä tapauksessa kohtuuttomia kustannuksia joillekin kilpailun kirjalliseen kokeeseen osallistuvilla. Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että hallinto toimii oikeudenmukaisesti ja perustellusti kaikkia kilpailun hakijoita kohtaan. Sen että kilpailu järjestettiin tavalla, joka merkitsee kohtuuttomia kustannuksia joillekin hakijoille, ei voida katsoa täyttävän tätä vaatimusta.

JOHTOPÄÄTÖS

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta on aiheellista antaa seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että hallinto toimii oikeudenmukaisesti ja perustellusti kaikkia kilpailun hakijoita kohtaan. Tässä tapauksessa oli ilmeistä, että tilintarkastustuomioistuimien järjesti kilpailun tavalla, joka merkitsi kohtuuttomia kustannuksia kahdelle yhdestä jäsenvaltiosta olevalle hakijalle (meno-paluulentolipun hinta noin 1 212 ecua). Siten se, että tilintarkastustuomioistuimien järjesti kilpailun tällä tavalla, oli katsottava hallinnolliseksi epäkohdaksi. Oli tilintarkastustuomioistuimen tehtävä järjestää kilpailut siten, että vaatimus täytetään, esimerkiksi järjestämällä lisää kilpailupaikkoja matkustusetäisyyksien lyhentämiseksi.

Koska tapauksen tämä kohta koski menettelyjä menneisyydessä, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.6 OIKEUSASIAMIEHEN SUOSITUSLUONNOKSET

3.6.1 EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

PÄIVITETTY LUETTELO TOIMENPITEISTÄ OIKEUS- JA SISÄASIOIDEN ALALLA

Suositusluonnos kanteluun 1055/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH neuvostoa vastaan

KANTELU

B. kanteli oikeusasiamiehelle marraskuussa 1996 siitä, että neuvosto ei pidä yllä päivitettyä luetteloa toimenpiteistään oikeus- ja sisäasioiden alalla eikä aseta sitä yleisön saataville.¹ Kantelija väitti, että neuvoston olisi ylläpidettävä tällaista luetteloa ja pyydettyäessä asetettava se yleisön saataville, jotta kansalaiset saisivat tietoja ja jotta demokratian normeja noudatettaisiin.

¹ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osasto, "kolmas pilari".

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Kantelu toimitettiin neuvostolle. Lausunnossaan neuvosto viittasi merkittäviin pyrkimyksiinsä joita se oli tehnyt lisätäkseen menettelyidensä avoimuutta, kuten erityisesti:

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston mukaisesti tehdyistä neuvoston päätöksistä laaditaan vuosittain tiivistelmä, joka on vuodesta 1995 lähtien julkaistu neuvoston työtä esittelevän katsauksen liitteenä.

Sekä sopimuksen VI osaston mukaisesti tehdyistä että muita aloja koskevista neuvoston päätöksistä ilmoitetaan pääsihteeristön julkaisemissa lehdistötiedotteissa, joissa periaatteessa ilmoitetaan myös kirjallisella menettelyllä toteutetut toimenpiteet. Eri kokoonpanoissa toimivan neuvoston muodolliset päätökset, jotka eivät koske kyseistä aihetta, ovat helposti löydettävissä erillisen otsikon alta lehdistötiedotteissa.

Neuvoston lehdistötiedotteista voi tehdä tietokonehaun käyttämällä "Rapid"-tietokantaa, johon pääsee Internetistä "Europa"-palvelimen kautta.

Neuvoston pääsihteeristö on luomassa omia tietokantojaan, joita pääsee käyttämään myös Internetin välityksellä. Niissä esitellään muun muassa neuvoston viimeaikaisia päätöksiä niin oikeus- ja sisäasioissa kuin yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassakin.¹

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija myönsi, että neuvosto pyrki tarjoamaan enemmän tietoja. Hän kuitenkin katsoi, että oli osoitus tehostomuudesta, jos neuvostolla itsellään ei ollut päivitettyä luetteloa toimenpiteistä kullakin alalla. Hän toisti myös väitteensä, että ei ole hyväksyttävää, että kansalaiset eivät halutessaan saa päivitettyä luetteloa tehdyistä toimenpiteistä.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYS SOVINTORATKAISUUN

Tutkittuaan B:n kantelun, neuvoston lausunnon ja kantelijan huomautukset oikeusasiamies kirjoitti neuvostolle 15. joulukuuta 1997 tarkoituksenaan pyrkiä sovintoratkaisuun oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Oikeusasiamies ilmoitti neuvostolle katsovansa, että se, että neuvosto ei pidä päivitettyä luetteloa toimenpiteistä, saattaa olla hallinnollinen epäkohta, koska:

- (i) Hyvän hallintotavan peruseriaatteisiin kuuluu, että julkinen viranomaisen ylläpitää riittävää asiakirja-arkistoa. Tällaiset arkistot turvaavat toimenpiteiden johdonmukaisuuden ja jatkuvuuden, asiat, jotka mainitaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen C artik-

¹ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osasto, "toinen pilari".

lassa. Puutteelliset arkistot saattavat haitata tarpeellisten asiakirjojen löytämistä täsmällisesti ja nopeasti.

- (ii) Neuvosto julkaisee vuosittain tiivistelmän neuvoston päätöksistä, jotka on tehty Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston mukaisesti. Kun neuvoston sihteeristö tekee tämän luettelon aina vasta vuoden lopulla, luettelossa voi olla virheitä ja jotain voi jäädä pois. Hallinnon kannalta olisi tehokkaampaa, jos sihteeristö pitäisi yllä luetteloa, jota päivitetäisiin vuoden mittaan.
- (iii) Nykyiselle kannalle ei ole oikeudellisia perusteita. Neuvosto voisi ylläpitää luetteloa käyttämällä sisäisiä järjestelyjä koskevia valtuuksiaan, joiden avulla se voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin saatukseen sisäisen toimintansa hyvän hallintotavan mukaiseksi.¹

Oikeusasiamies ehdotti, että neuvosto voisi vastata myöntymällä ylläpitämään luetteloa toimenpiteistä oikeus- ja sisäasioiden alalla. Oikeusasiamies totesi myös, että tällaisen luettelon julkistaminen lisäisi avoimuutta sekä lujittaisi neuvoston demokraattista luonnetta ja suuren yleisön luottamusta neuvoston hallintoon Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitetyn julistuksen (N:o 17) mukaisesti.

Neuvoston vastaus

Neuvosto vastasi oikeusasiamiehelle 26. helmikuuta 1998 päivätyllä kirjeellä seuraavasti:

Kiitämme 15. joulukuuta 1997 päiväystä kirjeestänne, joka koski B:n kantelua ja hänen toivomustaan, että neuvosto pitäisi päivitettyä luetteloa toimenpiteistä oikeus- ja sisäasioiden alalla, sekä tämän luettelon asettamisesta yleisön saataville.

Voin ilokseni todeta, että pääsihteeristö todellakin pitää luetteloa kaikesta tällaisista toimenpiteistä. Parhailtaan on harkittavana kysymys, miten ja missä muodossa nämä tiedot voitaisiin asettaa yleisön saataville.

Oikeus- ja sisäasioita käsittelevä neuvosto aikoo lisäksi 19. maaliskuuta 1998 tutkia kolmannen pilarin avoimuutta koskevaa kysymystä.

Neuvosto antoi lisätietoja asiasta 13. heinäkuuta 1998 päivätyllä kirjeellään, joka sisälsi mm. seuraavat huomiot:

- (i) Pääsihteeristö aikoo asettaa Internetiin saataville tietokannan, joka koskee neuvoston toimintaa oikeus- ja sisäasioissa. Tietokanta sisältää muun muassa luettelot annetuista säädöksistä niiden päivämäärän ja aiheen mukaan sekä mahdollisuuden koko tekstien lukemiseen virallisilla kielillä.

¹ Katso esim. asia C-58/94, *Alankomaat vastaan neuvosto*, Kok. 1996, s. I-2169.

- (ii) Mitä tulee luetteloon, joka koskee neuvoston toimenpiteitä oikeus- ja sisäasioiden alalla, kyseiset tiedot sisältyvät tietokannan lisäksi neuvoston työtä käsittelevään vuosikatsaukseen.

Neuvoston kirje sisälsi myös päätelmät, jotka oikeus- ja sisäasioita käsittelevä neuvosto oli tehnyt 19. maaliskuuta 1998 oikeus- ja sisäasioiden avoimuudesta, sekä tietoja päätelmien seurannasta.

Kantelijan vastaus

Neuvoston kirjeet, jotka oli päivätty 26. helmikuuta 1998 ja 13. heinäkuuta 1998, välitettiin kantelijalle. Tämä vastasi 9. maaliskuuta 1998 ja 18. syyskuuta 1998. Kantelija suhtautui myönteisesti neuvoston 13. heinäkuuta 1998 mainitsemiin uusiin aloitteisiin, jotka koskivat avoimuutta oikeus- ja sisäasioissa. Hän kuitenkin pitäytyi kantelussaan ja huomautti erityisesti, että neuvoston mainitsema luettelo säädöksistä ei ole sama asia kuin luettelo toimenpiteistä, ja että hänen kantelunsa koski jälkimmäistä. Kantelija totesi edelleen, että toimenpideluettelon julkaiseminen neuvoston vuosikatsauksessa ei riittänyt täyttämään demokratian edellyttämiä normeja, joiden mukaan kansalaisilla olisi niin halutessaan oltava oikeus tutustua päivitettyyn luetteloon milloin tahansa vuoden mittaan.

Edellä esitetyn valossa oli ilmeistä, että oikeusasiamiehen pyrkimykset sovintoratkaisuun eivät tässä tapauksessa olleet tuottaneet tulosta.

SUOSITUSLUONNOS

Kun oikeusasiamies oli tutkinut neuvoston vastausta kysymyksiin, jotka hän oli esittänyt kirjjeessään 15. joulukuuta 1997, hän teki seuraavat johtopäätökset:

- (i) Neuvosto on todennut, että sen pääsihteeristö pitää luetteloa kaikista toimenpiteistä oikeus- ja sisäasioiden alalla.
- (ii) Oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin tehdyn neuvoston päätöksen 93/731 1 artiklan 2 kohdassa¹ *"neuvoston asiakirjalla"* tarkoitetaan *"käytetystä tietovälineestä riippumatta kirjallisessa muodossa olevaa tekstiä, joka sisältää olemassa olevaa tietoa ja joka on neuvoston hallussa"*.
- (iii) Luettelo kaikista toimenpiteistä oikeus- ja sisäasioiden alalla, jota neuvoston pääsihteeristö neuvoston ilmoituksen mukaan ylläpitää, on ilmeisesti neuvoston päätöksen 93/731 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu *"neuvoston asiakirja"*.

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti oikeusasiamies esittää siten neuvostolle seuraavan suositusluonnoksen:

¹ Neuvoston päätös 93/731/EY, 20. joulukuuta 1993, oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin, EYVL L 340, 1993, s. 43.

Neuvoston olisi neuvoston asetuksen 93/731/ETY määräysten mukaisesti asetettava pyynnöstä yleisön saataville pääsihteeristönsä ylläpitämä luettelo kaikista oikeus- ja sisäasioiden alalla toteutetuista toimenpiteistä.

Neuvosto ja kantelija saavat tiedon tästä suositusluonnoksesta. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti neuvosto antaa yksityiskohtaisen lausunnon ennen 31. tammikuuta 1999. Yksityiskohtainen lausunto voi sisältää tiedon oikeusasiamiehen suositusluonnoksen hyväksymisestä ja kuvauksen toimista, joilla se on pantu täytäntöön.

3.7 TUTKIMUKSET OIKEUSASIAMIEHEN OMASTA ALOITTEESTA

3.7.1 EUROOPAN KOMISSIO

IKÄRAJAT PALVELUKSEENOTOSSA

Päätös omasta aloitteesta suoritetussa tutkimuksessa 626/97/BB

ASIAT

Oikeusasiamies käynnisti heinäkuussa 1997 omasta aloitteestaan tutkimuksen palvelukseen ottamiseen liittyvien ikärajojen käytöstä yhteisön toimielimissä. Asiasta oli tehty huomattava määrä kanteluja, jotka koskivat enimmäkseen ehdokkaiden hylkäämistä tietyistä toimielinten järjestämistä kilpailuista.

Kanteluissa esitettiin pääasiassa seuraavia väitteitä: Ikärajat ovat kansalaisten perusoikeuksien vastaisia ja syrjiviä (1042/25.11.96/SKTOL/FIN/BB, 479/11.3.96/MCHP/ES/KT, 850/3.9.96/JIA/FR/KT, 851/3.9.96/ALC/ES/PD, 300/97/BB, 725/97/BB, 277/98/IP). Ikärajat rikkovat hakijoiden tasavertaisuuden periaatetta (529/98/XD). Ne eivät koske henkilöitä, jotka ovat jo olleet toimielinten palveluksessa vähintään vuoden ajan (325/8.1.96/ML/L/PD, 529/98/XD). Ikärajoja ei sovelleta poliittisilla perusteilla täytettäviin toimiin (479/11.3.96/MCHP/ES/KT). Nykyisten ikärajojen asettamisen oikeudellinen perusta ei ole selkeä (695/5.7.96/RW/UK/KT). Kilpailuilmoituksissa vaadittu syntymäaika ei ole objektiivinen valintaperuste, ja se on ristiriidassa ammatillisen kokemuksen ja terveystarkastuksen kaltaisten objektiivisten valintaperusteiden kanssa (529/98/XD). Jotkut kantelijat viittasivat siihen, että tietyissä jäsenvaltioissa ikärajat on kielletty valtiosäännössä tai lainsäädännössä.

Tutkimusmuistio ikärajojen soveltamisesta Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioissa

Oikeusasiamies katsoi, että asiaa oli tutkittava kokonaiskuvan saamiseksi eri jäsenvaltioiden nykyisestä tilanteesta. Oikeusasiamies otti siksi yhteyttä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen, joka suostui yhteistyöhön ja antoi

tutkimus- ja dokumentaatioyksikkönsä valmistella tutkimusmuiston oikeus-asi miehelle.

Muistiosta kävi ilmi, että jäsenvaltioissa ei ole yhteistä valtiosääntöön tai lainsäädäntöön pohjautuvaa periaatetta ikärajojen sallimisesta tai kieltämisestä. Yli puolet jäsenvaltiosta soveltaa ikärajoja julkisella sektorilla. Tämä ikäraja on yleensä kuitenkin korkeampi kuin 35 vuotta ja syyt sen käyttämiseen ovat erilaisia eri jäsenvaltioissa. Tämän lisäksi huomautettiin, että joissakin jäsenvaltioissa ikärajoihin on alettu suhtautua perusteettomana syrjintänä ja siksi niiden käytöstä ollaan luopumassa.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Yhteenvetona komissio esitti lausunnossaan seuraavaa:

Komissio päätti toimintaperiaatteenaan hylätä ikärajojen käytön kilpailuiloituksissa.

Komissio myönsi, että tätä periaatetta on sovellettava toimielimien yhteisellä sopimuksella. Se päätti siksi väliaikaisena toimenpiteenä korottaa peruspalkkaluokan kilpailujen ikärajaa 45 vuoteen sopusoinnussa Euroopan parlamentin 20. lokakuuta 1997 tekemän päätöksen kanssa.

Komissio totesi, että toimielinten välisen sopimuksen aikaansaamiseen kuluu väistämättä aikaa, mutta tämä viivytys antaa mahdollisuuden harvita erilaisia virkaurahallintoon liittyviä toimenpiteitä.

Neuvoston lausunto

Yhteenvetona neuvosto esitti lausunnossaan seuraavaa:

Toimielimillä on harkintavalta, kun ne valitsevat soveltuvimpia keinoja henkilöstötarpeidensa täyttämiseen. Tämä harkintavalta on erityisen laaja laadittaessa kilpailuehtoja.

Ikä ei kuulu niihin perusteisiin, joiden pohjalta tapahtuva erottelu kielletään henkilöstösäännöissä palvelukseen ottamisen yhteydessä.

Henkilöstösääntöjen III liitteen 1 artiklan g kohdan mukaan ikäraja on yksi niistä ehdoista, joista nimittävä viranomainen on oikeutettu päättämään tarvittaessa.

Jää nähtäväksi, noudattavatko henkilöstösäännöt tässä suhteessa yhteisön oikeuden yleisiä periaatteita, etenkin mitä tulee perusoikeuksiin, jotka on taattu Roomassa 4. marraskuuta 1950 tehdyssä Euroopan yleissopimuksessa ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien suojelemiseksi, ja etenkin koska ne johtuvat jäsenvaltioiden yhteisistä valtiosääntöperinteistä, ja ovat siksi yhteisön oikeuden yleisiä periaatteita.

Neuvosto huomautti, että Amsterdamin sopimus ei ole vielä tullut voimaan.

1990-luvun alussa tarkasteltiin sitä, pitäisikö iän olla mukana valintaperusteissa millään tavalla. Kun huomattiin, että kaikkien ikärajojen poistamisella olisi epätoivottavia vaikutuksia toimielimen kannalta - kuten se, että valitut hakijat saattaisivat olla lähellä eläkeikää - ikäraja asetettiin 50 vuoteen lukuisien kilpailujen ajaksi.

Vuoden 1995 jälkeen sovittiin kilpailujen yhteistä järjestämistä koskevista järjestelyistä, ja tällöin yhdenmukaistettiin myös kilpailuehdot, joihin kuului peruspalkkatason toimille asetettu 35 vuoden ikäraja. Euroopan unionin nuorisotyöttömyysongelma otettiin siten huomioon.

Tuoreimmista uusista jäsenvaltioita koskevista kilpailuissa ikäraja asetettiin 55 ja 45 vuoteen kyseisissä tehtävissä tarvittavan kokemuksen vuoksi.

Äskettäin julkistetuissa kilpailuilmoituksissa annetaan mahdollisuus ikärajan korottamiseen tietyissä tapauksissa jopa kuudella vuodella.

Ikärajoja koskevia sääntöjä ei ole tehty mekaanisesti, vaan ne vaihtelevat yksikön tarpeiden mukaan henkilöstösääntöjen 27 artiklan määräysten mukaisesti, ja niissä sallitaan erojen tekeminen hakijoiden välillä näiden henkilökohtaisen tilanteen ottamiseksi huomioon.

Neuvoston pääsihteeristö katsoo, että ikärajojen soveltaminen kilpailun läpäisseiden hakijoiden palkkaamisen yhteydessä henkilöstösääntöjen III liitteen 1 artiklan g kohdan mukaisesti, etenkin kun ikärajoja voidaan erityistapauksissa korottaa, ei ole "syrjivä" toimenpide Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tarkoittamassa mielessä.

Pääsihteeristö totesi vielä tiedoksi, että se on parhaillaan keskustelemassa ehdotuksesta henkilöstösääntöjen muuttamiseksi tasavertaisen kohtelun suhteen.¹

Kantelijan huomautukset

Oikeusasiainmies lähetti komission lausunnon seitsemälle kantelijalle ja neuvoston lausunnon yhdelle kantelijalle huomautuksia varten. Huomautukset saatiin kolmelta kantelijalta. Näistä kaksi väitti, että koska komissio oli nyt myöntänyt, että ikärajojen käyttö on väärin, ja päättänyt periaatteessa poistaa ikärajat, niiden korottaminen väliaikaisena ratkaisuna 45 vuoteen olisi ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ja siten mahdotonta hyväksyä.

Yksi kantelija totesi, ettei ollut tyytyväinen neuvoston lausuntoon. Kantelijan mukaan henkilöstösääntöjen 27 artikla antaa käytännössä lailliset perusteet ikäsyrjinnälle. Kantelija väitti, että neuvosto asetti ikärajoja

¹ Muutettu ehdotus neuvoston asetukseksi (Euratom, EHTY, ETY) Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen muuttamisesta tasa-arvoisen palkkauksen osalta, KOM(96)77 lopull., 4.3.1996.

mielivaltaisesti, ja että tästä pitäisi luopua. Hän toivoi, että oikeusasiamies ei lopettaisi asian käsittelyä, ennen kuin toimielimet muuttavat tätä asiaa koskevia toimintaperiaatteitaan ja ennen kuin kaikki ikärajat on poistettu.

PÄÄTÖS

1 Ikärajat ja ihmisoikeudet

- 1.1 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 2 kohdassa säädetään, että:

"Unioni pitää arvossa yhteisön oikeuden yleisinä periaatteina perusoikeuksia, sellaisina kun ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä, Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetussa Euroopan yleissopimuksessa ja sellaisina kuin ne ilmenevät jäsenvaltioiden yhteisessä valtiosääntöperinteessä."

- 1.2 Mitä tulee syrjinnän vastaisiin ihmisoikeusmääräyksiin, ihmisoikeuksia koskevan Euroopan yleissopimuksen 14 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tässä yleissopimuksessa tunnustetuista oikeuksista ja vapauksista nauttiminen taataan ilman minkäänlaista sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, kieleen, uskontoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään tai muuhun asemaan perustuvaa syrjintää."

14 artikla täydentää yleissopimuksen ja pöytäkirjojen muita asiaa koskevia määräyksiä. Sillä ei ole itsenäistä olemusta, koska se vaikuttaa ainoastaan suhteessa näillä määräyksillä turvattuun "oikeuksista ja vapauksista nauttimiseen".

Yleissopimuksen 14 artiklaa koskevan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan erilainen kohtelu on syrjivää, jos "sillä ei ole objektiivisia ja järkeviä perusteita", jos sillä ei pyritä "lainmukaiseen tavoitteeseen", tai jos "käytettävien keinojen ja saavutettavien tavoitteiden välillä ei ole kohtuullista suhteellisuutta".¹

YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen² syrjintäkielto esitetään yleissopimuksen 2 artiklassa:

"Jokainen sopimusvaltio sitoutuu kunnioittamaan ja takaamaan jokaiselle alueellaan olevalle ja oikeuspiiriinsä kuuluvalle yksilölle tässä yleissopimuksessa tunnustetut oikeudet"

¹ Asia: *Gaygusuz vastaan Itävalta* (39/1995/545/631), tuomio 16. syyskuuta 1996.

² Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus, hyväksytty 16. joulukuuta 1966.

ilman minkäänlaista rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittisen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, omaisuuteen, syntyperään tai muuhun asemaan perustuvaa syrjintää."

- 1.3 Vaikka ihmisoikeuksia koskevan Euroopan yleissopimuksen 14 artiklassa tai kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 2 artiklassa ei nimenomaisesti kielletäkään syrjintää iän perusteella, näiden sopimusten sisältämät syrjintälausekkeet kattavat erittäin laajan soveltamisalan. Lienee mahdollista, että tämä soveltamisala voisi kattaa myös iän perusteella tapahtuvan syrjinnän sellaisissa tapauksissa, joissa kyseiselle syrjinnälle ei ole objektiivisia ja hyväksyttäviä perusteita.
- 1.4 Euroopan unioni ryhtyi heinäkuussa 1997 toimiin ikäsyrjinnän torjumiseksi. Amsterdamin sopimuksessa esiteltiin Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen uusi 13 artikla, jossa ikä mainitaan yhtenä syrjinnän muotona. Tämä artikla kuuluu seuraavasti:

"Neuvosto voi tässä sopimuksessa yhteisölle uskotun toimivallan rajoissa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista." (painotus oikeusasiamiehen)

- 1.5 Vaikka Amsterdamin sopimus ei ole vielä tullut voimaan, uuden artiklan suunnittelun kautta Euroopan unioni on myöntänyt, että ikä voi olla epäoikeudenmukaisen syrjinnän mahdollinen syy. Edelleen, kuten uudessa syrjinnän vastaisessa 13 artiklassa vahvistetaan, yhteisön toimielinten olisi rohkeasti ja oma-aloitteisesti tehostettava ihmisoikeusmääräysten noudattamista.
- 1.6 Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on myöntänyt, että yhteisön on noudatettava tasavertaisuuden periaatetta palvelukseen ottamisen yhteydessä. Samanlaisessa tilanteessa olevia hakijoita ei saa syrjiä kohtelemalla heitä eri tavalla ilman hyväksyttäviä perusteita.
- 1.7 Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen johdonmukaisen oikeuskäytännön mukaan yleisen tasavertaisuuden periaate on yksi yhteisön hallintoa koskevan oikeuden peruseriaatteista. Kyseinen periaate edellyttää, että samankaltaisiin tilanteisiin ei suhtauduta eri tavalla ellei tätä voida hyväksyttävästi perustella.¹

¹ 14. heinäkuuta 1983 annettu tuomio yhdistetyissä asioissa 152, 158, 162, 166, 170, 173, 177-179, 182 ja 186/81 W. Ferrario et al vastaan Euroopan yhteisöjen komissio. Kok. 1983, s. 2367.

2 Ikärajojen soveltaminen jäsenvaltioissa

Oikeusasiamiehen tutkimuksissa kävi ilmi, että jäsenvaltioissa ei tällä hetkellä ole yhteistä valtiosääntöön tai lainsäädäntöön pohjautuvaa periaatetta, joka sallisi tai kieltäisi ikärajojen käyttämisen. Yli puolet jäsenvaltioista käyttää ikärajaa julkisella sektorilla. Tämä ikäraja on kuitenkin yleensä korkeampi kuin 35 vuotta. Edelleen, joissain jäsenvaltioissa on alettu suhtautua ikärajiin perusteettomana syrjintänä ja alettu vaatia niistä luopumista.

3 Ikärajojen soveltaminen yhteisön toimielimissä

- 3.1 Kaikki yhteisöjen toimielimet soveltavat ikärajoja hakijoiden hyväksymiseksi kilpailuihin. Tämä mahdollisuus mainitaan henkilöstösääntöjen III liitteen 1 artiklan g kohdassa, jossa määrätään, että avointa kilpailua koskevassa ilmoituksessa on täsmennettävä:

"mahdollinen ikäraja sekä sitä koskeva poikkeus, jota sovelletaan vähintään vuoden palveluksessa olleisiin toimihenkilöihin,"

- 3.2 Henkilöstösääntöjen 27 artiklan 2 kohdassa määrätään, että:

"Virkamiesten valinnassa ei kiinnitetä huomiota heidän rotuunsa, uskontoonsa tai sukupuoleensa".

- 3.3 Oikeusasiamiehen käsityksen mukaan nimittävä viranomainen voi henkilöstösääntöjen III liitteen 1 artiklan g kohdan perusteella määrittellä ikärajan kilpailuilmoituksiin.
- 3.4 Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että kun otetaan huomioon päätösten perustelemista koskeva periaate, henkilöstösääntöjen 27 artiklan määräys, henkilöstösääntöjen III liitteen 1 artiklan g kohdan sanamuoto, erityisesti sana "mahdollinen" sekä yleistä tasavertaisuuden periaatetta koskeva yhteisöjen tuomioistuimen johdonmukainen oikeuskäytäntö, niin vaikuttaisi siltä, että ikärajoja ei voida asettaa mielivaltaisesti, ja että tietyn ikärajan valitsemisen tiettyä kilpailua varten on oltava perusteltua.
- 3.5 Muodostunut käytäntö osoittaa, että nimittävät viranomaiset ovat soveltaneet erilaisia ikärajoja eri toimielimissä. Henkilöstösääntöjen 31 artiklassa määrätään periaatteesta, jonka mukaan hakijat otetaan palvelukseen peruspalkkaluokkaan. Ikäraja on yleisesti asetettu 35 vuoteen siksi, että peruspalkkaluokka sopii vain nuorille hakijoille, jotka voivat ajan myötä luoda uran Euroopan yhteisöjen virkamiehinä.
- 3.6 Komission mukaan muitakin ikärajoja on asetettu. Esimerkiksi jaostopäällikköjen ikäraja on 55 vuotta, käännösten tarkastajien 50 ja kääntäjien 40 vuotta. Ikärajoja on mahdollista korottaa tietyissä

tapauksissa.¹ Neuvoston asettamat ikäraajat ovat 35, 45, 50 ja 55 vuotta. Niitä voidaan korottaa enintään kuudella vuodella.²

4 Perusteet ikärajojen asettamiselle toimielinkohtaisesti

4.1 Ikärajojen asettamisperusteet ovat vaihdelleet toimielinkohtaisesti. Toimielimet esittivät oikeusasiamiehelle lukuisia eri perusteita ikärajojen käytöstä tehtyihin yksittäisiin kanteluihin liittyen. Perusteet voidaan tiivistettynä esittää seuraavasti:

- henkilöstöresurssien ja erityisesti urarakenteen hallinnon on oltava tasapainossa;
- järjestelmä ei sovellu pitkällä urallaan kokemusta saaneiden vanhempien henkilöiden palvelukseen ottamiseen;
- monikulttuuriseen ja monikieliseen ympäristöön sopeutumisesta johtuvat uusien virkamiesten ongelmat saattavat lisääntyä iän myötä;
- toimielimiä sitoo vaatimus, jonka mukaan palvelukseenottamisen on tapahduttava maantieteellisesti mahdollisimman laajalta alueelta ilman kansallisiin kiintiöihin turvautumista;
- mahdollisuudet liikkuvuuteen vähenevät sekä iän myötä että suhteessa hakijan työ- ja asuinpaikkaan;
- nuorempien hakijoiden palvelukseen ottaminen helpottaa maantieteellisesti kohtuullisen tasapainon sekä paremman sukupuolijakauman saavuttamista;
- peruspalkkaluokan virkojen ikärajan asettamisella 35 vuoteen huomioidaan Euroopan unionin nuorisotyöttömyysongelmat;
- kokemus on osoittanut, että naispuolisten hakijoiden määrä palkkaluokan A8 kilpailuissa on korkeampi kuin palkkaluokissa A7/6. Ikäraajat parantavat siten sukupuolijakaamaa;
- ikärajojen poistaminen vaikuttaisi kielteisesti, koska se lisäisi miesten lähettämiä hakemuksia poistamatta kuitenkaan esteitä naispuolisilta hakijoilta;

¹ Pakollisen asevelvollisuuden tai muun pakollisen kansalaispalveluksen suorittaneiden hakijoiden, alle kouluikäisen tai vakavan psyykkisen tai ruumiillisen vamman omaavan lapsen hoitamista varten vähintään vuoden yhtäjaksoisesti ilman palkkatyötä olleiden hakijoiden tai ruumiillisesti vammaisten hakijoiden ikärajaa voidaan korottaa. Ikärajoja ei sovelleta myöskään hakijoihin, jotka ovat hakemusten jättämisen määräaikaan mennessä palvelleet yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan Euroopan yhteisöjen virkamiehenä tai muuna toimihenkilönä.

² Kotona asuvan alle 16-vuotiaan lapsen hoitamista varten vähintään vuodeksi palkkatyöstä pois jääneiden hakijoiden ikärajoja on korotettu. Tässä tapauksessa ikärajaa korotetaan sen verran kuin hakija on ollut palkkatyön ulkopuolella, kolmella vuodella lasta kohti ja enintään kuudella vuodella. Asevelvollisuuden tai muun kotimaassaan pakollisen kansalaispalveluksen suorittaneiden hakijoiden ikärajaa korotetaan suoritettun palveluksen verran. Pakollisen palveluksen yli meneviä vapaaehtoisia palvelusjaksoja ei oteta huomioon. Jos hakijalla on fyysinen vamma, joka ei häiritse suoritettavien työtehtävien täyttämistä ja josta toimivaltainen kansallinen viranomainen on antanut todistuksen, ikärajaa voidaan korottaa kolmella vuodella.

- on tarpeellista taata parhaat mahdolliset olosuhteet tasa-painoiselle virkaurahallinnolle;
- erittäin kokeneiden henkilöiden ottaminen palvelukseen alempiin palkkaluokkiin hajottaa henkilöstörakennetta;
- jos oletetaan, että toimielimet hylkäisivät yleisen periaatteen henkilöstön palvelukseen ottamisesta peruspalkkaluokkaan, henkilöstön palvelukseen ottamista soveltuvampaan palkkaluokkaan ei ehkä voitaisi perustella, mikä saattaisi aiheuttaa vääristymiä henkilöstörakenteessa ja haitata motivaatiota ja hallinnon toimivuutta;
- on kuviteltavissa, että ikääntyneemmät A8- ja A7-virkamiehet pyytävät nopeammin ylennyksiä saavuttaakseen kokemustaan paremmin vastaavan tason;
- ikärajoja koskevia sääntöjä ei aseteta mekaanisesti, vaan ne vaihtelevat yksikön tarpeiden mukaan ja niiden avulla hakijat voidaan erotella tilanteensa mukaan;
- usein on epävirallisesti todettu, että ikärajan käyttö on keino rajoittaa hakijoiden määrää, jolloin ikäraajat siten käytännössä mahdollistavat "kohtuullisen kokoisten" kilpailujen järjestämisen.

4.2 Oikeusasiamies oli huolestunut siitä, että yhteisön eri toimielinten esittämät perusteet ikärajojen asettamiselle eivät vaikuttaneet objektiivisesti perustelluilta, jotta niillä olisi poistettu mahdollinen mielivaltaisuus. Ikärajojen asettamista ilman riittäviä perusteita voidaan siten pitää syrjintänä.

5 Unionin kansalaisten mahdollisuus pyrkiä Euroopan unionin hallinnon palvelukseen

- 5.1 Oikeusasiamies katsoo, että jokaisella unionin kansalaisella olisi oltava mahdollisuus pyrkiä Euroopan unionin hallinnon palvelukseen. Jos tämän mahdollisuuden rajoittamiselle on tarvetta, sille on oltava riittävät perusteet ja palvelukseenottomenettelyssä on vältettävä kaikkia syrjiviksi tai mielivaltaisiksi katsottavia tekijöitä.
- 5.2 Oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suorittama tutkimus ikärajoista sekä myös yksittäiset kantelut ovat selvästi osoittaneet, että yhteisön toimielimet ovat soveltaneet erilaisia ikärajoja ilman että toimielinten käytännön tai ikärajojen asettamista koskevasta henkilöstösääntöjen määräyksen perusteella olisi löydettävissä yhteisiä perusteita.

6 Ikärajojen oikea soveltaminen

- 6.1 Oikeusasiamies huomautti, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklassa kaikki yhteisön toimielimet veloitetaan noudattamaan ihmisoikeusmääräyksiä sellaisina kuin ne taataan ihmis-

oikeuksia koskevassa Euroopan yleissopimuksessa ja jäsenvaltioiden valtiosääntöperinteessä. Lienee asiaankuuluvaa, että yhteisön toimielimet soveltavat näitä määräyksiä omasta aloitteestaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien noudattamisen tehostamiseksi, kuten vaikuttaa tapahtuneen, kun Euroopan yhteisön perustamissopimukseen on sisällytetty uusi 13 artikla.

- 6.2 Oikeusasiamies havaitsi, että ikää on pidettävä mahdollisena syrjinnän perusteena. Euroopan unionin tapauksessa tätä kysymystä on selvitetty erityisesti Amsterdamin sopimuksessa, joten ikäsyrjinnän torjumisen tarve vain korostuu sopimuksen tullessa voimaan.
- 6.3 Oikeusasiamies katsoo, että yhteisön toimielinten nykyistä käytäntöä, jossa erilaisia ikärajoja asetetaan eri syistä ja ilman riittäviä perusteita, ei voida pitää ikärajojen oikeana soveltamisena.
- 6.4 Oikeusasiamiehen suorittamassa tutkimuksessa ilmeni, että yhteisön toimielimet voisivat hyväksyä järkevistä syistä ja riittävin perustein asetettavan yhden yhteisen ikärajan. Jos yhteisön toimielimet eivät kykene luopumaan ikärajojen käytöstä, olisi suositeltavaa selvittää kyseistä henkilöstösääntöjen määräystä, jotta taataan, ettei ikärajoja sovelleta syrjivästi tai mielivaltaisesti.

7 Yhteisön toimielinten ikärajoja koskevat toimet

- 7.1 Euroopan parlamentti päätti 20. lokakuuta 1997 korottaa seuraavien peruspalkkatason kilpailujen ikärajoja 45 vuoteen. Kahden vuoden kuluttua asiaa tarkastellaan uudelleen henkilöstöyksikön parlamentin pääsihteerille laatiman kertomuksen perusteella.
- 7.2 Komissio päätti 21. tammikuuta 1998 toimintaperiaatteesta, jolla ikärajoista luovutaan palvelukseenottamisen yhteydessä. Huomautuksissaan komissio katsoi, että sen päätös olisi tarpeellista panna täytäntöön yhdessä muiden toimielinten kanssa, ja että siihen asti komissio soveltaa 45 vuoden ikärajaa.
- 7.3 Edellä mainitun johdosta oikeusasiamies katsoi, että on todella tarpeellista saada aikaan yhteinen toimielinten välinen sopimus.

JOHTOPÄÄTÖS

Oikeusasiamies on tutkinut asiaa omasta aloitteestaan ja ottanut huomioon komission ilmoituksen toimintaperiaatteesta, jonka mukaan ikärajoista luovutaan, sekä mahdollisen toimielinten välisen sopimuksen. Tämän johdosta oikeusasiamies katsoi, ettei ole perusteltua jatkaa ikärajojen käyttöä koskevaa omasta aloitteesta suoritettavaa tutkimusta, ja päätti siksi lopettaa asian käsittelyn. Oikeusasiamies pyysi komissiota tiedottamaan toimenpiteistä, joita toteutetaan ikärajojen poistamista koskevan toimielinten välisen sopimuksen aikaansaamiseksi.

KOMISSION PAIKALLISTEN TOIMIHENKILÖIDEN ELÄKEOIKEUDET

Päätös omasta aloitteesta suoritettuun tutkimukseen 1150/97/OI/JMA

KANTELU

Euroopan parlamentti siirsi marraskuussa 1997 oikeusasiamiehelle vetoomuksen N:o L-35/96, jonka oli lähettänyt Chilen kansalainen A. V. Vetoamus koski sitä, että komissio kieltäytyi tunnustamasta A. V:n eläkeoikeuksia vuosilta 1977 - 1978, jolloin hän oli työskennellyt komission Latinalaisen Amerikan edustuston paikallisena toimihenkilönä.

Vetoamus rekisteröitiin kanteluna, mutta sitä ei voitu hyväksyä käsiteltäväksi, koska kantelija ei ollut unionin kansalainen eikä asunut jäsenvaltioissa, joten hän ei täyttänyt Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 138 e artiklassa eikä oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 2 kohdassa määrättyjä vaatimuksia.

Ottaen huomioon asian olosuhteet oikeusasiamies päätti kuitenkin ryhtyä tutkimaan asiaa omasta aloitteestaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 138 e artiklan nojalla. Tutkimus rekisteröitiin tapauksena numero 1150/97/OI/JMA.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Oikeusasiamies ilmoitti joulukuussa 1997 Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnalle ja Euroopan komission puheenjohtajalle tutkimuksestaan ja pyysi komissiolta lausuntoa marraskuun 1998 loppuun mennessä.

Vastauksessaan oikeusasiamiehelle komissio ilmoitti, että oikeusasiamiehen puututtua asiaan komission eläkkeistä vastaavat yksiköt olivat ryhtyneet arvioimaan paikallisen henkilöstön tilannetta heidän eläkeoikeuksiansa osalta.

Komissio selvitti edelleen, että A. V. oli työskennellyt komission Latinalaisen Amerikan edustustossa 1. tammikuuta 1977 - 30. syyskuuta 1978. Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen 80 artiklan mukaan komissio suorittaa paikallisten toimihenkilöiden sosiaaliturvamaksut paikallisen lainsäädännön mukaisesti. Koska Chilen inflaatiotaso 1970-luvulla oli kuitenkin korkea, komissio siirsi Santiagossa olevat paikalliset toimihenkilöt erityisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin. Tämä järjestelmä oli nimeltään "Office de Sécurité Sociale d'Outre-Mer" (OSSOM) ja se toimi Brysselissä. Chilen taloudellisen tilanteen muututtua komission sikäläiset toimihenkilöt siirrettiin asteittain Chilen kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin.

Komissio oli ottanut yhteyttä OSSOMiin A. V:n eläkeoikeuksista ja saanut tietää, että hän oli ollut rekisteröitynä OSSOMiin työskennellessään Latinalaisen Amerikan edustustossa. Tänä aikana maksetut sosiaaliturva-

maksut pitäisi siten ottaa huomioon laskettaessa A. V:n eläkeoikeuksia 55 vuoden iästä lähtien.

Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle myös, että se oli lähettänyt nämä tiedot kantelijalle ja maininnut oikeusasiamiehen tutkivan asiaa.

Oikeusasiamies välitti komission kirjeen A. V:lle kesäkuussa 1998, mutta ei saanut tältä huomautuksia.

PÄÄTÖS

Komission lausuntoon sisältyvien ja kantelijan toimittamien tietojen pohjalta oikeusasiamies katsoi, että komissio oli sopinut ongelman ja lopetti siksi asian käsittelyn.

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN MUIHIN TOIMIELIMIIN**4.1 EUROOPAN PARLAMENTTI JA VETOOMUSVALIOKUNTA**

Oikeusasiamies Jacob SÖDERMAN esitteli vetoomusvaliokunnalle ensimmäisen erityiskertomuksensa 19. tammikuuta. Se käsittelee oikeusasiamiehen tutkimusta asiakirjojen julkisuudesta, jonka oikeusasiamies oli käynnistänyt omasta aloitteestaan.

Jacob SÖDERMAN ja hänen johtava hallintovirkamiehensä Ian HARDEN tapasivat Luxemburgissa 20. tammikuuta parlamentin oikeudellisen neuvonantajan GARZÓN CLARIANAn ja parlamentin oikeudellisen yksikön yöntekijöitä.

Vuoden 1997 vuosikertomuksensa SÖDERMAN esitteli Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnalle 20. huhtikuuta 1998. Tilaisuudessa toimi puheenjohtajana Edward NEWMAN. SÖDERMANin puhetta seurasi vilkas keskustelu. Kokouksen jälkeen pidettyyn lehdistötilaisuuteen osallistui runsaasti toimittajia.

SÖDERMAN puhui institutionaalisten asioiden valiokunnalle sen avoimuudesta järjestämän kuulemistilaisuuden yhteydessä 25. kesäkuuta. Esittelijä oli Maj-Lis LÖÖW. Muita puhujia olivat Utrechtin yliopiston professori Deirdre CURTIN, Ruotsin oikeusministeriön valtiosihteeri Kristina RENERSTEDT ja neuvostoa edustanut Hans BRUNMAYR.

25. kesäkuuta SÖDERMAN tapasi myös Euroopan parlamentin puhemies GIL-ROBLESin ja pääsihteeri Julian PRIESTLEYn. He neuvottelivat oikeusasiamiehen toimiston vakiinnuttamiseen liittyvistä avoimista kysymyksistä sekä vuoden 1999 talousarvioesityksestä.

SÖDERMAN ja HARDEN tapasivat oikeudellisen neuvonantajan GARZÓN CLARIANAn 7. heinäkuuta Luxemburgissa keskustellakseen talousarvioon liittyvistä oikeudellisista seikoista.

23. marraskuuta SÖDERMAN keskusteli vetoomusvaliokunnan kanssa Brysselissä.

4.2 EUROOPAN KOMISSIO

Ian HARDEN ja Peter DYRBERG tapasivat komission edustajia 2. helmikuuta päästäkseen sovintoratkaisuun asiassa 1109/96.

SÖDERMAN ja DYRBERG tapasivat komission pääsihteeristön johtajan Jean-Claude EECKHOUTin ja Philippe GODTSin 20. huhtikuuta. He keskustelivat mahdollisuudesta järjestää Brysselissä marraskuussa yhteinen seminaari jäsenvaltioissa toimiville yhdyshenkilöille ja Euro-Jus-edustajille.

21. huhtikuuta SÖDERMAN tapasi PO I B:n (ulkosuhteet, Välimeren eteläpuoliset maat, Keski- ja Lähi-Itä, Latinalainen Amerikka, Etelä- ja Kaakkois-

Aasia sekä pohjois-etelä-yhteistyö) varapääjohtajan Santiago GÓMEZ-REINO LECOQin. He keskustelivat unionin mahdollisuudesta avustaa Keski-Amerikan kansallisia oikeusasiamiehiä ja tehdä yhteistyötä näiden kanssa.

SÖDERMAN tapasi PO XV B:n (tavaroiden vapaa liikkuvuus ja julkiset hankinnat) johtajan Alfonso MATTERA RICIGLIANOn 7. toukokuuta. He keskustelivat 169 artiklan menettelystä.

SÖDERMAN tapasi suurlähettiläs CHRISTOFFERSENin Tanskan pysyvistä edustustosta Brysselissä 8. heinäkuuta. Iltapäivällä hän tapasi komission jäsenen Anita GRADINin.

SÖDERMAN tapasi PO XV:n johtajan MATTERA RICIGLIANOn ja tämän työntekijöitä 29. syyskuuta ja kertoi näille yleisesti oikeusasiamiehen menettelytavoista, kun tämä käsittelee kanteluja, jotka liittyvät komission menettelyihin 169 artiklan tapauksissa.

SÖDERMAN puhui aiheesta "Onko asiakas aina oikeassa?" Euroopan komission tiloissa Brysselissä 30. syyskuuta 1998. Konferenssiin osallistui runsaasti henkilöstöä kaikista yhteisön toimielimistä ja laitoksista. Puheenjohtajana toimi PO IX:n pääjohtaja Steffen SMIDT.

5 SUHTEET KANSALLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

Euroopan kansalaisten oikeuksien turvaamiseksi Euroopan oikeusasiamies ja jäsenvaltioiden oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet ovat kehittäneet joustavaa yhteistyöjärjestelmää.

Monien yhteisön oikeuden näkökohtien täytäntöönpano on jäsenvaltioiden kansallisten, alueellisten tai paikallisten viranomaisten vastuulla. Kantelut, jotka tulevat kansalaisilta, jotka katsovat näiden viranomaisten rikkoneen heillä yhteisön oikeuden mukaan olevia oikeuksia, eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan edes silloin, kun kyseessä on unionin kansalaisuuteen liittyvä oikeus, kuten EY:n perustamissopimuksen 8 a artiklassa taattu oikeus vapaaseen liikkumiseen. Monissa tapauksissa tällaisia kanteluja voisi käsitellä tehokkaimmin kansallinen oikeusasiamies tai vastaava elin (kuten vetoomusvaliokunta), jotka molemmat käsittelevät yhä enenevässä määrin asioita, jotka koskevat kansalliset viranomaisten tapaa panna yhteisön oikeutta täytäntöön.

5.1 YHTEYSVERKOSTO

Yhteistyö kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten sekä Euroopan oikeusasiamiehen välillä jatkui vuonna 1998. Toinen yhteystiedote julkaistiin toukokuussa 1998 ja kolmas myöhään syksyllä

Komission jäsen Anita Gradin ja Jacob Söderman seminaarissa, joka järjestettiin yhdessä kansallisten oikeusasiamiehen toimistojen yhteyshenkilöiden ja Euro-Jus-virkamiesten kanssa.

Brysselissä järjestettiin 23. - 24. marraskuuta 1998 yhdessä kansallisten oikeusasiamiehen virastojen yhdyshenkilöiden ja Euro-Jus-edustajien kanssa seminaari, jossa käsiteltiin yhteisön oikeutta, hyvän hallintotavan standardeja sekä kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten työtä suhteessa tuomioistuinlaitoksen toimintaan sekä yhteisön oikeuteen liittyviin konkreettisiin tapauksiin. Tilaisuudessa puhuivat SÖDERMANin lisäksi komission jäsen Anita GRADIN, Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan varapuheenjohtaja Edward NEWMAN, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomari Leif SEVÓN, oikeustieteen professori David O'KEEFFE (University College London), Euroopan komission edustaja DE BROUWER, Irlannin oikeusasiamiehen viraston edustaja BROPHY, Euroopan komission edustaja EBERMANN, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen virkamies PALACIO GONZALEZ, Ranskan oikeusasiamiehen viraston edustaja Philippe BARDIAUX, Portugalin oikeusasiamiehen viraston edustaja RIBEIRO, Saksan liittopäivien vetoamusvaliokunnan sihteeristön edustaja GERSTBERGER, Tanskan oikeusasiamiehen viraston edustaja ANDERSEN, Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusasiamiehen viraston edustaja TATE sekä Euroopan komission edustajat GASPARINETTI ja STOODLEY. Kokousten puheenjohtajina toimivat SÖDERMAN, Espanjan oikeusasiamiehen viraston edustaja BERMEJO, Suomen oikeusasiamiehen viraston edustaja Riitta LÄNSISYRJÄ ja Ranskan oikeusasiamiehen viraston edustaja BARDIAUX.

5.2 YHTEISTYÖ KANTELUIJEN KÄSITTELYSSÄ

Seminaarissa kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten sekä Euroopan oikeusasiamiehen kanssa Strasbourgissa syyskuussa 1996 sovittiin, että Euroopan oikeusasiamies ottaa mielellään vastaan kansallisilta oikeusasiamiehiltä yhteisön oikeutta koskevia tiedusteluja ja joko vastaa niihin suoraan tai ohjaa tiedustelun oikealle yhteisön toimielimelle tai laitokselle.

Vuonna 1998 käsiteltiin 5 tällaista tiedustelua.

5.3 YHTEISTYÖ ALUEELLISTEN OIKEUSASIAMIEHEN JA VASTAAVIEN ELINTEN KANSSA

Toukokuussa 1997 Euroopan oikeusasiamies sai tiedustelun Andalusiassa alueelliselta oikeusasiamieheltä CHAMIZO DE LA RUBIALta. Tämä valittiin siitä, että Ranskan viranomaiset suhtautuivat välinpitämättömästi niihin hyökkäyksiin, joita espanjalaisiin rekka-autonkuljettajiin kohdistui Ranskassa, sekä näiden maataloustuotteiden tuhoamiseen. Hänen mielestään asenne oli vastoin yhtä Euroopan yhteisön peruseriaa eli tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja oli erityisesti ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 38, 39 ja 74 artiklan kanssa. CHAMIZO korosti, että näillä toimilla oli erittäin haitallisia vaikutuksia Espanjan maataloustuotteiden viennin ja erityisesti Andalusiassa maanviljelijöiden kannalta. (Kantelu 478/97/JMA)

CHAMIZO kehotti Euroopan oikeusasiamiestä käynnistämään omasta aloitteestaan tutkimuksen asiasta, jotta komissio perustamissopimuksen vartijana ryhtyisi toimiin Ranskan hallitusta vastaan.

Tutkittuaan kantelussa esitetyt väitteet oikeusasiamies totesi, että hän ei voisi ottaa käsiteltäväkseen, koska ennen kantelua ei ollut otettu hallintoiteitse yhteyttä kyseiseen EY:n toimielimeen niin kuin tulee tehdä Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdassa mukaan, ja päätti välittää kantelun Euroopan komissiolle. Kirjeessään CHAMIZOLLE kesäkuussa 1997 oikeusasiamies selitti, että siirto antaisi komissiolle mahdollisuuden ryhtyä aiheellisiin toimenpiteisiin.

Komissio ilmoitti Andalusiassa oikeusasiamiehelle, että tämän kirje oli rekisteröity valituksena. Elokuussa 1997 PO VI:n pääjohtaja LEGRAS ilmoitti CHAMIZOLLE valituksen viimeisimmistä tilanteesta. Komissio selitti, että se oli seurannut asiaa ja piti sitä perustamissopimuksen 30 artiklan vastaisena. Käynnistettyään rikkomismenettelyn komissio oli vienyt asian tuomioistuimeen (asia C-265/95). Viimeisimpien tapahtumien osalta komissio oli lähettänyt Ranskan viranomaisille lukuisia kirjeitä. LEGRAS kirjoitti CHAMIZOLLE uudestaan maaliskuussa 1998 ilmoittaen tälle tuomioistuimen Ranskalle kielteisestä päätöksestä. LEGRAS selitti myös, että kesäkuussa 1997 pidetyn Amsterdamin huippukokouksen jälkeen komissio oli kehittänyt asetusluonnosta, joka oli jo esitetty neuvostolle. Tämä asetus antaisi komissiolle mahdollisuuden kohdistaa toimenpiteitä jäsenvaltioon, joka ei ryhdy kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin välttääkseen hyökkäykset tavaroiden vapaata liikkuvuutta kohtaan.

Näiden selitysten johdosta CHAMIZO kirjoitti oikeusasiamiehelle toukuussa 1998 ilmoittaen olevansa tyytymätön komission toimenpiteisiin ja kiitti oikeusasiamiestä tämän yhteistyöstä ongelman ratkaisua etsittäessä.

Toscanan alueellinen oikeusasiamies Romano FANTAPPIE vieraili yhdessä avustajiensa kanssa Euroopan oikeusasiamiehen toimistossa 17. heinäkuuta 1998. Hän kutsui oikeusasiamiehen vierailulle Toscaan.

SÖDERMAN tapasi 12. lokakuuta 1998 Sachsenin osavaltion maapäivien vetoomusvaliokunnan, jota johti valiokunnan puheenjohtaja Thomas MÄDLER. SÖDERMAN kertoi ensin työstään Euroopan oikeusasiamiehenä, minkä jälkeen keskusteltiin näiden kahden elimen yhteistyöstä tulevaisuudessa.

Euroopan oikeusasiamies esitteli vuoden 1997 vuosikertomuksensa Euroopan parlamentille sen täysistunnossa 16. heinäkuuta 1998.

6 TIEDOTUSTOIMINTA

6.1 VUODEN TAPAHTUMIA

FIDE-KONGRESSI 1998

Euroopan oikeusasiamies toimi aihepiirin *"Kansalainen, hallinto ja yhteisön oikeus"* yleisesittelijänä 18. FIDE-kongressissa, joka pidettiin Tukholmassa 3. - 6. kesäkuuta 1998. Mukana olivat Ian HARDEN, Peter DYRBERG ja José MARTÍNEZ ARAGÓN.

Työistuntojen puheenjohtajana toimivat Göteborgin hallinto-oikeuden presidentti Elisabeth PALM ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomari, tri Hans RAGNEMALM.

FIDE-kongressiin osallistui yli 500 henkilöä Euroopan toimielimistä, kaikista unionin jäsenvaltioista sekä Kyproksesta, Maltalta, Norjasta ja Sveitsistä.

Kongressin avausistunnossa Ruotsin oikeusministeri Laila FREIVALDS puhui aiheesta *"Oikeusvaltioperiaate ja Euroopan unionin laajentuminen"* ja tuomioistuimen presidentti, tri Gil Carlos RODRIGUEZ IGLESIAS piti avausluennon aiheesta *"Euroopan yhteisöjen tuomioistuin sekä eurooppa-oikeuden ja kansallisen oikeuden vuorovaikutus."*

Oikeusasiamiehen yleisesitys aiheesta *"Kansalainen, hallinto ja yhteisön oikeus"* sekä hänen täysistunnolle esittämänsä loppuraportti ovat saatavissa verkkosivuilla englanniksi ja ranskaksi.

VUOSIKERTOMUS 1997

Euroopan oikeusasiamies esitteli vuoden 1997 vuosikertomuksensa Euroopan parlamentille Strasbourgissa 16. heinäkuuta 1998 pidetyssä täysistunnossa.

Euroopan parlamentin vetoisuusvaliokunnan esittelijä Edward NEWMAN kiitti oikeusasiamiehen esittämää "hallinnollisen epäkohdan" määritelmää. Edellisenä vuonna parlamentti oli kannustanut oikeusasiamiestä käyttämään täysin hyväkseen sitä toimivaltaa, joka hänellä on käsitellä hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa, ja korosti, että on tärkeää määritellä selkeästi "hallinnollinen epäkohta".

Kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten toimittamien tietojen pohjalta Euroopan oikeusasiamies esitti vuosikertomuksessaan seuraavan määritelmän: *"Hallinnollinen epäkohta ilmenee, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti."*

Parlamentti katsoi, että tämä määritelmä sekä vuosikertomuksessa esitetyt esimerkit antoivat selvän kuvan siitä, mikä kuuluu oikeusasiamiehen toimivaltaan. Parlamentti seurasi Newmanin vetoisuusvaliokunnan puolesta

esittämää ehdotusta¹ ja antoi päätöslauselman, jossa määritelmää pidettiin tervetulleena.

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN ERITYISKERTOMUS

Euroopan oikeusasiamies esitteli Euroopan parlamentin puhemiehelle 15. joulukuuta 1997 erityiskertomuksensa asiakirjojen julkisuudesta. Oikeusasiamies oli tutkinut asiaa omasta aloitteestaan. Parlamentti keskusteli raportista heinäkuun täysistunnossaan vetoamusvaliokunnan mietinnön (esittelijä Astrid THORS)² pohjalta. Erityiskertomuksesta antamassaan päätöslauselmassa parlamentti piti tervetulleena oikeusasiamiehen pyrkimyksiä lisätä avoimuutta unionissa. Se pani merkille, että avoimuuden lisääntyminen ja asiakirjojen julkisuuden parantaminen liittyvät läheisesti hyvän hallintokäytännön säännöstyön, jota oikeusasiamies ehdotti vuoden 1997 vuosikertomuksessaan.

IHMISOIKEUKSIEN EUROOPPALAINEN ESITYSLISTA VUOTTA 2000 VARTEN

Jacob SÖDERMAN osallistui yhdessä Peter DYRBERGIN kanssa 9. ja 10. lokakuuta 1998 Wienissä konferenssiin, jonka aiheena oli "*EU ja ihmisoikeudet: esityslista vuotta 2000 varten*". Konferenssin järjesti Euroopan yliopistoinstituutti yhdessä Itävallan ulkoasiainministeriön kanssa. SÖDERMAN puhui Euroopan oikeusasiamiehestä ja ihmisoikeuksista ja teki ehdotuksia ihmisoikeuksien suojelun parantamiseksi unionissa.

6.2 KONFERENSSIT JA TAPAAMISET

SAKSA

10. toukokuuta SÖDERMAN luennoi Blad Krozingenissa Euroopan parlamentin jäsenen Karl von WOGAUn kutsusta aiheesta "Euroopan kansalaisten oikeudet" Eurooppa-päivän yhteydessä.

Tilaisuuksiin osallistui kaupunkia ympäröivältä alueelta sekä Ranskasta ja Sveitsistä yli 1 000 ihmistä, jotka vierailivat eri esittelypisteissä. EU:n esittelypisteessä oli esillä Euroopan oikeusasiamiestä koskevia esitteitä.

SÖDERMAN tapasi Baden-Württembergin maatalousministerin Gerdi STAIBLINin sekä Blad Krozingenin pormestarin Ekkehart MEROTHin.

27. kesäkuuta SÖDERMAN oli kutsuttu osallistumaan paneelikeskusteluun "*Eurooppa nyt - sen toimielimet ja ihmiset*", jonka järjesti Bonnin yliopiston professori, tri HÖNNIGHAUSEN. Tilaisuus oli osa transatlanttista kesäakatemiaa (*Transatlantic Summer Academy (TASA) 1998*). Paneelia johti *Wall Street Journal Europe* -lehden toimittaja Matt MARSHALL. Muita puhujia olivat Friedrich Ebert -säätiön ulkopoliittisen tutkimuksen osaston johtaja, tri Eckhard LÜBKEMEIER sekä Trierin yliopiston valtiotieteiden professori Hella MANDT. Osallistujina oli 32 opiskelijaa eri yliopistoista Yhdysvalloista,

¹ A4-0258/98 (EYVL 1998 C 292/168).

² A4-0265/98 (EYVL 1998 C 292/170).

Kanadasta, Venäjältä, Italiasta, Alankomaista, Makedoniasta, Isosta-Britanniasta, Ukrainasta, Jugoslaviasta, Irlannista, Liettuasta ja Eestistä.

Vicky KLOPPENBURG ja MARTÍNEZ ARAGÓN osallistuivat 22. - 23. loka-kuuta seminaariin, jossa käsiteltiin aihetta "*Oikeus- ja sisääsiain alan yhteistyö ja Schengen Amsterdamin jälkeen*". Sen oli järjestänyt Trierissä toimiva eurooppaoikeuden akatemia. Tilaisuudessa arvioitiin Amsterdamin sopimuksella tehtyjä muutoksia Euroopan unionin oikeus- ja poliisiyhteistyön kannalta sekä sitä, millaisia vaikutuksia on uusilla yhteisön säännöksillä, jotka koskevat turvapaikkoihin, maahanmuuttoon ja rajavalvontaan liittyviä yhteisiä määräyksiä.

Tilaisuudessa keskusteltiin sopimuksen oikeusasiamiehelle antamista valtuuksista, joiden ansiosta tämä voi valvoa näiden säännösten noudattamista, kun otetaan huomioon muille yhteisön toimielimille ja erityisesti tuomioistuimelle asetetut rajoitukset, sekä näiden säännösten vaikutuksista kansalaisten oikeuksiin. Yleinen käsitys oli, että näiden uusien säännösten täytäntöönpano aiheuttaa merkittäviä oikeudellisia ongelmia, jotka edellyttävät yhteistyötä kansallisten toimielinten ja yhteisön toimielinten kesken.

Peter DYRBERG tapasi Sachsen-Anhaltin maapäivien vetoamusvaliokunnan puheenjohtajan KNÖFLERin ja valiokunnan virkamiehen SCHÄFERin 5. marraskuuta 1998.

6. joulukuuta 1998 Peter DYRBERG puhui aiheesta "Euroopan oikeusasiamies sekä avoimuus ja demokratia" konferenssissa, jonka aiheena oli "*Avoimuus ja demokratia*" ja jonka järjesti Magdeburgissa yhdistys "Europa-Forum Magdeburger Börde e.V."

SÖDERMAN piti professori, tri Jürgen SCHWARZEN kutsusta 2. joulukuuta luennon Freiburgin yliopistossa.

ESPANJA

YK:n ihmisoikeuksien julistuksen 50-vuotisjuhlien kunniaksi Katalonian ihmisoikeusinstituutti kutsui SÖDERMANin osallistumaan yhdessä Katalonian alueellisen oikeusasiamiehen CAÑELLASin sekä Espanjan oikeusasiamies ÁLVAREZ DE MIRANDA Y TORRESin kanssa konferenssiin Barcelonassa 6. maaliskuuta 1998. Pyöreän pöydän keskusteluissa käsiteltiin ihmisoikeuksien osuutta oikeusasiamiehen työssä. Tilaisuuteen osallistui runsaasti yleisöä, lakimiehiä ja oikeustieteen opiskelijoita. SÖDERMANia avusti José MARTÍNEZ ARAGÓN.

Osana iberookalaisen oikeusasiamiesten yhdistyksen (FIO) aloitetta Alcalá de Henares -yliopisto (Madrid) järjesti maaliskuusta joulukuuhun 1998 kurssin, jonka tavoitteena oli oikeusasiamiesinstituution vahvistaminen Latinalaisessa Amerikassa. Kurssin tarkoituksena on antaa käytännön harjoitusta Latinalaisen Amerikan eri oikeusasiamiehen virastojen virkamiehille. SÖDERMAN oli kutsuttu puhumaan avajaisjuhlassuuksiin 9. maaliskuuta 1998. Hän arvioi unionin kansalaisuuden kehitystä viime vuosina latinalaisamerikkalaista yleisöä kiinnostavalla tavalla.

Tilaisuuden muita osallistujia olivat yliopiston rehtori GALA, Portugalin oikeusasiamies PIMENTEL, Espanjan oikeusasiamies ÁLVAREZ DE MIRANDA Y TORRES, Katalonian alueellinen oikeusasiamies CANELLAS ja Andalusian alueellinen oikeusasiamies CHAMIZO.

Complutensen yliopisto järjesti Madridissa 27. - 29. huhtikuuta 1998 kansainvälisen oikeuden ja yhteisön oikeuden päivät, joiden aiheena oli *"Jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien yhdenmukaistaminen ja yhdentäminen Euroopan unionin lain kanssa"*.

SÖDERMAN puhui päätösjuhlallisuuksissa 29. huhtikuuta aiheesta *"Euroopan oikeusasiamiehen rooli: tehtäviä ja toimintamalleja"*. SÖDERMAN vieraili myös Euroopan parlamentin Madridin toimistossa.

Ihmisoikeuksien julistuksen johdosta SÖDERMAN oli kutsuttu puhumaan EU:sta ja ihmisoikeuksista Complutensen yliopistoon (Madrid) 9. joulukuuta. 10. - 11. joulukuuta SÖDERMAN osallistui yhdessä MARTÍNEZ ARAGÓNin kanssa seminaariin, jossa käsiteltiin aihetta *"Ihmisoikeuskoulutus"* ja jonka järjesti Sevillassa Andalusian oikeusasiamies. SÖDERMAN piti avausluennon.

RANSKA

Ranskan oikeusasiamies Jacques PELLETIER kutsui SÖDERMANin keskustelutilaisuuteen, joka järjestettiin Ranskan oikeusasiamiesinstituution 25-vuotisjuhlien kunniaksi 5. ja 6. helmikuuta. Ranskan presidentti Jacques CHIRAC piti avauspuheen, ja pääministeri Lionel JOSPIN osallistui päätösjuhlallisuuksiin. SÖDERMAN puhui oikeusasiamiesinstituution alkuperästä ja kehityksestä maailmalla. Häntä avusti oli Olivier VERHEECKE.

Lakimies Benita BROMS osallistui keskustelutilaisuuteen, jonka aiheena oli *"Ihmisoikeuksien suojelun tehokkuus 50 vuotta yleismaailmallisen julistuksen jälkeen"*. Tilaisuuden järjesti Euroopan neuvosto Strasbourgissa 2. - 4. syyskuuta 1998, ja sillä juhlustettiin osaltaan ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 50-vuotisjuhlaa sekä vuonna 1998 toteutettua Wienin julistuksen ja ohjelman täytäntöönpanon tarkistusta.

Avauspuheen piti YK:n ihmisoikeusvaltuutettu Mary ROBINSON. Käsiteltyjä aiheita olivat rakenteellisten tai laajamittaisten ihmisoikeusrikkomusten ehkäiseminen ja niihin reagointi (esittelijä Vojin DIMITRIJEVIC); Sosiaaliset oikeudet: jakamattomuuden ja keskinäisen riippuvuuden haaste (esittelijä Aalt-Willem HERINGA); Naisten oikeuksien tehokas täytäntöönpano (esittelijä Katarina TOMASEVSKI); Suojelu: tehokas toiminta kansallisella tasolla (esittelijä Régis DE GOUTTES); Suojelu: tehokas toiminta kansainvälisellä tasolla (esittelijä Jeremy McBRIDE) sekä ihmisoikeuksien edistäminen: tiedotus, opetus ja koulutus (esittelijä Kaija GERTNERE). Eri aiheita käsitelleiden rinnakkaisten keskusteluryhmien puheenjohtajina toimi ihmisoikeuksien alan tunnettuja henkilöitä.

Peter DYRBERG osallistui hallintotieteiden alan 24. kansainväliseen konferenssiin, jonka järjesti hallintotieteiden kansainvälinen instituutti Pariisissa 7. - 11. syyskuuta.

Ranskan oikeusasiamies Bernard STASI vieraili 20. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen luona yhdessä johtavan hallintovirkamiehensä Vincent BOUVIERin, ulkosuhteista vastaavan neuvonantajansa Philippe BARDIAUXin, tiedotusosaston päällikön Anne MORRIERin ja departementtiedustajien osaston päällikön Jean-François LEROYn kanssa.

Ranskan oikeusasiamies Bernard STASI ja SÖDERMAN keskustelivat tulevasta yhteistyöstä Ranskan oikeusasiamiehen vieraillessa Strasbourgissa 20. lokakuuta 1998.

Keskusteluissa osallistujat päättivät järjestää seminaarin Pariisissa syyskuussa 1999. Kokouksen jälkeen STASI ja SÖDERMAN pitivät yhteisen lehdistötilaisuuden.

IRLANTI

4. ja 5. marraskuuta Ian HARDEN esitteli Euroopan oikeusasiamiehen työtä seminaareissa, jotka koskivat avoimuutta ja demokratiaa Euroopassa ja jotka järjestettiin Dunganvanissa (County Waterford) ja Killarneyssä (County Kerry). Järjestäjinä toimivat South East European Centre ja South–West Ireland Rural Carrefour of the South Kerry Development Partnership. Muita puhujia olivat Michael BROPHY Irlannin oikeusasiamiehen virastosta, Irlannissa toimiva Euro-Jus-edustaja Siobhan DUFFY, Paul GORMLEY komission edustustosta ja Jim O'BRIEN Euroopan parlamentin toimistosta.

ITALIA

SÖDERMAN teki virallisen vierailun Italiaan 23. - 26. syyskuuta 1998. Firenzessä hän tapasi Toscanan alueellisen oikeusasiamiehen Romano FANTAPPIEn ja tämän henkilöstöä. SÖDERMANille kerrottiin alueellisen oikeusasiamiehen viraston käynnistämistä hankkeista, kuten elektronisesta verkostosta jolla yhdistetään kaikki Toscanan oikeusasiamiehet, sekä EU:n alueellisten oikeusasiamiesten kansainvälisen kokouksen järjestämisestä.

Syyskuussa professori Angelo PASSALEVA ja Romano FANTAPPIE toivottivat SÖDERMANin tervetulleeksi Toscanaan.

Tämän jälkeen SÖDERMAN tapasi Toscanan alueneuvoston puheenjohtaja, professori Angelo PASSALEVAN. Puheenjohtaja oli iloinen voidessaan toivottaa SÖDERMANin tervetulleeksi Toscanaan, missä on ensimmäisenä ollut alueellinen oikeusasiamies. Professori PASSALEVA ja SÖDERMAN keskustelivat Euroopan oikeusasiamiehen työstä sekä kaikkien paikallisen, alueellisen ja kansallisen tason oikeusasiamiesten välisten suhteiden tärkeydestä. Omasta työstään professori PASSALEVA kertoi, että Italiassa kansanterveyskysymykset muodostivat merkittävän osan alueellisten oikeusasiamiesten työstä, ja tämä kysymys oli erityisen lähellä hänen sydäntään. Professori PASSALEVA ja SÖDERMAN olivat

ythä mieltä siitä, että lähestyvä äänestys laista, jolla säädetään Italian kansallisesta oikeusasiamiehestä, on Euroopan kansalaisuuden kannalta tärkeä kysymys. SÖDERMAN korosti, että vaikka Italiassa on toimivat paikalliset ja alueelliset oikeusasiamiehet, jotka usein vastaavat alueista, jotka ovat suurempia kuin jotkut Euroopan unionin jäsenvaltiot, se on edelleen yksi harvoista unionin maista, jossa ei ole kansallista oikeusasiamiestä.

Euroopan oikeusasiamies tapasi myös Toscanan aluehallituksessa yhteisön politiikoista vastaavan ministerin Paolo GIANNARELLIn. Tämä puhui Euroopan oikeusasiamiehen toiminnan tärkeydestä ja piti tätä toimintaa olennaisena tekijänä, jolla Italian kansalaiset saadaan tietoiseksi näillä olevasta Euroopan kansalaisuudesta. SÖDERMAN toivoi voivansa luoda vahvat suhteet Italian kaikkien tasojen oikeusasiamiehiin. Toscanan alueellisen oikeusasiamiehen esittelemä hanke olisi erinomainen tapa päästä tällaiseen yhteistyöhön. Tapaamisen aikana Euroopan oikeusasiamiehelle esiteltiin kaksi erityistapausta, joissa Euroopan komissio ja Toscana olivat vastakkain (viinintuotantoon ja karjankasvatukseen liittyvät tapaukset).

FANTAPPIE oli kutsunut Toscanan kolmekymmentä paikallista oikeusasiamiestä tapaamaan Euroopan oikeusasiamiestä. Tämä antoi mahdollisuuden keskustella ongelmista, joita Italian oikeusasiamiesinstituution varsin heterogeeninen organisaatio aiheuttaa. Alaa koskevien määräysten yhdistäminen ja oikeusasiamiesten keskinäisen yhteistyön edistäminen vaikuttivat äärimmäisen tärkeiltä.

SÖDERMAN vieraili myös Fiesolen eurooppalaisessa yliopistoinstituutissa ja tapasi instituutin puheenjohtajan, professori MASTERSONin sekä professori DEHOUSSEn ja professori ZILLERin. SÖDERMAN puhui työstään ja hallinnollisen epäkohdan käsitteestä. Lisäksi tilaisuudessa keskusteltiin Euroopan oikeusasiamiehen ja muiden yhteisön toimielinten välisistä suhteista sekä suhteista joihinkin kansallisiin tuomioistuimiin ja oikeusasiamiehiin. Lopuksi SÖDERMAN korosti, miten tärkeää on luoda Euroopan oikeusasiamiehen ja kansallisten, alueellisten ja paikallisten oikeusasiamiesten yhteysverkosto erityisesti Amsterdamin sopimuksen näkökulmasta.

26. syyskuuta Veronan oikeusasiamies Giovanni FRAIZZOLI järjesti Veronassa konferenssin. SÖDERMAN oli kutsuttu puhumaan aiheesta *"Yhteistyö kansallisten, alueellisten ja paikallisten oikeusasiamiesten kanssa Euroopan kansalaisuuden suojelemiseksi ja edistämiseksi"*. Katalonian alueellinen oikeusasiamies Anton CANELLAS esitteli alueellista oikeusasiamiesinstituutiota espanjalaisesta näkökulmasta ja toi esiin omia kokemuksiaan. Veronassa toimiva julkisoikeuden professori Paolo CAVALLERI ja Veneton alueellinen oikeusasiamies, professori Lucio STRUMENTENDO oli kutsuttu esittelemään oikeusasiamiesinstituutioon liittyviä italialaisia kysymyksiä erityisesti Italian parlamentissa piakkoin suoritettavan äänestyksen näkökulmasta.

Konferenssin jälkeen järjestettiin keskustelutilaisuus, johon osallistui alueellisia ja paikallisia oikeusasiamiehiä eri puolilta Italiaa sekä joitakin Veronan asukkaita.

ALANKOMAAT

Olivier VERHEECKE ja Ben HAGARD osallistuivat Eurooppa-kongressiin Haagissa 8. - 10. toukokuuta 1998. Kongressin aiheena oli 21. vuosisadan Euroopan rakentaminen solidaarisuuden ja vapauden alueeksi ja se järjestettiin ensimmäisen Eurooppa-kongressin 50-vuotisjuhlien kunniaksi. Kongressin järjesti kansainvälinen Eurooppa-liike, jonka puheenjohtaja Mario SOARES piti tervetuliaispuheen. Kongressin avasi juhlallisesti 9. toukokuuta 1998 hänen Majesteettinsa Alankomaiden kuningatar. Puheenvuoron käyttivät Euroopan parlamentin puhemies José-María GIL-ROBLES, salkuton ministeri (Yhdistynyt kuningaskunta) Peter MANDELSON, Euroopan komission puheenjohtaja Jacques SANTER, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentti Carlos RODRÍGUEZ IGLESIAS ja Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen puhemies Leni FISCHER.

Kongressin aikana VERHEECKE ja HAGARD hoitivat Euroopan oikeusasiamiehen esittelypistettä "*Expo Europe*" -tapahtumassa ja tiedottivat kongressin osanottajille Euroopan oikeusasiamiehen roolista ja toiminnasta. Yli 700 kongressin 3 000 vieraasta vieraili oikeusasiamiehen esittelypisteessä esittämässä kysymyksiä ja keräämässä materiaalia.

VERHEECKE osallistui työryhmään "*Demokratia, kansalaisuus ja ihmisoikeudet*", jonka puheenjohtajana toimi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomari P.J.G. KAPTEYN. Työryhmän puhujia olivat Eurooppa-opintojen instituutin (Bryssel) professori ja kansainvälisen Eurooppa-liikkeen aloitekomitean puheenjohtaja Jean-Victor LOUIS, kansainvälisen Eurooppa-liikkeen pääsihteeri Pier Virgilio DASTOLI ja Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen jäsen Andreas GROSS. Keskustelut perustuivat alustukseen "*Demokratia ja Euroopan kansalaisuus*", jonka esitti Euroopan federalistien liiton (UEF) puheenjohtaja Jo LEINEN. Yksi keskustelun pääaiheista koski eurooppalaisen valtiosäännön laatimista. Kolme muuta työryhmää olivat "*Euroopan taloudellinen ja sosiaalinen ulottuvuus*", "*Euroopan monikulttuurinen ulottuvuus*" ja "*Eurooppa maailmassa*".

PORTUGALI

Jacob SÖDERMAN teki virallisen vierailun Portugaliin 13. - 15. huhtikuuta 1998. Vierailun järjestivät Portugalin kansallinen oikeusasiamies José MENERES PIMENTEL ja Euroopan parlamentin Lissabonin tiedotustoimiston päällikkö Nuno ANTAS DE CAMPOS. Euroopan oikeusasiamies vieraili Portugalin kansallisen oikeusasiamiehen virastossa. Lisäksi hän vieraili Lissabonissa Euroopan parlamentin tiedotustoimistossa ja Euroopan komission edustustossa.

Ohjelmassa oli myös tapaamisia korkeiden portugalilaisten viranomaisten kanssa, kuten ulkoasiainministeriön Eurooppa-asioista vastaavan pääsihteerin SEIXAS DA COSTAN, valtiosääntötuomioistuimen presidentin CARDOSO DA COSTAN, parlamentin puhemiehen SANTOSIN sekä parlamentin valtiosääntöasioita sekä kansalaisten oikeuksia ja vapauksia käsittelevän valiokunnan puheenjohtajan MARTINSIN kanssa.

SÖDERMANilla oli myös tilaisuus tavata Portugalin tasavallan entinen presidentti ja Eurooppa-liikkeen nykyinen puheenjohtaja SOARES.

SÖDERMAN tapasi lisäksi Lissabonin yliopiston hallinto-oikeuden professorin ja Eurooppa-liikkeen Portugalin osaston puheenjohtajan FREITAS DO AMARALin.

SUOMI

14. maaliskuuta SÖDERMAN piti Tampereella luennon "*Kansalaisten Euroopasta*". Tilaisuuteen osallistui noin 150 kärkeäoikeuksien lautamiestä.

SÖDERMAN osallistui Turun arkkipiispan järjestämään etiikkaseminaariin 20. toukokuuta 1998. Hän puhui "Eurooppalaisista arvoista".

SÖDERMAN ja lakimies Benita BROMS osallistuivat 6. - 8. marraskuuta Helsingissä yhteisön oikeutta käsittelevään pohjoismaiseen konferenssiin. SÖDERMAN puhui Euroopan kansalaisista ja yhteisön toimielimistä.

SÖDERMAN esitteli työtään myös Kajaanissa, Seinäjoella ja Imatralla 11., 12. ja 15. marraskuuta.

RUOTSI

Vuoden 1998 FIDE-kongressin (3. - 6. kesäkuuta 1998) yhteydessä Euroopan oikeusasiamies vieraili Ruotsin eduskunnassa ja esitteli työtään Eurooppa-asioiden valiokunnalle 2. kesäkuuta.

16. lokakuuta SÖDERMAN vieraili Göteborgissa ja luennoi seminaarissa "*Demokratia ja avoimuus Euroopassamme*". Seminaari oli osa komission tukemaa Carrefour West Europe -hanketta. Komission Ruotsin edustuston päällikkö Linda STENEBERG puhui EU:hun liittyvien tietojen julkisuudesta ja Euroopan parlamentin jäsenet Ivar VIRGIN ja Anneli HULTHÉN työstään Euroopan parlamentissa.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

SÖDERMAN teki 23. tammikuuta virallisen vierailun Skotlantiin. Hän tapasi paikallishallinnon oikeusasiamiehen Frederick MARKSIn. Hän vieraili myös komission Edinburghin edustustossa ja luennoi Euroopan oikeusasiamiehen roolista Edinburghin yliopistolla professori John USHERin kutsusta.

SÖDERMAN ja Internet-vastaava Ben HAGARD vierailivat Yhdistyneessä kuningaskunnassa 28. - 29. toukokuuta. SÖDERMAN piti seminaariesityksen Euroopan oikeusasiamiehen roolista Readingin yliopiston oikeusasiamiestutkimuksen laitoksella 28. toukokuuta. Ennen kokousta SÖDERMAN tapasi laitoksen johtajan, professori Roy GREGORYn, joka toimi seminaarin puheenjohtajana. SÖDERMANin puhe synnytti vilkkaan keskustelun. Tilaisuuteen osallistuivat mm. professori Roy GREGORY ja tri Philip GIDDINGS oikeusasiamiestutkimuksen laitokselta, professori Peter WOODWARD ja tri Alex WARLEIGH Readingin yliopiston valtiotieteen lai-

tokselta sekä valtiotieteen laitoksen johtaja, professori Richard BELLAMY, yliopiston filosofisen tiedekunnan dekaani, professori Tony DOWNS ja professori Gavin DREWRY (Royal Holloway College, University of London). Seminaarin jälkeen Readingin yliopiston apulaiskansleri, professori Roger WILLIAMS järjesti illalliset SÖDERMANin vierailun johdosta.

SÖDERMANin vierailusta julkaistiin myöhemmin artikkeleita *Reading Evening Post*issa ja *Reading Chroniclessa* sekä Readingin yliopiston lehdessä *Bulletin*.

29. toukokuuta SÖDERMAN puhui tilaisuudessa "*Focus Europe*" Lontoon Civil Service Collegessa. Laitoksen politiikan, hallinnon ja Eurooppa-asioiden vanhempi lehtori Michael DUGGETT toimi tilaisuuden puheenjohtajana. Kyselytunnilla SÖDERMANin puheen jälkeen puheenvuoroja käyttivät Michael DUGGETT, Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentaarisen oikeusasiamiehen virastoa edustanut John TATE, Yhdistyneen kuningaskunnan eläkeasioita käsittelevä oikeusasiamies Julian PARRY, Civil Service Collegea edustanut Margaret BATTY, Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisia asioita käsittelevän oikeusasiamiehen virastoa edustanut Nick O'BRIEN sekä maatalousministeriötä edustanut Keith FINCH.

Ian HARDEN esitteli Euroopan oikeusasiamiehen työtä Lancashiren paikallisneuvoston järjestämässä konferenssissa 6. marraskuuta. Muita puhujia olivat Euroopan parlamentin jäsen Tony CUNNINGHAM, parlamentaarisen oikeusasiamiehen virastoa edustanut Alan WATSON ja komission edustuston Alison HOOK. Konferenssin puheenjohtajana toimi Englannin paikallishallintoa käsittelevä oikeusasiamies Patricia THOMAS.

6.3 MUUT TAPAHTUMAT

SÖDERMAN luennoi roolistaan Euroopan oikeusasiamiehenä noin 400 opiskelijalle (*Robert Schuman* -yliopisto, Strasbourg) 9. helmikuuta. Euroopan parlamentti järjesti tilaisuuden Eurooppa-viikon puitteissa, ja se pidettiin Strasbourgin istuntosalissa.

Costa Rican oikeusasiamies Sandra PISZK vieraili Euroopan oikeusasiamiehen luona Strasbourgissa 12. helmikuuta.

Perun oikeusasiamies Jorge SANTISTEVAN DE NORIEGA vieraili Euroopan oikeusasiamiehen viraston Brysselin toimistossa ja tapasi oikeudellisen pääneuvonantajan Peter DYRBERGIN 12. helmikuuta.

SÖDERMAN ja HARDEN tapasivat Strasbourgin kaupungin kansainvälisen suhteiden osaston johtajan Gérard BELIARDin 19. helmikuuta.

SÖDERMAN luennoi roolistaan Euroopan oikeusasiamiehenä noin viidellekymmenelle Belgian amerikkalaisen kauppakamarin EU-komitean jäsenelle. Tapaaminen järjestettiin Strasbourgissa 11. maaliskuuta.

Australian Ranskan suurlähettiläs John Michael SPENDER vieraili Euroopan oikeusasiamiehen luona Strasbourgissa 11. maaliskuuta.

SÖDERMAN tapasi Norjan EU-lähetystön edustaja Jan GREVSTADin 12. maaliskuuta Strasbourgissa.

Ian HARDEN puhui Brysselissä Eurooppa-politiikan tutkimuslaitoksessa aiheesta "Euroopan oikeusasiamiehen toimiston tehtävä" 17. maaliskuuta.

Costa Rican oikeusasiamies Sandra PISZK vieraili Euroopan oikeusasiamiehen luona 12. helmikuuta.

Peter DYRBERG puhui Euroopan oikeusasiamiehen roolista Sachsen-Anhaltin osavaltiota saapuneille 20 opiskelijalle 18. maaliskuuta.

Turkin valtionhallinnon valvontaneuvoston puheenjohtaja Fahri OZTURK ja neuvoston jäsen Nuri TORTOP vierailivat Euroopan oikeusasiamiehen luona 23. maaliskuuta. Vierailun järjesti Ranskan ulkoasiainministeriö virallisen vierailun osana.

"Muuttuvan Turkin puolueen" puheenjohtaja ja Turkin parlamentin jäsen Gökhan ÇAPOGLU vieraili Euroopan oikeusasiamiehen luona 1. huhtikuuta.

Olivier VERHEECKE tapasi 6. huhtikuuta 1998 ryhmän opiskelijoita ja opettajia, jotka olivat saapuneet oppilaitoksesta *Scuola Media Statale* (Belluno, Italia), ja esitteli näille Euroopan oikeusasiamiehen työtä.

SÖDERMAN luennoi 7. huhtikuuta 12 valtiotieteen opiskelijalle, jotka oli lähettänyt Syracusen yliopiston (New York, USA) Strasbourgin keskus.

Peter DYRBERG puhui Euroopan oikeusasiamiehen työstä Sachsen-Anhaltista saapuneille 35 opettajalle 21. huhtikuuta. Hän tapasi myös 20 tanskalaistoimittajaa ja puhui oikeusasiamiehen tuoreimmista saavutuksista.

SÖDERMAN puhui 23. huhtikuuta työstään Euroopan asiamiehenä "Internationales Kolpingwerk" -yhdistykselle. 60 kuulijan joukossa oli saksalaisia, sveitsiläisiä, itävaltalaisia, unkarilaisia, tsekkejä, puolalaisia ja slovakialaisia. Tapaaminen järjestettiin, kun yhdistys oli vuosittaisella vierailullaan Euroopan parlamenttiin Strasbourgiin.

SÖDERMAN luennoi 28. huhtikuuta Bayreuthin yliopistosta Saksasta saapuneelle 50 opiskelijan ryhmälle.

Peter DYRBERG puhui 7. toukokuuta aiheesta "Avoin hallinto ja avoimuiden tarve" seminaarissa "Parlamentit verkossa", jonka parlamentaarisen tutkimuksen ja dokumentaation eurooppalainen keskus järjesti Brysselissä.

SÖDERMAN esitteli 7. toukokuuta työtään Jyväskylän yliopistosta saapuneelle 20 opiskelijan ryhmälle, joka oli vierailulla Brysselissä.

Eurooppa-päivän johdosta Euroopan parlamentti järjesti avoimien ovien päivän sekä Brysselissä että Strasbourgissa 9. toukokuuta. Brysselissä kävi noin 9 000 vierailijaa ja Strasbourgissa noin 5 000, joista suuri osa vieraili oikeusasiamiehen esittelypisteissä Brysselin uudessa Leopold-rakennuksessa ja Strasbourgissa IPE1-rakennuksessa. Esittelypisteissä työskennellyt oikeusasiamiehen henkilöstö antoi yleisiä tietoja ja jakoi tiedotusmateriaalia.

Euroopan parlamentti järjesti sekä Brysselissä että Strasbourgissa avoimien ovien päivän 9. toukokuuta. Strasbourgissa kävi arviolta 5 000 vierasta, ja monet heistä vierailivat oikeusasiamiehen esittelypisteessä Parlamentin rakennuksessa IPE 1.

SÖDERMAN esitteli 11. toukokuuta oikeusasiamiehen työtä ja oikeusasiamiehen verkkosivujen tulevaisuutta 20 vieraille, jotka edustivat yhdistystä "European Information Association". Vieraat olivat Yhdistyneestä kuningaskunnasta, Eestistä, Itävallasta ja Italiasta.

Samana päivänä SÖDERMAN kertoi työstään myös kahdellekymmenelle Suomen eduskunnan EU-valiokunnan jäsenelle.

SÖDERMAN oli myös kutsuttu luennoimaan 12 korkealle suomalaiselle virkamiehelle, jotka osallistuivat koulutustilaisuuteen Strasbourgin Eurooppapintojen keskuksessa 11. toukokuuta.

Chilen kommunistisen puolueen pääsihteeri Gladys MARIN, joka oli vierailulla Euroopan parlamentissa, pistäytyi SÖDERMANin luona 13. toukokuuta.

Ian HARDEN piti luennon Euroopan oikeusasiamiehen roolista Suomen valtionhallinnon tilintarkastajien yhdistyksen jäsenille Strasbourgissa 14. toukokuuta.

Peter DYRBERG puhui tanskalaisen *HK-Handel*-ammattiliiton Århusista tulleiden jäsenten ryhmälle 19. toukokuuta.

Niin ikään 19. toukokuuta Vicky KLOPPENBURG esitteli Euroopan oikeusasiamiehen työtä suomalaiselle toimittajaryhmälle, joka oli vierailulla Euroopan parlamentissa Brysselissä Euroopan parlamentin jäsen Astrid THORSin kutsusta.

Suomen apulaisoikeuskansleri Jukka PASANEN ja oikeuskanslerinviraston esittelijäneuvos Jukka OKKO vierailivat oikeusasiamiehen luona 25. toukokuuta.

Peter DYRBERG osallistui 28. ja 29. toukokuuta Euroopan yliopistoinstituutin (Firenze) järjestämään konferenssiin aiheesta "*EU:n ihmisoikeuksia koskeva esityslista vuotta 2000 varten*".

Ian HARDEN luennoi 11. kesäkuuta 1998 Euroopan oikeusasiamiehen roolista Leidenin oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoille, joita johti professori, tri H. G. SCHERMERS.

SÖDERMAN esitteli työtään 15. kesäkuuta Lissabonin kansallista kulttuurikeskusta edustaneille 38 vieraille, jotka Euroopan parlamentin jäsen VAZ DA SILVA oli kutsunut.

Ian HARDEN luennoi 17. kesäkuuta 1998 Euroopan oikeusasiamiehen roolista harjoittelijoiden ryhmälle, jonka oli lähettänyt *Centre des Etudes Supérieures de la fonction publique territoriale*.

Katalonian oikeusasiamies Anton CAÑELLAS I BALCELLS vieraili 18. kesäkuuta oikeusasiamiehen toimiston Brysselin toimistossa. Hänen seurassaan oli Belgian flaaminkielisen yhteisön oikeusasiamies Jan GOORDEN. He keskustelivat Peter DYRBERGin kanssa.

Ranskalais-baijerilaista yhteistyötä edistävän Montgelas-yhdistyksen pyynnöstä SÖDERMAN luennoi 2. heinäkuuta 20 korkealle baijerilaisvirka-miehelle.

SÖDERMAN otti vastaan ryhmän opiskelijoita saksalaisesta lukiosta "Gymnasium Geretsried" 6. heinäkuuta ja kertoi heille roolistaan ja tehtävistään. Opiskelijat olivat vierailulla Euroopan parlamentissa.

Readingin yliopiston oikeusasiamiestutkimuksen laitoksen professori Roy GREGORY vieraili oikeusasiamiehen toimistossa 6. heinäkuuta. Hän keskusteli SÖDERMANin ja HARDENin kanssa.

Ian HARDEN luennoi 15. syyskuuta 1998 Euroopan oikeusasiamiehen roolista Pakistanista ja Bangladeshista saapuneiden toimittajien ryhmälle, joka vieraili Euroopan toimittajakeskuksessa.

Peter DYRBERG puhui suomalaisten yliopisto-opiskelijoiden ryhmälle oikeusasiamiehen työstä ja kansalaisten oikeudesta saada tietoja 24. syyskuuta 1998.

SÖDERMAN tapasi Leidenin opiskelijayhdistystä edustaneen ryhmän 23. lokakuuta ja esitti näille katsauksen Euroopan oikeusasiamiehen rooliin ja tehtäviin.

23. lokakuuta SÖDERMAN tapasi ryhmän Leidenin yliopiston opiskelijoita.

Ian HARDEN esitteli oikeutta kannella Euroopan oikeusasiamiehelle seminaarissa, jonka *L'Institut des Hautes Études Européennes* järjesti Strasbourgissa 17. - 18. marraskuuta.

SÖDERMAN otti vastaan Ballerupin kauppakoulusta saapuneen tanskalaisen opiskelijaryhmän 20. marraskuuta.

Benita BROMS esitteli Euroopan oikeusasiamiehen roolia Strasbourgissa vierailleelle suomalaisten tuomarien ja lakimiesten ryhmälle 23. marraskuuta.

SÖDERMAN luennoi aiheesta "*Oikeusasiamies yhteisön järjestelmässä, komission rooli oikeudellisissa asioissa*" eurooppalaisten asianajajien liitolle Strasbourgissa 27. marraskuuta.

Euroopan oikeusasiamiehen roolista luennoivat Olivier VERHEECKE 2. joulukuuta Alankomaissa (Wageningen) ja Xavier DENOËL 10. joulukuuta Ranskassa (Midi Pyrénées) konferensseissa, jotka alueellisten tiedotuskeskusten "Carrefour"-verkosto oli järjestänyt.

6.4 SUHTEET TIEDOTUSVÄLINEISIIN

Helsingin Sanomien toimittaja Anna Paljakka haastatteli SÖDERMANia 6. tammikuuta.

Glasgow Herald -lehden Frances HORSBURGH haastatteli SÖDERMANia 23. tammikuuta tämän vieraillessa Edinburghissa, Skotlannissa.

27. tammikuuta Ian HARDEN antoi haastattelun *La Croix* -lehden Claude KEIFLINille Euroopan oikeusasiamiehen työstä.

Eva SPIRA haastatteli SÖDERMANia ruotsalaiseen *Statstjänstemannen* -lehteen.

Ruotsalaisen *Dagens Industri* -lehden ja suomalaisen *Kauppalehden* toimittajat haastattelivat oikeusasiamiestä Strasbourgissa 17. helmikuuta.

18. helmikuuta SÖDERMAN piti puheen 15 tanskalaistoimittajalle, jotka osallistuivat Strasbourgissa pidettyyn seminaariin.

Bulgarian kansallisen TV-yhtiön toimittaja Zornitza VENKOVA haastatteli SÖDERMANia 19. helmikuuta neljännesvuosittaiseen julkaisuun *Europ Magazine*.

10. maaliskuuta Päivi PALM haastatteli SÖDERMANia *Turun Sanomiin*.

Terttu LEVONEN haastatteli SÖDERMANia 11. maaliskuuta *Aamulehteen*.

Euroopan oikeusasiamiehen vierailu Portugalissa (13. - 15. huhtikuuta) sai laajasti huomiota tiedotusvälineissä, erityisesti tv-ohjelmassa *SIC* ja portugalilaisessa sanomalehdessä *Diário de Notícias*.

Brysselissä järjestettiin 21. huhtikuuta lehdistötilaisuus, kun vuoden 1997 vuosikertomus oli esitelty vetoamusvaliokunnalle. Vetoamusvaliokunnan varapuheenjohtaja Edward NEWMAN osallistui lehdistötilaisuuteen.

27. huhtikuuta SÖDERMAN antoi puhelinhaastattelun ranskalaisen julkaisun *7 jours Europe* toimittajalle SEZNECille.

SÖDERMAN antoi haastattelun espanjalaisen *El País* -lehden toimittajalle Berna G. HARBOURille 29. huhtikuuta vieraillessaan Euroopan parlamentin Madridin tiedotustoimistossa.

Tanskalainen toimittaja PEDRO haastatteli SÖDERMANia tanskalaiseen *Ekstra Bladet* -sanomalehteen Strasbourgissa 12. toukokuuta.

27. toukokuuta Gilles BESSEC haastatteli Ian HARDENia *Radio France Internationale* -radiokanavan ohjelmaan "*Accents d'Europe*".

Toimittaja Jill MORRELL, joka oli läsnä Lontoon Civil Service Collegen kuulemistilaisuudessa "*Focus Europe*", haastatteli SÖDERMANia 29. toukokuuta ohjelmaan British Satellite News. Haastattelu sekä tilaisuudessa kuvattua aineistoa välitettiin sitten kaikkialle maailmaan Yhdistyneen kuningaskunnan ulkoasiainministeriön toimesta.

2. kesäkuuta 1998 SÖDERMAN antoi Tukholmassa haastattelun *Dagens Nyheter* -sanomalehdelle ja uutistoimisto TT:lle.

17. kesäkuuta saksalainen toimittaja Michael KALZ haastatteli SÖDERMANia.

SÖDERMAN antoi 2. heinäkuuta haastattelun roolistaan ja tehtävistään *Radio Television Luxembourg* -ohjelman toimittajalle Diane KLEINille.

Yleisradion Jouni TANNINEN haastatteli SÖDERMANia puhelimitse 3. heinäkuuta.

SÖDERMAN osallistui lehdistölounaalle EP:n Lontoon tiedotustoimistossa 9. heinäkuuta.

Strasbourgissa järjestettiin lehdistötilaisuus 15. heinäkuuta, kun oikeusasiamies oli esitellyt vuosikertomuksensa Euroopan parlamentille. Samana päivänä SÖDERMAN antoi haastattelun *Hufvudstadsbladet*-sanomalehden Björn MÄNSSONille.

17. heinäkuuta SÖDERMAN antoi haastattelun sveitsiläisen *Le Temps* -lehden toimittajalle Roland KRIMMille ja *Radio Suisse Romande* -radiokanavalle.

Tanskalaisen *Søndagsavisen*-lehden toimittaja Jesper Vind JENSEN haastatteli SÖDERMANia 22. heinäkuuta. Samana päivänä SÖDERMANia haastatteli Tiziana DI SIMONE, *RAI/Radio/Roma*.

27. heinäkuuta Christine HOLZBAUER-MADISON haastatteli oikeusasiamiestä ranskalaiseen vuosittain ilmestyvään julkaisuun *L'Année européenne*.

SÖDERMAN antoi haastattelun espanjalaisen *ABC*-lehden toimittajalle Alfredo SOTILLOlle 29. heinäkuuta .

Tanskalaisen *Europe-Posten*-julkaisun toimittaja Lars STRÖMAN haastatteli SÖDERMANia 27. elokuuta.

Yleisradion toimittaja Markku MÖTTÖNEN haastatteli SÖDERMANia 19. lokakuuta.

Ranskan oikeusasiamies Bernard STASI ja SÖDERMAN pitivät 20. lokakuuta yhteisen lehdistötilaisuuden Ranskan oikeusasiamiehen vieraillessa Strasbourgissa.

20. lokakuuta Olivier VERHEECKE antoi haastattelun belgialaiselle *RTBF*-radiokanavalle ohjelmaan "*RADIO 21*".

21. lokakuuta SÖDERMAN antoi haastattelun Kreikan TV:lle ohjelmaan "*Euroopan parlamentti ja kansalaiset*". Samana päivänä MULLER haastatteli häntä saksalaiseen radio-ohjelmaan *iAD*.

Italialaisen *RAI Radio* -kanavan toimittaja Mauro BELLABARBA haastatteli SÖDERMANia päivittäiseen ohjelmaansa Euroopan toimielimistä 22. lokakuuta.

SÖDERMAN antoi haastattelun *Hufvudstadsbladet*-sanomalehdelle 22. lokakuuta.

La Télévision Suisse Romande teki ohjelman Euroopan oikeusasiamiehen työstä ja haastatteli SÖDERMANia 5. marraskuuta Strasbourgissa.

10. lokakuuta SÖDERMAN antoi *YLE-televisiolle* haastattelun "*Kansalaisten Euroopasta*".

SÖDERMANia haastateltiin ranskalaiseen julkaisuun *Investir Magazine* 18. marraskuuta.

Jacob Vinde LARSEN haastatteli SÖDERMANia komission kuukausittaiseen julkaisuun *EUROPA* 19. marraskuuta.

20. marraskuuta SÖDERMAN antoi haastattelun *Wall Street Journal* -lehden Brandon MITCHENERille.

A TILASTOTIETOJA OIKEUSASIAMIEHEN TYÖSTÄ 1.1.1998 - 31.12.1998

1 VUODEN 1998 AIKANA TUTKITUT TAPAUKSET

1.1 TAPAUSTEN KOKONAISMÄÄRÄ VUONNA 1998 1617

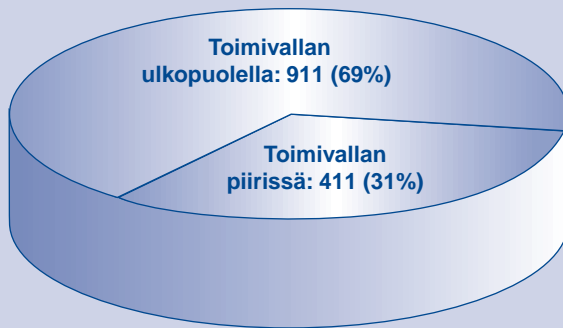
- kantelut ja tutkimukset, joita ei ollut päätetty 31.12.1997	244 ¹
- vuonna 1998 saapuneet kantelut	1372
- tutkimukset oikeusasiamiehen omasta aloitteesta	1

1.2 TUTKITTAVAKSI OTTAMISTA KOSKEVA KÄSITTELY SAATU LOPPUUN 93 %

1.3 KANTELUJEN LUOKITTELU

1.3.1 Oikeusasiamiehen toimivallan mukaan

Oikeusasiamiehen toimivallan mukaan

1.3.2 Toimivallan ulkopuolelle jäännin syyt

- kantelijalla ei ole kantelu-oikeutta	18
- kantelu ei kohdistu yhteisön toimielimeen tai laitokseen	844
- kantelu ei koske hallinnollista epäkohtaa	46
- kantelu kohdistuu yhteisöjen tuomioistuimeen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen lainkäyttöelimenä	3

¹ Joista 3 oikeusasiamiehen omia aloitteita ja 199 tutkittaviksi otettuja kanteluita.

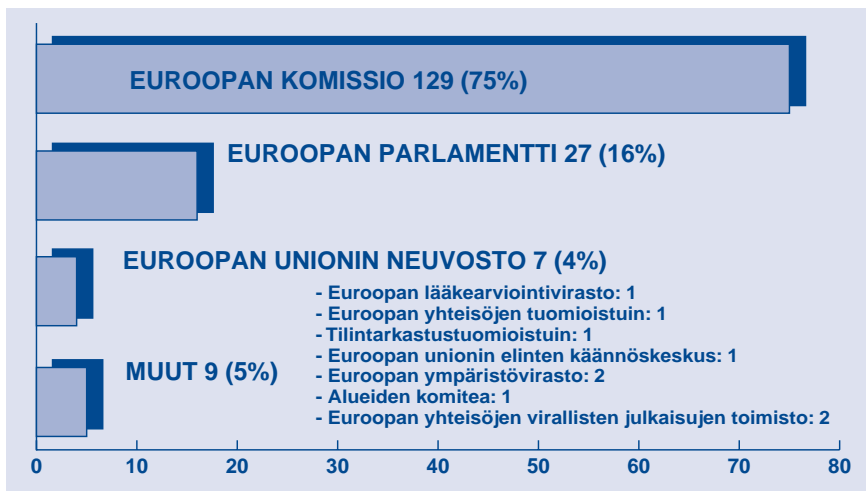
1.3.3 Toimivallan piiriin kuuluvien kantelujen erittely

Kantelut, jotka voitiin ottaa tutkittavaksi	212
- tutkimus käynnistetty	170
- ei perusteita	42
- on parhaillaan tai li ollut vetoomus-valiokunnan	
- käsiteltävänä:	9
- muu syy:	33
Kantelut, joita ei voitu ottaa tutkittavaksi	199
- tekijä/kohde epäselvä	67
- aikaraja ylittynyt	6
- hallinnollisia menettelyjä ei käytetty loppuun	97
- käsiteltävänä tai käsitelty tuomioistuimessa	17
- sisäisiä keinoja ei käytetty loppuun henkilöstöasioissa	12

2 VUONNA 1998 KÄYNNISTETYT TUTKIMUKSET 171

(170 tutkittavaksi otettua kantelua ja yksi oma aloite)

2.1 TOIMIELIMET JA LAITOKSET TUTKIMUSTEN KOHTEENA¹

¹ Jotkut tapaukset koskevat kahta tai useampaa toimielintä tai laitosta. Seuraavat toimielimet ja laitokset ovat mukana oikeusasiamiehen tutkimuksessa, joka koskee ohjeita hyvästä hallinnosta: Euroopan parlamentti, Euroopan unionin neuvosto, Euroopan komissio, Euroopan tilintarkastustuomioistuin, Euroopan yhteisöjen talous- ja sosiaalikomitea, Euroopan unionin alueiden komitea, Euroopan investointipankki, Euroopan keskuspankki, Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus, Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö, Euroopan ympäristökeskus, Euroopan lääkearviointivirasto, Sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto, Euroopan koulutussäätiö, Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus, Euroopan unionin elinten käännöskeskus, Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirasto, Euroopan kasvilajikevirasto ja Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto.

2.2 VÄITETYN HALLINNOLLISEN EPÄKOHDAN TYYPPI¹

69 (30%)	Tietojen puute tai kieltäytyminen antamasta tietoja, avoimuus
38 (16%)	Huolimattomuus
29 (13%)	Epäoikeudenmukaisuus, vallan väärinkäyttö
25 (11%)	Menettelyt, puolustautumis oikeus
21 (9%)	Syrjintä
17 (7%)	Vältettävissä ollut viivytyk
11 (5%)	Jättäminen varmistamatta, että jäsenvaltio noudattaa velvollisuuksiaan (169 art.)
7 (3%)	Oikeudellinen virhe
14 (6%)	Muu hallinnollinen epäkohta

¹ Joissain kanteluissa voidaan mainita 2 hallinnollista epäkohtaa.

3 PÄÄTÖKSET LOPETTAA KANTELUN KÄSITTELY TAI PÄÄTTÄÄ TUTKIMUS 1337

3.1 TOIMIVALLAN ULKOPUOLELLE JÄÄNEET KANTELUT 911

- siirrot
 - vetoomuksina Euroopan parlamentille 10
 - kansallisille oikeusasiamiehille 7
- 600 kantelijaa on kehoitettu kääntymään muun elimen puoleen:
 - kansallinen/alueellinen oikeusasiamies tai vetoomus kansalliselle parlamentille 259
 - vetoomus Euroopan parlamentille 80
 - Euroopan komissio 154
 - Euroopan yhteisöjen tuomioistuin 1
 - muu 106

3.2 TOIMIVALLAN PIIRIIN KUULUVAT KANTELUT, JOITA EI VOITU OTTAA TUTKITTAVAKSI 199

3.3 KANTELUT KUULUIVAT TOIMIVALTAAN JA OLISI VOITU OTTAA TUTKITTAVAKSI MUTTA EI PERUSTEITA TUTKIMUSTEN ALOITTAMISELLE 42

3.4 TUTKIMUKSET PÄÄTTYIVÄT PERUSTELTUUN PÄÄTÖKSEEN 185¹

- (Tutkimus voi päättyä yhdestä tai useammasta seuraavista syistä)
- ei hallinnollista epäkohtaa 96²
 - kriittinen huomautus toimielimelle 29
 - toimitelin sopi asian 51³
 - sovintoratkaisu 4
 - hallinnollinen epäkohta: suositusluonnos 1
 - muu syy 94

4 VUONNA 1998 REKISTERÖITYJEN KANTELUIJEN ALKUPERÄ

4.1 KANTELUIJEN LÄHDE

- lähetetty suoraan Euroopan oikeusasiamiehelle 1360

¹ Näistä 2 oikeusasiamiehen omia aloitteita.

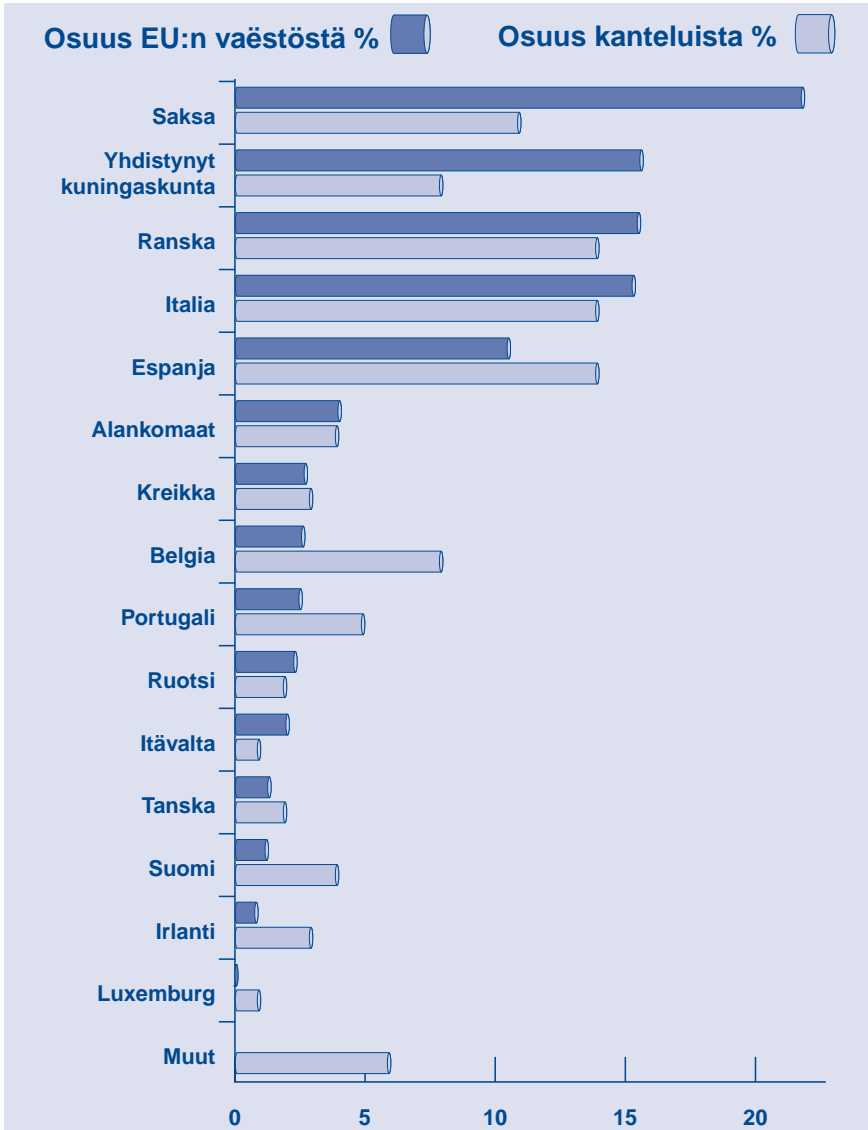
¹ Näistä 1 oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

¹ Näistä 1 oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

¹ Neljässä tapauksessa oikeusasiamies lopetti tutkimuksensa, koska kantelun aihe kuului myös tilintarkastustuomioistuimen toimivaltaan, ja se käsitteli asiaa; kahdessa tapauksessa siksi, että Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta käsitteli asiaa, ja kahdessa tapauksessa oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 7 kohdan mukaisesti, koska käynnissä oli oikeudellinen menettely. Yhdessä tapauksessa oikeusasiamies päätti tutkimuksensa, koska yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen asteen tuomioistuin katsoivat, että tapauksessa oli kyse niiden toiminnasta lainkäytöeliminä.

- yksityiset kansalaiset	1237
- yritykset	60
- yhdistykset	63
- Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä	9
- Euroopan oikeusasiamiehelle siirrettyjä vetoamuksia	3

4.2 KANTELUJEN JAKAUTUMINEN MAITTAIN

B OIKEUSASIAMIEHEN TALOUSARVIO

Euroopan yhteisöjen varainhoitoasetuksen 12 artiklassa säädetään, että oikeusasiamies esittää Euroopan parlamentille ennen kunkin vuoden toukokuun 1. päivää seuraavan vuoden tulo- ja menoarvion.

Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrätään oikeusasiamiehen talousarvion liittämisestä Euroopan yhteisön yleiseen talousarvioon (pääluokka I, Euroopan parlamentti), joka julkaistaan *Virallisessa lehdessä*.

Palkat, korvaukset ja muut henkilöstöön liittyvät kustannukset sisältyvät talousarvion osastoon 1. Tämä osasto sisältää myös matkakustannukset. Talousarvion osasto 2 kattaa kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot. Osastossa 3 on yksi luku, joka sisältää 2 000 ecua, josta maksetaan kansainvälisten oikeusasiamiesjärjestöjen jäsenmaksut.

Jotta turha päällekkäisyys hallinnossa ja teknisessä henkilöstössä vältettäisiin, monista oikeusasiamiehen palveluista huolehditaan Euroopan parlamentin toimesta tai sen välityksellä. Tässä yhteydessä noudatetaan 22. lokakuuta 1995 päivättyä puitesopimusta, joka koskee Euroopan parlamentin ja Euroopan oikeusasiamiehen yhteistyötä. Puitesopimusta täydennettiin hallinnollista yhteistyötä ja budjetti- ja rahoitusyhteistyötä koskevilla sopimuksilla, jotka allekirjoitettiin 12. lokakuuta 1995.

Tapauksissa, joissa nämä palvelut aiheuttivat suoranaisia lisäkuluja parlamentille, niistä tavallisesti laskutettiin vuonna 1998, ja maksu suoritettiin yhteystilin kautta. Toimistotilojen vuokrat ja käännöspalvelut ovat suurimmat tällä tavalla käsitellyt erät.

Vuoden 1998 alusta lukien oikeusasiamiehen henkilöstön määrä oli 17, yksi enemmän kuin vuoden 1997 lopussa. Kaikki virat ovat määräaikaista.

Vuonna 1998 oikeusasiamiehen talousarvion kokonaismäärärahat olivat 2 777 178 ecua. Osasto 1 (palkat, korvaukset ja palkkoihin liittyvät lisät) oli 2 003 178 ecua. Osasto 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) oli 772 000 ecua. Vuoden aikana siirrettiin 201 000 ecun lisämäärärahat Euroopan parlamentin varauksista (ennakoimattomat menot). Siten vuonna 1998 käytettävissä olleiden määrärahojen kokonaismäärä oli 2 978 178 ecua.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 1998 todelliset kulut käytettävissä olleina ja sidottuina määrärahoina.

Osasto 1	2 081 548 ecua
Osasto 2	657 224 ecua
Osasto 3	888 ecua
Yhteensä	2 739 660 ecua

Tulot koostuvat oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä palkoista tehdyistä vähennyksistä. Vuodelle 1998 budjetoidut tulot olivat 264 421 ecua.

VUODEN 1999 TALOUSARVIO

Vuonna 1998 valmisteltu vuoden 1999 talousarvio mahdollistaa henkilöstön määrän nostamisen 23 henkilöön, mikä merkitsee kuuden viran lisäämistä vuoden 1998 henkilöstötaulukkoon. Kolmen viran määrärahat on kirjattu varauksiin.

Vuoden 1999 kokonaismäärärahat ovat 3 474 797 ecua. Osasto 1 (palkat, korvaukset ja palkkoihin liittyvät lisät) on 2 665 797 ecua. Osasto 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) on 807 000 ecua. Osasto 3 on 2 000 ecua.

Vuoden 1999 talousarviossa kokonaistuloiksi (oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä palkoista tehtävät vähennykset) on budjetoitu 357 140 ecua.

Parlamentin toimivaltaisten yksiköiden kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti vuoden 1999 budjettiarviot laadittiin siltä pohjalta, että nykyiset yhteistyösopimukset säilyisivät voimassa koko vuoden 1999. Vuoden 1999 talousarvio sisältää myös 156 000 ecun "hallintokorvauksen", jolla kateetaan Euroopan parlamentille aiheutuvat kustannukset palveluista, jotka koskevat vain henkilöstön ajankäyttöä, kuten sopimusten, palkkojen ja korvausten hallinnointi sekä monet tietokonepalvelut. Hallintokorvauksen lisääminen parantaa entisestään talousarvion avoimuutta, mutta se ei merkitse vuonna 1999 mitään uusia kustannuksia vuoteen 1998 verrattuna.

Vuoden 1999 talousarvio on aikaisempien vuosien tapaan laadittu Euroopan parlamentin talousarvion liitteen muotoon voimassaolevien säädösten mukaisesti. Talousarvio ei siten sisällä erityistä varausta ennakkoimattomia menoja varten, koska tarvittaessa oikeusasiamies voi pyytää siirtoa parlamentin vastaavasta varauksesta kuten vuosina 1996 ja 1998.

C HENKILÖSTÖ

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES**Jacob SÖDERMAN****EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN SIHTEERISTÖ****Ian HARDEN***Johtava hallintovirkamies*
Puh. 00 33 3 88 17 2384**Peter DYRBERG***Oikeudellinen pääneuvonantaja*
Brysselin toimisto - EAS/104
Puh. 00 32 2 284 2003**José MARTÍNEZ ARAGÓN***Oikeudellinen pääneuvonantaja*
Puh. 00 33 3 88 17 2401**Olivier VERHEECKE***Lakimies*
Puh. 00 33 3 88 17 5346**Vicky KLOPPENBURG***Lakimies*
Brysselin toimisto - EAS/124
(alkaen 1.4.1998)
Puh. 00 32 2 284 2542**Benita BROMS***Lakimies*
Puh. 00 33 3 88 17 2423**Xavier DENOËL***Harjoittelija (31.1.1998 asti)*
Ylimääräinen lakimies
(alkaen 1.2.1998)
Puh. 00 33 3 88 17 2422**Ida PALUMBO***Harjoittelija (31.1.1998 asti)*
Ylimääräinen lakimies
(alkaen 1.2.1998)
Määräaikainen toimihenkilö
(alkaen 23.5.1998)
Puh. 00 33 3 88 17 2385**Alessandro DEL BON***Harjoittelija (alkaen 1.3.1998)*
Ylimääräinen lakimies
(alkaen 1.10.1998)
Puh. 00 33 3 88 17 2382**Ilta HELKAMA***Tiedottaja*
Puh. 00 33 3 88 17 2398**Ben HAGARD***Internet-vastaava*
(alkaen 16.2.1998)
Puh. 00 33 3 88 17 2424**Panayotis THANOU***Taloussihteeri (15.4.1998 asti)***Alexandros KAMANIS***Taloussihteeri (alkaen 1.9.1998)*
Puh. 00 33 3 88 17 2403**Daniela TIRELLI***Avustaja (31.3.1998 asti)*

Nathalie CHRISTMANN*Hallintosihteeri*

Puh. 00 33 3 88 17 2394

Ursula GARDERET*Sihteeri*

Brysselin toimisto - EAS/103

Puh. 00 32 2 284 2300

Anna RUSCITTI*Sihteeri*

Brysselin toimisto - EAS/102

Puh. 00 32 2 284 6393

Murielle RICHARDSON*Euroopan oikeusasiamiehen sihteeri**(virkavapaa 14.7.1998 - 4.1.1999)*

Puh. 00 33 3 88 17 2388

Isabelle FOUCAUD*Sihteeri*

Puh. 00 33 3 88 17 2391

Stephanie KUNZE*Sihteeri**Euroopan oikeusasiamiehen**sihteerin sijainen**(alkaan 14.7.1998)*

Puh. 00 33 3 88 17 23 88

Isabelle LECESTRE*Ylimääräinen sihteeri (alkaan 1.3.1998)*

Puh. 00 33 3 88 17 2413

Marie-Andrée SCHWOOB*Ylimääräinen sihteeri**(alkaan 1.10.1998)*

Puh. 00 33 3 88 17 2383

Patrick SCHMITT*Vahtimestari**(virkavapaa alkaen 1.8.1998)***Charles MEBS***Vahtimestari**(alkaan 1.9.1998)*

Puh. 00 33 3 88 17 7093

Hanna-Mari ANTTILAINEN*Harjoittelija (31.1.1998 asti)***Henrik LEFFLER***Harjoittelija (1.2. - 31.7.1998)***Maria ENGLESON***Harjoittelija (alkaan 1.9.1998)*

Puh. 00 33 3 88 17 2402

Peter BONNOR*Harjoittelija (alkaan 15.9.1998)*

Brysselin toimisto - EAS/105

Puh. 00 32 2 284 3897

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN YHTEYSTIEDOT

**Euroopan oikeusasiamies
1, av. du Président Robert Schuman
B.P. 403
F - 67001 Strasbourg Cedex**

**0033 3 88 17 2313
0033 3 88 17 2383**

0033 3 88 17 90 62

- sähköpostitse
euro-ombudsman@europarl.eu.int
- verkkosivut
<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

